1021 Ferenczy Béni

FERENCZY CSODÁJA

HUBAY MIKLÓS

A székesfehérvári múzeum kiállításon mutatta be Ferenczy Béni legújabb műveit, amelyeket súlyos betegségében, bénán és némán alkotott.

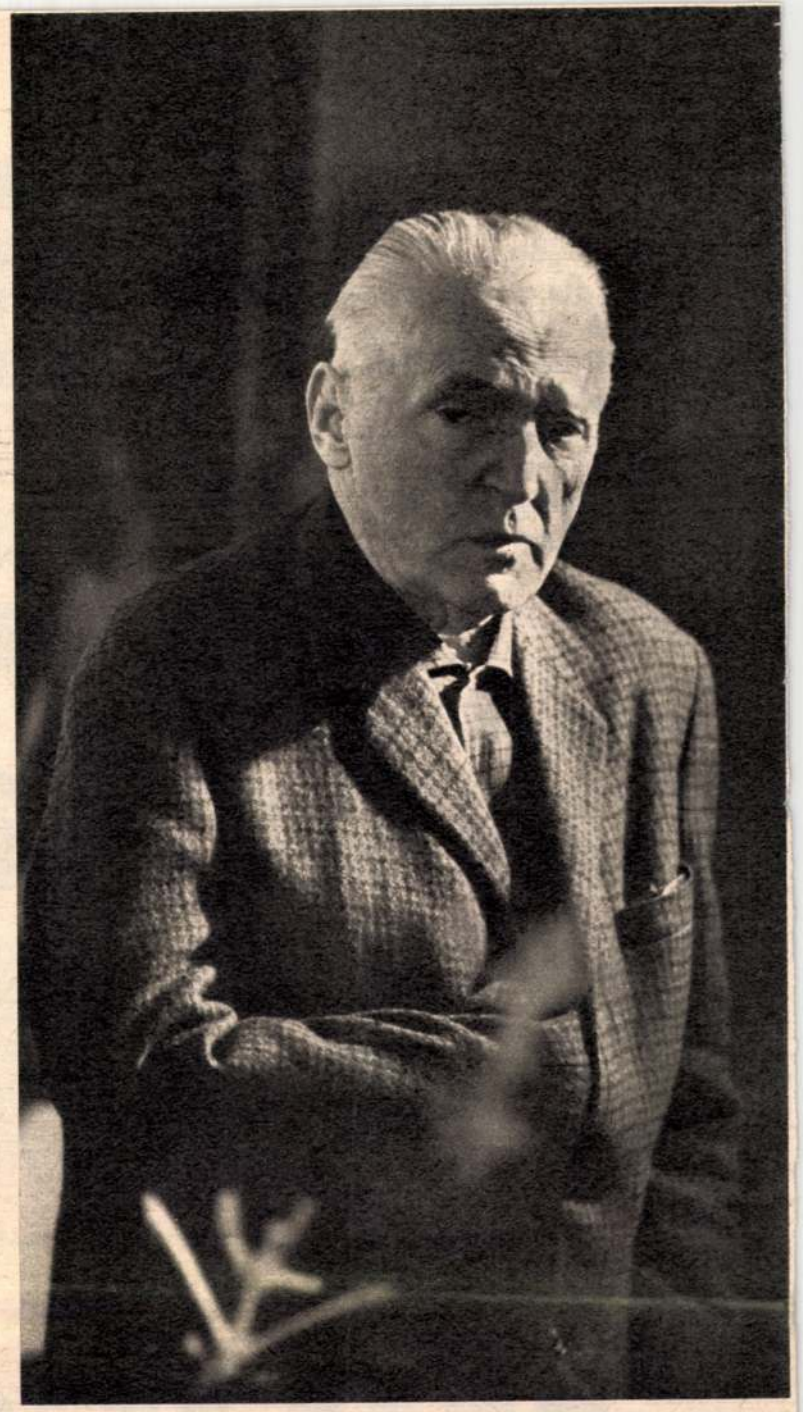

Hamlet drámája, a dráma izgalma abban a pillanatban kezdődik, amikor a Szellemmel való szemtől szembe találkozás döbbenete után — Hamlet azt mondja: »letörlök emlékezetem lapjáról minden jegyzetet«.

Tiszta lappal vág neki a tragédiának.

Kevés embernek adatik meg, hogy letörölt emlékezettel, tiszta lappal kezdjen új életet.

Olyasmi ez, mint egy feltámadás.

Az is.

A Ferenczy Bénié is az volt.

Hét évvel ezelőtt egy pillanat letörölt emlékezete lapjáról minden jegyzetet...

Ferenczy Béni sokáig olyan volt, mint aki nincs.

Azután, és milyen szépen mondja ezt a magyar ige, azután *fölépült*. Fölépült, mint egy ház a földrengés után, mint egy város az ostrom után...

Fölépült, és más lett.

Egy *új* Ferenczy Bénit ismerünk mostanában, egy új változatot arra a sorsra, amit sejtjeiben, génjeiben és géniuszában hordoz.

Ez az új Ferenczy Béni, félig elzárva a világtól, nem győzi adni az életjeleket. Nem szóval és nem írásban: képekben és szobrokban vall magáról. Ha a műalkotás nem volna az anyanyelve — néma volna.

És amit *így* üzen, rendkívül figyelemre méltó. El van zárva a világtól? Betemette valami omlás? Ő írta le egyszer, még régen — magának, nekünk —, biztató jóslatul: Les meilleures choses se font dans une cave — pincében érik, ami igazán jó. Ez a hét esztendő, melynek során visszatért az életbe, egyúttal az élet új ráfogalmazását is jelenti. Ez a hét év nemcsak a gyógyulás időszaka volt, hanem egy új alkotó periódus nyitánya is. És mint ilyen, nemcsak az orvostudományra tartozik, hanem a művészettörténetre is.

Mi a különbség a régi és az új Ferenczy Béni között?

Kezdjük azzal, hogy *tragikusabb* lett.

Íme, itt ez az új *Bartók*-fej.

Vagy önarckép talán?

Hisz annyi fájdalom van a szobor arcára, zavart tekintetébe írva, amennyit ember el sem viselhet — ép ésszel nem. Ez a szobor arról a küszöbről szól, amit Shakespeare így határoz meg — Vörösmarty szép és pontos szavával —: »Embernek alkata nem bír ki ennyi kínt és rémülést.«

Ezen az arcon ott tükröződik József Attila tapasztalata is, és a Radnótié is; és a Ferenczy Bénié is.

És most képzeljük e mögé a szenvedésben testvéri Bartók-látomás mögé a *régi* Bartók-rajzokat, vagy az 1936-os Bartók-plakettot, amelynek egyik felén a Bartók-portré a szellem tisztaságának, az értelem fölényének és a fizikumát is kristállyá koncentráló alkotó szellemnek a dokumentuma, s amelynek még a hátlapja is — a három piramissal szegett végtelen tengerpart — a nyugalom és a beteljesülés képét rajzolja föl e szöveggel: Valaki az Értől indul el, S befut a szent nagy Óceánba.

Vagy képzeljük el a kitépett karú *Fiú-torzó* mögött azt a másik, első változatot, a régit, ahol a lecsukló fejhez még a félig könyörgő, félig szemérmesen összekulcsolt kezek az apai megbocsátásban való hitet szuggerálták. A tékozló fiúhoz a kegyelmes apát.

Miféle részvétre kényszeríti magát, minket, ezekkel a torzókkal?

Néha már-már arra gondolok, hogy állhatatos és feltűnés nélküli figyelmével, amellyel Ferenczy Béni a világot ma is fürkészi, észrevette a kezek helyett karcsonkkal született gyerekek körül zajló vihart, mely pár éve a külföldi sajtóban és lelkiismeretekben tombolt — s amely például az Express 1962. június 14-i számában ilyen című cikkel jelentkezett: Öljük-e meg a monstrumokat?

Mi a különbség tehát a régi és az új Ferenczy Béni között?

Azt mondtuk, most tragikusabb.

„Ha olyan szerencsés voltál,
hogy fiatalemberként
Párizsban élhettél,
akkor bárhová mész,
életed végéig veled marad
ez az élmény,
mert Párizs állandó
mozgó ünnep…”

ERNEST HEMINGWAY

posztumusz műve, amely néhány hónapja jelent meg könyvalakban, a

MOZGÓ ÜNNEP

tíz részlete kerül közlésre a TÜKÖR-ben. Ez a könyv napló formájában idézi fel az 1920-as évek Párizsát, s Hemingway íróvá fejlődésének éveit. Megismerjük első híres elbeszélései születésének körülményeit, azokat a francia és amerikai művészeket, akik baráti köréhez tartoztak, első házasságát, s híres kalandjait a párizsi lóversenytértől az alpesi sítúrákig.

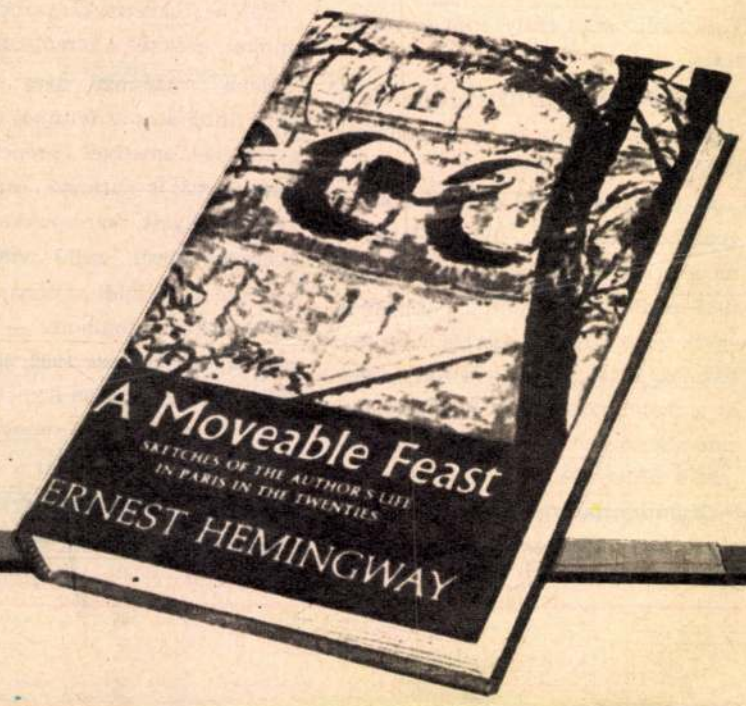

„Mindig visszatértünk Párizsba, nem számított, kik voltunk, vagy hogyan változtunk meg, vagy milyen nehézségeink voltak, vagy megszüntek-e a nehézségek. Párizs mindig elérhető közelben maradt. Ilyen volt Párizs fiatalságunk napjaiban, amikor nagyon szegények és nagyon boldogok voltunk”.

Ferenczy Béninek a Rádióban elhangzott beszélgetéséből

— Nem szeretem a kisplasztika elnevezést ... Nem a termet teszi az embert. Tudtommal két méteres nagy ember csak egy volt: a dán Andersen, ő meg csupa báj, csupa jóság kis meséket írt ... Gyerekes szamárság volna azt gondolni, hogy annál nagyobb művész valaki, mentől nagyobb szobrot vagy képet tud felépíteni. Mégis, manapság is sokszor találkozom művészek, művész-növendékek között is avval, hogy a kisplasztikus jelzőt pejoratív, megvető, lenéző mellékzöngével használja valaki ... A nagy, a sok, a kicsinél, a kevésnél csak mennyiségileg több, minőségileg sokszor bizony sokkal kevesebb. Nemcsak a szobrászatban ... Érdekes különben, hogy tudtommal csak az orosz és az angol nyelv mondja másképp az értékben nagyobbat, és másképp a méretben nagyot. Az angol „great" vagy az orosz „velikij" főleg a szellemi nagyság mértéke. Angolul azt, hogy „big", vagy oroszul „balsoj", csak a testi, fizikai nagyságra mondják. Ha a kisplasztika fogalmi meghatározását kíséreljük meg, akkor sem a méretei állapítják meg biztos határait.

(Tóbiás Áron magnó-felvétele, 1954)

...zság.

... mondhatjuk: most *idil-*

Az idillnek antik, vergíliusi értelmében.

Itt az *Aranykor*, amellyel megint egy játszó gyermek röpült be a mintázó asztalára. A béna szobrász álma ez a mozgásról, a lendületről, amely — mint a vergíliusi gyermek a IV. eklogából — megváltást hoz, aranykort a földre:

Nézd, minden meginog, boltívei rengenek az ürnek,
Benne a föld és ég, meg a tengerek árja morajlik.
Nézd, ujjong a világ a jövendő korszak elébe.

Minél beljebb haladunk a történelembe, annál többet fogunk fel Ferenczy Béni formáinak szépségéből, szellemének tragikus és idilli sugárzásából.

Az a meggyőződésem, hogy Ferenczy Béninek ez a korszaka elsősorban *Nagybányáról* szól — a dolgokat megint úgy látja, mint először látta. Piros ruhás gyermekként. Ferenczy Károlyék kisfiaként. Odahaza.

Új csendélet-téma virágai is azért olyan csodálatos színűek, mert gyerekkorunkban *mi* is ilyeneknek láttuk őket.

Ezek az ő nagybányai virágai.

Mennyi virágot fest és rajzol mostanában, és mennyi muzsikáló férfit és asszonyt. Milyen réteket, milyen régi mulatságokat idéz?

Az a hegedüs, aki lehajtott fővel muzsikál, amíg mögötte megrendült férfiak hallgatják, talán Ádám Jóska bandájából való, ahol Kölcsey bácsi volt a kisbőgős, a félszemű Kölcsey bácsi, aki sírva ölelte meg Hollósy Simont: »Valld bé Simon, te is cigány vagy.«

Ki tudja, milyen rég halott virágok, kedves fejek, hegedű- és fuvolaszók tolonganak, hogy újra elsőnek őket jegyezze föl emlékezete tiszta, hetvenöt éves fejjel megint hófehér lapjára?

Ő írta egyszer a kaleidoszkópról:

»... csak egy kis kézmozdulat, a csőnek egy kis fordítása kell, így a néző maga a varázsló, a művész és nézőközönsége egy személyben.«

»Emlékeim kaleidoszkópja nem ily engedelmes, szinte akaratom ellenére megjelenik egy kép, és újra és újra ugyanaz, hiába is próbálnám elhessegetni, míg magától el nem tűnik, és talán évekig nem idézhető fel újra.«

Itt vannak.

Most már soha el nem tűnnek.

A fényképek Kónya Kálmán és Vámos László művei

Új tehetségek - új remény

Labdarúgásunk tekintélyének megőrzése, illetve visszaszerzése nagy feladatot és felelősséget ró a szakvezetésre. Az elmúlt években a magyar futball olyan helyet foglalt el az éles nemzetközi vetélkedésben, hogy sokan tanulni jöttek a mi mestereinktől. Most meg kell keresni az utat, amelyen eljuthatunk ismét a nemzetközi sportéletben labdarúgásunkat megillető helyre. Mi erre a biztosíték? Főként az, hogy a magyar futball elismerten gazdag termőtalajából egyre-másra nőnek fel az új tehetségek, a klubcsapatokban sok nagyreményű játékos bontogatja a szárnyát.

Közülük most—találomra—bemutatunk öt sokat ígérő tehetséget.

Geleci József, a Tatabánya kapuvédője kacskaringós útat tett meg, amíg a bányászcsapatban kikötött. Kölyök korában, az MTK-ban kezdte. Utána a Beloianniszba ment. Tagja volt az 1956-ban külföldön maradt ifjúsági válogatottnak. Egyedül ő jött haza. Utána újra az MTK. Ott harmadik kapusnak kezelték. Elengedték. A Vasasban megsérült. Mire felépült, már Varga védett. A tartaléksors elől vándorolt Tatabányára.

Megbízható, lelkiismeretes, a kapuban és a pálya partvonalán túl. Kitől tanult? »Ettől is, attól is ellestem valamit«. Miként a hajdani nagy Zsáknak, neki is az a hitvallása, hogy a kaput védeni — igazi gyönyörűség. S ha a kapu felé száll a labda, mint zsákmányra veti rá magát. Egy-egy nagy védése után van, aki azt mondja: nem áll hadilábon a szerencsével.

Mindenesetre nagy része volt abban, hogy olimpiai csapatunk bejutott a legjobb tizenhat közé. Hangoztatja, hogy csak Tokióban kaphat majd gyógyírt arra a sokáig sajgó sebre, a hat Fradi-gólra.

Sokan felkapták a fejüket, amikor Szusza edző, a Dózsában, a többszörös válogatott Solymosi helyett ezt a fiút állította be. Borsányi Attila a labdaszedő gyerekek szünetközi focizása közben hívta fel magára a figyelmet. A szurkolók gyorsan kedvencükké fogadták. Ha másnál van a labda, azt kiáltozzák: »A „vörösnek" add!...« (Vörös a haja és sok a szeplője.)

Jobbfedezet az igazi helye, de játszott már — védőfeladattal megbízva — jobbszélsőt is. A néző csak csodálkozik: hogyan bírja tüdővel, megállás nélkül a nagy iramot ez a kis emberke. Társai a klubvacsorákon csodálattal figyelik nagy étvágyát: többet eszik, mint az egész védelem. A futballra is ki van éhezve, ha jó 90 percet fog ki, »megeszi« ellenlábasait.

1021

Női akt. Dombormű. A szépség, tisztaság és szemérem hármasa, sajátos, talán azt mondhatnám, testvéri lírával felhőzi a nagyon is tisztarajzú alkotást

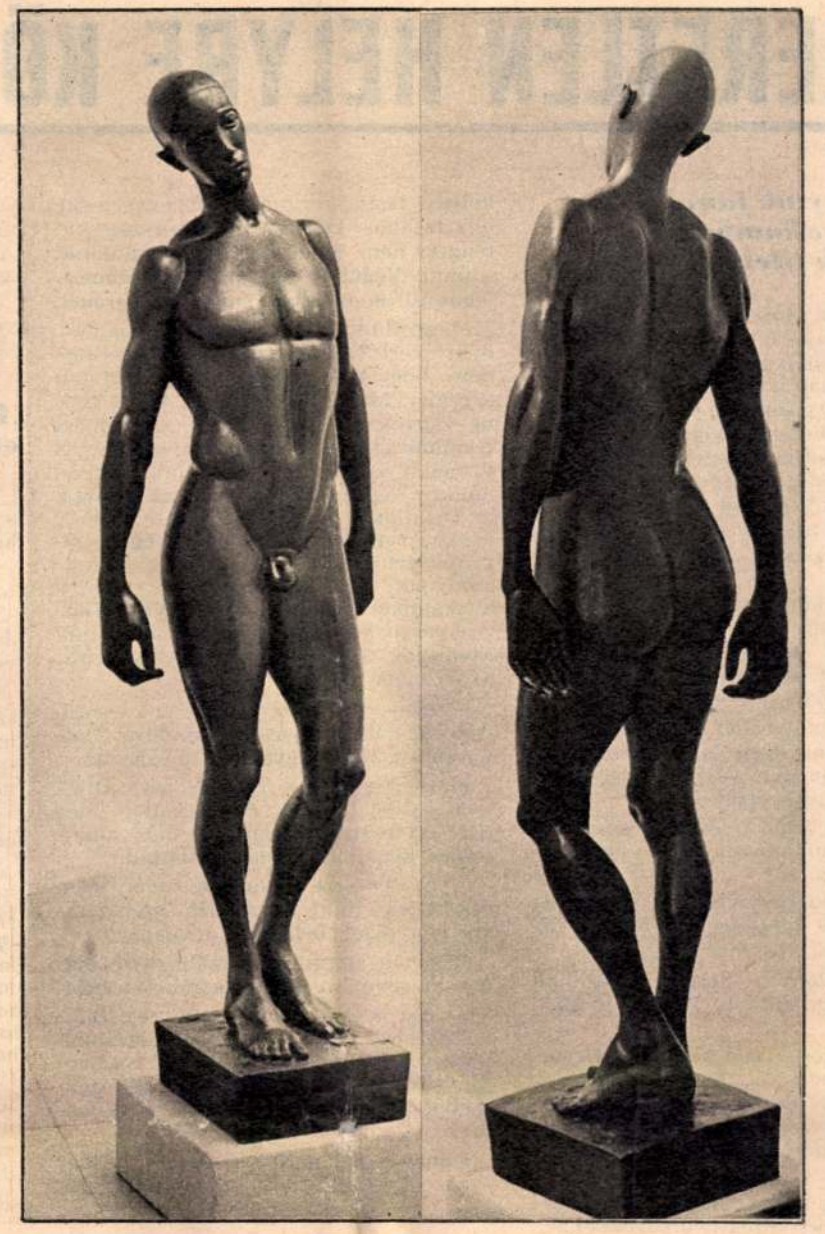

Fiatal férfi (1919). A másfél méteres szobor két nézetben közölt felvétele talán jobban érzékelteti egynél, mennyi erő, akarat és bánat feszül a mozdulatban

Sirató nő. Évszám nélkül is érzékelhető: ennyi fájdalmat csak az élet mélypontján, bánatok örvényében fejezhet ki a művész. A forradalom siratójának 1920-ból való nőalakja minden emberi és nemzeti fájdalom hordozójaként dacol az idővel

„MINDENSÉGSZELÍDÍTŐ

Illyés Gyula nevezte így *Ferenczy* Bénit, mikor *alakteremtő* tehetségét, *örömsugárzó* műveit megénekelte. Ő mondta róla azt is, hogy szobrainak nem külsejében, hanem lényegében van a rendkívüli: mert rendkívüli erővel sugározzák egy rendkívüli lélek mondandóját. Hogy »előbb játékból, aztán lázadásból szétszedett, majd összetört magában egy világot. Aztán gyengéden és iszonyú erővel — tündér sugallatra és halálos végszükségből — fölépített egy másikat.« Sokan írtak róla, cikket és tanulmányt. És mégsem véletlen, hogy költő szava őrzi emlékét ilyen borostyánba fagyott tisztasággal. Talán azért, mert költők testvére, költők szobrásza volt ő maga is. A családi szálak a képzőművészethez kötötték: Ferenczy Károly festőművész fia volt, Valér bátyja is nagy reményekre jogosító festői pályán indult el a század kezdetén, ikertestvére pedig, Ferenczy Noémi a gobelinművész. De rokonai voltak Ferenczy Béninek a múlt és jelen költői — nem a vér szerinti, hanem a szellemi testvériség jogán.

Pályáján mindvégig rendkívüli szellemi izgalommal és a lényegre érző nagysággal mintázott költőket — érembe és szoborba. Plakettjeinek két oldalán rendszerint az arc és a mű plasztikus ábrázolása találkozik: Kölcsey érmének másik felén a *Himnusz* egy szakasza válik a szó legigazibb értelmében szoborrá. Ady plakettje 1927-ből való: a másik oldalon érchangú harang figyelmeztet a versek harangzúgására. Ferenczy Béninek köszönhetjük a jelen és jövő Petőfi portréját. Azt a szobrot, mely átlépett a Barabás Miklós-i, legendás Petőfi ábrázolás kötelezővé merevedett hagyományán és az egykori daguerrotypián megőrzött testi hitelességet, a szellem rangjának hitelességével párosította. Az ő Petőfije nem szoborba született ércdalia, nem romantikus színpadi hős, hanem a vékony, garabonciás testben maga a költő: a tett és a gondolat forradalmára. A versek ihlette szobor is verset ihletett — *Somlyó* Györgyét. A költők szobrászának tisztesség volt modelljévé lenni. A kortársak és költőbarátok közül *Pilinszky* Jánosnak és *Juhász* Ferencnek jutott ez a tisztesség. »Választott apjaként« siratja őt halálakor a modell, Juhász Ferenc.

Ferenczy Béni gazdag életművének egy kis részét láthatjuk most Székesfehérváron. A kiállítás nem időben, hanem térben szűkíti le az anyagot. *Kovács* Pétert, a rendezőt az az elgondolás vezette, hogy a rendelkezésre álló teret a művész hagyatéki anyagával tölti be, azokkal az alkotásokkal — szobrokkal, érmekkel, rajzokkal — amelyek Ferenczy Béni élete utolsó korszakának környezetét alkották. Múzeumok és műgyűjtők helyett egyetlen forrásra támaszkodott, a kiállítás anyagát Ferenczy Béni felesége, Erzsi bocsátotta a múzeum rendelkezésére.

nak, utána teszem át gépbe.

Oly vékonycsontú, hogy köhnyebben képzelem el a Hattyúk tava libegő-röppenő tánnosnőjeként, mint annak, aki egész nap hajszolja az írógépbetűk ólomszürke sokaságát.

Meglepetésemre mégis azt mondja, hogy soha nem tapasztalt önmagán a gépeléstől fáradtságot. Számára ismeretlen az, amit öt-hat óra gépelés után a legtöbb nő megjegyez, hogy „érzi" a csuklóját és a hátát.

A titka?

Nincs titka. Igaz, kislánykorában néhány évig tanult zongorázni, ez előkészíthette ujjait az ilyen mozgásra. De mások is tanultak zongorázni. Sokat ír a munkahelyén. De mások is ugyanennyit írnak. A versenyek előtt sem edz többet, és másként, mint a többiek.

A Strauss-keringők sodró sietségével szól ujjai alatt a gép és ő legszívesebben az energiagazdálkodással kapcsolatos szövegeket másol. Ha kész — mintha egy titokzatos szivacs futna végig a szövegen, amit ír — az utolsó betűig elfelejti.

Esélyes volt a sebességi versenyen — megnyerte a hibátlanságit.

— Tudja, milyen szerencsém volt — mosolyodik el egy pillanatra. — Mi az melléütni ötezer leütésnél...

Ha szerencséje van, hát az a szerencséje, hogy így fogadta világsikerét.

B.

ISMERETLEN HELYRE KÖLTÖZÖTT...

„Nem vagytok lánc, hogy a nyakamban hordjalak titeket"

Kezemben a cím. A IX. kerület egyik keskeny, de zajos mellékutcája. Második emelet, bejárat a lépcsőházból. Az ajtó nyitva. A család a konyhában ül az asztal mellett, vacsorázik.

— Kovács Ferencet keresem.

A férfi felszegi a fejét: — Na, már kezdődik! Pedig még egy hete sincs, hogy hozzánk költözött az öcsém...

— Hol van itt hely a számára? — nézek végig a zsúfolt szoba-konyhás lakáson.

— Hát, valahol meghúzódik. — A konyha sarkára mutat: összehajtható ágyat és egy éjjeliszekrényt látok. A nyitott kisszekrényben néhány tarka ing és pár cipő.

A férfi diadalmaskodva: „Ez az öcsém egész tulajdona égen és földön! Rajta ugyan semmit sem vesznek be". Most már az asszony is közbe szól:

— Ne légy vak az öcséddel szemben. Disznóság, amit művel. Én... én kihajítanám innen.

A férfi indulatosan vágna vissza, de rámtekint, az idegenre: — No, ha az öcsémet keresi, rosszkor jött.

Újra az asszony: — keresse nyugodtan valamelyik italboltban. Három is akad a környéken.

A férfi dühösen szól közbe: — Egyáltalán nem biztos, hogy ott van. Az lesz a legjobb, ha holnap, kora reggel elmegy a Nagyvásárcsarnokba. A zöldség és gyümölcsstandoknál segít.. A maszekoknál.

Másnap hajnalban, a Nagyvásárcsarnokban, a zöldség-gyümölcsösöknél. Erős illatok, friss, harsány színek. Kovács Ferenc éppen kelkáposztákat rak ki egy targoncáról. Szívós, inas ember, negyven körül. Megismerem, a feleségénél láttam a fényképét.

Tán fél esztendeje kaptam először levelet az asszonyától. Férje otthagyta a közös otthont, őt és a három gyereket. Nem is bánja. Iszákos volt és durva. De azzal búcsúzott: „Tiéd a lakás, a hóbelevanc, boldoguljatok, ahogy tudtok. Rám többé ne számítsatok!" És azóta egy fillért se fizet. Az asszony hogy tartson el havi 1150 forint fizetéséből három gyereket. Beadta a válópert a férje ellen, és gyermektartás megállapítását kérte. Meg is ítélték a férfi fizetésének a felét, 800 forintot a három gyerek után. De bevenni tőle nem lehetett. Elköltözött bejelentett albérleti lakásából. A bíróság akkor az illetékes kerületi rendőrséghez fordult: nyomozza ki Kovács lakását. Sikerült is megállapítani új, bejelentett címét, de nem oda költözött. Munkahelyét is otthagyta. Az új gyárba már úgy állított be, hogy elvesztette régi munkakönyvét, kéri, állítsanak ki újat. Az mondta, hogy a munkakönyvével együtt eltűnt munkavállalói igazolványlapja is, amelyen tartozását is nyilvántartják. Tehát az új vállalatnál már tiszta lappal indult, ott nem tudták, hogy fizetéséből ennyi és ennyi le van tiltva gyermektartásra. Amikor új munkahelyén is megtalálta a rendőrség, ezt is otthagyta, alkalmi munkát vállalt. Bujkált, csakhogy ne kelljen hozzájárulnia három gyermeke eltartásához. De hát Magyarország nem tenger, nem lehet benne nyomtalanul eltűnni. Végül is megtalálták Kovácsot, legutolsó bejelentett címén, a fivérénél.

Megszólítom, s röviden elmondom, miért keresem. Túlzás lenne azt állítanom, hogy rokonszenvvel fogad. Aztán legyint: „Most már mindegy. Úgyis benne vagyok a pácban... A pénzemért legalább őszintén elmondom, ami a szívemen." El is mondja, félóra múlva, amikor végzett a lerakodással. Hangja az ártatlanul üldözött áldozaté: „Hogy jövök én ahhoz, hogy életem végéig gürizzek értük?! Meg is mondtam az asszonynak: nem vagytok lánc, hogy a nyakamban hordjalak titeket. Vége a közösködésnek! Ki-ki járja a maga útját. Elváltunk ágytól, asztaltól, slussz. Mit akar az asszony?"

— Elsősorban nem a volt feleségéről van szó, hanem a három gyerekről. Tudtommal a három gyerek a magáé is.

Morog: — Enyém is... Na és? Álljanak a saját lábukra. Én se voltam még tizenkét esztendős, amikor már kihajtottak krumplit szedni, gyomlálni...

— Szerencsére a törvény nem olyan érzéketlen, mint maga. Ha szépszerével nem fizet, behajtják magán.

Villan a szeme: — Inkább nem dolgozom, semmint leszedjék rólam a bőrt!

— Azt is csak maga sínyli meg. Bűnvádi eljárás indul maga ellen tartási kötelezettség elmulasztása miatt. Szabadságvesztésre ítélik, és a benti keresményéből megint csak levonják a tartásdíjat.

Dühösen, tehetetlenül legyint. „Hogy az a..." — elfojtja a káromkodást.

Talpig önérzetes dolgozók a bíróság előtt

„Mi közöm hozzájuk? Álljanak a saját lábukra!" A brutális, érzéketlen önzés álláspontja.

Van, aki mással indokol, de az érvet ugyanaz a magatartás, a kóros önzés diktálja.

B. J.: — Megmondom, tisztelt bíróság, könnyítek a szívemen: az a két poronty nem tőlem való. Idegen vér után fizessek?

Bíró: — És ez most jutott eszébe, tizenegy esztendei házasság után, amikor a két gyerek már majdnem tízesztendős? Miért nem születésük után kérte az apaság megállapítását?

B. J.: (hebeg): — Hát... hát... csak később fészkelődött belém ez a szörnyű gyanú.

Bíró: — Akkor, amikor fizetni kellett volna, ugye?

Van, aki másképpen próbálja megvonni a pénzt gyermekétől. Z. G. pincér fizetése 1600 forint. Az után kéri a tartásdíj megállapítását. És mennyi a borravalója? — kérdik a törvényszéken. A bíróság ugyanis a teljes jövedelmét mérlegeli.

Z. G.: — Kérem, mi ott az étteremben egytől egyig önérzetes dolgozók vagyunk. Mi egy fillér borravalót sem fogadunk el.

Kihallgatják Z. G. néhány munkatársát. Az egyik: „Az én borravalóm felmegy havonta két-háromezer forintra." A másik: „Megkeresek még két-kétezerötszáz forintot a fizetésemen felül."

Önérzet ide, önérzet oda, a bíróság veszi a középarányost, és annak alapján állapítja meg Z. G. tartásdíját.

A bűnvádi eljárás elrettentő hatása

Az utóbbi időben valamivel csökkent a tartási kötelezettségüket elmulasztó apák ellen folyó polgári perek száma.

Minden bizonnyal szerepet játszik ebben az újabb gyakorlat is: a notóriusok ellen a bíróság bűnvádi eljárást indít, amelynek végső eredménye szabadságvesztés is lehet.

De szerepet játszik a társadalom összefogása is: a bíróság, a rendőrség, a munkahely személyzeti osztálya szorosan együttműködve lehetetlenné teszi a tartós bujkálást.

Valami, ami talán még eredményesebbé tenné együttműködésüket:

Ha a dolgozó azzal lép be új munkahelyére, hogy elvesztette régi munkakönyvét és vele együtt munkavállalói igazolványlapját is, amelyen tartozását, kötelezettségeit számon tartják, az új munkakönyvvel új munkavállalói igazolványlapot is kap. Tehát tiszta, üres lappal indul, és megint néhány hónapi haladékot nyer, amíg reá nem találnak. (Viszont az a néhány hónap rendkívül sokat jelenthet, nagyon kemény megpróbáltatást az anyának és a gyerekeknek.) Ezért javasoljuk: *Az új vállalat ilyenkor forduljon megkereséssel a régihez.*

UTÓIRAT. Kedves bujkáló apák! Saját érdekükben üzenek önöknek. Érzelemre, emberségre, belátásra nem apellálhatok, tehát arra hivatkozom, ami önöknél a legfontosabb: saját, jól felfogott érdekükre. Mint már előbb hangsúlyoztam: Magyarország kis ország, ráadásul bejelentési kötelezettség van, tehát nem lehet elmerülniük a nagy semmibe, előbb-utóbb megtalálják önöket.

Kár nem dolgozni. Önök sem élnek meg, ráadásul a bíróság egy munkabíró embernél megállapít bizonyos képzeletbeli reális jövedelmet, és az után rója ki a tartási díjat. Ráadásul még bűnvádi eljárás is indulhat önök ellen, hogy miért is kerülik a munkát ép, egészséges emberek. Az sem használ, ha nem mennek el a tárgyalásra, amint azt oly gyakran megteszik. A bíróság az önök távollétében is megítéli a tartási díjat.

Tehát saját érdekükben — inkább fizessenek. Előbb-utóbb úgyis rákényszerülnek. Hiába jön vissza az idézés, hogy »Ismeretlen helyre költözött«, úgyis megtalálják önöket. És akkor mire jó ez a sok herce-hurca, nyugtalankodás, bosszúság?

Még megárt az egészségüknek...

Kertész Magda

»A szellem csodáival megírt rezes teliholdaknak« nevezte Ferenczy Béni érmeit Nagy László költő. Az első plakett — önarckép, a másodikon Ady Endre

Ferenczy Noémi — ikertestvérének egy későbbi rajzán, amikor a tisztaság már szigorúsággá keményedett és a mélyrelátó, figyelő tekintet a lélek fájdalmáról is vall

MESTER"

Egyetlen teremben amúgy sem kérhetnénk számon a teljességet, a kevés köztéri szobrát, Petőfit vagy a Ferenczy Károly síremléket. De amit kapunk — húsz szobrot, négy domborművet, érmeket, grafikát — ízelítő az útkereső ifjúkorból és szinte keresztmetszet a különböző művészi korszakok terméséből, egészen az utolsó heroikus erőfeszítésekig. Talán még több is ez a töredék, mintha egyetlen korszak törekvésének teljességét láthatnánk, mert hozzásegíti az életművet nem ismerő nézőt is Ferenczy Béni művészi útjának megértéséhez. Hogy felismerjük a húszas évek első feléből való, a kubista törekvésekkel rokonítható faszobrok kemény, töredezett síkjaiban az erőt és a drámaiságot, a későbbi esztendők alkotásaiban a klasszikus harmóniára való szüntelen törekvést. Az egykézbe szorítható kis szobrokban azt a méretekkel feleselő monumentalitást, amit csak a tartalom, a gondolat sugározhat. Ha fotoriporter lennék, zavarba ejtenének ezek a szobrok. Hogyan lehet a méretek érzékeltetése nélkül visszaadni ezeknek a centiméterben törpe szobroknak valódi nagyságát? Tenyérre téve a fényképen játékszerré válhat az, ami a maga plasztikus valóságában — a térben — óriásivá nő. Sajátos módon itt a képnél szemléletesebb a szó, méghozzá a művész sajátja. Ő maga fogalmazta meg egy, a művészetről írott vallomásában: »Monumentális műalkotás az, ami értékben nagy.«

Nem szeretem a patetikus szavakat, és úgy képzelem — nem ismertem őt személyesen —, hogy Ferenczy Béni sem szerette. De a művész utolsó korszakát idézve mégis csupa patetikus mondat tolakszik az írógépbe. Egy emberről — aki legyőzte a halált. Legyőzte — és nem jelképesen. Hanem kínlódva, gyötrődve, napról napra megújuló szívós, sokszor reménytelen lelki és fizikai erőfeszítéssel. Mintha csak megérezte volna a közelgő tragédiát, 1956-ban, nem sokkal a *Tékozló fiú* című kis szobrának befejezése után elkészítette a *Tékozló fiú torzóját* is. Ugyanazt az emberi képmást — karok nélkül. Mintha saját teremtő karjai helyett áldozta volna fel torzójának karjait az isteneknek. De az istenek nem fogadták el az ércáldozatot, az új szobor a teljes erejű alkotó búcsújává lett. Két hónap múltán már ágyhoz láncolva, élettelen végtagokkal, a szó adományától is megfosztva kellett, hogy megvívja Ferenczy Béni a maga csatáját a halállal.

A győzelemhez, amelyet a halál felett aratott, az újrakezdéshez, amelynek dokumentumai, a legutolsó alkotások, a kiállításon is láthatók — nem volt elég az emberi életösztön és energia maximuma. Ehhez a közlésvágy, a művészi kifejezés elementáris erejű szenvedélye kellett. És még valami. Helyesebben még valaki: a feleség, aki Ferenczy Béni élete utolsó tizenegy évében nemcsak vele és érte, hanem helyette is élt. Múzsának nem lehetett keményebb sorsa, nehezebb feladata, mint alkotásra ihletni és segíteni azt, akinek teremtő évtizedek után csak a teremtő szándéka maradt. Nemcsak a szeméből olvasni, de válaszolni is: bizalommal és a tehetség elpusztíthatatlanságába vetett hittel. Ferenczy Béni utolsó korszakának csodálatos alkotásai egy kicsit Erzsi asszonyt is dicsérik. Akinek alakja csak azért nem legenda a művészettörténetben, csak azért nem regénytéma, mert eleven és közöttünk élő valóság. Nem lennénk a nők, az asszonyok lapja, ha nem éreznénk íratlan kötelességünknek, hogy Ferenczy Béni hagyatékának élményt adó kiállításán őt is köszöntsük. Szeretettel és tisztelettel — ahogy minden, Ferenczy Béni művészetét magáénak valló embertől megérdemli.

Földes Anna

A legendás új alkotókorszak nyitánya, amikor Ferenczy Béni karszékéhez láncolva, betegen, bénán, a szó adományától megfosztva is dolgozott. Fogai közé szorított ceruzával kezdte a rajzolást, az alak harmóniájával feleselő görcsös betűk ellentmondása is érzékelteti az alkotásért vívott küzdelem drámáját

REDNER MARTA FELVÉTELEI

BUGAC

Állj! Tovább egy lépést se! Az »emberközelt« csak tisztes távolból viselik el a híres fácántenyészetben

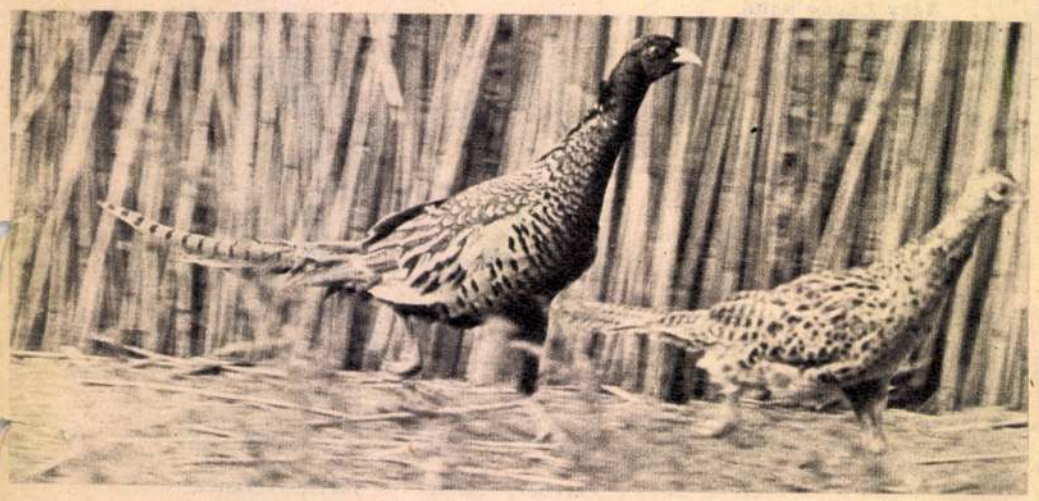

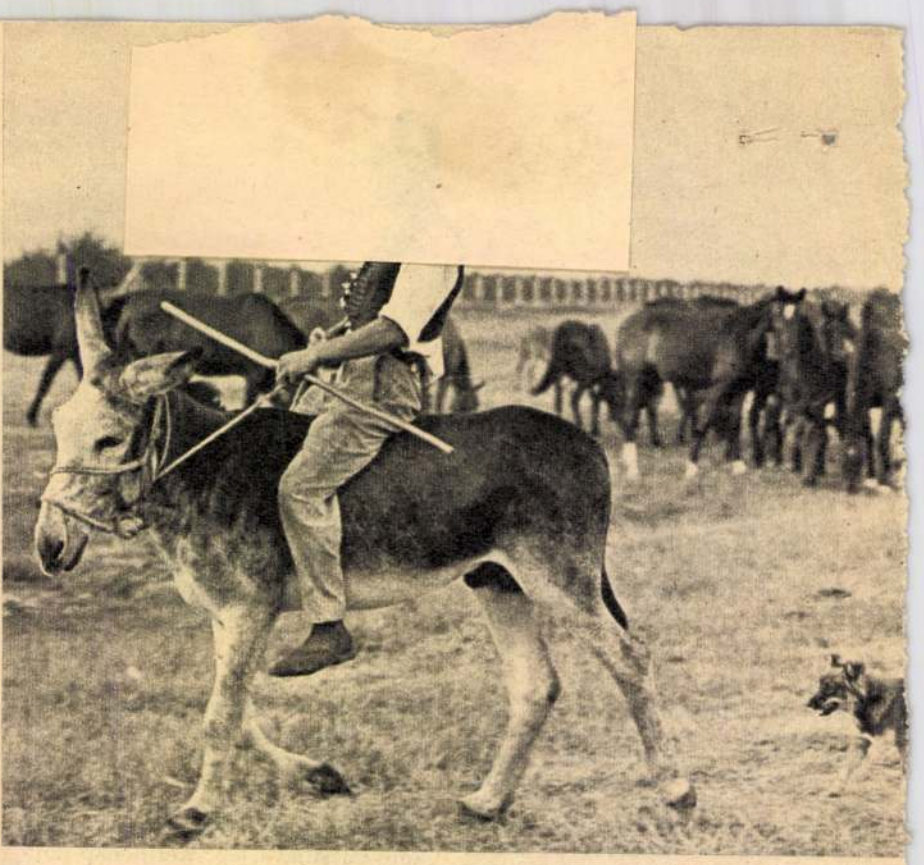

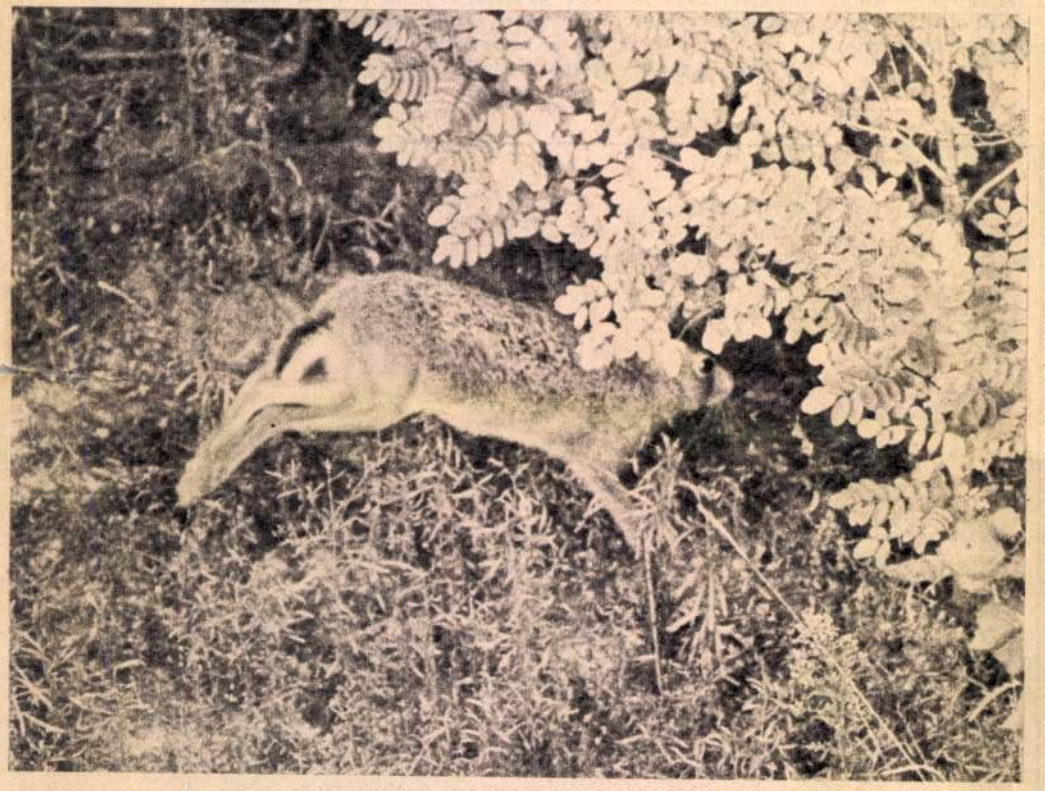

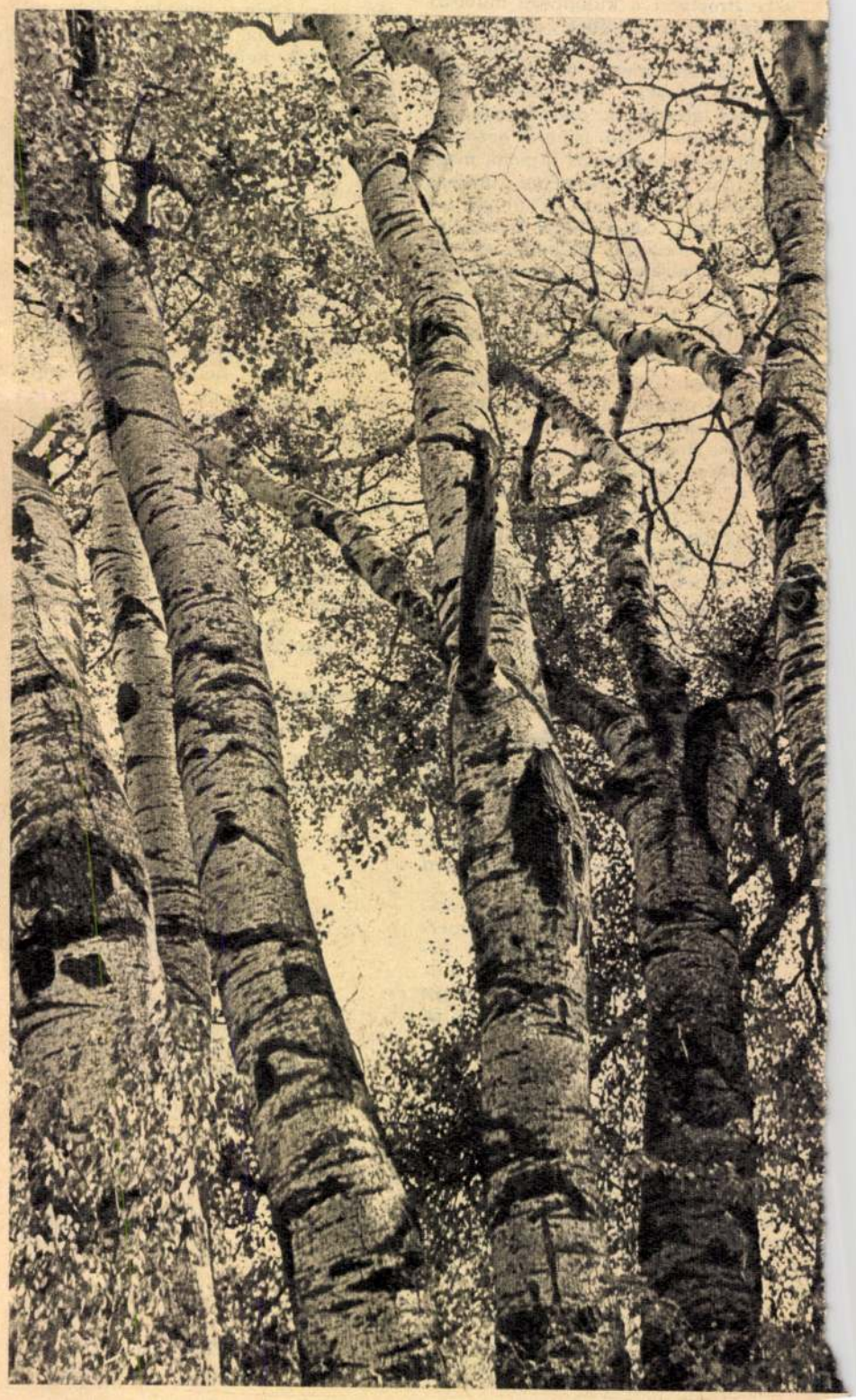

Riadt vadnyúl... A legérdekesebb próbálkozások egyik alanya

Az évszázados fehér nyárfák ritka szépsége megállásra kényszeríti a látogatót

Kinek mit jelent ez a név? Vannak, akiknek szűkebb pátriát, a szép szülőföldet s egyben nehéz életfeltételeket.

Azoknak, akik nem ismerik, Bugac sokszor csak jelkép. Mosolygásra késztető szó, ami egyenlő a maradi sötétséggel.

HOMOKVESZEDELEM

Pedig Bugac világa érdekes, gazdag, sokarcú. Igaz, ebben a sokféleségében minduntalan végletekkel lep meg: a nagyon jó a nagyon rosszal váltogatja egymást.

Hogy az utóbbival kezdjük — hiszen első látásra ez kínálkozik —, Bugac határának csaknem 30 ezer holdján a hírhedt futóhomok egy kicsit még mindig sakkban tartja az embert. Bár dúsan zöldellnek erdők, cserjék, bő termésű fiatal gyümölcsösök, kékre permetezett levelű szőlők — az utakon kerékagyig süllyed a kocsi a homokba. Ha erősebb szél támad, sárga homokfelhők kavarognak, s vándorolnak szeszélyesen buckától buckáig, jelzik egyben az erdősáv-telepítés további feladatait.

A bugaci tájakra most már a természet változatos gazdagsága jellemző. Az itt élő emberek megszokták. Kicsit csodálkoznak is rajtunk, hogy minduntalan megállunk, gyönyörködünk az ősnyárfák hatalmas, fehér ágaiban, elhallgatva lessük az erdőszélen felbukkanó őzeket, s az

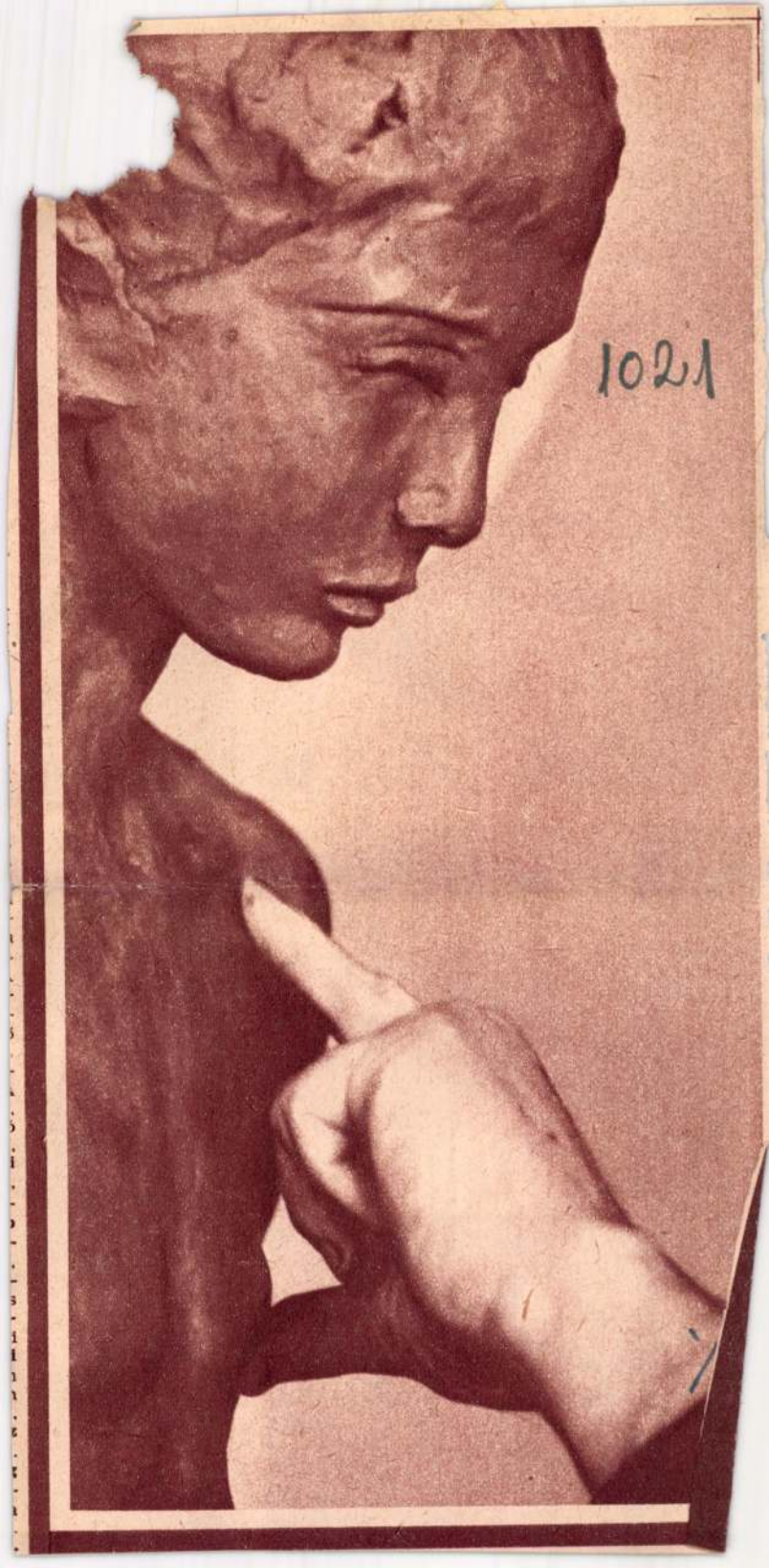
1021

ÚJDONSÁGOK A TELEVÍZIÓBAN

Az őszi szezon nemcsak a színházakban, hanem a televízióban is számos új bemutatót ígér. A műtermekben teljes lendülettel folyik a munka, a Budapest Filmstudióban pedig sorra készülnek el a TV igényeinek és művészi követelményeinek megfelelő filmek. Íme, néhány kép a készülő produkciókról.

1 Timár Éva a „Homokba rajzolt ma-

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963 SZEP 6.

A műteremben

Ferenczy Béni dolgozik. Éppen maradt balkezében mintázófa (egy évvel ezelőtt még megfogni sem tudta!), és így, félkézzel formálja, simítgatja az anyagot, életet lehel belé... Remekmű születik. Régi kedvelt témája: fiatal fiú-figura. Csupa költészet és harmónia. Lágy arckifejezésében, puha durcás száján a közelgő serdülőkor elfojtott indulata. Szelíd és gyöngéd vonalak, klasszikusba oltott mai termet, érzékeny bőr, (mert még ez is érződik rajta).

Ferenczy Béni dolgozik. Elmélyülten, néma csöndben, tökéletességre törekvő heves vágyakozással. Valamiféle sűrű, áthatolhatatlan csönd és bölcs megbékéltség veszi körül. Nyugodt és kiegyensúlyozott. Ha megszólal, egy-egy szót mond csak. A szokásos: igen, nem, köszönöm! És az elragadtatottság: „gyönyörű"! A hirtelen beköszöntött rossz idő: „ősz van!" Szókincse a hétéves betegség óta most is napról-napra gyarapszik.

Felesége és örök múzsája ápolja, dédelgeti, olthatatlan szeretettel csikarja ki belőle a gyógyulást, az életkedvet. S akik soha nem hagyják el: fiatal művészek és fiatal írók. Olvasnak, muzsikálnak neki, ők várják tőle a biztatást, az útmutatást. Drámaírók is felkeresik új műveikkel. Egy-egy gesztussal, egy-egy szenvedélyes közbeszólással reagál munkájukra.

S ebben a különös légkörben valósággal sistereg a munka öröme. Tavasszal feleségével hat hétig Bécsben volt: a Künstlerhaus termeiben állították ki műveit. De Ferenczy Bénit furcsa nyugtalanság hajtotta haza, csak haza. Égett benne a munkavágy. Azóta ez a második szobra már, de készült egy harmadik is, egy fekvő női akt. Kisplasztikában kifejezett zeneiség. S százszámra a harsogó színű, szenvedélyes tónusú akvarellek... A művészet mintha a gonosz kór felett is diadalmaskodna. Hősköltemény ez.

S mi ellestünk egy órát, amikor dolgozott, amikor szemünk láttára kélt életre az agyag, a fiúszobor jobb kezefejét mintázta, sőt javítgatta is, mert önmaga súlyától — hogy-hogy nem — megrepedt. S közben talán elfelejtkezett a maga kezéről, a maga jobbjáról, amely béna és mozdulatlan, s amely most már mindig így is marad.

Gách Marianne
(Féner Tamás képei)

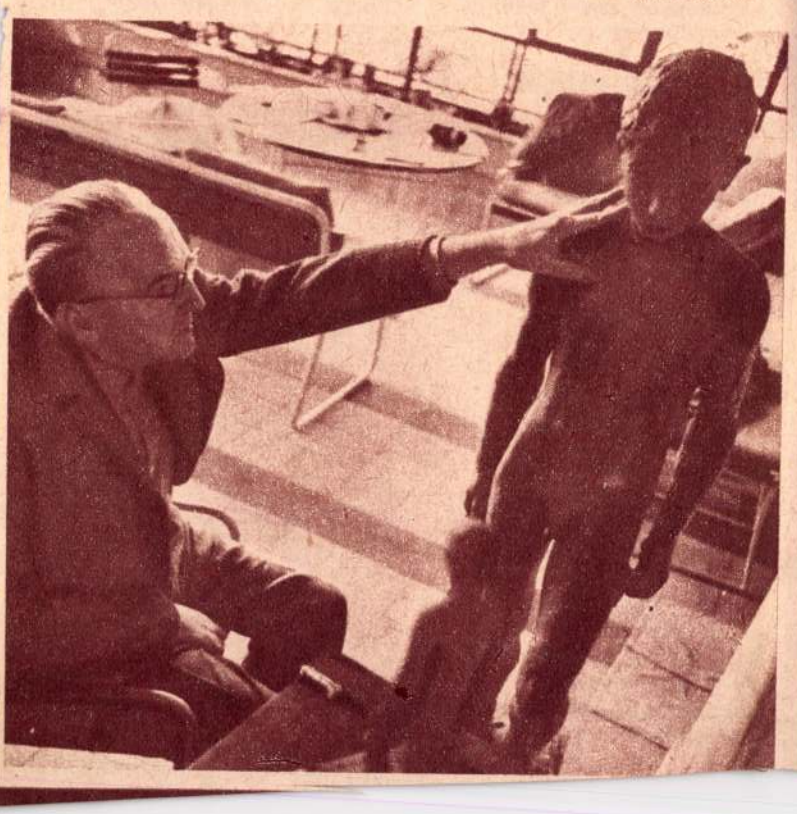

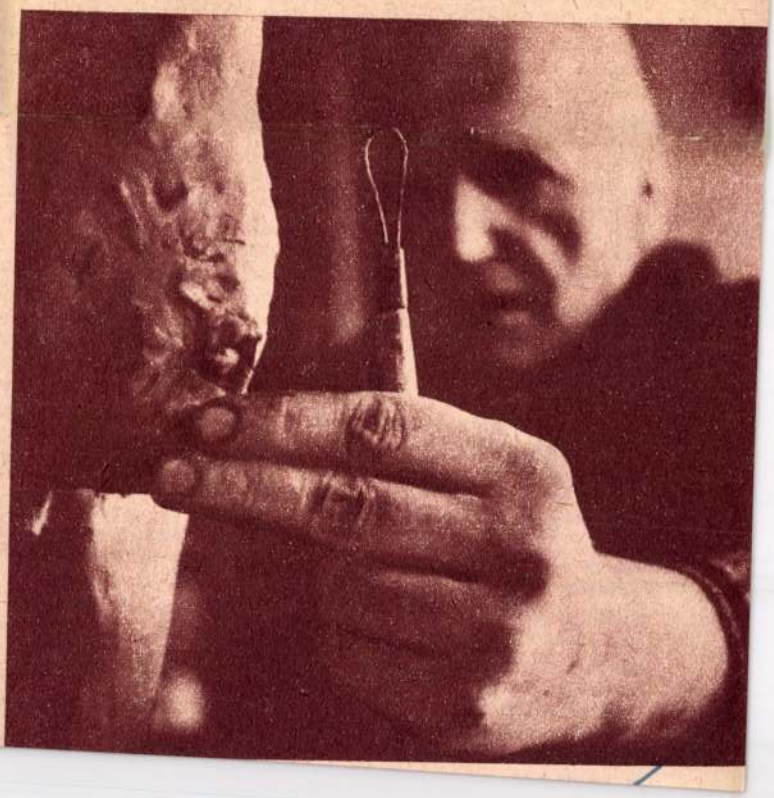

Lesz-e koprodukciós film
PETŐFIRŐL ÉS BEMRŐL?

Interjú Ford lengyel rendezővel

Aleksandr Fordot a világ legnagyobb rendezői között tartják számon, s joggal. A haladó lengyel filmgyártás egyik előharcosa volt: már a második világháború alatt hírnevet szerzett a nácik ellen harcoló lengyel katonák történetének megörökítésével. A „Határ utca" című filmje Velencében, a „Chopin ifjúsága" Karlovy Varyban és Ferrarában, az „Öten a Barska utcából" pedig Cannes-ban nyert díjat.

A lengyel filmek legnagyobb varsói műhelyében, az Illuzion Filmgyárban kerestem először. Itt évenkint 25–28 filmet készít hét filmgyártó közösség, közéjük tartozik Ford alkotógárdája, a Stúdió. Fordot azonban ezernyi dolga hajtja, s végül Varsó közepén, a helyi Fészek fehér asztala mellett érem utól. Ősz haj, szemüveg, hatalmas szemöldök és bajusz, ezek a külső ismertető jelek.

– A lengyel filmben különböző nézetek, temperamentumok érvényesülnek – mondja. – S talán ez a magyarázata, hogy a hosszú vita, van-e igazán lengyel iskola, nálunk nem járt eredménnyel.

Egy pillanat múlva azonban hozzáteszi:

– Filmjeink jellemzője az alaposan kidolgozott, de nem mindig helyesen magyarázott széles témakör. Helyes az a politika, amelyik engedi a gazdag stílus- és témaválasztást. Néha azonban egészen gyenge dolgokat is engedélyeztek ezen a címen.

– Hogyan váltak be a filmalkotói közösségek?

– Beváltak, hiszen segítik a kezdő [illegible] lőtlen munka publikálását is. Az eredetiség utáni hajsza gyakran eredetieskedéshez, felszínes módszerekhez vezetett. Egyesek túlzottan a negatív jelenségek után vetették magukat és sok filmben a régi „rózsaszín" most „fekete" sémává változik, csupán a kisérletezés kedvéért.

Hasznosak, és kellenek azok a művek, amelyek harcba hívnak a „fekete" jelenségek ellen, amelyek arra ösztönzik az embereket, hogy felháborodjanak. Mert előfordulhat, hogy éppen az optimista film szerel le, ha mindent tökéletesnek ábrázol. Hiszen, ha minden jó, miért harcolnánk?

A Csendes Don is „fekete" könyv volna vajon? Ki állítaná?

Aleksandr Ford következő kétrészes történelmi filmjét ősszel kezdi forgatni, s tavaszra készül el vele. Címe: „Festung Bresslau" lesz, s Wroclawról, az egykori Bresslauról, Hitler utolsó bástyájáról szól, amely csak 1945. május 9-én, a béke napján kapitulált. A nácik februártól májusig védték itt magukat. Négyezer embert saját németjeik közül is kivégeztek, s a kényszermunkások ezernyi tragédiájának szintere volt ez a város.

Végül Budapestről beszélünk. Hogy Ford a felszabadulás óta nem járt nálunk.

– A magyar és lengyel filmesek között a kapcsolatok jórészt csak banketten és a sajtóban nyilvánulnak meg – mondja. – Pedig egy koprodukciós lengyel-magyar történelmi film Bemről és Petőfi-

SOLOHOV ÉS UNGARETTI Leningrádban, az európai írók nagy találkozóján készült ez a kép a „Csendes Don" írójáról és a híres olasz költőről, Giuseppe Ungarettiről, amint mosolyogva kezetfognak. Középen Giancarlo Vigorelli.

Cayatte Olaszországban

Cayatte, a világhírű francia filmrendező – mint arról már hírt adtunk – két azonos című filmet forgat Olaszországban. A filmek címe: „Házasélet". Az egyik film a feleség, a másik a férj szemszögéből készül. Ebből az alkalomból nyilatkozott Cayatte; képünk interjú közben ábrázolja.

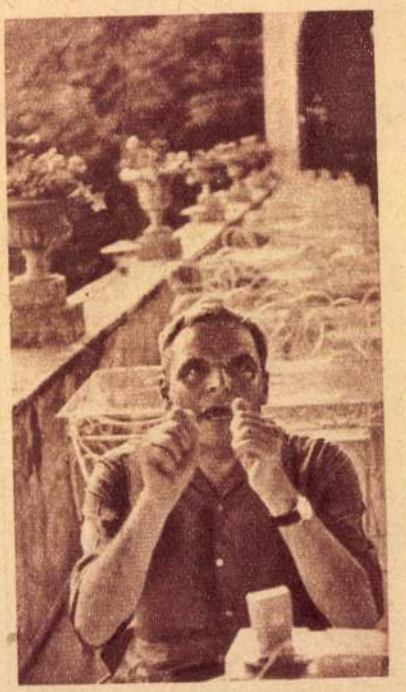

„Házasság olasz módra"

Nem ez lesz a címe, de így emlegetik Pietro Germi új filmjét. „Sedotta e abbandonata" – vagyis „Az elcsábított és elhagyott nő" főszereplője a „Válás olasz módra" című filmben megismert nagy sikert aratott Stefania Sandrelli. Érdekes pillanat a forgatás szünetében: a színésznőt egy „amatőr – fotós" lencsevégre veszi.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1960 JUN 18.

117

Ferenczy Béni hetvenéves

Xerxes álma

Kertjében, sárgakelyhű cliviák, nyíló rózsák között tölti napjait a súlyos betegségből lábadozó művész. Kertje a derű és a csend otthona — a gondolatoké és az alkotásé. Körülötte nagy mappában rajzok százai; örömteli színekben sugárzó akvarellek, vázlatok, skiccek, ötletek, játékok. Miről álmodik Xerxes, a perzsa király, milyen volt Cézanne, Shaw, Rippl-Rónai... Emlékezetének parancsára megjelenik itt Lawrence Olivier Hamlet szerepében (négy-öt vonal), Rubens Téli tájának hangulata, a Louvre képei, szobrai. Budai lánykák, kamasztestükre simuló ruhában, birkózók feszülő izmokkal, arcok a füredi szanatóriumból...

Küzdelem és diadal e lapok mindegyike. Ferenczy Béni jobb keze betegsége következtében négy évvel ezelőtt megbénult — s ő, aki nemcsak szobraival, érmeivel emelkedett képzőművészetünk legnagyobbjai közé, hanem rajzaival, grafikai művészetével is, néhány hónapig nem alkothatott.

Amikor először próbált meg rajzolni — még a kórházban —, a ceruzája lefutott a papírról, tört, kusza, félbeszakadt vonalak maradtak a nyomában. Lehet-e nagyobb fájdalma a művésznek, mint mikor elillan előle a látvány, és a keze alól elszökik a gondolat?! Hatalmas harcot vívott a színekért, formákért, vonalakért; ezek a rajzok mind erről beszélnek. A clivia-sorozat, attól kezdve, hogy a földből kibújt a száracska és pompás kelyhű, dús virággá növekedett, követi útját, gyenge levél, bimbó, érett virág... És visszatértek a vonalak és a színek, a gondolatok már nem szállhatnak el nyomtalanul. Ferenczy Béni ismét rajzol s egyre többet rajzol.

Talán még többet, mint régen, hiszen a gyógyulás hosszú napjai gazdag élmények és emlékek felidézésére késztetik s nála minden gondolatnak szinte első megjelenési formája a rajz.

Tanítványa írja róla, hogy mikor egyszer a modern piktúra válságáról beszélgettek, Ferenczy Béni azt mondta — két világháború között öt évig élt Moszkvában, ahol a Szovjet Építészeti Akadémia megbízásából megírta Bécs építészetének történetét. Műveit munkásságát számon tartja és ismeri a világ — nemcsak a képzőművészet, nemcsak a szakma közvéleménye, hanem a múzeumok, képtárak látogatóinak ezrei is.

Egyik kedvenc témája ma is a görög művészet. Újabb vázlatokat mutat: görög harcosokat, haldokló hoplitát. E rajzok is, akárcsak szobrai, művészportréi, reliefjei, klasszikus szépséget sugároznak klasszikus hűvösség nélkül, meleg emberséget árasztanak. Mint minden alkotásában, »kerti rajzokban« is a mi korunk igazi életérzését igyekszik megfogalmazni. A klasszicitás nála a harmonia, az arányok, a kompozíció tökélete egyensúlyát jelenti, a hallatlan mintázókészség bravúrját; nincsen benne egy árnyalatnyi keresettség, egyetlen hamis hang, egyetlen disszonáns vonal sem. Új Petőfi-rajzokat is mutat: utólagos variációk a háborgó, lázongó költőről; ezek a vázlatok sok új adalékot adnak majd a műtörténészeknek Ferenczy Béni Petőfi-felfogásáról.

A szüntelen, lázas alkotómunka otthona ez a budai kert. Ma egybegyűlnek itt barátai, tisztelői, tanítványai, hogy köszöntsék a mestert hetvenedik születésnapján. Köszöntjük őt azok nevében is, akiket művészetének kincseivel megajándékozott, s munkás esztendőket, új sikereket kívánunk Ferenczy Béninek.

Tamás István

Akt

A koreai nagykövetség sajtófogadása az Újságíró Klubban

Az amerikai imperialisták tíz évvel ezelőtt, 1950. június 25-én robbantották ki az agresszív koreai háborút. Az évforduló alkalmából a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetsége és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége pénteken sajtófogadást rendezett az Újságíró Klubban, ahol *Pek Ten Von*, a nagykövetség ideiglenes ügyvivője tájékoztatta a sajtó képviselőit a koreai nép harcáról.

A tájékoztató után levetítették a *Barátainkkal együtt* című új koreai játékfilmet.

A miniszter közbelépett

A Kohó- és Gépipari Minisztérium Kollégiuma pénteki ülésén *Vaszkó* Mihály találmányával, a fogaskerekek és egyéb alkatrészek hideghúzási technológiával történő készítésével foglalkozott. A miniszter azért tűzte napirendre ezt az ügyet, mert arról értesült, hogy az illetékesek nem adtak kellő segítséget a találmány kísérleteihez és bevezetéséhez. *A kohó- és gépipari miniszter elrendelte a találmány legmesszebbmenő támogatását és felhívta az iparág vezetőinek figyelmét, hogy az ilyen hibákat a jövőben minden eszközzel meg kell akadályozni.*

Ma emelik ki a Kossuth-híd középső nagy vasszerkezetét

A Kossuth-híd bontása gyors ütemben halad. Pénteken a Táncsics és az Ady-daru sikeresen leemelte a Buda felőli egyik hídszerkezetet. A nagy vastestet a budai oldalra szállította a két daru.

Ma újabb érdekes esemény lesz: kedvező a vízállás, s így a Táncsics, illetve az Ady darun kívül a Jókai úszódaru is meg tudja közelíteni a hidat és közös erővel kiemelik a középső vasszerkezetet. A munkálatok több órát vesznek majd igénybe s látványosnak ígérkeznek.

Megkezdték a régi vezetékek cseréjét a Népköztársaság útján

A Népköztársaság útján az utóbbi napokban a közművek dolgozói megkezdték a régi vezetékek cseréjét. Eltávolítják az 52 régi gázlámpa-kandelábert is.

A fővezeték cseréje június 22-én kezdődik, s ez a munka körülbelül egy hónapot vesz igénybe. A cső-cserék idején sem maradnak a lakóépületek hosszabb ideig gáz nélkül, *szombaton és vasárnaponként minden lakóházban lesz gáz.*

A leszerelés az emberiség boldogulásának szolgálatába állítja a tudományt

Bognár Géza Kossuth-díjas akadémikus nyilatkozata

A Szovjetunió általános leszerelési javaslatáról nyilatkozott *Bognár* Géza Kossuth-díjas akadémikus a *Magyar Nemzet* munkatársának. A többi között hangsúlyozta:

— *A szovjet kormány legutóbbi leszerelési javaslata a Szovjetunió következetes békepolitikáját igazolja.* Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy olyan helyzetben teszi javaslatát, amikor a Szovjetunió technikai felkészültsége vitathatatlanul fölényben van.

— Mit jelent a leszerelés? A leszerelés a fegyverek gyártásának, felhasználásának, alkalmazásának korlátozását, majd megszüntetését jelenti. A technika mai fejlődése mellett egy háború beláthatatlan következményekkel járhat. Az interkontinentális rakéta által szállított hidrogénbomba robbanása mérhetetlen pusztulást okozhat és a robbanást követő sugárzás az élő szervezetek biológiai egyensúlyát bontja meg.

— Az interkontinentális rakéta sebessége többszöröse a hang sebességének és az irányításhoz szükséges folyamatok gyorsasága lényegesen meghaladja az emberi reakcióképesség felső határát. Éppen ezért ezek irányítása és kormányzása elektronikus agyvelőkkel történik.

— Az elektronikus agyvelővel irányított hidrogénbombát hordozó interkontinentális rakéta elsősorban az a fegyver, melyre a leszerelési javaslat vonatkozik. *A fegyvert szállító interkontinentális rakéta-technikában a Szovjetunió fölénye kétségtelenül beigazolódott és mi sem bizonyítja jobban a Szovjetuniónak a békés egymás mellett élés megvalósítására vonatkozó szándékát, mint az, hogy javaslatát ennek tudatában teszi.*

— A fegyverkezésre fordított erőknek az emberiség szolgálatába állítása mérhetetlen perspektívát nyújtana az emberiség anyagi és kulturális fejlődésének. *A békés egymás mellett élés következetes politikája eddig is elősegítette a nemzetközi tudományos együttműködést*, ami a tudomány fejlődése szempontjából rendkívüli jelentőségű. A leszerelés megvalósítása ledönti a fennálló korlátokat és a tudományt az eredeti hivatásainak megfelelően az emberiség boldogulásának szolgálatába állítja.

Magyar államférfiak látogatása Ausztriában

Pénteken délelőtt dr. Bruno *Pittermann* osztrák alkancellárnak, mint az osztrák államosított ipar miniszterének meghívására Bécsbe érkezett *Incze* Jenő külkereskedelmi miniszter és *Bakonyi Sebestyén* Endre, a kohó- és gépipari miniszter első helyettese. A magyar államférfiak nyolc napot töltenek Ausztriában. Bécsben gazdasági természetű megbeszéléseket folytatnak az osztrák államférfiakkal, majd ötnapos ausztriai körutra indulnak és az osztrák államosított ipar több nagyüzemében tesznek látogatást.

A magyar miniszterek már pénteken meglátogatták *Pittermann* alkancellárt és *Bock* kereskedelmi minisztert. A látogatásra elkísérte őket *Sebes* István bécsi magyar követ és *Solt* László, a bécsi magyar kereskedelmi kirendeltség vezetője. Osztrák részről a látogatások alkalmával a kancellári hivatal államosított ipari főosztálya és a kereskedelmi minisztérium vezető tisztviselői voltak jelen. A pénteki magyar—osztrák megbeszélések *tárgyilagos és szívélyes légkörben* folytak le.

Délben Pittermann alkancellár ebédet adott a magyar vendégek tiszteletére. Pénteken este a bécsi magyar követségen a magyar államférfiak tiszteletére *Sebes* István követ adott vacsorát; ezen megjelent dr. Bruno *Pittermann* alkancellár, dr. Erich *Bielka*, a külügyminisztérium gazdaságpolitikai főosztályának vezetője, dr. Walter *Wodak*, az osztrák külügyminisztérium keleti főosztályának vezetője, dr. Anton *Schopf*, a kancellári hivatal államosított ipari főosztályának vezetője, valamint több más osztrák gazdasági szakember.

AZ IONRAKÉTA

a jövő űrhajóinak rakétahajtóműve

A Technika Házában a MTESZ központi asztronautikai szakosztálya és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat klubestjén *Nagy* Ernő mérnök, az asztronautikai szakosztály titkára előadást tartott az ionrakétákról. Az előadó elmondotta, hogy a rakétahajtóművek fejlődésének jelenlegi szakaszában a kémiai hajtóanyagok használata a legelterjedtebb. Ezek a hajtóanyagok azonban csak kis fajlagos impulzust adnak, ezért a rakéta súlyának nagy részét a hajtóanyag teszi ki. Ha a rakéta *egy nyolc fönyi kutatócsoportot szállító űrhajó másodpercenként egy gramm cézium-kilövellésével és körülbelül 20 megawatt teljesítmény felhasználásával az ezeregyszáz napig tartó vállalkozást kifogástalanul lebonyolítaná.* Míg a legjobb kémiai hajtóanyagot felhasználó hajtómű esetén a rakéta súlya *2000—3000 tonna lenne*, addig az ionrakétahajtóművel működő űrhajó egész súlya — beleértve a személyzet felszerelését, a Marson való leszálláshoz szükséges kis ra-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JUN 12
TÜKÖR

1021 Ferenczy Béni

az MTI belföldről

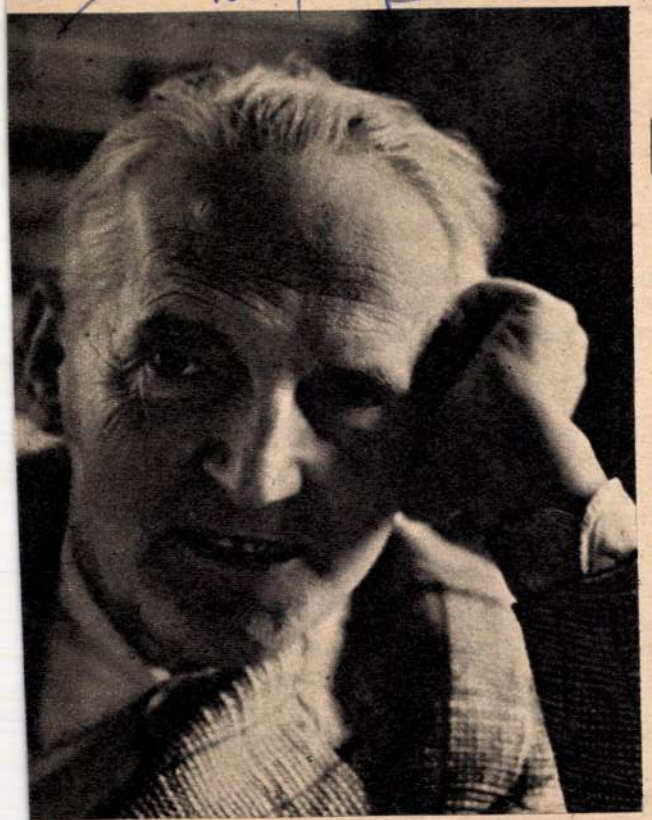

EGY NAGY SZOBRÁSZ HALÁLA. 77 éves korában elhúnyt Ferenczy Béni, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész. Szentendrén született, Nagybányán tanult, Bécsben és Moszkvában élt emigrációban. A felszabadulás után nagy elismerés övezte személyét és munkásságát. Képek: 1.Ferenczy Béni egyik utolsó fényképe. 2.A kerepesi temetőben nagy részvét mellett búcsúztatták az elhúnyt művészt. /Fotó: Fényes/

HÍR-TÜ

KIK ÉS MIÉRT KEZDTÉK?

A jelenlegi válság megértésének kulcsa a Közel-Keleten Szíria, amely a legbátrabban forradalmi, de pillanatnyilag még az egyik legkevésbé stabil ország az arab világban. Ezért provokálták és támadták az izraeliak elsőnek éppen északi szomszédjukat.

(Az angol Observer véleménye.)

Izraelben a legtöbb ember május végén már háborúra számított. Donovan brit újságíró szerint körülbelül azzal a közérzettel, hogy ez az esemény már húsz éve egyfolytában esedékes. „Így hát ebben a verőfényes palesztinai tavaszban nagy a várakozás . . . Ha a feszültség nem enyhül, meglehet, Izrael kezdi a háborút."

(Ugyancsak az Observer május 27-i (!) jelentése)

AMERIKA–EURÓPA

Minél jobban felméri Amerika hatalmának korlátait, annál kevésbé valószínű, hogy túllépi azokat. Ebben a tekintetben kellő felelősség hárul Washington európai szövetségeseire is. Európa nyugati fele megmutatta gazdasági súlyát a Kennedy-fordulóban; ha politikai súlyát is megmutatja és bele is dobja a világpolitika, a vietnami konfliktus mérlegébe, segít az Egyesült Államoknak leszámolni a szuperhatalom illúziójával.

(A Nouvel Observateur-ből)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1967 JUN 11.

Ferenczy Béni

1021

Erzsi

Egyszerűen Erzsinek hívja mindenki. Így ismerik a külföldön is. Neve fogalommá vált. Elválaszthatatlanul egybeforrt nagy mesterünk, az egyetemes európai kultúra, a humanista szellem örökségét átfogó, korunkba átmenő, emelkedett életművével. A nagybányai bányász leánya, amióta Ferenczy Béni mellé állott, nem engedte el a kezét. Felesége lett a szó ősi, egyszerű s mégis oly sokszólamú jelentésében. Az a fellelkesítő vitalitás, egészséges derű, asszonyi életbölcselet, öntudatlan magabiztosság, ösanyai erővel párosult gyengédség, mely Ferenczy Béni dúsidomú, magukbamélyedő, tűnődésükben is monumentális női alakjain átsugárzik; Erzsi. Feleségének lényét, nagyszerű egyéniségét, viruló szépségét lényegítette át az anyagba és az örökkévalóságba. Modelljét, ihlető múzsáját, szerelmesét a »mindenség szelidítő mester«, az élet örök megújulásában hívő művész magasrendű áhítata plasztikai mesterművekben, a briliáns grafikák árnyalt gondolatokat kifejező sorozatában jelképszerűen emelte ki a mindennapok valóságából. Nagy kiterjedésű, zárt, egységes életművének égboltját termékenyítő, aranyfényű Napként világította meg a halhatatlan hitves lényének varázsos sugárzása.

Ferenczy Béni most itthagyott bennünket. Gazdag, termékeny, mélyértelmű életre tett pontot a halála, bezárva azt a nagysugarú kört, amit a széles látókörű Ferenczyek neve, magasrendű szellemisége jelent a magyar művészet és kultúra történetében, vívmányaiban, előbbrejutásában. Az emberi méltósággal, belső erőkkel telt, érzékeny költői alkotások mesterét tizenegy éve érte a sorcsapás. Fél oldalában megszűnt az élet, jobbját bénaság tartotta fogva, nyelve nem mozdult a beszédre. Azt hittük akkor, derékba tört a csodálatos művészpálya. De a mindennél hatalmasabb alkotóvágy felülkerekedett az iszonyú megpróbáltatáson. Ferenczy Béni újból munkához látott, mert a feszültségig telve volt mondanivalóval. Baljával megtanult rajzolni, mintázni s a művészetek történetében példátlan eredménnyel gyarapította remekműveinek sorozatát. Mert felesége a veszélyben még szélesebbre tárta védőszárnyait, még intenzívebben ontotta belső energiáinak szuggesztív sugarait. Mitológiai istennőhöz méltó, emberfeletti odaadással, végtelen türelemmel őrködött azon, hogy életének célja, értelme, férje, ne veszítse el életkedvét. S mi az életkedv parazsának legbiztosabb szítója? A munka. Micsoda energia, megfeszített önfegyelem, a szeretetnek mekkora, kiapadhatatlan forrása adatott meg e kivételes teremtésnek, aki túltéve magát mindenen, bizakodással, szép arcán őszinte mosollyal háritotta el férje útjából az akadályokat, alkotó munkára ihletve, mint szüntelenül együttélésük kezdetétől fogva. Megtanulta férjének legapróbb mozdulatairól, szemrebbenéséről leolvasni kívánságait. Ferenczy Béni Erzsi jóvoltából mindent látott, hallott, észlelt, ami körülötte és a világban történik. Nemcsak testi jólétéről gondoskodott. Gyönyörű, virágos, harmonikus otthonuk a szellemi élet fellegvára volt. Vendégszerető házukat gyakran látogatták régi és fiatal barátok, művészek. A legfrissebb folyóiratok, művészeti könyvek felolvasásával teremtette meg Erzsi a folytonos kapcsolatot az olvasásra képtelen, némaságra kárhoztatott művész és a zajló élet eseményei között. Ferenczy Béni nem is vesztette el életkedvét még akkor sem, amikor újabb megpróbáltatás, újabb baleset érte. Az operációk után, a kórházi ágyon igaz művészhez méltó viziókat látott, melyeket fájdalmak, szenvedések között, az elmúlással küzdve, az érzelmek belülről áradó melegségével, finom, elragadó színekkel vetett a papírra. Erzsi ott őrködött mellette a kórházban nappal és éjjel — mint a súlyos tizenegy év alatt mindig. Két nagy sikerű külföldi kiállítása, a bécsi és a hágai, valamint legutóbbi, elragadó grafikáinak bemutatása a Május 1. moziban, Erzsi kimeríthetetlen energiájának köszönhető. »Hogy bírod?« — kérdezték gyakran az önfeláldozó feleségtől. Ilyenkor bársonyosan fénylő fekete szemének tekintetében az értetlenség villant fel. Mindaz, amit tett, számára magától értetődő volt; nem érezte magát sem hősnek, sem mártírnak, csupán szó szerint fogta fel a jóban-rosszban, a holtomiglan-holtáiglan fogadalmát.

Egy ország osztozik a fájdalomban, Ferenczy Erzsi gyászában. Megrendüléssel gondolunk a mesterre, aki annyi szépséggel ajándékozta meg nemzetét. Életműve a magyar és a nemzetközi kultúra legnemesebb alkotásai között foglal helyet. A magyar művészet története pedig fel fogja jegyezni azt a heroikus küzdelmet, amit a hűséges élettárs a nagyszerű életműnek áldozott, azt a megbecsülhetetlen szolgálatot, amit a nagybeteg mester életbentartásáért hosszú, keserves esztendőkön át teljesített. Egy rajongó, az élet értelmében feltétel nélkül hívő művészpár felemelő erőkifejtése volt a tizenegy év a megmaradásért; a teremtő, alkotó munka győzelme. A béna test elmúlhat, de a csodálatos emberpár megrendíthetetlen szellemi magatartása fennmarad a világ köztudatában, míg szobrot faragnak, míg emberi gondolatok, érzelmek kelnek életre vásznon és papíron.

Dutka Mária

jegyeztek, hogy a b…
aligha nevezhető ope…
szó klasszikus értelm…
Ferencsik vezényelte …
tár Miklós rendezte …
szereplői — *Mátyás* …
mándy József, *Palcs* …
Szalma Ferenc s ne…
sorban *Szirmay* Má…
színvonalon tolmá…
mű rendkívüli zene…

Ezután következett a *Zené*-re készült balett *Kun* Zsuzsa és *Dósa* Imre kiváló táncalakításával, *Tóth* Péter igényes vezényletével, a tánckar ezúttal is mesteri harmóniájával. Mint az első estén, most is a stílus változatosságát, képességeinek sokoldalúságát bizonyította az együttes.

Ezt a képet egészíti ki záróakkordként a *Vérnász* szombat esti bemutatója — az új magyar opera európai sikerének alkalmasint újabb állomása. A fogadtatásról még nem tudósíthatok, de a mű és az előadás ismeretében, és a két bécsi este tanúsága alapján itt is joggal remélhetjük: a bécsiek nem csalódnak az előzetes várakozásban.

Hetek óta beszélnek már a budapesti Operaház vendégjátékáról, az idei ünnepi hetek egyik kimagasló eseményéről. Most már látták az előadásokat, véleményüket tapsban és írásban közölték és az sem baj, ha akadnak bíráló, vitatkozó megjegyzések is. Még a polemikus mondatokban is ott van az őszinte elismerés, ahogyan a magas színvonalú együttes művészetét elemzik. Hadd tegyem hozzá: nemcsak általában elismerően, de jeles szakszerűséggel. A lelkes dicséreteket éppúgy érdemes vizsgálnunk, mint a bírálatot. Egy azonban bizonyos: a budapesti Operaház Bécsben is igazolta európai hírét és magas művészi rangját. Elsőül magával a vállalkozással, hogy Bartók és Kodály itt is nagyrabecsült zenéjét hozta el legjobb művészeinek tolmácsolásában és egy új magyar operát, hazánk új művészetének kifejezőjét.

Szombaton délben a bécsi Rathauskellerben *Marek* polgármester fogadásán vettek részt az együttes tagjai; Gertrude *Santner* asszony üdvözölte a vendégeket. Szavaira Lukács Miklós, az Operaház igazgatója válaszolt, megköszönvén a szívélyes fogadtatást. A házigazdák végül mindenkit stílusos ajándékkal leptek meg: a *Kék Duna keringő* hanglemezfelvételét adták át, mely egyszerre jelképezi Bécset és az ünnepi heteknek a dunai népek együttélésére célzó mottóját.

Az esti előadás után dr. *Simó* Jenő a magyar nagykövetségen adott fogadást az operaházi együttes tiszteletére. Vasárnap délután pedig a sikerekben gazdag bécsi esték után a társulat hazaindul Budapestre. Azzal az érzéssel, hogy megint hitelesen és rangosan vallhatott hazája művészetéről a világban, ezúttal a bécsi *Theater an der Wien* színpadán.

A *Vérnász* előadását egyébként a bécsi rádió hanglemezre veszi és kedd esti műsorán sugározza.

Demeter Imre

…megismerte…
…szetével, életművével. A fordítások egyébként a legnagyobb gonddal készültek, s a munkában a mai francia költészet olyan jelesei működtek közre, mint *Guillevic*, *Jean Rousselot*, Paul *Chaulot*, Robert *Sabatier* és Armand *Robin*. Az Ady-versek francia nyelvű kötete igen magas példányszámban került kiadásra: a Seg-

A londoni ma… visszh…

Párizs után a magyar képzőművészet követei eljutottak Angliába is. A tavalyi nagy, átfogó franciaországi tárlathoz hasonlóan most Londonba küldtük el művészeink alkotásait. Ezúttal azonban két fázisra osztottuk a bemutatkozást: most a kortárs-mesterek, a huszadik századi alkotók nyitották a sort a Piccadillyn, a Royal Institute Galeriesben, ősszel pedig a középkori és a reneszánsz művészet legszebb alkotásait sorakoztatjuk majd fel az angol közönség előtt a Victoria and Albert Museumban.

Így nem lehet pontosan megítélni még a hatást, amit művészetünk az angol közönségre tett. Egyes jelzések azonban már vannak, az angol művészek, művészettörténészek és tárlatlátogatók élénken reagáltak az eléjük tárt alkotásokra, megjegyzéseik, kommentárjaik napvilágot láttak a lapok hasábjain, a kritikákban.

Erről beszélgettünk Ronald *Alley*-vel, a Tate Gallery modern gyűjteményének igazgatójával is, aki a napokban Henry Moore kiállításának alkalmából Budapesten járt és tanulmányozta a magyar művészek alkotásait. Benyomásait így összegezte:

— Úgy tűnt, hogy Londonban a huszadik századi magyar képzőművészet kiállításán túlságosan sok művésztől állítottak ki munkákat (a katalógus szerint a tárlaton hatvanheten mutatkoznak be), s ez a magas szám nem tette lehetővé az egyes alkotók személyes stílusának átfogó reprezentálását. Hogy példát is mondjak, Berény Róbertet nagyon érdekes művésznek tartom — 1963-ban alkalmam volt megtekinteni tárlatát —, hozzánk, Londonba azonban csak két műve jutott el. De említhettem volna Csontváry vagy Rippl-Rónai nevét is. Őket ugyanúgy nem tudtuk kellő módon megismerni, mint Berény Róbertet.

— Mégis azt kell mondanom azonban, hogy megértem önöket. Csak pár napja járom most a magyar művészek műtermeit és a kiállításokat és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
ESTI HIRLAP
1965 MÁR 31.

1021

Ferenczy Béni

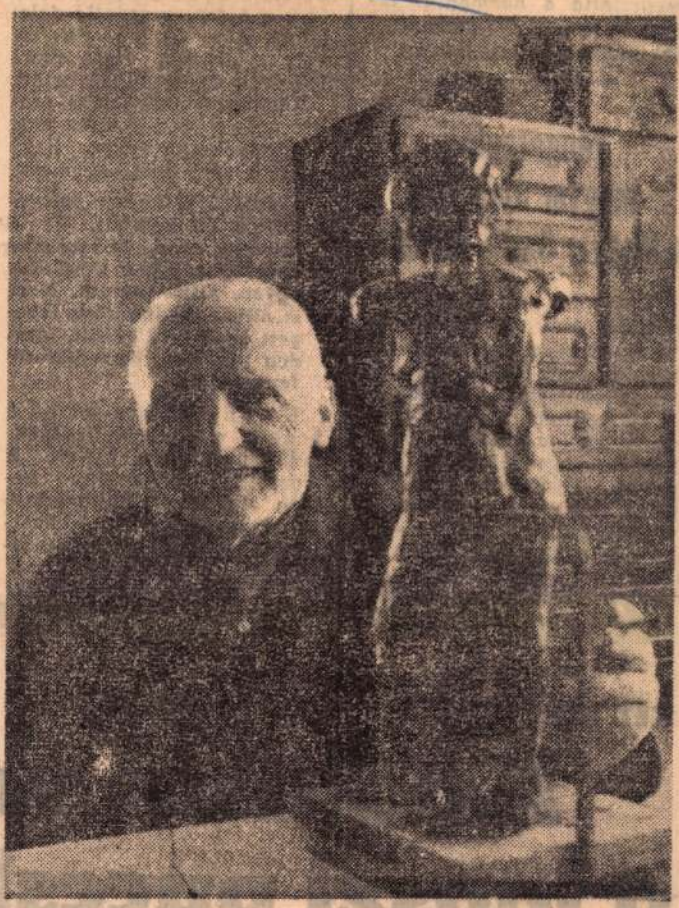

A fénykép — orvostudomány és művészettörténet korszerű csodájáról tudósít. Alkotóerejének teljében — most nyolc éve — megbénította és némaságra ítélte a betegség a magyar szobrászok egyik legkitűnőbbikét. Az emberi akaraterő azonban legyűrte a kórt: amint ceruzát foghatott épen maradt bal kezébe, kezdte újra megtanulni a rajzolás alapelemeit — ő, a Képzőművészeti Főiskola volt professzora! — állapota rohamosan javult.

A hetvenhatodik évében járó művész — a Semmi széléről visszafordulva — új, nagy alkotóperiódusához érkezett. A köznapi beszéd lehetőségeinek hiánya a „belső beszéd", a színekkel, formákkal való kifejezés kivételes hajlékonyságát, plasztikáját fejlesztette ki művészetében. Minden reggel korán munkaasztalhoz ül, rajzol, fest, szobrot mintáz. Legutóbbi bécsi és székesfehérvári kiállítása, amelyeken új korszakának alkotásait mutatta be, a legmagasabb szintű szenzáció erejével hatott.

Reméljük, rövidesen a budapestiek is láthatják majd Ferenczy Béni retrospektív kiállítását.

(zs)

A v
meghallg
lalatok
téséről
megvit
éves
kapcsolatos

Tengerentúli magyar újságírók a Magyar Sajtó Házában

Tengeren túli magyar újságírók, akik a Magyarok Világszövetségének vendégeként vesznek részt hazánk felszabadulása 20. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken, ma délelőtt a Magyar Sajtó Házába látogattak. Ujságíró honfitársaink és a magyar sajtó képviselői szívélyes baráti eszmecserét folytattak. (MTI)

a-
e,
al
er-
án
lat
elé
nal
teli órak
ett.

Tegnap délután négy órakor erős robbanás rázta meg a környéket. Hogy, hogy nem: *a várt hatás elmaradt,*

a detonáció ugyan szétvetette a fal alapjait, de a mintegy ezer köbméteres épületrész, kissé megdőlve ugyan, állva maradt. Nem is állva: inkább csak lebegett ég és föld között. Minden percben összedőléssel fenyegetett.

Elült a robbanás pora, a bontók előjöttek a fedezékből, s munkához láttak. A Nemzeti nézőterének helyén ekkor hajmeresztő mutatványok sora következett. Egy overallba öltö-

KÉT HÓNAPON BELÜL MÁSODSZOR

Kudarcot va
a laoszi puccsk

Nosavan továbbra is házi

Vientiane, március 31.

Ez utóbbi hírek azonban valótlannak bizonyultak.

A kormány március 28-án este röpcédulák útján hasztalan próbálta megadásra bírni a lázadókat. Ezek azonban két nappal később, látva reménytelen helyzetüket, és a kormánycsapatok túlerejét, *mégis megadták magukat.*

Az AP jelentése szerint *Khamsy* és *Sykosy* kereket oldott, bevette magát a dzsungelbe. A múlt hónapban Nosavan tábornok az ál-

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS C

A Meteorológiai Intézet estig: Kisebb felhőátvonuláso futó esővel. Ma több helyen mérséklődő északi szél. Az éj pali felmelegedés alig változil mérséklet 12 fok.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

ORSZÁG-VILÁG
1960 FEB 17.

Újra megiátogattuk Ferenczy Bénit

117

EGY ÓRA
Ferenczy Béninél

Munkatársunk ismét felkereste a beteg szobrászművészt. Utoljára — olvasóink még talán emlékeznek rá — tavaly áprilisban jártunk nála. Örömmel jelenthetjük: Ferenczy Béni a minap fejezett be egy kis szobrot, talán egyik legszebb alkotását. Kis fiú nyúlik fel egy faágon, kitáruló karral. Úgy hat, mint egy szép jelkép: vágy az elérhetetlen után. Ferenczy Béni életkedvét és erőrekapó, javuló egészségét köszöni az alkotás örömének.

— Az Ország-Világ-nak küldöm e rajzomat — mondja s átnyújtja munkatársunknak legfrissebben készült, még csak balkezével rajzolt vázlatát. Olvasóink nevében is köszönjük a rajzot, jó erőt-egészséget kívánunk! (H—TS)

oda . . .

— A tehénről beszél, ugye?

— Nem, a lányomról. Elküldtem a prémiumért a szövetkezetbe. Most azt mondja, hogy nekem nem jár belőle.

Ebben a percben odaköszönt Schmucker, a traktoros.

— Jó reggelt — kiáltotta. — Hogy van a Rézi? Ha jól érzi magát, érte jövök délután, lemegyek vele a mezőre.

Rákacsintottam az öregre:

— A lányról beszél, ugye?

— Nem — válaszolta — a tehénről.

A község
ber:

— Azt ü
ünnepségr
esélye az

— A lány
deztem.

— Nem
tenyészáll

— Megnézem a Rézit — lépett
hozzánk a traktoros — hátha tudok
segíteni.

— A tehénről beszél, ugye?

— Nem, a lányról.

Ezt már megsokalltam.

— Micsoda esztelenség! — kiáltottam. — Két különböző teremtménynek egyforma nevet adni! Rézi, a tehén! Rézi, a lány! Ki ismeri itt ki magát?

Az öreg megfontoltan nézett rám:

— Mi kilsmerjük magunkat, és ez elég!

Megint kiáltás hangzott a házból:

— Gazda, gyöjjön gyorsan: A Schmucker a Rézit . . .

A gazda nem várta végig a mondatot, hanyat-homlok berohant a házba, fel a lépcsőn, végig a tornácon, egyenesen a lánya szobájába, de az üres volt.

— Hol a lányom? — ordította.

— Hisz nem a lányáról beszéltem — válaszolta a hang — hanem a tehénről . . .

néhány nappal
végrendeletét, amely
vagyonát, a »Hajnali
mű filmben szerepl
hagyja, az ezüst torta
lével, amelyet 1892-be
nagyanyjára hagyomá

Wedelmann kétségb
tott az orvosra.

— Két héttel ezelőtt
Magnus — kiállított
vényt, amely szerint
jának hárommillió d
zik, fizetendő a jénai
amely időpontban nyo
san kilyukasztott zsák
lítására kötelezte mag

Az igazgató azt hitte

— Három hónappal
életrajza ugyancsal
hangzik: azt állítja
unokaöccse egy feke
és ezért gyermekkorá
ban töltötte.

Wedelmann haja ég
Jeges borzadály futot

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA
1965 ÁPR. 8.

1021

KOSS

Ferenczy Béni

Tél volt, amikor utoljára jártam nála. Az ég ólomszürkéit azóta kékbe oltotta a közelítő tavasz, a nagy kert fáira és bokraira zöld sapkát varázsoltak a kipattanó rügyek.

S a színek új ruháiban megelevenedő tájban kalandozhat ismét a mester tekintete. Miközben a résnyire nyitott nagy üvegajtón friss illatok szöknek be a tágas dolgozószobába.

Az évek óta betegségével viaskodó Ferenczy Béni ismét Kossuth-díjat kapott. Külön kiemelve az utóbbi esztendők munkásságát.

Az elnémult jobb kéz után most a bal alkotta remekek is kiérdemelték államunk legmagasabb művészi kitüntetését.

Az eleinte olyan sete-sután mozgó bal kéz, amely aztán szinte hétről hétre új erőre kapott, birtokos lett Ferenczy Béni korábbi munkásságának minden területén.

Emlékszem, amikor először kerestem fel otthonában, reszketeg vonalakból szőtt, de úgy is klasszikus szerkesztésű rajzait láthattam csak. De emlékszem legutóbb az új csodát mutató élményre is: a színek harmonikus pompájára, az akvarellekre, a virágok csokraira. Azokra, amelyeknek modelljeit barátok és tisztelők hozták magukkal, kedveskedve a művésznek.

S ami leginkább megragadott, hogy minden lapról a világ, az ember, az életszeretet sugárzott, olyan tisztán fogalmazva, mint maga az egész életmű, az előző korszak terméseként is. Úgy érezte a látogató, hogy Ferenczy Béninek a színek lenyűgöző harmóniájában szinte új szintézist sikerült teremtenie.

A legutóbb pedig a legnehezebbel is megbirkózott. Esztendeje a bal kéz kezelte mintázófa az agyagba is képes volt életet lehelni. A mestert továbbra is a serdülő gyermeki test plasztikája foglalkoztatta szenvedélyesen. Ennek jegyében fogant »A fiú« nevet viselő szobra, amely a miskolci országos képzőművészeti kiállításon az első díjat nyerte el.

Váratlanul érte az új Kossuth-díj híre. Az otthon magányában, új, készülő munkái közt figyelme a művészi látványra összpontosul, szükségképpen a világ egyéb hírei nagyjából kívül rekednek a műterem falain. Itt is vette át a díjat, feloldódva az örömben, a tisztelet melegségében.

S most a továbblépő időben egymást követik az ünnepek. Hiszen azzá teszi az alkotás lelket emelő izgalma. A szépet ecsetjének a költőisége vonja varázspírba. Az a költőiség, amely egész lényéből árad, s felejthetetlenné tesz vele s műveivel való minden személyes találkozást.

sz. e.

A TANÁCSI IPAR A LAKOSSÁG ELLÁTÁSÁÉRT

Több mint 13 milliárd forint értékű terméket vár az idén a tanácsi ipartól az ország. Ez 35,4 százalékkal haladja meg az 1960. évi teljesítményt. Az ipari és élelmiszeripari vállalatok 6,7 milliárd forint értékben készítenek fogyasztási cikkeket a belkereskedelem megrendelésére. Exportkötelezettségük megközelíti az 1 milliárd forintot. A tanácsi építőipar hárommilliárd forint értékű munkát végez az idén. Másfélmilliárd forint értékű csatorna-, víz- és gázvezeték-bővítési, felújítási, illetve karbantartási munkát végeznek a városokban és a falvakban. A javító-szolgáltató vállalatok 700 millió forint értékű munkával állnak az idén a lakosság rendelkezésére.

— A leningrádi Kirov Opera Magyarország felszabadulásának évfordulója alkalmából bemutatja Erkel »Hunyadi László« című operáját. A mű koreográfiájának elkészítésére magyar művészeket kértek fel: Géczy Éva és Péter László, Operaházunk balettművészei 11-én, vasárnap ennek a művészi feladatnak az elvégzésére Leningrádba utaznak.

— Killián Irén (Takács Jánosné) április 3-án tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése április 10-én 15 órakor a Megyeri temetőben lesz.

Itt vannak a füsti fecskék

A Szeged környéki vadvizekre a parti fecskék után megérkeztek a füsti fecskék is. Hazatértük után először a nádas, ingoványos tájakat keresték fel, mert itt éledezik a legkorábban a rovarvilág. A füsti fecskék egy ideig még a vadvizeken tartózkodnak, majd amikor melegebbre fordul az idő, megjelennek a lakott helységek felett is és felkeresik régi fészkük.

Kincskeresők tornya Kőszegen

Kőszegen folytatják a városfal feltárását. Most

— Hazaérkezett Párizsból dr. Perényi Imre építésügyi miniszterhelyettes, aki alelnöki minőségben vett részt az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága által március 28-tól április 6-ig rendezett területgazdálkodási szimpóziumon.

Magyar—jugoszláv közös ásatás

A magyar—jugoszláv határ közelében hatezeréves kőkori lakótelep nyomaira bukkantak. A Körös-kultúra idejéből származó lakótelep feltárására jugoszláv és magyar régészek közös ásatásokat kezdenek.

— A gyógypedagógiai tanárképző főiskolán a felszabadulási évforduló alkalmából szerdán megnyílt a gyógypedagógiai múzeum és a gyógypedagógiai intézmények gyakorlati foglalkozásain készített tárgyakból rendezett kiállítás.

322 leszármazott gyászolja

Kedden 99 esztendős korában meghalt az USA-beli Syracuse-ban Chaterine Young asszony. Halálát 322 leszármazottja gyászolja. Öt fia, öt lánya, hatvanhét unokája, százhetvenkét dédunokája és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
CSALÁD és ISKOLA
1962 DEC 27

1021

KODÁLY ZOLTÁN 80 ÉVES

FERENCZY BÉNI rajza

Pünkösdölő

(EMLÉK EGY KÓRUSRÓL)

Az az egy-bokor, mely valamikor
a Várhegyen voltunk! Izgága
kamaszlányok, a „Pünkösdölő"-t
énekelve, mintha ága —

levele egymásnak: a lelkeknek oly
egyessége. Ó, sorra mikor
felpattogtatja pártáit egy akkord! Az a
kivirágzás, az az egy-bokor

hatalom, a lombos személytelen, melyben
ki elveszíti: nyeri meg önmagát, még
nyít egyre húsomban, véremben. Az a
csak ágbogban boldog nép,

mely úgy viszi — mintha hajnalban,
derengésről derengésre följebb,
virágok vinnék fel az éjből,
gyökerükre akasztva — a Földet.

TÓTH ESZTER

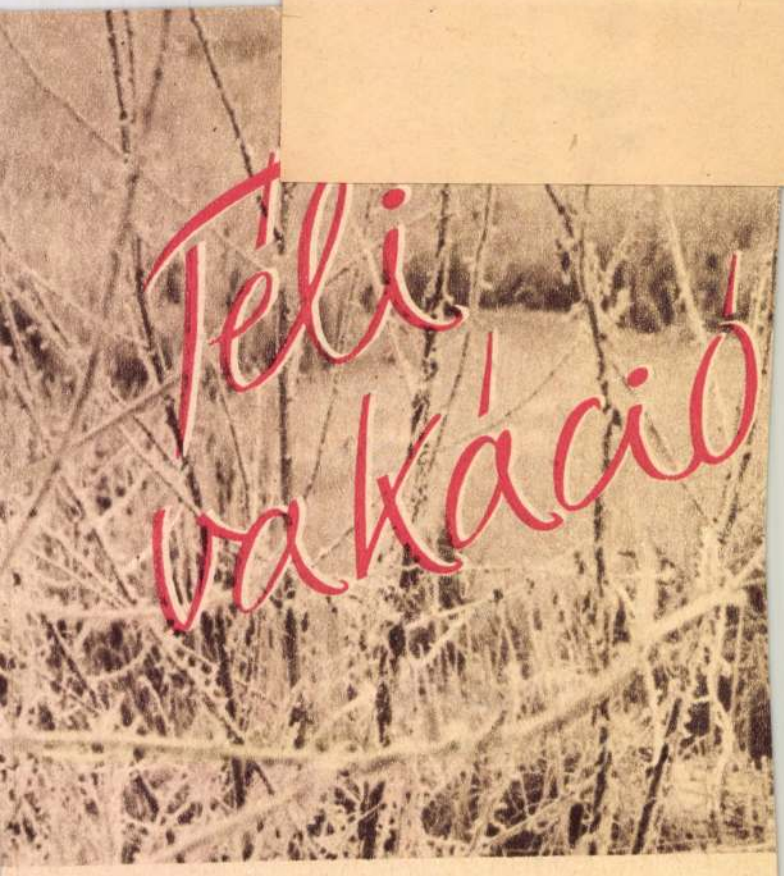

Téli vakáció

Itt a téli vakáció! Az időjárástól függ, hogy a síelés, szá
mennyi helyet foglal el a programban; a korcsolyázás
alábbis Pesten — kevésbé fagyhoz-hónoz kötött szórako
előrelátók nyilván kigondolnak olyan mulatságokat is
amelyeket az időjárás nem befolyásol — mozi, színház —
szép könyv is a vakációra vár.

A gyerekek maguktól is rátalálnak ezekre a szórakoz
De azért a vakáció néhány napjának elmúltával nem éppe
a kérdés: *Anyu, mit csináljak?* Vagy a panasz: *Apu, unat*

Ajánljuk a szülőknek, iktassanak be a vakáció idejé
múzeumi napot.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1900 DEC

MUZSIKA

Ferenczy Béni

/ 1021

Ferenczy Béni: Fuvolázó

EMISZEK—CSU

támpont az összehaso
enetudomány számára.
oszkvai Pravda rövid hí
számolt be a Magyar Tudomá-
yos Akadémia két munkatár-
ának gyűjtőútjáról. A híradás
íme összegezte az eddigi gyűj-

Vikár László kandidátus

kesből 134 a nő, 37 a férfi. Életkoruk 10—81 esztendő között váltakozik. Népviseletük sajátos díszítőmotívumokkal ékes, az ajándékba kapott csuvas ruha erről tanúskodik.

A magnetofonról azt hihetné valaki, hogy megmereviti, mesterkéltté teszi az énekes előadását, s így a népdalénekléshez szükséges természetes légkört nem tudja biztosítani. Tudják ezt a gyűjtők is, ezért nem egyszer a „rejtett mikrofon" gyakorlatát követték, azaz nem kapcsolták ki a felvevő készüléket az első megnyilatkozás után, hanem hagyták beszélni embereiket életéről, mindennapjairól. Ilymódon 100 percnyi cseremisz, csuvas, votják, mordvin és tatár nyelvű beszéd gyűlt összesze, benne olyan kifejezésekkel,

1904 APR

1021

Ferenczy Béni rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

KORTÁRS

1961 NDR –

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1021

1967. június 9, péntek

Búcsú Ferenczy Bénitől

Gyászolók népes serege gyűlt össze csütörtök délután a *Kerepesi temetőben* a Kossuth-mauzóleum előtt. Itt állították fel *Ferenczy Béni* kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész ravatalát, s vettek búcsút a 77 esztendős korában elhunyt kiváló mestertől a barátok, a pályatársak, a tanítványok, a kulturális élet ismert képviselői, vezetői. A koporsónál ott volt Ferenczy Béni özvegye; a pályatársak kis csoportja díszőrséget állt. Részt vett a búcsúztatáson *Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *dr. Orbán László*, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

A ravatalhoz koszorút küldött a Művelődésügyi Minisztérium, a Kossuth-díj bizottság, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Képzőművészeti Alap, a Nemzeti Galéria, a Képzőművészeti Főiskola, a művészszakszervezet és sok más kulturális, művelődésügyi intézmény.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész, a Képzőművész Szövetség elnöke a művésztársadalom nevében búcsúzott az elhunyttól, akivel — mint mondta — egy nagy alkotó nemzedék idős kort megért kiválósága távozott. Több nemzedék vallja őt tanítómesterének, valóban mesterének, aki útmutatást és erőt, hitet tudott adni a művészi elhivatottsághoz.

Martsa István szobrászművész az egykori tanítványok képviseletében mondott búcsúszavakat. A gyászszertartás befejezéséül Bartók- és Kodály-művekből adott elő a HVDSZ Szilágyi Erzsébet női kórusa.

Ferenczy Béni hamvait édesapja, Ferenczy Károly festőművész sírjánál helyezik örök nyugovóra.

Állatkerti napok: június 13—15

Érkezik a harmadik zsiráf
Mit esznek a fókák?

Sajtótájékoztató az Állatkertben

(Tudósítónktól.)

A második száz évét kezdő budapesti *Állat- és Növénykert* közvetlenebb biológiai ismeretterjesztést is kíván végezni közkedvelt látnivalói mellett. Ezért a jövő héten *kedden, szerdán* és csütörtökön (s ezentúl minden év nyarán) a TIT-tel közösen *állatkerti napokat* rendez három napon át előadásokkal, látogatásokkal, filmbemutatókkal.

Fischer Antal osztályvezető és *Dr. Szalkay József*, az Állatkert tudományos munkatársa tájékoztatta az újságírókat csütörtökön a háromnapos rendezvénysorozatról, s az Állatkert legfrissebb

A tájékoztató során szóba kerültek *az állatok élelmezési gondjai* is. A fókák tengeri halát például két-három hónaponként *mélyhűtött állapotban, repülőgépen hozzák Lengyelországból*, itt hűtőházba kerül, s ebből adagolják az állatoknak. Megtudtuk azt is, hogy *csütörtökön indították útnak Brémából Budapestre az Állatkert harmadik zsiráfját.* (A külföldi szállítóvállalat előzetesen gondosan felülvizsgálta a vasútvonal alagútjainak méreteit.) A nőstény állatot egyébként Hegyeshalomnál már magyar ápoló várja, s kíséri új lakóhelyére, amelyet vasárnap vagy hétfőn

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

P Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

1960 FEB 28

117

Ferenczy Béni rajza

A hetvenéves Ferenczy Béni még mindig töretlen energiával alkot. Bár súlyos betegsége megbénította jobb karját és a mintázásról egyelőre le kell mondania, bal kezével vetiti papírra elképzeléseit. »Hiszen — amint a hasonló sorsra jutott nagy művész, Nagy Balogh János mondotta — a lelkéből rajzol az ember, nem a keze ügyességével ...«

ek mellett váltak csak a
zenöt—húszíves művek kis-
gényekké . . .:
De élénkülés mutatkozik a
spróza területén is, csak
ég lassan és bizonytalanul.
rövidebb elbeszélés, tárca
karcolat, mint legalkal-
asabb írói formája mai va-
ságunk áramlása jelensé-
inek és embereinek ábrá-
lására, még mindig mintha
egen és lenézett lenne. Én
akkor hőköltem rá erre,
ikor a Népszava szerkesz-
sége csoportosan hívott
g írókat, fölajánlva a lap
sábjait számunkra. Elő-
r mintegy ízlelgettük a
rkesztőségi kívánságokat;
án szokatlan is volt ba-
i és elvtársi őszinteségük,
s bátorításuk és érvelé-
, és végül lelkesen, egy-
ssal versenyezve ismer-
el igazukat, mely nem-
k a lap szempontjából
zság, hanem mai irodal-
nk fejlődésének, erősödé-
ek és tematikai kiteljese-
sének is egyik indítója,
érletezéseink segítője és
tató, kis kockázatú műhe-
, és az olvasók tíz- és tíz-
rei szívéhez való jutásunk-
k is nemes tradíciójú út-
. . .

SZÉPSZÓ

• A NÉPSZAVA IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI MELLÉKLETE •

1960. február 28

Tavaszi szél a rügyekhez

Írta Váci Mihály

Tavaszi vizek lehelete vagyok én,
partok ínyének édes illata,
a frissen metszett szőlővenyigén
kicsordult könnyek illant bánata.

Első füvek kardéle-zúgásából
támadtam s a földekre ballagó
ajkáról rebbentem fel, mint pacsirta
riad arrébb lovak lába alól.

Az ajtórések sípján muzsikáltam,
sóhajtoztam hideg kéményeken.

1967 JÚN 2

1021

MEGHALT FERENCZY BÉNI

Hetvenhét éves korában elhúnyt Ferenczy Béni, Kossuth-díjas szobrászművész.

★

Az alkotó energia csodája! Igy emlegették barátai és tisztelői Ferenczy Bénit. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette, és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó nagyszerű művész szórta volna ajándékait, kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, dombormüveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálta, a kritika méltatta.

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. A fiú Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében tölti gyermekkorát. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozik be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy-család kiállításán, amelyen az apa: Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vesz részt. A Tanácsköztársaság bukása őt is számüzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a húszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban hazájától sem tud elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mestermüvel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára.

A Művész felesége a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy egyik méltatója, Genthon István írta: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettjén, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború éveiben készítette a Fiatalság című tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centenáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije keserűen merengő, nehéz sorspróbák előtt és után önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből.

1956-ban sújtot le rá először a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Szinte mindent előlről kellett kezdenie. Épen maradt bal kezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához és hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott lett. Már szólt is néhány szót, de vallani igazán műveiben tudott és akart. Megismételte, kiteljesítette régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma megújult serény keze alatt. Új fiúfigurái szelidek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami szellemi, emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb lett Ferenczy Béni halál előtti művészi korszaka. A poklokat járt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának vallomása volt az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s az alkotó tett nem váratott magára. Erre a válaszra gondolunk és erre tekint majd a művészettörténet is.

Dersi Tamás

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ára 60 f

1967.

Esti Hír

POLITIKAI NA

Pedagógusok ki

Ma délelőtt a Művelődésügyi Minisztériumban *Ilku Pál* művelődésügyi miniszter a *pedagógusnap* alkalmából kitüntetéseket adott át. Megjelent *Lugossy Jenő* és *Orbán László* miniszterhelyettes, *Péter Ernő*, a Pedagógus Szakszervezet főtitkára és a Művelődésügyi Minisztérium több vezető beosztá-

sú tisztviselő
dott, a több
kedett közfi
dését ma M
után átadta
női kitünte

A *művelődésügyi miniszter* a *kiváló tanár* kitüntető címet adományozta Ágoston Lászlóné dunaföldvári, dr Balassa Lászlóné budapesti Benkó Tiborné Pest megyei Bodó Zsigmond egri, Bodor Lászlóné budapesti, dr. Borbás Endréné nyíregyházi Chmely Jolán salgótarjáni Debnár Gyula miskolci Dombai Sándor Hajdu megyei, Endrédi Pál csengeri Fekete Győző budapesti, Fekete Miklós pécsi, Földes József szolnoki, Földesi Ferenc hódmezővásárhelyi, Galambosi Sándor nemti, Gárdonyi Lajos veszprémi, Homolya László, sajóládi, Illés Károly Fejér megyei, dr. Kaiser Géza balatonfüredi, Károlyi Sándor kiskőrösi, Kiss Gyula

VDK–kubai egyezmény

Május 30-án a VDK és Kuba képviselői megegyezést írtak alá a két ország rádióinak együttműködéséről.

A NEMZET

1021

Tücsök muzsika

LUKIN LÁSZLÓ

FERENCZY BÉNI VIRÁGAI

Tiz szál sárga virág virított az üvegben, a János kórház ablakában. Valamelyik látogató hozhatta és Erzsike, az élet mezsgyéjén túl is gondoskodó feleség rendezte el, hogy Béninek tessék. Anyáskodó mozdulatának erejével behívta az ablakon a napsugarat is, nézze meg: ezek a Béni virágai... A mester pedig elmosolyodott, és versenyezve a napsugárral, megsokszorozta a virágok életét. Balkezében golyóstollal, leheletfinom vonásokkal ragadta meg formáikat, aztán ecsetjéről sárga, zöld, meg fekete cseppek csurrantak szét a vonalak közé; a virágok virítani kezdtek. Láttam, hogy életrekeltek, figyeltem, amint elnyerik végső alakjukat és megkapják mesterük kézjegyét. Aztán nagyot dobbant a szívem: Ferenczy Béni felém nyújtotta a kész akvarellt — tegyem el emlékül.

Virágok. Ferenczy Béni akvarellje (1966)

Eltettem, ugyanazzal a különös tisztelettel, mint éveken át azokat a muzsikus-rajzokat, amelyeket korábban a Tücsök-Muzsika ifjú olvasóinak ajándékozott, közlésre. Szerette a gyerekeket, az ifjúságot. Mozart volt a kedvence, a soha meg nem öregvő mester. Ő is azok közül való volt, akikben „fehér hajjal is épségben maradt a gyermek", akik nem engedték, hogy évek és szenvedések megzavarják lelkükben azt a Harmóniát, amelynek hirdetésére születtek. Illyés Gyula szavaival:

„Születünk s máris este van.
A fény oda
s már messze van
a milliónyi reggeli csoda.
A lét vigasztalan,
mihelyt a nap komorra fordul.
De neki halálig s azon túl
falka nyüzsög nyomába
okosan, tele értelemmel,
akár a földhódító első ember
mögött a háziállatok világa.
... Segíts, vezesd el
vad ösztöneinket is egyszer,
kik követnek épp úgy sereggel,
békéltető karámba,
naponti s örök éjszakára,
mindenség-szelidítő mester!"

SP 348. „Sunny" és „No Milk Today" c. angol számok, angol nyelven énekel Benkő László, valamint Kóbor János és Somló Tamás. Kísér az Omega együttes Jól sikerült felvételek, kellemes hallgatni = 4.

SP 356. „De akkor már hol leszek én?" és „Bölcsődal", énekel Koós János, kísér a vonósokkal kiegészített Bergendy együttes. Az első szám igen melódikus, jó szövegű, osztályzatunk erre vonatkozik = 4,5.

SP 360. „A mosolyod mint árnyék kísér" (The shadow of your smiles) és „Szeretlek én" (Besamo mucho) című világslágerek, Vámosi János énekel, kísér a MHV vonós tánczenekara, Gyulay Gaál János vezényel. A második szám hangszerelése igen ötletes = 4,5.

SP 365. „És most" (Et maintenant) és „Nem fogok szomorkodni", Mikes Éva énekel, kíséret, mint fent. Mikes Éva egyik legkellemesebb hangú előadónk = 4.

SP 369. „Visszajövök hozzád", énekel Gara György, kísér a Deák együttes és „Magadra vess" énekel Tárkányi Tamara, kísér a Stúdió 11. Rádiótól átvett felvétel. Az első szám inkább chanson. A másodikban tetszik Tárkányi hangszíne, ennek szól osztályzatunk = 4,5.

SP 374. „Melissa" és „Monsieur Cannibale" című külföldi számok a Koltay együttes előadásában. Az együttes egészen jól játszik, de miért kell ismeretlen idegen számokat hanglemezre is rögzíteni?

SP 375. „Diótörő" és „Sohse halok meg" című számok. Az első a Csajkovszkij-balett indulójának sikerült kerékbetörése, jól is játszik a Pannónia zenekar. A másik oldal tipikusan „b" oldala a lemeznek, gyenge. Az osztályzat az „a" oldalnak szól = 4.

SP 376. „Gyerekdolog" és „De akkor már hol leszek én" Koncz Zsuzsa előadásában, kísér a Stúdió 11. Rádiótól átvett felvétel. A második szám már a SP 356. számú lemezen szerepel — sokkal jobb előadásban —, miért kellett ezt a tipikusan férfi számot később nővel, gyengébb felvételben átvenni?

SP 377. „Su, su, bolondság" és „Szürke napok" a „Made in Hungary" legutóbbi adás két száma, énekel Izsmán Nelly, kíséri a Stúdió 11. — és Németh József, kíséri a Körmendi együttes. Rádiótól átvett felvétel. Az első szám sokkal jobb, kedves századeleji stílus modern köntösben, tetszetősen előadva = 4.

SP 378. A
két száma: „
Mária, és „Ó Márta", énekel Bakacsi Béla, kísér a Stúdió 11. Rádiótól átvett felvételek = 3.

SP 379. „Szervusztok régi barátok" és „Nem sírok, ne félj" című dalok, énekel Zalatnay Sarolta, kísér a Körmendi együttes. Sikeres szerzők kevésbé sikerült alkotásai. Rádiótól átvett felvételek = 3,5.

SP 380. „Nincs vigasz" és „Majd megmutatom én". A Rádiótól átvett átlag tánczene, énekel Mátray Zsuzsa, kísér a Stúdió 11. és a Jereb együttes = 3,5.

SP 381. Még két felvétel a „Made in Hungary" Rádiótól átvett felvétel-sorozatból, énekel Aradszky László a Körmendi együttessel és Harangozó Teréz a Deák együttessel. A „b" oldal hangszerelése emlékeztet Catherina Valente híres „Casanova" felvételére = 3.

SP. 384. „Kettőnk közül egyiknek mennie kell" és „Árnyak az éjben". Régi stílusú, új köntösbe bújtatott táncdalok, énekel Pápay-Faragó László, kísér a Syrius együttes. Egyre több táncdalban bukkannak fel melodramatikus részek, amelyeket az énekesek — jó beszédtechnika hiányában — elfogadható módon el sem tudnak mondani = 2.

SP 386. „Puppet on a string", az Eurovízió győztes dala és Chaplin öreguras „This is my song" című filmdala, angolul énekel Koncz Zsuzsa, kísér a MRT vonós tánczenekara, vezényel Körmendi Vilmos. A „Puppet"-re vonatkozóan: tipikusan ilyen zenét szolgáltat a londoni Oxford Streeten fel s alá sétáló és tengerész veterán egyenruhás zenészekből álló kis fuvószenekar. Osztályzatunk csak a „Puppet"-nek szól = 4,5.

SP 388. „Nem vagy te király" és „Rám se nézz" című táncdalok, Zalatnay Sarolta énekel, kísér a Stúdió 11., Rádiótól átvett átlag tánczene = 3,5.

SP 389. A „Csak fiataloknak" című sorozatból átvett két rádiófelvétel: „Teenager Melody" és „Minden nap", énekel Harangozó Teréz, kísér a Stúdió 11. Egyik szám szentimentális alaphangját sem rejti el semmilyen modern ritmus és így egy „csak öregeknek" sorozatban is jó tánczene = 4.

EP 27368. „I am a beliver", „I can't make your way", „Give me some on loving" című számok angolul és „Végre nálad lehetek", énekel Demján István és Demján Ferenc, kísér a „Dogs" együttes. Az angol szöveg felét érteni csak, az együttes tipikusan úgynevezett „amatőr" színvonalú, hanglemezre vétele indokolatlan.

Gy. P.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

MAGYAR NEMZET

1021 APR

Vasárnap, 1965. április 4.

A Magyar Nemzet galériája

Ferenczy Béni legújabb rajzai

Vasárnap, 1965. április 4.

Sőtér István

AZ EMLÉK ÉS A JELKÉP

Az ünnep szerepe és jelentősége mindig a történelem tudatosítása volt. Igazuk van azoknak, akik az ünnepek körforgásában, szabályos és zárt gyűrűjében a felidézés, a felfrissítés, a feledéstől megmentés derűs és harmonikus alkalmát látják. Az élményt az ünnep átalakítja emlékké, — illetve, amikor az élmény köre elfogy: szimbólummá. A felszabadulás ünnepe a mi számunkra: emlék is, jelkép is —, hogy idővel már mindinkább: jelképpé váljék.

A háború esztendei és a felszabadulást követő két-három év, tehát az 1941-től 1948-ig terjedő korszak ma már bizonyos egységben áll előttünk, s ennek az időszaknak első felétől a másodikat nem annyira elválasztja, mint inkább a kettőt láncszemként egymáshoz kapcsolja a felszabadulás dátuma. Talán meglepő, hogy ezt így mondom, hisz politikailag, katonailag nem tudnék élesebb ellentétet elképzelni, mint aminőt a felszabadulás előtti, illetve utáni három-három esztendő felmutat. Mégis, lelkileg, eszmeileg, és ha kultúrán a szellemi értékek legjavát értjük, úgy művelődésileg is, egységben kell látnunk azt a korszakot. heterogén, s főként az erőszakos feltörőkből, a magyar polgárosodás parlagi Restignacjaiból feltöltődött társadalmi képződmény, melynek tradíciója éppúgy nem volt, mint ízlése, tudatossága éppúgy hiányzott, mint felelősségérzete. Azt is mondhatnók, hogy bizonyos »nemzeti hibáink« növekedtek meg ijesztő mértékben, — és vűvé ebben a rétegben, — és ha valamire, úgy arra kell még ma is ügyelnünk, nehogy ennek a rétegnek könnyelműsége és felelőtlensége, felszínessége és lazasága valamilyen módon tovább éljen, a mi rendszerünkben fennmaradjon.

Ez a vezető réteg teljes mértékben alkalmas volt a fasizmus fertőzésének befogadására — s be is fogadta azt, érvényt is juttatott neki, a magyar állam oly szerencsétlen, oly szánalmas és katasztrofális politikájában. A felszabadulás egyik jelentősége abban is van, hogy ettől a rétegtől megszabadította az országot.

Ha elemeznők a magyar társadalom viszonyát a fasizmushoz, azt látnók, hogy a fertőzéstől csak azok a rétegek maradtak mentesek, melyek társadalmilag tiszta képet méltó kegyelet. Hanem azokról, akiknek neve ismeretlen marad, de akiknek lelkülete az ellenállási mozgalom igazi bázisa volt. Mert ebben az országban épen és növekvő erővel élt a fasizmussal szembeszegülés lelkülete, s ez az ünnep arra legyen alkalom, hogy ennek a lelkületnek jegyeit felismerhessük. Mert ez a lelkület a harmincas évektől kezdve mutatkozott meg mindhatékonyabban —, s a felszabadulás után ez a lelkület tette lehetővé az építőmunkának, a kulturális pezsgésnek, sőt a gazdasági fellendülésnek azt a mértékét, amellyel a miénknél kedvezőbb helyzetű országokban sem igen találkoztunk.

Arról a sajátos szerepről szeretnék most szólni, melyet az öntudatos munkásság oldalán az értelmiség töltött be, a fasizmussal szembeni ellenállásban. Kétségtelen, hogy az értelmiség ellenállása nem volt olyan mérvű és jellegű hazánkban, mint például Franciaországban. De az utóbbihoz hasonló szerepre nálunk nem is volt lehetőség.

Amikor a magyar értelmiség fasizmus-ellenességéről beszélek, elsősorban azt értem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 — 6.
JELENKOR

nek homlokzatu társasház erkélyéről Józeffel együtt nézte a laba alatt zsibongó beriséget.

1021 Ferenczy Béni

FERENCZY BÉNI rajza

„When I was y
s eltévedt a betelt idő

Idegen kocsmaasztal
borostás férfid
dúdolt az alkohol m
lehalkult fölcsa

De ő beérte már a h
s nem fért a fo

Hangjából épül most a walesi táj
az ifjúság mely ott veszett a halmok
vaspor vonulata alatt
és fönn suhogva veti vissza
nagy mozdulatlan árnyát

Zökkent a gép
elhallgatott

Úgy ültem már a zsúfolt csöpp szobában
mint akit vendégül lát a halott

PATROKLOS

Holttestemért mégegyszer fölcsap a harc de bennem
már süket éj
Soha többé
rohamra nem indulok Trója ellen

Ha megvívatlan marad is
be jó piheñni a síkon a város előtt
Súlytalan rajtam a vért súlyát veszítette a hűség
nem köt már csak titeket
árva mirmidonok

Holttestemért a harc mégegyszer föllobog
a dárda egy-egy mellkasban döngve megáll

Emlékezem
ezer éve volt tízezer éve volt
s még egyre új koncot követel a halál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Ferenczy Béni

1964 MÁJ 23.

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

/ 1021

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

FERENCZY BÉNI

Ferenczy Béni súlyos betegen is egyik legaktívabb kiállítóművészünk. A művészeti központtá felnövekvő Székesfehérváron, az *István-király Múzeum* rendezett kiállítást *újabb* műveiből. Ezt a budapestiek közül kevesen látták, még kevesebben a tavalyi gyűjteményes *„Béni Ferenczy"* kiállítást Bécs belvárosának hatalmas épületében, a *Künstlerhaus*ban. A szomszéd főváros közönsége csaknem háromszáz művét tekinthette meg 1963 tavaszán.

A művész most hetvenötödik évében jár. Betegségéről már sokat írtak. Jobbkeze béna, beszélni nem tud, de a betegség nem érintette a „belső beszéd"-et. Úgy érezte: meg kell találnia a módját, hogy gondolatait kifejezhesse. Ez adott életfontosságú, még nagyobb hangsúlyt az alkotás folyamatának. Újra megtanult rajzolni, balkézzel; rajzolni, hiszen az íráskészségét, amely tulajdona minden elemi, vagy általános iskolát végzett embernek, elvette tőle a kegyetlen betegség. Amikor egy esztendeje megkértem, hogy dedikálja nekem a könyvét, egy üres lapra remek Petőfit rajzolt, híres szobrának témáját. Artisztikus könnyedséggel szaladt a tolla, de nagyon nehezen jegyezte mellé a művészettörténeti jelentőségű, jól ismert, dekoratív F B monogramot és a 63-as évjelzést. A fehérvári kiállításon is csak egy képén láttam teljes szignatúrát, érződött az emberfeletti erőfeszítés. „Kezdetben volt a rajz és csak aztán az írás" — írta annak idején ő maga egyik tanulmányában. Tanítványa, Vigh Tamás szobrászművész pedig ezt jegyezte fel egykori professzoráról: „Nem tartott ő nekünk nagy előadásokat, szívesebben lerajzolta, amit gondolt." Ferenczy Béni, ez a nagy műveltségű ember, mindig elsőbbséget adott a rajznak, a *művészetnek*. Alkotó erejének feltámadása csoda volt, de ez a csoda csak Ferenczy Bénivel eshetett meg, a *„poeta doctussal"*, aki hatalmas tudását és teljes érdeklődését a világ iránt mindmáig megőrizete. Minden reggel már korán leül munkaasztalához. Megtörténik, hogy kedvenc keverésű teáját ott engedi kihülni az asztalán, mintázásba, akvarellezésbe fog, s a művészet szerszámává avatja a Parker golyóstollat is.

Székesfehérváron is elsősorban grafikáit állította ki. Letagadhatatlanul szobrász grafikái ezek. Nagyrészüket plakett-terveknek, reliefek kompozicióinak éreztem. Ezt hangsúlyozza is azzal, hogy képe köré keretet rajzol, és a betűket, számokat — mint a plaketten, érmen szokás — az alakkal, képmással egyenjogú, a kompozícióba beletartozó elemként rajzolja oda. Kiemelkedőek üde finom csendéletei, mint a *Tavasz* pohárba tett gyöngyvirágcsokra, a *Virág a yoghurtosüvegben* és a súlyosabb *Virág és Golgotha*; az akvarellek: a *Cilikének*, a *Mandolin I* s a *Féltés* ifjú emberpárját ábrázoló golyóstollrajzai. A tavalyi bécsi tartózkodás kellemes emlékeit idézi a *Hinterbrühli park* tusrajza. Kovács Péter, a kiállítás rendezője, és a tömör, költői katalógus-előszó szerzője egyetlen motívum hétféle változatával mutatja be Ferenczy Béni életművének mikrokozmoszát: a motívum az 1947-ben készült *Játszó Fiúk* bronz kettős fiúaktja. Ugyanennek ott látjuk elődeit, a kis vízfestményt, a nagyformátumú akvarellt, a két figurát külön-külön is, a *Miklós* és a *Golyózó fiúk* című szobrokat, s a kettős szobor dombormű változatát, amely az *Önarckép* érem hátlapját díszíti.

Budapesti Ferenczy Béni kiállítás 1959-ben volt legutoljára, még a Nemzeti Szalonban. Érdekes, akkor is májusban nyílt meg, mint a múlt évben Bécsben, vagy most Fehérváron: A teljesebb anyagot csak a bécsiek látták. Ezzel is úgy állunk, mint amikor valamilyen árut exportra termelünk? Úgy vélem, még adósak vagyunk — magunknak — a magyar fővárosban rendezendő, retrospektív Ferenczy Béni kiállítással.

FRANK JÁNOS

LAPOKBAN OLVASTUK

GYILKOSSÁG?

Kosztolányi Pacsirtájáról futtatja elméjét nagyon rokonszenvesen és meggyőzően a **KÖNYVTÁROS** májusi számában Zolnay Vilmos. Mondandója amolyan kedvcsináló az olvasáshoz, s azt bizonyítja, hogy az egyik legegységesebb, egyszersmind legatmoszférikusabb magyar regény a Pacsirta. Bármennyi szubjektív elemet tár is elő fejtegetéseiben, bakafántoskodásnak hatna egy s más részkérdésben vitatkozni vele; a Pacsirta valóban remek regény. De mintha a buzgó érvelésben egyszercsak elfutná szerzőnk szemét a düh, leír egy oly mondatot, igaz, csak lábjegyzetben, melyről csak többszöri olvasásra és hosszas szemdörzsölés után lehet elhinni: valóban lenyomattatott-e, nem káprázik-e a szemünk. „Hogy megértsen, meg kell kérnem az olvasót: magát a regényt olvassa el, s ne csak a filmet nézze meg, mert ez utóbbinak csupán annyi köze Kosztolányi művéhez, *mint a gyilkosnak áldozatához.*" (Kiemelés tőlem. c!)

Ne használjuk ki a kínálkozó alkalmat, s ne érveljünk oly olcsón, hogy magyar filmművészeti alkotást — bár csak közvetve, főszereplője, Páger Antal révén — még nem ért Nyugaton olyan elismerés, mint legutóbb a megfilmesített Pacsirtát Cannes-ban. Ettől függetlenül is nyugodtan állíthatjuk, hogy a film-Pacsirta művészi, rangos, Kosztolányi-módra atmoszférikus alkotás, s igényes alkotói nem érdemlik meg, hogy irodalmi gyilkossággal vádolják őket. Ranódi és Huszty nem tekerték ki Kosztolányi Pacsirtájának a nyakát; a filmre transzponálás ez esetben nem járt fájdalmas operációval, mégcsak plasztikai műtéttel sem — gyilkosságról nem is beszélve. Százezrekhez, sőt ha jól megy, milliókhoz vitték közel Kosztolányi „légkörét", az irodalommal nem azonos művészet közvetítésére bízták Kosztolányit, fzlésesen és mértéktartón. Kérjük a Könyvtárost: vonja vissza a súlyos vádat. A film közönsége mindenképpen felmenti az alkotókat a gyilkosság méltatlan vádja alól.

Alighanem Kosztolányi is ezt tenné, mert tudná, hogy a film-Pacsirta után sokan kapnak majd kedvet, hogy — ha még nem ismerték — a könyv-Pacsirtával is megismerkedjenek.

Végül Zol...

JÁNOSY ISTVÁN:

Tavaszi ars poetica

Kinn még hófúvás orkánoz,
januári zord, süket.
Ittbenn kaktuszok, virágok
tárják zsenge zöldjüket.
Másképp jár az ő órájuk,
az már jelzi a tavaszt.
Kuvasz-lelkem, nevess rájuk!
Adjanak példát, vigaszt!

Életed sok nyűge, görcse
ne szegje reményedet!
Fölfakad lelked gyümölcse
akkor is, ha rémeket
riogtatnak álmok, éjek,
megszabdalt idegzeted.
Valami mindig megéled
műtők, koporsók mögött.

Lásd, Mozart mily iszonyattal
nézte kendője színét.
Mégis dúlt, hagymázas aggyal
írta csak a klarinét-
ötöst, e könnyekkel átszőtt,
gyógyító ráolvasást.
Igy zsondítson elmúlásod,
jeltelen sírbaomlásod
másnak szent tavaszvarázst!

„NAGYVILÁG" IRODALMI-EST BÉCSBEN

A Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Collegium Hungaricum május 13-án „Nagyvilág" irodalmi estet rendezett Bécsben, az intézet Hollandstrasse-i új székházában. Műsornyitó bevezetőjében *Mádl Antal* a Nagyvilág kapcsolat-teremtő szerepéről *Freymann Magda* kisért zongorán, Reinitz-, Bartók- és Kadosa megzenésítette Adydalok előadásával. A hallgatóság soraiban ott ült *Franz Theodor Csokor* és *Heimito von Doderer* is, a mai osztrák irodalom világszerte ismert képviselői, mindketten

1021 Ferenczy Béni

VIGILIA

1975
június

FERENCZY BÉNI MUNKÁJA
(Vattay Elemér reprodukciója)

6

Vigilia

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
VIGILIA
Budapest
1975
6

HORVÁTH RICHÁRD — Ami az egyházb
BODA LÁSZLÓ — A megújuló erk
NYÍRI TAMÁS — Legyen meg az
TAKÁTS GYULA — Rusztikus üdvözl
Hegyi cellám el
TÓTH SÁNDOR — Vankóné Dudás
RADNÓTI SÁNDOR — A szenvedő misztikus. Misztika és líra (2. rész) — — 378
PIERRE CLAUDEL — A világegyetem költője — — — — — — — — — 390
GALAMBOSI LÁSZLÓ — Ércvirág (vers) — — — — — — — — — — 395
IGNÁCZ RÓZSA — A látomás (elbeszélés) — — — — — — — — — 396
MEZEI MÁRIA — Bujdosó lány (4. rész) — — — — — — — — — 400
VARGA IMRE — Oppidum Örs a középkorban — — — — — — — 409
* * * — Napjaink — — — — — — — — — — — — — 414
SIMONYI IMRE — Téma — változattal (vers) — — — — — — — — 416
KÉPEK — A műmellékleten és a 377. oldalon Vankóné Dudás Juli munkái, a hátsó II. borítón Mohácsi Regös Ferenc grafikája.

NAPLÓ

Mindszenty József bíboros halála — 418; *Síki Géza:* Galgóczi Erzsébet elbeszélései — 419; *Tóth Sándor:* A Liszt Ferenc Kamarakórus — 420; *R. L.:* Régi magyar orgonák, Zenei könyvek — 421; *D. I.* Jegyzetek kiállításokról (Bene Géza, Háy Károly László és Medgyessy Ferenc kiállítása) — 423; *Ungváry Rudolf:* Robert Bresson filmjeiről — 425; *Tájékozódás* — 427; *Zsinatutáni értelmező kisszótár* — 429; Idegen nyelvű tartalomjegyzék — 431; *Számunk íróiról* — 432; A Vigila hírei a hátsó I. borítón.

Felelős szerkesztő: RÓNAY GYÖRGY — Felelős kiadó: VÁRKONYI IMRE

Laptulajdonos: *Actio Catholica*

Szerkesztőség és kiadóhivatali ügyintézés: Budapest V., Kossuth Lajos u. 1. Telefon: 188-098, 185-414. Postacím: 1364. Budapest, Pf. 111. Terjeszti, előfizetés és templomi árusítás: Vigilia kiadóhivatala, árusítja a Magyar Posta is. A Vigilia csekkszámla száma: OTP 37.343-VII. Hazai előfizetések külföldre: Posta Központi Hírlapiroda. Budapest, V., József Nádor tér 1. Postacím: 1900 Budapest. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Bpest, Pf. 149. Nyugati országokban az évi előfizetési ár: 11,80 USA dollár, vagy ennek megfelelő összegű más pénznem. Átutalható a Magyar Nemzeti Bankhoz (H—1850 Budapest) a Kultúra 024-7. sz. csekkszámlájára, feltüntetve, hogy az előfizetés a Vigilia című lapra vonatkozik. A szocialista országokban előfizethető a helyi postahivatalokban is. Egyes szám ára: 12,— Ft. Előfizetés: egy évre: 140,— Ft, félévre: 70,— Ft, negyedévre: 35,— Ft. Megjelenik minden hónap elején. Index-szám: 26.921.

1439-75. Fővárosi Ny. 5. telep — F. v.: Ligeti Miklós

1962 NOV 17

ÁLIS MELLÉKLETE

1021

Ferenczy Béni műtermében

Az asztalnál ül és dolgozik. Előtte, a földön egy váza virág, hosszasan nézi, majd lassan festeni kezdi. Az ecsetet — bal kezében fogja.

*

Hét éve találkoztam vele legutóbb. Vidáman beszélt terveiről, munkájáról, s alig egy héttel később izmos, varázsos erejű mű-

Magvető

vészkezei mozdulatlanná merevedtek.

Nem tudott rajzolni, nem tudott szobrokat készíteni többé.

Félő volt, hogy a betegség pontot tesz művészi pályájának végére is.

Nem így történt.

Hosszas gyógykezelés után bal keze visszanyerte mozgékonyságát. És az akkor hatvanhét éves mester újra megtanult rajzolni — mivel a jobb keze merev maradt — bal kézzel. 1957 tavaszán már rajzolt, ősszel szobrot formázott. A szobor bronzba öntve áll most is a háta mögött: a kitartás és a nehézségeket legyűrő akaraterő szimbólumaként.

És 1959-ben Ferenczy Béni gyűjteményes kiállításán már két szobor — ez és az Aranykor fiúkompozíciója — került bemutatásra.

Azóta elkészítette édesapja, Ferenczy Károly síremlékét, egy Bartók-fejet, egy ülő fiú körülbelül hetvenöt centiméteres szobrát, és ezen a nyáron fejezte be — betegsége utáni első — életnagyságú alkotását, a *Fiút*.

Forgatható állványon áll a terasz sarkában. Sajátos szépség és csöndes szomorúság lengi körül, s ahogy fehér testére rásüt a nap sugara, szinte élni, mozdulni látszik.

*

Most főként akvarelleket fest. Ferenczy Károly fia, Noémi és Valér testvére nem maradhatott sokáig közönyös a színek kavargó érzéseket kifejező világával szemben. Grafikáinak formabiztonsága most a színek hatásával is gazdagodva eddig meghódítatlan területeket igázott le művészete számára.

Képei legkivált csendéletek. Egy váza virág, egy tál gyümölcs, néha több változatban is papírra kerül, új életet nyer.

Jobbára csak szobájában dolgozik, még mindig nehezen mozog, és — egy-két szó kivételével — beszélni még ma sem tud. De a kölcsönös szeretet hullámhosszán legbonyolultabb gondolatait is közölni tudja feleségével, annyi rajz szobor és plakett hősével: Erzsivel.

Attól a perctől kezdve, hogy ceruzát tudott a kezébe venni, állapota rohamosan javult. Dolgozhatott: érezte, hogy életének újra értelme van.

Ezen a nyáron már plakettet is készített: Giuseppe Verdi arcmását mintázta meg.

És az asztalt beborítják a rajzok: Lawrence Olivier mint Hamlet. Petőfi — Gyulán felállított híres Petőfi-szobrának felfogásában — véznán és lángolóan; férfi és női aktok és szobortanulmányok, vázlatok tömege.

Az egész lakás a betegségen úrra levő alkotó öntudat és a gátakat szakító s mindig új feladatokra törő lélek erejének látomásait sugallja.

B. M.

Fiú

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

Élővilág –

Nem kell magyarázni, mennyit használ egy új árucikk — és természetesen a közönségnek is — egy ötletes plakát vagy ügyes hirdetés. Mennyire felébreszti érdeklődésünket hazánk egy szép táját, festői városát bemutató füzet vagy prospektus. Hány felnőttet nevelnek mélyebb művészi ízlésre a ragyogó képzőművészeti kiadványok. Igen, közérdekű cél érdekében a legkiválóbb színvonalú propagandára van szükség.

A szülők, ha kezükbe vették gyermekeik iskolakönyvét, felnyitva meglehetősen sivár kép fogadta őket. Szürke betűtenger szürke rotációspapíron, sokszor élvezhetetlen szürkeségben összefolyó vonalas rajzokkal. Még az elmúlt tanévben is ritkaságnak számított a színes kép. A tankönyvek szövege élénk, tartalmas, ezt szinte ingyen kapja meg hazánkban minden gyerek — és ez közoktatásunk becsületére válik. De a könyveket olyan köntösben adta a társadalom a mesekönyvek tarkaságához szokott gyerekek kezébe, ami a felnőtteknek is kedvét szegte volna.

Lelkes pedagógusok évek óta fáradoznak azon, hogy a tanulást kötelességből élménnyé tegyék. Hogy a tarka élet és a szürke iskola közt a tanulóban akaratlanul kialakuló válaszfalat áttörjék. (A külföldi tankönyvek közt böngészve sok kísérletet láthatunk. Akadnak olyan szélsőségek is, mint az az amerikai latinkönyv, amely például az Aeneist a trójai háborúról készített monstrefilmből kivágott fényképekkel, a lengén öltözött Szép Heléna csábító mosolyával illusztrálja.)

A természetről szóló tankönyvek tárgya különösképp olyan, hogy bőséges lehetőséget kínál érdeklődést ébresztő bemutatásra, anélkül, hogy az illusztráció öncélúvá válnék. Olvassunk bele gyermekeink tankönyveibe! Rögtön látjuk, milyen tartalmas, eleven olvasmányok, milyen könnyen felveszik a versenyt bármelyik képeslapunkkal. És az idén végre teljes átütő sikerre jutott tankönyvkiadásunkban is a felismerés, hogy a nemes árut „el is kell adni". Az értékes tudást is az ifjúság tulajdonává kell változtatni. Megjelentek a színes tankönyvek. Köztük az általános iskola V. és VI. osztályának készült *Élővilág*, amelyről bízvást állíthatom: kapós cikk lehetne az utcai könyvespultokon is, tudásukat kiegészíteni vágyó felnőttek és a mesevilágba kívánkozó kisgyerekek körében egyaránt.

Ha kézbe vesszük a tavaly használt *Növény- és állattant* és összevetjük az idei *Élővilággal*, tudjuk csak igazán felmérni a fejlődést, leszünk csak igazán hálásak a könyvet megteremtő pedagógusoknak, a *Tankönyvkiadónak*. Alig hisszük el, hogy ugyanaz a tananyag, sőt nagyobbára ugyanaz a szöveg van mindkettőben. Nem túlzás, ha megjósoljuk: sokszorosára nőtt a Tankönyvkiadó hatékonysága ezzel a kiállítással, azzal, hogy az *Élővilág* két kötete nyomdai szerkesztés, képanyag és együtt tolódott a súlypont a részletekről az általános összefüggések felé. A mai ember annyi élőlénnyel találkozik, hogy azok mindegyikének bemutatására az iskola nem vállalkozhat. A mai ember a természetet nem csupán elfogadni, hanem megérteni és formálni akarja, ezért figyelme mindinkább a leírástól az okok; a természettörvények felé fordul.

Az élővilág az első természettudományos tantárgy, ezért a modern természetszemlélet kialakításában döntő szerepe van. A könyv szerzői magukévá tették azt a célt, törekednek is megvalósításukra. Úgy érzem, vannak még további kihasználatlan lehetőségek. A könyvben sok oldalon van hangsúly botanikai és zoológiai szakkifejezések közlésén, nem pedig okok, összefüggések taglalásán. Nem haszontalan dolog, hogy a felső tagozatba lépő iskolás rögtön megtanulja, hogy mi az általános, és hogy mi a becő. De nagyon fontos volna, ha rájönne az általános törvényre: a növény minden része azt a célt szolgálja, hogy életben maradjon, növekedjék és szaporodjék. A létért való küzdelem és a fajfenntartás formálta ki azokat a szerveket is, amiket az ember saját (egyébként előbbivel azonos) biológiai célja érdekében felhasznál, ezért nő az alma, a krumpli és a kenderrost. A könyvben mindez benne van, de szinte mellékesen, nem pedig az egész élővilág részleteinek megértését lehetővé tevő egyetemes törvényként, vezérfonalként.

Összefüggéstelen a biológiai szaporodásnak, legalábbis a virágos növények szaporodásának bemutatása. Már az első oldalon közli a könyv, hogy a virág a növény szaporítószerve, de alig deríthető ki a könyvből a beporzás, a színes virágszirom biológiai szerepe. Pedig de jó volna, ha a 10—12 éves gyermek itt értené meg bizonyos természeti folyamatok értelmét. (Azt, hogy mi az ártány, úgyis megtalálja a könyvben.)

Szétesö a rovarok fejlődésmenetének ismertetése, noha a pete-, bábfogalmakról szó esik, de fel sem merül a „miért" megválaszo-

Katkó István:

AZ E

Ki jelentkezik felszólalásra?

Mindenki maga elé bámult.

A hang nem volt agresszív, sem barátságos. Hang volt a tizenhatezer és húszezer rezgésszám között.

Zakariás visszajátszotta magában ezt a felszólítást. Házuk közelében a sarkon egy öreg néni szokott üldögélni kis fehérre festett vitrin előtt. „Perecet tessék" — mondta időnként. Zakariás azt a hangot is lekottázta. Különös szokása volt, ha emlékéből felbukkant néhány mondat,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA
1965. JAN 24.

Látogatás

Ferenczy Béni

(Masznyik Iván rajza)

Amikor először jártam nála, már csak betegen ismerhettem meg. És mégsem beteggel találkoztam. Azzal a sorsnak feszülő roppant akaraterővel, amely az elnémult jobb kéz helyett a ballal próbálgatta művészetét ismét megszólaltatni.

Emlékszem a kissé reszketeg vonalakra, amelyekkel új képeit írta, s amelyek nyomán ennek a nagyon nagy művésznek az élethez szóló új híradásai születtek.

Esztendők teltek el azóta. S most a domboldalba húzódó ház felé közeledve, a róla való emlékeimet ébresztgetem magamban.

Hangját sohasem hallottam, annál többet a műveiből áradó művészi beszéd muzsikáját. A klaszszikus látomásokat idéző szobraiból, az utánozhatatlan szépségű érmeinek sorozatából és az érzelmek melegségével megkapó rajzaiból, akvarelljeiből a tiszta költészet örök emberi hangja szól, ezzel nyűgözi le a szemlélőt.

Vajon a betegséggel birkózó nagy szellem mit tudott hozzáadni az eddigi életművéhez? — Ez a kérdés mocorog bennem, amikor a csöngetésre megnyílik a Mester ajtaja.

A nagyszerű hitves, az örök ihlető múzsa, Erzsike fogadja a látogatót. Az egész lényéből sugárzó meghitt kedvesség szinte beragyogja a lakás minden szegletét. Ugyanaz a gyengéd emberség mindenütt, mint amely Ferenczy Béni egész munkásságát oly varázslatossá teszi.

Nem tagadom, némi meghatódottsággal ül le a látogató az asztal mellé, a mesterrel szemben. Arcán nemes tisztaság, a száj alig, a szemek annál inkább beszélnek, egész lényét a nevetésből halk mosolyba szelídült kifejezés teszi derűssé, megkapóan vonzóvá.

A szem beszédét Erzsike tolmácsolja híven, tökéletesen, kiegészülve az alkotó egy-egy beleegyező igenjével vagy elhárító nemjével.

Különösen megélénkül, amikor a szomszédos szobában a szekrény fiókja megtárul és az asztalra kéredzkednek a legújabb művek, a bal kéz alkotta remekek.

Páratlan gazdag ajándék ez az élmény a látogató számára. Jobbára nem rajzok, hanem akvarellek, főleg virágok, csodálatos színek pompás harmóniája. Mindegyikből árad az ember- és a világszeretet varázsa. Mérték és arány jellemzi őket, akárcsak korábbi alkotásait. Az enyhe szigorúságba azonban a bal kéz némi játékosságot vegyít, nem bontva meg ezzel a kompozíció zárt egységét.

Egyik-másik, szívének kedves darabjánál int, maga is kézbe fogja, előbűz rajta a tekintet. Nem lehet kétség, az előttünk sorakozó művekben új életre kelt a művész gazdag és érzékeny formavilága.

Mint Erzsike megjegyzi, barátok, tisztelők nem mulasztják el, hogy új meg új modellekkel ne kedveskedjenek neki. Hozzák a virágokat, amelyeket a rajzpapíron a költő szellemujja teremt művészi valósággá.

De ez még nem minden. A mester bal keze az elmúlt időben a mintázófával is összebarátkozott. Alkotói fantáziáját tovább foglalkoztatja a serdülő gyermeki test plasztikája. Ennek eredménye »A fiú« című méternél magasabb szobra, amely most a miskolci kiállításon első díjat nyert. Dolgozik régi tervén is. Réti István siremlékén. Akinek barátságában egykoron még édesapjával együtt osztozott.

Nehéz felkelni, elszakadni Ferenczy Béni lenyűgöző művészi világától. Már-már elmenőben esik a tekintet a kis asztalkára. Íme, a kisplasztika mestere ebben a műfajban sem hagyja el magát. Új érem készül. A formálódó agyagból Verdi képe sejlik fel. Nem szakad meg hát a nagy emberekről készült plakettsorozat.

Mennyire találók Illyés Gyula neki szánt szép szavai: »Ha te sújtanál rá, a szikla — ma is mózesi forrást szólna vissza.« — Biztatva téve hozzá: »Oszd hát a példát, hogy semmi sem meddő — Leheld agyagodba esendő — vágyainkat, alak-teremtő!«

Sz. E.

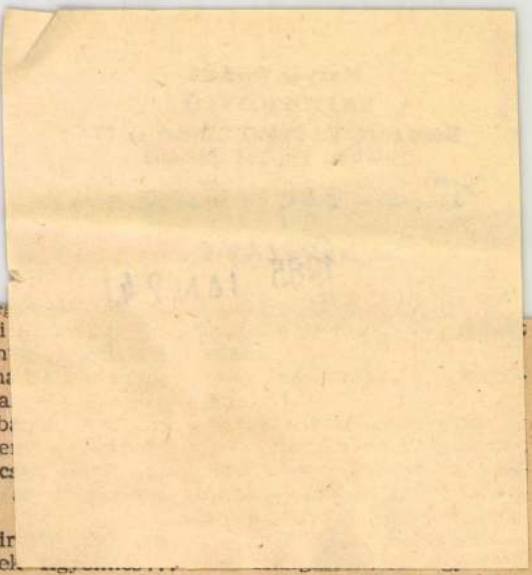

Kemény éj-
a gyár miatt
néz »elbírni«

, elmehet.
tücskörész-
ök úr. Zajos
ki. Nyüzsög-
k. Én se lát-
önyökből. A
ügyeltem.
zetem lehe-
nikor engem
atalnok úr,
am.
tézkedni? A
zonkettőhar-

kellett volna le
hogy a kijárati
pen olyan fon
Pláne akkor, h
már vonat va
jelző még szab

De én idebe
nyes világból c
tam, amennyi
be belefért.

Egyszeribe ir
katolásra leszek
Tehervonat gyorsít kifelé a zárolt vágányon... Mint a villám ugrok ki a peronra. Torkomszakadtából üvöltök. Állj! Állj... Megállni!

Pokoli hangzavar. A szabad vágányon mozdony tolat.

még nincs elintézve, csak az akasztás marad el.

Félbolond volt. Megint a fejéhez kapkodott. Nekem kellett cselekedni.

A szertárosszekrényhez ugrottam. Magamhoz vettem a

itt
Fé
le
a
ha
eg
ja,
m
go
la
él
h
lo
ne
n
di

tekintetek a
műhelyébe.
ok neveztes
y, jeles, bá-
a testvilág-
és honisme-
jak, építmé-
leírása, nép-
ező népszo-
etése; egyes
s temetkezé-
gyis ország-
és házi gaz-
vagyis ipar-
ség tárgyai s
el az emberi
tan körébeni
talatok. Ma-
füzér a ré-
magyar köl-
ából.«

persze, legin-
titokdús mű-
atja. Kivált-
ező égitestek
leghívja olva-
ünk több bújt
légiutat ten-
szállítóeszköz
kevés zavar-
rt ha rendes
akarnánk
a holdig ér-
hat esztendő
a naphoz jut-
ülnék el, s illy
onyosan meg-
t. Még gőz-
érnénk kívánt
on is a holdig
pedig éppen
k el. Ha egy
y egy másod-
ábnyira halad,
golni, a napig
epülnünk.«
azért elvezet
rán, a tudo-
ival — tíz év-
fellépte előtt.
a Hold he-
k, különböző-
k alkotásától,
nelkedő teké-
nagy részek
hegyláncokká
ek közül ket-
s Keppler, a

legnevezetesebbek közé tartozik. Igen sajátságos tüneményt képeznek a Holdban az úgynevezett gyürübércek vagy gyürühegyek... A föld lakosira nézve ezen hegygyürük felette nagyszerű tekintetűek, ha egy illyen háromnegyedrész mértföldnyi mélységű, s egész tartományokkal vetekedő szélességű üregbe tekintünk. Itt lehetne amphiteatrumokat és colosseumokat épiteni, mellyekhez képest a régi görögök és rómaiak épitményei gyermekjátékoknak tetszenének s melyekben Európa, Afrika és Amerika minden lakosainak alkalmas nézőhelyeket lehetne kimutatni.«

Ugyancsak szeretné megismerni a Hold túlsó felét, melyet »még egy emberi szem sem látott.« Tudós nyugtalansággal találgatja, számítgatja: milyen lehet onnan, hűséges útitársunkról a Föld? »Igen pompás látványt mutat« —, lelkendezik mint holdutazó —, mint egy tüzes tányér, tizenháromszor nagyobbnak látszik, mint nekünk a Hold.«

Milyennek is látta, száztizenhét esztendő múltán Gagarin, az űrhajó kabinjából? »Kék fénykoszorúban«, »az egész Földet finom, kék fényudvar övezi. Ez a szalag fokozatosan sötétedik, előbb türkizkék, majd sötétkék, aztán ibolyaszínű lesz és végezetül szénfekete.«

S mindezt azidőben, amikor a Honi Vezér Magyar Musájában az ifjú Horváth Lajos a »szende holdhoz« ír verset s az akkor folyó 1843—44-es országgyűlésen Széchenyi javaslata körül csatáznak a rendek: fizessen a nemesség minden hold föld után két garast, a közmunkák fedezetére, vagy maradjon minden a régiben?

Milyen tüzes kíváncsiság sarkallja, forró buzgalom hevíti, hogy egymaga körmöli kalendáriuma nyolcszáznyolcvannyolc oldalát! Minden érdekli, **ami új, amit feltaláltak s ami** felfedezésre vár. A bortermelés új fortélya, az úgynevezett »elzárt forrongás, mi által a vörös szőlőkből több s amellett sokkal jobb bort nyerhetni, miként Gervais Johanna kisasszony Montpellier-ben feltalálta.« Ismerteti s követésre ajánlja a vörös bor Jeanne d'Arcjának módszerét. Értekezik a »szőlőtőke karó nélküli termesztéséről«, — melyet mostanában kezdenek alkalmazni állami gazdaságaink. Lelkendezik »az újonnan feltalált kovácsmozgonyért, mely víz-, vagy gőzerő által mozgásba indítható. Minthogy nem kalapács csapások, hanem egy excentricum által eszközölt nyomás által működik, legkisebb zörejt sem okoz, ámbár percenként 650 nyomást tesz.« Mi lehet ez? — A mozgony nem mozdonyt, hanem nyilvánvalóan masinát, gépet jelent. — A gőzkalapács néma ős? Csupán annyi derül ki, hogy »annyit dolgozik, mint három ügyes kovácslegény.«

A gőzkocsi is rejtély. »A Squire testvérek alkották, Londonban. Kellemetlen időjárásban s akadályos tájon is óránként 2 és fél mértföldet futott hegy-völgynek. Egy ilyen kocsiba húsz-negyven ember fér, mintegy ötezer tallérba kerül s használata évenként 3500 tallér. Az utazók legkisebb rázást sem éreznek. Egy ilyen gőzkocsinak csak kerékvágások szükségesek. A szétdarabolt bazaltban olly szert bírunk, melly e czélra kivált széles talpú kereknél, igen alkalmas volna.« A gőzmozdonyt addigra már feltalálta Stephenson, a sínpályát jóval elébb. Mit akarhattak hát ezzel az árkon-bokron »száguldó« társas gőzkocsival? Az autóbusz elődjét tiszteljük benne? Valamiféle terepjáró gőzbuszt? Cőzöm sincs. Járjanak utána a műszaki tudósok vagy a keresztrejtvény szerkesztők.

cs
go
té
D
bő
m
h
le
g
»
E
k
s
d
v
J
n
n
l
l
á
M
1
a
d
n
v
A
o
»
f
t
r
i
d
u
n
l
n
i
d
r
é
n
z
s
é
b
d
s
a
n

Az Alapítvány létrehozója

Ferenczy Béniné,
(1022 Budapest, Hermann Ottó u. 27.)

Az Alapítvány neve

Ferenczy Család Művészeti Alapítvány a Ferenczy-család művészeti hagyatékának ápolására és támogatására

Az Alapítvány célja

A *FERENCZY CSALÁD Művészeti Alapítvány* célja a nagy magyar képzőművész család tagjai, így Ferenczy Károly (1862–1917), Ferenczy Károlyné, szül. Fialka Olga (1848–1930), Ferenczy Valér (1885–1954), Ferenczy Béni (1890–1967), Ferenczy Noémi (1890–1957) művészeti hagyatékának gondozása, életművük tudományos feldolgozásának elősegítése, reprezentatív gyűjtemény fennmaradásának biztosítása, vagy mások által fenntartott gyűjtemény támogatása adattári dokumentumokkal, művészetük szellemiségét feltáró és ismertető élő író, művészettörténész, fotóművész, filmes támogatása, kiállítások kezdeményezése és szervezése, a nagybányai (Erdély) kapcsolatok ápolása, műveik felkutatása, Ferenczy Emlékérem adományozása — a családalapítóról, Ferenczy Károlyról — Ferenczy Béni által készített éremmel.

FERENCZY Béni

Az Alapítvány kuratóriumának tagjai:

Vígh Tamás szobrászművész,
a kuratórium elnöke
Földes Mária művészettörténész,
a kuratórium titkára
Litván Györgyné művészettörténész
Mazányi Judit művészettörténész
Solti Gizella textilművész
Dénes Gábor filmrendező, operatőr

Az Alapítvány levelezési címe

c/o Földes Mária
1142 Budapest, Kassai tér 13. III.9.

Az Alapítvány számlaszámai

Forint számla szám: 566-059677-2
OTP II., Frankel Leo u. 21.
MNB 217-98302
Devizaszámla szám: B 106148
OTP II., Margit krt. 8-10.

FERENCZY CSALÁD

Művészeti Alapítvány

A művészetek történetének talán legcsudásabb emberi tüneménye, amikor egyetlen családon belül több nemzedék munkásságában ölt testet a teremtő Géniusz. Ha a Dürerekre gondolunk, a Brueghelekre, a Bachokra, a Mozartokra, vagy a Mann-családra, e ritka jelenség világszerte ismert képviselőire, akkor nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a magyar művészet életében is megtörtént egyszer ez a csoda — a Ferenczy család léte és munkássága révén. Öt nagy művészi egyéniség alakította ki ezt a családi műhelyt, s gazdagította — a rajz, a festészet, a rézkarc, a gobelin és a szobrászat terén — remekművek sorával a magyar és az európai képzőművészet kincsesházát. A szülők: FERENCZY KÁROLYNÉ FIALKA OLGA, aki *„a kevesek, a ritka kiváltságos emberek közé tartozott, magasrendű intellektuális életet élt"* (Lyka Károly jellemzése), és az ő ösztönzésére ecsethez nyúló FERENCZY KÁROLY, *„a legnagyobb nagybányai, a modern magyar piktúra úttörő klasszikusa, aki a magyar művészetben ott áll a vezérek közt, műveltségének csillogó, elegáns fegyverzetében, tehetsége és erkölcse nyugodt erejében"* (Réti István), valamint a három FERENCZY gyermek-*VALÉR, NOÉMI, BÉNI* —, akik 1916-ban, az Ernst-múzeumban apjukkal együtt közös családi kiállításon már az út, a pálya kezdetén bizonyították szerzetesi szorgalommal és odaadással párosuló, rendkívüli tehetségüket. *„A külföldi hatásokból kiépülő magyar festészet Ferenczy Károly munkássága óta eresztett kitéphetetlen gyökereket a magyar földbe"* — írta a család fejéről Genthon István, ami nem történhetett volna meg, ha az Illyés Gyula által — versben — *„mindenségszelidítő mester"*-nek nevezett Ferenczy Béni szavával nem egy *„szellemi világközösség"* művészpolgárainak tudják és vallják magukat valamennyien. S valóban: mindenség szelidítő mester volt mindenik Ferenczy a maga területén; nélkülük fájdalmasan és jóvátehetetlenül csonka volna a XX. századi magyar művészet termése, egész története. A Ferenczy-család rendkivüli szerepe és jelentősége az egyetemes magyar képzőművészet életében tehát nyilvánvaló és kétségbevonhatatlan. De amikor ezt megállapítjuk, emlékezetünkbe kell idéznünk — sajnos nem ok nélkül — Egry József egyik kesernyés mondatát is, amelyet naplójába jegyzett föl: *„Egy nemzetnél nemcsak az a fontos, hogy vannak-e értékei, hanem az is, hogy vannak-e értékeinek megbecsülői?"* A kérdés nem szónoki, hanem — a századvégen, az ezredvégen is — fájdalmasan időszerű: hogyan állunk a Ferenczy-család művészetének, csodájának a megbecsülésével? Nem érezzük, nem tapasztaljuk mindannyian, hogy ezt a csodát is elfödi az a fényelnyelő közeg: a példátlan magyar közöny, amelyre már Babits Mihály is nem egyszer panaszkodott?

Ennek a felmérhetetlen jelentőségű művészi értéknek az ápolása érdekében, s az emlékezet korróziója ellen hozta létre Ferenczy Béni özvegye a Ferenczy Család művészeti Alapítványt, melynek egyetlen mindent betöltő célja, hogy ezt a páratlan értéket gondozza, s az érdeklődő emberek figyelmének homlokterébe állítsa e műhely kincseit, hogy a Ferenczy család művészeti örökségét ne lepje be a sivatag közöny pora. Ez a feladat kéri — és megérdemli — minden jóakaratú ember támogatását, aki nem közömbös a magyar művészet ügye iránt.

Domonkos Mátyás

Ferenczy Béni
610

KÖLTŐK és SZOBROK

Ferenczy Béni: Petőfi Sándor

Medgyessy Ferenc: Móricz Zsigmond

Csorba Géza: Ady Endre

Ha emlékezetünkbe idézzük Petőfinek „Egy gondolat bánt engemet" című költeményét, a világszabadságért harcolni és meghalni kész költő alakja óriásinak tűnik fel. Ha „A mágnásokhoz" című versét olvassuk, hatalmas erejű és indulatú szónokot látunk magunk előtt. A „János vitéz" olvasásakor pedig a képzelete szülte szép magyar daliának látjuk őt is. De olvashatjuk például a „Tisza", „A tél", a „Honfidal", vagy „Az apostol" című versét, vagy akár dalolhatjuk népdallá vált szerelmes versét, mindig másnak látjuk őt lényegében mégis egynek, a mi költőnknek. Ugyanígy vagyunk Ady Endre alakjával is. Verseiben lényének ezer arca tükröződik, mégis egyetlen arc az, amely verseit igazolva is, de mindnyájunk lelke szerint is: Ady. Ilyen érzés és kép él bennünk Móricz Zsigmondról is, súlyos társadalmi igazságokat feltáró művei, vaskos alakjának, markáns tiszavidéki arcának ismerete alapján. A szobrászművésznek, aki a költőről szobrot akar faragni, ezt a képet kell megfogalmaznia gondolatában, mielőtt a tényleges munkához lát. Ezer szempontot kell mérlegelnie, hogy alkotásában összegezni és láttatni tudja a maga és az emberek képzeletében élő költőt.

A VI. képzőművészeti kiállításon főleg három költőt ábrázoló szobrászi munka ragadja meg figyelmünket. A legtöbb vitát *Ferenczy Béni Petőfi-szobra* váltotta ki. Az erények és hiányok egyenlő arányban mutatkoznak benne. A viták szenvedélyességét táplálja az a rendkívüli szuggesztivitás, amellyel Ferenczy elénk állítja a kortársak által és a későbbi Petőfit kutató írásokban jellemzett „mennyei suhanc"-ot, aki küldetését érezve megveti és lábbal tiporja a földi dicsőséget jelképező babérkoszorút. Ferenczy szobra a viharos költői lélek ábrázolásában kétségkívül eredeti felfogású Petőfi-szobor. Érzékelteti a kétségek között hányódó, a korában igazán meg nem értett költőt, s az igazságtalanságok miatt gyötrődő ember szubjektív érzelmeit sikeresen ötvözi a költő forradalmi lendületével. A kiállítás látogatóit azonban mégsem teljesen elégíti ki a Petőfiről adott kép. Ebben a megszállott, vékonyka és főleg az arc és mellkas táján darabosan mintázott alakban ki látja meg azt a vonzó férfit, aki ki tudta váltani maga iránt a tömegek szeretetét, és a szerelmest, aki olyan csodálatos emléket állított férfiúi érzelmeinek?

Michelangelo Dávid-szobrát az olaszok Giganti-nak nevezték el és az ellenség feletti győzelem eszméjét látják benne. Jó lenne, ha Ferenczy szobra is úgy fejezné ki a költőt, mint a magyar géniusz szimbólumát.

Medgyessy Ferenc Móricz Zsigmondja egyszerű, törés nélküli mintázással, érett, higgadt, puritán szobrászmunkával a nagy mesemondót, a népét figyelő bölcs, nyugodt író-fejedelmet tárja elénk. Medgyessy régi barátjának és iskolatársának benne élő képét mintázta meg kivételes sommázó képességével. A felesméretű gipszszobor tömör plasztikai elgondolásából is arra következtethet a szemlélő, hogy a szobrász ezt a művet kőbe képzelte. Ezt a mesterségbeli követelményt azoknak is figyelembe kell venniök, akik a magyar parasztság szószólóját, a nyughatatlan országjárót, a Turi Danik megelevenítőjét, a harcostollú társadalmi kritikust drámaibb megjelenítésben szeretnék látni. A kiállításon látható mű még csak terv — a kivitelezés során sokat fejlődhetik, gazdagodhatik, különösképpen a komoly, figyelő arc elmélyítésével, a részletek markánsabb megmunkálásával.

Csorba Géza romantikus *Ady-szobra* már kevésbé elégíti ki a szemlélőt. Ez a szoboralak, magát szerető önölelésével, tógaszerű drapériájában nem azt az Adyt mutatja, akit annyira szeretünk, nem érezzük benne népét óvó szeretetét, forradalmi gyújtó tűzét, amely őt kora legnagyobb magyarjává tette, bár a szobor egyes részletmegoldásai, főleg az arc látnoki kifejezése kétségkívül Csorba régebbi Ady-szobrai erényeinek továbbfejlesztése. El kell ismernünk, nagyon nehéz volt a szobrász feladata. A polgári ruha szobrászi ábrázolása nem nagyon alkalmas Ady szárnyaló szellemének megjelenítésére, márpedig Ady, mint tudjuk, finom ízléssel öltözködő világfi is volt. Ezekkel a nehézségekkel küzd *Várady Sándor* is. Mindkét művész feladatát még az is nehezíti, hogy Adyról még nem alakult ki olyan izmos, szobrászilag megfogható, kifejezhető népszemlélet, amely megnyugtató alapja lehetne alkotásuknak.

Úgy érezzük, hogy a költő-szobrok alkotóinak jobban kellett volna a közösség szemléletéhez igazodniok, hogy köztereinkre szánt alkotásaikban ne csak a költőknek és a maguk művészetének állítsanak emléket, hanem annak a szeretetnek és megértésnek is, amelyet szocializmust építő korunk emberei éreznek nagy költőik iránt.

Kovács Gyula

MŰVELT NÉP
1956 FEB 5
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

Moszkvai séták

ÍRTA: RAJNA BÉLA — FÉNYKÉPEZTE: HIRES TIBOR

Nemzetközi »szakmai tanácskozás« a konyhán. Szovjet és koreai diáklányok magyaros ételt főznek

Elindulásunk előtt sokan a lelkemre kötötték, nézzem meg Moszkvában, hogyan élnek a magyar diákok, miként telnek napjaik a Lenin-hegyi harminckét emeletes egyetemen. Erre a »megbízásra« gondoltam, amikor meglátogattam a Lomonoszov Egyetemet.

— A kilencedik emeleten van a nemzetközi kapcsolatok

A földrajzi tanszék magyar kabinetjében. Jobbról Bencze Imre aspiráns

osztálya, ott adnak felvilágosítást — igazított útba az egyik egyetemi alkalmazott, amikor a magyarok iránt érdeklődtem.

Tágas hallba léptem ki a felvonóból (az egyetemnek száztizenhét liftje van), süppedő szőnyegek, pálmák, kényelmes karosszékek fogadtak. Az ablaknál egy leány és három fiú vitatkozott.

— A kutyafáját... Ha ma nem tudjuk elintézni, felborul minden — hallottam a beszélgetők magyar szavát.

Természetesen nyomban hozzájuk léptem. Lendvai Mária ötödéves filozófia szakos hall-

temi diákinternátus szabályai értelmében a hallgatók kettesben, az aspiránsok pedig külön szobában laknak. Szabó Gábor szobájában a következő berendezési tárgyakat láttam: egy rekamiét, egy íróasztalt, egy étkező-asztalt, két széket, egy könyvszekrényt, egy rádió-hangszórót, egy nagy beépített szekrényt, amelyben ruháit, fehérneműit és az ágyneműt tartja. Vad Sándor felhívta a figyelmet arra, hogy lakószobájukban is van valami, ami állandóan az otthonra emlékezteti a magyar diákokat: a szekrények zárja a budapesti Elzett-gyárban készült.

— Hogyan élnek? — érdeklődtem.

A kapott válaszokból igyekszem összeállítani a feleletet a budapesti érdeklődők kérdéseire. Az egyetemi hallgatók havi hétszáz, az aspiránsok pedig havi ezeregyszáz rubel ösztöndíjat kapnak. A diákok huszonöt, az aspiránsok pedig negyvenöt rubelt fizetnek a szállásért. (de ebben az összegben már benne

A V-zóna 324-es szobájában. Balról-jobbra: Petri Edit, Seres Imre és Szabó Gábor

van a fűtés és világítás, a telefon, rádió és televízió használának, az ágynemű és fehérnemű mosásának, vasalásának díja. Mind a diákok, mind az aspiránsok — az utóbbiak a professzori étteremben járnak — olcsón étkeznek. Nincs menü-rendszer, ét-

— A múlt évben meglátogatott bennünket Kállai Gyula miniszterhelyettes elvtárs — beszéli Vad Sándor. — Jó magyaros étellel vendégeltük meg.

Mivel foglalkoznak szabad idejükben a magyar diákok? Amivel a többi nemzetiségű diákok. Esténként beülnek a klubba — minden emeleten van —, ha érdekes a televíziós adás, azt nézik meg, vagy rádiót hallgatnak. Az egyetemnek is van saját rádió-adója. Éjjel tizenegy és tizenkét óra között rendszerint kívánság-hangversenyeket rendeznek, legutóbb például Gyurkovics Mária, Yves Montand és Yma Sumac hangverseny volt. A mozi hívei az egyetem nyolcszáz férőhelyes mozijában megnézhetik a legújabb szovjet és külföldi filmeket. A színházteremben pedig nemcsak az egyetem színművész-köre rendez előadásokat, hanem ellátogatnak a a Lenin-hegyre a legkiválóbb moszkvai színházi együttesek is. Igen gyakran szerepel vendégként a Moszkvai Akadémiai Művész Színház együttese.

A kozmetikai intézetben. Gája Gyemjanko IV. éves hallgató a manikűrösnőnél

— Tíz nappal ezelőtt Nyikoláj Cserkaszov lépett fel nálunk — jegyzi meg Lendvai Mária. — Az egyetemista színjátszókkal együtt szerepelt.

Persze, nem hiányzik a programból a tánc sem. Szombat esténként rendszerint táncmulatságot rendeznek, erre vendégeket is meghívnak. De az egyetemi kozmetikai intézet nemcsak a szombati táncmulatság előtt, hanem egész héten teljes üzemben dolgozik. Reggel tíztől este tizenegyig manikűröztetnek, »daueroltatnak«, arcápolást végeztetnek a lányok — mintha a Gorkij utcai kozmetikai szalonban lennének.

Nagyon érdekes nemzetközi társaság tanul a Lomonoszov Egyetemen. A Szovjetunió valamennyi nemzetiségéből és a népi demokratikus országokból kerülnek ki az egyetem diákjai, de nagyon

NŐK LAPJA
III/L 271

Ferenczy Béni

Nem könnyű állni a tekintetét

1021

„Nézd megfeszített ajkát, nézz a két mindennel szembenézö, tág szemébe. Nem könnyű állni a tekintetét."

(Somlyó György: Ferenczy Béni Petőfi szobrára)

A szobor

A gyulaiak a hagyományos várjátékokon kívül, büszkék lehettek Ferenczy Béni Petőfi-szobrára is.

Büszkék lehettek: tavalyig vagy tegnapig. A dátumról sejtelmem sincs, de a múlt idő kétségtelen valóság, amely szinte belémhasított, amikor az elmúlt héten — életemben először — Gyulán jártam.

Ferenczy Béni legendaromboló, valóságteremtő, nagyszerű szobrával nem most és nem itt találkoztam először; dolgom sem volt a tanácsnál, amelynek terét díszíti, de úgy éreztem, nem mulaszthatom el, hogy megnézzem — térben. Kiállítások után, végleges otthonában — a téren.

Bár ne kívántam volna a viszontlátást. Megőriztem volna magamban Ferenczy Béni szobrának képét, és a gyulaiak rokonszenves, alkotó lokálpatriotizmusának jó ízét.

De Petőfinek Gyulán letörték a kardját. Törték vagy fűrészelték — hiszen a bronz alighanem ellenállt a vandál erőnek — meggyalázták a szobrot és a költőt.

Romboló szándékú huligánok, ostoba fémgyűjtő kamaszok tették, vagy józan ítélőképességétől megfosztott, bivalyerejű részeg? A város szellemétől elrugaszkodott helybeli, vagy átutazó idegen? Hulladék kacattal, nyugta ellenében szolgáltatta be valaki a MÉH-nek? Vagy kicsavart villanykörték és leszerelt házszámtáblák között őrzi — az ostobaság trófeájaként? Hiába a találgatás. A barbarizmusnak ennél a jelentéktelenül kicsi, mégis félelmes tüneténél: a művészet, a költészet és a város ellen elkövetett merénylet láttán — megáll az ész.

Nemcsak a tettes, az akaratlanul tanúskodó idegen is szégyenkezve néz fel ma Petőfire.

„Nem könnyű állni a tekintetét."

F. A.

... és a bűnjel

KORNISS PÉTER FELVÉTELE

ar Hirdető
FIGYELŐ
etőfi Sándor u. 17
-296, 188-307

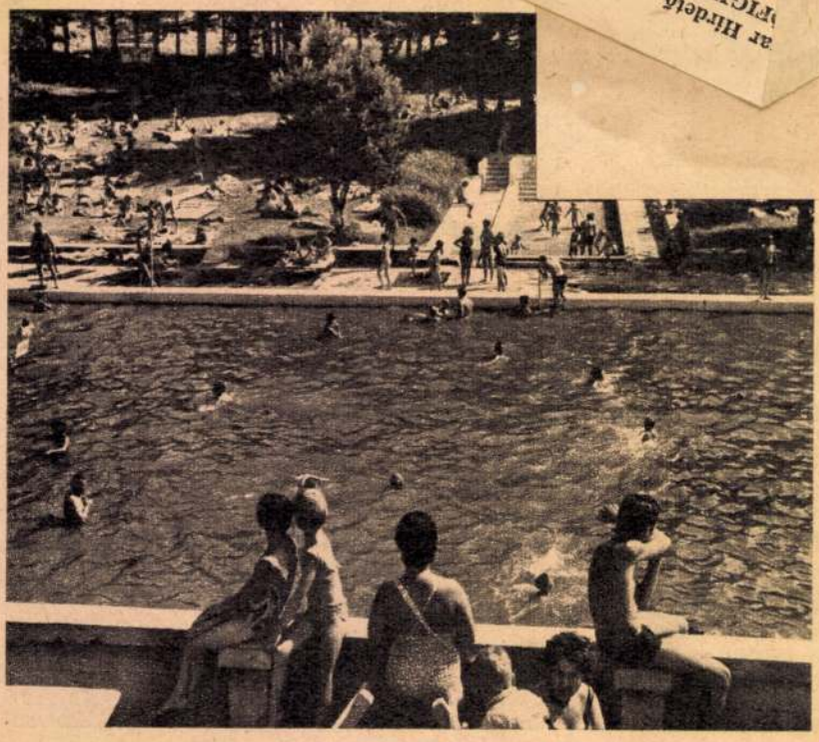

SO
VA

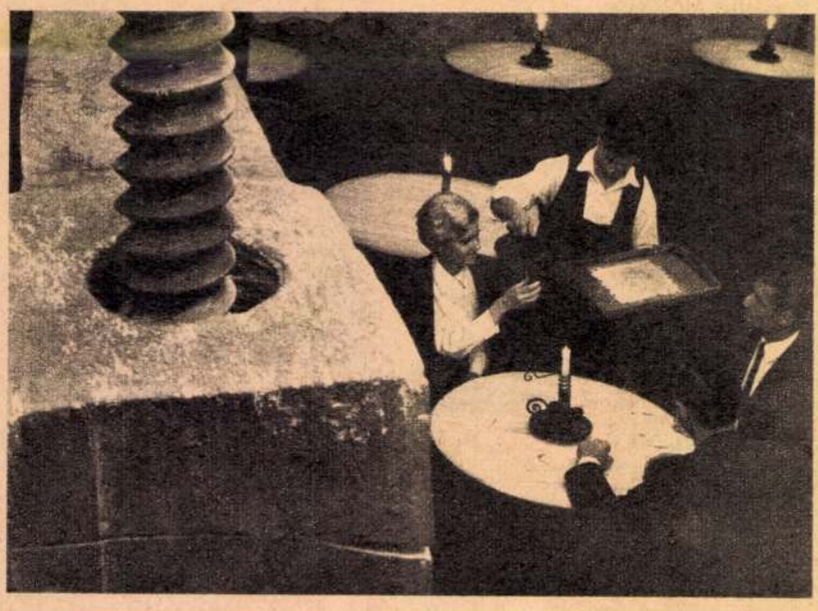

Kétszáz éves szőlőprés tövében fogy a modern prések leve a Cézár-pincében

Ez a város szereti a vendégeket: évente hatszor annyi üdülőt, külföldi és hazai látogatót fogad falai közé, mint ahányan laknak itt, soproni őslakosok.

A Pannónia szálló kedves, fiatal portásnőjétől kérdezem, kik laknak a szomszéd szobákban.

– Most főleg osztrákok és NDK-beli németek jöttek, meg hát igen sok hazai vendég.

És a pult alól már húzza elő a város térképét, mutogatja, mit érdemes megnéznem.

Szombat este van, az utak szélén lomhán pihennek a farmotoros Ikaruszok, s libasorban a Fiatok, Trabantok, Skodák. Vacsoránál, a híres Gulyáscsárdában mindjárt ott terem a pincér – gondolom, nem Pesten tanult –, s amikor lebotorkálunk egy bolthajtásos pincébe, némi kékfrankossal beszerezni a szükséges ihletet, még helyünket keresgéljük, amikor már kísér minket egy fehér kötényes szőke kislány.

Hozza a deci borokat. Kérdem, melyik évjárat?

– Jaj, azt nem tudom – és nevet.

– Nem a bor. Maga!

– Ötvenkettes. Gimnazista vagyok, nyáron itt dolgozom.

A szomszédos folyosóban már énekelnek.

– És mit tanul itt?

– Jaj, azt ne tessék kérdezni. – És elviharzik, mert nincs megállás, beköszöntött a csúcsforgalom.

Világos reggel a virágok tűnnek először szemünkbe. Parkokban, ablakokban. Plakátok adják tudtára mindenkinek, hogy a legszebben felvirágozott ablakokat, előkerteket, közületi homlokzatokat, erkélyeket megjutalmazza a tanács. Nehéz munkája lesz a zsűrinek, sok virág sorakozik díszszemlére.

vehető emelkedésen a Körösök-szegte árterületek felett.

Szívszorongatóan magányos volt ez a vár, amikor nekifeszült Magyarország védelmének. Délre előtte, messze Ázsiáig, a hadrakelt törökség. És mögötte semmi, de semmi, csak azok az oly törékeny falvak. Fel egészen Egerig és az ecsedi várig, csak az ország fedezetlen, lágy részei.

Ez a pusztába taszított árva konokság látszik meg ma is rajta.

A világ történelmében volt egy évtized, amikor e várárokban volt Európa határa: Sziget meg Vég-Gyula volt a két védőbástya, tudták, és írták is róla: *Christiani orbis propugnaculum.* 1555 és 65 között. (Medici Katalin eközben építtetheti a Louvre-t, Tizian festheti nagy képeit a Doge palota számára, és virágozhat a Pleiade költészete...)

Este érkezem most Gyulára, és így szerencsésen reflektorfényben látom meg először a Várat. A ciklopsz-falak monumentalitásával hatnak tagolatlan, elemien-geometrikus, holdfehér-fényű felületei. Azok közé az építmények közé tartozik, amelyekről első pillanatban nem is tudjuk megmondani, kicsik-e vagy óriások, mert nem a méreteikkel hatnak, hanem az arányaikkal, s azzal, hogy nincs mihez viszonyítani őket a környezetükben.

Talán Mirandola Pál itáliai várépítő mester tervezte bele ilyen ronthatatlanul ezt az ősi kultúrákat idéző szépséget.

A Vár fokán most zászlók lobognak. Szól a rézkürt...

Okkal.

A VÁRAT is sikerült végre bevenni. E nevezetes fegyvertényt a békéscsabai színészek kisded csapata vitte végbe.

Nem lehet eléggé dicsérni ezt a szép Várszínházat, amit létrehoztak. Pontosan akkora ez a várudvar, mint volt a legelső görög színházak tölcsére, mint voltak a spanyol *corral*-ok, mint lehetett a *Globe* belvilága.

A drámai kultúráknak ez a bölcsőmérete.

A színházakat kezdetben mindig akkorára szabták, hogy ünnepeken beleférjen a környék népe. A várakat is, veszedelmek esetére. Most is az van itt együtt, ezúttal aratás után, a környék népe, a Hernani előadásán.

Híres csata volt e darab párizsi bemutatója. De azért ez is felér egy második Hernani-csatával, ez a gyulai. Hogy tetszenék ez Victor Hugonak! S nem is csak azért, mert romantikus lelke örvendene, ha sok százéves kőfalak közt szállnak-verődnek alexandrinusai.

A forradalmi lelke ujjonghatna csak igazán.

Vagy talán nem Victor Hugo, és talán nem éppen a Hernani előszavában írta-e meg legtömörebb jelszóként, legszemélyesebb hitvallásként:

À peuple nouveau, art nouveau.

Új népnek, új művészetet!

A program, a második fele, még ma is inkább csak ígéret. Érdemes volna a gyulai várjátékok sikerét (azt hiszem, az elmúlt szezon talán egyetlen tömegérdeklődést keltő, mindig *táblás* vidéki produkciója volt ez) a tanulságok végett is elemezni.

Újszerűség, közérthetőség, ünnep.

Ezzel tudott a színház mindig új tömegeket hódítani. Ha e három közül valamelyik hibázik, már baj van a színházzal. Ha kettő is, vagy mindhárom: a régi közönsége is dezertál, és ásítani kezd a nézőtér.

E három szükséges jó épp megvan az itteni várjátékokban: az újszerű kezdeményezés, a szabadság-szerelem felizzított eszméinek közérthetősége, s mindenekelőtt az, hogy a színház — ünnep.

És el lehet ábrándozni azon is, hogy milyen szép találkozóhely lehetne ez a Vár, összehozni az ország fiatalságát a legnekivalóbb romantikus drámákkal a forradalmi, történelmi hősökkel. Városi színházaink tökéletesen és bűnösen elfeledkeztek jövő közönségükről, a mai fiatalságról.

E váraljai óriáspark, számtalan uszodájával kínálkozik olyan diák-campingezésre, amely minden estére ünnepet is kínál: Bornemisza Elektráját, Sárközi vagy Illyés Dózsa-drámáját, Móricz Vadkanját, Kós Budai Nagy Antalát, egy-egy régi varázsával feltámasztott Kisfaludy-, Vörösmarty- vagy Jókai-drámát, Calderont és Lope de Vegát, Schillert és Puskint, és persze a Bánk bánt, és ha valamelyik operánk iderándul: Fideliót és az Erkel-operákat...

Azért lehet így szabadjára engedni képzeletünket, mert ennek a városnak olyanok a polgárai meg a vezetői, hogy az álmodozásokra szeretnek megvalósítással rálicitálni. Így csináltak pár év alatt fürdővárost Gyulából, és így lehetett a Várszínház ötletéből (pár hónap alatt!) valóság.

ÉS ŐK VOLTAK, akik kiváltották pincebörtönéből századunk magyar szobrászatának egyik legigazabb alkotását, Ferenczy Béni Petőfijét, és bronzba öntve elhozták ide, Gyulára. A költő alakjának legkönyörtelenebb és leggyöngédebb evokációja ez a szobor.

Megszólalásig olyan, amilyennek a daguerrotyp megőrizte, amilyennek Jókai leírta őt: „Petőfinek arcza és alakja nem volt az, amit daliásnak nevezünk: arckifejezése komor, rideg volt, termete szűkvállú, járása nagy lépésű, mint a távgyaloglóké."

És ha csakugyan akadnak gyulaiak, akik ezzel a szoborral ijesztgetik gyereküket, csak mellette szól ez is, — hisz éppen a benső gyulai jóbarát, Pálffy Albert írta róla: „Mikor ez a Sándor elibénk jön, mindig van valami rajta, hogy az ember róla álmodik."

Gyula: Petőfi életben maradásának egyik esélye volt. Hiszen, ha július 18-án Bonyhay Benjámin megint bevitte volna őt Berényből Gyulára, ahogy tervezve volt, akkor nem indult volna Váradnak, Erdélynek, Segesvárnak...

Várudvar, Kerecsényi kút

A régi sáncárokban ma csónakáznak

A szabadság — szerelem eszméi

Itt találhatott volna menedéket, a Körösök nádasaiban, mint Sárosy Gyula, vagy mint Jókai és felesége ugyancsak itt, Erkeléknél.

A Szobor talált itt menedéket, méltó talapzatot.

A végső versek Petőfije ez. Tényleg: a *gyulai* Petőfi. Aki — mint utolsó megjelent versében mondta —, szemben a halált, maga mögött egész Európát tudhatta. Vagy mint a július 17-i legeslegutolsóban: elől a háborút, — hátul a döghalált.

E távgyalogló lendület most már ilyen végletek közt ívelt.

SZAKÁL Lajos házától, melynek vendége volt, a Megyeházig, ahol utolsó politikai beszédét mondotta, alig kétszáz lépés. Pontosan ezen a téren át. Ez volt Petőfi útja. Ennek az útnak egy pontja, egy pillanata: a Szobor.

A Petőfi-szobor

Címszerepekbe

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 SZEP 15
TÜKÖR

SZENT OLIVER

A világosszürke, nyolcvan esztendős elefánt tizedik életévében került a Senayake családhoz. Ceylonban akkor még az ültetvényesek között is alig voltak katolikusok, a tea- és gumiültetvényeiről Londonban is híres Senayake az elsők közé számított. Katolicizmusát azonban nagyon mélyen átszőtték a buddhizmus szálai, s ennek következtében a világosbőrű elefántot szentnek ítélte, tehát olyannak, akinek valamelyik ősén maga Buddha lovagolhatott.

A fiatal elefánt ezért nem került az ültetvény teherhordó és vízhordó elefántjai közé, barátságos rezervátumot kapott a birtokos parkjában, messze földről hozatott vaskerítéssel és nyugvó helyül szolgáló óriási nyitott bungalow-val. Gondozására és ellátására külön szolgát állított az idős Senayake úr, s a szolga ma már kideríthetetlen okból Olivernek nevezte el a világosbőrű elefántot. A szolga és az úr nézeteinek keveredése nyomán Szent Olivernek nevezett negyven mázsás állat hűségesen kísérte a Senayake család életét, s fogyasztotta minden munka nélkül az elétálalt húsos leveleket és a zizegő szénát.

A Senayake-család a következő generációkon át is hűségesen ápolta a kettős hitet, amely a későbbiek folyamán odamódosult lelkivilágukban, hogy talán nem is Buddha érkezett fehér elefánton a földre, hanem a betlehemi Megváltó. A család tagjai gyakran megjelentek Szent Oliver vaskerítése előtt, és halk imákat mormoltak a székesegyháznyi állat előtt a szépen sikerült üzlet- vagy házasságkötések alkalmából.

Szent Oliverben a hét évtizednyi semmittevés alatt természetesen nagyon magas szinten fejlődött ki a bölcseleti hajlam. Mintha csak tudta volna, hogy azért a tiszteletért, amelyben részesítik, mindenkor szelíden, bölcsen, a gondolatok súlyától bólogató fejjel és merengő ormánnyal kell járkálnia a család tagjai előtt. És Oliver évről évre jobban elsajátította a halkságnak és finomlelkűségnek azt a fokát, amely a szenteknek közismert tulajdonsága. Ha negyven mázsányi súlya nem tenné frivollá az észrevételt, azt mondhatnók: Oliver maga volt a légiesség. S ha éretlen tréfálkozástól mentesen gondolkozunk a másfélméteres agyarakkal felszerelt szent életén, akkor azt, kell mondanunk, ez így is volt. Ezt a roppant láboszlopokon nyugvó óriási lényt, magatartását és természetét illetően áttetszőnek kell neveznünk, ha hűségesek akarunk maradni a valósághoz.

Egy monszuntól terhes márciusi napon rémületes trombitahangra ébredt a Senayake-család. Szent Oliver előreszegezett ormánnyal száguldozott vaskerítése mögött. Hét évtizedes legendás szelídsége után ez a látvány irtózatos nyomással nehezedett a család minden tagjára.

Az elefántriadó erősödött. Remegő térdekkel állt a megmagyarázhatatlan jelenség előtt Salomon, a tamil szolga, Szent Oliver gondozója, mert attól tartott, e pillanatban elcsapják előkelő állásából. W. Senayake úr, a családfő azonban nem foglalkozott e pillanatban ilyen alantas gondolatokkal. Imádkozott. Katolicizmusra formált lelkével Szent Oliver üdvösségéért imádkozott a magasságos egekben Buddha oldalán ülő Úrjézushoz, mivel úgy találta, hogy elérkezett az elefánt végső órája.

— Adj neki, Uram, örök életet — rebegte —, hiszen megérdemel minden jutalmat jámbor életéért és hét évtizeden át tartó hűségéért.

Szent Oliver tovább tombolt a vascölöpök mögött, de egyébként semmiféle jelét nem mutatta annak, hogy meg akarna válni az árnyékvilágtól. Ellenkezően, hangja és ereje egyre növekedett. Ormányával egymás után csavarta ki a rezervátum fáit, majd darabokra zúzta óriási bungalow-ját. Ha valóban haldoklott, akkor ezt rendkívül erélyes keretek között tette.

Senayake úr elrendelte a családi imát. A fiatalabb és idősebb családtagok együttesen és földreborulva küldték az utolsó istenhozzádot a mennybe készülő szent felé. S az elefánt mintha fölbuzdult volna ezen, nekirohant a vaskerítésnek, kitörte és bőszülten vágtatott ki a parkon át az ültetvények felé. Soha többé nem látta senki. W. Senayake úr mélységesen meg volt győződve róla, hogy valahol az őserdők táján, ahol az elefánt-temetőket sejtik, Szent Oliver negyven mázsás teste égbe emelkedett.

Csak doktor Sinhaliz, a család orvosa tudta, hogy valójában mi történt. Olivert fogfájás gyötörte. Másfél méteres, egyenként húsz kilót nyomó agyarait heveny gyulladás vette körül. Sinhaliz doktor azonban nem szólhatott, mert nem akarta, hogy Senayake úr és családja szentségtörőnek tartsa.

Gyárfás Miklós

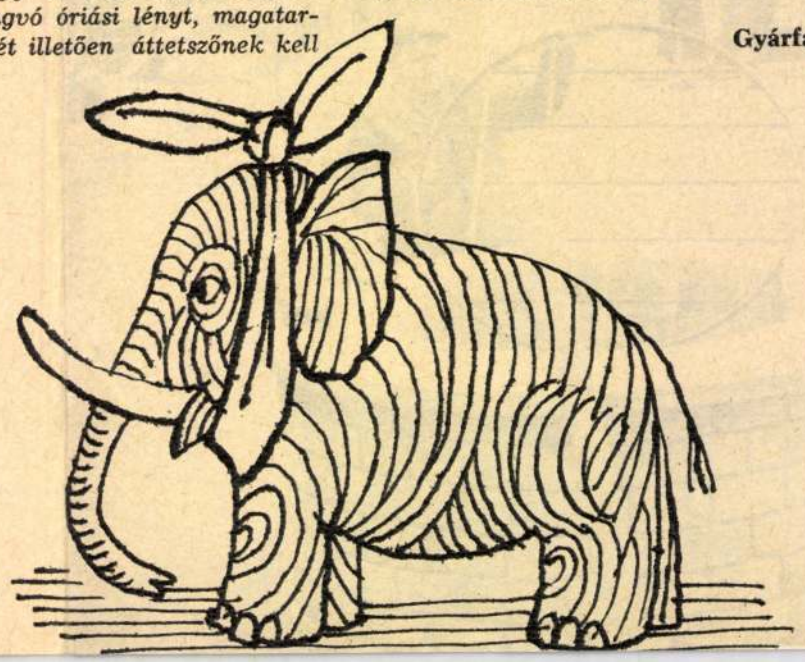

Ferenczy István, szobrászművész

TÁRLATVEZETÉSEK

minden vasárnap 9,30 és 10,30 órai kezdettel

5
Ferenczy István: Pásztorlányka
Izsó Miklós kisplasztikái
Vezető: Tóth Antal

12
Nagybányai művészet
Munkácsy Mihály művészete
Vezető: dr. K.Kirimi Irén

19
Nagybányai művészet
Témaválasztás a XIX. századi festészetben
Vezető: dr. Rózsa Györgyné

26
Zsánerfestészet a XIX. században
Tájképfestészet a XIX. században
Vezető: Rényi Vámos Katalin

A Magyar Nemzeti Galéria Programja, 1980. október:

napokon 17,30 órakor (B.ép. fszt. előadóterem)

I. A MÍTOSZOK JELLEMZŐI - Prometheusz az európai gondolkodásban

1 A Prometheusz mítosz első változata
A mítosz szerepe az archaikus gondolkodásban

15 "Az ember minden tudása éntőlem való"
Aiszkhülosz Prometheusza
Mítosz a hatalom és szabadság kibékíthetőségéről

29 A Prometheusz mítosz a XVIII-XX. századi művészetben és tudományban
Prometheusz, mint anarchista, forradalmár, megváltó
(Goethe, Shelley, Eftimiu, Jarry művei)
Előadók: Nagy Árpád Miklós és Fábián Zoltán

Bérletek a Magyar Nemzeti Galéria C portáján 35,-Ft-ért válthatók, jegyek a helyszínen 8 Ft-ért kaphatók. Baráti köri tagok számára a belépés ingyenes.

1

A műfordítók közérzete

A *Kritika* közérzetvitájában nem esett szó a műfordítókról; vagy talán úgy mondanám: a fordító írókról. Azok az írók, akik inkább élnek a fordításokból, mint az olykor-olykor megjelenő saját műveik honoráriumából — nincsenek is kevesen ma Magyarországon. Az ő nevükben szeretnék említeni néhány közérzetet befolyásoló (vagyis: rontó) tényezőt. Hadd vágjak bele a közepébe:

1 Magyarországon az e múlt években minden dolgozó fizetését több ízben felemelték — de egyetlen emelés sem érintette a műfordítók bérezését. Ez a tény — amellett, hogy ellenkezik munkaügyi és társadalompolitikai elveinkkel — erősen rányomja bélyegét az utóbbi évek fordításai nak színvonalára.

A műfordító bére: ívenként 400—900 Ft. A jobb munkát végző fordítók általában 800—900 Ft-ot kapnak egy ív lefordításáért; ez — többszöri átdolgozást, „tisztába gépelést" stb.

FERENCZY ISTVÁN (Életrajzát lásd Kat. 75). **MAJER ISTVÁN** (Életrajzát lásd Kat. 427)

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981.

K.F.

428. Virág Benedek emléke, 1835. *24.*

rézm., 170x107 mm
Jelezve j.l.: Majer István m.
Felirata: Virág Benedek emléke
Regélő IV. évf. II. félév, 70. sz. (1836. szeptember 1.) az 556. l. után.
OSZK H. 8.551

Ferenczy István Virág Benedek emlékére készült szobrát 1835-ben leplezték le a Nemzeti Múzeumban: Virág Benedek volt az első magyar költő, akinek a tiszteletére közadakozásból készült szobor. A közadakozásra utal a posztamensen elhelyezett felirat, amely a metszeten is jól olvasható: Virágnak (tisztelői) született / MDCCLI / Meg-holt / MDCCCXXX. A klasszicizáló emlékművön a költő koszorúzott mellszobrát a múzsa öleli át. A múzsa zsámolyon ül, a zsámoly takaróján a magyar címer. Oldalt kéziratte-kercs és lant. A metszet nem kapcsolódik semmilyen szöveghez és a *Regélő* éves tarta-lomjegyzékében sem szerepel.

Irod: Pataky 1951, 181, 8. sz.

K.F.

TELEPI GYÖRGY (Kisléta, 1797 – Budapest(?), 1885)

(Életrajzát lásd Kat. 297).

427. Szeged vára *22.*

rézm., 96x154 mm
Jelezve b.l.: Telepi György rajz; j.l.: Majer István metsző
Felirata: Szeged vára (A' bánsági oldalról.
Regélő, (Pest, Trattner-Károlyi nyomtatása.) IV. évf. 38. sz. (1836. május 12.) A 298.l. után.
OSZK H. 8.551

Az élénk, életteli rajz dél felől ábrázolja szegedi várat. A metszetet a *Regélő* előfizetői az *Ország- és népismertetés* rovatban megjelent *Szeged története* című cikksorozat első részének mellékleteként kapták meg.

A metszet készítője **MAJER ISTVÁN** (Mocsonok, 1813 – Esztergom, 1893) esztergomi káplán, később kanonok, püspök, egyben dilettáns rajzoló, rézmetsző és litográfus.

VIRÁG BENEDEK

EMLÉKE

Ferenczy (melyik)
festő

Baumgartner Lukács
és István arcképe, más-
olat Dürer után
az alábbi múzeumban

Rell Lajos dr.: A
Békéscsabai Múzeum,
Békéscsaba, 1914. 78. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Ferenczy Károly

1969 MÁR 11

1021

KEDDTŐL Heti javaslatunk KEDDIG

A legendás Paracelsus

Napjainkban, amikor egyre több szó esik az orvostudomány eredményeiről, nagyszerű felfedezéseiről, érdekes visszatekinteni az útkeresés hősi időszakaira, állomásaira. A televízió jóvoltából lehetőség nyílik erre a héten. Pénteken 18.20-kor sugározzák *Az orvosi gondolkodás története* — című műsort. Ebben szó esik a sebészet első „merészeiről", akik szakítottak a kor vallási megkötöttségeivel a gyógyítás érdekében, képet kapunk a sok legenda forrásául szolgáló univerzális tudósnak, *Paracelsusnak* életéről, felfedezéseiről is.

A rádió heti programjából azoknak ajánlunk, akik érdeklődnek *más népek kultúrája* iránt. Csütörtökön kezdődik egy sorozat *Népdal-expedíció* címmel, amely kéthetenként jelentkezik ezután. Ebben neves népzenekutatók számolnak be ázsiai, európai, afrikai, amerikai népek között folytatott tanulmányútjaik eredményeiről — hangfelvételek segítségével. Az első adásban *rokonnépeinknek*, a *hegyi és erdei cseremiszeknek* zenéjét hallhatják.

Az alkoholizmus ellen

Sajnos, az iszákosság, az *alkoholizmus* sok gondot okoz egyes családoknál. Küzdeni ellene igen nehéz, mert ez a szó szoros értelmében véve — *betegség*. Erről a témáról beszél egy pszichológus is 12-én délután fél háromkor az *Ikarus művelődési házában*. (XVI., Margit u. 2.) Az előadó *tanácsokat ad az ital elleni harchoz*, utána filmvetítés következik.

Azoknak a kőbányai diákoknak, pedagógusoknak és érdeklődőknek, akik közelebbről szeretnének megismerkedni a Tanácsköztársaság eseményeivel, javasoljuk, keressék fel a Gergely u. 60. sz. X/4. mozgalmi körzetet 17-én 18 órakor. *„Új rend születik"*, *„Fegyverbe"* címmel előadást hallhatnak, utána filmet láthatnak a nagy napokról.

Hogy az első magyar proletárállam témakörénél maradjunk, egy érdekes könyvet ajánlunk. A Kossuth Kiadó most jelentette meg *Bihari Mihály* újságíró könyvét, *„Egy gyorsíró feljegyzései"* címmel. A szerző, mint az egykori Szociáldemokrata Párt kongresszusainak sztenográfusa, majd mint parlamenti gyorsíró és 1919-ben a Forradalmi Kormányzótanács üléseinek jegyzőkönyvvezetője, érdekes megfigyeléseit, szubjektív élményeit tárja az olvasó elé.

Végül szokásunkhoz híven tárlatlátogatásokra hívjuk meg olvasóinkat. A Szépművészeti Múzeumban 16-án, de. 9-kor a *Modern külföldi képtárról* lesz szó. A Magyar Nemzeti Galériában ezen a napon 10 órakor *Ferenczy Károly* festészetét ismertetik *(e.)*

NATO ellen. A menet élén szocialista és kommunista képviselők haladtak. A tüntetés feliratai *nukleáris leszerelést* követeltek, sürgették a *béke megteremtését Vietnamban* és *Belgium kiválását a NATO-ból*. A napfényes időben több órán át tartott a felvonulás Brüsszel központi útvonalain.

vezető helyen kö
magyar külker
forgalom 6 s
Lengyelországgal
lítjuk le — ha
Biró József. —
ország a negyed
foglalja el hazán
reskedelmi part
sorában.

A miniszter a
biakban utalt arr
távlati szempontb

elefonjelentése

egyed millió látogató Lipcsében

s az alumíniumépítkezésről — Berlinben és Drezdában tárolunk exportárut — Kielégítő üzletkötések sorozata

A *METALLIMPEX* például acéláruból, alumíniumtermékekből, hengerelt árukból és golyóscsapágyból 100 ezer tonnát értékesített az NDK, az NSZK, Svédország, Belgium és Lengyelország megbízottainál. A TECHNOIMPEX 1975-ig lekötötte a magyar szerszámgépipar exportjának jelentős részét és két első díjjal dicsekedhet. A METRIMPEX 20 millió rubel értékben adott el irodagépeket, nukleáris műszereket, valamint szí-

szerepelt hajók és vízbe süllyesztett szivattyúk, valamint fúróberendezések korrózióvédelmi berendezéseivel.

Hétfő délelőtt diavetítéssel egybekötött előadáson mutatták be, nagy számú érdeklődő előtt, az új típusú ipari, mezőgazdasági és sportcsarnokok alumínium-kombinációit. Az előadást az ALUTERV mérnökei tartották. A KOMPLEX két nagy kapacitású hűtőgépet vásárolt, amelyet a magyar exportáruk tárolására *Berlinben* és *Drezdában* állítanak fel.

A MÖGÜRT pedig 1975-ig több ezer autóbusz szállítására kötött szerződést. A ZIM—Lampart 200 ezer kiló zománcedényt szállít az NDK-ba és 7 tagú gáztűzhelycsaládot fejleszt ki magyar—német együttműködésben.

Szentiványi György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

KORTÁRS

1962 JÚL
1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

ahogy a sas korözve szárnyal;
fény, magasság sodort magával
szinte elébem jött a cél.

Szökén, szelíden, mint a szél,
a dolgok nyáját terelgettem,
erdőt, mezőt is siettettem,
s a tüzet — égjen hevesebben,
ostort ráztam a vetésekben;
— így fordult minden vélem szemben,
a fű, levél, kalász is engem
tagad, belémköt, hogyha lebben,
a létet magam ellen szítom én.

Szökén, szelíden, mint a szél,
nem lehetett sebezni engem:
ki bántott — azt vállon öleltem,
értve-szánva úgy megszerettem,
hogy állt ott megszégyenítetten
és szálltam én sebezhetetlen;
— fényt tükrözök csak, sár nem ér.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1960 MÁR 17.

117

Petőfi-szobrot avattak Gyulán, az 1848—1849-es szabadságharc évfordulója alkalmából. A bronzszobrot — Ferenczy Béni szobrászművész alkotását — a városi tanács előtti parkban állították fel.

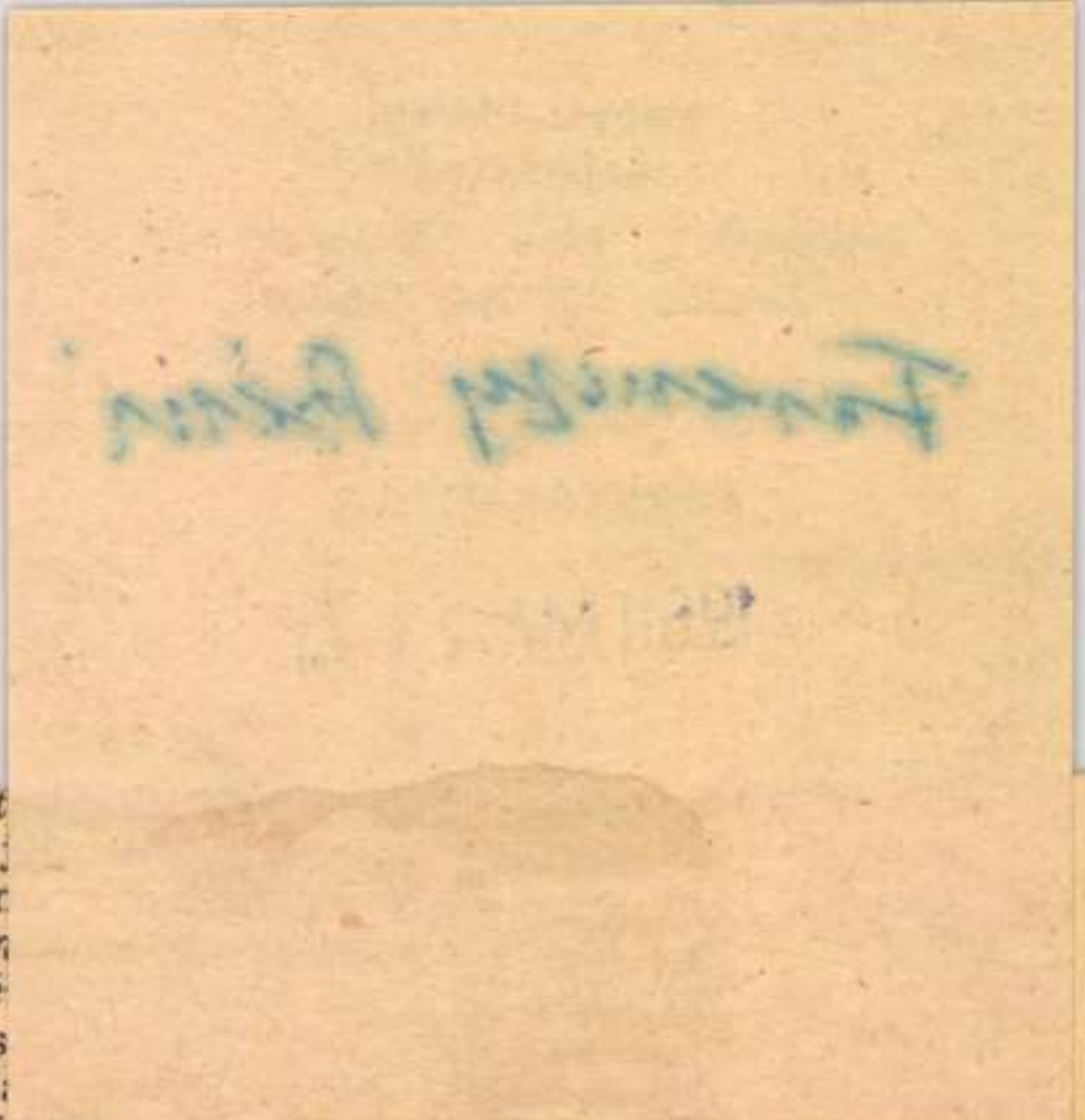

shingt
hasáb
a ger
kösser
lés ké
életi s
szólítj
kormányat:

halasztás nélkül állítsa vissza

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1960/MÁR 18.
117

NAPL

Ferenczy Béni sokat vitatott Petőfi-szobrát bronzba öntve Gyula legszebb terén, az öreg, patinás épületekkel övezett, növényzettel beültetett Dózsa György téren állították fel és leplezték le március 15-én. Ferenczy Béni alkotását a Művelődésügyi Minisztérium vásárolta meg a mestertől, aki ugyan nem vett részt a leleplezési ünnepségen, de egészségi állapota annyira javult, hogy az utóbbi hetekben már egy szobrot is mintázott.

11

az elvet, hogy az ország erőit nem szabad szétforgácsolni, azokat *a folyamatban levő beruházások gyors befejezésére kell összpontosítani.*

Az Országos Tervhivatal beruházási főosztályán elmondották, hogy félévig tartó egyeztető tárgyalások előzték meg az 1960-as beruházási tervek összeállítását és *összehangolták az igényeket a*

1963 MÁR

FIATALOK, TI....

Fiatalok, ti, tisztességre-nevelők,
fiatalok, ti bátorságra-lovalók,
megszégyenítők, azzal, hogy megromlotok,
bukásotokkal bennünket is büntetők,
hűség-konok
szívűre szorítva a vénülőt,
fiatalok,
ti lesztek, ti az ok:
emelt fővel halok.

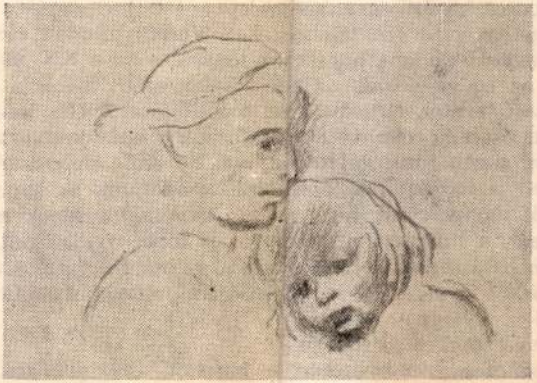

FERENCZY BÉNI *rajza*

nem az irodalomnak szól. Rossz ízű dolgokr
tek róla, ha e hisztériás hangulatkeltés ell
igen, kialakult egy hangulat, és az duzzad
témáit elborítja, burjánzik valami megfog
cinikus kacsintásoktól és nagyokos fejbólin
pikáns hálószoba történetet teregetnének
A kibicek suttognak itt, akiknek semmi se
lapot kell húzni, s lám, kiderült az ő igazság

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

De vajon egészében így van-e, s nem ke
lom kínálja magát egy vidéki utazással kap
párttitkárral, traktorossal, villanyszerelővel, t
emberekkel, akiket az *Ivan Gyenyiszovics egy*
nek a vélemények? Megfontoltan és higgadtan egyetértők, cinikusak, maliciózusak, szkeptikusak, általgyilagosak, szenvedélyesen tiltakozók, vagy éppen ellenkezőleg: félre nem érthető célzások hangzanak el a fasiszta lágerek és az említett művekben megírt munkatáborok közötti egyenlőségjelre.

Nem mentegetem a törvénytelenségeket. Vérem minden cseppjével a törvénytelenségek ellen vagyok. Tudom, hogy ezek tények, s ha a XX. és a XXII. kongresszus nyíltan feltárta az egész ország, az egész világ előtt, akkor a művészetek számára sem lehet ez tiltott terület. Hruscsov azt mondotta a XXII. kongresszuson: „Kötelességünk, hogy gondosan és sokoldalúan tisztázzuk a hatalommal való visszaélés ügyeit. Múlik az idő, mi meghalunk valamennyien, de amíg dolgozunk, sok mindent tisztázhatunk, és kell is tisztáznunk. Meg kell mondanunk az igazságot a pártnak és a népnek. Meg kell tennünk ezt, hogy sohase ismétlődhessenek meg az ilyen jelenségek." S tudom azt, a művészetek természetes törvényei szerint, számolni kell vele, nogy az irodalom hatása mélyebb, megrázóbb minden hivatalos tényfeltárásnál. Miért tiltakoznék hát akkor én az efféle témák irodalmi feldolgozása ellen?

Nem is ez ellen, dehogy ez ellen.

A hisztériát mi csináltuk körülötte.

Naponta megnézem rendszeresen a lapokat, végigböngészem a folyóiratokat, amelyek csak eljutnak hozzám, de alig emlékszem vissza, hogy nálunk olyan előzetes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ESTI HIRLAP

DR 23

NCZY BÉNI és a
vészek cimmel áp-
kiállítás nyílik
Künstlerhaus he-
lyiségeben. A tárlaton be-
mutatják Berény Róbert,
Bernáth Aurél, Bornemissza
Géza, Czóbel Béla, Derkovits
Gyula, Egry József, Elekfy
Jenő, Ferenczy Noémi,
Kmetty János, Márffy Ödön,
Novotny Róbert Emil és
Szőnyi István alkotásait is.

☐ TALÁLKOZÓT BEN

1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

kifejtette azt a forradalmi változást, amely a nők é
férfi" és „átlagnő" szájába adva, „torzulás, felüle
meg a nők helyzetének megítélésében, megint cs
szubjektív véleményalkotása miatt. Az átlagnő ne
„torzul androginné". A nők egyenjogúsága nehezen
lat, hogy az átlagférfiak lebecsülik a nők munkáját,
lőit alkalmasnak magasabb rendű munka végzésére
munkával képezik magukat, igyekeznek helytállni,
a társadalom, ezen belül különösen a férfiak támog
nül ellentmondás van a nő biológiai szerepe és társa
hesség, szülés, szoptatás és a kisgyermek nevelése
akadályozza érvényesülését. Gyárak, kutató- és tervezőintézetek vezetői nem is titkolják, hogy nem szívesen alkalmaznak fiatal nőket, mert ha gyermekük születik, nem számíthatnak tovább teljesértékű munkájukra. Nem egy munkahelyen a munka törvénykönyvében előírt kedvezményeket nem biztosítják a terhesek számára, nem gondoskodnak olyan munkáról, amely megkíméli a terhest károsodástól, ipari ártalmaktól.

Az elmúlt 15 esztendő — ezek ellenére — bebizonyította, hogy a nők az élet minden területén méltó versenytársai a férfiaknak. Megállják helyüket a politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi élet minden területén. Mégis a nők túlnyomó része mélységes meggyőződéssel vallja, hogy sem a hivatásában elért eredmény, sem a nagyértékű tudományos vagy művészi alkotás nem ér fel azzal, mint mikor gyermekét hozza a világra. Ez a nő legszebb, legnemesebb és legértékesebb alkotása. A nő tökéletesen boldoggá csak anyaságában válik, élete igazi tartalmát és célját gyermekében találja meg.

Higgye el Bor Ambrus, a nők javarészére az jellemző, hogy boldogan hozná világra gyermekét, gyermekeit. S mint említettem, igen komolyan mérlegelik, hogy **a gyerek kedvéért ne hagyják-e abba tanulmányaikat**, ne mondjanak-e le társadalmi érvényesülésükről. Józan gondolkodással értsünk egyet abban, hogy a gyermek világrahozatalának vannak bizonyos előfeltételei. Így a megfelelő egzisztencia anyagi megalapozottságot is jelent. Szükséges olyan lakás is, amelyben az újszülött ellátása, nevelése biztosítva van. És ezek hiányában értsük meg, hogy nemegyszer kényszerülnek a nők arra, hogy szülésüket elhalasszák. Nagyon kevés az a nő, aki a gyermekről véglegesen mond le és saját tapasztalatom alapján állíthatom, hogy ezek a nők életük során elérkeznek egy olyan korba, amikor boldogtalanok, ha gyermekük nem született, bármilyen sikereket is értek el az élet egyéb területén.

AJÁNLÁSSAL fejezem be én is hozzászólásomat. Nem hiszek abban, hogy „a népi, civilizatórius és társadalmi feltételek fegyelmezett értelmezése" megváltoztatja az emberek demográfiai magatartását. Senki sem fog gyermeket azért a világra

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KORTÁRS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1963 K. R. 3 6

Ferenczy Béni művei a bécsi Künstlerhausban

1024

A bécsi Künstlerhausban ünnepélyes külsőségek között megnyitották a *Ferenczy Béni* műveiből rendezett kiállítást, ahol *Swoboda* professzor, neves osztrák művészettörténész ismertette és méltatta a magyar művész munkásságát.

A megnyitó ünnepségen — melyet *Sebes István* bécsi magyar követ szavai vezettek be — az osztrák hivatalos kulturális szervek vezetői, a kulturális intézmények képviselői, és közel 500 főnyi közönség jelent meg. Ott volt a művész felesége, és az átutazóban Bécsben tartózkodó *Bognár József* professzor, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke is.

A megnyitó után a magyar követ Ferenczy Béni és felesége tiszteletére fogadást adott, amelyen az osztrák képzőművészet kiválóságai, a bécsi múzeumok vezetői jelentek meg.

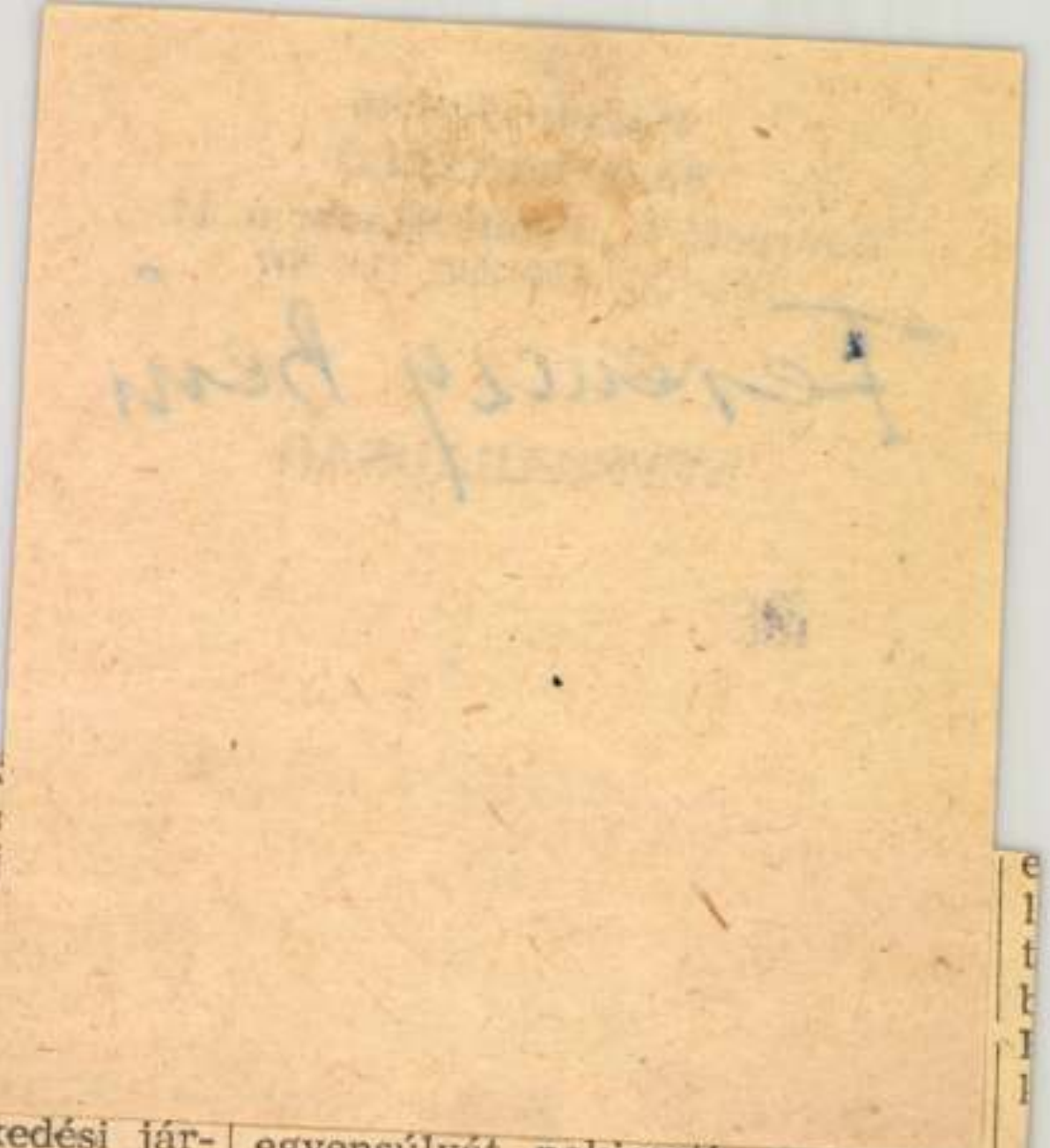

zetében, a gyalogosok
utasokban. Közlekedé
yaink, biztonsági és j
dezéseink védik ugyan
rek épségét, a biztonsá
kedés kulcsa mégis a j
ők és gyalogosok ke:
Számok, tények bizon
962-ben a tömegközlekedési jár-
nűvek által okozott balesetek 30
zázalékáért a járművek vezetői,
többiért a gyalogosok és az uta-
ok a felelősek. *A villamosok, tro-*
buszok és buszok által okozott
alesetek következménye általá-
an súlyosabb, mint az egyéb jár-
nűveké, gyakran végzetes a gya-
ogosra nézve. Nemrégiben a GA
4—11 rendszámú 7/C jelzésű
suklós autóbusz a Gellért tér kö-
elében, 20 kilométeres sebesség-
el haladva, elütötte *Papp Sán-*

egyensúlyát, nekiesett szomszed-
jának, s mindketten súlyos sérü-
lést szenvedtek. A 38-as mozgó
villamosról lépett le *Szitás Má-*
tyásné. A 62 éves asszonyt súlyos
sérülésekkel szállították kórhá-
ba. Ezek a balesetek nem elszi-
geteltek, naponta háromszor-
négyszer is megismétlődnek Bu-
dapesten.

A gyalogosok

A biztonságos közlekedés leg-

D Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 APR 28

Nemzet 1021

Ferenczy Béni kiállítása Bécsben

Sebes István, bécsi magyar követ pénteken ünnepélyes külsőségek között megnyitotta a Ferenczy Béni műveiből rendezett kiállítást a bécsi Künstlerhausban. *Swoboda* professzor, neves osztrák művészettörténész ismertette és méltatta a magyar művész munkásságát. A megnyitó ünnepségen az osztrák kulturális szervek vezetői, a kulturális intézmények képviselői és mintegy ötszáz főnyi közönség jelent meg. Ott volt a művész felesége és az átutazóban Bécsben tartózkodó *Bognár* József professzor, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke is. A megnyitó után a magyar követ Ferenczy Béni és felesége tiszteletére fogadást adott, amelyen az osztrák képzőművészet kiválóságai, és a bécsi múzeumok vezetői jelentek meg.

R

Megszerezte első tavaszi

Bp. Honvéd—Salgó

Szombat délután ismét csaknem teljesen megtelt a kispesti stadion. A közönség változatlanul hű maradt a labdarúgáshoz. Ha már ritka a szép játék, annál izgalmasabb idén a bajnokság. Jóformán nincsen biztos esélyese a mérkőzéseknek.

A *Salgótarján* egyetlen idei budapesti mérkőzésén döntetlent ért el a Vasassal szemben, a Honvéd viszont tavaszi öt mérkőzése közül egyet sem nyert meg. *Tichy* szombaton sem szerepelt, tehát egyáltalán nem lehetett biztosra venni a Honvéd győzelmét. A piros-fehér csapat azonban most végre megszerezte a két pontot. Igaz, egy súlyos védelmi hiba döntötte el a mérkőzés sorsát, de a második félidő-

1021

István egyetemi tanár.

Ferenczy Béni szobra: József Attila

Magyar Hírlap
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1962 DEC. 1

kívül. Egész valónk tiltakozik a bizonyosság, a „nincs többé velünk" kegyetlensége ellen. S mégis hinni kell a hihetetlent. Milyen ostoba halál ragadta el családjától, munkájától — mindattól, amiért élt, amiért annyit dolgozott, s mindattól, amit annyira szeretett. Fiatal volt, de már oly sok elvégzett munkával mögötte és még olyan nagyon sok beváltatlan ígérettel, oly sok elvégzetlen feladattal.

Uj, szocialista világunk neveltje volt, egyszerű munkásszülők gyermeke. Azok közé tartozott, akik rászolgáltak osztályuk bizalmára, akik tettekkel és tehetségükkel bizonyították osztályuk erejét. Fiatalon is egész embert kívánó felelős posztokon állta meg a helyét és végezte el a rábízott feladatot. Hivatásának a marxista filozófia művelését tekintette. Kandidátusi disszertációja „Az ellentmondás fejlődéséről és megoldódásáról" nyomtatásban is megjelent. Ez az értekezés egy kitűnő rendszerezőképességű, egyszerűen és világosan fogalmazó, elmélyült gondolkodóra valló ígéretes tehetség indulását jelentette. Olyan tehetségét, aki határozott elvi biztonsággal és bátorsággal nyúlt a mai valóság filozófiai problémáihoz. Már ebből a tanulmányból is, de különösen az elmúlt esztendőkben megjelent tanulmányaiból kiviláglott: milyen kitűnő érzéke, vitathatatlan tehetsége volt a szocialista valóság jelenségeinek filozófiai általánosításához. Most dolgozott doktorátusi értekezésén. Disszertációjának témája rendkívül izgalmas, s aktuális: A szocialista tudat fejlődése és hatása a szocialista valóság életfolyamataira. Munka közben egy-egy elkészült fejezetét szívesen kézbe adta és szenvedélyesen vitatta igazát, érvelt

lyen hal
erejét, sok
kímélve,
merve kü
tünk szoc
déséért.
sokszor
várta a
igazságai
megvalós
művészet
közben t
nyára té
volt a t
mert igaz ügyért küzdött, mert éjt nappallá téve dolgozott, mert szándékai tiszták és emberiek voltak. Nagyon szeretett tanítani. A Pártfőiskola, a Budapesti Pártbizottság esti egyetemének állandó előadója volt. Széles körű elfoglalatsága mellett is mindig örült, ha előadást tarthatott és hirdethette a párt művelődéspolitikájának igazát és helyességét.

Hallatlan szigorúság önmagához, hallatlan igényesség munkatársaihoz: ez jellemezte. Azt vallotta: csak úgy állhatunk helyt felelős munkahelyünkön, ha magunk is szüntelenül igényesek leszünk önmagunkkal szemben. Mi, akik közvetlenül mellette dolgoztunk, az embert is jobban ismerhettük. Minden alkalmat felhasznált arra, hogy jusson ideje a kötetlenebb együttlétre, a tréfára és a vidámságra is. Ilyenkor feloldódott és egyszerű, nyílt szívű barát volt. De az idővel nehezen boldogult. Mindig sietett és mindkét keze állandóan tele volt munkával. Most már tudom, hogy sietnie kellett. Tudom, hogy sok várt még reá, és sokat akart elvégezni abból, amit vállalt, amit úgy érzett, hogy neki kell elvégeznie.

Emlékét megőrizzük, az ő szellemében: szüntelenül és fáradhatatlanul dolgozni és harcolni a szocialista gondolat győzelméért. Hiszen ő is így élt és dolgozott.

Kiss István

Son

Kassák Lajos ötvenéves írói jubileuma

Az Írószövetség költői szakosztálya ünnepi estet rendez az irodalmi működése ötvenedik évfordulójához érkezett *Kassák Lajos* tiszteletére. Az ünnepi est november 30-án délután fél 5-kor kezdődik az Írószövetség klubjában. A jubiláló költőt *Garai Gábor, Gyergyai Albert, Makrisz Agamemnon* és *Hubay Miklós* köszönti, a műsorban közreműködik *Keres Emil, Ladomerszky Margit* és *Solymos Péter.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
KORTÁRS

1962 SZEP

1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

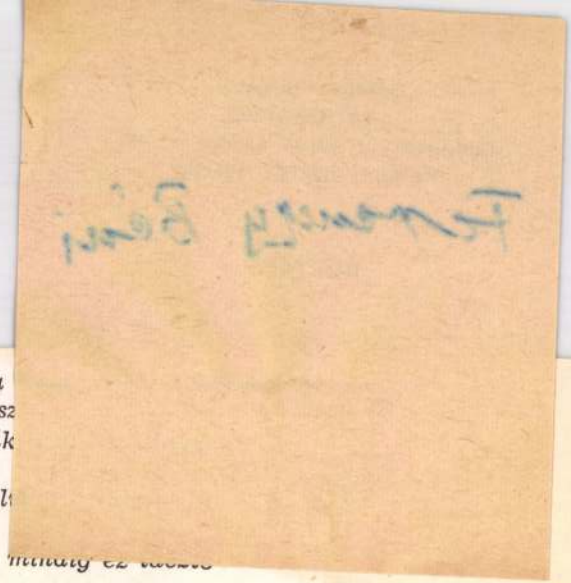

Nyersanyagok, mint este a
Nyersanyag ez az egész
Itt eszmélten e mellékutcák
Tapadt a révedezés.
Ez volt az a vidék, mely el
Sose hagyott,
Ez bontotta először elém s
A nyers Anyagot.

És a homályos utca után a Nagykörút,
Az tanította fényre, ütemre a kisfiút.
Reklámok, mulatók, híg slágerek és mozik:
Éreztem, hogy mind egy ütemhez tartozik,
Ahhoz a lázas, szinkopás ütemhez, amely
Értelmem s idegem dobogó ütemére felel.
Koldusok és katonák és parvenük, utcai nők —
Ezt az egészet akartam, az újkori, kusza időt
Felcsillantani, azt amitől már undorodom,
És átnyújtani fényben a kései újkorokon,
Fényben a forgatagot s a homályos, sűrű világot —
Ó, az a régi magány, mely megváltásra sovárgott!

Ferenczy Béni: Petőfi
(Magyar Foto, Körösi Ida felv.)

Nők Lapja 1956 T. 5

lami támogatásból évente egy-egy főre 6140 forint jut — függetlenül attól, hogy a gondozottnak van-e nyugdíja vagy sincs. Ebből a 6140 forintból kerül ki a teljes ellátás, ezenkívül felső- és alsó ruha, cipő, gyógyszer, orvosi gondozás, zsebpénz... A munkabéreket az intézet a saját gazdasága jövedelméből fizeti ki.

— Rengeteg mondanivalójuk van egymásnak —, mondja a gondnok, s elgondolom, valóban, mennyi minden történik egy emberrel 60—70—80 év alatt. De csak egy-egy morzsát csippentek fel — Csontos Antal nagybajuszú kúnszállási parasztember zsörtölődő szavait a feleségéről, aki »tunyaságra, tétlenségre, sültgalambvárásra« nevelte a fiait, akitől negyven-egynéhány éve elvált, s akinek most se, halála percében se tud megbocsátani... Egy volt színésznő, Terézke álmodozását hajdani virágkosaras sikerekről és gáláns gavallé-

»Azért sel!«

Csontos Antal, aki míg él, nem tud megbocsátani feleségének

(Nádor Ilona felv.)

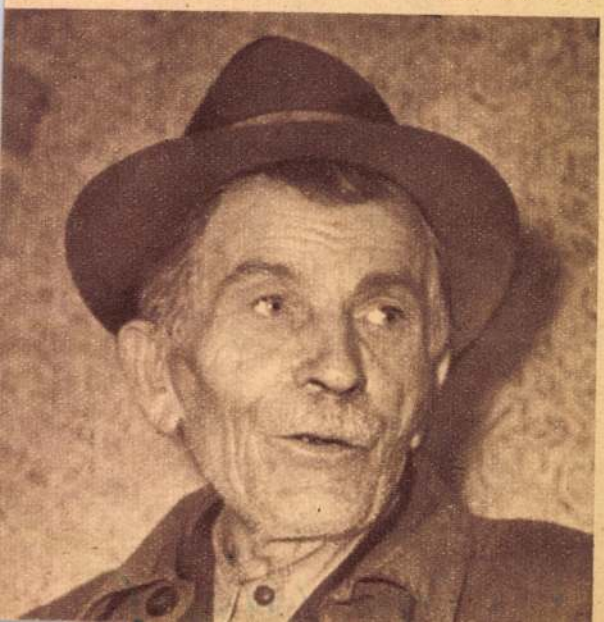

Ferenczy Béni: Tűnődő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 SZEP 28

Hegedűs István: Fordítógép

második vonalban

ban függetleníti magát cselekménytől, jellemtől, mondandótól, s szinte öntetszelgésből végzi nyaktörő gyakorlatait. A válogatásból kimaradt, *Két kék szem* című novellája íróhőséről, Távoly Aladárról mondja Szomory: „Sohasem a való életet festette, hanem csak bizonyos egyéni szemlélet és képzelődés színes egyvelegéből hasított ki egynémely különös s olykor az emberi szenvedésezések mély megélésben. gyermekkor megidézése eg szen varázslatosan siker neki, s ezekben az írásokb néha egészen póztalan mesterkéletlenül tud kitár kozni.

A pillanatkép, mint oly s kaknál, Szomorynál is kén szerűség-szülte műfaj vo Írásait éveken keresztül, h tente kétszer, „vonal-alat tárcaként közölte a Pe Napló. Szomoryt azonb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MÁR 27.
1021

Ferenczy Béni: Lombkirály

KÓNYA LAJOS KÉT ÚJ VERSE:

A kék autóbusz

Oly kicsi a világ ifjúkorom befutja
minden új pillanatban ott folydogál előttem
idő s tér összeszűkül ráléphetek az útra
amelyen meglelem jövőm ígéret-földem

Kuopio—Leningrád — olvasom egykedvűen
majd mintha vasmarok szoritaná a torkom
és égszinkék boriték hullana mindenünnen
s egy kedves kék madár libben a nyírfalombon

Az Ermitázs előtt majd kint a tengerparton
s Petrodvorecben ismét elénk-elénk szökött
az a kék autóbusz Ablakából egy asszony
mosolygott, s visszaintett a tejüveg mögött

Nekem Kuopio egy lány nevét jelölte
Megkérdeztem a lányt — gondoltam üdvözülten
Diákkor álma kedves ábrándok tárgya szőke
kékszemű lány kiért német szóval hevültem

Később a tengerparton láttuk a busz megállt
Szép nevedet motyogtam ó Irja Lukkarinen
Megkérdjem jaj kitől kérdjem a szőke lányt
És nem kérdeztem semmit csak vert szűkölt a szivem

Gyáva

Én nem biztatlak könnyű életre de az ártatlan
örömök kora ellobogott már

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 JAN 8

1021

ÉLET ÉS IRODALOM

2

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Ferenczy Béni: Női fej

Hogyan élünk? Hogyan éljünk?
(3. oldal)

Lapokban olvastuk
(11. oldal)

Látogatóban Déry Tibornál
(12. oldal)

THOMAS MANN ÉS

Korunk művészi látásmódjának egyik legjellemzőbb vonása a felfokozott, már-már végletekig vitt árnyaltság. A természettudományok fejlődése is ebben az irányban halad: a véglegesnek szánt törvénynél alkotóbbnak bizonyul a hipotézis, mert állandó, mély vizsgálatra és bizonyítási eljárásra ösztönöz.

Ez az árnyaltság olykor önmagában is romantikaellenes. Éppen ezért igen vonzó és paradox már a cím is, amit Thomas Mann írásainak ez a kis gyűjteménye visel: *Wagner és korunk* (Zeneműkiadó). Mi köze lehet korunknak, mely a tárgyilagosságot, a finoman kidolgozott pszichológiai realizmust tűzte zászlajára, ehhez a zsúfoltan nagyvonalú, dagályos művészethez? Nos, épp az árnyalt és összetett képeket kedvelő és gyakorló Thomas Mann mutatja meg nekünk, hogy a wagneri életmű mennyire közel áll hozzánk, akkor is, amikor az európai zenei életen terjeszkedő wagnerizmus bacilusai már nem olyan virulensek, amikor a német szellemű zenedrámának ez az egykori összehasonlíthatatlan diadala már történelemmé vált.

Wagner és korunk viszonya nem zenetudományi kérdés, sőt, még csak nem is pusztán művészeti. Erre épp Mann tanulmányainak olvasásakor jövünk rá,

„Lelkes ambivalencia" — így ír Thomas Mann Wagnerhez fűződő érzéseiről és vélekedéséről *Willi Schuh* a kötet előszavában. Maga Mann pedig így nyilatkozik ugyanerről: *„Amint látja, a mód, ahogyan Wagnerről beszélek, semmiféle kronológiával és fejlődéssel nem határozható meg. Most és mindenkor »ambivalens«, és én képes vagyok rá, hogy egyik nap így írjak róla, másik nap meg amúgy . . ."* Hogy mindez nem következetlenség, határozatlanság, például Hans Castorp esti lemezhallgatásainak összefüggését az író saját rajongásával a technika eme vívmánya: a gramofon iránt! Vagy személyes, a *Doktor Faustus* keletkezésében leírt élményeinek és tapasztalatainak művé érlelődését magában a regényben. A Wagnerral való kapcsolat azonban nem ilyen rejtett, a legkevésbé sem műhelytitok jellegű, miként azt a *Wälsung-vér* című novella mindennél egyértelműbben bizonyítja.

Wagner Thomas Mann életének, művészi útjának egyik legnagyobb élménye volt. Még külső vonatkozásaiban is: 1933-ban például a fasiszta ideológiával való első személyes összeütközését Wagner-előadásai okozták. A Wagnerre apelláló német szellemi imperializmus (olyanok által is képviselve, mint *Richard Strauss* és *Hans Pfitzner)* nem tudta elviselni és megérteni Thomas Mann szeretettől áthatott Wagner-kritikáját. És mily jellemző, hogy míg egyik oldalról Wagner mérhetetlen dicsérete és zavaros irodalmi működésének komolyan vevése a fasiszta ideológiához nyújtotta a táptalajt, a másik oldalon, egy becsületes szándékú antifasiszta, bizonyos *Viereck* is egyenlőségjelet tett a wagneri és a hitleri felfogás közé.

„Nélkülözöm az árnyalatok iránti megérzést Viereck úr oly sok mindenre rámutató Wagner-jellemzésében" — válaszolja Thomas Mann 1940-ben, a *Common Sense* című lapban közzétett nyilatkozatában, ambivalens érzéseinek és ugyanakkor egyértelmű nézeteinek (politikait is beleértve) eme talán legszebb és legmegrendítőbb megfogalmazásában. Itt ugyanis minden eddiginél világosabban kifejezésre kerül, hogy Mann menynyire nem ért egyet a német emigráció elterjedt felfogásával: Németország jóra és rosszra való bonmában jelennek meg állandó tulajdonságaik. A német arc mai megnyilvánulása borzalmas. Az egész világ gyötrelme — nem azért, mert »gonosz«, hanem azért, mert egyidejűleg »jó« is."

Ebben a megvilágításban a nagy Faust-regény megszokott értelmezése is módosul. A kritika itt is magára kellene, hogy öltse az árnyalatok iránti fokozottabb érzékenységet. Adrian Leverkühn tragikus életútja ugyanis csak részben képviseli a modern művészetet általában, sokkal inkább a *német polgári* művészt specifikusan. Azt, akinek Wagner közvetlen elődje. Valószínűleg azért választott Thomas Mann regényéhez muzsikusfigurát, jóllehet, maga is bevallotta, hogy a modern zene számára is mindig idegen maradt, zenei ízlése *„nem jutott túl a Nibelung-gyűrű hármashangzat-világán"*. Leverkühn alakja tehát csak úgy születhetett meg Mann alkotói fantáziájában, hogy a Wagner által felvetett és jól ismert problematikát fejlesztette tovább, szinte már abszurd módon: a „Wagner és korunk" gondolatból kiiktatta az „és"-t, és egy megdöbbentően merész kísérletben, Wagner egyéni jellemvonásaitól megtisztítva, sőt, nemessé faragva, újraalkotta a sajátosan német és sajátosan polgári művész gondolati-alkotói habitusát.

Thomas Mann Wagnerrel kapcsolatos írásai tehát valósággal kulcsot adnak életműve mélyebb feltárásához. Magyar nyelven való közzétételük fontos és hasznos tett volt. A fordítás nehéz és felelősségteljes munkáját *Keszi Imre* végezte el magas színvonalon. Szükséges lett volna azonban, hogy ez a magyar kiadás — ha az *Erika Mann*-féle elmulasztotta is — jegyzetekben tájékoztassa az olva-

1021

Ferenczy Béni:
Rajzok
a Halászbástyáról

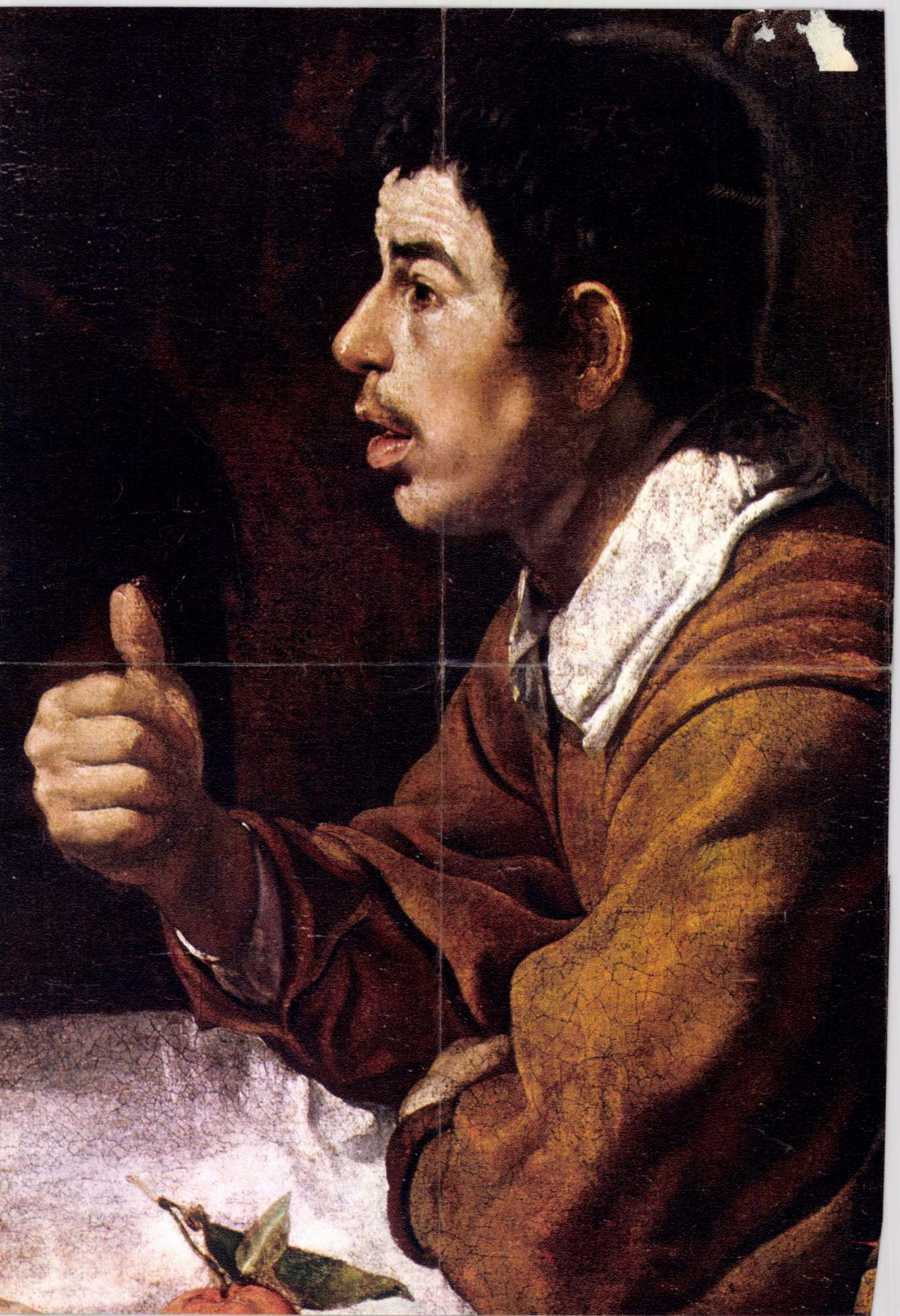

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1968 JUL 14

Ferenczy Béni

1021

CSALÁDREGÉNY

— *képben, rajzban, szoborban, szőnyegben*

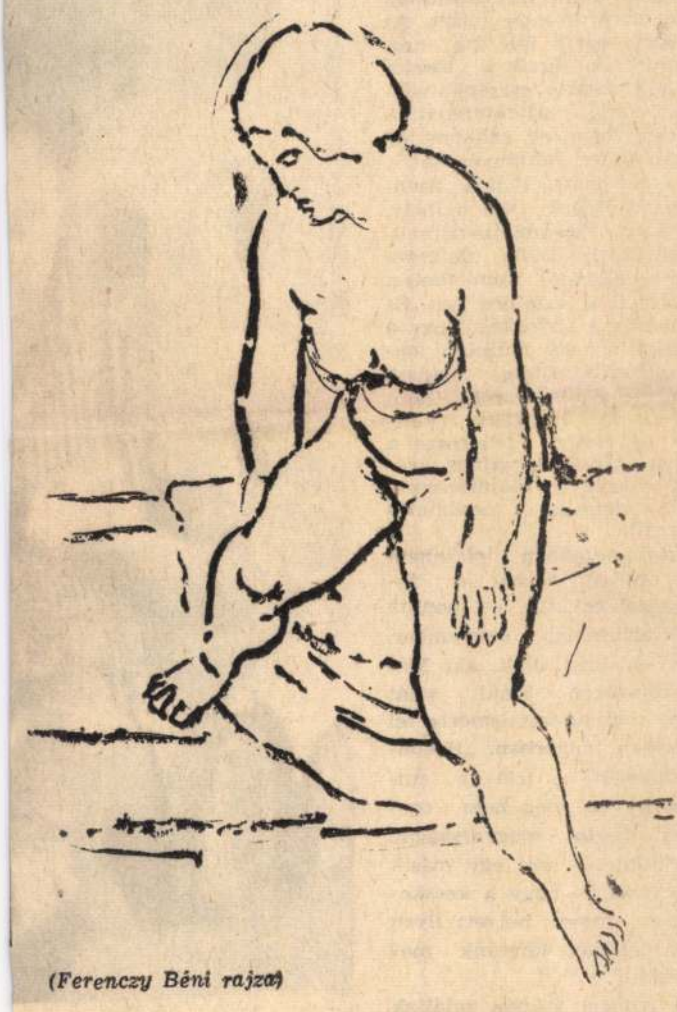

(Ferenczy Béni rajza)

Egy csodálatos família, a Ferenczy család kiállítását szemlélhetik a látogatók a Budavári Palotában.

A kiállításon szerepel az anya: Fialka Olga, az apa, Ferenczy Károly és a három gyermek: Ferenczy Valér, Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi.

Az anya, Fialka Olga (Ferenczy Károlyné) már festőként ismeri meg férjét: finom, műgonddal készült rajzait, s férjét ábrázoló remek, szenvedélyes portréját mutatja be a kiállítás.

Ferenczy Károly a magyar festészet történetének meghatározó egyénisége: Nagybánya festőiskolai hírnevének megalapozója. Festészete Szentendre hangulatában bontakozik. Ezt a „finom naturzalizmust", amely képeinek alakjait felhős, szürkés színek ködébe vonja, később megtagadja. Külföldi tanulmányok után Nagybánya az a hely, ahol a természet átütő ereje beleszól képeibe. Alakjai szinte egybeolvadnak vele, s a természet hangulatilag is mindig aláfesti, befolyásolja képei történését. Sok a bibliai témájú képe, de nagyszerűek e korban született portréi is. A Március est vakítóan tavaszi, kék egével, sárga, az alkonyi fényben szinte kinyíló házfalával úgy érzékelteti a márciusi szélfútta hangulatot, hogy szinte jólesik mélyet lélegezni. Gyermekeit is szívesen festette: Noémi és Béni kettős portréja az ikrek minden hasonló és különböző tulajdonságát átsugároztatja a képen.

Ferenczy Valér fiatalkori önarcképe — ígéret!

Ferenczy Béni szobrait, rajzait jól ismeri a fehérvári közönség is. Többször volt önálló kiállítása, s szerepelt a huszadik század művészetét bemutató tárlatokon is. E kiállítás most újólag Petőfi szobrát fedeztette fel. Mennyit bántotta pedig a köztudat ezt a szobrot! Hiszen az idealizált Petőfit Barabás Miklós metszete ismertette meg. S milyen más ez a vad, lobogó fiatalember, aszott testtel, véreres szemekkel, mint az a göndörhajú, puha szépfiú! Milyen más és milyen őszinte!

Ferenczy Noémi végül egy egészen más világba vezet bennünket; a szőnyeg nyelvén megfogalmazott, egyszerűsített és sok szépet elmesélő világ ez. Az emberi munka himnusza majd minden képe. Megfontolt, bölcs alakjai, akik az élet tapasztalatait összegyűjtötték, s most szentenciák formájában, mint egy csattanós közmondást, úgy adják tudtunkra. Lehet-e hívebben kifejezni a Magvetőt, a Kőművest, a Szövőnőt, mint az ember és munkaeszközének legegyszerűbb kapcsolatával?

Minden ember közös gondjának és örömének: a munkának állított szőnyegbe szőtt emlékezetet.

(TA)

Tihany új látnivalóval gyarapodott: a parasztgazda és a halászgazda háza után helyreállították egy fazekasmester házát. Az épület egyik fele kis múzeum; itt őrzik a mester magakészítette cserépkályháját, öreg tajtékpipáját, a csicsói legények céhkorsóját, régi, díszes falitányérokat.

A ház másik oldala azonban valóságos, élő műhely. A fiatal keramikus-népművész Barth Lídia dolgozik itt, ez állandó munkahelye, lakása is a közelben van. És munkája a biztosíték, hogy a fazekasház *élő* múzeum marad: Barth Lídia feladata ugyanis az, hogy régi népművészeti tárgyakat keltsen új életre, felélessze a habán tányérok színes-virágos világát, az olajmécsesek, csempedények csodálatos formáit.

Legszívesebben elvinném az egész házat a fazekassal együtt! — mondta egy columbiai üzletember. Egy bahamai diák, aki Magyarországon tanul, saját népe motívumait ismerte fel a habán tányérban. „Hasonlít nálunk" — írta az emlékkönyvbe, még nem egészen tiszta magyarsággal. „Örülünk — szól egy másik bejegyzés — hogy a kecskeköröm mese helyett ilyen szép emléket vihetünk magunkkal".

A sümegi várban találtak egy élénkkék alapú, fehér

Barth Lídia írókával

A TIHANYI FAZEKAS-HÁZBAN

Nem merev múzeum — igazi alkotóműhely!

pikkelyekkel díszített habán tálat. Barth Lídia szinte beleszeretett ebbe a két színbe, s ezekbe a motívumokba. Értő kézzel variálja a régi formájú korsókon, a gazdag mintájú tányérokon. Külön érdekessége lesz a fazekasháznak, hogy az itt készült tárgyakat meg is lehet majd vásárolni! Egyelőre a kemence még nem működik, de az első „adag" tányér már előkészítve várja az égetést.

A mintadarabok a kis műhely falát díszítik, de jut belőlük a kemence tetejére is. A régi kerámiák sorozatát a veszprémi múzeum védetté nyilvánította; vannak köztük tésztaszűrők, lábasok, tálak. És egy szép, kecses vonalú repceolaj-mécses. (A repceolaj tisztább lánggal ég, mint a gyertya, szeretnék majdan olajjal együtt árusítani.)

A keramikusnő most a fazekas céh „behívó táblájának" mintájára apró emléktáblácskákat készít. (A

// 1021

EMLÉKEZÉS BABITS MIHÁLYRA

Mint különös hírmondó...

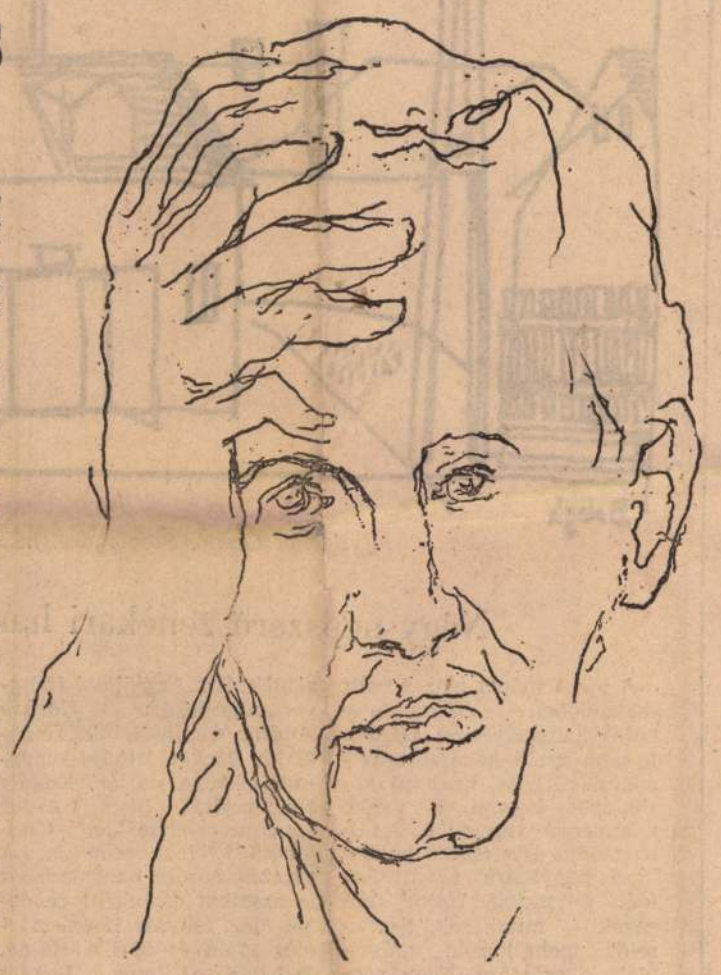

Ferenczy Béni: Babits Mihály

Apáink nemzedéke fiatalkori verseit szerette a legjobban. Nem csoda: csaknem kortársakként s ifjan olvashatták, megjelenésükkor, az első köteteket, s ilyenkor a legfogékonyabb az ember. Apám könyvtárában is megvoltak mind, a bejegyzés éve gyakran egyezett a megjelenésével. Már a kötetcímek is oly furcsák, rejtelmességükben oly izgalmasak voltak, egy-egy név vagy gondolat titkát ígérték: *Herceg, hátha megjön a tél is!* — így szólt az egyik; és vajon mi lehet *Irisz koszorúja*, tűnődtem. Keveset értettem a versekből, legfeljebb egy-egy sort, de többnyire csak a zene kapott meg, jó esetben a hangulatot éreztem magaménak. Elbűvölt a *Gáláns ünnepség* bája, a *Mozgófénykép* sodró száguldása, az *Új leoninusok* muzsikája, s persze kívülről megtanultam a *Szerenádot* és az *Egy szomorú verset*. Ezeket a verseket nem lehetett nem megtanulni. Muzsikájukkal ragadtak el. Görög és római, francia és spanyol városokról, hősökről esett szó bennük, istenekről, félistenekről, tájakról. S én csodálkozva olvastam az egyik vers élén: „Csak én birok versemnek hőse lenni." Hiszen nem ismerjük meg belőlük a költőt, gondoltam. Klasszikus álmok voltak, írta Babits maga. De milyen modernek is, érzem ma; megannyi vallomás, burkoltan, szemérmesen néha.

S aztán megjelent az *Összes Versek* és kamaszként olvastam megrendülten halála hírét. Amikor kezembe kerültek a későbbi versek, úgy éreztem, elsápadnak a régi kötetek. Hiszen az első világháború alatt írt versekben fortissimo dübörgött a béke vágya, s mi volt ennél aktuálisabb 1941-ben, amikor én a *Fortissimót* olvastam? Azt — Istenről! —, hogy „mért van ha nincs? Mért nincs ha van? Tagadjuk őt, talán fölébred!" — s a *Verses napló* szubjektív realizmusa épp oly csodálatos volt, akár a *Mint különös hírmondó* egyetlen nagy mondata, az *Esti kérdés* áradását idézve, de mennyivel oldottabban, ki-nem-mondott mondanivalójával is mennyivel többet kiáltott el, mint az a hajdani filozófia! És a nagy búcsúzó-versek, betegségről és halálról: a legszebb, melyről elmondhatjuk, amit ő mondott Kosztolányi kései lírájáról, hogy mindenkinek a saját haláláról énekel, az *Ősz és tavasz* között tépett, s mégis harmonikus jajongása:

Csak te borulsz rám, asszonyi jóság,
mint a letört karóra a rózsák,
rémült szemem csókkal eltakarni...
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

S olvashattam a század egyik legnagyobb versét, a *Jónás könyvét*, benne az azóta sokszor idézett moralitást: „Mert vétkesek közt cinkos, aki néma, Atyjafiáért számot ad a testvér." Élete alkonyán Arany is írt két sort a „próféta-lomb"-ról: „Monda pedig az Úr választott hívének: Menj, hirdess végromlást a nagy Ninivének" — nem tudom, gondolt-e Babits erre a töredékre, amikor hozzákezdett a *Jónás*hoz?

A Babits-kép, mely gyerekkoromban kialakult bennem, reszketni kezdett, mint a vízben visszatükröződő arc, mert bennem tükröződött ez a líra. Hogyan fér meg az ifjúkori versek játékos melankóliája, olykor szecessziós világa (bár ma már látom, hogy a szecesszió jelzőjét sem kellene mindig peioratív értelemben használnái) a katonák szomjas, cserepes ajkain felhangzó trombitahanggal? A hiábaelvetett, mégis megtalált prófétaság a nem is oly régi hitvallással perlekedett: „A gazda bekeríti házát." Az tán bölcsész lettem, elolvastam mindent, amit Babitsról írtak; s látnom kellett, hogy jóformán csak hozsánna zengett róla és támadás tört ellene, de kevés elfogulatlan szó, elemzés született a műről. Elolvastam minden sorát, elsősorban a nagyszerű tanulmányokat, s az *Irodalomtörténetet;* s ha gyakran úgy éreztem is, hogy vitatkoznom kell ítéleteivel, ízlésével is talán, milyen tökéletes megfogalmazásokat kaptam tőle, azt hiszem, most már véglegeseket, Dantéről, Proustról. Nem a forradalmi szenvedély utolérhetetlen, gyönyörű lendülete fogott meg — mint Adynál —, nem is a megfogalmazás eleganciája — mint Kosztolányinál —, hanem a néha csaknem nehézkes igazságkeresés. A regényeket is elolvastam és az elbeszéléseket — szégyenkeznem kell, ha azt mondom, hogy az utóbbiakat olykor erőlködve? De meg kellett éreznem az életmű egységét, azt, hogy a kései nagy versek nemcsak vitáznak az ifjúkoriakkal, hanem ki is egészítik, gazdagítják, árnyalják őket, hogy *egy* ember változó, s mégis állandó arca merül fel minden soráből. Annak idején azt írta: „Csak én birok versemnek hőse lenni." De később így fogalmazta meg ars poeticáját: „Nem az énekes szüli a dalt: a dal szüli énekesét." Mire gondolt? A misztikus ihletre? Nem hiszem. Inkább arra a külső világra, melynek realitását egyre fontosabbnak érezte a költészetben is, a tárgyi valóságra, mely az esztergomi verseket életrehívta. „Gyáván és tehetetlenül ragaszkodom minden jelentéktelenségéhez, ami véletlenül igaz" — írta egy 1939-es tanulmányában, Török Sophie meg is fejtette jó néhány kései versének szinte a valósághoz tapadó utalásait, s a majdani kritikai kiadás gondozói bizonyára sok részlet-vonatkozást találnak még. Egymást erősíti a két ars poetica, a versek, az életmű fényében. Egyéniség és nagyvilág, személyiség és kisvilág egységét fogalmazzák meg így, maguk is együtt. S lassan elrendeződött bennem is az *oeuvre*, melyet csak halála tehetett teljessé és lezárttá, igazán áttekinthetővé. A „naiv" balladák és szerenádok csakúgy ragyognak, mint a nagyvárost felfedező, újhangú versek, ragyognak az *Intelem vezeklésre* csúcsáról tekintve, s önmagukban is.

De a Babits-problémák megmaradtak, gyarapodtak, bonyolódtak. Olykor torzultak is. A régi, buta és gonosz támadás a filozopterről az irodalomban; s az, mely azt állította, hogy Babitsot nem érdekelte a politika, elfogadván a költő nagyon is vitatható részlet-vallomásait. (Egy ismerősöm megsárgult papírszalvétát őriz, melyre a nagybeteg, beszélni alig tudó Babits jegyezte fel 1941-ben: „Sem étel, sem beszéd, sem ital nem megy. A szivar az egyetlen, amit jól birok." És aztán: „Szabó Zoltán: Összeomlás... És kiheverted már?... Mi lesz a háborúval?" — Ez izgatta akkor is.) Ezeket a legendákat rég ideje lett volna szétfoszlatni. Persze másról is érdemes és kell szólni. Tévedéseiről, botlásairól, a forradalmak utáni szerepéről, kultuszának torzításairól. Sokmindenről.

Márcsak azért is, mert Babits életművét még ma sem ismerjük eléggé. Arról sem esett szó, hogy utóéletében hogyan váltja egymást az olvasók nemzedékeinek ítélete: külön tanulmány tárgya lehetne. Úgy hiszem, nem tartozik legnépszerűbb költőink közé. Vannak fiatalok is, akik lagymatagnak érzik humanizmusát, játékosságát csináltnak, a művet erőtlennek, az embert távolinak. Tévedések torlódnak egymásra. Régi, hamis legendák élnek tovább — más-más alakban, tovább torzulva, gyakran épp sznob rajongók hibájából — az apolitikus formaművészről, az életidegen szobaköltőről. Az is lehet, hogy a legfiatalabb nemzedék világszerte a keményebb, harsányabb költészetet kedveli; történt ilyen ízlésváltás. De ők is megtalálnák Babitsban a modern idők egyik nagy költőjét. Lehetetlen, hogy akadjon valaki is, akit ne csapna meg a *Mint forró csontok a mágyán* pátosza, a *Balázsolás* szelíd és mély fájdalma, a *nunquam revertar* konoksága. S azt is Babits írta — talán C. F. Meyerre gondolva —, még ifjúkorában:

Ne mondj le semmiről. Minden lemondás
Egy kis halál. Ne mondj le semmiről.

Róla lemondani? Ha valakiről, róla nem! Kinek jutna eszébe? Életműve nemcsak a magyar költészetbe épült be, hanem tudatunkba is. A világba is.

Réz Pál

GELLÉRT OSZKÁR:

A nyolcvanadik születésnapon

Babits Mihály minden könyve, az elsőtől az utolsóig, itt sorakozik könyvszekrényemben, többi hallhatatlan kortársam dedikált könyvei mellett. Mindegyik könyvének első lapján az ő neve és az enyém, s közbül szeretettől sugárzó ajánló sorai, az utolsó könyve kivételével, melyet már senkinek sem volt ereje dedikálni. Ez az *„Írók két háború közt"* című könyve volt. Ennek előszavában a fiatal költőnemzedékből csak egy nevet jegyzett fel, a József Attiláét, akiről azt írta: maga tette nehézzé számára, hogy írjon róla.

A könyv előszavának nyomdai korrektúráját sem tudta már elvégezni: rámbízta; s egy jegyzetfüzetéből kiszakított lapon írta utolsó üzenetét hozzám Esztergomból: „Kedves Oszkár, nagyon sok és súlyos hiba van, kérlek, legbarátibban vedd gondjaidba. Nagyon rosszul vagyok, ölel Mihály."

Ezeket a sorokat röviddel a halála előtt vetette papírra 1941 nyarán. És augusztus 4-én ott ültem Illyés Gyulával reggeltől estig a haldokló ágya mellett.

1909-től, első könyve megjelenése idejétől, 1941-ig sűrű levelezés folyt köztünk húsz éven át szinte hétről hétre, mert 1920 óta a szerkesztőtársa is voltam, s a Nyugat ügyes-bajos dolgait tavasztól őszig, mialatt Esztergomban élt, írásban kellett megbeszélnünk, s felfelmerült nézeteltéréseinket is a legbarátibban tisztáznunk. Az első cikket a költőről 1911-ben írtam. Ő róla az elsőt 1926-ban, s ezt még kettő követte. A második cikket én a tanulmányíróról 1934-ben, *„Az európai irodalom története"* című könyve megjelenésekor. Ezt a könyvét úgy dedikálta nekem, hogy nélkülem sohase jött volna létre. Épp ezért szólok most elsősorban erről.

A könyv megjelenését az 1934-es év könyvnapjára terveztük. Utolsó fejezeteit egy zugligeti szanatóriumban írta. Ami kevés segédkönyvre szüksége volt, azt én vittem ki oda, néhányat magam ajánlottam neki, bár az egész anyag mondhatnám a kisujjában volt. Fölragyogott a szeme a hírre, hogy egy napilap vezércikket írt a páratlan sikerről: a könyvkereskedők előre rendeltek meg 8000 példányt. Ez tanulmánykötettel addig még nem történt meg nálunk. Annál szomorúbb lett akkor, mikor már az utolsó fejezeteket sürgettem, mert láttam, hogy a XIX. század egyetlen írójáról sem írt még egyetlen sort sem. „Hiába — mondta — nekem sem sikerült. Máris többet írtam a tervezett húsz ívnél. Pedig én szakítani szerettem volna azzal a helytelen aránnyal, hogy mostanig *egy* kötetben írták meg a világirodalom történetét a XVIII. századig és egy *külön* kötetben az egyetlen XIX. századot." Vigasztaltam: majd jövőre megírja ő is egy pótkötetben. a XX. század első negyedével együtt. S meg is írta. S a két könyv egybekötve a felszabadulásig 22 000 példányban fogyott el.

De az 1934-es évben még valami történt, amiről meg kell emlékeznem. A Nyugat akkor Babits kezdeményéből ankétot rendezett ezzel a címmel: *Mit tegyen az író a háborúval szemben?* Az ankétot bevezető cikkében Babits azt írta, hogy háború esetén az író esetleg már semmit sem tehet, vége lehet annak a viszonylagos sajtószabadságnak is, melyet ma élvez. Arra akkor még nem gondolt, hogy béke idején is vége lehet a viszonylagos sajtószabadságnak. Az ankétot lezáró Babits-cikknek ugyanis kétharmad részét a vezérkari cenzúra törölte. S természetesen a cikk utolsó mondatát is, amely úgy szólt, hogy a harc voltaképpen a harc mögött folyik, s nem az országhatárok fontosak, hanem a szellemi határok és így ez az a harc, „melyre gondolva még Krisztus is a kardot emlegette". Erre a mondatra, melyet én nem rejtettem véka alá a Nyugat munkatársai elől, jegyezte meg egy fiatal költőtársunk, hogy öregkorára Babits „militarista" lett, mert igazságosnak tartotta a fegyvert is Hitler ellen.

Még *Az európai irodalom története* előtt adattam ki a Nyugattal Babits két könyvét, mert az Athenaeum nem vállalata azokat, nem látva bennük „üzletet". Az egyik a *„Versenyt az esztendőkkel!"* című könyv volt, Babits leggazdagabb verseskönyve; a másik egy háborúellenes regénye, az *„Elza pilóta, vagy a tökéletes társadalom.* Később kiadattam egy önéletrajz-szerű könyvét, *„Keresztül-kasul az életemen"* címmel. S halála után a hátrahagyott verseit és egy mesedrámáját, *„A második ének"* címűt. És még életében a *Jónás könyvét*, egymásután három bibliofil-kiadásban. De kétségtelen, hogy a legnagyobb sikerű *„Az európai irodalom története."* volt. Sok, nagyon elismerő, de néhány bíráló cikk jelent meg róla magában a Nyugatban is. Ezek kifogásolták, hogy a könyv csak az európai irodalommal foglalkozik, eleve lemond a keleti irodalmak ismertetéséről; hogy szűkkeblű a francia irodalommal szemben az angol javára; s főként, hogy mostohán bánik az Ótestamentummal, holott Európa hány nagy írójának volt az, s magának Adynak is, oly sokszor az ihletője! A szemrehányás jogosságát Babits is érezhette később, mert utána írta meg leghatalmasabb költői művét, a *Jónás könyvét*. Második legmaradandóbb emlékem ehhez fűződik, tehát erről is el kell mondanom azt, ami az irodalomtörténetet érdekli.

A János-szanatóriumban feküdt. A szanatórium egyik orvosa, mikor kijöttem Babits szobájából, hozzámlépett ezekkel a szavakkal: „Ön nem rokona, csak jóbarátja. Megmondom, nincs mentség. És őrületesen szenved. Azt hiszem, orvosi kötelesség volna, ha szabad volna, hogy morfiummal siettessük, a véget". Tiltakoztam. De az orvos folytatta: „Ha az irodalom még várhatna tőle valamit. De ön író, és be kell látnia, hogy az irodalom számára már halott." Amire én: „Azt nem lehet tudni."

És 1938 augusztusában kaptam tőle egy levelet, melyben ezt írta:

„Kezembe vettem, szinte csak véletlenül, a *Jónás könyve* című elkezdett hosszú versemet, s azóta nem tudtam tőle szabadulni. Erősen dolgozom rajta, s nemsokára befejezem. A szeptemberi *Nyugatban* mindenestre jöhet: nagyon kíváncsi vagyok, mit fogsz hozzá szólni?"

Esztergomban olvasta fel nekem, az ujját állandóan a kanüllös gégéjére nyomva. Sípoló torokkal skandált.

S még egy sort abból a levélből, melyben hírt ad készülő *Jónás könyvé*-ről. „Halász Gábortól tudom, hogy ő is megírta már a József Attilát. Kérlek, küldd mihelyt lehet, s azt is írd meg, hogyan csinálod a szám beosztását. Múltkor nem volt időnk beszélgetni. Gondolom, Halász Gáborral kezdjük a Figyelőt."

A fasizmussal szemben, feladva, a l'art pour l'art elvét, tudta, hogy „rühellve" bár, de prófétálnia kell, hogy nem lehet hallgatnia, mert „vétkesek közt cinkos aki néma". És, ha megkésve is, de József Attiláról is sejthette már, hogy a költészetnek milyen nagyságát vesztette el benne a magyar és a világirodalom.

Hogyan is írta a *Jónás könyvé*-ben? „Jónás majd elmegy, de helyette jő más".

Kosztolányi hírhedt Adypamfletje idején maga Babits írta, hogy munkájának alig volt igazabb megértője, mint Ady „élete utolsó éveiben". József Attiláról is elmondhatta volna ugyanezt, mert élete utolsó éveiben már József Attila is megbékélt vele, holott az ő rendkívüli talentumát hosszú időn át sajnos nem ismerte fel. De ma már együtt vannak a magyar költészet Pantheonjában mind a hárman.

1938-ban, tehát ugyanabban az évben, melyben a *Jónás könyvé*-vel ajándékozta meg a nemzetet, szerzői estet rendeztek számára, melyen azonban ő már nem jelenhetett meg. Súlyos operáció után volt, szanatóriumi ágyában hallhatta a rádión keresztül, amit róla Illyés Gyula mondott: egy egész nemzet szeretete és figyelme fordul feléje. Ez a mondat akkor költői túlzásnak hathatott: abban az időben az egész nemzetet a Nyugat írócsoportján kívül mindössze néhány ezer olvasó jelentette. Hiszen 1938-ban az úgynevezett magyar középosztályt is megfertőzte már a nácizmus mérge; ebben az évben kebelezte be Hitler Ausztriát, s a magyar kormányok, véresen nyomva el minden munkásmegmozdulást. Magyarország szekerét végleg a Berlin—Róma tengelyhez kötötték.

S vajon milyen sors várt Babitsra a felszabadulás után, a személyi kultusz idején? Csaknem a kisemmizettség, a magyar irodalomból, mert az akkori hivatalos kultúrpolitika csupán pályája buktatóit tartotta számon és élete tévedéseit nem ítélte megbocsáthatónak. S én is csak később írhattam meg *„Békítő versem"*-et róla.

Huszonkét éve halott és most lenne nyolcvan éves. S Illyés szavaival élve bízvást elmondhatom, hogy ma már éppúgy fordúl egy egész nemzet szeretete és figyelme élete műve felé, mint ahogy majd húsz év múlva, születésének századik évfordulóján.

Babits-est az Irodalmi Színpadon

Az Írószövetség költői szakosztálya, és az Irodalmi Színpad Babits Mihály születésének 80. évfordulója alkalmából, november 25-én, este 7 órakor ünnepi estet rendez az Irodalmi Színpadon.

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE

Egy remek színházi estről

Bevallom, meglehetős ellenérzéssel készültem a *Rozsdatemető* bemutatójára. Ha nem is hiszek a műfaji törvények örökkévalóságában és határaik szentségében, de abban igenis, hogy ha tán a témáknak nem is, de a műveknek megvan a műfaji nehézkedésük, s a siker önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a téma műfajról műfajra vándorolhasson, a művészet kára nélkül. Fejes Endre regényének erényei is, hibái is határozottan epikusak voltak; egyszóval nem nagyon hittem a dramatizálhatóságában.

S most, a bemutatott darabot látva, akár hasábszám is sorolhatnám esztétikai kifogásaimat: a *Rozsdatemető* színpadi változata valóban nem sikerült drámának, ha valaminek, még leginkább színpadra állított forgatókönyvnek; a dráma tágan értelmezett szabályaihoz is csak annyi körülbelül a köze, mint az emberi életnek, melyre néha azt mondjuk: „micsoda tragédia!" Mindez azonban eltörpül, jelentéktelenné válik amellett, hogy ez a színpadi változat valóban az író megmásítatlan és ércesen zengő szózatát közvetíti, mely magával ragad, elsöpörve a műfaji meggondolásokat; akárminek is sikerült ez az írás, nem kétséges, hogy *az új magyar dráma felé vezető úton jelentős mérföldkő — s a mostani színiévadban jelentős siker.*

Hiba lenne ebben az eredményben az író hozadékát lekicsinyelni. Övé a forró, szenvedéllyel teli életanyag s az azt formába öltöztető hiteles és művészi szavak; övé a már-már szimbólummá növő alakok kevés vonású életteljessége. S a színpadi változat nem egy tekintetben továbblépés is, a regényt ért jogos kritikák tudomásulvétele: az itt-ott bántó és fölösleges modorosságok eltűntek, a lencse fényrekeszének túl szűkre zártsága, mely a nagy mélyélesség mellett a környező világ látótérből kirekesztését is eredményezte, a színpadon jószerint megszűnt. Nem mintha alak- vagy gondolatvilágát kitágította volna; de egyfelől a színpad nagyobb problémaszélességet nem is nagyon tűrhetne meg (még a meglevő is szűkíthető lenne a darab kára nélkül), másfelől pedig a színpadi változatban még egyértelműbben zeng az író meggyőződése: úgy élni, ahogy a Hábetlerek élnek, ahogy a társadalom mélytenyészetében még tíz- és tízezrek élnek, nem lehet, nem szabad, ez az emberhez méltatlan, a környező, az épülő szocializmust meggyalázó élet.

Ismétlem, hiba lenne az eredményben és a sikerben az író részét lekicsinyelni; de legalább ilyen hiba lenne az érdem oroszlánrészét a színház együttes munkájától elvitatni. Fejes Endre e hasábokon beszélt arról, hogy a dramatizálás ötlete maga is Kazimir Károlyé volt, s ő kezdetben félvehúzódozva ment bele a kalandba; s Kazimir hite, meggyőződése, művészi lendülete lelkesíti át az egész produkciót, sodorja hívévé a szkeptikusan beülő nézőt is. Nem kell s nem is érdemes azt szálazgatni, az átdolgozásból mi illet kit; nyilván együttesen vállalják az érdemet és gáncsot író, rendező, dramaturg. S ha gáncs illeti őket, elsősorban azért, mert nem volt szívük még tovább tömöríteni, még több (s némely teljesen szervetlenül lógó) epizódot kihagyni, amivel pedig a darab élvezhetőségét, sikerét tovább növelték volna. De elsősorban Kazimiré az érdem, hogy ezt az anyagot össze tudta fogni, egységes rendezői vízióba illeszteni és minden szerteágazása ellenére egységes egészként a színpadra állítani.

Nem hiszem, hogy igazságtalan lennék Kazimirral szemben, megállapítva azt, hogy sokszor egyenetlen, de mindig szenvedélyes rendező. Hittel, szívvel dolgozik, még olyankor is, amikor szenvedélye tévedésbe ragadja, és sokszor tévedéséhez is szenvedélyesen ragaszkodik mindenkivel szemben. De ez a szenvedély legértékesebb tulajdonsága, mely nem egy esetben — s a *Rozsdatemető* előadása egyik legjobb bizonyítéka ennek — a remeklésig emeli: ezáltal tudja együtteséből, minden egyes szereplőjéből is a legtöbbet kicsikarni. Ebben az esetben valószínűleg az egyetlen lehetséges módot választotta, hogy színpadi formát adjon a regény anyagának, mert színpadon át is el akarta mondani a regény eszméit: a filmhez vitte közel, sokszor szinteszinte már a filmszkeccs érzését keltve a nézőben. A harmincas évek végén, a negyvenes évek elején volt divatban a filmkavalkád, mely több generáció életét fogja át; Kazimir rendezése ugyanolyan gyorsan pergeti a jeleneteket, Rajkai György ügyesen megoldott és sokféle felhasználást lehetővé tevő, erős hangulatú díszletkeretében. Módszere — s talán itt tér el legerősebben Fejes regényírói magatartásától — nem a higgadt, látszólag szenvtelen narráció, hanem a minden jelenetben megkeresett és felpattantott drámai mag kidolgozása, mert csak ez a módszer teszi színpadképessé az epikus anyagot; így mintegy miniatűr drámai robbanások summája a darab, s ezáltal adja az epikus folyamatnak a drámaiság látszatát.

Kazimir lelkesítésével és vezetésével a Thália Színház egész társulata képességei legjavát adja. A darab felépítése lényegileg nem dönt arról, hogy kit akar a középpontba állítani; de dönt erről Horváth Teri tehetsége, aki Pék Mária alakjából élete egyik legnagyobb alakítását, az utolsó évek egyik legremekebb művészi alkotását formálta. Minden szava, hangja, gesztusa hiteles; minden pillanatban egyszerre tudja éreztetni ennek a szörnyű életű proliasszonynak a gazdag érzelmi életét és nyerseségét; azt, hogy legnagyobb erénye: önfeláldozása a családért, a családhoz ragaszkodása egyszerre legnagyobb átka is, amellyel tönkreteszi gyerekei — s különösen a legértékesebb: Jani — életét. Alakítása legnagyobb erénye a látszólag eszköztelen bensőség; éppen ez teszi olyan magával sodró erejűvé, lenyűgözővé ritka, de mindig helyesen alkalmazott kitöréseit, melyekben a nagy tragikák szintjére emelkedik. Ez az alakítás egyszerűen feledhetetlen s diadalmas bizonyítéka Horváth Teri nagy és oly kevéssé kihasznált tehetségének.

Tulajdonképpen igazságtalanság Szabó Gyulát, az öreg Hábetler alakítóját Horváth Teri után említeni: egymás mellett, párhuzamosan kellene szólni róluk. Megint bebizonyosodott, ami pedig már az *Arturo Ui* után sem lehetett vitás, hogy Szabó Gyula tehetségének legjobb része a groteszkbe hajló karakterszerepek megelevenítésében van. Hábetler Jánosa az író megálmodott alakja.

Az előadás egyik revelációja Madaras József ifjabb Hábetlere: belső izzása sok mindent megmagyaráz, egyértelművé tesz az alakban, amit az író szavai nem fejeznek ki. Méltó párja Polónyi Gyöngyi Reich Katója: kettősük az életre szóló fiatal szerelem szívbemarkoló szólama.

A népes szereplőgárda minden tagja képességei legjavával járul hozzá az este jogos sikeréhez; érdemes kiemelni közülük Peti Sándor megható Reich bácsiját, Soós Editet, aki Csele Julit alakítja, s Hábetler Janival való jelenetében igazi drámai magasságba emelkedik, Inke Lászlót a lecsúszott fiatal Zentayban, aki néhány jelenetében egy tragikus életpályát nagy erővel állít elénk, Somogyváry Rudolfot, Mátyás százados életrekeltőjét, és György Lászlót, aki egy szövegében alig létező szerepből tudott életsorsot formálni.

A Rozsdatemető előadása emlékezetes színházi este marad, s a Thália Színház ezzel komolyan hozzájárult a szocialista magyar dráma és színjátszás útjainak kimunkálásához.

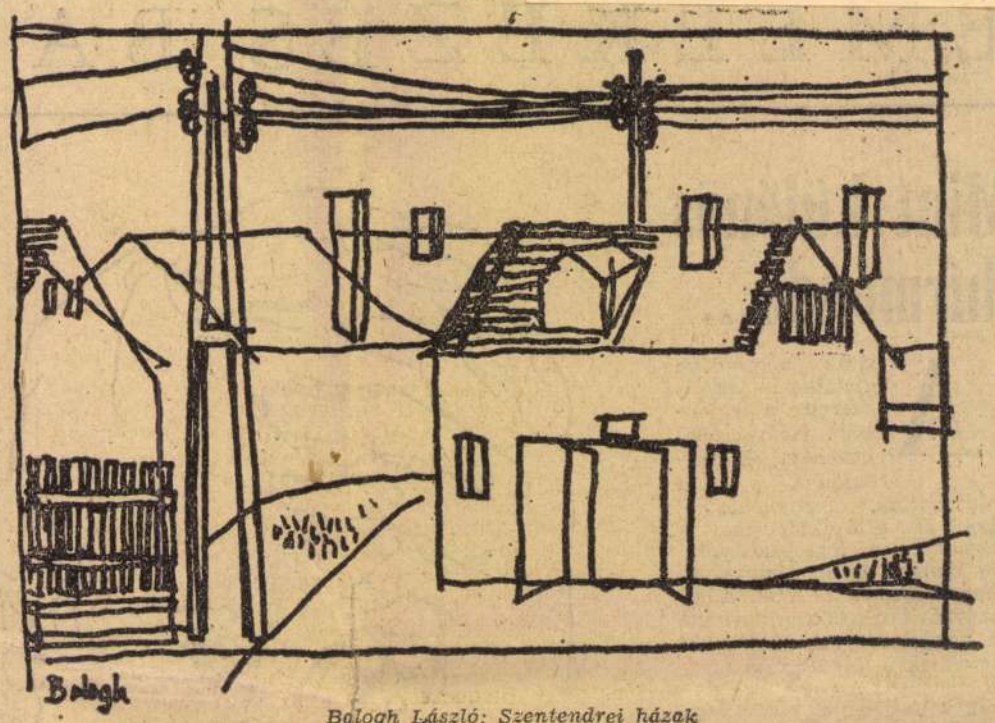

Balogh László: Szentendrei házak

Négy népszerű zenekari hangverseny

A Filharmónia már a múlt esztendőben csökkentette külső hangversenyei számát. Inkább azt a nehezebb feladatot vállalta, hogy új közönséget hozzon a valódi hangversenytermekbe. A Filharmónia és a SZOT tavalyi kezdeményezése bevált, az idén folytatják. Üzemi dolgozók — munkások, tisztviselők, technikusok, műszakiak — számára, *Négy népszerű zenekari hangverseny* címen, bérletsorozatot rendeznek a Zeneakadémián. Egy-egy hangverseny előtt jónevű zeneesztéták ismertetik a műsorra kerülő műveket, komponistáik életét.

A sorozat első hangversenyét december 14-én, szombaton este tartják a Zeneakadémián. Az Állami Hangversenyzenekart *Kóródy András* vezényli, közreműködik *Bächer Mihály* zongoraművész. A műsor: Kodály Háry-szvitje, Liszt A-dur zongoraversenye és Csajkovszkij VI. szimfoniája. A további három hangversenyt is szombat esténként rendezik meg, február 15-én, március 7-én és április 18-án. *Rubányi Vilmos, Lukács Miklós* és *Sándor János* vezényelnek, a közreműködők sorában a bérlettulajdonosok megismerkedhetnek *Szabó Csilla, Katona Ágnes, Nemes Katalin* és *Sepsey József* művészetével. Rossini, Beethoven, Haydn, Mozart, Schubert, Chopin, Csajkovszkij és Liszt népszerű műveit hallják majd a Négy népszerű zenekari hangversenyre bérletet váltó dolgozók.

Kétmillió egy Picasso-festményért

A londoni Sotheby árverési csarnokban a francia festészet számos remekműve került nemrég kalapács alá. *Picasso* egy portréja — nővérét ábrázolja 1901-ben — 32 000 fontért (körülbelül 1 800 000 forint) kelt el. *Monetnek* egy tájképéért 30 000 fontot, *Cézanne* Fürdő nőjéért 41 500 fontot fizettek.

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

Széljegyzetek egy színész játékstílusához

A színész, igazi értelme szerint, az olyan ember, aki több embert, száz embert, sok száz embert hordoz magában, akiben sok száz ember lelke lakozik, s aki ezt a sok száz embert ki is tudja teremteni magából... A színész — emberteremtő tehetség, aki csak utánozni tud, az komédiás. Hevesi Sándornak ez a megállapítása, valahányszor rágondolok, mindig Latinovits Zoltán alakítását juttatja eszembe, aminthogy nekem az ő játékstílusa örökös és állandóan foglalkoztató problémám, évek óta. Annak a nézőnek a jogán beszélek róla, aki alighanem minden alakítását látta, beleértve a debreceni és miskolci szerepeit is. Emlékszem, Debrecenben láttam először, s ami első látásra megfogott játékában — játékában?, nem, már a színpadon való puszta megjelenésében — az a sajátságos, ideges, nyugtalanító légkör volt, amit maga körül teremtett. Lehetetlen volt nem érezni, hogy olyan *egyéniség* van a színpadon, aki levegőt tud maga körül teremteni, s akire a néző kénytelen fokozottan odafigyelni. Ma is meghatottan gondolok arra a hajdani színházi estére, mert úgy éreztem, s most is úgy érzem, hogy egy jövendőbeli nagy színész pályája kibontakozásának vagyok tanúja, s ha vallatóra fogom magam, és számot akarok róla adni, hogy mivel tudta Latinovits ezt a varázslatos hatást már akkori, első szerepével is, valamint az azt követő későbbi alakításaival is elérni, azt kell mondanom: azzal, hogy olyan embereket formált az általa életre keltett alakokból, akik rendkívül érzékeny és intenzív ideget élnek, s akiket ő később annyira saját hasonmására gyúrt, annyira magára merevítette őket gesztusaiban és arcmimikájában egyaránt, hogy az utóbbi években lényegében mindig egyetlen szerepet játszik, azt, amelyet pályája kezdetén önmaga számára felfedezett, s emberi egyéniségéhez is valószínűleg legrokonabbnak érez.

Nem akarjuk kétségbe vonni, hogy *bizonyos esetekben* nagy alakításokat eredményezhet a megformálandó alak és a színész egyéniségének találkozása is, de *általánosságban* mégis a goethei álláspontot tartjuk igaznak: „... aki csak egyféle szerepet tud, s csak önmagát ismétli, lehet tanult dilettáns, de nem nevezhető valódi művésznek." Sietek kijelenteni: az idézetet nem vonatkoztatom szó szerint Latinovitsra, de alakításai egymásutánját figyelve, úgy látom, nem árt, ha Goethe véleményét emlékezetébe idézem. Később nyilván a rendezők is meglátták a Latinovits egyéniségében szunnyadó, dekadens, néha már-már a morbiditás határán járó alakok életrekeltésének nem mindennapi lehetőségét, s tucatjával osztották rá a hasonló szerepeket. Ma már ott tartunk, hogy bármely szerepében nézzük meg: lényegében, alig valami kis eltéréssel, mindig ugyanazt az alakítást nyújtja, amelyben már korábbi szerepeiben megismertük. Előre ismerjük és tudjuk minden mozdulatát, gesztusát, mimikáját, hanghordozását — egyszóval szinte semmi újat nem kapunk tőle. Latinovits pedig szériában gyártja az ilyen *„mísesz" életérzésű, tetszelegve és szenvelegve gyötrődő „modern" alakokat:* ezt kaptuk tőle a „Veszélyes forduló"-ban, az „Ilyen nagy szerelem"-ben, a „Barátom Harvey"-ben, mindkét jelentősebb filmszerepében: a „Gyalog a mennyországba" fiatal mérnökében és az „Oldás és kötés" orvosában, s végül ugyanezt a pózzá merevedett alakítást látjuk jelenleg az „Amerikai Elektra" Orinjában. Persze, az a színházlátogató, aki Latinovitsot csupán egy-egy szerepében látja: kitűnőnek tartja például a „Barátom Harvey" idegbeteg fiatal orvosát, és jól mulat furcsa „stichjein", de aki minden szerepében megnézi, lehangoltan kénytelen megállapítani, hogy nem más ez bizony, mint őszintétlenség, affektálás, pózolás és manírozás, s amihez Latinovits talán azért ragaszkodik olyan kitartóan, mert ezeket a „mísesz" alakokat valószínűleg valami hallatlan előkelő és modern jelenségeknek érezheti. S annál is veszélyesebb jelenség ez, mert fiatal művészről van szó, s a kritikák nemhogy nem figyelmeztetik fejlődését akadályozó pózolására, de ráadásul még dicsérik is érte.

Szerepei hosszú sorában azonban akad egy-két *dicséretes kivétel is:* elsősorban a Romeo alakítására gondolok, amelyet a rádióbeli és miskolci alakítása közben fokozatosan érlelt egyre jobbá és jobbá, míg végre a vígszínházbeli megjelenítésre sor került, amelyben valóban pózolástól és affektálástól mentes, *nemes, tiszta munkát s értékes művészi teljesítményt nyújtott.* Éppen ezért szemrehányást kell tennünk az akkoriban elhangzott kritikáknak azért, mert mégsem Latinovitsot dicsérték elsősorban, hanem inkább Várkonyi rendezői teljesítménye előtt hódoltak. Pedig a kritikáknak észre kellett volna venniük, hogy ennek a fiatal művésznek eddigi pályáján ez volt az az egyetlen alkalom, amikor alakítását zavartalanul élvezhettük, s produkciójáról egyértelmű elismeréssel szólhattunk. Azért kell ezt nyomatékosan hangoztatnunk, mert Latinovits szerepléseit látva: ritkán van erre alkalmunk.

Ám legyünk igazságosak. Latinovitsnak van egy másik arca is: néha meghitt, intim, lírai helyzeteket tud teremteni, s ilyenkor mutatkoznak meg azok az alighanem magában az emberi egyéniségében rejlő bájos, kedves, kisfiús vonások, melyeket — bevalljuk őszintén — játékában legtöbbre becsülünk, s legjobban szeretünk. Az ilyen pillanatai azonban meglehetősen ritkák, s legtöbbször egy-egy hirtelen fordulattal, mint az Orin szerepében is látjuk, valósággal dühöngésbe csap át (legeklatánsabb példája ennek „Az árnyék"-ban nyújtott alakítása).

De nem folytatom. Nem szeretném ugyanis azt a látszatot kelteni, mintha Latinovits művészetével szemben a teljes tagadás álláspontjára helyezkednék. Aligha van bárki is, aki Latinovits pályáját nálam nagyobb figyelemmel kísérné, s valódi érdemeit méltóbban becsülné. Olyan kivételes tehetségű színésznek tartom őt, aki ha nem reked meg mostani modorosságánál, tehetségéből eredően, az emberábrázolásnak nagyon széles skáláját képes bejárni. Megbecsülésemet fejezem ki iránta, ha ábrázolásának egysíkúságára, gondolom, még idejében rádöbbentem, s rámutatok, hogy az az út, melyet a közönség oly zajos tapsától kísérve jár, nem az igazi művészet útja. De, mondom, jeles tehetségű színész, és minden adottsága — külleme, orgánuma, egész lelki habitusa — megvan ahhoz, hogy nagyot és maradandót alkosson, csupán az szükséges hozzá, hogy ebben ő maga is higgyen, és ne adja át magát az efemer sikerek csábításának.

Beke Albert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KORTÁRS

1958 AUG

Ferenczy Béni

610

FERENCZY BÉNI rajza

NEMES NAGY ÁGNES

ÚT

Patkolj nekem lovat, kovács,
hadd vigyen egyszer már haza.
Jó ez a szódás paripa.

A cukrászboltnál majd megállunk,
ott utoljára még benézek,
akár egy alkony ablakán;
hogy villognak a sütemények,
a sok mennyei marcipán —

és aztán minden színtelen.
És nem lát minket senkisem.

A ló dobog csak, tompa dobja,
mintha egy szív ver, távolodva.

És lassan úsztatunk tovább,
valami víz, valami fák,
valami lombos némaság,
talán valami suhogó,
lomb-kupolák alatt futó,
talán folyó a rengetegben —
de nem tudom — minden nevetlen —
lehajlok. Ne érjen az ág.
Átölelem a ló nyakát.

TÓTH ENDRE

AZ ELSZÁLLÓ IFJÚSÁGHOZ

Oh hová tüntél,
merre szállsz,
te szárnyas tündér,
drága társ?
Mért hagytál el
hűtlenül engem,
miért kellett
megkeseredned?

Hívlak, — nem érzed?
Merre szállsz?
Éjt-nap idézlek,
drága társ.
Minden órán
várlak, kereslek,
nélküled a
világ üres lett.

Szállni szeretnék
s nem szabad,
durván lenyesték
szárnyamat.
Földi gondok
közt tántorogva
ritkán nézek
a csillagokra.

Engem a bánat
és a vágy
megöl utánad,
ifjúság.
Azt hajszolom
eszeveszetten,
mi nékem már
elérhetetlen.

Béni Ferenczy

1890—1967

Vergangene Woche ist Béni Ferenczy, einer der bedeutendsten Vertreter der modernen Plastik in Ungarn, verschieden. Mit ihm verlor die ungarische bildende Kunst einen Meister, der mit seinem Schaffen nicht nur die besten ungarischen Traditionen fortgeführt, sondern den Anschluß Ungarns an die moderne europäische Kunst vertieft und gefestigt hat.

Béni *Ferenczy* wurde am 18. Juni 1890 in Szentendre, als Sohn einer Künstlerfamilie geboren. Sein Vater — der Maler Károly *Ferenczy* (1862—1917) war eine führende Persönlichkeit der Künstlergruppe von Nagybánya (heute: Baia Mare, Siebenbürgen, SR Rumänien), die mit den veralteten Schablonen des Münchener Akademismus brach und mit ihrer frischen Naturauffassung eine neue Epoche der ungarischen Malerei eröffnete. Bénis Zwillingsschwester, Noémi *Ferenczy* (1890—1957) war eine der namhaftesten modernen Gobelinkünstler des 20. Jahrhunderts.

Béni Ferenczy verbrachte seine Kindheit im ungarischen Barbizon: in Nagybánya. Hier erhielt er die ersten künstlerischen Wegweisungen von seinem Vater und anderen berühmten Künstlern. 1908/9 lebte er in Florenz, 1910 in München und dann in Paris, wo er 1911 in der Schule Grande-Chaumiére beim Bildhauer Antoine Bourdelle in die Lehre ging. Bald lernte er auch einige junge Avantgardisten kennen und besuchte in Gesellschaft seines Freundes, des Malers Vilmos *Perlrott-Csaba* (1880—1955) auch den führenden Meister der *École de Paris* und der *„Wilden"* („Les Fauves"), Henri *Matisse* in seinem Atelier.

In der schöpferisch regen Atmosphäre des Pariser Kunstlebens fand der junge Béni Ferenczy alsbald seinen neuen Meister in Alexander *Archipenko*, dem kubistischen Bildhauer aus der Ukraine. In dessen Atelier lauschte er oft den ästhetischen Vorträgen von *Apollinaire*. Die Bekanntschaft mit den Grundsätzen des Kubismus gereichte dem Künstler zum Vorteil, das Studium dieses vielleicht wichtigsten „Ismus" machte ihn disziplinierter, bewußter und förderte seine Kompositionsfertigkeit. Immerhin war der Kubismus nur eine kurze, wenn auch sehr lehrreiche Station in der Laufbahn Ferenczys. Er zeichnete mehr die gotischen Statuen im Museum von *Cluny* und besuchte auch oft die Notre Dame zu Paris. Die größte Wirkung hatte auf ihn die wunderbare Harmonie des Gebäudes der „himmlische Musik verkündenden" Kathedrale von *Chartre:* „Wenn ich meine Erlebnisse in Frankreich von dem Gesichtspunkt betrachte, was den größten Eindruck auf mich machte, was die Lehre war, die ich von dort heimbrachte, muß ich sagen: Chartres", schrieb der Künstler in den 1950er Jahren.

Die ersten bedeutsamen Werke Béni Ferenczys entstanden in den 1910er Jahren, nach der Heimkehr des Künstlers aus Paris 1919 trat er für die Räterepublik ein, sodaß er nach ihrem Sturz das Land verließ.

Er lebte in Preßburg, dann in Wien, später in Berlin der Weimarer Zeit, wo Herwarth *Walden* in der Galerie *„Der Sturm"* eine Schau seiner Werke veranstaltete.

Nach einer Emigration von fast zwei Jahrzehnten kehrte der Künstler 1936 nach Ungarn zurück. 1945 wurde er Professor an der Budapester Hochschule der Bildenden Künste und erhielt 1948 als einer der ersten den Kossuthpreis. 1959 wurde im Nationalsalon (Nemzeti Szalon) eine große Retrospektive von mehr als zweihundert seiner Werke veranstaltet, 1965 erhielt er zum zweiten Mal die höchste Auszeichnung.

Die Werke von Béni Ferenczy sind größtenteils Kleinplastiken. Auf öffentlichen Plätzen wurden nur zwei große Bildwerke von ihm, der „Sitzende Frauenakt" (1956) und Sándor *Petőfi* (1948) aufgestellt. Sein Petőfi-Bildwerk, mit dem zornigen, leidenschaftlichen Blick, ist eine der schönsten Denkmäler des großen revolutionären Lyrikers. Der Dichter Gyula *Illyés* schreibt in seiner Petőfi-Monographie: „Der Petőfi von Béni Ferenczy ist der gleiche magere, mittelhohe, liebe Junge, den wir aus den Beschreibungen, aus den Memoiren seiner Zeitgenossen kennen. Der lieblichen Figur von Béni Ferenczy möchten wir am liebsten die Hände schütteln, unsere Hand auf seine Schulter legen, wenn er es zuließe... Ferenczy schuf die beste Petőfi-Statue, die ich je sah; sie ist mehr als manche gute Texterläuterung."

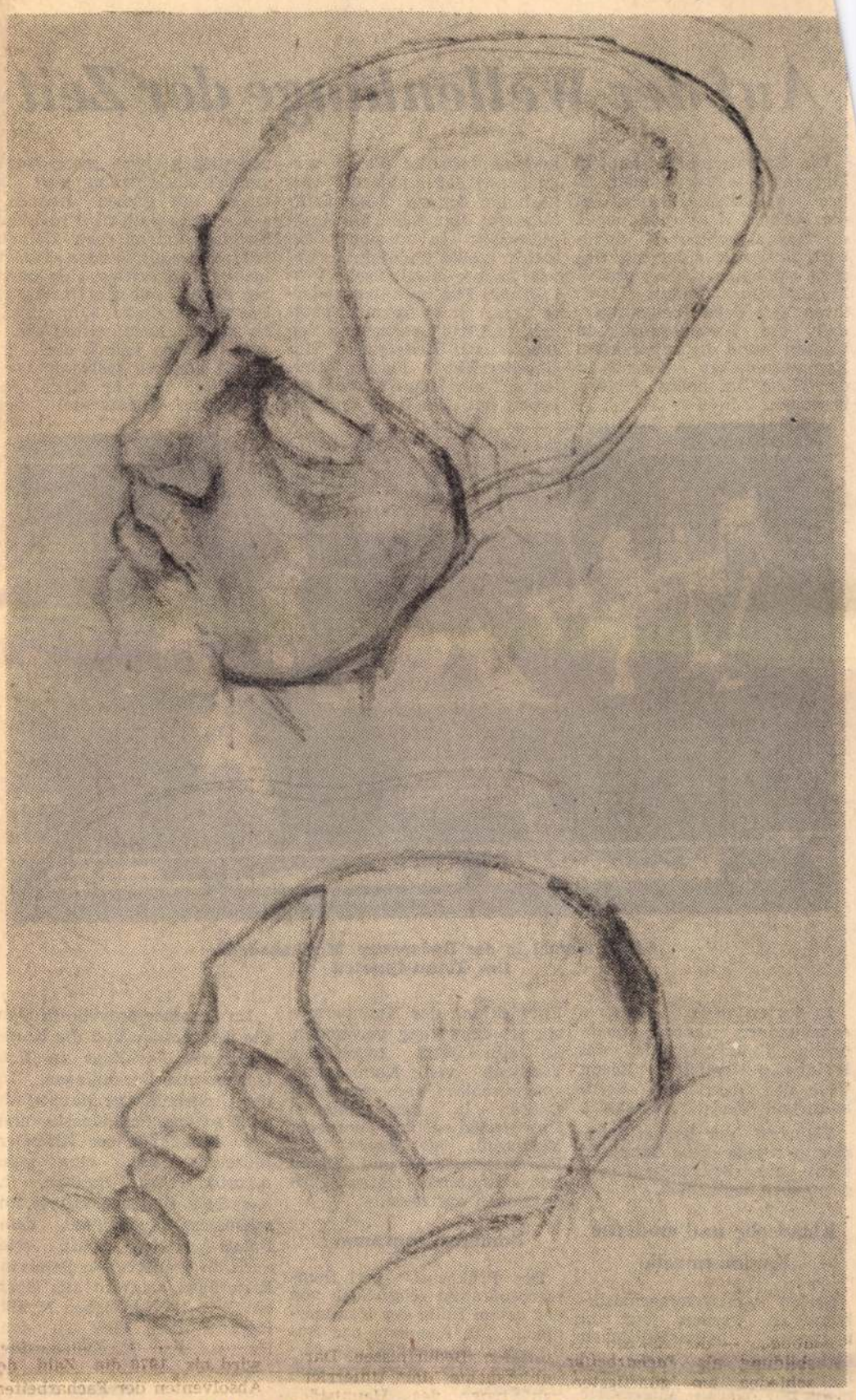

Endre Ady schläft, 1918 — Skizze von Béni Ferenczy

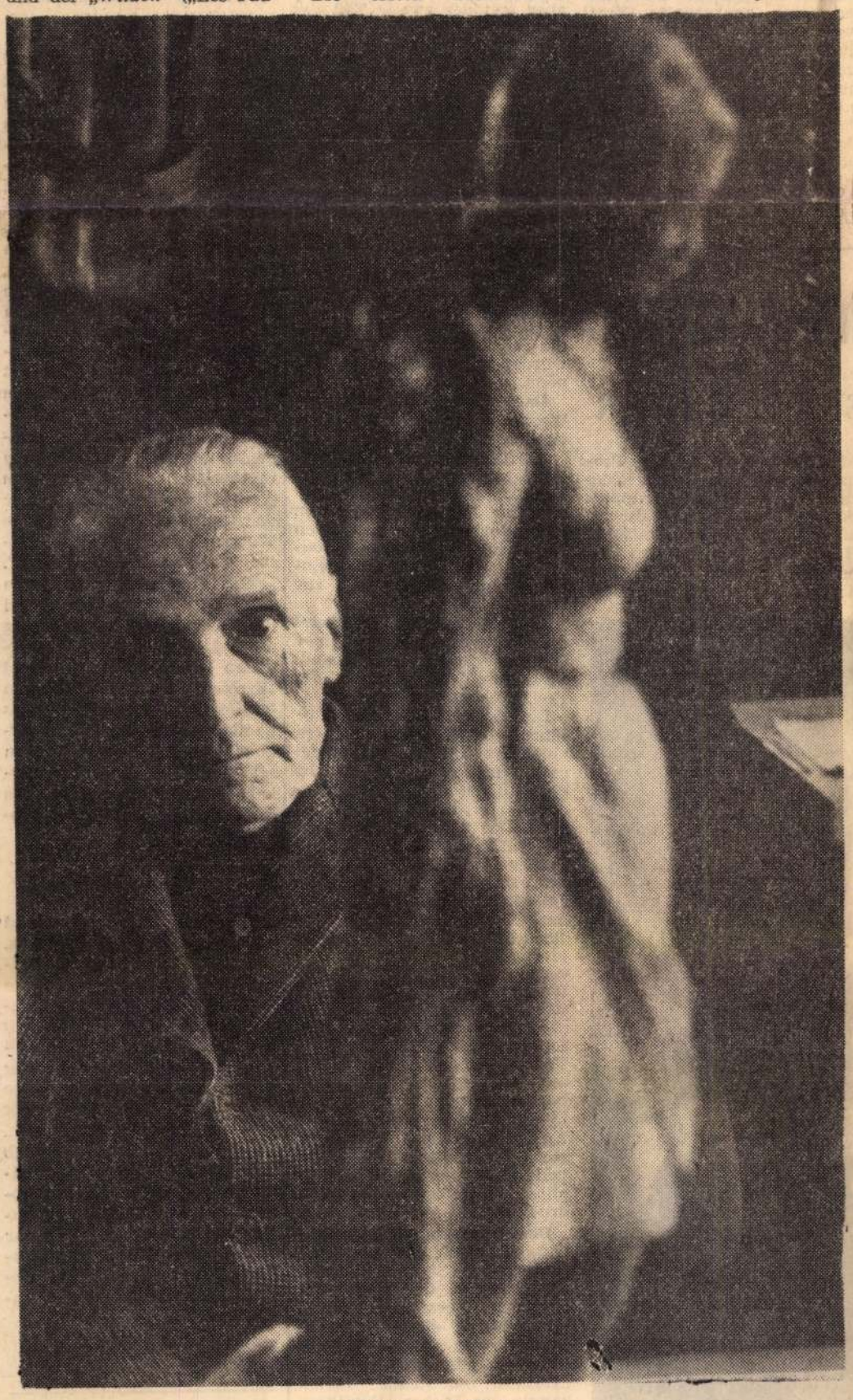

Meister und Werk

Aufnahme: Tamás Féner

Der Großteil der Kleinplastiken des Meisters sind ruhende weibliche Akte, oder Frauen bei Alltagsarbeit. Diese nackten, prallen Mädchen und Frauen atmen mit ihrer reifen Schönheit, ihrer derben Fülle die Freude des Daseins. Schön und treffend schreibt der französische Ästhet Francois *Gachot*, der lange Zeit in Budapest lebte, über die Bronzstatuetten Béni Ferenczys: „Diese Statuen von bescheidener Größe sind voller Leben und unterdrückter Leidenschaft, vereinigen Kraft und Zärtlichkeit, Hingabe und Zurückhaltung in ganz seltener Vollendung".

Indem wir seine denkwürdigen Darstellungen von Kindern und Jünglingen, Werke mit biblischem Inhalt („Grablegung", „Taufe Christi") und Werke der Kirchenkunst (Hl. Theresia von Lisieux in der Budapester Basilika), seine Grabdenkmäler (von Egon *Schiele*, dem Dichter Mihály *Babits*, dem Maler István *Réti*) und seine Keramikteller nur kurz erwähnen, möchten wir einige Worte den hervorragenden *Portraits* von Béni Ferenczy widmen: den Bildnissen seiner Zweiten Frau, seiner Zwillingschwester, der französischen Schriftstellerin Louise de *Vilmorin*, der Schauspielerin Gizi *Bajor* und anderer. „Das Portrait als Kunstwerk kann ich mir nur so vorstellen, daß wir beide zugleich in ihm enthalten sind: das Urbild des Portraits und der, der dieses Urbild in der Sprache der Kunst wiedergibt", meinte Béni Ferenczy.

Eine wichtige Rolle im Lebenswerk Béni Ferenczys spielen die Aquarelle, die Zeichnungen und die Medaillen. Die meisten seiner Plakette behandeln die hervorragenden Maler, Schriftsteller, Gelehrten und Freiheitshelden der vergangenen Zeiten, unter seinen Zeichnungen sind die weiblichen Akte und die Buchillustrationen zu Thomas *Mann*, Vasco *Pratolini* und Gyula *Krudy* hervorzuheben.

Im Herbst 1956 erlitt Béni Ferenczy einen Schlaganfall; seitdem waren seine rechte Seite, seine rechte Hand gelähmt. Einige Monate nach dem schweren Schlag begann die Schaffenskraft des Meisters nach und nach wieder zu erwachen. Er lernte es, mit der linken Hand zu zeichnen, zu malen, ja auch zu modellieren und im Jahre 1959 schuf er seine Statue „Das goldene Zeitalter", die — ein Jünglingsakt — die Apotheose der Jugend darstellt.

Béni Ferenczy wurde vom Schicksal nicht verwöhnt Sein Lebenswerk aber wurde zu einem der wichtigsten Meilensteine in der Geschichte der ungarischen Plastik.

Iván Devényi

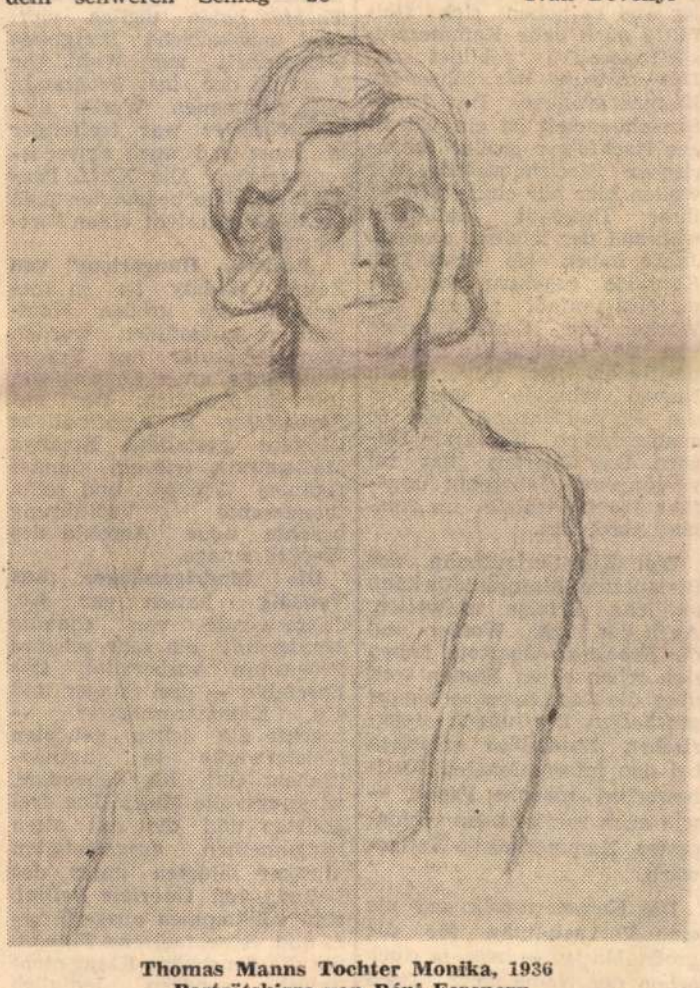

Thomas Manns Tochter Monika, 1936
Porträtskizze von Béni Ferenczy

Auf der Wellenlänge der Zeit

Die Kammermusik hat in Ungarn alte Traditionen. Es genügen einige Hinweise auf die bekannten Verbindungen die Haydn, Beethoven, Schubert, Brahms, Mahler mit Ungarn pflegten. Diese großen Musikdichter hatten auch ihren Teil dazu beigetragen, daß die Kammermusik in Ungarn (und die ungarischen Kammermusiker überall in der Welt), ein hohes Niveau bezeugen.

Selten einmal in der Budapester Musikakademie: Das Tátrai-Quartett

In der ersten Hälfte unseres Jahrhunderts haben ungarische Streichquartette, das *Waldbauer-Kerpely, Léner, Végh* der ungarischen Kammermusik Weltruf verschafft.

Während der letzten Jahrzehnte wurde diese Tradition nicht nur beibehalten, sondern auch bereichert.

Klassische und moderne Kammermusik

Serien von Kammermusikkonzerten werden jetzt in mehreren hauptstädtischen und Provinzkonzertsälen permanent veranstaltet, wobei nicht nur Werke klassischer Komponisten, sondern auch moderne ausländische und ungarische Musikdichter mehr und mehr zu Worte kommen. In Budapest haben wir seit Jahren eine Kammermusikkonzertserie, „Kammermusik unserer Zeit" bei der von *Bartók* angefangen bis zu dem jungen Emil *Petrovics* (einem der begabtesten Komponisten unserer jungen Garde) das Beste, was unser Jahrhundert auf diesem Gebiete hervorbrachte, geboten wird. Und das Publikum ist begeistert!

Zu solchen schönen Vorführungen braucht man auch entsprechende Vortragskünstler und es haben sich vielfältig auch neue Kammermusik-Ensembles gebildet mit Unterstützung der führenden Kammermusiker. Das *Tátrai* Streichquartett ist ein würdiger Nachfolger großer ungarischer Streichquartette. Wir wollen hier nur einige Daten ihrer Tätigkeit anführen: während der letzten zwanzig Jahre haben sie etwa 1300 Konzerte gegeben; ihr Repertoire umfaßt nahezu 300 Werke; die Erstaufführung von 50 ungarischen Kompositionen ist mit ihrem Namen verbunden, wie auch die Erstaufführung von 50 ausländischen Werken in Ungarn. Das Quartett hat im vergangenen Jahrzehnt ungefähr 100 Gastspiele im Ausland absolviert.

Die Künstlerlaufbahn des Budapester Blasquintetts kann ähnliche Erfolge aufweisen. Auch das junge *Weiner-* und das *Sebestyén*-Quartett haben sich schon einen Namen weit über die Landesgrenze hinaus geschaffen. Die jungen ungarischen Ensembles erhielten bei den internationalen Wettbewerben manche Preise, — wie auch zuletzt beim Budapester Kammermusik-Wettbewerb.

Die Kammermusik war nie eine Veranstaltung für die große Masse, — was ja auch schon der Name zeigt. Doch ist es offensichtlich, daß die Kammermusik heute etwas anderes bedeutet als in vergangenen Jahrhunderten oder noch am Anfang dieses Jahrhunderts. Heute hat die Kammermusik in Ungarn ein gleich großes Publikum, wie jede andere musikalische Vorführung. Für musikbewanderte Leser ist es keine Neuigkeit, daß das Lebenswerk von *Bartók* und *Kodály* den Musikunterricht in unseren Schulen auf ein hohes Niveau gehoben hat. Die Lage und die Entwicklung der Kammermusik ist damit eng verbunden. Es gibt jetzt regelmäßig Festivale von Kammermusikensembles und Amateur-Chören in den größeren Provinzstädten, wie Pécs oder Veszprém, bei denen die Provinzensembles und Chöre mit erstaunlich reifen Produktionen auftreten.

Sommerprogramm

Das Frühlings- und Sommerprogramm zeugt auch von der neuen Blüte der Kammermusik. Die Konzerte der Budapester Musikakademie verschaffen der Kammermusik Universität.

Im Sommer entvölkern sich die Konzertsäle und die Kammermusik erklingt in den Gärten und Parkanlagen. In der Umgebung der Hauptstadt sind schöne Schloßparks und der Barockhof des Kisceller Museums hat eine gute Akustik. Am Balaton, in Keszthely finden Konzerte im schönsten Baudenkmal, dem Palais-Festetich statt, wie auch im prachtvollen Palais in Eszterháza, von wo aus einst ein Teil der herrlichen Musik Haydn's den Weg zu den Herzen der Musikliebhaber fand.

András Rajk

Erlebnis für Budapest: Ch

Selbst angesichts der hervorragenden Gäste der laufenden Saison war das Konzert von *Charles Münch* ein Ereignis. Das Budapester Publikum lernte den großen Franzosen erst vergangenes Jahr persönlich kennen, und die Bekanntschaft wurde sofort zur Sensation. Selbstverständlich sah man dem diesjährigen Konzert im Erkel Theater mit größten Erwartungen entgegen.

Französische Palette

Münch ist ein Zauberer der Musik, der genau weiß, daß er seine zauberhafte Kraft und seinen unvergleichlichen Farbsinn am besten an französischen Werken zur Geltung bringen kann. Auf seinem Programm standen deshalb — wie auch vergangenes Jahr — ausschließlich französische Werke: *Faurés* Palléas und Mélisande-Suite, *Roussels* Symphonie Nr. 3, *Debussys* Drei Nocturnos und La Valse von *Ravel*. *Roussel* — und das steht für *Fauré* in noch höherem Ausmaß — gehört nicht zu den Großmeistern der französischen Musik; es ist kein Zufall, wenn ihre Werke bei uns kaum aufgeführt werden. Auch diesmal hat sie einzig die Suggestivkraft des Meisterdiringenten gerettet. *Münch* bereicherte die postromantische Komposition von *Fauré* mit solchen Effekten, und gestaltete die Symphonie von Roussel mit einer solchen Plastizität, daß diese Aufführung zu einem hohen Genuß wurde.

Das wirkliche Erlebnis bot aber erst der zweite Teil des Konzerts: hier endlich waren wir Zeugen der kongenialen Vorführung echter Meisterwerke.

Am kennzeichnendsten für die Dirigentengröße von *Münch* ist, daß er seine Vorstellungen dem Orchester inspiriert und dabei die einzelnen Musiker frei spielen läßt. Das Orchester des Ungarischen Rundfunks reagierte empfindlich, auch die Musiker waren sichtlich im Bann des Dirigenten. Für den Beobachter ist das auch deshalb interessant, weil die Dirigiertechnik Münchs keineswegs attraktiv ist, seine Manualität ist scheinbar ganz unverständlich. Umso verblüffender der Effekt: das Orchester ist nicht durch Schwarzkünstlerei verzaubert, sondern zum freien Musizieren angespornt.

Debussy — authentisch

Die drei Nocturnos von *Debussy:* „Juages", „Fêtes" und „Syrènes" wurden mit ihren hinreißenden Farben zum Leben erweckt. *Münchs* Interpretation steht selbstverständlich der „Elegantes-Parfum-Auffassung", die heutzutage so modisch ist, und *Debussy* so fremd ist, sehr fern. Er denkt nicht nur in differenzierten Farbeffekten, sondern läßt dabei auch die in der Musik vibrierenden feinen Melodiezüge zur Geltung kommen. Seine empfindsame Formgebung zeitigt daher ständige verträumte Clair-Obscur-Effekte. „Nuages" gab tatsächlich denselben Eindruck, den *Debussy* beschreibt: „Unbewegliches Antlitz des Himmels, über den langsam melancholische Wolken ziehen, um im hellen Grau zu verschwinden". „Fêtes" evozierte mit ihren schrillen Blitzlichtern und ihrer wachsenden Spannung die Ekstase einer urzeitlichen Zeremonie, während „Syrènes", untermalt mit dem textlosen Frauenchor, aus weiter Ferne, aus vergessenen Träumen zu erklingen schien, den immer wiederkehrenden Meerestraum des Komponisten heraufbeschwörend.

La Valse, wie noch nie

„La Valse" von *Ravel* ist die Apotheose des Walzers. Dieser Walzer ist aber keineswegs lediglich eine Serie Wiener Tänze, sondern durchaus französische Musik, mit gewagten Harmonien, pastösen Farben und unerhörter Steigerung. Und eben diese Steigerung war eine der größten Bravours von Münch. Unter seinem Dirigentenstab spannte sich das Werk in einem ununterbrochenen Bogen, von den Walzerfragmenten der Einführung bis zur Ekstase der Coda. Das dankbare Publikum hatte das Gefühl: dieser Effekt ist unübertrefflich.

Mária Feuer

Prager Frühling 1967

DREI KONZERTE — EINE OPER

Zum zweiundzwanzigstenmal wurden dieses Jahr die Musikfestlichkeiten des Prager Frühlings veranstaltet. Bei solchen Gelegenheiten habe ich schon viele hervorragende Konzerte und Opern gehört, trotzdem muß ich sagen, daß die erfahrenen und versierten Regisseure der Festspiele noch nie ein so reiches und mannigfaltiges Programm zusammengestellt haben. Im Smetana-Saal, im Konzertsaal des Künstlerhauses und in den zwei Opernhäusern: im Nationaltheater und im Smetana-Theater boten täglich vierfünf musikalische Ereignisse Gelegenheit zur Wahl. Die Auswahl der ins Programm aufgenommenen Werke und der Künstler war treffender als sonst und auch abwechslungsreicher. Die XXII. Prager Festspiele bedeuteten auch in dieser Hinsicht einen Fortschritt.

„Psalmus Hungaricus" von Zoltán Kodály ist „in memoriam" des großen Komponisten aufgeführt worden vom Orchester des Prager Rundfunks, unter Leitung von Igor Markevitsch. Der auf Farbeffekte so empfindliche Dirigent gestaltete Kodálys Meisterwerk wie ein dunkel getöntes Fresko, und seine interessante Vorführung brachte neue Aspekte des Werkes zutage.

Die Madrigalsänger aus Venedig hatten zur 400. Jahreswende von *Claudio Monteverdi* ein sehr schönes Programm vorbereitet. Das Ensemble — drei Sänger und ein Kammerorchester — brachte die selten gehörten Meisterwerke in authentischem Stil, als lebendige, wirkungsvolle Musik. Die drei Solisten und die mit alten Instrumenten ausgestatteten Musiker bildeten unter der Leitung von *Gabriele Bellini*, eine vollkommen ausgeglichene und verschmolzene Einheit, für die der schöne Klang nicht Zweck, sondern lediglich Mittel zum vollkommenen Ausdruck ist.

Das Schlagzeug-Ensemble aus Strassbourg hat mit seinem Konzert bewiesen, daß es sich lohnt, das Programm der Festspiele auch in Richtung der neuen Bestrebungen zu erweitern. Jeder der sechs jungen französischen Musiker bedient — laut Programmnummern — verschiedene Instrumentengruppen: Schlagzeuge europäischer, afrikanischer oder asiatischer Herkunft, deren Namen man entweder kennt, oder auch nicht, mit Schlägen oder auch mit der bloßen Hand. Es sind hervorragende Virtuosen, spielen nur modernste Musik, die Stücke ihres Programms wurden eigens für sie komponiert.

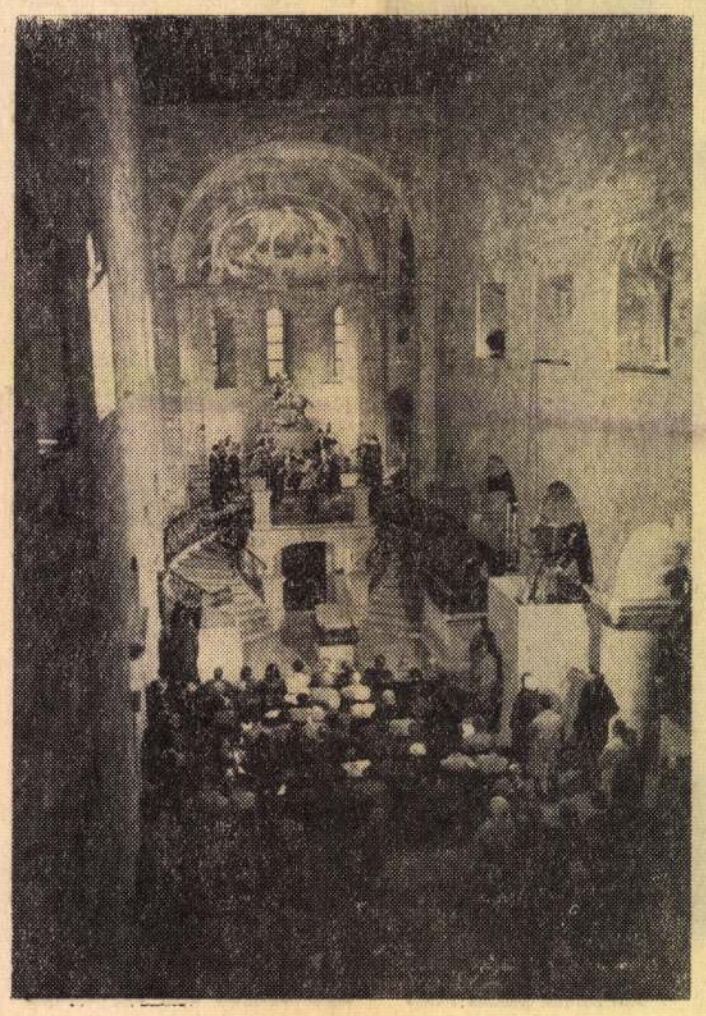

Prager Frühling

Das Klangbild kann in Worten kaum wiedergegeben werden. Die Polyrhytmik der amerikanisch—afrikanischen Volksmusik, die eigenartige Monotonie Asiens, die Synkopen der Jazzmusik, die im Laboratorium der modernen Kunstmusik erprobten Tonfarben kommen bei ihnen einzeln und zusammen zur Geltung.

Jacobowsky und der Oberst die Oper von *Giselher Klebe* (Bundesrepublik Deutschland) versprach, ein Ereignis der Festspiele zu werden.

Die Komposition und Aufführung einer Oper, die ein modernes Thema anschneidet und moderne Menschen darstellt, ist immer eine überdurchschnittlich schwere Aufgabe. Das war die Anregung für ein Ensemble, wie das des Prager Nationaltheaters, das mit seinem Programm, vornehmlich aber mit seinen nach Moderne strebenden Aufführungen große Erfolge in den vergangenen Jahren verbuchen konnte. Franz Werfels im Frankreich der 40er Jahre spielender Roman, der Ausgangspunkt für das Librette, war ein Erfolg, hatte Transkriptionen für Bühne und Film erlebt, und seine besten Seiten: die interessante Story, die humanistische Anschauungsweise, der leicht zur Satire neigende gefühlvolle Humor erwiesen sich in alllen Kunstarten als eindrucksvoll.

Den Opernkomponisten zog wahrscheinlich die abwechslungsreiche Story an, auch der spezielle Charakter der Personen, vermochte aber in seiner Musik die Athmosphä- Diese, zwar allen Regeln entsprechende, doch meist als Leerlauf anmutende Musik konnte das Prager Publikum nicht mit sich reißen.

László Flórián

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1971 DEC 1 9
FÁKLYA
Budapest,
Ferenczy Béni

1021

A barátság ismeretlen nyomai

„Poros Odessza, ott is éltem . . ." Alig sejthettük, hogy az **Anyegin** sorai mögött magyar élmény rejtezik. A felfedezés érdeme az uzshorodi történészé, **Váradi-Sternberg Jánosé,** aki a hivatásos nyomozókat megszégyenítő szimattal bontotta ki az egykori odesszai osztrák–magyar konzul, Tom Sámuel és a nagy orosz költő, Alekszandr Puskin ismeretségének, s talán barátságának históriáját.

Erre a szinte lehetetlent megkísértő történészi munkára kell gondolnom mindig, amikor moszkvai utazásaim idején felötlik bennem az elmulasztott lehetőségek sokasága. Azokra a lehetőségekre gondolok, melyek a XX. századi magyar kultúra moszkvai nyomainak még élő tanúihoz vezetnek. Mert már sohasem tudjuk megkérdezni Anatolij Lunacsarszkij feleségét, Natalja Rozenelt, a híres színésznőt, hogy a szovjet állam első közoktatási népbiztosa miként dolgozott együtt Zalka Mátéval, amikor Petőfit fordította oroszra. Pedig azt olvasom Rozenel emlékezéseiben: „1929-ben Lunacsarszkijnak elküldték Petőfi friss német fordításait, s akkor merült fel benne az ötlet, hogy a nagy magyar költőt bemutatja a szovjet olvasóknak. Anatolij Vasziljevicset annyira fellelkesítette ez a gondolat, hogy hat nap alatt, amikor kénytelen volt otthon maradni, mert influenzás roham vette le lábáról, – a nyers fordítás és a német szöveg segítségével megszólaltatta oroszul Petőfi legszebb verseit, és nagy tanulmányt írt róla . . . Ezeket a nyers fordításokat – más forrásból olvashatunk róla – Zalka készítette. Zalka Máté elesett Huesca alatt, a spanyol nép szabadságáért, Lunacsarszkij meghalt útban Spanyolország felé és Rozenel asszony sem él már. Pedig ez a hat nap – a magyar–szovjet kulturális kapcsolatok egyik legizgalmasabb fejezete: miként született meg a csaknem háromtucatnyi vers kitűnő orosz szövege, a magyarul is olvasható, nagyszerű esszé a szovjet politikus tollából? Szinte hihetetlen a teljesítmény, hogy minderre egy beteg ember vállalkozott, s hat nap elegendő volt számára . . .

Az elmulasztott lehetőségeket sorolhatnám tovább is. Elmulasztottuk megkérdezni életében **Czóbel Ernőt** (idestova csaknem két évtizede halott), hogy miként vett részt a moszkvai Marx–Engels–Lenin Intézet tudományos munkájának megszervezésében, holott hiteles tanúk szerint fontos feladatokat látott el. Nem faggattuk ki **Ferenczy Bénit,** a nagyszerű szobrászt, hogy miként mintázta meg a Marx–Engels–Lenin Intézet udvarára a harmincas évek legelején az első magyar Marx-szobrot. És a szobor is elveszett már. Avagy még fájóbb a mulasztás: Ferenczy Béninek két remek és olvasmányos könyve is megjelent Moszkvában, ugyancsak a harmincas évek legelején, de ezeknek magyar szövege is hiányzik, holott le kellene fordíttatnunk, ki kellene adnunk ezeket – a magyar olvasó nyerne általuk elsősorban.

Ám fel kellene keresni az élő tanúkat is, amíg nem késő! Ki kereste meg **Viktor Sklovszkijt,** hogy részletesen kifaggassa Balázs Béla moszkvai életéről? Az **Iszkusszt-vo Kino** hasábjain havonta lelkesen olvasom Sklovszkij nagyszerű Ejzenstein-életrajzát a **Patyomkin cirkáló,** a **Rettegett Iván** alkotójáról, s olvasás közben szüntelen kísért a gondolat, hogy a magyar filmesztéta, Balázs Béla a harmincas-negyvenes években kereken másfél évtizedig dolgozott együtt Sklovszkijjal, aki akkor filmgyári dramaturg volt, s Ejzensteinnel, a rendezővel. A szovjet film eredményeiben ott található a magyar internacionalista, Balázs Béla munkája is.

Évek óta nyugtalanít Oszip Mandelstam egyik feljegyzése: örményországi útinaplójában, az abházokkal történt találkozásait megörökítve írta le ezt a nevet – **Kovács.** Ez a Kovács volt az abház népzene összegyűjtője, s Dmitrij Guliával, a költővel, az abház ábécé megteremtőjével együtt voltaképpen ők ketten alapozták meg a modern abház kultúra kezdeteit. Ki lehet ez a Kovács? Mandelstam annyit jegyzett fel róla, hogy magas, jó lovas, s a budapesti konzervatóriumban végzett. Egyszer találkoztam a kitűnő orosz íróval, Dmitrij Gulia fiával, Georgij Guliával. Nála is érdeklődtem: emlékszik-e erre a bizonyos Kovácsra. Persze – felelte –, a hadifogság után, a polgárháború idején került Abháziába, jól megtanulta a nyelvet, s az abház mellett még más kaukázusi népekét is. Régen meghalt már. Mikor? És miért nem tudunk mi itt magyar földön többet Kovácsról, aki az abház műveltség és írásbeliség egyik megalapozója volt?

*

Irodalmaink lényeges üzenete: az egymás megértésére való törekvés. Miért feledjük el hát azokat, akik személyükben, életművükkel oly sokat tettek ezért? És miért kellene megvárni a késő utókort, amikor mindezek a nyomok csupán fáradságos filológiai vizsgálatokkal deríthetők fel? Miért ne végezzük el most?

Nemrég ott ültem a Magyar–Szovjet Baráti Társaság közgyűlésén. Hallgattam a felszólalókat, akik sorra-rendre hitet tettek népeink összetartozása mellett. Akkor is eszembe kellett, hogy jusson, hogy ezek a történeti szálak, melyeknek többsége jelentős esztétikai értékkel is bír, mennyire erősíthetnék érvelésünket és érzéseinket.

Bizony, ideje munkához kezdeni!

E. F. P.

nyelvén szólnak emberi sorsokról például a Vándorcirkusz szereplői. Igor Sztravinszkij zenéje itt új színekkel gazdagodott. A fiatal művészek a balettben valósan érzékeltetik az emberi érzelmeket.

A Rodin című, Debussy zenéjére készült háromrészes táncképben a szobrászóriás alakjainak ismert sziluettjét idézik a színpadon, a Tavaszt, a Csókot stb. Természetesnek tűnik, hogy a koreográfus éppen Rodinhoz fordult, hiszen a mester életteli alakokat formált. Az ő együttes ökonomikus kifejező eszközökkel bontja ki az egyes témákat. Megoldásaik önkéntelenül Rodin szavait juttatják eszünkbe, aki azt mondta, hogy csak le kell faragni a márványtömbből mindazt, ami fölösleges.

Jakobszon, amikor „színházat csinál", nemcsak a zenéből, hanem a táncosok egyéniségéből indul ki. Kollektívájában „mindenki szólista, mindenki magántáncos." Minden 18–20 éves művésznek joga van az útkereséshez.

Műsorukban nincsenek szimbólikus hősök, minden alak reális. Sőt, az új színház nem igényli, s el sem fogadja a gazdag díszleteket, a hatásos színpadtechnikai fogásokat, viszont bátran él a művészi útkeresés találékonyságával. Talán éppen ezzel magyarázható, hogy a műsorokat alkotó kis zárt egységek, a kis lélegzetvételű táncképek őszintesége, eredeti megoldása kelt visszhangot a nézőkben.

Nagyezsda Zseleznova
Fotó: M. Murazov

Debussy: Az örök bálvány. Előadja Szelivanova és Vovk

ÁRA: 10,– Ft 1021

MŰTEREM * FERENCZY BÉNINÉL

A Mester csak igennel és nemmel válaszolhat kérdésünkre: Ferenczy Béni, századunk egyik legkiemelkedőbb művészegyénisége — súlyos betegsége következményeként — gondolatait, mondanivalóját csak műveiben közölheti a világgal. Remekművein keresztül.

— Édesapja, Ferenczy Károly síremlékét most másodízben készítette el Béni — mondja el az alkotás történetét a művész felesége, Erzsike. Először — Petrovics Elek felkérésére — a háború alatt, de ez a munkája, sajnos, az ostrom áldozata lett. Az elmúlt évben ezen dolgozott; elkészült s a közeljövőben leplezik le a Kerepesi-temetőben.

Csodálatos a művészet ereje. Jobb kezét elvesztette a Mester — a nagyszerű alkotásban a lélek diadalmaskodott s a fiú szeretete az apa emléke előtt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
KORTÁRS
1962 11

1021

GÁTH AURÉL:

LÁTOGATÁS

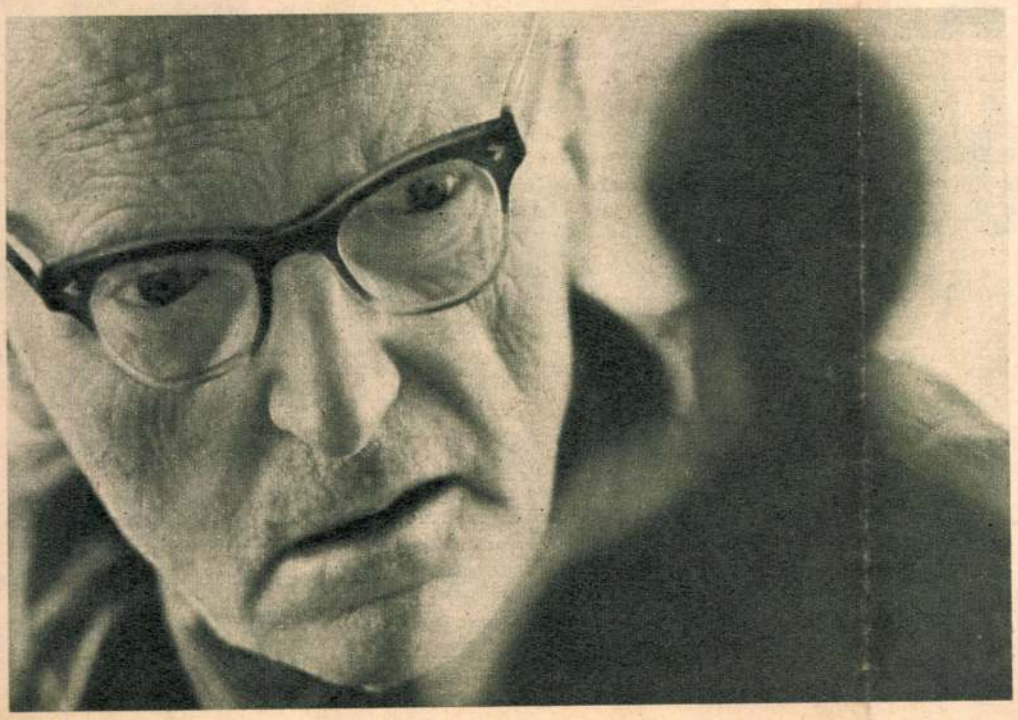

FERENCZY BÉNINÉL

Késő délután van, de még nincs szükség lámpára. A Ferenczy lakás nagyméretű verandájára igyekszem, melynek két nyitott oldala közül az északit üveg, a nyugatit fehér szúnyogháló zárja el a külvilágtól. Az utóbbi tejszínűvé teszi az átsejlő tájképet. Elsőnek a hatalmas nyárfát.

– Na! – mondja Béni az üdvözlet helyett, egy székre mutatva.

– Hogy van, Béni?

– Nnnnna.

– Ilyen dodonai maga! De azért ezt úgy veszem, hogy jól van.

– Igen.

Majd visszakérdez. Ez úgy történik, hogy bal kezét lassan emeli és a mellemre mutat. A szöveg ismét csak:

– Igen?

Mi már értjük egymást, és rögtön felelek: – Köszönöm, jól vagyok.

A festők, szobrászok szeretnek rögtön a tárgyra térni. Most is ez történik:

– Mi szépet rajzolt, mióta nem láttam?

Béni ilyenkor a feleségére, Erzsire néz, és ismét csak azt mondja:

– Igen! (felkiáltójellel)

Ez az »igen« a feleség számára a rajzblokkot jelenti. Napjában sokszor elhangzik ez az »igen« és »nem«; a két szó, melyet a kilenc év előtti betegség meghagyott. A sokszor feladott rejtvény értelmét a feleségnek kell kihámoznia. Ferenczy Béni könnyen csak ezt a két szót tudja kimondani. A feleségnek főleg az igenre kell fülelni. Abban rejlenek férje kívánságai. Madaraknak nagyobb a szókincsük. Neki a két szó is elég. Ha az igen hallatszik, Erzsi mintha egy ideig a felhangok erdejében válogatna, tűnődik, majd rávágja: Kávét akarsz? vagy Hideg van? vagy Adjam a mappát? S így a napi élet ezernyi tennivalójából egy-két mellefogás után rátalál az »igen« értelmére.

A világ egyik szép csodája kettőjüknek ez a világon-túli érintkezése.

Erzsi mondja: – Sokat rajzolt Béni az utóbbi időben. Készült egy pár akvarell is.

– Nem! – szól Béni.

– Mármint hogy a tegnap készült akvarelleket nem szereted? Csak a rajzokat szereted? – fejti a jelentést Erzsi.

– Igen.

Erzsi ilyenkor rohamra megy. Olyan édesen tud goromba lenni, hogy mindketten oldalra dőlünk a nevetéstől. Most ezt mondja: – Nem szereted az akvarelleket? Nkrumah inasa is jobban ért a művészethez, mint te! Nyisd fel a szemedet! Hallod?

Béni teljesen ellágyulva mondja: – Igen.

Én is segítek: – Nem lesznek azok olyan roszszak, Béni. Hadd mutassa meg Erzsike azokat is!

Erzsi már hozza is a mappát, s elém teszi az első akvarellt.

– De hisz ez nagyon szép, Béni! Ez a virágcsendélet nagyon szép!

Sok ilyen virágcsendélete készült az utóbbi években. Reszkető ecsettel festett, különös szépségű, dekoratív világ ez. A bal kézzel való alakítás szenvedése fordul át ezekben erényre.

Béni résen van. Gyanakodva hallgatja a dicséretet. Erzsi most a rajzokat veszi elő. Egy csoportképet mutat elsőnek, láthatólag egy Rembrandt után készült jelenetet.

Sok ilyen rajz készült Rembrandt képei, karcai után. Ezekben természetesen nem a másolás hűségére törekszik, hanem az emberi dráma egyes jelenetei alakulnak át sajátos (Ferenczys), Rembrandt-tól teljesen elváló megfogalmazásokká. Néha megkapó szépségű részletek villannak föl a lapokon, esetleg csak a jelenet egy figurája él, függetlenül a többitől, megható életet.

Ilyenkor körül szoktam keríteni ujjammal a nekem különösen tetsző részletet, mire ő is mutatóujjával rákopog a rajz, esetleg másik részletére, és sokszor egymás után ismétli: – Igen, igen, igen.

Ami ez esetben azt jelenti, hogy ez a rész neki is tetszik.

Így értekezünk egymással erről-arról. Néha színes művészeti album kerül a kezünkbe, s nézegetjük. Igen! kiált fel Béni egy-egy régi mester műve láttán. Igen! mutat egy festmény vagy szobor részletére, s rámnéz, hogy igazi csodát lát.

TŐLE FÜGG: LEHET-E VALAKI ŰRHAJÓS?

Egy kísérlet tanulmányait beszéli meg Konsztantyin Feoktyisztovval

A tréning eredményeit tanulmányozza az orvosnő, Andrijan Nyikolájevvel (Balszélső kép)

Pavel Beljajevvel a centrifugánál — a »repülés« után

Fotó APN. V. Zsigarenko

A repülőgép, amellyel az űrhajóstrió a leszállás helyéről az űrrepülőtérre ment, földet ért. A várakozók között volt egy fiatalasszony is. Mikor Komarovék arcán meglátta a derűs mosolyt, szintén elmosolyodott. Megint nem tévedett. A három űrhajós jól bírta a súlytalanságot, s a le- és felszállásnál rájuk nehezedő súlyt is. S mikor pár órával később Feoktyisztov beszámolt az űrutazásról, még jobban megnyugodott. Minden újabb űrrepülés azt bizonyítja, hogy lehet dolgozni a súlytalanság állapotában.

Be kell őszintén vallanom: valami különöset vártam, mikor először készültem Ada Kotovszkájához. Elvégre olyan orvosnő, aki részt vesz az űrhajósok kiképzésében, s akinek szavától függ, hogy lehet-e valakiből űrhajós, vagy sem. Egyike azoknak az orvosoknak, akik azt vizsgálják, milyen hatással van a súlytalanság és a túlterhelés az emberi és állati szervezetre. De kiderült, hogy nem különleges lény Ada Ravgatovna Kotovszkája.

Éppen valamilyen szakmai probléma magyarázatába merült, mikor hirtelen megkérdeztem tőle, van-e gyereke.

— Igen, Andrjuska — válaszolta, félbehagyva a magyarázatot olyan természetesen, mintha az adott pillanatban ez lett volna a legkézenfekvőbb kérdés. Aztán elmondta, hogy 37 éves, hogy Jegorov a férje tanítványa volt, s hogy jelenleg az egyik legfontosabb feladat a mesterséges gravitáció létrehozása a hosszabb űrhajózásoknál.

BEJÁRTAM VELE az intézetet, láttam a nevezetes centrifugát is. Közben ő adott fel nekem egy váratlan kérdést:

— Volt beteg valaha?

— Gyermekkoromban többször feküdtem tüdőgyulladással.

— Emlékszik még, milyen érzés a hosszú fekvés után felkelni?

— Gyenge voltam, szédültem. Nehezen szoktam újra hozzá a járáshoz.

— Eszerint maga is volt már a túlterheltséghez hasonló állapotban.

ELMAGYARÁZTA, hogy amikor hosszas fekvés után a legyengült szervezet visszatér a normális életmódhoz, ez hasonlít a súlytalanságból a túlterheltségbe való átmenethez. Mivel a súlytalanság állapotát földi körülmények között egyelőre csak különleges repülőgépeken 40—50 másodpercre tudják előidézni, az űrhajósjelöltek a kiképzés során öt, tíz, néha húsz napig is fekszenek mozdulatlanul. Eközben az izomműködés minimális, a vér hidrosztatikus nyomása csökken, az állapot hasonlít a súlytalanság állapotához. Ilyenkor elég csak felkelni, s létrejön az átmenet a súlytalanságból a túlterheltségbe. Ezt még növeli, ha a vízszintes mozdulatlan állapotból egyenesen a centrifugába kerül a vizsgált személy.

Sok-sok ilyen és hasonló vizsgálaton megy keresztül a jelölt, míg végül eldöntik, hogy alkalmas-e az űrhajózásra. Az orvosnő éppen a napokban utasított el két jelöltet.

— Nem sajnálta őket?

— Nagyon rendes két fiú volt, az egyik kiváló repülő.

— Miként lehetséges, hogy egy repülő nem válik be?

— Ez kizárólag egészségügyi kérdés. A fiúnak a véredényei nem voltak elég szilárdak, s ezért az űrrepülés nagyon veszélyes lett volna számára.

— Melyik űrhajós bírja legjobban a túlterhelést?

— Nyikolájev és Bikovszkij — felelte gondolkodás nélkül.

Ada Kotovszkája, tanárai és egy kicsit a maga számára is váratlan elhatározással kezdett az űrhajózás egészségügyével foglalkozni. Disszertációját az állatok felélesztés utáni idegműködéséről írta. Professzorai sajnálattal, de megértéssel engedték át más területre, hiszen a kozmikus orvostudomány előtt nagy jövő áll. Kotovszkája részt vett Lajka, Sztrelka és Belka felbocsátásában is — s legújabb képén Beljájevvel áll a centrifugánál. Bajkonur már a második otthona.

AMIKOR HOSSZABB TÁVOLLÉT után hazatér, férje és Andrjuska hagyja pihenni a fáradt asszonyt. Ő pedig, ha már kicsit kipihente magát, „beszámoltatja" a családtagokat. Andrej rossz jegyet nem kapott, az uszodába rendesen járt — ennek örül. Viszont Jevgenyij Fjodorovics még mindig nem vitte el előhívatni a nyaralásról készült képeket.

— Kiállításon nem voltatok nélkülem?

— Nem.

— Akkor holnap elmegyünk.

A festészet a család egyik kedvtelése. (Jevgenyij Fjodorovics maga is fest akvarelleket.) A másik az autózás.

— Munkája mellett hogyan boldogul a háztartással?

— Hála a sportnak, boldogulok.

— Hogyhogy?

— A mamám ugyanis minden második nap bejön Moszkvába, az uszodába, s akkor ellátogat hozzánk is. Kitakarít, megfőz.

— Mivel kezdi a napot?

— A férfiak tornáznak, én meg az ágyból irigykedem rájuk. Egyszerűen nincs lelkierőm, hogy felkeljek és velük tornázzam.

— Konfliktusok a családban?

— Ritkán megyünk színházba. Ez az egyetlen, amiért zsörtölődni szoktam.

Jurij Jevdokimov (APN)

Komiss Péter felvételei

HERCZEGH LÁSZLÓ:

A BODEGÁBAN

Valaki egyszer azt írta Svájcról: belvárosország. Mennyire igaza volt. Éppen azért meglepő, hogy ennek a szép, tiszta országnak a szép tiszta fővárosában egy olyan lebúj létezhet, mint a Bodega. Nagy a forgalom. A megsavanyodott sör, az izzadt, ápolatlan testek, a pálinka s olcsó dohány maró bűzével nem bír a ventillátor. Különösen toprongyos, mocskos alakok imbolyognak a helyiségekben, vagy halottakéhoz hasonló szemekkel bámulnak valahová. Honnan kerültek elő? Hogy jutnak ide? Az utcán még csak hasonlókat sem látni. Talán a csatornákon keresztül, melyekhez titkos csapóajtó vezet a Bodega valamelyik mellékhelyiségéből.

Néha benézett egy kávéra, büdös pálinkára. Miért? Maga se tudta. Talán csak szörnyülködni, idegeit borzongatni, mint a nők, ha véres utcai balesetnél előrefurakodnak, bikaviadalt, vagy gyorsasági autóversenyt néznek, ahol egy-két halott elkerülhetetlen.

Többször is megpróbálta, hogy némely törzsvendéggel szóba elegyedjék. Nem volt nehéz. Szokás volt ott idegen asztalhoz ülni, már csak a hely szűke miatt is. Nem ment velük semmire. Az üzött vad csak a magafajtájától nem fél. Gyanakvásba ütközött, vagy eltompultságba, vagy a fecsegők félmondatos, zagyva bőbeszédűségébe.

Éppen ezért csodálkozott, amikor egyszer valaki megállt az asztalánál, udvariasan köszönt, s megkérdezte, leülhet-e? S ráadásul kifogástalan franciasággal beszélt.

— Parancsoljon uram — mondta, s rácsodálkozott a jövevényre. Volt is rajta csodálkoznivaló, az szent igaz. Kemény gallér lötyögött a nyakán, nagy lapos csokornyakkendővel összekötve. Századeleji divat, s valószínűleg abban az időben volt utoljára tisztítóban. Ősz haja is inkább sárga volt, mint fehér. Fekete lüszterkabátjának mindkét könyökén szívalakú folt, gomblyukában hervadt piros szegfű. Pepita nadrágja harmónikához hasonlított alul a cipője felett, amely cukorspárgával volt megkötve. Zsíros edenkalapja félrecsapva ült kis kerek fején. Sápadt arcán mintha vonalzóval húzták volna a ráncokat.

Meglepődött, s talán meg sem szólította volna. De az öreg ránézett olcsó porcelánhoz hasonló szemével, s a Bodega vendégei felé intett.

— Látja ezeket.

Udvariasan bólintott, s valami okosat akart mondani, de az öreg folytatta:

— Mindegyiknek külön története van — mondta, s úgy nevetett, mint amikor a kecske mekeg.

Intett a lompos, lúdtalpú pincérlánynak. Hüvelykujjával mutatott valamit. A lány bólintott, megvakart egy pattanást az arcán, s elcammogott.

Nyirkos, tapadós szemével felfogta asztaltársának tekintetét, nevetgélt, s mikor a lány eléje tette a tejeskávét és a pálinkát, bólintott, s beletöltötte az erős italt a kávéba.

Feltűnően kicsi, feltűnően piszkos kezei voltak.

Megitta a furcsa keveréket, s koromfekete szivarra gyújtott.

— Nos — mondta felélénkülve —, ezek a tragédiák megszokottak, közönségesek. Hűtlen feleségek, férjek, lejárt váltók, uzsorások, s hasonlók.

Nagyot szippantott a kegyetlenül büdös szivarból. A fiatal asztaltársa köhögött, az öreg kárörvendően hunyorított.

— Most arra gondol, mi, hogy mindenki ezt mondja.

— Nem, nem.

— Hagyjuk. Mindenkinek a saját története a legérdekesebb, a saját tragédiája a legtragikusabb.

Ismét szívott a szivarból, s a fiatalember ismét köhögött.

— Na, hát én nem vagyok ezek közül való. Bár voltaképpen nem sok a különbség. Odasodródtam.

Hecherészett s nemlétező szakállát simogatta.

— Nagyon, nagyon régen kezdődött. Húsz éves voltam. Nagy család, előkelő család, gazdag család voltunk, s én az utolsó sarj. Nem nevezem meg magam. Sose lehet tudni. A család egyik mellékága mindent elkövetne, hogy botszúrást álljon. Annakidején apám szóba sem ereszkedett velük. Most biztosan likvidálnának. Bolondokháza, mifene, ahogy már az a jobb körökben szokás, nehogy a fekete bárány szégyent hozzon a famíliára. Szóval fiatal voltam, kisportolt és nagyon gazdag. Apám reménysége. Gondoskodott is a jövőmről minden téren. Jövendő apósommal már megegyeztek. Apám, mint felvilágosult ember azt mondta: lenne egy jobb parti is, de a leányka csúnyácska, butácska. Hát adjuk lejjebb valamivel. Nevettem, nem sokat törődtem a dologgal. Nem volt senkim. Persze, túlestem már akkor jónéhány gáláns kalandon, de semmi nyomot nem hagytak bennem. Mit tudtam én, mi a szerelem. Közeledett az esküvő, s én elhatároztam, hogy mint legényember még utóljára kitombolom magam. Aztán mint házas újra kezdem a kalandozásokat. Kapóra jött a karnevál egy bizonyos városban, amelyet szintén nem akarok megnevezni, az ismert okokból. Egyedül utaztam el, s alig vártam, hogy álarcosan, torrerónak öltözve kitombolhassam magam. Elvegyülve a tarka zsibongó sokaságban, ismeretlenekkel összekapaszkodva, összecsókolózva ittunk, táncoltunk, nevettünk; egyszóval tomboltunk. Talán a vesztemet éreztem.

— Másnap úgy dél felé karcsú, apródruhába öltözött álarcos lányt kértem fel táncolni. Kicsit beszélgettünk, szinte semmit, de ettől kezdve minden megváltozott. Nem váltunk el a tánc után, ahogy szokás: egyik jobbra megy, a másik balra. Együtt maradtunk anélkül, hogy ezt külön meg kellett volna beszélnünk. Valami leírhatatlan sugárzás áradt belőle, s szinte belesajdult az egész testem, ha megérintettem. Tudtam, ő is ugyanezt érzi. Észrevétlenül repült az idő. Eddig előttem teljesen ismeretlen érzések ébredtek bennem. Szinte más emberré váltam egyik óráról a másikra. Estefelé csak annyit mondott, hogy mennie kell. Kérleltem, marad-

jon még
arcát ak
kor erő
taszított
tam, ta
títják e
hogy felfedetlen marad
karomból, s indult. Újra kértem, fedje
tét. Sírvafakadt, és megígértette, hogy nem követem, ha elment.

— Amikor egyedül maradtam, villámcsapásként vágott agyamba a gondolat: nekem rövidesen meg kell nősülnöm. Ebben a pillanatban meggyűlöltem eddig még ismeretlen jövendőbelimet. Nem törődve igéretemmel, eszelősen rohantam abba az irányba, amerre az imént eltűnt. Nem kellett messzire mennem. A következő sarkon állt meggörbült háttal egy oszlopnak támaszkodva, arcát tenyerébe temette és sírt. Vállai meg-megrándultak. Odaléptem hozzá.

Még csak meg se lepődött, egyszerűen beleszédült a karomba. Ismét könyörögtem, de ő csak a fejét rázta, s arra kért, ne kínozzam. Összekapaszkodva mentünk ki a városból, egy csendes kis erdőbe. Nem tudtunk betelni a szerelemmel. Mit bántam én, masamód, vagy grófkisasszony, elhatároztam, hogy szembeszállok apámmal. Nagysokára elaludtam a kimerültségtől. Félálomban még arra gondoltam, nem szabadna elaludnom, meg kellene várni, amíg őt nyomja el az álom, hogy titkát meglophassam, de már nem vettem ko-

Wágner János rajza

1021

Búcsú Ferenczy Bénitől

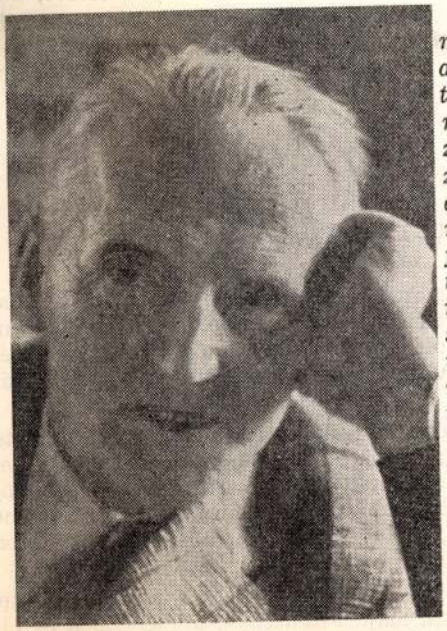

A nagy szobrászművész, akinek földi maradványait végső nyughelyére helyezték a Kerepesi temetőbe, Ferenczy Béni barátunk, feledhetetlen emlékű bátyánk és tanítómesterünk — most érezzük csak igazán —, úgy ment el közülünk, hogy pazarlóan minden kincsét ránk hagyta. Ránk, a számára már titokzatos utókorra. Halála mindannyiunk szívét megremegtette, s a fájdalmas megrendülés perceiben is óhatatlanul arra gondoltunk: ha lehet példa, mely vonzóan arra ösztönöz, hogy kövessük, az ő nagyszerű élete, tiszta művészete igazán az. Az is volt már életében s az marad holta után is. S anélkül, hogy talán tudatosan akarnánk, bennünk sajog a vágy: ha csak a felét, ha csak a negyedét is elérhetnénk annak a tökélynek, amit ő a magáénak mondhatott, úgy is mint ember, úgy is mint művész, már érdemes volt élnünk, jó érzéssel térhetünk meg majd a végső révbe.

Egész élete egyetlen lendület volt a harmónia felé. Már most is érezhetjük, hogy ez a lendület halálával se tört meg, mert amit műveibe sűrített, a gondolat, a nagy emberi érzés tovább fog hatni — most már bennünk — mint igény, vágy és örök emberi szomjúság a szépségre.

Nagy utat tett meg felívelő pályáján, s Párizs, München, Firenze, Bécs, Berlin, Moszkva, Róma és Budapest után — milyen hosszú csak jelentősebb állomásait is felsorolni —, végleg hazatért a sírba, mely később apjáéval, Ferenczy Károlyéval közös sír lesz. E sír köré majd rég eltávozott nagy árnyak mellé Ferenczy Béni oly sajátosan egyéni művészetének, tökéletes világának megteremtett alakjai állnak, benépesítik képzeletünkben nemcsak a Kerepesi-temetőt, hanem szinte az egész országot. Tudtuk róla, hogy nagy művész, hogy talán századunk legnagyobb mestere él közöttünk, de ha emberi közelségbe kerültünk hozzá, érezhettük a nagy egyéniségek tiszta emberi szerénységét, mely egész életében, utolsó két évtizedében is oly jellemző volt rá. Talán nem túlzás azt állítani: épp e jellemvonása segítette Ferenczy Bénit, nagy tehetsége mellett, hogy egyszerre utat találjon a mindig új, de örök emberihez, a minden nemzeti fölött magasan sütő emberi szépség-ideálhoz, mely mégis úgy teljes, hogy magyar s a miénk igazán, mert mi adhattuk, Ferenczy Bénin keresztül az egész világnak.

Apa és fia nyugszanak majd egymás mellett, de szellemük együttesen egyetlen nagy harmóniába olvad össze: az emberségbe, az európai magyarságba, immár a megmásíthatatlan és örökké példaként ragyogó klasszicizmusba.

Mindig büszkék leszünk Ferenczy Bénire, és amit éppen szerénysége miatt életében még nem tehettünk meg egészen, ezentúl minden erőnkkel azon leszünk, hogy művészetét közkinccsé tegyük, nagy emberségét sokáig ható példaként népszerűsítsük. Nagyon fog hiányozni; érezzük, árvábbak vagyunk nélküle, de a legnagyobb emberi segítséget adja még távozása is: a rá-emlékezés melegségét. Mert a hit, akarat, a hasznos és szép emberi élet példája ragyog ki minden ránk maradt munkájából. Elmondhatjuk róla, hogy sereget teremtett

maga körül — gyermeket ringató kis anyákat, bájos kisfiúkat, élettől ragyogó nőket, szirmokat, és örökké virágzó tájakat. Zenélő puttók veszik körül és mozarti muzsika hullámain emelik most már a hallhatatlanságba a mestert, aki köztük halad valahol a Tejúton, a csillagok között, s mi csak meghatódva, álmélkodással bámulunk utána. De érezzük, hív, emel bennünket is a bízó embert jellemző értelmes szépség magasságaiba.

Simon István

Az „alak-teremtő"

Néhány héttel ezelőtt, június 2-án itthagyott bennünket a magyar művészet históriájában oly dicsőséges szerepet játszó Ferenczy-család utolsó élő képviselője, Béni is. Ferenczy Károly legfiatalabb gyermeke volt, a festő Valér és a gobelinszövő Noémi testvéröccse, aki a szobrászat területén vitte tökélyre a család nemes hagyományait.

Immár tíz éve súlyos betegségből felépülve, félig bénán, újból dolgozni kezdett. Azóta készült szobrai és rajzai egyenrangúak voltak előbbi alkotásaival, bármily nehezen és vívódva készültek is. Utóbbi időben méltatói főképp ezekkel a késői alkotásaival foglalkoztak, a mindent lebíró hősies akarat dokumentumait látták benne és méltán. Most, midőn pályája befejeződött, e művei önkéntelenül és természetesen olvadnak bele a hatalmas életműbe, a maniera ultima jogán.

Szentendrén született 1890-ben, de gyermekkora nagyrészét Nagybányán töltötte. 1907-től kezdve az ottani festőiskolában tanult, majd Firenzében, Münchenben és főképp Párizsban. A patetikus, szilaj szenvedélyű Bourdelle, majd a száraz, spekulatív Archipenko volt mestere. Első jelentékeny műve, az 1913-ban mintázott *Szent György*-kisbronz azonban függetlennek mutatja tanáraitól, a plasztika sokkal ősibb és gazdagabb világához nyúl vissza, az archaikus görög és etruszk alkotásokhoz. Néhány nagyobb figurája pedig, a klasszicizmus hatását mutatja, ez azonban átmenetinek bizonyult. A Tanácsköztársaság megalakulásakor Nagybányán dolgozott, annak megdöntése után menekülnie kellett, végül 1921-ben Bécsbe került. A két háború közti osztrák főváros jó talajnak bizonyult, gondoljunk Sigmund Freud-re, a zeneújító Arnold Schönbergre, Kokoschkára és Egon Schielé-re s nem utolsó sorban a napjainkban méltó helyre állított regényíróra, Robert Musilra, kivel Ferenczy Béni szoros barátságot kötött.

Stílusa most már feltartózhatatlanul a kubizmusba fordult. Portréit hasábokból rakta össze, még elvontabb kompozíciók következtek, mértani idomokra, azokat határoló síkokra bontott emberi testek és csoportok. Ilyeneket állított ki 1924-ben Berlinben, festő társa ezúttal Bernáth Aurél volt. A kubizmus lassan helyet adott a nagy, lekerekített formáknak, mint két hatalmas, kőbe farago berlini domborműve és Egon Schiele síremléke (1928) mutatja.

Nemsokára, 1932-ben Moszkvába költözött, ahol négy évig maradt. Ott ismerkedett meg Erzsivel, e viruló szépségű asszonnyal, kit feleségül vett s aki élete végéig szakadatlanul ihlető múzsája, modellje, nehéz éveiben fáradhatatlan segítőtársa lett. Moszkvában eleinte a műemlékekkel ismerkedett, városkép-akvarelleket festett, sőt hivatalos megbízásból két műtörténeti tanulmánya is megjelent. Itt kezdte el mintázni művész-érmeinek hosszú sorozatát.

Bécsbe visszatérve sok meditáció után készült, *Asszony felemelt karokkal* c. kisbronza (1935), vele első jelentkezése annak az érett női típusnak, mely művészetét sokáig végigkísérte. A művész feleségéről készült portré (1936) ugyanennek az új stílusnak párdarabja. Miben jelentkezett ez az új formanyelv? Abban, hogy a szobor építkező, statikus formáit a felület érzékeny és gyengéd testmelegével kapcsolta ösz-

sze. Rodin az illanó felületszépség szerelmese volt, az őt felváltó Maillol az architektonikus alakításé. Ferenczy Béni művészetében a kettő összeötvöződött, kölcsönösen gazdagítva egymást.

Kapcsolatai Magyarországgal nem szakadtak meg, már korábban a Képzőművészek Új Társasága (KÚT) tagjai közé választotta. Egy ideig felváltva élt Bécsben és Budapesten. 1937-ben két nevezetes szobra készült, a *Miklós* c. méteres bronzfigura, jobbra hajtott fejjel, mélázva, a zsendülő szervezet ügyetlen és félénk bájával. Feje előreesik, karjai súlyosan lógnak. A görög szobrászatnak azokat az emlékeit idézi, melyek közvetlenül Pheidias előtt készültek, az archaizmus és az érett stílus közti néhány tavaszias évtizedben. A másik az *Atalanta* hatalmas asszonyalakja, amint behajtott térdekkel előrehajol s karjai szinte a földet érintik. Áradó és mégis kemény formái szinte a gömb idomába szorulnak. Kevés monumentálisabb szobrunk van, pedig mindössze 35 centiméter magas.

Az 1939-es év hasonlóan az igen termékenyek közé tartozik. Az anyag továbbra is a bronz marad. Az *Odaliszk* mellett ekkor készült a *Lépő nő*, súlyos aktfiguráinak egyike, minden nézetből egészséges érzékiséget, szinte pogány életszeretetet sugárzó legszebbike. A teli forma és az érzékeny, játékos felület kettőssége feledhetetlen egységbe forrad. Az arcképek közül a neves francia írónőről, Louise de Vilmorin-ről készült (1941) is a főművek közé tartozik. Mintázása furcsa módon szinte elszakad a naturától, inkább csak jelöl, mint mintáz s a törékeny alkatú, nemes fej meghökken-

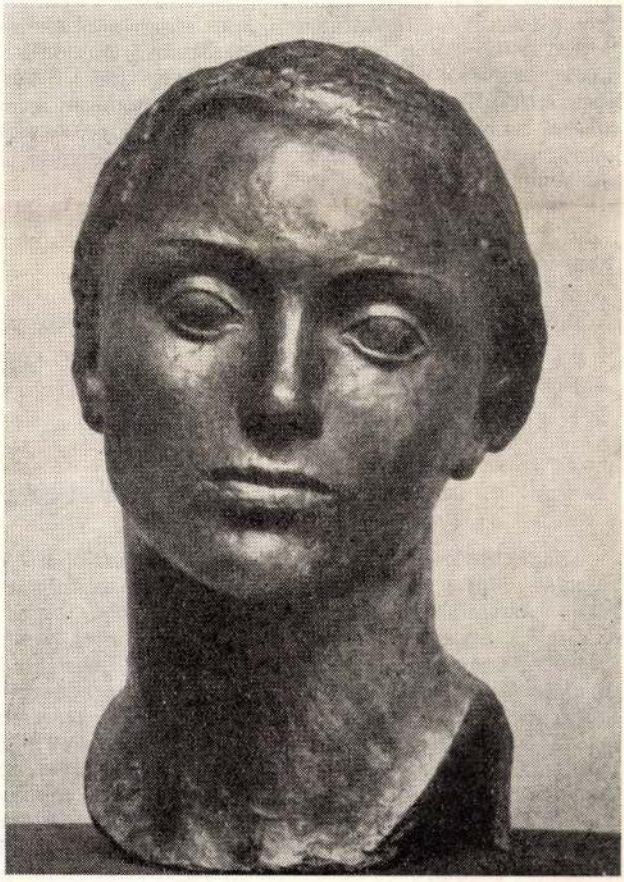

Felesége portréja

tő életszerűséggel, fojtott pátosszal kér szót. A vízió és valóság eggyé válik, egymást támogatja, erősíti, ideges remegés eleveníti meg, a hűvös ércet.

A háború a művész külföldi elismertetését lehetetlenné tette. Az 1942. évi velencei Biennalé-n egy sorozat munkájával, főművekkel is szerepelt, de ezek hatása az egyre brutálisabb fegyverzajban teljesen elsikkadt. A Budapestért vívott harcokban sok műve elpusztult, gipszek és akvarellek égtek el, bronzok, ólmok megolvadtak. De a munka serényen, azonnal megkezdődött, amint lehetett.

Itthoni széleskörű elismerése ekkor indult meg. Kétszer kapott Kossuth-díjat, majd a Magyar Népköztársaság kiváló művésze lett. 1947-ben készült egyik legnépszerűbb alkotása, a *Játszó fiúk* nemcsak újszerű kompozíciója miatt feledhetetlen, hanem a megfoghatatlan transzponáló erő révén is, mely az eleven, valóságos teret művészi térré alakítja. Arra az elég terjedelmes térhézagra gondolunk, mely a két fiút egymástól elválasztja s mégsem tolakszik közéjük a valóság gyötrő súlyával: részévé válik az embertől, szobrásztól kigondolt egésznek.

Méretre egyik legnagyobb alkotása a Gyulán felállított *Petőfi*-szobor, mely a szabadságharc kitörésének centennáriumára készült. Nyitott zubbonyban, derekára kötött karddal ábrázolja a nagy lírikust, aki egy babérkoszorúra tapos, ami annyit jelent, hogy ezután a költői dicsőség helyett a szabadság eszméjéért fog harcolni. Szája keserűen görbed, erre a nem mindennapi arcra rá van írva, hogy hőse a végzet küszöbén áll, az elmúlás és az el nem múlható halhatatlanság írtózatos konfliktusában.

Az ötvenes években készült a *Charitas*, e kor nélküli torzó, súlyos drapériákba burkolva. Kendővel a fején mereng, csak keblei szabadok. Bánat ömlik el a páratlan gyengédséggel mintázott alakon, mint ahogy a Jótékonyság a könnyek országútját járja. Ekkor készültek író és költő barátjairól, Juhász Ferencről, Németh Lászlóról, Pilinszky Jánosról emlékezetes képmásai. Röviddel megbetegedése előtt mintázta a *Géniuszt* (1955), legmélyebb, emigmatikus vallomását a női szépségről, melynek mámora soha el nem illan. Soha? — kérdezzük tűnődve. A szabadon maradt bal kebel meleg kenyérre való kerekdedsége feledtetheti-e a szemek fájdalmas sóvárgását, a felnyíló ajkak panaszát?

Alkotóerejét a súlyos betegség sem tépázta meg. Az *Aranykor* (1959) elbűvölő fiatal Herkulese, még inkább a *Fiú* (1963) álló aktfigurája teljesen egyenrangú a korábbi művekkel.

A művészetével foglalkozó eddigi, elég szórványos irodalom után még sokat kell tenni annak érdekében, hogy munkássága közkinccsé váljék.

GENTHON ISTVÁN

A rajz mestere

Kevés szobrászunk munkásságában játszott olyan jelentékeny és vonzó szerepet a rajzolás, mint a Ferenczy Béniében. A grafika számára a maga könnyed lehetőségei révén nemcsak előkészítője volt egy-egy szobor vagy plakett megszületésének, mint az általában a szobrászművészeknél lenni szokott, hanem önálló műfaj, szuverén kifejezési mód, amelyben személyiségének áradó melegsége, szellemének mindig eleven dinamizmusa plasztikai működésével egyenrangú szinten jelentkezhetett. Életének utolsó évtizedében, amikor is a súlyos bénaság lehetetlenné tette hivatása rendszeres gyakorlását, jószerivel a grafika maradt az egyetlen műfaj, amelyben géniusza korlátlanul megnyilatkozhatott; hatalmas önuralommal megtanult bal kézzel rajzolni, s a kezdeti reszketeg próbálkozásokból az évek során ragyogó grafikai ouvre kerekedett ki.

Ha szakmailag, a műkritikus szemével nézzük Ferenczy Béni grafikai munkásságát, az alkalmazott technika, s az ábrázolás miként je alapján nagyjából négy korszakot tudunk megkülönböztetni majd félszázados pályáján. Az első indulásától a

Tükör előtt

húszas évekig terjed, amikor is nemcsak szobrászi, de rajzi szemlélete is a kubizmus hatása alatt állt. Felületek, szerkezeti problémák foglalkoztatják ekkori lapjain, formái szögletesek, hangsúlyozottak. Kubista korszakának egyik legszebb darabja, az 1918-ból származó Alvó Ady meglehetősen közismert; a költő nyugodt, tiszta arcát árnyékmentesen, fényben ragyogtatva mutatja be Ferenczy.

1920-tól 30-ig nagy alakú, a festmény igényével fellépő, hol Cezanne, hol Michelangelo robosztusságára emlékeztető akvarelleket fest, témái leginkább a grafikust mindig próbára tevő aktok, de a táj klasszikus szépsége, s a város harmonikus rendje is gyakran megihleti.

A negyvenes években leginkább a részletek megoldása, s nem a kompozíció egésze izgatja, az ábrázolandó valóság számára legjelentősebbnek bizonyult elemeit krétával, akvarellel is kidolgozza, mintegy hangsúlyozva, összpontosítva ennek szépségeit vagy problematikusságát. Főként mozdulattanulmányokat, arcképeket rajzol ekkoriban, finom líraiságú, a karakter humánus vonásait kiemelő lapokat.

1955 körül előbb a rajzi plaszticitás, majd a színek festői hatása foglalkoztatja, ceruzával, krétával, gyakran színes, kék, zöld alapon dolgozik. Szívesen vállalt illusztrációs megbízatásokat is, a világ- és magyar irodalom számos remekműve, így Thomas Mann, Jack London, Pratolini, Sevcsenkó, Jókai, Krúdy, Nagy Lajos alkotásai az ő ihletett kép tolmácsolásában láttak napvilágot. Figyelme az élő magyar irodalomra is

kiterjedt, többek között Illyés Gyula, Szabó Pál, Mesterházi Lajos, Lengyel József és Illés Béla írásaihoz készített képeket, míg néhány írónkról, így Németh Lászlóról, Nagy Lászlóról és a muzsikus Bartók Béláról önálló portréi is megjelentek. Utolsó éveiben ismét visszatért a finom művű akvarellhez, érzékeny, színes megfigyeléseit leginkább csendéletekben, interiőrökben rögzítette.

Rajzait, vízfestményeit, melyek a szépség törékeny, illanó pillanatait ragadják meg, szinte áhítatos gyöngédséggel, az élet szüntelen közelsége, melege, boldogsága itatja át. Derű és harmónia, a mindenütt jelenlevő Érosz, gyermeki báj, a fiatalság varázsa, s a béke nosztalgiájának örök igézete sugárzik felénk valamennyi rajzi gesztusából, s a női test, az anyaság, a szépség, az egészség ünneplése — egyszóval a való világ, amely munkássága nyomán, hisszük, számunkra is nyitottabb, megfejthetőbb lett.

TASNÁDI ATTILA

Az éremművész

A magyar és az európai éremművészet fejlődésében korszakos jelentőségű Ferenczy Béni munkássága. Jelentékenyen tágította az érem műfaji határait és feladatkörét azáltal, hogy legjelentősebb plakettjeit sohasem megrendelésre készítette, azaz nem speciális szempontokra szűkített igényeket elégített ki iparszerűen, hanem vallomásként, személyes üzenetként a megértő mindenki számára alkotott. E nagyjelentőségű tettével az éremműfajt az emelkedettebb művészi közlés lehetőségének szférájába emelte, mert ahogyan a befogadók lehetséges tábora elvesztette mennyiségi konkrétságát, úgy szorította, kényszerítette magamagát érmei formálásakor a valóságos emberi értékek hirdetésére. Érmei nem eseményekhez, évfordulókhoz kötődnek tehát, hanem egy-egy szép gondolathoz, alkotójuk finoman rezonáló érzékeny élményvilágához. Valamennyi érmén a szuverén személyiség fénye ragyog.

Művészetének soha ki nem mondott, de munkái minden kis részletéből ránk sugárzó eredménye: az emberi minőség. Utánozni őt éppen ezért lehetetlenség, s manapság még a puszta követése is fémjelez. Legjobb korszakában készített, úgynevezett művészsorozatában a megértés csodálatos esztétikumát adja nekünk. Nem mintha a többi érméből hiányoznék a kvalitás, ami szűkszavú, de pontos értelmezésében: „a szobrászi technika egyéni alkalmazásából, az egyes formáknak egymáshoz viszonyított érzékeléséből áll." Medgyessyt tisztelő írásában szól így a szobrászi kvalitásról, abban a szobrász-szakma mai művelői számára oly borzongatóan érthetetlen írásában, ahol a szavakban is kifejezett megértés csodálatosan alázatos emelkedettségével ismétli a „rivális" másik nagy mesterről, hogy az „szobrászatunk eddigi történetének legjobb mestere." Mindebből talán az az érthetetlen a maiak előtt, hogy Ferenczy Béni a maga művészetén kívül is értette a szobrászatot mint anyagalakítást. Medgyessyről írásban, a régi és kortárs képzőművészekről pedig érmeiben mondja el megértését.

Mi is a megértés? Járatlanok vagyunk manapság az etika területén, nehéz közös megegyezést remélve róla beszélnünk. Minden gesztusunkkal, szavunkkal azt akarjuk, hogy magunkat, a mi ügyünket értessük meg másokkal. Mások megértésével azonban alig próbálkozunk. Megértjük mások helyzetét, sorsát s részvét aggódás, irigység, harag támad bennünk. De nem tudunk magunktól elvonatkoztatni, milyen nehéz, hogy ne magunkat, hanem másokat értsünk — „csak én bírok versemnek hőse lenni". Mennyit birkózott ezzel a gondolattal a Ferenczy Bénivel annyi sokban rokon Babits. A megértés nem csak a belátás, a megértés *azonosulása* is, olyan amikor van mit tennünk magunkból megértő mértékként másokkal szemben. Az emberi megértés misztériumába vezetnek bennünket Ferenczy Béninek a maga mértékével kifejezett, a maga szobrászi állításaival formált mégis mások igazságait hirdető érmei.

Érmeiről szólok és sehogyan sem tudok eljutni, hogy minden képzőművészeti alkotás mibenlétéről, a formákról beszéljek. De nem olyan attraktív formai eredmények az övéi, hogy a logikus értékelés késével szabdalni lehessen például a korában dívó izmusok porcióira. Különben is a logika bárdjával darabolni a művészetet és különösen az ő művészetét nem illik. Hiszen éppen ő bizonyítja munkásságával, hogy nem csak a logika az egyetlen érintkezési formánk nekünk embereknek. Nem logikusan épül tehát művészete a kubizmus eredményeiből. Bár volt korszaka pályája kezdetén amikor szobrai és érmei e stílustörekvés érezhető közelségében fogantak. Ilyen például érmei közül édesapja Ferenczy Károly egyik rajzáról készített *Birkózók* érme, A *Spanyol lovasiskola, Adyról* készített érme, majd *Egon Schille* modernista festőről és még több a tízes, húszas években. Még az 1930-ban készített *Lenin* érmén is felfedezheti a nyomozó szem e stílus közelségének jeleit, mindezek a jelek azonban elvesznek a nyomozó szemei elől későbbi műveiben. A fiatal szobrász e korai korszakában — bizonyára a kor szellemi művészi törekvéseinek is a hatására — az egyes formák egymáshoz viszonyított érzékelésében hangsúlyosabban alkalmazta a kubusokat, vagyis az anyaggal beszélt inkább még mint az anyagban. De nem fogadhatta el a kubizmus filozófiai vonatkozásait, mert ahogy személyesebb kapcsolatba került az anyaggal az általa közvetíthető humánus vonatkozásokra fordult inkább figyelme, s nem követte a kubizmust a geometriai alapigazságok fokozott hangsúlyozásának végkifejletéig. Ferenczy Béni művészete, érmészete tehát nem az előző szobrászi formai eredményekből logikusan következő, nem csak a szakmához kötődő, a valóságból, a maga megéléseiből, érzelemvilágából is épül és *öntörvényű* is mint minden igazán nagy életmű. A formai és technikai tényezőket finom eszközként alkalmazva szól művészsorozata érmeiben az anyag ihletett alakítóiról, a szépség formálókról. Talán egy kicsit nosztalgiával is, mert hogy ők több hittel tehették művészetüket. És egyben figyelmetkérően is rájuk a maiaktól, intve a darabosságra hajló kort, figyelmeztet-

Ady-érem

vén az igazi értékekre. Ne feledjük a gyűlölet[illegible] szí-
tott a kor gonosz szelleme, amikor ő az emberi [illegible] ele-
kedte; az embert az embertelenségben. Első művészi[illegible] ké-
szítette. Művészérmei kétoldalasak, az egyik oldalon az ille[illegible] ön-
arcképét mintázta meg, a másik oldalon pedig az ábrázolt alkotó [illegible] ész-
letét: 1934-ben két művészérmet is készített: *Goya* — az előoldalon kalapos önarcképével, a hátoldalon pedig az 1808 spanyol felkelés részlete; *Poussin*, előoldalon önarcképe, hátoldalon pedig *Nárcissus*. Aztán a csodálatosan szuggesztív *Van Gogh* érme következik, majd *Rubens, Tiziano, Cezanne, Tintoretto, Ferenczy Noémi, Ferenczy Károly, Greco* és később a *Lionardó* éremmel teljesül a sorozat.

Felemlítik, hogy Ferenczy Béni érmészete, festősorozat érmeiben vesztett szobrászi erejéből, maga ís festőivé alakult. Ennek az észrevételnek az az alapja, hogy az érembe áttett képek valóban nagyon hasonlítanak az eredeti műhöz, de a festő által festett képet Béni mintázva adja elő, formával mondja el a színeket is, úgy hogy szinte a színeket is érzékeljük. Az önarcképeket is úgy jeleníti meg bronzérmeiben, hogy a festő jellemzését önmagáról megtartja. Nem ő Ferenczy Béni ír róluk képet az érmeken, hanem ahogyan *ők* látták önmagukat, azt megértve mondja el a bronz anyaggal. Így érti meg a diplomata festő *Rubens* világfias, ám mégis kissé kesernyés fölényességét, *Daumier* bölcsességét, *Goya* iszonyatát, őrületét, *Van Gogh* rettenetes küzdelmét, a fönséges aggastyán *Tiziano* nagyságát, a mester *Tintorettót*, a nyakas *Cezanne*-t... úgy mintázta érmein portréikat, hogy őket mondja, s nem róluk beszél. A magyar szellemi élet kimagasló jeles alakjairól készített érmeit tekinthetjük egy másik sorozatnak, mely érmeiben a megjelenített alakokról: zenész, író emberekről vallomásos megértéssel már a szobrász Ferenczy Béni beszél. *Ady, Bartók, Karinthy, Kölcsey, Bessenyei, Virág Benedek, Berzsenyi, majd Arany János,* — melyhez az ismeretes Petőfi rajzot is felhasználta — e másik sorozat főbb művei.

Ferenczy Béni megújította a magyar éremművészetet, különösen azzal, hogy kimagasló szobrászi kvalitásával, kivételes érzékenységével a személyes vallomás közegévé tette a műfajt, a meghittség körébe vonta, az embertől emberhez szóló üzenet finom eszközévé tette. Érmei társasága emelkedettebb emberi szférába vezet bennünket, s kézbevéve őket tapintásunkkal isszuk a formai írásnak azt a lélekkel artikulált finomságait, amire csak ő volt képes. Az éremművészet az ő hatására mélyült, komolyodott el hazánkban. Fiatal szobrászaink, éremművészeink, ha jelentőset alkotnak, hozzá közelednek, ha kevésbé jelentőset, tőle távolodnak.

KOVÁCS GYULA

Emléksorok Forbáth Imréről

1898—1967

Váratlan hirtelenséggel dőlt ki sorainkból a költő, „kinek délmagyar erdők zúgtak bölcsődalokat" a szőke Balaton partján, és aki a „Moldva sötét vízénél" talált második hazára avantgardista cseh írók, művészek és kérges kezű munkások között. Elment a „bolondul kékszemű, nyugtalan szívű" vándor és cserébe itthagyta nekünk ajándékozó gesztussal egyedülvaló életművét — idegen nyelvű környezetben írt verseit, tanulmányait, cikkeit, aforizmáit. Egyéni hangszerelésű és mondanivalójú, színes örökség ez, amelyet azonban a költő sajátos helyzetéből és egyfajta sznob, vagy inkább arisztokratikus irodalmi tájékozódásból fakadóan egyelőre, sajnos, csak a beavatottak ismernek.

Több évtizedes fegyvertársi kapcsolat után tavaly ősszel a nálunk lezajlott *Költészet Napja*in találkoztunk utoljára. Egy korábbi sérülése következtében botra tá-

1961 Dec 22

Ferenczy Béni

Rajzaiból úgy látjuk, sokáig élt a pátriárkák bibliai korában. Ruhátlan Józsefek, koronás Jeroboámok és szakállas vének jelennek meg ekkoriban mappájának lapjain.

Nagybányai visszaemlékezéseiből kitűnik, hogy gyermekkorának milyen feledhetetlen élménye volt a József és a Hegyi beszéd festése, mikor is előkelő barátok, festőkollégák és cigánymodellek együtt vonultak ki Ferenczy Károlynak ős-deli pátriárkai vezetése alatt a Zazar partjára, s maga a színes-jelmezes-félmeztelen kivonulás, ez az újnomád szent karaván, mely naphosszat néma mozdulatlanságba merülve idézett fel a történelem mélyéről egy-egy pillanatot, azt, hogy testvér testvért elad, meg hogy mi is a boldogság...

Talán ez az apjához fűződő emlék nyitott kaput azoknak a véneknek és fiúknak, akik új rajzain annyiszor megjelennek. Ezek a rajzok ugyanolyan varázslatosan idézik az emberiség emlékezetében szunnyadó pásztori világot, mint Thomas Mann József-regénye, vagy mint egy utolérhetetlen versében Victor Hugo:

... Mindezek ideje az ősi ősidő.
Izráel törzseit akkor bírák vezették;
Órjások lábnyomát leste a meggyötört
Ember, sátraival bolyongva és a föld
Az özönvíz nyomán lágy, iszapos, vizes még.

(Nemes Nagy Ágnes fordítása)

A szétszóródott Ferenczy-gyerekek úgy őrizték Nagybányát, mint a zsidók a diaszporában Jeruzsálemet. *Valaha ők istenközelben éltek* — ez volt minden gondolatuk alján. Olvassuk csak el, bármelyik Ferenczy-fiú emlékezéseiből hogy sejlik elő, s hogy támad föl az a varázsosan bensőséges világ, a Krisztus-arcú család- és törzsfővel, aki eladdig soha nem látott színű völgyek felé vezeti népét, az Anyával, aki fehér kalapban fest a kertben, s otthon Rousseau-t olvas gyerekeinek, a kisvárosnak soha nem romló emlékű hőseivel — a képkeretezőkkel, a modellekkel, a bányamérnökökkel —, akikhez mindhez fűződik valami kacagtató anekdota, s közben mindnyájan művészettörténeti adalékká lettek — ez az a múltba süllyedt ígéret földje, amelyen örökre ott lebeg a civilizált formák és a művészi munka szent komolysága, az állandó társasélet derűje, s mindenekelőtt ez volt az Iskola, a kor legmaradandóbb magyar vállalkozása.

Milyen kiváltság: ebben a környezetben gyerekeskedni és készülődni a hivatásra. S milyen átok! Mi lesz abból, akinek bölcsőjét itt ringatják: isten választott művésze vagy epigon? Az bizonyos, hogy a nagy művész gyermeke könnyebben *boldogul*, de annál nehezebben jut az *üdvösséghez*.

Réti István mondogatta, hogy a Ferenczy-gyerekek azért olyan tökéletes művészek mindhárman, mert gyerekkorukban nem láttak gicscset. De lám, a hibátlan ízlés, amelyhez nagyszerű technika is járult, Ferenczy Valért nem tudta kilendíteni apja árnyékából. Noéminak sikerült, de minő konok akarat, hangyaszorgalom, végnélküli kontempláció és önmegtagadás kellett hozzá, hogy érvényes tartalmak hordozójává tegye azt a szecessziós dekorációt, amit örökül kapott.

Ha regényt írnék, bizonyára kísértene a Béni—Noémi ikerpár egymástól távolodó sorsának megrajzolása, amely végül is titokzatos egyezéseket mutat. Amíg Béni világfi volt, a legjobb értelemben volt az, mint kedves képén a „Gentiluomo inglese" — addig ikertestvére sündisznóállásként választotta magának az akaratos hallgatást, egy karthauzi mutizmusát. Egy regényíró tényleg eltűnődhetnék rajta, hogy Ferenczy Béninek is vajon miféle génekben hurcolt sors-lehetősége volt a *silentium* vállalása, hogy egy belső sokkra épp ez a lappangó hajlandóság ugrott elő, s akit hatvanöt éven át nem tudott kiszakítani ezerszálú emberi kapcsolatai közül, azt egy fizikailag gyönge pillanatában megpróbálhatott az örök hallgatás cellájába zárni?

A regényíró azt mondaná: sorsában ez is Nagybánya volt.

★

GLOSTER: *Nos hát, uram, ki vagy te?*
EDGAR: *Szegény ember, bénává téve a sors*
Csapásai által, a ki múlt s jelen
Keservek iskolájában tanultam
Irgalmas lenni. Nyújts kezet...

Edgár ő, a szívben és lélekben valaha büszke Edgár („hajamat bodorítám, kesztyűt viseltem" — mondja magáról), de aki azóta sorsot és nevet cserélt, s ma úgy hivatja magát: Szegény Tamás. Lear király viharában ő az együgyűséget választotta menedékül.

A létezés zérus pontjára redukálta magát (láttára még az őrjöngő Lear király is döbbenten kérdi: „nem több az ember, mint ez?"), s ő lesz az, aki egyesegyedül igazságot tud tenni, és irgalmasságot tud cselekedni, és vigasztalást tud hozni egy mindezekben szűkölködő világba.

Lear király viharában ő a szivárvány.

★

A napokban, egy hivatalos helyiségben váratlanul szembe találkoztam Ferenczy Béninek új Bartók-szobrával. A művek, ha egy időre szemünk elől veszítjük őket, közben tovább érnek bennünk, s viszontláttukra meglepődünk: mi mindent tudnak mondani. Hirtelen azt éreztem, hogy maga Ferenczy Béni néz rám, olyan önarckép-szubjektivitású ez a bronzfej. Ó, hová lett erről a régibb Bartók-rajzok és Bartók-plakettek nemesfölényű intellektusa? Azokon meglátszott, hogy modelljük a Szellemi Együttműködés Ligájának üléseire járogatott humanista nagykövetként, ez az új Bartók-Ferenczy pedig olyan, mintha most jött volna egy koncentrációs táborból. Az Edgar volt, ez Szegény Tamás, aki mindazt végignézte, amit milliónyi üvegesedő szem utoljára magába fényképezett és a kürtőn át a semmibe vitt. Ez a deportált-bartóki arccal ránktekintő Ferenczy Béni végigélte nemcsak a sárkányokat, hanem a haláltáborokat is. Egy olyan Bartók, aki nem tudott elhajózni tengerentúlra, egy olyan Ferenczy, aki nem talált rá Heléna klasszikus szépségére...

Pokolra szállt, hogy kalauzunk lehessen, *kivezetőnk* a pokolból. Vajon nem úgy szólítja-e őt Illyés is, mint Dante Vergiliust?

Vedi la bestia!...

Illyésnek is infernális tájon, világvégek, özönvizek fenyegetései között, a pusztában vándorló nép szorongásai között lobog fel Ferenczy Béninek szelid-pásztori és Mózesként vezérlő, új emberfaj magját vető és bestia-szelidítő alakja. Vajon nem a dantei fohászkodás magyarra — és mára! — fordításának hat-e a Ferenczy Bénit szólító Illyés-vers harmadik része?

Segíts, vezesd el
vad ösztöneinket is egyszer,
kik követnek épp úgy sereggel,
békéltető karámba,
naponti s örök éjszakára,
mindenség-szelidítő mester.

A türelmes olvasó talán észreveszi, hogy minden eddigi kép, a pátriárkák kora és Shakespeare viharja, Bartók arca és az Illyés-idézet csupán arra szolgált, hogy megannyi prizmaként közelebb vetítse az ősképet, amelyben minden továbbinak értelme benne van, s ez: a Hosszan Hallgató alakja a Megismerés mélységeinek kapujában.

A fiatal énekes

A magyar művészetnek azt a csodálatosan gazdag, szinte renaissance-pazar korszakát, amely Nagybányától — szeretnénk hinni, hogy — máig is tart, egykor *Budapesti Iskola* névre akarták keresztelni. Lásd: Párizsi Iskola, vagy még inkább: Athéni Iskola...

Ha egy Rafael akadna, aki ezt megfestené! Milyen szép részlete volna az a csoport is, amelynek Ferenczy Béni ül a központjában. Hátul belátszanak Petőfi és Ady bronzcsúcsai, az előtérben Hatvany áll, magyarázó mozdulattal mutatva feléjük, miközben másik kezét a legfiatalabbak felé nyújtja. Mert igen nagy számban voltak mindig írók és költők, öregek és fiatalok Ferenczy Béni körül. Mi volt ez a sereglés? Testőrség? Triumfus? Ők pótolták talán azokat, akiknek jönniük kellett volna, s nem jöttek — a választottak a hivatalosakat? Vagy itt találták a legjobb atmoszférát? A mementót, hogy a hivatást nem lehet letenni mindhalálig?

Egyik írását azzal fejezte be, hogy példaképe Sokratés, aki a siralomházban zeneleckéket vett. „Élj az utolsó pillanatig!" — írta. Akkor még nem sejtette, hogy milyen nehéz feltételek mellett fogja ezt, s milyen lenyűgözően bizonyítani.

Műveivel argumentál.

Ezekre a művekre akartam itt felhívni a figyelmet. Hiszen a kortárs-figyelem is regisztrálhatja, amit majd a művészettörténelem ilyen cím alatt fog megírni: *Ferenczy Béni estéje.* Megrázó és felemelő, gazdag fejezet lesz ez. (Feltehetően olyanféle, mint Liszt Ferenc estéje, amit Bartók és Szabolcsi Bence revelált az utókornak.)

Michelangelo, Liszt, Arany János — s folytathatnánk a sort. A kései korszak szemérmesen takargatott műveit a kortársak legtöbbször észre se vették. S már hányszor kiderült, hogy bizony ezek koronázzák az élet művét.

Furulyás

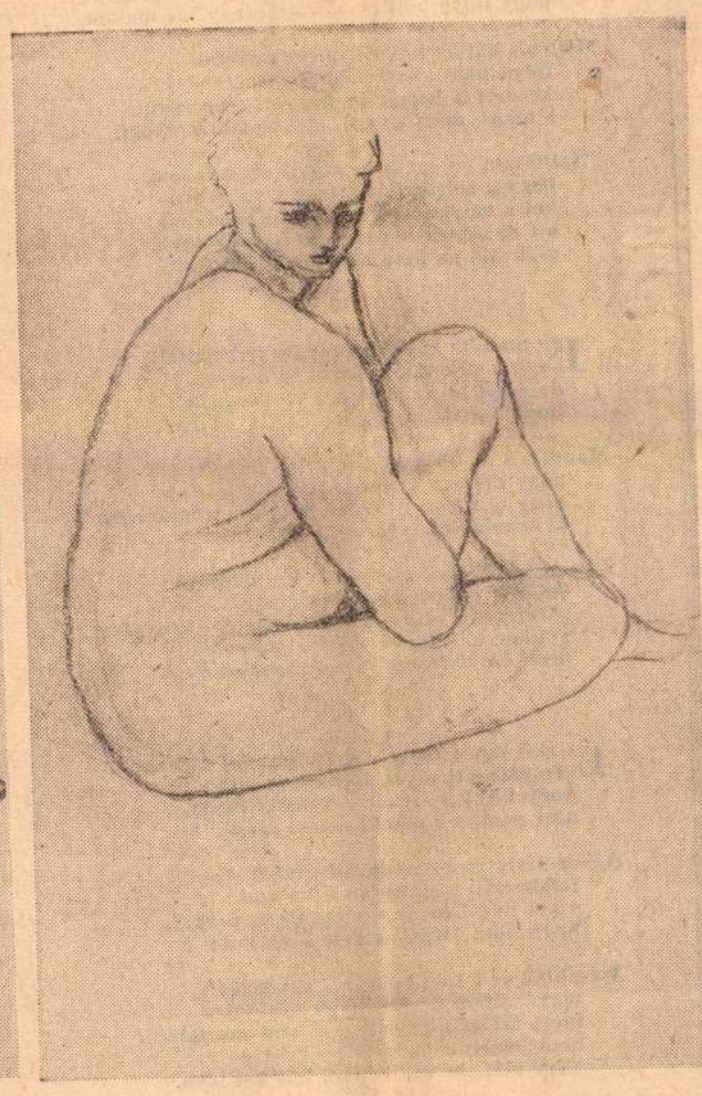

Ülő akt

Anya gyermekkel Ferenczy Béni rajzai

Az aranyember filmen

ÚGY LÁTSZIK, minden közösségnek kell egy romantikus mesélő — andalító, rikató, nagyálmú — egy: nem több; a franciák Hugo-t iktatták be ebbe a szerepbe, mi Jókait fogadtuk el, s őrizzük, becézzük, mint ahogy a fölserdült lány is megsimogatja olykor a divány sarkában a gyermekévek kedves bábuját. A nagy mesélő persze nemcsak mesélni akart; java regényeire komoly mondanivalót ruházott: *Az aranyember*ben például „a pénz nem boldogít" olcsó, de nemes — ha úgy tetszik: antikapitalista — bölcsességét hirdeti, s alakjaival a nemzeti Pantheon fülkéit kívánta benépesíteni, vasakaratú, szoborszép, érzelmes reformkori jellemekkel; a romantika, míg eleven volt, valóságábrázolásnak hitte magát, és ez benne a legromantikusabb.

NEKÜNK NINCS ilyen naív hitünk, ellenben jogunk van a romantika örök mézét szívni, s Gertler Viktor, *Az aranyember* forgatókönyvének írója és rendezője, ezt, a mese édességét vonta ki Jókai kedvenc regényéből. Néhány újság és képeslap kritikusa a szemére vetette, hogy a filmből hiányzik az írott mű társadalombírálata és nemzeti hőseposzjellege; szerintünk ez fölösleges akadékoskodás: a közönség Jókai romantikáján ámulni, izgulni, elérzékenyedni akar, s ezt az igényt kielégíteni tisztes feladat; társadalmi eszmékért úgyis más szerzőkhöz fordulunk.

OLYAN TEHÁT ez a film, mint egy kedves mozgó panoptikum, színei — sikerült filmszínek: Timéa útiköpenyének lilája, Athalie kékbe sápadó öltözéke, Noémi csiricsáré kis göncei — mintha bájos viaszfigurákat takarnának egyik-másik jelenete — ahogy Krisztyán Tódor rátör Timár Mihályra szobájában, vagy ahogy Timéa csókolgatja szerelmese kardját — a népi látványosságok naív merevségével hat, s mindenütt a mese gyermeki önkénye uralkodik; a felnőtt valóság s a bonyolultabb lélektan törvényei hajlós vesszőként engedelmeskednek tündéri akaratának, meghajol előtte a közönség is, és hálátlan gög volna tagadni, hogy jól érezzük magunkat két óráig e versengve szép színésznők (*Béres Ilona, Krencsey Mariann, Pécsi Ildikó*) és szívre ható színészek (*Csorba András, Bárány Frigyes, Latinovits Zoltán*) társaságában,

CSAK AZ A KÁR, hogy a Senki szigetét a film nem tudta hitetve fölragadni sajgó boldogság-ábrándjaink szivárványvilágába. Amit Jókai, a varázsszavú, e csillapító édentanyáról írt, az tündökölve lebeg a képzelet sugaraiban, mint egy álom, de az álmok elillannak a felvevőlencse rideg tekintete elől, nem adják meg magukat a képi rögzítésnek, velük a film tehetetlenebb, mint a szó, továbbá a szigeti jelenetekben a színésznők is esendők voltak, a közönség figyelmét jobban lekötötték a komáromi valóságosabb élet izgalmai — alkalmasint már csak ilyenek vagyunk: küzdés nélkül az életünk mit sem ér, és megszökénnek a Senki szigete mozdulatlan boldogságának unalma elől, kifejtőzvén a legpuhább asszonykarokból is.

LUKÁCSY SÁNDOR

Hozzászólás az Élet és Irodalom cikkéhez

Egy beszélgetés folytatása

CSERES TIBOR az Élet és Irodalom legutóbbi számában cikket írt: *Beszélgetés egy filmről*. Új magyar filmről — a *Fagyosszentekről* — van szó, az elcelődésnek tehát (a filmíró Cseres a megmondhatója) szilárd hagyományai vannak. Vagy — épp a *Fagyosszentek* esetében is — mégsem ez volna a legalkalmasabb hangnem filmügyi gondjaink tisztázására? — döntse el az olvasó és a nézőközönség, nem tartozik rám. De, minthogy a tárca akarva-akaratlan írói etikai kérdéseket is érint, *e vonatkozásban* nem hagyhatom megjegyzés nélkül.

Divat manapság fölfedezni — olykor nem alaptalanul —, hogy a jó irodalmi nyersanyagot felismerhetetlen masszává gyömöszöli a filmgyári húsdaráló. Cseres Püspöki Mihály szavaival vázol föl egy „alapnovellát", s többkevesebb fenntartással ezt kéri számon a film alkotóitól.

Nincs ilyen alapnovella. Abban a szerkezet nélküli, úgynevezett „életanyagban", melylyel a szerzője tanácsot kérni jött hozzám — majd a tanácskérések utóbb kérésre fordultak: használjam fel filmnovellához, belátásom szerint —, nyoma sincs a vázolt koncepciónak. (Nálam a kézirat, bárki meggyőződhet róla. Jobb is volna, ha meggyőződne, mielőtt sajtóban állást foglal, akár ha fenntartásokkal is.) Használtam föl belőle — *nem egészen két gépelt oldalnyit*, epizódanyagot — a forgatókönyv utolsó (negyedik) változatához is, másféléves munkám végén. Ezért a két oldalért az „életanyag" szerzője honoráriumot kapott (annyit, mint háromnegyed évi munkáért a filmíró), s fölkerült a vászonra, jogosan: *P. M. elbeszélésének felhasználásával...* A beadványokban, levelekben, szóbeli és írásbeli panaszokban, amelyek e tárgyban mégis megszülettek, *idáig* szó sem esett a film megtagadásáról (épp ellenkezőleg; ha jól értettem, a beadványok szerzője azt nehezményezte, hogy a filmíró neve *is* vászonra kerül) — rendben van. Szót sem érdemelne nyilvánosság előtt.

DE IGY KÖTELESSÉGEM a szólás, mielőtt közforgalmú példatárba kerülne az ügy: ez a *kész filmből* lepárolt alapnovella-kivonat nem a filmgyári gyakorlat, hanem az írói etika tárgykörébe tartozik.

S még egyet, ha már a hírhedt „filmgyári húsdarálónál" tartunk.

Még jogos esetben is van abban valami ízetlen, ha a filmíró — vagy a nevében másvalaki — nyilvánosság elé viszi a rendezővel támadt vitáját. Mert a filmrendező — noha kétségtelen a helyzeti előnye — legalábbis két ponton védtelen az íróval szemben: többnyire nem tárhatja a közvélemény elé bizonyítékát, a forgatókönyv *eredetijét*, s: ő, a rendező, *sosem hárithatja át a felelősséget az íróra.*

Mégis gyakori az ilyen vita, s a Cseres cikke ez ügyben is szólásra kötelez: a *Fagyosszentek* nem jó példa — még fenntartásokkal sem — a húsdarálóelméletre. Ellenpélda inkább. Rendező és író nehéz, gyötrődő vitákban hónapokig formálgatta a témát, s végtére *mindig* és *minden lényeges* kérdésben közös nevezőre jutott. Részt vett az író a technikai forgatókönyv munkájában is, már az operatőrrel együtt — és soha nem kíván magának jobb alkotói kollektívát.

Nagyon nagyot akart persze ez a kollektíva, és — ha nem is olyan kevés — a nagyon nagynál lényegesen kevesebb sikerült. Jó volna, ha volna olyan éles szemű filmkritikusunk, aki meg tudná mondani: *miért?* De ha netán nincs ilyen, az alkotóknak kell ezt a miértet is kibogozniuk — tanulságnak ez sem utolsó.

AMI AZOKAT A MIÉRTEKET illeti, amelyek a hatáskörükbe tartoztak. Amelyek pedig kívül esnek az alkotói hatáskörön, s a nem annyira filmgyári, mint inkább *filmgyártási* gyakorlatot illetik — emlékeztetek Dobozy Imre cikkére —, azokra is válaszolni kell előbb-utóbb. Kiváltképpen sürgetik a választ a közéleti-politikus-problematikus témájú filmek, amelyek eleve többet vállalnak előrerágott tézisek sikkes illusztrálásánál.

Ha Cseres tárcájának valamely célzása erre vonatkozott, azzal egyetértek.

Fekete Gyula

1.

Mint a gyanutlan rügy népi rengetegben,
sorsom hajnalán úgy jöttem világra.
A lét önkénye szült, kiszabván a helyet,
melynek a neve üt is jól a tájra,

S illik oly faluhoz, mit székelyek laknak.
Mert azoknak bizony nem jó soha úgy,
mint ahogy mások valamit tenni szoktak.
Így hát, hogy figyelj s eszeddel ne aludj,

Igaz módon mondják a neked valótlant.
Emígy tettek a faluval is éppen:
farkasok lakának mondván azt a helyet,
hol csak ember él s vergődik a létben,
farkasok lakának mondván azt a helyet,

2.

De aztán abba, a Farkaslaka névbe,
az ordas vadak nem ingyen kerültek.
S hogy mégis miképpen, azt szíves emlékül
régi temonda beszéli nekünk el.

Bujdosván, szól a szó, a székely honfiak,
a bősz tatárok elől hajdanában,
egynéhány bujdosó, messze a völgy fölött,
rejtekre talált a hegy oldalában.

Idővel a néhány néppé szaporodott,
s megindult egy szívvel a honfoglalás.
Öntözték a reményt, gyomlálták a gondot,
s napestig nem volt sohasem megállás,
hogy épülni tudjon nekik a szállás.

3.

Sbár éjjel a környező s a messzi tájon
a tatár tüzek gyakran megvillantak,
álitták emberül a zimankós időket,
s gyökeret vertek fent a Gordon alatt.

Azaz, vertek volna gyökeret a hegyen,
a kő-malmot a nép ha meg nem unja.
Vagy ha támad vala hirtelen egy folyó,
mely a vízi malmot hajtani tudja.

Így bizony nyelte a mérget gyermek és nagy,
mert úgy őröltek búzát, mint az egér,
vagy ették szemesen, akár a vadgalamb.
Pedig az étek áldó szót alig ér,
ha nincs melléje hű társ és jó kenyér.

4.

Tanácsot ültek hát, hogy vajjon miképpen
lennének urak ezen a nagy bajon.
S a bölcs tanács végin az volt a bölcs Ige,
hogy folyó kell csak, s azon egy kis malom.

Megvolt hát az Ige, de mivel a szóból
folyó nem akart sehogy sem eredni,
kezdett a borult ég nagyon cseperegni,
s majd, mint az eső, megszólalt Kerengi.

„Hallottam én egyszer, vagyis olyanforma,
hogy a folyónál, odalent a völgyben,
hol a martalócok rabolva csapongnak:
ott egy malom van, amelyen őrölnek,
csak hát az úton akárkit megölnek."

5.

Így mondta Kerengi, ravasz ügyelettel,
hogy a valónak meglegyen a szaga,
de azért ki ne bújjon a szó-bozótból,
hogy a malmot bizony ő látta, maga.

Mondta, s az örömhírt magára terítve,
nagy próféta gyanánt figyelte tovább,
hogy mit tesz a tanács, s vajjon a malomért
ki szánná oda vérének olaját?!

Egy szóból kettő lett, míglen harmadikul
őszöreg ember ajánlotta magát.
„Megettem már, mondá, jóformán kenyerem:
gyűjtse hát egybe ki-ki a gabonát,
mert én elviszem az egész rakományt."

6.

És másnap az öreg, úgy naphajlat tájban,
két befogott lóval már elé is állt,
hogy ki-ki a szekér derekába rakja,
ami szemes gabonát őrleni szánt.

Aztán a szerencse védő fátyolával
letakarták a szekéren a halmot,
s két hegyi lovával elindult az öreg,
hogy hold jöttére elérje a malmot.

A zsákból és a sors bokrából egyaránt
vigyázott rá a szegények gyámola,
mert tatárt megölőt, sem vad martalócot
nem jelzett a jószerencse csillaga,
s így völgybe ért az öreg hős két lova.

ZIZZEN

(RÉSZLET AZ „ÁRON BÖLCSŐJE"

7.

Az időre feljött a lusta hold is,
s kiragyogtak a nagy őszi csillagok.
S aztán a vízparti, lombtalan fák között,
gyenge fénnyel egy ablak is pirkadott.

Felcsapta a fényre a fülét a két ló,
s fény iránt húztak a színes avaron.
Majd egy iromba fahídon átdobogtak,
s fújva megálltak a lisztes udvaron.

Kijött a molnár, s már hordták is a zsákot;
s amíg a lovak vártak az udvaron,
odabent a házban folyt rendjén az őrlés.
Bagoly szólt néha, s duruzsolt a malom;
különben csend volt, s holdfényes nyugalom.

8.

Így múltak az órák, majd egyszer a molnár,
a gyertyaláng mellett, jaj megriadott:
döngető dobogás és nyerítve rúgás,
hörgés és vicsorgás: jaj, amit hallott

Ablakhoz ugrott s ahogy kinézett azon,
elborzadt szörnyen s megtottyant a szája:
„Szent Isten: farkasok! Eszik a lovakat!"
Nézte az öreg is, s amikor látta,

Hogy immár vége van az ő két lovának,
bajlátott arcán lefutott a könnye.
Hajnal tájban aztán hazament a hírrel,
hogy kárba vész a szegénynek mindene,
s végtére sem marad más, csak Istene.

9.

Gyalog az utakon, a téli vad éjben,
hódara verte s küzdött a szelekkel.
De állotta a ván csont jól a zimankót,
s mire kiverődött végre a reggel,

Haza is ért a hírleső hegyi honba.
„Szerencsémet, szólt, nem virágra tették,
mert hát őrlés közben, a holdas udvaron,
áldz farkasok lovaim megették."

S mondván, a szó rögtön megfagyott a légben,
és az arcokra sárga döbbenet szállt.
Aztán a félelmet legyőzte ész s harag,
s bézárva szívökbe létet és halált,
mind a nép a lisztért bátran hadra állt.

10.

Az zászlójuk zsák volt és üres tarisnya,
s a fegyverük csak amolyan kézbeli.
De táncolt a zászló a haragos szélben,
s zengve szóltak a szerszámok élei.

El is hozták a hit erején a lisztet,
majd az Ige is testté lőn szaporán.
De szívök az örömben sem lett hűtelen,
mert az öreg hősnek a nagy lakomán

Két lovat szavaztak s száz évet jutalmul.
Sőt a völgybe futó utat is a nép
róla nevezvén utóbb, már az öreg hős
váltig olyan lett, mint egy valódi kép,
ki sírgödör helyett a rámába lép.

11.

Nem volt hát kis dolog, amit végbe vittek,
hogy meglegyen a malom s a jó kenyér.
Nagy küszöb volt a tett, s oly becsüs a vívmány,
hogy drága aranynál ma is többet ér.

Hiszen ember helyett az őrlési munkát
elvégezte immár s jobban a malom;
s a zord hegyet is legyőzte a lágy kenyér,
mint a zsarnok telet a gyenge falomb.

S látván az értelem, hogy a játszi folyó
mily nagy pártfogó s a völgy sem csapodár,
bolydult a hegyi nép, s majd a szebb jövendő
parancsa szerint egy boldog mátkapár
lakni völgybe szállt, mint bátor két madár.

ILLYÉS GYULA:

1011 FERENCZY BÉNIRŐL

Rajongok a formabontásért. Imádom a formabontást. A festészet, a szobrászat mi más vajon, mint a látás felsőfokú gyönyöre, ölelődzése a világ szép formáival? Ám mi élményt ad éhes szememnek egy józanul kerek ébresztőóra, összehasonlítva szétszedett belei aranygubancának asztalra öntött kincstárával? Szép a gitárok lánytomport idéző hajlata? Szétszedni hát minden gitárt, amíg csak hajlat kerül belőle. Társasjáték minden színdarab? Még több játékot hát bele, illetve belőle, még nekem is! Fölpezsdülök, ha zengő átkai csúcsán Lear király egy pillanatra leveszi szakállát s tudatja, hogy ő persze azért Ferenc barátom, akivel az imént az eszpresszóban vitáztam. Ki nem tombol a formabontásért? Ifjúkorunkat idézi, amidőn mást se tettünk, mint bontottunk.

Unom a formabontást. Torkig vagyok szabályaink örökös-gyerekes — bontogatásával. Az ébresztőóra föladata, hogy fölébreszszen; lényege tehát, hogy járjon, oly megnyugtató ketyegéssel, mint a jégcsapoké, ha — már az éjszakában — itt a tavasz. Hogy mit közölt velem Lear és Hamlet és Macbeth, azt majd az előadás után — igen, a kávézóasztalnál kívánom részletezni Ferenccel, Ivánnal, Miklóssal és Imrével. Tévedsz, testvér, ha azt hiszed, hogy a szép szemedért jöttem ide a néző-terembe. A munkádért, a képességedért: a játékért, aminek csakis szigorú szabályai lehetnek. Semmi szükségem, hogy élvezetemet megszakítsák azzal, hogy valami rosszul-főtt tanulságot számba rágjanak, vagy valami rejtett hatóerőre fülemnél fogva figyelmeztessenek. A tanulságot, az élmény végén, magam óhajtom szívembe zárni. Az efféle megszakítás alig más hatású, mintha nász-szoba ajtaján kopogtatnánk, és éppen a szenvedély kilesett perceiben, afféle alapigazsággal, hogy minden mulandó.

Az első szótól fogva Ferenczy Béniről beszélek, félszemem folyvást az ő életművén jár. Mert csak azokért a formabontókért hevülök, akik össze is tudják állítani a formát. Szeretem nézni az óra szétszedését. De a gyönyör az, amidőn egyszerre csak megindul. Ismét? S ha a szétszedés után sem indult volna meg? Óhajom ezért, hogy már a szétszedés módja szolgáltasson némi tanúbizonyságot a remélhető eredményről. Gyermekem kezébe épp ezért eleve megjavíthatatlan órát adok: amivel nem kár a játék.

Mert ez a másik játék, az szent. Mutatja a csak bontók és a csak összerakók két szektájának ádáz összebékíthetetlensége. Ifjúkoromban, amidőn még Ferenczy Bénivel lelkes vitáink is voltak, szinte jellembe vágott, ha például egy absztrakt festő figurálisra tért át, ha egy aktivista költő, bár éjnek évadján, két sor összerímelésére vetemedett. Menlevelet veim működtetését a polgár pukkasztásához hangolja. Ennél csak egy ásíttat meg jobban: a kérkedés; ha valaki a műbe rejtett értesüléseivel akar hatni a polgárra, illetve azon át reám. Komoly időket élünk, komoly vigaszra, igaz tanácsra van szükségünk: tartalmas művekre. Azt szeretem, ha a művész elvonul alkotása mellől s arra magára bízza a közlendőt. Ha maga a kép vagy szobor mondja el még azt is: honnan szedte össze, miképp rakta olyan *új* egésszé a formáit?

Mert mégis csak azok beszélnek.

De belülről beszéljenek; működésben; élve.

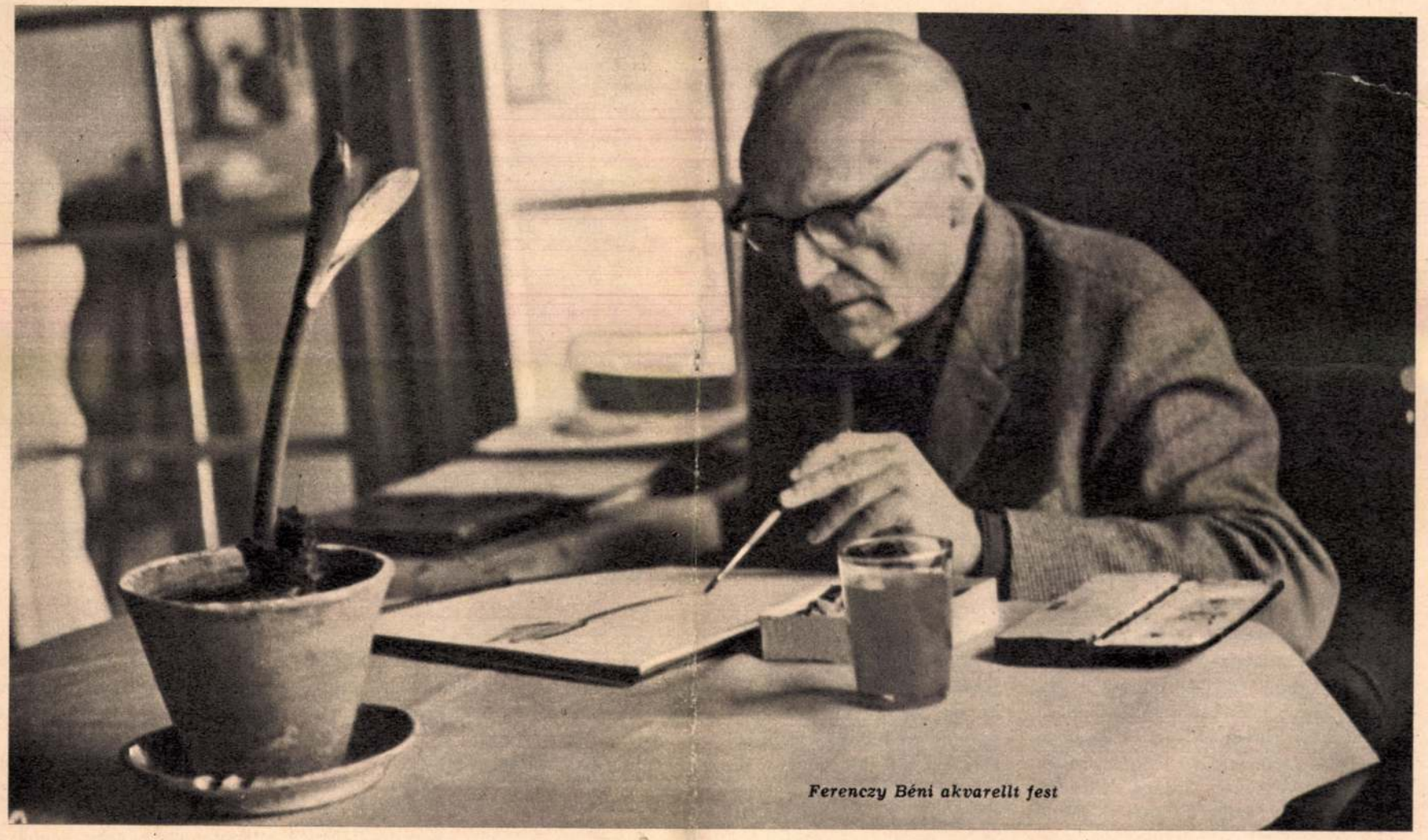

Ferenczy Béni akvarellt fest

Ennek a szép albumnak az elejére az eltervezője, Szántó Tibor, oda akarta tenni Ferenczy Béni néhány alkotását a kísérletező, útkereső, forma-tapogató korszakából. Ismerjük azokat a vállrándításból, szemvillanásból, hangból összetett robbanásos mozdulatokat, melyekkel tíz éve a mi kedves Bénink a nem-et közli. Ezekkel so-

A Magyar Helikon gondozásában megjelenő Ferenczy Béni-album előszava

életszínvonal nem azonos a puszta jövedelemmel, a keresettel, a pénzzel. Amikor arról döntenek, hogy továbbra is eljárnak-e dolgozni az iparba, akkor azt is számbaveszik, hogy ebben az ötezer lelkes községben egyetlen artézi kút van. Sokan másfél-két kilométerre laknak a kúttól. Rosszak az útviszonyok is, ami kiváltképpen az esős időszakokban okoz sok kényelmetlenséget.

Az új termelőszövetkezeti nyugdíjtörvény és a mind biztonságosabbá váló jövedelem azonban mindenképpen gondolkozóba ejti azokat is, akik eddig inkább a bejáró munkások sorsát választották. Nem sokan ugyan, de vannak már visszatértek. Legutóbb Nyitrai Dániel cserélte fel a Fővárosi Villamosvasútnál betöltött állását a termelőszövetkezeti tagsággal. Bozó Imre, a 6700 holdas tsz elnöke és Kovács Pál párttitkár arra számít, hogy az idén és jövőre sokan kérik felvételüket a szövetkezetbe.

— *Van olyan ember Tápiógyörgyén, aki 16 hold földjét hagyta itt, s elment dolgozni Budapestre* — mondja Molnár János. — *Körülbelül 1400 forintot keres havonta. Ő is jól tudja, hogy a tszben rendszeres munkával többet elérhetne.*

Nem ő az egyedüli, akit bizonyára gondolkozóba ejt az olyanok példája, mint Farkas János és felesége. Ez a házaspár 48 ezer forintot kitevő részesedést kapott a közösben végzett munkájáért. S azt is számítják az emberek, hogy a háztáji gazdaság — igaz, nem munka nélkül —, havi néhány száz forinttal növelheti a család jövedelmét.

— *Előfordulhat az is* — latolgatja a lehetőségeket az elnök —, *hogy újfajta gonddal kell megbirkóznunk: a gazdaság nem lesz képes egész éven át elegendő munkaalkalmat nyújtani a tagoknak.*

Elgondolkoztató, hogy az egy tagra jutó évi jövedelem tavaly átlagosan 14 285 forint volt a szövetkezetben. Van olyan kimutatás is, amelyik szerint minden tízórás munkanapra 92 forint jutott. A 649 dolgozó tagból azonban mindössze 164 tartozik azok közé, akik legalább 250 napot vagy ennél többet töltöttek el a közös munkában. A többiek — nem nagy számú kivételtől eltekintve — azért kevesebbet, mert a termelőszövetkezetben *nem* volt több elvégeznivaló. Indokolt tehát az elnök töprengése, hogy mi lesz, ha sokan jelentkeznek felvételre, hiszen a teljes foglalkoztatottságról megközelítően sem tudnak gondoskodni. S érthető, hogy ebből a szempontból is fontosnak tartja a háztáji gazdaságot és a termelőszövetkezet tevékenységi körének bővítését.

Tápiógyörgyén a tsz-tagok 41 százaléka nő. Csaknem mindegyikük férje évek óta máshol dolgozik. Ezeknek a családoknak a megélhetése tehát *két* forrásból táplálkozik: részben a mezőgazdaságból, részben az iparból. Fogas kérdés, hogy a munkásosztályhoz vagy a termelőszövetkezeti parasztsághoz tartoznak-e, s ha a jövedelem szerint csoportosítjuk a lakosságot, akkor ezeket a családokat melyik osztálynál vegyük számításba? A városban lakó munkások gyakran a parasztsághoz sorolják a faluról bejáró szaktársukat, akkor is, ha kiváló szakmunkás, és már a gyár törzsgárdájához tartozik. A tsz-ben viszont azt mondhatják, munkásnak számít az ilyen ember, mert sohasem volt tsz-tag, s ma sem az.

Alighanem azoknak van igazuk, akik arra hivatkoznak, hogy a legutóbbi másfél évtized alatt sokat veszített élességéből a munkások és a parasztok közötti határvonal. Elmosódóban vannak a régi különbségek, s ez így jó.

Én elégedett vagyok — mondja Molnár János

Meggyes Sándor és felesége; semennyi pénzért nem mennének vissza lakni Budapestre

És akik a városból jöttek

Jó példa erre Meggyes Sándor, aki a tápiógyörgyei tsz tagja és a szövetkezet műhelyében hegesztőként dolgozik. A következőket mondja el magáról:

— *Huszonkét évig, 1942 és 1964 között Budapesten voltam gyári munkás, hegesztő. Ott is laktam, családostól, 1955 végéig. Akkor költöztünk Tápiógyörgyére. 1960-ban, amikor a tsz megalakult, a feleségem belépett a szövetkezetbe, de én még négy évig Pestre jártam. Naponta. Mihelyt annyira megerősödött a tsz, hogy megnőtt a gépállománya és szüksége volt hegesztőre is, otthagytam a gyárat. Most harmadik éve, hogy szövetkezeti tag lettem.*

Meggyeséknek új házuk van Tápiógyörgyén. OTP-kölcsönt vettek föl, úgy építették. Most fizették a kölcsön utolját.

— *Igaz, törleszthettük volna részletekben, még vagy tíz évig, de nem szeretünk tartozni. Inkább nagyon összehúztuk magunkat, hogy minél előbb legyünk túl rajta.*

Munkások-e Meggyesék vagy parasztok? Lehetne vitatkozni rajta, de értelme nem volna. Dolgos, szorgalmas család, a férfi jól képzett szakembere a korszerűvé most formálódó, sok géppel rendelkező szövetkezeti nagygazdaságnak. A felesége jelenleg otthon dolgozik, neveli a két gyermeküket, s elvégzi a háztáji munkákat. Arra a kérdésre, hogy nem sajnálja-e Budapestet, nem bánja-e, hogy „parasztasszony" lett, mosolyogva felel:

— *Semennyi pénzért nem mennék vissza Pestre lakni. Sokkal nyugodtabb itt az élet, jobb a gyerekeknek is.*

Azután még hozzáteszi:

— *Tudom én, mit jelent a városban élni, pénzt adni mindenért, még a levesbe való zöldségért is. Ketten kerestünk a férjemmel, mégis nehéz volt.*

Lám, nem is olyan könnyű eligazodni ebben a most bontakozó, új világban. S nem egyszerű válaszolni, arra sem, hogy milyen is most a parasztság élete.

GULYÁS PÁL

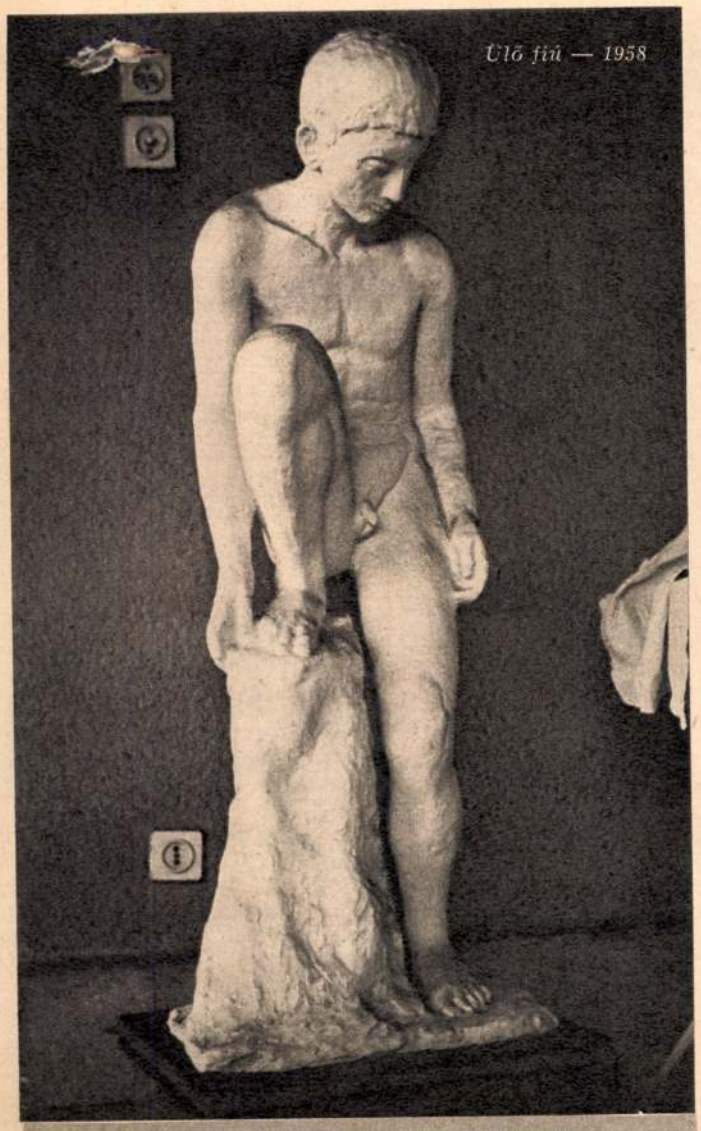

Ülő fiú — 1958

FOTÓ: REISMANN JÁNOS

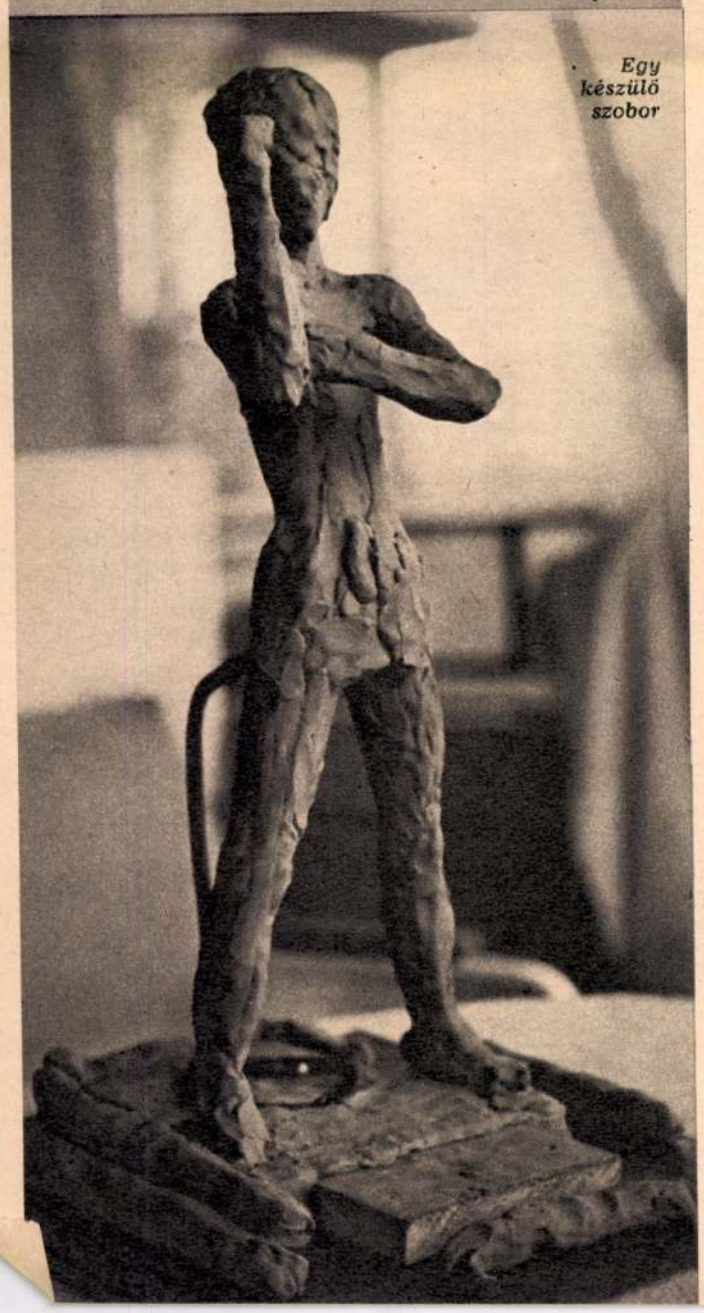

Egy készülő szobor

roztatta most arrébb ezeket a „kezdeti" műveket. Nem azért, mert megtagadta őket: akkori eredményeit.

Mert eredményeit már másutt — bennebb — kell nyomon követnünk.

Közismert, hogy Archipenko tanítványa volt Párizsban, 1912-ben! Ott volt tehát a nagy titkok fölfakadásának forráshelyén, a legjobb pillanatban. Ismerjük az ifjú Ferenczy Béni „kubista" szobrait; micsoda kezdés, ha ezt az irányt folytatja. Berlinben, 1924-ben, a Sturm állítja ki immár absztrakt műveit, a másik nagy magyar absztrakt fiatallal, Bernáth Auréllal.

Hol vannak ma ezek a fölbontott formák, ezek az önállóságra kényszerített hajlatok, önálló beszédre bírt vonalak, megvallatott felületek?

Szigorú és édes Bénink hiába tolta félre azoknak az éveknek nyersen maradt lendület-ábrázolásait. Csak kijöttek azok a ceruzából, a szobrász-hüvelykből. Azt mondják, Picasso szerszám-edzés végett cserél oly könnyedén szemléletet; nézőpontot: zsánert! Ferenczy Bénire meg azt lehetne mondani, tekintete egyszersmindenkorra kiélesült. Nem a külsővel való már-már szemfényvesztő játékra, nem a tetszésre. Mélyebb tekintésre, a lényeg akár tragikus meglátására.

Okosaknak kellett lennünk, türelmeseknek és szívósaknak. Én kezdettől fogva úgy képzeltem el, hogy igen, ő, Ferenczy Béni is — előbb játékból, aztán lázadásból — szétszedett majd összetört magában egy világot. Aztán gyengéden és iszonyú erővel — tündér sugallatra és halálos végszükségből — fölépített egy másikat.

Ebből támadt valami olyan teljessége, aminőt csak a reneszánsz nagy mestereinek életműve nyújt. Egyformán remek kezelője a vonalnak, a színnek és a térbehelyezésnek. De éppúgy tudna művet teremteni bölcseleti eszmékből is. De a verstan törvényeiből is.

Feleségével, Erzsivel

Ez a romboló magából is teljes újat, új teljességet teremtett.

Művei jellemzésére ezért is nyomul tollamra újra és újra ez a szó: *teljesek*. Törvényismerők, épp azért, mert alkotójuk kellő időben törvénytagadó is volt. S így tudja, nem mától, hogy mi a rossz és a fölösleges törvény, és mi a jó és a szükségszerű. Nyilván ez az oka, hogy Ferenczy Béni művei számomra egyszerre csak holmi rejtelmes örök-mozgók módjára kezdtek járni, lejárhatatlanul. Megállíthatatlanok ezek a kis és nagy művek: valaki olyan jól fölhúzta őket, oly mély értelemmel s gyengédséggel tudta kezelni — kezesíteni szinte valóban — szerkezetüket, azokat a bizonyos rejtelmes formákat, melyek lám akkor is belsőek, ha külsők; melyek annyi hozzászólást kapnak és oly kevés hozzáérést, hozzáértést. A perpetuum mobile megteremtésének titka, lám ugyanaz, ami az életé. Művészi alkotásra a legnagyobb szó ma is ez: *él*. Mégpedig örökre, mert hisz „holt" anyagban. Minden műalkotás perpetuum mobile.

Ferenczy Béni művei frissen, tömören, hangosság nélkül járnak, a jó dinamók olajozottságával és termelékenységével. Nem kis mértékben azért, mert a kor minden vívmányának ismeretében készültek. „Külsejük", hogy így mondjam, ízlésünknek megfelelően szerény, tudatosan kerüli a már sorozatban gyártható rendkívülit. A rendkívüli a belsejükben van: rendkívüli erővel sugározzák egy rendkívüli lélek mondandóját a társainak. Ez a mondandó óriási. Az, hogy a világ nincs elveszve. Hogy érdemes bízni a világ összerakhatásában.

Minél konokabb az anyag s keservesebb a munka, annál tündéribb lehet a fizetség, a hála, magától az anyagtól, a munkától. Ki tudja a győzelemmel járó ujjongás nélkül nézni Ferenczy Béni utóbbi tíz évének alkotásait? Igenis, úrrá lehetünk mindenkor, mindvégig a „holt" anyagon; a halálon.

A reszkető kézzel is egymás mellé ejtett színek vidáman harciasak.

AZ „ATOMBOMBA APJÁNAK" REGÉNYE

1.

Luxusvonat és ciprusok...

A férfi, aki február végén feladta a küzdelmet a gégerák kínjaival szemben — élete utolsó huszonöt esztendejét egy pokoli villanás fényében — majd a vakító fény által vetett árnyékban — élte le.

1945. július 16-án, az amerikai Titkosszolgálat által megszabott »hegyi idő« (Mountain Time) szerint pontosan öt óra 30 perckor robbant az első kísérleti atombomba az Amerikai Egyesült Államok területén az új-mexikói sivatagban. Az atombomba fénye nemcsak a sivatagot világította meg, hanem egyben dr. J. Robert Oppenheimer törékeny alakját is. Annak az embernek a figuráját, akinek egyénisége éppen úgy kettéhasadt, mint maga az atom, s aki kételyektől és lelkiismeret-furdalásoktól gyötörten is az »atombomba apja« lett, engedelmeskedve egy katonai gépezet parancsainak. A zuhanás a vakító fényből az árnyék felé viszonylag gyorsan bekövetkezett: 1954-ben Oppenheimert egy látványos »boszorkányper« után hivatalosan »biztonsági szempontból kockázatos személynek minősítették« és visszalökték egy egyetemi laboratórium homályába. 1963-ban, amikor már tudták, hogy a gégerák eljegyezte a halállal, átadtak neki egy magas amerikai kormánykitüntetést — az amerikai Titkosszolgálat azonban továbbra is távoltartotta minden politikai vagy katonai szempontból lényeges kutatástól. A New York Times teljes oldalas nekrológjában *(Az atombomba apja: Egy zavarba ejtő tudós élete)* fanyarul jegyzi meg: »Ez a megdöbbentő módon összetett jellemű ember sohasem volt képes arra, hogy eloszlassa az 1954 előtti viselkedésével kapcsolatban táplált kételyeket.«

Azokban a hetekben-hónapokban, amikor a világ vezető hatalmai a genfi zöld asztal körül megkísérlik megakadályozni dr. J. Robert Oppenheimer szülötteinek, a nukleáris bombáknak gátlástalan szaporodását — Oppenheimer élete beszédes és tragikus illusztrációval szolgál ehhez a küzdelemhez.

Mert Oppenheimer azzal a hatalommal szemben bukott el, amely ellen Genfben a józanság erőinek győzedelmeskedniük kell, ha eredményt akarnak elérni: az amerikai militarizmussal szemben.

Napóleon és a gőzhajó

Oppenheimer különös története voltaképpen akkor kezdődött, amikor 1939. október 11-én Szilárd Leó és Einstein barátja, egy Alexander Sachs nevű üzletember tízheti előszobázás után végre Roosevelt elnök színe elé került, hogy átnyújthassa neki Einstein ismert, világtörténelmi hírességű levelét, amelynek megfogalmazásában Szilárd is segített. A levél arra hívta fel az amerikai elnök figyelmét, hogy Hitler és a nácik egy tömegpusztító fegyver előállításának lehetőségével foglalkoznak, és sürgeti Rooseveltet: adjon utasítást az erőltetett ütemű, koncentrált kutatás és atomfegyvergyártás megindítására az Egyesült Államokban. Roosevelt elnök eleinte túlságosan távolinak ítélte az egész problémát: ezért is kellett Sachsnak tíz hétig várakoznia a washingtoni Carlton szállodában.

Amikor végre Roosevelt elé került, a komoly levelet egy történelmi anekdótával próbálta »megtámogatni«, hogy az elnök fantáziájára hasson.

Bertin, az *»Atom-aratás«* című Londonban megjelent könyvében idézi az anekdotát: *»A napóleoni háborúk alatt történt, hogy egy Fulton nevű fiatal feltaláló felkereste a francia császárt és felajánlotta, hogy gőzhajó-hadiflottát épít számára. Napóleon elküldte Fultont. Hu akkor Napóleonnak több fantáziája lett volna, talán másképpen alakul a XIX. század története«* — mondta Sachs.

Nem tudhatni persze, hogy ennek a történelmi anekdotának milyen szerepe volt a tényleges eseményekben. Valószínű, hogy mégis inkább Einstein és Szilárd aggodalomtól terhes levele billentette meg a mérleget. Tény az, hogy Roosevelt a titkával előhozatott egy pókhálós üveg Napóleon-konyakot, amely már évtizedek óta a családi birtok pincéiben hevert. Koccintott Sachs-szal, azután behívatta katonai segédtisztjét, Watson tábornokot, és kimondotta a híressé vált szavakat: *»Ez a levél azt jelenti, hogy cselekednünk kell«.*

Így is 1941. december 6-án szavazták csak meg az Egyesült Államokban az első nagyszabású titkos hitelprogramot az atomfegyver előállítására — egy nappal a japán flotta Pearl Harbour elleni orvtámadása előtt. 1942-ben a program élén megjelentek a *katonák*. Ennek az évnek a nyarán létrehozták az úgynevezett »katonapolitikai bizottságot« (Military Policy Committee), amely öt tagból állt — de úgy, hogy a katonák többségben legyenek a tudósok felett. A bizottság három tábornokból (Styer tábornok, Purnell tengernagy és Groves tábornok) állott, valamint két tudósból (Vannevar Bush és James Conant). 1942. augusztus 13-án a terv megkapta a »DSM-Project« fedőnevet (Development of Substitute Materials — pótanyagok kifejlesztése). Ez a meglehetősen furcsa fedőnév rajta maradt ugyan az aktákon, a résztvevők azonban a regényesebb »Manhattan-terv« fedőnevet adták a vállalkozásnak.

Groves tábornok szeme

Az Amerikai titkosszolgálat természetesen az első pillanattól kezdve erőteljes felügyeletet gyakorolt az előkészületek felett.

Robert Jungk »Fényesebb, mint ezer nap« című híres könyvében: »1943-ban három titkos várost építettek. A nevük Oak Ridge, Hanford, Los Alamos. Aki ezekben a városokban élt, az amerikai titkosszolgálat tényleges fennhatósága alá tartozott. A városok körül 100 kilométeres távolságban még a poros falusi szállodák portásai is a titkosszolgálat ügynökei voltak. A Manhattan-terv titkosszolgálati főnökévé John Lansdale ezredest nevezték ki«.

A Manhattan-terv katonai főszervezője Groves tábornok volt, aki negyvenhat esztendős korában kapta ezt a megbízást. Az amerikai hadsereg »szervező zsenijének« tartották: az amerikai hadügyminisztérium ötszögű mammut-épületét, a hírhedtté vált Pentagont is az ő felügyeletével építették fel.

Groves tábornok utálta a tudósokat és az értelmiségiek »lelki életét«.

Két idézet Bergier és Latil francia szerzők »Tizennégy ember és egy titok« című könyvéből:

„Amikor Los Alamosban Groves először gyűjtötte maga köré a katonai és titkosszolgálati törzset, így szólt hozzájuk: »Nem lesz könnyű dolgunk. A kiszámíthatatlan bolondok legnagyobb gyülekezetére kell vigyáznunk, akik valaha is összetalálkoztak egy helyen.«"

Groves tábornoknak — mint a második idézet jelzi — nem voltak kisebbrendűségi érzései szellemi képességeivel kapcsolatban sem: »Már első alkalommal, amikor az új laboratóriumban megbeszélést tartottunk, rajtakaptam

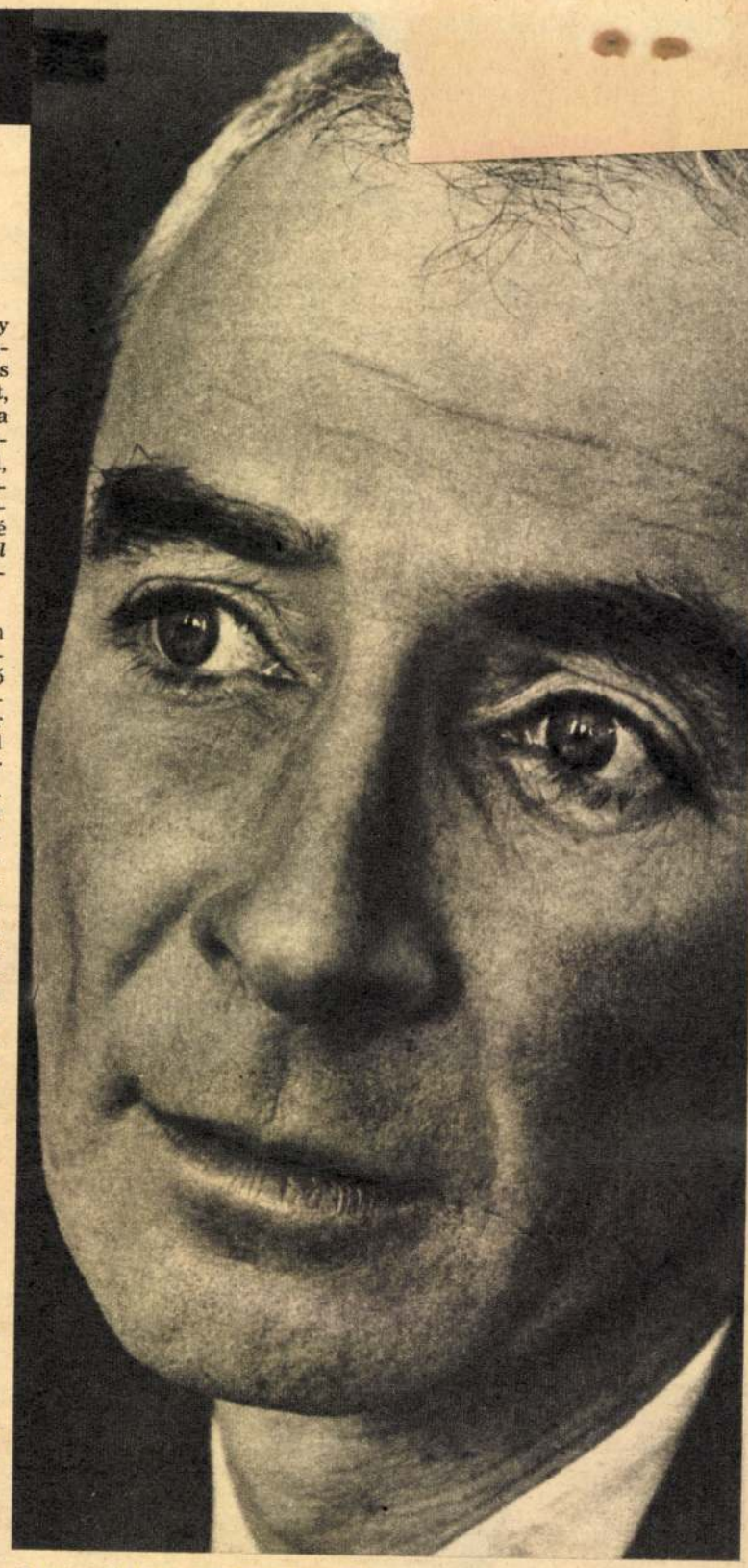

Az utolsó felvétel Oppenheimerről

Einstein és Oppenheimer, amikor még egyetértenek

kiáll.tás

A Finn népművészeti kiállítás anyag
(cikkünk a 41. oldalon)

Tihanyi Lajos: Önarckép
(cikkünk a 41. oldalon)

Kiadatlan levelek Heltai Jenőhöz

1021

1970 óta a *Petőfi Irodalmi Múzeum* őrzi Heltai Jenő levelezését. Csaknem 1800 levél található e hagyatékban. Legtöbbjük neves íróktól, művészektől származik, de sok politikus, tudós s más neves személyiség is található a levélírók között.

E gyűjtemény két szempontból jelentős. Egyrészt kibontakozik a kitűnő író, a melegszívű ember: Heltai Jenő alakja, aki 1945 előtt az Athenaeum Könyvkiadó igazgatója s a Színpadi Szerzők Egyesületének elnöke is volt. Másrészt — s ez korunk szempontjából talán még jelentősebb — a régebbi s a közeli múlt sok ismeretlen részlete tárul fel, kerül közelebb hozzánk — nyomorúságaival és harcaival, intrikáival és csalódásaival, egyes alakjainak jobbra-szebbre irányuló törekvéseivel. Mindenekelőtt századunk irodalmi és kulturális élete kerül közelebb hozzánk: *Bródy Sándor* és *Móricz Zsigmond, Babits Mihály* és *Illyés Gyula, Blaha Lujza* és *Bajor Gizi, Kodály Zoltán* és *Ferenczy Béni, Hoch János* és *Szakasits Árpád* — s mások — levelei által.

E gyűjtemény nagy része ismeretlen, kiadatlan. (Anyaga nem szerepel *Hegedűs Géza Heltai Jenő alkotásai és vallomásai tükrében* című, 1971-ben megjelent kötetében sem.) A levelek legtöbbje most kerül első ízben nyilvánosság elé, kötetbe foglalásuk, teljes szövegű megjelentetésük még ezutáni feladat.

*

A legtöbb levél íróktól, költőktől származik. Az említetteken kívül *Ambrus Zoltán, Balázs Béla, Barta Lajos, Déry Tibor, Füst Milán, Gábor Andor, Hatvany Lajos, Ignotus, Karinthy Frigyes, Kiss József, Kosztolányi Dezső, Nagy Lajos, Osvát Ernő, Révész Béla, Szabó Lőrinc, Veres Péter* s mások — tehát a XX. századi magyar irodalom szinte valamennyi élvonalbeli írója — a levélszerzők sorában szerepel. Közülük sokan segítséget kérnek, vagy kapnak Heltaitól különféle ügyekben, mások pedig véleményt formálnak a kor aktuális politikai és kulturális kérdéseiről, eseményeiről.

A levelek egy része még a múlt század végéről s századunk elejéről való. Közéjük tartoznak a korszakos jelentőségű *A Hét* című folyóirat szerkesztőjének: *Kiss József*-nek levelei. *„... Mód nélkül hiányzol nekem* — írja például 1899 szeptemberében Kiss József Heltainak. — *A te rigmusaid voltak egyetlen komoly olvasmányaim. A Hétben... Kérlek örvendeztesd meg az én vén fejemet egypár hóbortos bolondsággal és hozz egy kis igazi derűt az örök unalomba...*" Később töredezettebbé váltak Heltai s *A Hét* kapcsolatai. *„... Jánoskám!* [ez volt Heltai általánosan ismert beceneve] — írta ekkor a szerkesztő. — *Te már egészen elfelejtettél... Írj mentől több olyan szép verseket, mint az utolsó volt...*"

A századelő éveitől szerepelnek Heltai levelezőtársai között Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi, Szép Ernő, Révész Béla s mások. Legtöbbjük 1919 után is megtartotta szoros kapcsolatát az íróval. Babits Mihály például 1929 szeptemberében azért fordult Heltai Jenőhöz, hogy felkérje őt ünnepi beszéd tartására Baumgarten Ferenc (a Baumgarten-díj megalapítója) síremlékének felavatása alkalmából. Több levélben köszöntötte Heltait — „szeretettel és vonzódással" — Révész Béla, a korai szocialista irodalom e neves alakja, s kért tőle támogatást, segítséget művei megjelentetéséhez.

Az 1945 előtti magyar irodalomban Heltai Jenő a szegény és üldözött magyar írók egyik melegszívű patrónusa, támogatója volt. Az írók sorsáról s Heltai szerepéről is vallanak például a nagy nyomorúságban élt kitűnő költő: *Somlyó Zoltán* levelei. *„... Az öngyilkosság előtt könyörgöm az Ön angyali jó szívéhez* — írta egyik levelében Somlyó. — *Harmadik napja falatot nem ettünk..., semmi pénzem és semmi lehetőségem... Egy regényemmel készültem most el, nem akarják még elolvasni se sehol...*" *„... Egyetlen kislányom meghalt* — írta egy másik levelében —, *idegbetegen, de éhesen is... Szegény feleségem beteg súlyosan és ki van kapcsolva a gázunk meg a villanyunk. A legszebb versekkel voltam tegnap a P. N.-nál* [Pesti Naplónál], *de csak a jövő hónapban vesznek át kettőt. Kérve kérem, nyújtson segítséget ahhoz, hogy a gázomat és villanyomat bekapcsoltathassam...*"

Heltaihoz fordultak sokan az 1919 után emigrációba szorultak közül is. *Farkas Antal* — ugyancsak neves szocialista költő, a *Népszava* munkatársa — még a fehérterror időszakában így írt egyik levelében, Heltai támogatását kérve: *„Nagyrabecsült Uram! Személyesen szerettem volna elmondani, amit levélben muszáj. A terror engem is bujkálásra kényszerít. Hónapok óta nem léphettem át a Népszava küszöbét, amióta a katonák markából megszabadultam. De bujkálásból nem lehet megélni, dolgozni kell!...*"

Hozzá fordult segítségért az emigrációból 1928-ban hazatérni szándékozó *Barta Lajos* is. *„... Meghánytam-vetettem minden dolgomat* — írta —, *és ahhoz a meggyőződéshez jutottam, hogy leghelyesebben cselekszem, ha visszamegyek Magyarországra és megint író leszek... Minden érzésem a legtermészetesebb megnyilatkozással mondja nekem, hogy forduljak Önhöz... Ön verekedett értem a Vígszínháznál és az akkor a nagy fordulatot jelentette az életemben...*" (A Szerelem című színművének 1916. évi bemutatásáról volt itt szó.)

1926-ban az ugyancsak emigrációban élő *Hatvany Lajos* azért fordult Heltaihoz, hogy a száműzetésből Magyarországra hazatért *Gaál Gábor* (a kommunista erdélyi *Korunk* későbbi kiváló szerkesztője) bírósági ügyében kérje Heltai közbenjárását. *„... Gaál Gábor professzor barátom* — írta Hatvany —, *akit ismersz, a kommün alatt Kecskeméten tartott egy beszédet. Ezért a vétségért, mely csak fél esztendő múlva évült volna el, mivelhogy a nyomor hazahajtotta szegény professzort, most fogják Kecskeméten elítélni... Ha csak valami kecskeméti hathatós protekció meg nem mozdul, biztos, hogy elítélik fél évre, esetleg egy egész esztendőre...*"

Mélyen emberi és megható *Szép Ernő*nek egy már 1945 utánról származó levele. *„Édes János* — olvasható itt —, *mesélte Hatvany, milyen nagyon igyekeztél segíteni rajtam, amikor az életjáradékomat elveszítettem.* (Visszadták.) — *Vedd kérlek tudomásul legmélyebb megilletődésemet. Hű olvasód — Sz. Ernő.*"

Különösen fontos, érdekes *Nagy Lajos*nak egy ugyancsak ismeretlen levele, amely nemcsak az ő saját sorsáról, hanem a haladó irodalom és kultúra egész 1945 előtti helyzetéről is számot ad. Nagy Lajos — 1925 januárjában — így írt Heltainak: *„... Én nem vagyok Bus Fekete László, sem Zilahy Lajos, sem Herczeg Ferenc..., én destruktív író vagyok, az én elvtársaim és szellemi rokonaim: Wells, France, Gorkij, Barbusse. Az írásaimat a magyar irodalmi élet összes orgánumai, kivéve a Nyugatot és a Népszavát, kezdettől fogva mellőzik, az »összes orgánumok«-ba beleértendő valamennyi kiadóvállalat. Nincs magyar író, akinek annyi írást visszaadtak volna, mint nekem...*" *„... Két ellentétes út, ellenséges világszem-*

...ni, hat ez volt az ún. Révai-tragédia, ez a kettősség, s nem a pamfletszerű kulcsregényektől hirdetett hatalomvágy, avagy fanatizmus.

Paradox módon korrekciót jelentett már egymagában a kulturális téren is hódítani kezdő dogmatizmus ellen Révai személye. Annak túlzásaival szemben a fékező szerepét is betöltötte mintegy. Politikai erővé vált ...ozott az emberi minőség. S ha fent a csúcson ily mértékben adott volt a belső ellenerő: adottak voltak ezek a kulturális élet egészében is. Szerdahelyi munkája az esztétikai gondolat történetét vizsgálva minduntalan felhívja a figyelmet erre. Utal például rá, hogy „Lukács munkásságának kiteljesedését az ellene indított kampány sem torpantotta visz...za" (358). Mindvégig publikált, tanítványi köre változatlan megvolt, 1951-ben a nyelvtudomány kérdéseit érintő Sztálin-cikkek vitájánál már mint pártideológus jelent meg újra, esztétikáját — főleg az irodalomtudományban — változatlanul autentikusként alkalmazták. Rámutat Szerdahelyi, hogy minden oly apropó, mint például egy szovjet cikk a rappista túlzások ellen, Sztálin felépése a nyelvészeti és a közgazdasági vulgarizálásokkal szemben, a konfliktusmentesség-ellenes kritika, a tipikusnak a statisztikai átlagostól való elkülönítése stb., stb. — alkalom volt arra, hogy megjelenjenek a pártón belül levő s a dogmatizmust korlátozni vágyó eszmei erők, hogy hangsúlyozódjék a szükséges korrekció. Ez érteti meg, hogy a kulturális művészi terület különös érzékenysége ellenére is: érvényes maradt az általános törvényszerűség erre a részletre is. Igaz: a terület sajátossága megnövelte a dogmatikus hibák romboló hatását, de jobban hatottak az ellenerők is. S így nem a személyi kultusz, de a szocializmus építésének időszakát jelentették az 1948 és 1953 közötti évek az esztétikai gondolkodás történetében is.

Itt sem a diszkontinuitás, de a folytonosság elve maradt irányt adó. Ezt figyelembe véve érthető csak meg helyesen s a maga összetettségében a periódus tudománytörténeti jelentősége. Így kapnak más vetületet — legalábbis részben — még a problematikus jelenségek is. Nem pusztán s nem mind a sematizmus tünetei voltak azok sem. Szükséges itt is — a nélkülözhetetlen elvi szigorból, színvonaligényből mit sem engedve — körültekintő, gondos árnyalás. A különbségtevés.

Hegel beszél a *Logika* előszavában egy helyütt róla, hogy „van egy korszak egy kor művelтségében csakúgy, mint az egyén műveltségében, amikor az elvnek a maga fejletlen intenzitásában való megszerzése és érvényesítése fontos". A marxista esztétika szempontjából az 1948 utáni évek jelentették azt az időszakot. Ekkor hatott be ez a széles közvéleménybe, az „elv" alapvető elsajátítása azonban a szerző munkája természetesen megfelelően már nem konkretizálja. Pedig szükséges lenne ennek mind határozottabb s minél elmélyültebb tudatosítása. Mert a diszkontinuitás, hallgatólagosan uralkodó teóriájának megfelelően — pusztán irodalmi vonatkozásban nézve is — számos vitatható nézet található még itt.

Létrejött ugyanis az elmúlt években a kritikai-irodalomtörténészi közgondolkodásban az „elsorvadás", a „megakasztottság" teóriája. „Szocreálként", sematizmusként könyvelődött el például a negyvenes évek végének, ötvenes évek elejének szocialista realizmusa a maga egészében. Kialakult egy kritikai-irodalomtörténetírói séma, melynek törvényei szerint — a konkrét tényekkel mit sem törődve — a sematizmusért vagy az annak tett engedményekért bírálatban részesült mindenki, akiben ott élt ezen években a szocialista építés hite, lendülete. Tisztán azok maradtak csupán, kik a szocializmustól s a marxizmus eszméitől „megóvták" magukat. Törvényszerűen felnagyítódott így a kezdődő s kibontakozó szocialista törekvésekkel szemben az *Újhold*hoz hasonló polgári-modernista irodalmi törekvések értéke, jelentősége. Kompromittáltnak könyvelődött el viszont a szocialista irodalom s a marxista esztétika szinte a maga egészében.

Igaz: voltak a „megakasztottság" teóriájának szószólói közt igényesebben gondolkodók is. Olyanok, kik számot vetettek azzal a ténnyel, hogy a magyar irodalomnak nem egy értékes alkotása jött létre épp ebben a pellengérre állított, gúnyolt időszakban, 1948 és 1953 között. Nemcsak a személyi kultusz és a dogmatizmus voluntarizmusa érvényesült ekkor. Annak bűnét, szégyenét, azt a riasztó tényt, hogy a magyar szellem nemegy értékét némaságba szorította ekkor — nem a forradalmi szükség, de a vakság — az ostobaság s a türelmetlenség, elhallgatni semmiképp sem lehet. De a személyi kultusznak ez a bűne, elvakultsága, rövidlátása nem fedheti el, hogy — a szocializmus vonzásában élve — számottevő értékek is születtek ekkor. Oly művek tanúskodnak erről, mint Veres Péter: *Próbatétel, Pályamunkások, Szegények szerelme,* Szabó Pál: *Isten malmai,* Illyés számos verse s két jelentős drámája: a *Fáklyaláng* s az *Ozorai példa,* Déry *Felelete,* Illés Béla *Honfoglalása,* Tamási *Hazai tükörje,* Rideg *Tűzpróbája, Sámsona,* Kolzsvári Grandpierre *Mérlege, Csillagszeműje,* Sándor Kálmán *Szégyenfája, Harag napja.* S nem utolsósorban ezekben az években formálódott ki s került ekkor írt művei révén teljes joggal az irodalmi érdeklődés első vonalába egy jelentős új írói nemzedék. Elég említeni Benjámin László, Juhász Ferenc, Karinthy, Nagy László, Örkény István, Sarkadi Imre, Simon István, Urbán Ernő nevét. Hajlik rá azonban kritikánk — a megakasztottság, a diszkon-

...kával, ennek perspektivakivánalmával s a népet mint történelemformáló erőt szem előtt tartó népiség elvével is összefügg az Illyés Gyula-i művészi látásban végbement változás. Az alkotó, a cselekvő nép foglalta el Illyés ekkori írásaiban a hajdani elnyomott, megbúvó nép helyét, s látszott a kétségekkel szemben a hívó perspektíva. A *Két kéz,* az *Építők,* az *Ozorai példa,* a *Fáklyaláng* villanó távlatát s új nép-látását nem csupán a változott valóság, de a marxista esztétika követelményrendszere is érteti, ihlette. Nem véletlen az sem, hogy Déry épp ezekben az években, pályája legjelentősebb művét, a *Feleletet* írva tudta legyőzni mélyen élő történelmi pesszimizmusát, hitetlenségét az emberrel szemben. Nemcsak a végbement történelmi átalakulás, hanem a marxista esztétikának — lehet, hogy nem a legsikeresebben, de — a pozitív hős s a népiség kategóriájával mégis megragadott, ábrázolásbeli igénnyé, esztétikai követelménnyé átfogalmazott emberhite, optimizmusa is szerepet játszott abban, hogy ne elszigetelten, magábazártan, természetétől, biológiai kölönceitől mindig lehúzottan lássa az író ekkor az embert, de előretörőn, a jövőbenyitottan. S nem utolsósorban nem lehet feledni, hogy ennek az esztétikának egyik fő követelménye, a pártosság elve volt az, amely a régi váteszeszményt „racionalizálva", a néptömegek valós harcaival egybekötve, átfogalmazva, s így korszerűsítve, megadta például Benjámin, Juhász, Nagy László, Simon lírájának azt a történelemre néző, nagy összefüggéseket szem előtt tartó felelősségérzést, belső komolyságot, amely mindenféle elontologizáló, privatizáló, leszűkült lírától elkülönítően mindmáig jellemzi költészetüket, s amely sajátságban a magyar irodalom legjobb vonása öröklődik tovább. S lehetne még sorolni a példákat: a folytonosság dokumentumait.

Szerdahelyi disszertációjának nagy érdeme, hogy úttörő módon kezdeményezi a kutatást ebbe az irányba. A „sematikus korszak" mítoszával szemben az 1948—1953-as évek viszonylatában is szükségesnek látja a vulgarizáló leegyszerűsítésektől mentes árnyaló látást: a dogmatikus torzulások elutasítása, bírálata mellett az értékszámbavételt, az értékfeltárást. A támogatás elvének komolyanvétele tükröződik ebben a szándékban. Mert elsődlegesen nem külsődleges adminisztratív intézkedéseket kell hogy jelentsen ez a követelmény, még kevésbé valamiféle monopólium biztosítását, de mindenekelőtt a tisztázott teoretikus nézetek adta segítséget, elméleti-elvi melléállást. Mégpedig nemcsak a jelen, de a múlt vonatkozásában is. A történelem felől.

Hiszen nyilvánvaló, hogy a múlt-adta látószög a jelen alakulását is befolyásolja. Szük-

lélet áll harcban a nagyvilágban — hangsúlyozta a továbbiakban Nagy Lajos. — *Én azoknak a jajszavát kiáltom, akik a mélyben, kitagadva, kínokba fojtva vonaglanak. A harc, amelyben az ellenfél semmiféle eszköztől nem riad vissza a hozzám hasonlókkal szemben, arra kényszerít, hogy magam se legyek gyámoltalanul konciliáns. Én vállalom a mellőzés és üldözés minden következményét, az egyéni életem úgyis tönkrement elvhűségem miatt...*"

Heltai Jenő — az író és az ember — lehetőségein belül segített az üldözötteken és az elnyomottakon. A hozzá intézett levelek tucatjai tanúskodnak erről. Erről tanúskodnak íróbarátainak hozzá intézett üdvözletei is. Különösen érdekesek és szellemesek *Karinthy Frigyes* — eddig nem ismert — hozzá intézett sorai. „... *Drága jó Elnök úr!* — írta például 1936-ban Stockholmból, agyműtéte után — *úgy látszik, mégis csak átszállóra lyukasztották a fejemet és nem egyenesen a pokolra, ahogy hittem. Most már hiszem, hogy felgyógyulok és nem is képzelem, milyen boldog vagyok, hogy megint találkozhatom olyan aranyos emberekkel, mint ti vagytok...*" Hatvanadik születésnapjára pedig így írt Heltainak: „... *Gratulálok Hatvan-hoz, minden sikerek vasúti gócpontjához — és bocsásd meg nekem az én bohó kis negyvenhárom évemet!...*" S 1951-ben egy másik magyar író: *Veres Péter* így köszöntötte az immár nyolcvanesztendős Heltait: „*Kedves Öreg Barátom! Azt a szép kort, amit Te elértél, én is szeretném elérni. Akkorra már meglátnám, hogy mit tudtunk csinálni a magyar földön a magyar népnek... Tisztelő öcséd-barátod — Veres Péter.*"

*

A Heltaihoz írt levelek másik csoportja színészektől s más színházi szakemberektől származik. *Bajor Gizi, Beregi Oszkár, Blaha Lujza, Fedák Sári, Medgyaszay Vilma, Pálmai Ilka, Rátkai Márton, Somlay Arthur, Törzs Jenő* — tehát a legnagyobbak — és mások alkotják itt a sort, de *Hevesi Sándor, Horváth Árpád, Pünkösdi Andor* és mások — kiváló rendezők és színigazgatók — is gyakran leveleztek vele.

Bajor Gizi 1933 és 1950 között például kilenc levelet vagy képeslapot írt Heltai Jenőnek. Ezek részint emberi vagy művészi problémákról szóltak, mint egy 1939-es, a Néma levente emlékezetes Zilia-alakítását megelevenítő levél. „... *Éjjel-nappal azon töröm a fejem* — írta itt Bajor Gizi —, *hol és hogyan alapozhatnám meg magam, hogy az áram [azaz: a vivőereje] a Néma levente legyen, hogy felröpítsen, ahová való, hogy amíg a szívem, tehetségem és a karom bírja, meg ne váljak tőle...*" [ti. a szereptől].

Tartalmukat tekintve különösen érdekesek a kiváló színházi rendezőnek, *Hevesi Sándor*nak a levelei. 1936 júliusában például arról ír Heltainak, hogy nagyon szeretne Moszkvába utazni, hogy Moszkvát és a mai orosz színművészetet láthassa. Egy másik levelében Bernard Shaw Tanner John házassága című, lázadó szellemiségű darabját ajánlja előadásra az ekkor Heltai igazgatása alatt levő Magyar Színháznak. A darab — mint írja — a Nemzeti Színházban sikeresen ment, de végül is „... politikai okok miatt kellett levennünk a műsorról..."

Heltai Jenő Bajor Giziéknél

A képzőművészek közül *Ferenczi Béni, Hermann Lipót, Kozma Lajos*, a külföldön élt *Márk Lajos* s *Vértes Marcell* és mások leveleit őrzi a Heltai-gyűjtemény. A sok levél közül a legérdekesebbek egyikeként idézzük *Ferenczy Béni* sorait. A második világháború utolsó évében, egy kis faluból: Kerekszigetről így számolt be életéről s a falusi szegénység sorsáról: „... *Itt — eltekintve attól, hogy elolvadunk, megsülünk, perzselődünk a melegben, hazánk egy szomorú fejezetével ismerkedtünk meg: a tanyai világgal, zsellérnyomorral, cselédsorssal. Nagy itt a nyomor, a teljes kötöttség; kultúra, iskola, kórház, remény és szabadság teljes hiánya — és mégis milyen vidámak, nevetgélnek, paroláznak ezek a szegény rabszolgák!...*"

A zeneszerzők közül *Bárdos Lajos, Fall Leó, Hubay Jenő, Huszka Jenő, Kálmán Imre, Kodály Zoltán, Lehár Ferenc, Reinitz Béla* és mások voltak Heltai levelezőtársai. E levelek közül különösen érdekes *Lehár Ferenc* egyik — mindmáig ugyancsak valószínűleg ismeretlen — levele, amelyben — 1930-ban — arról ír, hogy állandó külföldi tartózkodása ellenére is ragaszkodik hazájához és nemzetéhez. „... *Egész életemen át* — olvasható itt — *szívem minden melegével ragaszkodtam magyar hazámhoz, melyhez úgy születésem, mint anyanyelvem és nevelésem alapján szívvel, lélekkel tartozónak érzem magam. — Nagy hangon ezen benső, legszentebb érzéseimet sohasem hirdettem, hanem inkább csendben dolgoztam és munkámmal igyekeztem kint a nagy világban, mint a hazai kultúrának egyszerű harcosa részt venni abban a küzdelemben, melynek végcélja kiharcolni nemzetünknek az őt megillető elismerést és megbecsülést. — A világsikerek közepette is megmaradtam annak, aki azelőtt voltam és kisded hajlékomat, ahol születtem, sohasem felejtettem el...*"

*

Igen érdekesek s kortörténeti szempontból is fokozottan jelentősek azok a levelek, melyekkel korabeli haladó politikusok, ideológusok fordultak hozzá. Az 1930-as évek elejéről például fennmaradtak *Hock János*nak, az 1918-as polgári demokratikus forradalom Nemzeti Tanácsa elnökének Heltaihoz írt levelei. Ezekben részint a régi kapcsolatok felelevenítésére törekszik, részint segítséget kér Heltaitól emlékiratainak magyarországi terjesztéséhez.

Saját ekkori helyzetét szép gondolatsorral világítja meg Hock János. „... *Én most világcsavargó vagyok* — írta. — *Mivelhogy jogot, szabadságot és hazát akartam adni azoknak, akiknek nem volt, tehát elvették tőlem is mind a hármat. — Belenyugodtam, mert jobb egy igazságtalanságot elviselni, mint azt okozni. A lelki kapocs azonban még szorosabb lett a hazai dolgok iránt és együtt érzek és szenvedek az elnyomottakkal...*" S egy másik ekkori levelében — már a jobb jövőben bizakodva — így írt: „... *Közeledik az én időm, amikor majd megmozdul a Birnámi erdő* [Shakespeare Machbethjéből vett hasonlatról van itt szó] *és nyíltan merik hirdetni, hogy az ország anyagi és erkölcsi pusztulásának legfőbb oka az októberi szabadságeszmék bukása volt...*" S még élesebbek e levél befejező sorai, amikor arról ír, hogy a gyilkosok szabadon járnak az országban. „... *Az erőszaknak szorosabbra kell vennie a bilincseit, mert a lelkek kezdenek ébredezni... Ma már az egész ország úgy gondolkodik, ahogy én azelőtt 10 évvel, amikor az orgoványi gyilkosok* [a fehérterrorista különítményesek] *ellen cikkeimet megírtam...*"

1945 után *Révai József, Münnich Ferenc, Dinnyés Lajos* (akkori miniszterelnök) s mások írtak meleghangú sorokat Heltai Jenőnek. Különösen érdekes — s kordokumentum is egyben — *Szakasits Árpád* egyik 1946. évi levele. Szakasits Árpád ekkor a szociáldemokrata párt főtitkára volt, s e minőségében írta az alábbi sorokat Heltai Jenőnek, 75. születésnapjára: „... *Mi szociáldemokraták soha nem felejtjük el Somogyi és Bacsó temetésén mondott beszédedet, s nem felejtjük el azt a sok bátor és gyönyörű gesztust, melyekkel a magyar üldözöttek és elnyomottak oldalán álltál. — Szívem egész melegével kívánom, hogy még hosszú évekig dolgozhass és munkálkodhass teljes egészségben a magyar szegényekért és a magyar művészet gyarapodására...*"

*

E levelezés egészének publikálása, feldolgozása további ismeretgyarapításra is lehetőséget nyújt. Teljesebben, árnyaltabban idézhető fel általa a régebbi s a közelebbi múlt, melyről — különösen a kultúra vonatkozásaiban — még mindig nem tudunk eleget.

SZILÁGYI JÁNOS

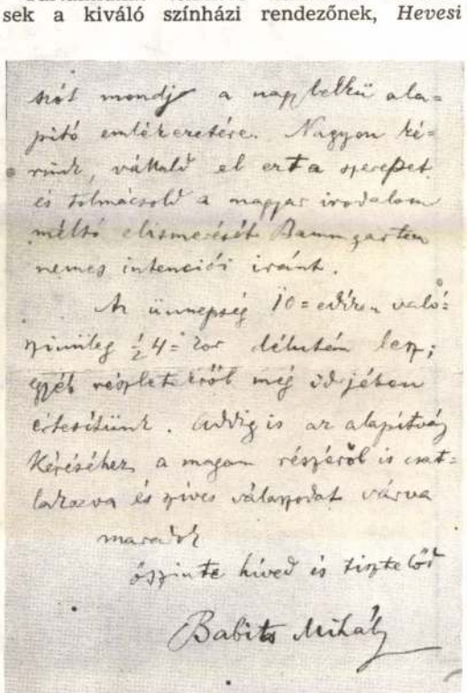

50 éve, 1926. november 27-én mutatta be a Kölni Operaház Szenkár Jenő vezényletével, Hans Strohbach főrendező szcenikai megoldásában Bartók Béla korszakalkotó művét, A csodálatos mandarin-t. Az előadás a század legnagyobb zenei botrányába torkollott s a művet Konrad Adenauer, Köln főpolgármestere betiltotta. A botránynak döntő szerepe volt abban, hogy a magyar reakció a hazai előadást – két ízben, 1931-ben és 1941-ben a díszletes-jelmezes főpróba után is – meghiúsította, bár a mű bemutatása évtizedekig napirenden volt. A csodálatos mandarin akkor is, a felszabadulás után is téves esztétika és zenepolitika eszközévé vált. A mű titkát 1955-ben, Szabolcsi Bence fejtette meg s ezzel a szocialista kultúra számára megteremtette a Bartók-hagyomány teljes és mindenoldalú elsajátításának lehetőségét. A csodálatos mandarin bemutatójának félszázados évfordulójára emlékezve mutatom be a részben ismeretlen képanyagot. A kölni bemutató krónikáját egykori dokumentumok tükrében a Világosság novemberi számában publikálom

BREUER JÁNOS

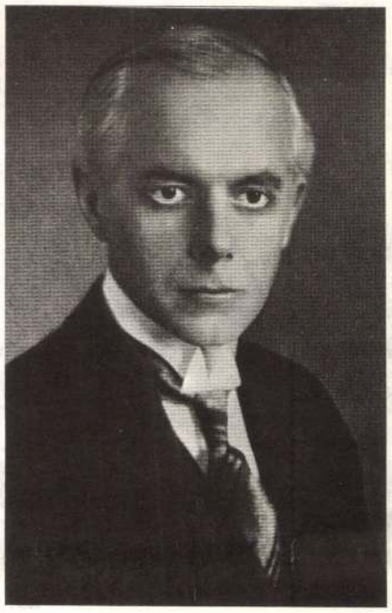

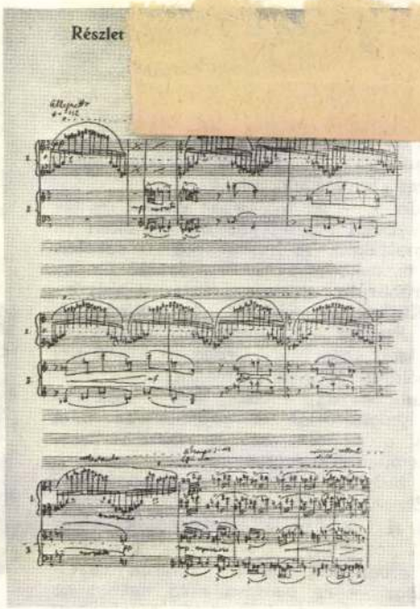

A CSOD

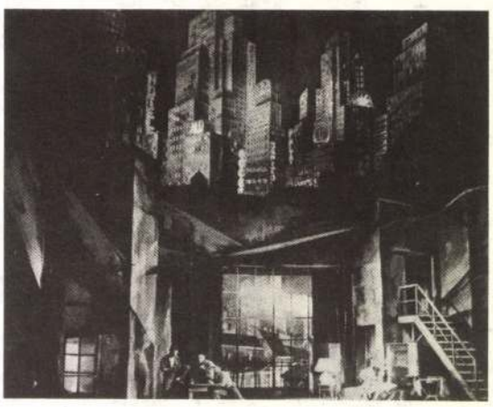

1. Bartók Béla — fénykép 1926-ból (Ferenc Bónis: Béla Bartóks Leben in Bildern)
2. A zene első, nyilvánosságra került részlete, Bartók kézírása Nyugat, 1923./11—12., Osvát Ernő-szám
3. Bartók, ahogyan Schreiber kölni rajzoló látta Stadtanzeiger, 1926. november 29. (Kölni Városi és Egyetemi Könyvtár)
4. A kölni bemutató színlapja (MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívuma)
5. Adenauer tolla megadja a Mandarinnak a kegyelemdöfést Karikatúra a Német Kommunista Párt kölni napilapjának, a Sozialistische Republiknak 1926. december 4-i számában (NSZEP KB Marxizmus—Leninizmus Intézetének Könyvtára)
6. A csodálatos mandarin. M. Áll. Operaház, koreográfia: Harangozó Gyula, színpadkép: Fülöp Zoltán
7., 8., 9. A Lány, az Ifjú, az egyik Csavargó Hans Strohbach jelmeztervei (Kölni Egyetem Színháztudományi Intézete, Fotó Arendt)

Ferenczy Béni.

1971 OKT 10

MÚZEUMI ÉS

Egy műfaj világtalálkozója Budapesten

1971

Szombaton délben nyitják meg Budapesten a Műcsarnokban az első nemzetközi kisplasztikai biennálét. Legnagyobb kiállítási intézményünk minden négyzetcentiméterére szükség lesz, hogy méltó keretben mutathassuk be azt a mintegy 600 plasztikát, amelyet 24 ország 104 művésze küldött Budapestre.

Egy műfaj, mégpedig a szobrászat eddig meglehetősen gazdátlan ága kap valóban nemzetközi fórumot most a magyar fővárosban. Festészeti, szobrászati, grafikai kiállítássorozatok után most újabb műfaji kiállítás sorakozik a világtárlatok mellé.

Ma már e művészeti seregszemléket mindenütt a világon zömében műfaj szerinti megoszlásban rendezik. Budapest ezentúl kétévenként az egyik legintimebb képzőművészeti műfaj fejlődéséről, eredményéről ad rendszeresen átfogó képet (már az első alkalommal Svédországtól Mexikóig, Kanadától Ausztráliáig). S ezek a kiállítások, s a hozzájuk kapcsolódó találkozások, az alkotók személyes kapcsolatai minden bizonnyal nemcsak regisztrálják, hanem segítik is ezt a fejlődést, a magyar képzőművészetben és — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — a világ képzőművészetében egyaránt.

Az első budapesti nemzetközi kisplasztikai biennálé iránt megnyilvánuló hatalmas érdeklődés részben azt tükrözi, hogy egy ilyen fórum már eddig is mennyire hiányzott a nemzetközi képzőművészeti életben. A mai magyar képzőművészet rangjának elismerését, kulturális életünk egészének megbecsülését is láthatjuk abban, hogy már először 23 külföldi ország vesz részt a kiállításon, s ezek az országok legjobb, legrangosabb művészei alkotásait nevezték a budapesti biennáléra.

Ferenczy Béni: Aranykor

A magyar kulturális közélet is a kiállítás rangjának megfelelően foglalkozott már a tárlat előkészítésével. Állami, társadalmi szerveink egész sora vállalt védnökséget a biennálé megrendezése felett, s a kiállítás védnökségének elnöki tisztét *dr. Simó Jenő* művelődésügyi miniszterhelyettes tölti be.

A legnépesebb műegyüttes természetesen a magyar művészek anyaga lesz, s ebben a műfaj legjobb művelőinek alkotásai szerepelnek. Tizenegy kortárs szobrászművészünk 55 művét mutatják be a kiállításon, s az első nemzetközi biennálé központi kiállítását is magyar alkotó, Ferenczy Béni életművéből rendezik meg. A tervek szerint a kisplasztikai biennálén mindegyik alkalommal a képzőművészeti világ legrangosabb művészeinek életműve kerül bemutatásra.

A kiállítás díjait, amelyek minden bizonnyal a kisplasztikai műfaj világszerte legrangosabbnak tartott elismerései lesznek, nemzetközi zsűri ítéli oda e díjakra legméltóbbaknak még a kiállítás megnyitása előtt.

(R. G.)

NÉPSZAVA
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LOKNAK

szocialista bri-
ól stb.
kéletes ezekben
sem a fogadta-
elteti a segíteni
ecsülést.

lmenni szó nél-
a jelenség mel-
olgozóknak csu-
aléka(!) jelezte
első napokban
pártszervezet,
KISZ-szervezet
etékes bizalmi-
azoknak, akik
emáival, ideoló-
nevelésével, köz-
zösség megbízá-
gy foglalkozza-
radt kézfogások
ek arról tanús-
sok helyen a
ők sem állnak —
dást illetően —
gaslatán. Első-
kell keresni az
negismerkedésre,
sokoldalú tá-
a kedvkeltő és
ogadásra", nekik
„szárnyaik alá
g botladozókat,
tájékozódókat,
atársakat. Még
z „leereszkedés-
A fiatalok el-
hogy jó segítő-
nek a munka-
nnyű napjaiban.

a munkahelye-
ermészetessé vál-
meleg fogadta-
ri tényezők tisz-
sa, hangsúlyozni
igényességének,
ségének fontos-
apasztalatok azt
y a jogaik, leen-
eik, új munka-
váltalán jövendő
iránt sokolda-
ő fiatalok gyor-
ak fel és zökke-
n illeszkednek
osztály és más
ek soraiba.

inni, hogy az a
zezer fiatal, aki
ekben munkához
több megértést
tlan, hűvös fo-
ol sem talált.
Pallag Róbert

R ?

áll a ha...
a falakon keresz...
pek árulkodnak a lakok ...
győződéséről. Az egyiken lengyel feliratú kép: *Szűz Mária, gyermekével.* Az alakok élettelenek, a karon ülő Jézus és Mária arcán nem a felhőtlen ártatlanság örömei látszanak, hanem giccses szomorúság.

Az ikonok és a keresztek mozdulatlanok, a bibliabeli megboldogultak szemmel látható egykedvűséggel néznek a földiekre. Pedig e házban már sokszor „kívánták" a menynyeiek beavatkozását, de még a helyi plébános is „ellenük fordult", *s nem akadályozta meg, hogy a család szemefénye, a tizennyolc éves Anna — Balázs Sándorné legyen.*

2

A házasság — erről beszélnek már napok óta a faluban — a sűrű fohászok, az átkozódások ellenére is *megköttetett.* Pedig Anna szülei még csodatevő füvekkel, füstöléssel, böjtöléssel is próbálkoztak, hogy „eltévelyedett" lányuk fejéből kiűzzék a „rontást".

— *Mert rontás van a mi lányunkon* — mondja a nagyanya. — *Valamit csináltak vele. Meghitnotizálták.* (Így mondja, hitnotizálták, s azt gyanítja, valaki csúnyán visszaélt a hittel.)

— *Biztos csináltak valamit vele* — toldja meg a szót a negyvenkét éves édesanya. — *Különben miért lett volna úgy oda azért a fiúért a lányom. Képzelje el, a múltkor is, amikor találkoztak az utcán, otthagyva barátnőit, odaszaladt a Balázs fiúhoz. Itt rontásnak kell lenni.*

— *Hitnotizálták szegényt* — igazítja ki a lányát az öregasszony. — *Lehetetlen, hogy ne tudnának valamit tenni ez ellen. Fel kell jelentenünk őket. Ugye, fiatalember, maga a katonaságtól jött? Ugye, utánanéz a Balázs Sándor ügyeinek, s ugye, lehet ez ellen még fellebbezni? Ugye, ez nem igazi házasság?*

3

... hogy
? Hi-
szere-
r ak-
, ami-
n egy
láttá-
ra maga mell... Annát a Zetor nyergébe. A téesz traktorosát és a legszebb kertészlányt azóta minden bálban együtt látták.

4

Az öregek mégis titkos praktikákra, rontásra gyanakszanak.

— *Szereztünk mi komoly gondolkodású vőlegényt a lányunknak, nem is egyet. A legutolsó egy negyvenéves cukrász volt. Villája is van. De az sem kellett a lányomnak. Éppen ehhez a... szóval mégis ehhez ment. — És hogy kijátszottak bennünket! Te magasságos úristen az égben! Tűröd híveid szenvedéseit? Kitérek a katolikus vallásból, mert melléjük állt a pap is. Neki tudnia kellett volna... Te nagy ég... Jaj, jaj, jaj!...*

A vagyon nem érdekelte a fiatalokat. Sándor már tavaly azt mondta az anyósjelöltnek: *„Akinek húszéves korában nem elég havi háromezer forint, az akassza fel magát."*

A két öreg — a lány negyvenkét éves anyja is vénnek látszik — egymás szavába vágva esdekelnek az égiek segítségéért, s abban reménykednek, hogy ha ők nem, legalább az újságíró megmondja, mitévők legyenek.

— Nyugodjanak bele.

— *Soha! Édes, szép, gyönyörű lányom, hogy tehettél ilyet velünk? Hogy hagyhattál cserben bennünket?*

Pedig a lány már hónapok óta csak erre készült. Ám amikor betöltötte a tizennyolcadik életévét és gyámhatósági engedély nélkül is házasodhatott, a vőlegény már nem volt „szabad ember" — behívták *katonának.* De a menyasszony megvárta a szeptembert.

5

A szülői házban a falakon mozdulatlanok a képek, a keresztek is úgy állnak, ahogy

Ferenczy Béni

MDK

Békés István: Az igazi Petőfi-arc.

NÉPSZABADSÁG. 1960. márc. 13.

9. lap.

A József Attila-jelleggel áthatott Petőfi-arc. Ferenczy Béni szobrának portrérészlete — 1948.

1965 APR
1021

Ferenczy Béni: Petőfi (részlet)

Barcsay Jenő: Mozaik-terv

Domanovszky Endre freskó részlete a Dunai Vasmű bejárata fölött

Mikus Sándor: Számláló kislány (1959)

Somogyi József: Martinász

Kondor Béla metszete

KORUNK KÉPZŐMŰVÉSZETI KISTÜKRE

Hazánk tehetséges művészgárdája előtt a felszabadulás beláthatatlan távlatokat nyitott meg. Az alkotótevékenység a képző- és iparművészetben is váratlan frissen jelentkezett. Mestereink a pincékből napvilágra jöve már képeket, szobrokat formáltak agyukban, műterem és anyagi támogatás nélkül is megtalálták a lehetőséget a legfontosabb közlendők megfogalmazására. Első alkotásaik a romokba hullott fővárost vagy a felszabadítás hősi jeleneteit örökítették meg.

Az ország lakóit eltöltő lelkesedés hatalmába kerítette a művészeket is, megcsillantak a nagyszabású **társadalmi érdeklődés** első jelei. A múlt haladó emlékeit, a kallódó alkotásokat felkutatták és a jövőt is sejtető értékes jegyeket kibányászták a megmaradt anyagból. Így tisztelegtek a háborúban elpusztult társaik emléke előtt is, gondosan őrizve a **szocialista művészet előfutárainak** életművét.

A művésztársadalom is rendezgetni kezdte sorait, megkezdődött a **népi tehetségek** feláramlása a főiskolákra, kollégiumokba. Művészi tudatuk első ébredésén már az új világ örködött, de megváltoztak az ún. polgári művészek is. Örömmel fogadták az **alkotó munka társadalmi szerepének megerősödését.** Munkások és kisemberek lepték el a tárlatokat, egy-egy emlékmű felállítása országos ügy lett. A romok eltakarításával egyidejűleg a lelkekben is megkezdődött az újjáépülés.

A felszabadulás óta eltelt húsz esztendő képzőművészeti eredményei felmentik a jubileumi cikk íróját az alól, hogy a kezdeti periódus heves ellentmondásait, tévedéseit elemezze. Inkább a különböző művészegyéniségek **közös vonásait** fedjük fel, a **béke** atmoszféráját és a kitörő közlésvágyat, amely a felfogásbeli különbségeket háttérbe szorította.

Egy ideig továbbéltek a régi kifejezési módszerek, átmenetileg a közös élmények közös formanyelvet hoztak valamennyi mesterünknél, de történelmileg rövid idő alatt létrejött a szintézis. Egyéni hevítettségű komponálással a legégetőbb társadalmi kérdések és a magánélet eseményei egyforma jelentőséget kaptak. A hazai és európai hagyományok segítették az élmény megörökítését.

Eredményeink számbavételénél, a széles alkotói útra tért művészi munka felidézése mellett a felszabadult művészet **új funkcióját** sem szabad figyelmen kívül hagynunk. A valóság és az ábrázolás erős összefonódása visszahatott a formai megújulásra is, gazdagodtak a műfajok, megváltozott a művészet alkalmazásának módszere, új feladatokat kapott az addig csak tárgyformáló iparművészet. Az igazi viták a műtermekben és a kiállítóhelyiségekben folytak — **a művek érvelésével.** Az elvont és közérthető tartalom vitájában az ábrázoló eszközök pozitív tulajdonságait sikerült átmenteni a realizmusba, ez színesebbé, sokoldalúbbá tette a hétköznapok képi feldolgozását, az épület vagy lakásbelső díszítését. Megnövekedtek évek során a művészet saját **belső erőtartalékai** is, az élettel együtt biztosították e komplex forrás szüntelen felfrissülését.

Nemzeti múltunk eseményei, a munkásmozgalom, az építő munka egyéni és közös erőfeszítései ihlették az első nagymértékű kompozíciókat, emlékműveket. Ugyszólván a mérettől függetlenül valamennyi alkotás **az egész** felölelésére törekedett, és a tenyérnyi grafikákban is a történelmi változást kíséreltek meg képekbe önteni. E korszak legjobb művei már a modern művészettörténet panteonjában kaptak helyet. A szobrászok közül **Kisfaludi Strobl, Pátzay, Mikus, Kerényi, Somogyi József, Tar** és **Szabó Iván** nevét idézik emlékezetünkbe, **Szőnyi, Bernáth, Fónyi, Szentiványi, Kádár, Ék, Szabó Vladimir** és **Csáki-Maronyákét** a festészetben, **Baresay, Hincz, Háy Károly** nevét a grafikában, és a nagy festménykompozíciók mesterének, **Konecsninek** páratlan erejű plakátjait is eszünkbe juttatják.

Közöttük munkálkodtak akkoriban még az azóta **elhunyt** nagy mesterek, az ő munkásságuk emelte magasra a mércét a fiatalabbak előtt: **Medgyessy, Vedres, Bokros Biermann, Egry, Rudnay, Márffy, Csók, Berény**, a forradalmi szenvedélyű **Pór Bertalan, Ferenczy Noémi.**

Később a higgadtabb társadalmi légkör **differenciáltabbá** tette a tartalom alakulását. A panorámikus, itt-ott irodalmi, de az egészet átfogni kívánó törekvések helyébe a jelenségek árnyalt, elemző vizsgálata lépett. A valóság jelentéktelennek tűnő részecskéjéből is általánosító mondanivalót sikerült formálni. Ez az igény különös erővel jelentkezett a paraszti élet ábrázolásában. A gyermekkorból fakadó élmények a látható világ művészi átkötését, újfajta stilizálást és megragadó élményi, érzelmi hevességet eredményeztek a képekben, szobrokban. Érett mestereink hasonló kiránduláskor a látvány nagy élettapasztalatokkal együtt érett tartalommá, és **a modern ember életérzésébe a múlt és jelen egyformán munkált.** Így állt elő néha az a fonák helyzet, hogy a fiatalok mint soha nem volt újdonságot fedezték fel a maguk számára a századelő formai forradalmának eredményeit, és félévszázaddal később próbálták meg a merőben más társadalmi valóságot ebbe belegyömöszölni. A kihűlt stílusok útvesztőinek veszélyétől pedig éppen azok az idősebb mesterek óvták őket, akik végigjárták az ábrázolás útjának valamennyi korábbi lehetőségét, még útvesztőit is. Hiába! **Az ifjúság csak saját kudarcaiból hajlandó tanulni,** jelen esetben a világ sokszínű, izgalmas életének beszűkülésében, a társadalmi visszhang elgyöngülésében. A lombikban főzött művészet rövid szakasza után új lendülettel vetették bele magukat az élet tanulmányozásába, de felkutatták a valóság mélyében az emberi lélekben rejlő láthatatlan összefüggéseket is. A táblaképek korántsem intim műfajában közelnézetbe hozták az embert és környezetét, kisplasztikában a mozdulatok, felületek, körvonalak értelmezését, a monumentális alkotásokban, köztéri, vagy építészethez kapcsolódó munkákban az eszmei mondanivaló sűrítését, a nagy dekoratív összefoglalást, a messzehangzó téri formálást valósították meg. A grafika és az iparművészet pedig feladatától függően valamennyi közlésmódot alkalmazta. Képek, szobrok és más művészeti alkotások tanúskodnak a műfaji nyelvezet játékony egymásbasimulásáról, de disszonáns keveredéséről is. Így születtek **maradandó alkotások** a köztereken, de így születtek a monumentális erejű kisplasztikák és döbbenetes szuggesztivitású grafikák is. Az új hivatás szolgálatában lett az **iparművészet** a képzőművészet egyenrangú társa. A hagyományos díszítőművészeti műfajok sorában kitűnően vizsgázott a **gobelin** és **kerámia** is. Ez természetesen vissza hatott a tárgyművészetre. A modern, a szocialista ember életének tartalma a formákat és dimenziókat is megváltoztatta.

Napjaink mozgalmas művészeti életében szinte alig lehet követni a kiállításokat, a köztéri művészet eseményeit. Az egyéni ábrázolásmód számtalan megnyilatkozási formájával telnek meg a krónikák lapjai. Országos tárlatok, külföldi bemutatók követik egymást, a legerősebb nemzetközi mezőnyben is szép helyezéseket érnek el az alkotók. Közben pedig hétről hétre növekszik **a képző- és iparművészet barátainak tábora** azok között, akik előbb csak környezetük díszítésére, később tudatos gyűjtési szándékkal vásárolják meg a műtárgyakat. Mert a nagy közös témák mellett a líra is megkapta méltó helyét; az alkotások az értelemnek és az érzelemnek, a szem és a gondolat örömének egyaránt forrásává lehetnek.

Aligha várhatunk tovább a húsz esztendő **eredményeinek tudományos feldolgozásával,** az egyes mesterek életművének és a közös vonásoknak felmérésével. A most formálódó fiatalok teljesítményét is csak ennek alapján értékelhetjük igazságosan, és ez segít a hamis előítéletek lerombolásában is. Az új keresése még ma is inkább botrány-hangulatot teremt, szemben a jól bevált módszerek ismételgetésével. A kényelmes esztétikai szemlélet, a bírálatban alig engedi meg az újítók erőfeszítéseinek méltánylását.

A sok műből kirajzolódó művészi egyéniségek elemzése nem fér el beszámolómban, azért néhány alkotást emelek csak ki, amelyek **hősi fokon közvetítik a ma emberének szellemiségét** és így a legfontosabb kifejezési formákat is. A legjobbak **a kor művészetének enciklopédikus összefoglalását** is adják. Egy-egy kiemelkedő alkotás az egyes életmű fejlődésébe illeszkedve is lezár egy szakaszt és nyitánya egy újnak, de sokféle bonyolult áttétellel **táplálja az egész magyar művészetet.** A felsoroltak között lesznek olyanok is, amelyek fő értéke éppen ebben a fordulópont jellegben csúcsosodik ki. Jelentőségük akkor sem csökken, ha a vonatkozó művész munkásságában az említettnél érettebb, vagy akár jobb mű is született később. A névsor nem hivatalos, inkább **szubjektív,** vitára felhívó.

Szőnyi Szocialista mezőgazdaság című pannói, **Bernáth** Földalatti freskóterve, **Domanovszky** Dunaújvárosi freskója, **Hincz** Martinászok gobelinje, **Barcsay** miskolci, **Konecsni** zalaegerszegi mozaikja. **Szabó Vladimir** Dózsa kompozíciója, **Szentiványi** Kossuth hídja, **Fónyi** Sakkozója, **Bencze László** újságárusa, **Duray** Ülő parasztnője, **Kádár** Egymillió új lakást! című képe, **Kurucz** Kombájnos aratása, **Csernus** Újpesti rakpartja a festészetben. **Pátzay** Kenyerszelője, **Ferenczy Béni** Petőfije, **Mikus** Számoló kislánya, **Kerényi** Osztyapenkója, **Somogyi** martinásza, **Vilt** Tiszalöki szobra, **Laborcz** Fasolája, **Makrisz** Mauthauseni emlékműve, **Segesdi** Daidalosa, **Borsos** Szabó Lőrinc portréja, **Tar** egri dombormüve, **Szabó Iván** Kinizsije a szobrászatban, **Martyn** Don Quijote illusztrációi, **Feledy** bányász kompozíciói, **Raszler** Béke lapjai, **Kondor Béla** Öreg halásza, **Kass** Kékszakállú hercege, **Szász Endre** Villonja, **Würtz** Shakespeare-je, **Reich** állat-kompozíciói, **Hincz, Barcsay** és **Konecsni** grafikái általában.

Ezek a művek lökést adtak egész képzőművészetünknek, inspiratív formafelfogásukkal, tartalmi ütésükkel a fiatalok előtt is utat nyitottak. A színek, a szerkezet, a vonal vagy a folt, a tömeg és a tér különleges hangsúlyaival a képi és plasztikai közlés új lehetőségeire irányították a figyelmet, az élményközlés erejével vagy a technikák, anyagok ismeretlen tulajdonságainak felderítésével példát szolgáltattak.

Felfedezésük mint mindenütt a művészetben, közkinccsé válik, és lehetséges, hogy mások kezében még általánosabb érvényű, még tökéletesebb művészi formálást eredményez. Így születnek korszakunk remekművei, a szocialista realizmus maradandó értékű alkotásai, amelyek századok múltán is hírt adnak majd róluk, harcainkról és életünkről, de még vágyainkról és ki nem mondott gondolatainkról is.

D. Fehér Zsuzsa

MI TÖRTÉNT A KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉLETBEN?

— BUDAPEST. — A két lapzárta közti időben az alábbi kiállításokat rendezték: **Matzon Frigyes** szobrászművész és **Lampert András** festőművész az Egressy klubban — **Patay László** festőművész az Ernst Múzeumban — **Tury Mária** festőművész a Csók István Galériában — **Martin Reiner,** csehszlovák festőművész a Kulturális Kapcsolatok Intézetében — **Edita Spannerová,** csehszlovák festőművész a Csehszlovák Kultúrában — **Martyn Ferenc** grafikusművész a Dürer teremben — **Heinzelmann Emma** grafikusművész a Gondolat könyvesboltban — **Róna Emmi** grafikusművész a Dürer teremben — **Gyémánt László** festőművész a Fiatal Művészek Klubjában — **Hegyi György** festőművész a Globus Nyomda művelődési termében.

VIDÉKEN ez időszakban — tudomásunk szerint — a következő kiállításokat rendezték: — **Czinke Ferenc** grafikusművész a miskolci Képcsarnokban — **Gross Arnold** grafikusművész a gyulai Erkel Múzeumban — **Madarász Gyula** festőművész a hajdúnánási művelődési házban — A **Kisgrafika Barátok Köre** exlibris-kiállítása Pécsett — **Pécsi festők** kamarakiállítása a pécsi Zsolnay gyár művelődési házában — **R. Kiss Lenke, Kiss István** szobrászművészek és **Csizmadia Zoltán** festőművész a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában — **Mórocz Miklós** festőművész a veszprémi Képcsarnokban — **A dél-dunántúli képzőművészek** kiállítása a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban.

Gray Tibor: Ülő parasztasszony

Makrisz Agamemnon: Mauthauseni emlékmű

Csáki-Maronyák József: Károlyi Mihály (részlet)

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Szocialista Művészetért

KÉT ÉVTIZED A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN

A magyar táncművészet történetében az elmúlt húsz esztendő jelentős változásokat hozott. Fejlődött a tánckultúra minden ágazata, és ez a fejlődés szorosan összefonódik a magyar társadalomban lezajlott eseményekkel, folyamatokkal.

Balettművészetünkben, főként az 1949/50-es évadtól kezdve, megerősödtek azok a pozitív tendenciák, amelyek a felszabadulás előtti évtizedben bontakoztak ki. Megerősödött és továbbfejlődött az Állami Operaház balettegyüttesének technikai bázisa, előadóművészi ereje és felkészültsége. Új magyar művek születtek, amelyek szemlélete realisztikusabb, témájuk a nemzeti hagyomány világából fakad, formanyelvükben pedig — először a magyar táncművészet történetében — erőteljessé és mind hitelesebbé vált a nemzeti hangvétel, a magyar néptánc megtermékenyítő hatása.

Jelentősen gazdagodott klasszikus balettrepertoárunk, és műsorainkon helyet kaptak a 20. század balettművészetének egyes eredményei is. Ezek közül különösen Bartók zseniális balettjeinek új színpadi változatai emelkednek ki.

Hogy mindez bekövetkezzék, ebben döntő szerepet játszott a szovjet balettművészettel való intenzív és folyamatos kapcsolatunk, amely teljes egészében a felszabadulás eredménye. Ez a hatás repertoárunkat, előadóművészetünket és táncművész képzésünk egész rendszerét úgyszólván átalakította.

Ezek az eredmények folyamatosan összegeződtek, és együttesen tették lehetővé, hogy — főleg az utóbbi években — kitáruljanak a kapuk operaházi balettegyüttesünk előtt a nagyvilágba, aholis balettművészeinket ma már jelentős és ismert társulatok közepette tartják számon.

Jelentős balettegyüttesünk született, illetve születik vidéken is. Az öt esztendeje működő pécsi balett a koreográfiai, sőt a zeneszerzői munka izgalmas és forrongó műhelye lett, eredményei itthon és külföldön is széles érdeklődést váltottak ki. A szegedi balett még születőben van; az együttes készen áll, de állandó koreográfus-vezetője még nincsen.

Kitűnő együttes fejlődött ki a Fővárosi Operett Színházban is. Hosszú évek óta az úgynevezett könnyű műfaj sem jelent már a táncban színvonalengedményt vagy igénytelenséget. Ez az együttes, és az egymást váltó revü-, illetve musical-színházak táncosai különösen sokat tettek és tesznek azért, hogy a jazz jellegű balettművészet mindinkább meghonosodjék és kifejlődjék hazánkban.

A felszabadulás szülötte a magyar néptáncművészet. A felszabadulás utáni első években kibontakozó széleskörű amatőrmozgalom legjobb erőiből hozta létre államunk a különböző hivatásos néptáncegyütteseket. Az Állami Népi Együttes, a Néphadsereg Művészegyüttese, a Budapest Táncegyüttes és a Duna Művészegyüttes magas művészi színvonalon valósította meg a paraszti népművészet teljesértékű színpadi továbbfejlesztését. Az elmúlt másfél évtizedben ezek az együttesek magával ragadó munkájukkal itthon és külföldön is sok dicsőséget szereztek nemcsak a magyar nép művészetének, de népköztársaságunknak is. Eredményeik befolyásolták a magyar balettművészet alakulását is, és állandó kölcsönhatásban fejlődtek a művészeti mozgalommal, amit a népművészet új, korszerű formájának tekinthetünk.

A felszabadulás eredményének tekinthetjük azt is, hogy sok gyermek jár az esztétikus mozgáskultúra szolgálatában álló balett-tanfolyamokra, újabban pedig az egyre népszerűbbé váló társasági tánclubokba.

A tánckultúrának tehát a legkülönbözőbb ágazataiban és formáiban érhettük tetten a húszéves fejlődés jeleit és tényeit. Hogy ezzel a bonyolult, szerteágazó területtel gondjaink és olykor komoly nehézségeink is vannak, ez érthető, részben természetes; tudjuk és ismerjük őket és nyíltan beszélünk róluk. Részei ezek társadalmi és kulturális fejlődésünk viharos folyamatának. Részben a múltból örököltük őket, részben mai ellentmondások szülöttei, amelyeket nem egyszer saját tévedéseink és hibáink szabadítottak ránk.

Mindez azonban, meggyőződésünk szerint, átmeneti jellegű probléma, és még a legsúlyosabb gondjaink sem homályosíthatják el az általános és jelentős fejlődés ékesen szóló eredményeit. Ezekre az eredményekre méltán lehetünk büszkék, s ha most, az ünnepi évforduló alkalmából számbavesszük őket, elsősorban köszönetet kell mondanunk mindazoknak, akik áldozatos és lelkes munkájukkal megteremtették őket. Táncművészeink, pedagógusaink és művelődési munkásaink is mind építői annak a társadalmat, kultúrát, az emberi tudat formáit újjáteremtő munkának, amely átíveli hazánk történetének utolsó két évtizedét. E gondolatok jegyében ünneplik a magyar táncművészek a dolgozó milliókkal együtt hazánk felszabadulásának 20. évfordulóját.

KÖRTVÉLYES GÉZA

JÓL ÉREZZÜK MAGUNKAT

— VÁLASZ A „SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT" SZERKESZTŐBIZOTTSÁGÁNAK —

1965. február 24-én kelt szíves soraikat köszönöm. A Villamosgép- és Kábelgyár „Pataki István szocialista brigád"-jának valóban évek óta tagja vagyok. De eléggé zavarba hoznak, ha most Önök hirtelenjében arra kérnek, írjam meg válaszlevelemben mindazokat az élményeket és gondolatokat, amelyeket ez a pár esztendős kapcsolat táplált bennem.

Ha valamiféle sorrendet szeretnék tartani, először talán arról a meglepetésről kellene beszámolnom, amikor először jelentkeztek telefonon. Nagy Ferenc, a brigád vezetője (akkor még nem nyerték el a „szocialista brigád" címet) megkért, látogassam meg őket a gyárban! Először azt hittem, valami fellépésről van szó. De pillanatok alatt tisztázódott, hogy nem ünnepi versről, vagy közönségszervező akcióról beszél. Valami *mást* szeretnének. Egyeztettük az időnket. Kimentem. Nagyon kedvesen fogadtak. Megmutatták az egész üzemet. Szép üzem. Okos. Rentábilis. Folyton fejlődik.

Mutattak egy hatalmas táblát is. Oszlopsorban nevek. Ki dolgozik a gyárban 25 éve, 20 éve, 15 éve és így tovább. Öt esztendő volt a táblán az alsó határ. Bevallom, ez nagyon tetszett nekem. Nálunk a Nemzetiben annakidején általában meg szoktak feledkezni az efféle dátumokról.

Aztán megkérdeztem a kísérőimet, ők is a gyárban dolgoznak-e?

— Természetesen — mondták.

Kicsit tamáskodva néztem a zakójukat.

— Mit dolgoznak?

— Anyagbeszerző-brigád.

Megkérdeztem, ez vajon termelőmunkának számít-e?

Elnézően mosolyogtak rajtam. Három-négy év múlva nem követtem volna el ilyen hibát. Hiszen 14 hónappal azután éppen azért lettek szocialista brigád, mert sikerült véglegesen megszervezniök a nagy gyár teljesen zökkenőmentes anyagellátását. Az év végén ez 17% exporttöbbletben jelentkezett. Ma már tudom, hogy ez sok-sok millió forintot jelent.

No, hogy ott folytassam, ahol abbahagytam, a jó háromnegyed órás gyári séta végén leültünk a szakszervezeti bizottság kényelmes kis tanácstermében. Addigra már hatan lettünk. Mért hívtak engem ide? Folyton ez járt a fejemben. Koccintottunk. Akkor aztán elmondták. Hogy ők tulajdonképpen nagyon-nagyon szeretik a színházat. Tizenketten vannak a brigádban. Bérletes is van közöttük. És szeretnének többet tudni, többet hallani a színházról. Egy-egy darabról. Egyáltalán mindarról, ami a nézőtéren *túl* történik. Meg a díszletek *mögött*.

Annyira meglepett ez a „szakmaiatlan" s mégis végtelenül kedves, emberi naivság, hogy elnevettem magam. Ők is nevettek. Aztán megkérdezték, lenne-e kedvem olykor, tán egyszer egy hónapban, hogy meglátogassam őket? Pénzt persze az üzem ilyesmire nem adhat. Dehát ez nem is fellépés. Beszélgetés, vagy *valami ilyesmi*. És hogy bármikor jöhetek. Amikor nem fáraszt. Hiszen tudják, mennyit dolgozom. De csak amikor ráérek. Majd egyeztetjük. Mert hát ők engem választottak.

Nos, így indult ez a barátság. Mindjárt meg is beszéltünk körülbelül tíz nappal későbbre egy délután félötöt, mert aznap este nem játszottam, más dolgom sem volt.

Tíz nap múlva, kifelé menet, a kocsiban törtem a fejemet, miről is beszéljek? A kapuban a múltkori ismerős arcok fogadtak. Bementünk a kultúrház egyik kis, tanuló termébe. Ott már vagy harmincan üldögéltek. Meglepődtem.

— Így megnőtt a brigád?

— Nem. Az tizenkét tagú — mondták. — Műszak vége volt, s más brigádokból is jöttek érdeklődők, kíváncsiak. Baj?

— Dehogy baj!

A terem végében fekete tábla állt. Kréta. Szivacs. A táblán mértani rajzok.

— Hát ez a tábla — minek?

— Ja?... Tegnap, itt műszaki továbbképzés volt... a második évfolyam — mondta a brigádvezető, a másik meg zavarában hirtelen törölgetni kezdte a szivaccsal a krétafigurákat.

— Rajzolni tetszik? — kérdezte a brigádvezető.

Erről a frissen törölt, fekete tábláról hirtelen ötletem támadt.

— Igen — mondtam, — rajzolni fogok.

Így találtam rá, véletlenül, egy vizes szivacs nyomán, első „előadásom" anyagára. Az ősi, emberi játékösztönről beszéltem, a ritmus, a dal keletkezéséről, a törzsi életről, a varázslókról, igéikről, éneküklről, táncaikról, egészen addig, amíg az első görög oltárkövet körül nem fogta az első kórus. Így fogtam kezembe a krétát, és a papok szent kövéből így lett orchestra, és így rajzoltam köréje az epidauroszi görög színházat.

Beszéltem a buddhista templomok hang-akusztikai csodáiról Lhasszától Pekingig, a syracusai színháztól a mykénéi bikaviadalokig, a szavalóversenyekig egy jó órahosszat. Mire felrajzoltam és elmeséltem a görög színház hangtölcséres lárváit, istenhordozó emelőgépeit és koturnusait, azon vettem észre magamat, hogy negyed hét lett.

Nagyon tapsoltak a végén. Láttam, éktelenül tetszett nekik ez az időtöltés.

A következő hónapban kész programmal mentem:

A középkori misztérium-színpad.

Harmadik hónap: az olasz commedia dell' arte.

Negyedik hónap: a hármas tagolású Shakespeare-színpad. Erzsébet. II. Jakab. Southampton lord. Essex. Bacon. Morlow. Stradford upon Avon. London. A Globe-színház. És természetesen Shakespeare, Shakespeare és újra csak Shakespeare.

Ez töltötte ki az ötödik és hatodik hónapot is.

Hetedik hónap: Molière színpada. Versailles. A király. A szubvenció.

Nyolcadik hónap: az első „modern" színpad. A bayreuthi függöny. A gyertyavilágítás. Az elektromosság. Az első villanyrivaldák, szuffiták. A forgó-, süllyedő-, mozgószínpad, és így tovább.

Aztán, mert kilencedik hónapra a csecsemőnek is illik világra jönnie: a magyar színjátszás hőskora. Az erdélyi színészet Harc a pesti német színpaddal. Déryné, Kántorné, Lendvay, Jászai, Megyeri, Egressy, az első Nemzeti Színház, Paulay Ede.

Lassan-lassan kialakult ezeknek a találkozásoknak a rendje. Mindig beszéltem, vagy felolvastam egy jó óra hosszat, aztán kérdeztek. Minden félét. Emlékszem, egyszer zavarba jöttem: — Volt-e sugó Mátyás király idején? — Válaszom óriási nevetésbe fulladt: — Politikai vagy színházi vonatkozásban kérdezi? De — bevallom — ezzel a kérdéssel máig is adós vagyok.

Mindig telefonon hívtak, hogy egy... ző találkozót. Magamfajta folyton rol... nész számára irtózatos időpontokban tu... hogyan soha nem haragudtam érte. J... zöttük. Szerettem a romlatlan figyelı...

És ha azt hinnék, hogy a fenti „any...getni valónk, akkor nagyon tévednének... zeti Színház repertoár-anyaga, az igazgató-válság, az új magyar darabok, a szovjet művek, nyugati szerzők, az öntevékeny színjátszó csoportok, kultúrházak, mai magyar költők, Ilja Ehrenburg és Hemingway, O'Neill és Arthur Miller, Kafka és Krlezsa, bérlők és helyárak, minden, ami csak érdekelte őket. És annyi minden érdekelte őket.

Volt este, amikor a törzs-brigádon kívül 80—100 ember is összejött a kisteremben. Alig fértek.

Volt este, hogy a „Mire gondolsz, Ádám"-ból olvastam fel egy órányit, utána megint kérdések, vita.

Volt este, hogy a készülő „Oedipus király" elemzésemből is kezdtek egyre jobban visszakérdezni. Fel is jegyeztem pár kérdést, mert nagyon jó ötletet adtak. Már meg is írtam azóta.

Valamelyik alkalommal a frissen bemutatott „Holnap folytatjuk" című Dobozy-darabról beszélgettünk. (Első héten már mindnyájan megnézték.) Megkérdeztem, ha Ágass mérnök maga lőtt volna partizánra, a saját fegyverével, adnának-e neki a mi mai társadalmunkban feloldozást? — Meglepett, milyen egységesen lázadt ellene mindannyiójuk *dramaturgiai ösztöne*. Csak utólag meséltem el, hogy Dobozy igazi modellje, az a bizonyos egyetemi professzor, fiatal tisztecske korában bizony így cselekedett a fronton, és tíz évvel később, amikor ezt be is jelentette a pártközpontban, mert nem bírta tovább —, nem zavarták ki az egyetemről. Ma is ott ül a katedráján, és tanít. Dolgozik. Méghozzá nagyszerűen.

Jóformán észre sem vettük, így szaladt el két esztendő. Meghívtak egy igazgatósági ülésre, és átadták a brigádtag-jelvényemet. Így lettem én a brigád tizenharmadik tagja. 1963-ban ünnepelte a gyár fennállásának 50. évfordulóját. Én szerveztem meg az ünnepi műsort. Az első fele komoly, szép drámai anyag volt, a második része kedves, vidám operett-egyveleg. Együtt számolgattuk a költségvetését. Mondtam, hogy az én nevemet húzzák ki. Fellépek, de „itt" én nem fogadok el felléptidíjat. Amikor kollégáimnak sorra hozták a borítékokat, — emlékszem — kicsit bosszankodtam. Mert ugye a pénz mindenkinek kell. De a fene tudja, az „enyimektől" valahogyan rosszul esett volna, zavart volna, ha gázsit fogadok el. Pedig ezt mindenütt, másutt, művészi munkám után természetesnek találom. Most én is így felfigyeltem magamra, hogy mi ez a tiltakozás bennem? De nem sokat törtem a fejemet. Hamar rájöttem, hogy már nagyon összeszoktunk. Ebben a baráti kontaktusban már nem éreztem ezt a külön fellépést különmunkának.

Következő évben „megkaptuk" a szocialista brigád kitüntető címet. Én is. Az oklevelet, a jelvényt a VK-t.

Tavaly meghívtam a brigádomat a Nemzetibe. „Üzemlátogatásra". Bejártuk a süllyedőtől a zsinórpadig az egész épületet. Akkor még nem tudtam, hogy lebontják.

Azóta is találkozunk minden negyedik, ötödik héten, hacsak nincs valami premier-torlódás, vagy filmezés. Téma mindig van bőven. Idén, a nyári szünet után beszámoltam a turista-utamról. Bécs (Burgtheater), Salzburg (Festspiele), Párizs (Comédie Francaise: Cyrano, Georg V. mozi: West Side Story, Becket), London (Othello, Ványa bácsi), Stradford (V. Henrik, Shakespeare szülőháza, Anne Hathaway kertje), a reimsi székesegyház, a Notre Dame, a kölni dóm, a készülő nyári film: A kőszívű ember fiai stb., stb.

Úgy érzem, sose lesz vége. És már úgy járok a VK-ba, mintha hazamennék. Otthon is vagyok.

Tudom jól, hogy mindez, amit elmondottam, nem sok. Csepp a tengerben. De ez a csepp nem sós. Nem is édeskés. — Tiszta.

Az se jutott soha eszembe, hogy én kalkuláljam ki helyettük két és fél tonna horganycső beszerzési árát, mint ahogy arra se gondolnék, hogy magnóra mondassam velük a Szondi két apródját.

De azt tudom, hogy *jól érezzük magunkat együtt*. Ők is, én is. Pihenőt jelentek nekik. Ők is nekem. Kikapcsolódást.

(Pár évvel ezelőtt észrevettem, hogy egyikük — aranyos, fehérhajú, jó hatvanas bácsi — bármiről beszélek, tíz perc múlva alszik. Csak a vitára ébred fel, és csendes mosollyal hallgatja. De még soha nem hiányzott. Tehát őt is pihentetem. Pedig isten bizony, az egész brigádban csak ő alszik egyedül.)

Tehát így cseppennek ezek a cseppek. És jó ideje motoszkál bennem valami olyasféle, hogy ha több író, több színész, több festő, több helyen, több felé cseppentené ezeket a többféle cseppeket, lassan-lassan mozdulna a víz. Hiszen nyilván így keletkeztek a tengerek mélyén lassan-lassan az áramlások is, a nagy vizek lassú, belső mozdulásai.

Kedves Szerkesztőbizottság, elnézésüket kérem hosszúra nyúlt levelemért, de magukra vessenek, ha éppen erről a témáról faggattak.

Szeretettel üdvözlöm mindnyájukat.

Básti Lajos

Ui. Ha az alvó bácsit ki akarják hagyni, nem bánom. De őszintén sajnálnám, mert én évek óta mulatok rajta.

Budapest, 1965. március 2. B. L.

FOTOKIÁLLÍTÁS AZ OPERA KLUBBAN

Az Operaház klubjában állította ki foto-kollekcióját Mezei Béla, a színház fiatal világosítója, az Operaház fotókörének tagja. Munkahelye a színpad oldalán levő világosító torony. Erről a helyről, ebből a nézőszögből látja a próbákon születő, formálódó, az előadásokon pedig újra megújuló operákat, balleteket. Innen látja és érzi át estéről estére a váltakozó szereplők alakítását. Ez a pozícióadta nézőszög csábító, önmagában is érdekes fényképezési lehetőség. Mezei több korábbi képén érződik ez a pusztán csak formai érdekesség — tartalom és telítettség nélkül. Az utóbbi két évben készült fotóin érezhetően törekszik megragadni a pillanatot, láttatja egy-egy alakítás mélységét, és mint fotó, önmagában is a darabban ábrázolt alak teljességét adja. Számos jól komponált és technikailag is kitűnő kép bizonyítja fejlődését.

Érdeklődési köre a színház életének minden területére kiterjed. Ezek a képek határozott, jól választott pillanatok. A vendégkönyv bejegyzéseit olvasva érezni a színház érdeklődését, kollégák és vezető művészek, más színházak művészei elismerő, bíráló és biztató véleményeit. Mezei Béla kiállítása jelentős esemény volt az Operaklub életében. Tárnoki Pál, a klub vezetője kiszélesíthetné ezt a kezdeményezést. Más színházak fotósainak is lehetne az Operaklub kiállítási helye, és többször rendezhetne diavetítést is úti élményekről, művészeti témákról, mint ahogy a fotókiállítás megnyitásakor Varga Pál, Németh Amadé karnagyok és Vandulek Ernő énekművész tartottak nagysikerű bemutatót a külföldön és itthon készült diáikból. (TAUZ ISTVÁN)

RADNÓTI MIKLÓS:

Nem birta hát...

(Dési Huber István emlékére. 1944 február 29.)

(Részlet):

. . . . . .

a dolgozók nehézkes népe földobott, —
csodálatos roncsát a szőrnyű tenger,
hű voltál hozzá s hozzád az kegyetlen,
de megtanul majd s többé nem felejt el.

S ha megtanult, úgy látja majd, ahogy te,
a külvárost, a tájat, társait;
mindegy, koporsót, korsót mond a kép,
vagy tűzfalat, mert minden arra int:

„Ember vigyázz, figyeld meg jól világod:
ez volt a mult, emez a vad jelen, —
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen."

DÉSI HUBER ISTVÁN vázlatkönyvéből

Szabad Művészet
1949.

UITZ BÉLA: Plakát, 1919

PÓR BERTALAN:

Emlékezés 1919-re

Az 1919-es proletárdiktatúra valamivel több, mint 4 hónapig tartott csupán, de rendkívül gazdag volt tartalomban. Leírását, jellemzését szociális és politikai szempontból nem én vagyok hivatva elvégezni. Nagy és komoly emlék azonban az a munka is, amit a népbiztosok tanácsa által kinevezett és irányított művészeti direktórium végzett. Annyi idő után most végre alkalmunk van ennek a direktóriumnak szerepével a valóság és igazság hangján foglalkozni.

A közoktatás népbiztosa Lukács György volt. A direktórium elnöke Pogány Kálmán. A festészeti osztályt kezdetben Berény Róbert vezette, rövid idő után pedig én vettem át az osztály vezetését. A szobrászati osztály élén Ferenczy Béni, az építészetin Lessner Manó, az iparművészetin pedig Kozma Lajos állott.

Tagjai voltak még: Kenczler Hugó, aki a műemlékek körüli teendők elvégzésével volt megbízva és dr. Wilde János.

Ez a direktórium intézte a tanácsköztársaság művészeti ügyeit. Abban az időben is éppen olyan lázas munka folyt, mint ma. Amikor a festészeti osztályt átvettem, a festők különböző kategóriákba osztásáról volt szó. Kívülem még több művésztársam vett részt ebben a munkában. Feladatunk az volt, hogy az anyagiakkal küzdő művészeken segítsünk, munkájuk, érdemességük,

PÓR
BERTALAN:
Plakát
1919

vagyis művészi kvalitásuk szerint. Azonnali pénzsegélyeket utaltunk ki, nem egyszeri segítséget, hanem rendszeres havi juttatást, úgy az idősebbeknek, mint természetesen a legfiatalabbaknak, az akadémiai hallgatóknak is.

A művészektől festményeket, szobrokat is vásároltunk. A Szépművészeti Múzeum értékei között nem egy van, amelyet akkor a direktórium juttatott oda. Itt említem meg a tanácsköztársaság művészeti szempontból nagyfontosságú cselekedetét: a magángyüjtemények kiváló műveinek köztulajdonbavételét és kiállítását. Ilyen nagyszerű kiállításra nálunk nem igen volt

BIRÓ MIHÁLY
Plakát
1919

még példa: egész sereg pompás Greco-képet mutathattunk be a látogatóknak, ezek mellett Manet: Büffés lány c. festményét, Courbet, Renoir, Cézanne-képeket. Világhírű lett volna e kincsek által Szépművészeti Múzeumunk, ha az ellenforradalmi, kapitalista-feudális szellemű kormány a tanácsköztársaság bukása után majdnem első intézkedésével vissza nem adta volna a legnagyobbrészt spekulációs célból vásárló „gyüjtőknek" a műveket.

Emlékszem, a tárgyalások egész során át vitattuk meg az iskolák reformját. Ezeken a tárgyalásokon többek között Fényes Adolf és Réti István is résztvettek. Vajjon Réti Istvánt nem ezek a megbeszélések inspirálták-e a Képzőművészeti Főiskola későbbi reformjára? Nem tudom, de az tény, hogy azokról az alapvető dolgokról, amelyek az általa létrehozott reformban megvalósultak, már a direktórium tanácskozásain is szó esett.

Dr. Kenczler Hugó feladata a műemlékek gondozása, felügyelete volt. Hozzá tartozott a kaszárnyák megtisztítása az ott felgyülemlett, művészeti szempontból értéktelen, a Habsburgok

BERÉNY RÓBERT: Plakát, 1919

és mások személyét propagáló képektől. Ezeket a „festményeket", mint nyersanyagot adtuk át a művészeknek, a vászon volt és még a keret, az egyedüli érték bennük.

Hatalmas munkát végeztünk az 1919-iki május elsejei ünnep díszítésével is. A művészek százai — köztük az akkor legjobbak, vagy az akkor legtekintélyesebbek is — végezték el a pompás feladatot. Zala György készítette például a milleniumi emlékmű előtti téren felállított hatalmas Marx-szobrot. S ha már itt tartok, megemlíthetem, hogy jómagam a szomszédos Műcsarnok homlokzatára egy 8 méter magas kartont festettem; ugyancsak ezen a téren volt felállítva Uitz Béla két monumentális falképe is: a gyári munkás és a szántó-vető paraszt testvérisége.

De a városnak más pontjain, úgyszólván mindenütt voltak hatalmas dekorációk, festmények és szobrok. Pompázatos volt a művészetnek ez a kivonulása az utcára. Azt hiszem, hogy ez a legelső szabad május nagy szociális jelentősége mellett sokunkban, mint a monumentális dekorativitás felejthetetlen emléke él.

A munkák elvégzésére az Iparcsarnokot és a Sportcsarnokot bocsátotta a forradalmi kormány a művészek rendelkezésére. Itt dolgoztak százával a művészek, kommunisták és nem kommunisták. Ennek a hatalmas munkának szervezője Bíró Mihály volt, aki a Művészklub Rózsa-utcai épületéből irányította a munkát.

A művészeti direktórium telve volt lelkesedéssel, igaz hazafisággal és önzetlen szolidaritással. Sajnos, munkája rövidéletű volt. Harminc esztendő kellett ahhoz, hogy az akkor abbahagyott munkát a kommunista művészek újra felvehessék, abban a tudatban, hogy a harminc év alatt szerzett tapasztalatuk, megnövekedett tudásuk a fiatalsággal karöltve, a dolgozókkal szorosabb kapcsolatban, hazánk és az emberiség felemelkedésének ügyét szolgálja.

VÉRTES MARCEL:
Plakát, 1919

POGÁNY Ö. GÁBOR:

A proletárforradalom művészete

Hogy a proletárforradalom mennyire fölfokozta a társadalmi erők mozgását, bebizonyosodik abból is, miszerint az élet minden területén fokozott erőfeszítést váltott ki. Néhány hónapra terjedő korszaka volt csak történelmünknek s mégis emlékezetes kezdeményezéseket, tanulságos vállalkozásokat teljesített. Rövid idő alatt annyit tett a munkásosztály öntudatáért, a forradalmi gondolatért, a haladásért, mint amennyit máskor hosszú emberöltők és nemzedékek se tudtak produkálni. Különösen emlékezetes maradt az, amit a progresszív művészetért indított el, az a szervezeti és kultúrpolitikai fölismerés, amelynek nyomán művészeink képességeit sikerült a forradalom szolgálatába állítani. Megtörtént az, amire a modern műtörténelem évtizedeiben hiába vártak a legtehetségesebbek is, a képzőművészeti tevékenység elevenen bekapcsolódott

a tömegek sorsába, szoros összefüggést nyert a napi eseményekkel, társadalmi tényezővé vált azonnali hatállyal. Ma már úgy tekintünk vissza erre a mámoros és lelkesítő tavaszra, mint festészetünk és szobrászatunk rövidreszabott aranykorára, amikor egészséges egyensúly állt elő művészeti életünkben, hosszú botorkálás után legjobbjaink megtalálták helyüket a világban.

Szerencsés élménynek tekinthető mestereink akkori közreműködése a proletariátus felszabadító harcában. Szerencsés azért, mert tényszerűen tanúsítja a művészetnek a történelemhez és társadalomhoz való viszonyát, azt a lehetőséget, hogy az igazi tehetségek résztvegyenek a szociális rend átalakulásának munkájában. A munkásosztálynak, mikor igazságot tesz a szabadság és kizsákmányolás ősi perében, minden jószándékú és építőszellemű segítségre szüksége van. Hasznosítani tudja azt a hajlamot, hogy a magukra valamit adó értelmiségiek a műveltség eszközeivel, a tudás fegyverével elsősorban a haladásért kívánnak fáradozni.

Igazuk van azoknak, akik a 19-es forradalmat vizsgálva aránytalanul nagynak ítélik a kultúra szerepét. De nem azért, mintha a szellemi mozgósítás túlzottan sikerült volna, vagy esetleg vissza kellett volna szorítani a művészek, írók, ideológusok közreműködését, csupán azért, mert a társadalom többi rétegéből nem voltak képesek az akkori vezetők hasonló szolidaritást kiváltani. Sokáig intellektuális mozgalomnak minősítették az első világháború utáni forradalmi kísérleteket, ami ha súlyos tévedés is, jól jellemzi a kultúrmunka akkori fontosságát. Különösen abban az esetben mutatkozik meg világosan a képzőművészeteknek a proletárdiktatúra alatti hirtelen kivirágzása, ha figyelembe vesszük az előzményeket és fejlődéstörténeti körülményeket. Hiszen a nyugati polgári formalizmusok tanulmányozása után kellett festőinknek és szobrászainknak az időszerű politikai feladatokat képileg és plasztikailag megoldani. A posztimpresszionizmus, Cézanne, a mértaniság bűvöletéből kilépve kellett a forradalom követelményeit kielégíteniök. S valljuk meg, meglehetősen hiányos ideológiai előkészítés után, amikor nemcsak a művészetnek a valósággal való összefüggései nem voltak tisztázottak, de még az osztályharc feltételeit, szükségességét és kikerülhetetlenségét se fogadta el a forradalom minden aktív résztvevője. Volt valami ösztönös ráhibázás abban a kiállásban, amivel képzőművészeink a proletariátus ügyét vállalták, egyfajta termékeny spontanitás, ahogyan a munkásság erőfeszítéseit támogatták.

Érdekes, mennyire megtalálták képzőművészeink a helyes kifejezési formát a nép felé. Minden művük, mely a diktatúra propagálására készült, áttekinthető, lenyűgöző és közérthető nyelven szólt a tömegekhez. A kapitalista zsákutcába tévedő formaelemzés hívei félreérthetetlen kompozíciókban hívták fegyverbe a munkásokat az ország függetlenségéért, toborzó-plakátjaikon szembeötlő ábrák segítségével adták elő az áldozatvállalás, a hősiesség szükségességét. A kubisztikus elemek ezúttal szinte klasszicizáló alakot öltöttek s egyszerű részleteik a jelszavak keménységével hatottak. A magyarországi Vörös Hadsereg hivatása, történelmi jelentősége lendületes megfogalmazást nyert ezeken a falragaszokon, olyan igénnyel, mely művészettörténeti tárgyalásra számíthat. Pedig a helyzet természetének fogva sebtiben, sürgetőleg kellett megvalósítani minden egyes megbízatást, melyet az események előírtak, s az eredmény mégsem időleges, 19 kordokumentumai között mindig is kiemelkedőek lesznek a hatalmas falképek, a plakátok, a reklámgrafikák és alkalmi dekorációk is. A proletárforradalom képzőművészeti anyagából nem sokat sikerült átmenteni a felszabadulás utáni időre, a dolgozók győzelmét jelentő népi demokrácia gyüjteményei számára, csupán fényképek, helyszínen készült riportrajzok és nyomdai termékek esetén a kötelező múzeumi példányok őrzik festőink és szobrászaink forradalmi teljesítményeit. Műveik elpusztulása ellenére se veszett kárba fáradtságuk, mert föllépésüknek tanulsága csorbítatlan érvénnyel fog élni a szocializmust építő mai Magyarországon.

Lehet, hogy az akadémikus gondolkodáshoz szokott műértők aggályoskodni fognak, ha a 19-es politikai plakátokat és május 1-i dekorációkat művészettörténeti besorolásban látják. Holott elfogultság nélkül állítható, hogy művészeink minden akkori készítménye esztétikai értékelést érdemel. Legalább is ha az esztétikai kategóriáknak teljességet követelünk s nem elégszünk meg a művészetelmélet és művészettudomány terén történelemellenes és valóságidegen fogalmakat érvényesülni, a képzőművészeti ténykedést gyökértelen szépészeti formulákhoz, szűkösen értelmezett műfajokhoz mérni. Pór Bertalan, Berény Róbert, Uitz Béla, Bíró Mihály és a többiek plakátjaikban, a szobrászok gipszben is halhatatlant alkottak, a házak falain, az utcák sarkain, a piros művászonnal borított emlékművek előtt elhelyezett mozgalmi ábrázolások és allegóriák modern képzőművészetünk hőskorát fogják jelenteni mindig. Fiataljaink számára pedig követendő például szolgálnak.

Beszélgetés Finogenov festőművésszel

Szeretettel várt szovjet-vendégeink között a Szovjet Kultúra Hónapjára ideérkezett K. Finogenov festőművész is. Munkatársunk rövid beszélgetést folytatott a Sztálin-díjas mesterrel.

— A szovjet művészek szeretettel üdvözlik a szovjet népek nevében a népi demokratikus Magyarország dolgozóit — mondja Finogenov. — Nagyon örülünk valamennyien, hogy módunkban van Magyarországon ismertetni azokat az eredményeket, amelyeket a művészet terén szocialista hazánkban elértünk. Örömmel várjuk az alkalmat, hogy megismerkedjünk a haladó szellemű magyar művészek alkotásaival.

— *Mi a munkaterve az ittartózkodás alatt?*

— Mint a szovjet képzőművészek képviselője, megismertetem a magyar dolgozókkal azt a küzdelmet, amelyet 30 éven keresztül folytattunk a szocialista realizmus kialakításáért és az absztrakt és a naturalista formalizmus ellen. Előadásokat tartok Budapesten és a vidéki ipari központokban. Elhoztam 42 szovjet-művész reprodukciókkal ellátott kis monografiáját, hogy képekben is bemutathassam a szovjet képzőművészetet. Műveimből Budapesten kiállítást is rendezek.

— *Mi az első benyomása rólunk és fővárosunkról?*

— Sokat hallottunk arról, milyen szörnyű pusztításokat okozott itt a háború. Mikor megláttam az újjáépült Budapestet, akkor láttam a magyar nép munkaszeretetét és építő kedvét. Belső erőt érzek a magyar népben. Ezek a tulajdonságok igen rokonszenvesek a szovjet népnek és biztosítják azt, hogy együtt tudunk dolgozni a szocializmus építésében és harcolni a béke megvédéséért.

Finogenov mesteren látszik, hogy a hosszú utazás kifárasztotta, de amikor megkérdezzük tőle: hogyan érzi magát Magyarországon, felderül az arca s meleg szeretettel mondja:

— Kitűnően!

Székely Zoltán

VLADIMIR LIDIN:

Népi iparművészet a Szovjetunióban

A háború legnagyobb tüzében egyszer este a poltavai kerületben, Resetilovka falu egyik kunyhójában, ahol laktam, a csipkeverés ütemes kopogására lettem figyelmes. A resetilovkai csipkeverőnők között hírnévre szert tett háziasszonyom lapos kis olajmécses fényénél — amelyben kanóc úszott — csipkét vert. A népművészetnek ez a forrása ahhoz a csörgedező patakhoz hasonlított, amelyet soha, semmivel elfojtani nem lehet. Az északi Dvinán fekvő távoli Velikij Usztyug városban, az Uralban, Szverdlovszkban, a drágakőcsiszolók hírneves művészetével találkozunk, a híres Palech nevű faluban gyönyörű miniatűrképeket készítenek, a jaroszlávi Rosztovban az ősi zománcipart űzik, a kirovi kerület Dimkovo helysége a legpompásabban virágzó agyagjátékipar hazája. Mindenfelé, amerre csak utam vezetett, ezekkel a kiapadhatatlan forrásokkal találkoztam.

Úgy tűnt nekem, amint Moszkvában az ipar- és népművészeti kiállítás termein végighaladtam, hogy újból átutazom mindazokon a vidékeken, amelyek engem annyira fellelkesítettek. A kiállításon színes üveget és porcellánt, fakészítményű tárgyakat, lábbeliket, aranyhímzéseket, orosz lakkokat, szőnyegeket, csipkéket, ezüstöt, kötött és horgolt kézimunkákat mutattak be. A grúziai aranyművesek, az urali öntők, a nyemani üvegfúvók vagy a hucul fafaragómesterek, a vologdai csipkeverőnők vagy az eszt tímárok a népi képzelet minden gazdagságával rendelkeznek.

Fedoszkino falu legfinomabb lakkfestésein különösen észrevehető a nemzeti motívumok ereje és hatása, amelyek jelenleg már iparművészetünk kellékévé váltak. Nemrégen Fedoszkinoban kellett időznöm. Az öreg mesterekkel együtt ült a fiatal nemzedék; legények, leányok, a dicső

/ 1021

FERENCZY BÉNI: LENIN

FELEDY GYULA: 1945

KERÉNYI JENŐ:
A SÁTORALJAÚJHELYI
PARTIZÁNEMLÉKMŰ

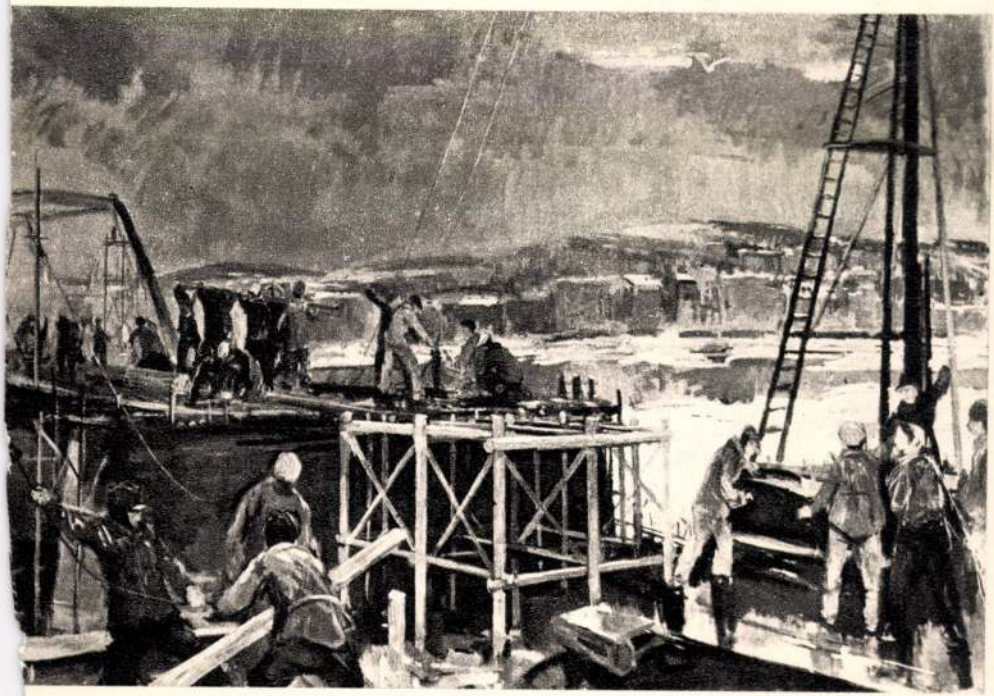

SZENTIVÁNYI LAJOS: A KOSSUTH-HÍD ÉPÍTÉSE

DOMANOVSZKY ENDRE: FÖLDOSZTÁS

SZŐNYI ISTVÁN: ALAKUL A SZÖVETKEZET

MEDGYESSY FERENC:
ÉPÍTŐK

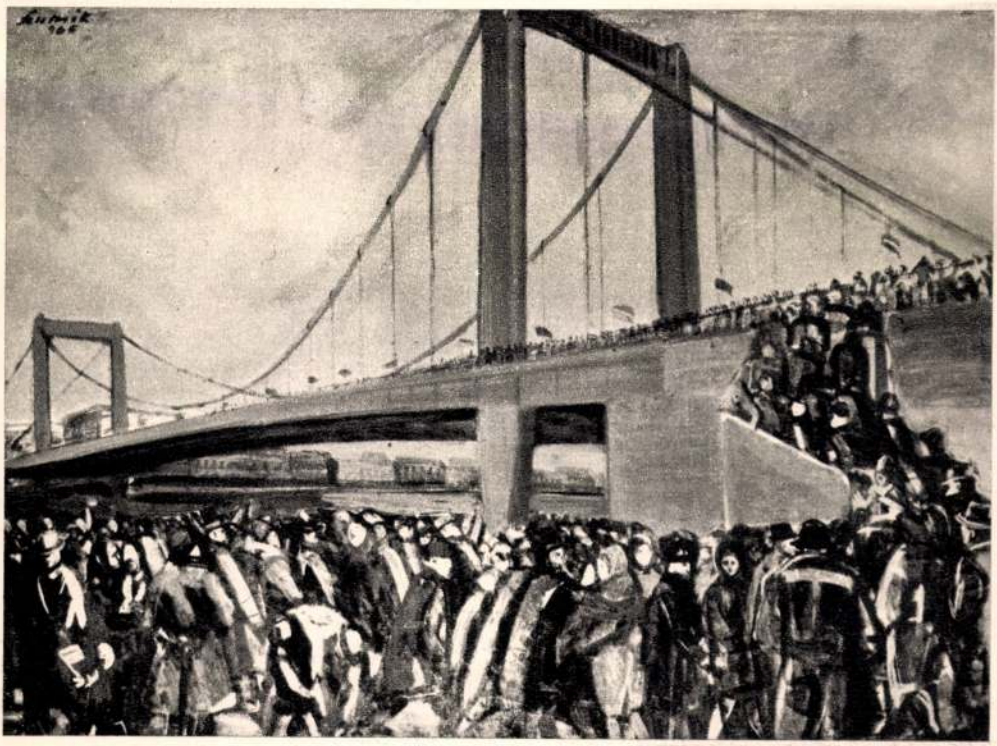

SZURCSIK J.: AZ ÚJ HÍD

R. KISS LENKE:
OLVASÓ LÁNYOK

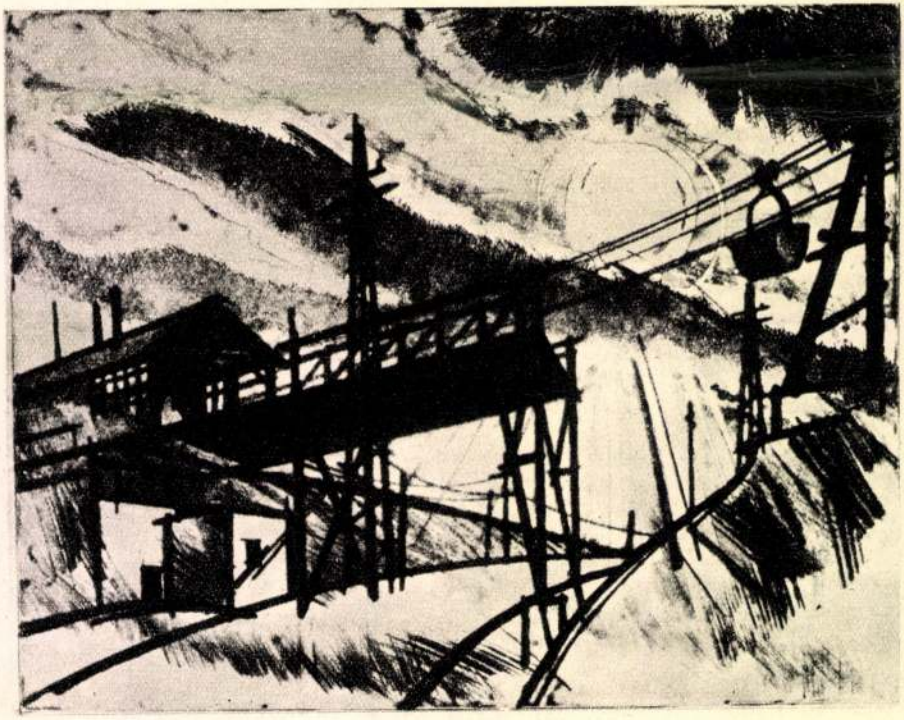

RASZLER KÁROLY: KÖTÉLPÁLYA

A tömegek — két évtized főszereplői

Írta KOMÓCSIN ZOLTÁN

Az emberiség fejlődésének üteme sohasem egyenletes. Néha évszázadok során alig történik egy-két évtizednyi esemény, máskor évtizedek alatt több évszázadnyit halad előre a történelem. A társadalmi fejlődés gyorsasága, vagy lassúsága sok tényezőtől, s különösen a tömegek aktivitásától függ. Meggyőzően bizonyítja ezt a felszabadulás óta eltelt húsz esztendő. E két évtized kiemelkedő eredményeinek megvalósítói, létrehozói — a dolgozó tömegek voltak, amelyeknek erejét meghatványozta a kommunista párt eszmei-politikai irányítása, szervező tevékenysége, forradalmi elszántsága. A dolgozó nép a történelem igazi alkotója. A nép nagy, de szervezetlen erő; ez jelentősen megkönnyítette egy törpe kisebbségnek a nagy tömegek elnyomását, kizsákmányolását. Akkor ébred a nép erejének tudatára, s képes élni is azzal, amikor van irányítója, szervezője. Ilyen erő korunkban a munkásosztály forradalmi pártja, a kommunista párt.

A párt elsősorban a munkásosztály pártja: mindenekelőtt annak érdekeit fejezi ki, az ő világnézetét hirdeti, politikáját valósítja meg. Ugyanakkor a dolgozó tömegek pártja is, mert a munosztály és a nép érdekei alapvetően azonosak; mert a munkáskásosztály céljainak megvalósítása érdekében szövetségre lép a társadalom összes dolgozó osztályaival, rétegeivel. A párt nemcsak vezeti és tanítja a tömegeket, hanem tanul is tőlük. Világnézete — a marxizmus—leninizmus — a dolgozók harci tapasztalatainak összesítése útján fejlődik, gazdagodik.

A magyar munkásosztály és pártja már a felszabadulás előtt gazdag harci tapasztalatra tett szert. Mögötte volt az 1919-es győztes proletárforradalom, a 133 dicsőséges nap után levert Tanácsköztársaság. Az ellenforradalom győzelme ellentmondásosan hatott a tömegekre; egyes rétegekben, különösen falun, az értelmiségiek körében megingott a bizalom a munkásosztály erejében. A Magyar Tanácsköztársaság emléke ugyanakkor mély, kitörölhetetlen nyomokat is hagyott, elsősorban a proletariátus öntudatosabb részében — fontos forrásává vált a párt és a forradalmi munkásmozgalom erejének. A Horthy-fasiszta diktatúra az egész magyar dolgozó népet elnyomta, de elsősorban a munkásosztály és a kommunista párt ellen irányult. A néhány ezer tagot szám-

láló párt állandóan élethalálharcot vívott puszta létéért. A véres terror ugyan korlátok közé szorította, de a párt jelen volt a munkásság, a szegényparasztság minden jelentős megmozdulásában, ösztönözte, szervezte, vezette azt.

E körülmények jórészt megszabták a tömegek aktivitásának, cselekvőképességének fokát. A nép legjobbjai küzdöttek a fasiszta rendszer ellen, s küzdelmük (különösen, ha az találkozott a párt akcióival) imponáló méreteket öltött, fontos gazdasági és politikai eredményeket hozott. Az 1930. szeptember 1-i tüntetés; az 1935-ös év nagy építőipari és egyéb sztrájkjai; a háborús évek fasisztaellenes és háborúellenes megmozdulásai és más akciók jelzik a legöntudatosabb dolgozók meg-megújuló harcát. De ezeket az éveket mégsem csupán ezek a kiugró megmozdulások jellemzik, hanem az, hogy a nép nagyobbik része nem vett részt azokban, fenntartásait és ellenkezéseit a fennálló rendszerrel szemben többé-kevésbé magába zárva, passzívan szemlélte az eseményeket. Bár a párt vezette harcnak igen nagy politikai és erkölcsi jelentősége volt, — a demokratikus erők gyengesége következtében hazánkban nem jött létre széles népi, antifasiszta ellenállási mozgalom, tömegméretű harc a felszabadulásért, általános népfelkelés a fasizmus ellen. A magyar népben erős nyomokat hagyott az ellenforradalmi ideológia, és a negyedszázados szüntelen uszítás, rágalmazás hatására torz kép élt benne a kommunisták pártjáról. A pártnak tehát a forradalmi tradíciók mellett számolnia kellett a burzsoá reakció erőteljes befolyásával, sőt átmenetileg — a maga bizonyos fokú elszigeteltségével is.

Amikor a szovjet hadsereg szétzúzta a horthysta államgépezet erőszakszerveit és megtisztította hazánkat a német fasiszta megszállóktól, a kommunisták világos, érthető programmal álltak a nép elé. Helyes politikája és gyakorlati tevékenysége révén a párt tömegkapcsolata hihetetlen gyorsasággal erősödött. A felszabadult országrészeken — beleértve a legkisebb helységeket is — rendkívül gyorsan alakultak meg a kommunista pártszervezetek és a párt, tömegbefolyását tekintve is, szinte egyik napról a másikra jelentős politikai tényezővé vált.

A párt volt az éltetője a meginduló munkának. A munkások és parasztok azonnal megkezdték a háborús romok eltakarítását, általuk ébredt új életre az ország. A kommunista pártszervezetek kiépítésével egyidejűleg, azok kezdeményezésére — a társadalom minden dolgozó rétegét képviselő — népi szervek, nemzeti

bizottságok, üzemi bizottságok, földigénylő bizottságok jöttek létre: demokratikus tömegszervezetek alakultak. Ebben az időben a párt eredményes munkát végzett a tömegek körében, lépésről lépésre növelte politikai befolyását.

A felszabadulást követő első évek feladatai — történelmi jelentőségük mellett — a legszélesebb tömegek számára is viszonylag könnyen érthetők voltak. A felszabadulás a Horthy-fasizmus elnyomása alól, a háborús szenvedésektől, hatalmas energiákat szabadított fel, lelkesedést ébresztett, s ez forradalmi tettekben fejeződött ki. A párt ereje ebben az időben mindenekelőtt abban volt, hogy mindig olyan harci feladatokat jelölt meg, amelyek helyesen fejezték ki a nép érdekeit és ezért lehetővé tették a tömegek mozgósítását. A munkások és parasztok közvetlenül részt vettek az új demokratikus közigazgatás megszervezésében, s hatalmas eredményeket értek el az újjáépítésben. Százezrek részvételével valósult meg a földreform, sikerrel küzdöttük le történelmünk legnagyobb méretű inflációját, államosítottuk a nagyipart, határidő előtt megvalósítottuk az első hároméves népgazdasági tervet.

Ezekben a harcokban megerősödött a két munkáspárt együttműködése és a munkás-paraszt szövetség. A munkásegység gondolata mind szélesebben tért hódított, 1948-ban egyesült a két munkáspárt. A kommunista párt helyes politikája, a tömegekért és a tömegekkel együtt folytatott harca során a demokratikus forradalom átnőtt szocialista forradalomba, megvalósult a proletárdiktatúra.

A népi demokrácia első időszakában a tömegek történelemalkotó tevékenységét sajátos vonások jellemezték. A harc viszonylag békés körülmények között folyt, az osztályösszeütközések nem vezettek fegyveres összecsapásra. A felszabadító szovjet hadsereg egységeinek jelenléte megóvta az országot az imperialista beavatkozástól. Ez, valamint a Szovjetunió sokoldalú segítsége egymagában nem döntötte ugyan el, de kétségkívül megkönnyítette az olykor éles osztályharc vitelét. A viszonylag kedvező belső és nemzetközi körülmények hatásaként rendkívül meggyorsult a fejlődés. A nép akart és tudott élni a kedvező lehetőségekkel, és az elért eredmények fő alkotója volt.

A párt ebben az időszakban magabiztosan hirdette politikáját, minden fontos kérdésben a tömegekhez fordult, bízott a néppen. Az úri Magyarország kizárta a népet a politikából, a politika „az urak dolga" volt. A koalíciós kormányban részt vevő polgári politikusok a felszabadulás után is szerették volna a politikának ezt az „úri módszerét" meghonosítani. A kommunista párt a *tit-*

kos politizálással szemben a *nyílt*, a tömegekre építő politikát alkalmazta.

A nyílt politizálás alapján a kommunisták mindig tudták, mi a feladat, mit kell tenniök. Ez a nyílt politizálás erősen hatott a többi párt tagjaira is, elősegítette a nép többségének megnyerését a népi demokratikus rendszer számára. Sajátos vonása volt e korszak tömegpolitikájának az alulról folytatott tömegharc összekapcsolása a hatalmi pozíciók kihasználásával. A munkástömegek az üzemekben, a paraszttömegek a falvakban *közvetlenül* harcoltak a tőkések és a földesurak népellenes kísérleteivel szemben. Népítélettel távolították el posztjukról a régi népnyúzó tisztviselőket, tömegnyomással kényszerítették a bíróságokat arra, hogy szigorú ítéleteket hozzanak a népellenes háborús bűnösök ellen. A kommunista pártnak és a koalíció népi balszárnyának a kormányban, a parlamentben folytatott harcát tömegtüntetések, forradalmi népi nyomás támasztotta alá és vitte győzelemre.

A tömegek aktivitását ösztönözte a pártmunka közvetlen stílusa, az állandó, szoros kapcsolat a párt és a nép között. A tömeggyűlések, a pártnapok, a falujárás, az egyéni és csoportos agitáció, a párt vezetőinek közvetlen, személyes kapcsolata a párttagsággal, a dolgozókkal, lehetővé tette állásfoglalásainak, eszméinek rendszeres eljuttatását a széles néptömegekhez. Az egyes dolgozó osztályok, rétegek gondjairól elsőnek a kommunisták szereztek tudomást, ők karolták fel követeléseiket és harcoltak teljesítésükért.

Ekkor fejlődött ki az úgynevezett „aprómunka". A kommunisták törődtek dolgozó társaik legapróbb, sokszor egészen személyes jellegű gondjaival, és ahol csak lehetett, segítettek. Ez bizonyította be az egyszerű emberek számára a legkézzelfoghatóbban a kommunista emberség lényegét. A Horthy-rendszerben százezreket sújtott társadalmi igazságtalanság, amelyet tetéztek a háborús évek szenvedései. A felhalmozódott keserűség sok emberben reménytvesztettséget, pesszimizmust szült, amelynek feloldásához kommunista emberség kellett. Elősegítette ezt, s egyben számottevően gyorsította is a tömegek megnyerését — a kommunista párt bizalma a nép iránt. A párt és a tömegek között létrejött kölcsönös bizalom a legfontosabb politikai tényezők egyikévé, a fejlődés egyik legerősebb motorjává vált.

A felszabadulástól a negyvenes évek végéig terjedő időszak mérlege rendkívül pozitív. A kommunista párt néhány év alatt a munkásosztály, a nép többségének elismert, nagy tekintélynek örvendő vezetőjévé vált. A munkásosztály vezető szerepe erősödött, súlya a hatalomban egyre nőtt, a kizsákmányolás mind szű-

kebb térre korlátozódott. A párt vezetésével a nép történelmileg rövid idő alatt nemzetközileg is méltányolt sikereket ért el.

A pártvezetésen belül azonban már ezekben az években is mutatkoztak bizonyos helytelen tendenciák. Ilyen volt például a kommunista és a munkásmozgalom felszabadulás előtti harcainak lebecsülése; az indokolatlan bizalmatlanság a munkásosztály politikai szövetségeseivel, a demokratikus pártok egyes vezetőivel szemben, ami azután a jobboldaluktól megtisztított pártoknak az elsorvasztásához vezetett, a tömegszervezetek nem mindig megfelelő értékelése és támogatása. Ám a szaporodó sikerek mind a párt tagjai, mind a pártonkívüli tömegek előtt ebben az időben elhomályosították a negatív jelenségeket. Az ötvenes évek első felében jelentkező súlyos álbaloldali torzítások olyan győzelmi sorozat után következtek, amikor az egyik legnagyobb eredmény az volt, hogy a párt és a nép között a bizalom szilárd kapcsolatot teremtett.

II.

Az ötvenes évek első felétől az ellenforradalomig terjedő időszakban az ország helyzetét bizonyos kettősség jellemezte. A párt politikájának fő irányvonala — az államhatalom további erősítése, a szocialista iparosítás — a nehézipar elsődleges fejlesztésének koncepciója alapján —, a mezőgazdaság szocialista átalakításának megkezdése, a kulturális forradalom kibontakoztatása helyes volt, a szocialista forradalom továbbvitelére irányult.

A magyar nép, mindenekelőtt a munkásosztály — amelyet magával ragadott a szocialista építés pátosza — hatalmas erőfeszítéssel dolgozott és nagy áldozatokat vállalt a párt politikájának megvalósításáért. A párt és az állami vezetésben kialakult mind súlyosabb szektás, dogmatikus torzulás, a személyi kultusz elhatalmasodása, majd ennek velejárójaként a szocialista törvényesség megsértése azonban megtorpanáshoz vezetett.

A szektás dogmatizmus, a személyi kultusz súlyos hibákhoz vezetett az összpolitikában, s így a gazdaságpolitikában is: a gazdasági autarchiára való törekvés, az erőnket, lehetőségeinket meghaladó termelési célok hajszolása maga után vonta a néptömegek életszínvonalának stagnálását, sőt visszaesését. Mindez a tömegekben elégedetlenséget keltett.

Olyan torzkép alakult ki a szocializmusról, mintha az nem a tömegek műve, hanem egyes emberek különleges képességeinek, emberfeletti tulajdonságainak az eredménye lenne. A személyi

kultusszal járó önteltség, tömjénezés, kritikátlanság hatására a párt vezetői egyre kevesebbet törődtek a tömegek meggyőzésével; a Rákosi-klikk úgyszólván minden eredményt egyes személyeknek tulajdonított. Az osztályharc állandó éleződésének elmélete fokozta a bizalmatlanságot. A párt tehetséges, tekintélynek örvendő, forradalmár vezetőivel, a munkásmozgalmi emberekkel szemben törvénytelen, önkényes eszközöket alkalmaztak. A bizalmatlanság nyomasztó légkörének eluralkodásával háttérbe szorult a kommunista emberség, a szocialista humanizmus. A személyi kultusz — a párton belüli demokrácia, a kollektív vezetés háttérbe szorulásához vezetett és a kommunisták körében egyre mélyülő lelkiismereti válságot okozott. Megbomlott a párt és a tömegek közötti összhang. Bizonytalanság lett úrrá a tömegeken, kompromittálódott a szocializmus eszméje, a megvalósítása közben elkövetett politikai és gyakorlati hibák miatt. *A szektás dogmatikus torzulás legsúlyosabb következménye a tömegek forradalmi lendületének megtorpanása, a növekvő politikai és társadalmi passzivitás volt.* Ezért vált a szektás-dogmatizmus az 1956 őszén kirobbant ellenforradalmi felkelés egyik okozójává.

A személyi kultusz következményei, a szektás-dogmatikus hibák súlyos károkat okoztak. De nem változtathatták meg a magyar társadalom objektív fejlődésének szocialista jellegét, irányát; a nép, s mindenekelőtt a munkásosztály többségét nem tántorították el a szocializmustól. A magyar nép történelmet formáló szerepét az ál-baloldali torzítások *ellenére* is becsülettel teljesítette. Az ipari termelésnek olyan fejlődési *ütemét* biztosította, amely kiállja az összehasonlítást a legfejlettebb kapitalista országokkal is. Magyarország ezekben az években vált agráripari országból ipari agrár országgá, ezzel is bizonyítva a szocialista, gazdasági-társadalmi rendszernek — az elkövetett hibák ellenére is — vitathatatlan magasabbrendűségét. Az ötvenes években csatlakozik népünk a világméretű békeharchoz. A magyar munkások, parasztok, értelmiségiek gondolkodásában először ezekben az években forrt eggyé a békeharc tudatos vállalása a mindennapi termelő munkával.

A szocialista építés során elkövetett hibák nagy kárt okoztak, amelyet még tetézett az a körülmény, hogy kijavításuk rendkívül elhúzódott. A hibák kijavításának elhúzódása tápot adott a revizionista erők felélénkülésének. Az ellenforradalmat megelőző néhány évben a szektás és revizionista klikkek elvtelen alkudozásai kiábrándították a tömegeket. A revizionista árulók szívesen hivatkoztak a párttagságra, a tömegekre. Olcsó népszerűséget hajhászva, tetszetős jelszavakkal, demagóg követelésekkel léptek fel,

A valóságban mégis ugyanakkora szakadék választotta el a párttagoktól és a széles néptömegektől, mint a szektás vezetést. Az áruló Nagy Imre csoportja főként karrierista értelmiségiekből és kispolgárokból álló tipikusan összeesküvő jellegű klikk volt, amely mélységesen lebecsülte a tömegeket, vonzódásukat a szocializmus iránt, és az elmaradott, konzervatív elemek megnyerésére törekedett. A revizionisták megbontották a párt egységét, s a polgári, kispolgári nézeteknek tett elvtelen engedményekkel, nacionalista demagógiával, majd később nyílt árulással segítséget nyújtottak a belső reakciós, és a külső imperialista erőknek az együttes ellenforradalmi támadás kibontakoztatásához.

III.

Hol voltak a szocializmus hívei, a nép nagy tömegei, az 1956-os ellenforradalom napjaiban — tesszük fel magunknak újra és újra a kérdést és halljuk ugyanezt külföldi barátainktól is. A munkásosztály, a dolgozó parasztság, az értelmiség — és külön is hangsúlyozzuk — a magyar ifjúság döntő többsége az ellenforradalom napjaiban is a szocializmus mellett állt. Azonban a párt felső vezetésében bekövetkezett bomlás miatt a forradalmi erők átmenetileg vezető nélkül maradtak. Amikor a Magyar Szocialista Munkáspárt megkezdte tevékenységét, a forradalmi munkás-paraszt kormánnyal együtt ellentámadásra szólított fel, s megszervezte a szocializmus erőit, napok alatt helyreállt a proletárdiktatúra forradalmi rendje, a nép többsége a szocialista vívmányok védelmére kelt. Történelmi tény, hogy az ellenforradalmi támadást a Szovjetunió, a testvéri szocialista országok, a nemzetközi munkásmozgalom internacionalista segítségével vertük vissza. Ám hasonlóan ahhoz, ahogyan 1945-ben a szovjet hadsereg felszabadító tette nyomán a magyar népnek kellett megteremtenie a szabad, független, népi demokratikus Magyarországot, úgy 1956-ban is a nélkülözhetetlen internacionalista segítség előnyeivel élve népünknek kellett a proletárdiktatúra vívmányait megvédenie, megszilárdítania és továbbfejlesztenie. Az ellenforradalom okozta károk helyrehozása, a gyors konszolidáció a dolgozó népet, a szocializmushoz való hűségét igazolta. Az ipar fejlődése, a mezőgazdaság szocialista átszervezése, a szocializmus alapjainak lerakása, a Magyar Népköztársaság nemzetközi sikerei, önmagukért beszélnek. Meggyőző választ adnak arra, hogy a front melyik oldalán állt a magyar nép 1956-ban és hol áll azóta is. A szocializmus teljes felépítésén munkálkodva, népünk tettekben adja tudtára az egész világnak, hogy a szocialista forradalom oldalán áll.

A Magyar Szocialista Munkáspárt visszatérve a lenini elvekhez és módszerekhez, mind nagyobb szerepet szán a tömegeknek. A helyes, lenini politika megtisztította a szocializmus eszméjét a tömegek előtt mindattól, amivel az álbaloldali és a revizionista irányzatok besározták A párt politikája egybeesik a tömegek érdekeivel, létrejött az összhang szavak és tettek között. A pártirányítás ma sokkal inkább, mint bármikor, mindenekelőtt eszmei-politikai befolyásolást, vezetést jelent. A szocialista törvényesség helyreállításával és a demokrácia erősítésével, a pártdemokrácia, a kollektív vezetés visszaállításával, a szocialista humanizmus érvényesítésével a legszélesebb dolgozó tömegek előtt újra egyértelműen vonzóvá vált a szocialista jövő és az érte való munka.

Az ellenforradalmat követő évek alatt nemcsak erősödött a tömegek cselekvőképessége, hanem a korábbi évekkel szemben új vonásokkal is gazdagodott. A párt nemcsak felújította a tömegek vezetésének — különösen szabad fejlődésünk első időszakában — jól bevált módszereit, hanem tovább is fejlesztette azokat.

A pártmunkában ismét elfoglalta méltó helyét az az elv, hogy a tömegek vezetésének fő módszere a meggyőzés. Az ellenforradalommal szembeni harcban a párt és a kormány bebizonyította, hogy nem habozik, szigorú, adminisztratív rendszabályokat is alkalmazni azokkal szemben, akik szocialista rendszerünket támadják. Erre el van szánva ma is és a jövőben is. De a rendszerünk mellett álló, egyik-másik kérdésben helytelen nézetet valló emberek megváltoztatásának fő eszköze: az eszmei-politikai vita, a meggyőzés. Újra meghonosodott az az elv — és gyakorlat —, hogy az ország ügyeit bátran a nép elé kell vinni, a tömegekkel megtárgyalni. Már az ellenforradalom leverése során — sokhelyütt izzásig hevült, feszült légkörben is a közvetlen kapcsolatok megteremtésére törekedett a párt: vezetői gyűléseken, megbeszéléseken fáradhatatlanul magyarázták igazunkat, hirdették elveinket. E módszer azóta még nagyobb jelentőséget nyert: a párt vezetői rendszeresen megtanácskozzák a tennivalókat az egész néppel. Ez nagy segítség a feladatok helyes kitűzéséhez, de egyben központi helyre állítja a tömegeket is.

Figyelembe véve a felszabadulás óta megtett utat, a párt tovább is ment: olyan megoldásokat keresett, amelyek még szélesebbre tárják a kaput minden becsületes dolgozó segítőkészsége előtt, amelyek erősítik a párt és pártonkívüli tömegek közötti megértést. Ebben a szellemben juttatja érvényre a párt azt az elvet és gyakorlatot, hogy pártfunkció kivételével bármely funkciót az arra politikailag alkalmas és szakmailag megfelelő pártonkívüliek is betölthetnek. A társadalmi fejlődés során az is lehe-

tővé vált, hogy a főiskolai és egyetemi felvételeknél a fiatalokat ne származásuk, hanem mindenekelőtt képességük és erkölcsi-politikai magatartásuk szerint bírálják el. Messzemenően érvényesítette tömegpolitikáját a párt a mezőgazdaság szocialista átszervezésénél. E munkában fő helyre került a tömegek meggyőzése; a párt elvetette az erőszakos módszereket, s a tömegek egyetértésével határozta el a soron következő lépéseket. A párt helyes politikájának bizonyítéka volt az is, *ahogyan* megoldódott a termelőszövetkezeti átszervezés idején a kulák-kérdés.

E helyes lépések következtében ismét szorossá vált a párt és a tömegek viszonya, a korábbinál is jobban kifejezésre jutott a tömegek, a történelem menetét alapvetően és meghatározóan befolyásoló szerepe.

IV.

A szocializmus alapjainak lerakásával jelentős mérföldkövet hagytunk magunk mögött. Fejlődésünk *új* szakasza új feladatokat állított előtérbe és sok szempontból kedvezőbb körülményeket is teremtett elvégzésükhöz. Az alapok lerakása új helyzetet teremtett a termelőerők növelésében, a gazdasági építésben, és a társadalmi, politikai viszonyok fejlesztésében. E változások visszatükröződnek a tömegek tevékenységében, annak formáiban is.

Népünk alkotóerejének további kibontakoztatásában a szocializmus teljes felépítésének követelményeiből kell kiindulnunk. Szem előtt kell tartani, hogy az osztályharc ma elsősorban a gazdasági-termelési és az ideológiai fronton folyik, s e feladatok egységet képeznek, szoros kölcsönhatásban vannak egymással. A gazdasági célok megvalósítása nagyobb politikai öntudatot, a marxizmus—leninizmus világnézetének szélesebb elterjedését és alaposabb szakismereteket követel. A gazdasági-termelési feladatok megoldása ugyanakkor visszahat az emberek gondolkodására, világnézetére, erkölcsére. Mai és még inkább holnapi tennivalóink bonyolultabbak, nagyobb felkészültséget igényelnek, mint a húsz, vagy akár csak öt-tíz évvel ezelőtti feladatok. Viszont a mai emberek sem azonosak a húsz évvel ezelőttikkel. Ugyanaz a munkás, paraszt, értelmiségi személy szerint is nagyot nőtt öntudatban; fejlődött kulturálisan és világnézetileg; a szakmájához korszerűbben, alaposabban értő ember.

A tömegek alkotó képességeinek növelésénél is figyelembe kell vennünk a munka minőségi oldalának előtérbe kerülését. A tömegmunkában — (a továbbra is megmaradó, de korábban előtérben álló politikai tömegharc formái mellett) — a gazdasági

szervező és ideológiai nevelőmunka feladatai és ezeknek is elsősorban minőségi követelményei állnak figyelmünk középpontjában. A munka termelékenységének növelése, az önköltség csökkentése, a minőség javítása ma már nemcsak gazdasági vezetők, közgazdászok feladata —, hanem *valamennyi dolgozó napi feladatává válik*. Jóleső érzéssel emlékezünk vissza a nyílt politikai harcok, osztályösszecsapások idejére, a felszabadulást követő évek nagy rohammunkáira, termelési csatáira. De látnunk kell, hogy mai és holnapi feladataink sok tekintetben összehasonlíthatatlanul bonyolultabbak azoknál. Ma a tömegeket nem viszonylag gyorsan, egy-egy nagy nekifutással elérhető célokra kell mozgósítani, hanem talán kevésbé látványos, látszatra kevésbé harcos feladatokra: fegyelmezettebb, állhatatosabb, szervezettebb munkára, a technológiai utasítások betartására, a szaktudás növelésére. Ma már nem elegendő a negyvenes és ötvenes évek rohammunka-módszere, jó agitátori és szervezőkészséggel rendelkező kommunisták magával ragadó fellépése, a párt fő politikai jelszavainak népszerűsítése. Ma a napi termelési feladatok is nagyobb felkészültséget, szakmai hozzáértést, ideológiai képzettséget követelnek, közvetlen, mindennapos küzdelmet a felületesség, a fegyelmezetlenség, a maradiság, a tudatlanság ellen: harcot azért, hogy az emberek egyre igényesebbek legyenek önmagukkal szemben, egyre nagyobb teljesítményekre váljanak alkalmassá.

Látszólag azok a feladatok nehezebbek, amelyek nyílt politikai összeütközésekben csúcsosodnak ki. De a valóságban, mint Lenin mondotta, a mindennapi szívós és aprólékos építőmunka „százszor nehezebb feladat". S nem könnyebb ma a tömegek részvételének nagyobb mérvű biztosítása sem, egyrészt, mert maguk a dolgozók általában könnyebben megértik a nyílt harc szükségét, mint a gondos munka jelentőségét, másrészt, mert jóval bonyolultabb is ez utóbbi szervezeti feltételeinek biztosítása. Ez egyebek között a demokrácia újabb formáinak, módozatainak kimunkálását is feltételezi.

A szocializmus alapjainak lerakása után a magyar társadalom fejlődésének arra a fokára érkezett el, amikor egyetlen osztály, egyetlen számottevő réteg érdekei sem ellentétesek a szocializmussal, amikor egy jelentéktelen kisebbségtől eltekintve, lényegében a nép egésze egyetért a szocializmusért és békéért folytatott harccal. Társadalmunk politikai egysége azonban nem vonja automatikusan maga után az emberek világnézetében meglevő különbségek eltűnését. Legfőbb ideológiai feladatunk ezért az ebből fakadó ellentmondások feloldása, a marxista—leninista ta-

nítások alapján. Minőségileg magasabbak a követelmények az ideológiai munkával szemben is. Ma már nem elégedhetünk meg a párt politikai céljainak és jelszavainak elfogadtatásával, hanem az a feladat áll előttünk, hogy a forradalmi marxizmussal ellentétes ideológiai nézeteket leküzdjük, a szocializmus és a béke céljaiban velünk egyetértő tömegeket a marxista—leninista világnézetnek is megnyerjük.

Ez a munka újra meg újra azzal kezdődik, hogy a párt minden a népet érintő alapvető bel- és külpolitikai, gazdasági és társadalmi kérdésben rendszeresen tanácskozik a tömegekkel, tájékoztatja őket. A mai helyzetben még fontosabbá teszi a tömegek tájékoztatását a demokratizmus továbbfejlesztésének igénye és feladata. Már feladataink bonyolultsága, a megnövekedett követelmények, az emberek hatalmas fejlődése (műveltségben, kulturális ismeretekben, öntudatban, felelősségtudatban) is napirendre tűzi ezt. Ma már jórészt túl vagyunk a felszabadulás utáni évek „gyűlésező" demokratizmusán, bár ez a maga idején a fejlődésnek rendkívül fontos szakaszát jelentette. Ma már a legkisebb termelési és társadalmi közösségekben is követelmény a szakismeret, a teendők konkrét meghatározása. A párt és a kormány kívánja, a széles néptömegek igénylik, hogy véleményt mondhassanak a helyi és az országos problémákról. A tömegek ma már nemcsak bátran mondanak véleményt, hanem elvárják, hogy azt figyelembe is vegyék. Az emberek ilyen irányú igényeit még nem tudjuk minden esetben kielégíteni. Enélkül viszont nem várhatjuk a tömegaktivitás növekedését, a közösségekben való részvételnek olyan fokát, amelyet a mai helyzet szükségessé tesz.

A demokratizmus továbbfejlesztésében fontos feladatunk, hogy küzdjünk a fegyelmezetlenség, lazaság, és felelőtlenség ellen. A demokrácia nem jelenthet menlevelet a felelőtlenség és a fegyelmezetlenség palástolására, ellenkezőleg. Mennél kevésbé van lehetőség egyes emberek társadalomellenes cselekményeinek elkövetésére, a naplopásra, a társadalmi javak elherdálására, annál teljesebben érvényesülhet a nép túlnyomó többségének érdeke és akarata, a demokrácia. A nyílt, elvtársias, demokratikus légkör fokmérője az is, hogy mennyire kaphat szabad teret a pártszerű bírálat és önbírálat, mennyire uralja a közhangulatot a munkában példamutató emberek hangja.

Mivel a gazdasági és ideológai feladatok a középpontba kerültek — a tömegek aktivizálásának is ezek a legfontosabb területei. Elsősorban ehelyütt kell a dolgozók bevonásának újabb és fejlettebb formáit alkalmaznunk. Egész előrehaladásunk üteme függ attól, mennyire sikerül ezeken a frontszakaszokon növelnünk az emberek aktivitását.

Küzdenünk kell a bürokrácia minden megnyilvánulása ellen. Javítanunk kell a gazdaság és ideológia állami irányításán, hatékonyabbá, eredményesebbé téve azt. E lépéseink azonban csak akkor lehetnek sikeresek, ha a kommunisták, a dolgozók mindenhol fellépnek a kispolgári törekvésekkel szemben, az ellen, hogy egyesek munka nélkül, meg nem engedett eszközökkel akarnak anyagi előnyökre szert tenni. A kommunistáknak vitatkozniok kell akár egy-egy eszmeileg elfogadhatatlan irodalmi vagy művészeti alkotásról, akár nacionalista uszításról, vagy a hibákat pesszimista, destruktív módon általánosító törekvésekről legyen is szó. És akkor is, ha erkölcstelenséggel, korrupcióval, nemtörődömséggel, sógor-komasággal találkoznak.

Új és új formákat kell keresnünk, amelyek elősegítik a dolgozóknak a termelési feladatok megoldásába való bekapcsolódását. A termelés ellenőrzésének, a kezdeményezések megvalósításának, az üzemi demokrácia kibontakozásának hatékonyabb feltételeit kell biztosítanunk. Az a szemlélet, amely nem számol e hatalmas erővel, lebecsüli azt, az egyik legfőbb oka a bürokrácia meglétének, helyenkénti erősödésének. A pártszervezetek egyik legfontosabb feladata az alulról jövő kezdeményezések felkarolása, támogatása, mert ez a leghatásosabb ellenszere a bürokráciának és biztosítja a tömegek erőfeszítéseinek a fő célokra történő céltudatos irányítását.

A tömegek fejlődéséhez, a párt és a tömegek kapcsolatának erősítéséhez, a nemzetközi viszonyok alapjában kedvezőek. Olyan korban élünk, amikor lehetségessé válik a világháborúk kiiktatása az emberiség életéből, amikor erősödik a szocialista világrendszer, amikor a szocializmus rányomja bélyegét minden jelenségre. De a tömegek mozgósítását, a marxista—leninista ideológia terjedését bonyolultabbá is teszi a két világrendszer közötti harc, továbbá az a körülmény, hogy a nemzetközi munkásmozgalomban fontos elvi kérdésekben ellentétek és viták vannak. Ez azt a követelményt állítja elénk, hogy a maga bonyolultságában mutassuk meg a tömegek előtt különösen az imperialista vezető hatalmak között meglevő ellentmondásokat, ingadozásokat, a számunkra kedvező tendenciákat és a kedvezőtlen jelenségeket egyaránt. Elemeznünk és magyaráznunk kell az egyes testvérpártok helyzetét, állásfoglalásaik indító okait is. Csak így érhetjük el, hogy elsősorban a kommunisták, de a pártonkívüli dolgozók is szilárdan tömörüljenek a párt köré, eligazodjanak a bonyolult helyzetekben, ne lépjen fel soraikban átmenetileg sem ingadozás. Amikor tehát ma és a jövőben a tömegek aktivitásának fokozására, a párt és tömegek közötti kapcsolatok fejlesztésére törekszünk, a

tömegek közötti munka minőségileg magasabb színvonalú feladatait kell előtérbe helyezni.

*

Ha szigorú kommunista tárgyilagossággal, a tényekhez ragaszkodva megvonjuk két évtized mérlegét, az összesítés önmagáért beszél. A magyar nép történelmi jelentőségű vívmányokat hozott létre, erejének, tudásának, tehetségének kibontakoztatásával forradalmi fejlődésen ment keresztül. Húsz év alatt több történt hazánkban, mint az előző száz esztendőben. Megteremtve a szocializmus alapjait, maga a történelemformáló nép is átalakult, mind nagyobb tömegeiben és mind következetesebben szocialistává válik, társadalmi magatartását, cselekedeteit, és világnézetét tekintve. Az elmúlt két évtizedben megszűnt a létbizonytalanság; gyökeresen megváltozott az egész nép szociális és anyagi helyzete; soha nem látott lehetőségek nyíltak meg a művelődéshez, kulturálódáshoz. A Magyar Népköztársaság a világ népeinek szemében a szocialista világközösség elismert, megbecsült tagja A következő két évtizedben az alapok lerakása után teljesen felépítjük a szocializmust, az anyagi javak termelésében bőséget hozunk létre, megközelítjük forradalmár elődeink legmerészebb álmát: a kommunista Magyarországot. Ahogyan a szocializmus alapjainak lerakása, úgy a kommunista Magyarország megteremtése is a párt vezette magyar nép történelmi jelentőségű műve lesz.

A magyar parasztság a szocializmus útján

Írta **DOBI ISTVÁN**

Négy kitűnő szövetkezeti vezetővel ültünk egy asztal körül, egyéni sorsuk alakulásáról beszélgettünk a felszabadulás óta elmúlt húsz esztendő alatt; velük együtt azokról a közösségekről is, amelyekben éltek és élnek, majd végül a termelőszövetkezetekről, a mozgalomról. Arról volt szó, hogy külön-külön mit gondolunk az elmúlt dolgokról, s ki nem mondottan arról is: egyetértésre tudunk-e jutni a parasztság és a szocializmus mostani viszonyának megítélésében. Nagyjában egyetértésre jutottunk.

A PARASZTOK A POLITIKÁBAN ÉS A GAZDASÁGBAN

A parasztságot általában konzervatív gondolkozásúnak, hagyománytisztelőnek mondják, amiben van igazság, de ez nem teljes igazság. Nem ismertem parasztembert, aki birtokának holdszámától függetlenül ne lett volna szerelmese a földjének, a szép lovának, a jól tejelő teheneinek, a házatájának. Azonban ez a ragaszkodás sokuknál szerencsésen párosult *a haladás iránt érzett rendkívüli érzékkel.* Sokan régen is látták, hogy a parcellagazdálkodás zsákutcába jutott, törték a fejüket, mi lenne a kivezető út.

A földosztás után az újbirtokosok egy része bátran megvetette a két lábát a földjén, tudta, mihez kezdjen, s ha segítségre volt szüksége, honnan és kitől kérje. Már az első percben, amikor a mezsgyekarókat leverték, volt elképzelése, hogyan építse fel kis gazdaságát minél rövidebb idő alatt, mire számíthat a gazdálkodás első, második, harmadik esztendejében. Az ilyen újgazdák néhánya később keményebben ellenállt a szövetkezésnek, mint akárhány régi, törzsökös paraszt.

Az újgazdák zöme se bátor, se gyámoltalan nem volt. A munkát családjuk erejének teljes kihasználásával, olykor még a gyerekek kizsarolásával is, elfogadható minőségben elvégezték, ami segítség kínálkozott, *elfogadták.* Ami termett, *elfogyasztották.* Ha az ember beszélgetett velük, tapasztalta, hogy *a szegényparasztok, a törpebirtokosok hagyományos életére rendezkednek be,* s mert ez az élet több, jobb a régi agrárproletár-sorsnál, *alapjában véve elégedettek.* Igyekeztek beilleszkedni abba a falusi paraszt-életbe, ami körülöttük már régebben is megvolt, rendszerint el-

Ferenczy Béni munkái Székesfehérvárott

Folyóirataink és napilapjaink gyakran adnak hírt, közölnek egy-egy rajzot az immár nyolc éve betegséggel küszködő *Ferenczy Béni* otthonából. Most a székesfehérvári múzeum jóvoltából kiállítás nyílt ezeknek az esztendőknek a termésből, s a néző tisztelettel hajolhat meg nemcsak az akaraterő és az alkotóvágy példátlan győzelme láttán, hanem egy önmagáért helytálló, új értékeket teremtő pályaszakasz előtt is. Mert a kiállítás színvonala tán nem olyan egységes, mint az életmű korábbi periódusai, mégis igaz értékeket tartalmaz. A tárlat a legszigorúbb mértékkel mérve is fontos állomása a mester pályájának Ferenczy Béninek rég elkezdett munkái értek itt valósággá, és a beteljesülő művek mellett új világ is született: gyermekien tiszta és érzékeny akvarellek sorozata.

Két bronzszobor jelzi a régi életmű logikus folytatását. Az egyik az *Aranykor* faágon szökkenő, csaknem repülő fiúfigurája. Merész, szabadon komponált mozdulat, amely mögött azonban a klasszikus formaharmónia szigorú törvényei és kiegyensúlyozottsága sejthető. Ennek a szobornak az őseit — a kamasz *Miklós* és a *Golyózó fiúk* figuráit — szintén elhelyezte a kiállításon az összefüggéseket megértő rendezés. Az *Aranykor* úgy hat mellettük, mint a befejezésnek, a felszabadultságnak, a szinte zenévé magasztosuló játéknak a szimbóluma. A másik igen jelentős alkotás *Bartók Béla portréja.* Ugyanaz a Bartók, akit a művész Magyarországról való utolsó távozása előtt rajzolt le: a legszomorúbb, a legcsendesebb, és a legnagyobb megpróbáltatásokra készülő — a leghitelesebb. Az egykori rajz, majd érem után ennek az életnagyságú bronzfejnek a megmintázása olyan ajándék, amelyet a beteljesülésre vágyó alkotóerő hozott vissza a nemlét partjairól. A szemek befelétekintő, félig hunyt homályú világa drámai ellentétben áll az ajkak és az áll karcsú, feszült vonásaival. A szobor szépségébe talán az az érzés is belejátszik, hogy az igazi Bartókra való rátalálás öröme mellett megindultan véljük fölismerni benne az ismeretlennel szembetekintő alkotót: Ferenczy Bénit is.

Rajzok jelentős hányadának kiállítását csak a teljesség igénye magyarázza — a bénult jobb kéz szerepét nem mindig pótolja a bal. Elsősorban áll ez a megállapítás azokra az aktrajzokra, melyeken a régebbi Ferenczy-szobrok figurái térnek vissza. De e remegő, lüktető vonalakból és foltokból épültek fel azok az akvarellcsendéletek is, melyeknek nincs rokonuk és előzményük korunk művészetében, Ferenczy Béni megszokott, klasszikus tömörségű munkái közt sem. A legegyszerűbb és legbanálisabb tárgyak, virágok, kompozíciók kapnak itt olyan költői átlényegítést, melynek derűje, tisztasága, szótlan és csendes lírája szinte Hölderlin négysorosaira emlékeztet. Bizonnyal még sok kiállításon fogjuk viszontlátni őket.

Perneczky Géza

KEDD — MÁJUS 19.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10: Nyitott borítékban... Dolgos János jegyzete. — 8.15: Könnyűzene magyar szerzők műveiből. — 9.20: Harsan a kürtszó! A Gyermekrádió műsora. — 10.10: Ernest Ansermet lemezeiből. — 11.03: A világirodalom remekei. Bovaryné. Flaubert regényének rádióváltozata I. rész. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.00: A síron túl is... Batsányi Jánosné, Baumberg Gabriella emlékezete. — 13.15: Rossini operáiból. — 13.45: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 14.10: Bölcsődalok. — 14.25: Hűségünk. Baranyi Ferenc és Garay Gábor versei. — 14.30: Népi zene. — 15.05: Szeretve mind a vérpadig. Jókai Mór regénye folytatásokban. III. rész. — 15.25: Kamarazene. — 16.10: Iskolarádió. Énektanítás. — 16.30: A Gyermekrádió műsora. — 16.50: Filmzene. — 17.05: Rádióiskola. — 18.15: Lengyel népdalok. — 18.25: Előadóművészek aranykönyve. Suzanna Ruzickova csembalózik. — 19.10: Két országgyűlés között... Riportműsor. — 19.25: A Szabó család. — 20.25: A Stúdió 11 játszik. — 20.45: Miért szép? Tóth Árpád: Lélektől lélekig. — 21.00: Hangverseny a stúdióban. — 22.20: Hajlik a rózsafa. Magyarnóta- és népdalest. — 23.21: Operettrészletek. — 0.10: Liszt-kórusok.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Toronyzene. — 14.27: Russel Oberlin Händel-áriákat énekel. — 14.45: A csodálatos elektron. A végtelenbe kiált. VII. rész. — 15.05: Tánczene. — 15.44: Csavargó folyók. Előadás. — 15.59: Mozart: D-dúr Haffner szerenád. — 16.50: Iskolarádió. Angol társalgás III—IV. gimnazistáknak. — 17.05: Délutáni frissítő. — 18.15: Rádióegyetem. — 18.45: A dzsessz kedvelőinek. — 18.55: Mi történt a nagyvilágban? — 19.10: Szórakoztató népi muzsika. — 19.35: A nápolyi San Carlo opera története. — 20.25: Fiatalok filmklubja. — 20.45: Operettrészletek. — 21.05: OIRT. Rádiójáték-fesztivál, 1964. Egy kis házi muzsika. Rádiójáték. — 22.10: Hangverseny.

URH-RÁDIÓ

14.00—18.00: Budapesten és környékén azonos a Petőfi rádió műsorával. — 18.30: Hírek. — 18.40: Zenekari muzsika. — 19.45: Könnyűzene. — 20.14: Aranyfüst. Hunyady Sándor elbeszélését rádióra alkalmazta Turián György (ismétlés). — 20.45: Chopin-zongoraművek. — 21.25: Tánczene. — 22.00: Három narancs szerelme. Részletek Prokofjev operájából. — 22.30: Hírek.

SZERDA — MÁJUS 20.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10: Operettrészletek. — 9.00: Rádióegyetem. A világirodalom története (ismétlés). — 9.30: Dózsa György. Részletek Erkel operájából. — 10.10: A Gyermekrádió műsora. — 10.30: Könnyű dallamok. — 11.00: Napirenden. — 11.05: Kórusok. — 11.25: A Szabó család (ismétlés). — 12.15: Vásárváros, 1964. — 13.00: Törvénykönyv. A Rádió jogi műsora. — 13.15: Zenekari muzsika. — 14.10: Éneklő világ. VIII. A román nép- — 18.00: Muzsikáló képeslapok. Üdvözlet Kapuvárról és Vitnyédről. — 18.20: Rádióegyetem. Meteorológia és mezőgazdaság. Beszélgetés. — 18.45: Fúvószene. — 19.00: Mi történt a nagyvilágban? — 19.15: Tánczene. — 19.50: A víz hét

A TELEVÍZIÓ

(ismétlés). cal a világ kö jú Figyelő. — zenei híradó. Traviata (a Mag gyártó Vállal bemutatója). — nóták. — 23. költők versei. mendi-együttes Éji zene.

PÉN

KOSSUTH

8.10: Reggeli 9.00: Híd a Ti 9.15: Könnyűz 10.10: Óvodások Fúvószene. — dalom remekei. 12.15: Vásárvár Iskolarádió. — sor. — 14.10: kozmosz. — 14. rádió műsora. bach operettj Fiatalok stúdió szorgszkij: Egy — 16.45: Két hét ban. — 17.00: T Magyar népkó népdalok. — 19.00: Pódium 6 részletek. — 0

PETŐF

14.00: Háron énekes. — 14. 15.05: Válaszo tóknak. — 15 Parasztbecsüle

SZ

KOSSU

8.10: Lányo — 8.30: Alber karának és az

Kö Or tv. tag vés Nől

1021

Vallomás Ferenczy Béniről

Amikor az ember tárlatra megy, igyekszik először általános benyomásokat gyűjteni magában. Végigjárja a kiállítási csarnokot, szinte ellenállhatatlan erő húzza tovább, hogy minden-minden élményt, látnivalót egyszerre fogadjon be magába. Aztán az ember, ott ragad egy műalkotás előtt. Igyekszik átélni, igyekszik magáévá tenni formai, tartalmi mondanivalóját.

Azt hiszem, Ferency Béni székesfehérvári kiállításán ez a szobor mondott legtöbbet az érkezőnek. A „Játszó fiúk" kompozíciójából született.

A vallomás, négyszemközt a műalkotással, nehezen formálódik szavakká. Művészettörténész barátom egy ősi népmese élményét idézte fel a szobor előtt. A mese arról szól, hogy a messzi orosz pusztákon meghal egy lantos. Rokonai, ismerősei elsiratják, mellé tesznek mindent, ami életében kedves volt. S amikor mellé teszik a legkedvesebbet, lantját is, a halott életre kél, s ismét dalt penget a húrokon.

Ferenczy Bénit hosszú súlyos betegség támadta meg. Nem tudott többé alkotni, sokan attól féltek, talán örökre elnémul csodálatos tehetségű művészete. De az alkotó, a munkás ember akarata legyőzte a betegséget. És Ferenczy Béni azóta újra alkot — bal kézzel. Fehérvári kiállításának javát éppen a betegség óta alkotott kompozíciók képezik. S a „Játszó fiúk" örök életű gondolata ismét visszatér.

Visszatér, hogy valljon előttünk az emberi munka, az alkotás győzelméről.

— mekis —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

gyei Hírla

RBE

küli

ségek

göngyölítjük, porcukorban megforgatjuk és hideg helyre tesszük, hogy megkeményedjen. Tölteléke: A vajat a porcukorral habosra keverjük. Beleteszszük a vagdalt mazsolát, a rumot és az egészet jól elkeverjük.

DOMINÓ. Hozzávalók: 14 dkg mogyoró, 18 dkg porcukor, 4 dkg csokoládé, 2 tojásfehérje, egy evőkanál kakaó, egy kevés törött fahéj és szegfűszeg. A mogyorót húsdarálón megdaráljuk és lábasba tesszük. Hozzáadjuk a cukrot, a reszelt csokoládét, a kakaót, törött fahéjat és szegfűszeget és folytonos keverés közben megfőzzük. Aztán gyorsan és vigyázva belekeverjük a két tojásfehérjét és kihűtjük. Porcukorral megszórt deszkán kisodorjuk, dominóformára szeleteljük, megkenjük fehér mázzal és kakaóból pontokat rakunk rá, hogy olyan legyen, mint a dominó. Fehér máz: 10 dkg porcukrot és 2 evőkanál vizet fél óra hosszat keverünk.

KÓKUSZCSEMEGE. Hozzávalók: 25 dkg keksz, 1 dl tej és 1 dkg kakaó. A kek-

ko

Nem csípkelődésként te
történeti esemény címét. M
zott Pesten, a nőtanács égis
lenne abban, ha azt mond
volt ez a tanácskozás. Vala
a szem „gyanús" vízeivel ve
kívánkozott a lélek.

Soha, semikor nem ára
sen a megbecsülés ama d
mostoha volt a sorsuk egyk
szálltak ők „fölöslegessé" v
szűkös családi jövedelem k
kérő szájat" jelentettek. Eg
toznia ahhoz, hogy zöméb
legyen többé a „nagymami"

Ők maguk mondották e
között nevelték fel hajdaná
lapították meg, mennyire m
párok élete. Ők pedig, szir
velik az unokát, vezetik a h
teszik, hogy az ifjabbaknak
re és a szórakozásra. Nem
tehát őket a kisebb-nagyobb
tete.

Tanácskoztak. Felüdülte
ragyogó láthatatlan kitünte
szeretet gyémánt-csillagával

A gye
és a há
barátl

Nemrégiben az egyik bu-
dapesti orvosi rendelőbe
viszketéses panasszal vitte
be kisfiát egy mama. Az or-

1964 MÁR 15.

1021

A Magyar Nemzet galériája

Ferenczy Béni rajza

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓTGYEL.Ó
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

Karint

Posta-fiók

lan voltam, amikor rovatunk visszhangjából csupán a szűnni nem akaró Háth-Bizony János leveleiről emlékeztem meg; ezt szeretném most jóvátenni. Jó egy esztendeje, mióta a *Nyelvelés* megindult, az olvasók köréből több száz hozzászólás érkezett, ezeket külön fiókba raktam: így együtt imponáló paksaméta. Persze nem hízelgek magamnak azzal, hogy ezt az érdeklődést az én személyes varázsom váltotta ki. Anyanyelvünk szeretete nyilvánult meg ebben is, a féltő felelősség: a magyar nyelv nálunk *közügy*, az volt a múltban, s az ma is. Mindenekelőtt a szó jó értelmében, de — s ezt hadd jegyezzem meg rögtön elöljáróban — úgy is, hogy nagyon sokan, csak azért, mert magyarul beszélnek, szakembernek, sőt, pápának tartják magukat e területen: innen a heves indulatok, ha oly véleménnyel találkoznak, mely az övéktől netán eltér... Még a sorozat elején egy olvasói kérdésre válaszolva félig tréfás fejtegetést írtam arról, hogy miként kell helyesen mondani: *uhog* vagy *buhog*-e a fülesbagoly, felsorolván e hangutánzó ige számos népnyelvi változatát. Akkoriban tört ki a karib-tengeri válság, az elmúlt két évtized legsúlyosabb, új világháborúval fenyegető konfliktusa. Mindazonáltal már másnapharmadnap több levél érkezett a szerkesztőségbe egyesek

szö-
szi-

nalati utasítását, mely nálunk, amint megírtam, elkallódott, a társasjáték családi változatait közlik, saját gyártmányú szójátékaikat és -facsarásaikat, kecskerímeket. P. G. P. vegyészmérnök az X-játékkal ajándékozott meg, vagyis olyan szavakat kell keresni, melyekben, ha a kiejtés szerint írjuk le, X-betű süthető el: *tyúxem, Vixinház, Berexász, Büxxentkereszt*, sőt, ez az intelem: »vagy *mexox*, vagy *mexöx*«.

Több levelező oly kérdést tesz föl, melyre, sajnos, nem tudok kielégítő választ. Így E. J. írótársam és mások is azt firtatják: miért vagyok Egerben, de Szegeden, illetve, miért »Debrecenbe kéne menni«, viszont »megy a· gőzös Kanizsára«, és így tovább; mi e különbségtétel nyelvi vagy egyéb oka? Ezzel a ragozási sajátosságunkkal bővebben foglalkozott Ferenczy Géza az Édes anyanyelvünk című kiadványban, összefoglalva szabályait. Az idegen földrajzi nevekhez általában *-ban, -ben* rag járul (Bécsben, Brüsszelben, Angliában, a Szovjetunióban), hasonlóképp az *i, m, n, ny* hanggal végződő magyar helynevekhez (Ercsiben, Komáromban, Sopronban, Tihanyban — ám kivétel: Tetétlenen, Csányon), meg a *-falu, -szombat* utótagúakhoz (Nagyfaluban, Nagyszombatban), továbbá a megyék neveihez is (Somogyban, Nógrádban). Az egyéb végződésű helyneveink jobbadán

1964 MÁJ 4.
1021

Megkezdődtek a ballagások Székesfehérváron. Idén tavasszal 985 esti- és levelező tagozaton tanuló dolgozó és mintegy 1100 diáklány búcsúzik érettségi előtt középiskolájától. Csütörtökön este a Dolgozók Önálló Középiskolája Közgazdasági Technikum ipari levelező tagozatának két osztálya nyitotta meg a ballagók sorát. Bensőséges, meleg hangulatú ünnepségen búcsúztak tanáraiktól, diáktársaiktól csaknem nyolcvanan.

Pénteken délben az István Király Múzeumban nyitotta meg a Fejér megyei Múzeumok Igazgatósága Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművész székesfehérvári kiállítását. Képünkön: Hubay Miklós író megnyitja a kiállítást.

Szombaton 8 óra 34 perckor ért a Magyar Autóklub nemzetközi versenyének első versenyzője a 7-es főközlekedési útvonal székesfehérvári szakaszára. A műút torkolatánál és a versenypálya Székesfehérváron áthaladó szakaszán a járdaszegélyeken, útkereszteződéseknél szurkoló fehérvárfak ezrei nézték végig a különböző típusú versenykocsik átvonulását.

Képünkön — a 121 német, osztrák és magyar versenyző sorából kiválva — az egyik nyugatnémet versenyző 41-es rajtszámú kocsija halad át a fehérvári utcákon.

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A kék karszalag becs

Este hatra jár az idő, mire mindenki elfoglalja a helyét a teremben. A széksorok zsúfolásig megteltek munkából idesiető emberekkel, idősebb, fiatalabb férfiak szoronganak egymás mellett, az előadó szavát figyelve.

Sokan vannak már Székesfehérváron. Rendszeres szolgálatot tartanak körzetükben, éjszakai járőrre mennek a néptelen utcákon, vigyáznak a rendre, a közbiztonságra, minden székesfehérvári lakos nyugalmára.

Már kétszerannyian

Az asztal mellett a rendőrszázados a fehérvári önkéntes rendőrök e napra jelölt előadását tartja a személyes szabadságot korlátozó és nem korlátozó intézkedésekről. Az előadás után sokan tesznek fel kérdéseket, tapasztalataikból idéznek, eshetőségeket latolgatnak. *„Mi a feladatom akkor, ha..." „Mit kell tennie az önkéntes rendőrnek, ha az igazoltatás..."*

Az élmények rövid szavakba, tömondatokba tömörülnek. A Köztársaság moziban történt, hogy egy rendbontó fiatalembert igazoltatásra szólított fel az ott tartózkodó önkéntes rendőr. A fiatalember nyeglén válaszolta, hogy a kék karszalagosok nem „igazi" rendőrök.

Vajon mindenkinek ez a véleménye-e? Nem hiszem. Hiszen az önkéntes rendőr szolgálatban hivatalos személy. Abból, amit ezen a szerda estén hallottam a Dózsa György téri őrs előadótermében, bárki megbizonyosodhatott volna róla, hogy önkéntes rendőreink teljes értékű őrei városunk közbiztonságának, hasznos segítőtársai a rendőri szerveknek.

Öt év alatt kétszeresére nőtt a számuk. De nem is ez a leglényegesebb. Rendszeres tájékoztatások, havonta ismétlődő oktatás növeli felkészültségüket és ma már — a pártszervezetek, szakszervezeti bizottságok alapos javas-

Félmillió forint értékű társadalmi munka

Tizenhárom olyan utca van Kálozon, amelyben még nem kígyózik járda. Ezért határozott úgy a községi tanács, hogy idén valamennyi utcának egyik oldalán járdát kell létesíteni. A 4200 méter bitumenes járda a nyáron készül. Az alapozási munkát társadalmi erőből végzik.

A társadalmi munka már megkezdődött. A tavasz elején elültettek hétezer jegenyefát a faluban, ezekből került néhány a termelőszövetkezet tanyaközpontjába is. Bár a szövetkezetben ezenkívül kilencszáz facsemetét ültettek el. Belmajorban és Ezüst tanyán eresztenek gyökeret a kis fák.

Az árokfelújítás, karbantartás, az utcák, terek rendbehozatala úgyszólván egész évre szóló munka. Több hepehupás utcának gödrei is eltűnnek ebben az évben, mert a törmelékeket, a bontási hulladékanyagot a kijelölt helyre hordják.

Kálozon a falubeliek összefogása több mint félmillió forinttal növeli a községfejlesztés során a rendelkezésre álló forintösszeget.

Házassághirdeté — kissé görbe tük

Nem kell pszichológusnak lenni ahhoz, hogy felfedezzük a házasságkötések különböző „lelki rejtelmeit". Nem is rejtelmek ezek, hiszen a lényeg félreérthetetlenül benne van, mégcsak nem is a sorok mögött, hanem a sorokban. Nem nehéz ezek alapján megkülönböztetni és kategorizálni a házasság felé ezúton igyekvőket.

IGÉNYES :

Érettségizett, 23 éves csinos lány vagyok. Szeretnék megismerkedni 25—30-ig intelligens, kétszeres — legfeljebb egyszeres — Kossuth-díjas, jó állásban, jó anyagi körülmények között lévő 185 centi magas velem a Mont-Blanc megmászását. Túrista felszerelésem és sátram van. Lakással rendelkezők előnyben. „Nagy kék-túra" jeligére a hirdetőbe.

PRECÍZ :

Barnásszőke, 170 és félcenti magas, érettségivel, főiskolával, hat hónapos életbiztosítással rendelkező műszaki rajzoló vagyok. Havi keresetem: 2562 forint plusz prémium és nyereségrészesedés. Lakás van, Pesttől három, a Duna-parttól egy kilométerre, két szoba (5×6-os) összkomfort. Olyan középtermetű, teltkarcsú, ma-

1964 JAN. 1 8.

1021

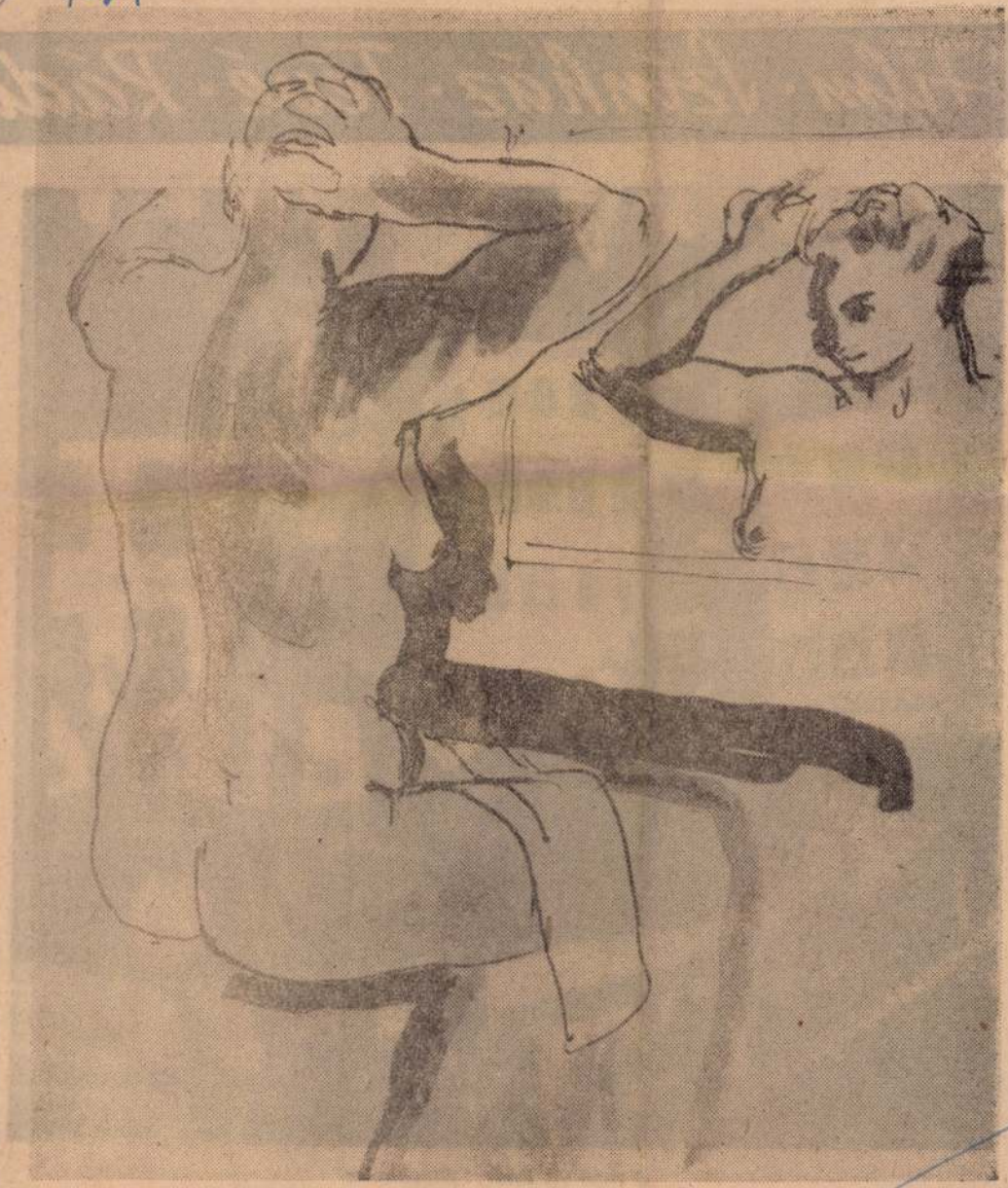

Ferenczy Béni: Nő a tükör előtt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Film · Színház · Tévé · Rádi

Fenyő A. Endre: Stockholm

Ferenczy Béni

1021

b.b 10. ferenczy béni kossuth-dijas szobrászmüvész grafikai alkotásainak kiállitása székesfehérvárott

i/vi/fm/rj fm 1964. május 1.

a székesfehérvári istván király muzeumban pénteken ünnepélyesen megnyitották a ferenczy béni kossuth-dijas szobrászmüvész grafikai alkotásaiból rendezett kiállitást. az ünnepségen hubay miklós iró mondott megnyitó beszédet./mti/

bb. 9. / vidám, derüs.... 4. folyt./ gy

angyalföld, ujpest, kőbánya... - sorakozott egymás mellett a nagymultu városrészek menete. oszlopaik hiven tükrözték, hogy május elseje a proletárnemzetköziség, a népek barátsága és az alkotás, a béke ünnepe. a legtöbb kerület, üzem, vállalat, hivatal, intézmény élén a nemzetek - a testvéri szocialista országok és a joagikért , szabadságukért küzdő népek - zászlói emelkedtek a magasba. közöttük ott lengtek a béke világmozgalmat, a békeszerető embermilliók összefogását jelképező kék lobogók is.

FERENCZY BÉNI

Begrüßung: Professor Alfons Riedel
Präsident des Künstlerhauses

Einführung: Univ.-Prof. Dr. Karl M. Swoboda

Eröffnung: István Sebes
ao. Gesandter und bev. Minister der Ungarischen Volksrepublik

Führung durch die Ausstellung: Dr. István Genthon
Abteilungsleiter des Museums der schönen Künste in Budapest

Täglich von 10–18 Uhr geöffnet
Ende der Ausstellung: 19. Mai 1963

DIE GESANDTSCHAFT DER UNGARISCHEN VOLKSREPUBLIK
IN WIEN

gibt sich die Ehre
zur
Eröffnung der ungarischen Ausstellung

DER BILDHAUER BÉNI FERENCZY IM KREISE SEINER ZEITGENOSSEN

in Anwesenheit des Künstlers, höflichst einzuladen

Ort: Künstlerhaus, Wien I, Karlsplatz 5, 1. Stock
Zeit: Freitag, 26. April 1963, 17.30 Uhr

1965 APR 7

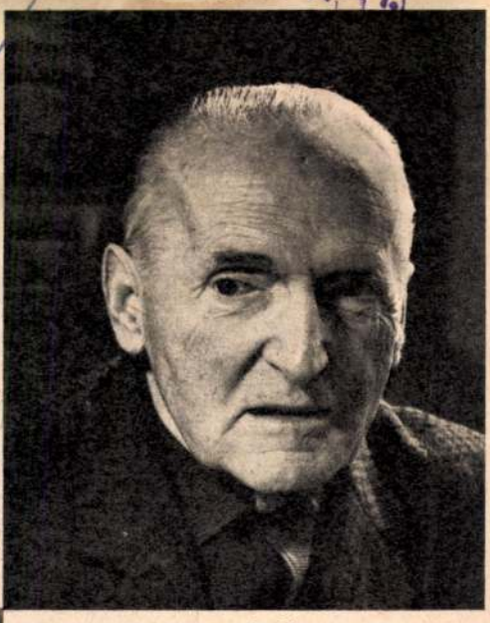

Ferenczy Béni Kossuth-díjas

1021

ALKOTVA ÉLNI...

Az ember, aki most szembenéz Önökkel e képen, kilencedik esztendeje néma, és jobbkezében már soha nem fog semmit. Gonosz betegség támadta meg az életére törve, de mert belül erős volt, nem hagyta magát.

És azután „felgyógyulva", a nagy csata után még erősebbnek mutatkozott. Ferenczy Béni megtanult balkezével dolgozni: és újra ismét remekeket alkot. Remekeket az akvarellben: színpompás virágokat, finomrajzú rajzlapokra. Remekeket a mintázófával. Remekeket kezével, ujjaival a kisplasztikában.

Miskolc hagyományos képzőművészeti kiállításán az idén méteres, gyönyörű szobrával jelentkezett „A fiú"-val, mely méltán nyerte el az első díjat. Mind újabb és újabb darabokkal gazdagítja nagy emberekről készített érem-sorozatát. És rajzol, rajzol szinte szünetelenül — rajzokban beszélget az emberekkel.

A művész élete külön regény. Mint a nagy festő, Ferenczy Károly fia, Münchenben és Párizsban tanult és pályája kezdetén a postimpresszionistákhoz, expresszionistákhoz került közel. De a történelem vad viharai jócskán megtépázták, s sorsa messze vetette hazájától: hosszú évekig emigrációban élt: Németországban, majd a Szovjetunióban. Azután hazatért és szenvedélyes akarással, lázas szorgalommal kezdett tanítani — talán a maga kezdeti útkereséseinek botlásaitól kívánta megóvni tanítványait.

Nevét ma már a világ minden tájáin ismerik. Műveiből évente több kiállítást is rendeztek. Bécsben Maillolhoz hasonlítják, Bukarestben korunk legnagyobb érem-művészének nevezik, Párizsban felső fokban dícsérik akvarelljeit, Londonban vagyonokat kínálnak egy-egy szobráért, Moszkvában nemcsak művészként, de tanárként, mesterként is tisztelik.

Hetvenötesztendős. Teste beteg — de szelleme, akarása friss. Alkotni, élni tud ennyi megpróbáltatás után, s alkotásai csendes belső derűről, boldogságról, szépségről beszélnek. A művek, amelyek egyre-másra születnek, s amelyeket most másodízben is méltán koronáz a művészeknek járó legnagyobb állami elismerés: a Kossuth-díj.

A másodikat azzal, amit azóta átélt, s amit azóta alkotott, a művekkel amelyek híven tolmácsolják erős akaratát, művészetének célját: alkotva élni...

Fenyves György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ORSZÁG VILÁG

BARÁTKOZÁS

(Bojár Sándor felv.)

A SZABADSÁG SZOBORNÁL

(Ács Irén felvétele)

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1021

Péntek, 1965. április 9.

A Társadalmi Szemle új száma

Megjelent a *Társadalmi Szemle* áprilisi ünnepi száma. A lap bevezetőben közli *A Magyar Szocialista Munkáspárt néhány időszerű ideológiai feladata* címmel a Központi Bizottság irányelveit, majd *Szirmai* István előadói beszédét a Központi Bizottság március 11-i ülésén az MSZMP néhány időszerű ideológiai feladatáról. A két nagy jelentőségű írást *Garai* Gábor verse követi, *Hittel és haraggal* címmel. *A tömegek — két évtized főszereplői* címmel *Komócsin* Zoltán írt cikket a Társadalmi Szemle ünnepi számába. *Dobi* István hosszabb cikkének címe: *A magyar parasztság a szocializmus útján. A termelőerők fejlődésének két évtizede Magyarországon* címmel *Párdi* Imre cikkét közli a lap, majd dr. *Szalai* Béla írását olvashatjuk *A magyar—szovjet gazdasági kapcsolatokról.* Gheorghe Gheorghiu-Dej nekrológja után a Társadalmi Szemle dokumentumokat és visszaemlékezéseket közöl az új Magyarország megszületéséről *20 évvel ezelőtt történt* címmel. A Szemle rovatban dr. *Szabady* Egon közöl adalékokat a társadalmunkban végbement átrétegződéshez, az *Eszmecsere* rovatban *Illés* László írása jelent meg *A realizmus és az élő irodalmi folyamat* címmel.

Az ünnepi szám műmellékletén *Ferenczy* Béni, *Feledy* Gyula, *Kerényi* Jenő, *Szentiványi* Lajos, *Medgyessy* Ferenc, *Domanovszky* Endre, *Szőnyi* István, *Szurcsik* János, *R. Kiss* Lenke és *Raszler* Károly alkotásainak fényképe jelent meg.

945 milliós a Budapes

Érdekes rész

A budai Duna-parton már néhány évvel ezelőtt megindult és még jó néhány esztendeig *folytatódik* az ország egyik legjelentősebb, milliárdos értékű *kulturális beruházása.* A *Budapesti Műszaki Egyetem* fejlesztésére húszéves távlati tervet dolgoztak ki és hagytak jóvá és ennek alapján *1980-ban fejeződnek be* azok a nagyszabású építkezések, amelyek műszaki vonalon egyetemi oktatásunk nagy lépésekkel történő előbbrevitelét célozzák.

Hazánk felszabadulása műszaki felső oktatásunk történetében is *új korszakot nyitott.* Míg azelőtt az ország négy tudományegyetemével szemben csupán *egyetlen műegyetem* szolgálta a műszaki felsőokta-

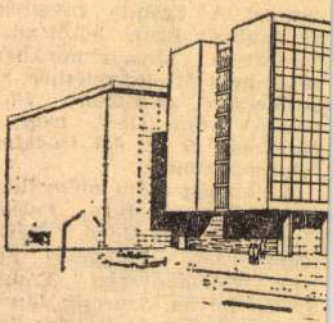

A Budapesti Műsza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM
1965 APR. 3

1021

Ferenczy Béni: Portré

Kondor Béla Munkácsy-díjas: Menekülők

dözgettük a képeslapokat a jó öreg Wallace Berrynek, a messzi és kies Hollywoodba.

Mindezért a jámbor kezességért azt is megbocsátottam neki, ahogy Charles Baudelaire-t felfedezte magának. Egy alkalom-

és pincéreket ne
pult mögött is e
és a zenekar dob
gették tarka-barl
kat. Még nem g
Loholtam az am

1965 ÁPR 1 u.

APJA – 1965:

ből (7., 8., 9., 10. oldal)

1021

Ferenczy Béni: József Attila

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Ferenczy Béni

T T

eink itthon és Európá-
n az Ő eleven emlékével
ítettek. Sok bizonyságunk
n erre. Moszkvából *Mar-
ov* jelentkezik: „Én kor-
sa vagyok, s csaknem
ykorú vele. Amikor ver-
it fordítottam, újra átél-
m, együtt vele hazájának,
rópának, ha nem az egész
nberiségnek a tragédiá-
t." Nyugat-Németországból
ans Magnus Enzensberger
vele a jelzés: „József At-
át példaszerű léte (mely-
ez hozzátartozik politikai
te, hozzátartozik halála is)
z igaz, a kérlelhetetlen, a
emminek alá nem rendelt
öltészet egyik megtestesítő-
évé avatja, s életműve
emcsak a magyar, az euró-
ai költészetben is alap-
ető." *Guillevic* arról ír,
ogy József Attila, „aki a
rancia költészet bámulója
olt, aki ihletet merített be-
őle, éppen ő fogja gazdagí-
ani ezt a költészetet". *Eugen
Jebeleanu*, a román poéta
vallomása: „Hasznod látjuk
folyvást mi mind, mert te
táplálsz ma is..."

Tudjuk, ezek a gesztusok
nem a szolid udvariasság
gesztusai, hanem a valóságot
tükrözik. József Attila, ha
határainkon túl egyelőre
csupán a beavatottaknál, az
értőknél is, de jelen van vi-
lágunk korszerű költészeté-
ben. A *miértre*, a hatás „tit-
kára" is van válasz, több is.
Egy magyar költő — a leg-
találóbb vélekedés szerzője
— tömören a kafkai életér-
zés szorongásos állapotára
utalt, mely korunk jellemző
állapota, s József Attila az-
zal erősödik nagyobbá, ma-
gasodik egy fejjel kortársai-
nak legtöbbje fölé: úgy győ-
zedelmeskedik e világot re-
megtető félelmen, hogy át-
élte és legyőzte önmagában
a rémét.

A Gát utcából, a makói
gimnáziumból, a nemzeti
előítéletek béklyóiban ret-
tegő mestertől, Juhász Gyu-
lától — miként vezetett az
út Párizsba, Moszkvába,
mindenhová? A költői fej-
lődésrajz ezen a ponton lesz
különlegesen izgalmassá, s

E FEHÉR PÁL:

Itthon és F

Talán József Attila és
kortársai — igen, ők azok,
közül elsőként, már teljes
öntudattal, s nem „a pisz-
kos, gatyás, bamba társak"
nyomasztó emlékével érkez-
tek meg. Adyéknak porig
sújtottan kellett új erőre
kapniok, hogy a hazai való-
ság és a forradalom lehető-
ségei között valamilyen mó-
don hidat építsenek. Ká-
romló indulattal, magukat
emésztő keserűséggel tagad-
ni s vállalni magyarságu-
kat. Az a magyar valóság,
melyből József Attila indult
Bécsbe, Párizsba, ha lehet-
séges, kietlenebb volt, mint
a legsivárabb Ady-féle ugar:
levert forradalmak, a világ-
ba űzött legjobbak kínzó
igazságával telített. De tu-
dat-adó ereje is volt. A
helyzet paradox: az eljö-
vendő forradalom kevesebb
hittel tudta fiait a világba
küldeni, mint az időlegesen
levert, a vérbefojtott. Jó-
zsef Attila, Radnóti Miklós,
Illyés Gyula és a többiek,
akik a Párizsba rendesen
elzarándokló magyar poéták

rlap 1021

1965. ÁPRILIS 4, VASÁRNAP

Kiosztották az 1965. évi állami és Kossuth-díjakat

Új kiváló és érdemes művészek

Szombaton délután az Országház kupolacsarnokában hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából kiosztották az 1965. évi állami és Kossuth-díjakat és művészeket tüntettek ki a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, illetve érdemes művésze címmel.

Az ünnepségen megjelent *Dobi István*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke is.

Az ünnepségen *Kállai Gyula*, az Állami díj és a Kossuth-díj Bizottság elnöke mondott beszédet, majd átadta az állami díjakat és a Kossuth-díjakat, valamint a művészeti kitüntetéseket.

A kitüntetettek nevében *Sávoly Pál* mondott köszönetet.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért nagy jelentőségű tudományos, termelési, gyógyítási és pedagógiai eredmények elismeréséül,

AZ ÁLLAMI DÍJ 1. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Sávoly Pál Kossuth-díjast, az Út-Vasúttervező Vállalat szakág főmérnökét, a Hídiroda vezetőjét, Magyarország első kábelhídjának, az Erzsébet-hídnak tervezéséért, gazdaságos és korszerű megoldásáért, **dr. Dumbovich Borist**, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, **dr. Borsy Józsefet**, az orvostudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, **dr. Toldy Lajost**, a kémiai tudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos főmunkatársát, az idegrendszerre ható gyógyszerek új irányzatú hazai kutatásban elért eredményekért (megosztott díj), **dr. Zambó János** Kossuth-díjas egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát, a „Bányászati telepítések analitikája" című könyvében összefoglalt tudományos munkásságáért, **Néhai dr. Sztrókay Pált**, a műszaki tudományok doktorát, a Ganz Villamossági Művek volt okleveles gépészmérnökét, a vasúti és közúti villamos vontatás területén kifejtett munkásságáért;

AZ ÁLLAMI DÍJ 2. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Bajnay László okleveles gépészmérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét, **Gnädik Miklós** Kossuth-díjas okleveles mérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét, **Orolin Andrást**, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalat okleveles gépészmérnökét, **Kovács Lajost**, az ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat vasbetonszerelő brigádvezetőjét, a Tiszai Vegyi Kombinát épületeinek egységes és tipizált szerkezeti megoldásáért és kivitelezéséért (megosztott díj), **Gencsi Pált**, az Erőmű Beruházási Vállalat főmérnökét, a magyar erőműrendszer erőműveinek létesítése terén kifejtett több évtizedes tevékenységéért, **Száday Rezsőt**, a Láng Gépgyár főkonstruktőrét, a hazai turbinagyártás kifejlesztésében, elsősorban az 50 megawattos turbina megtervezésével elért eredményeiért, elméleti és pedagógiai munkásságáért, **dr. Fenyves Ervin** egyetemi tanárt, a fizikai tudományok doktorát, a dubnai Egyesített Atomkutató Intézet igazgatóhelyettesét, a kozmikus sugárzás területén végzett egy évtizedet meghaladó munkássága eredményeiért, **dr. Gáspár Rezsőt**, a fizikai tudományok doktorát, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárát, a kvantumkémia területén elért eredményeiért, **dr. Radnót Magda** egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a Budapesti Orvostudományi Egyetem I. sz. Szemészeti Klinika igazgatóját, a szemészeti pathológia és endocrinológia területén elért eredményeiért, **dr. Sik Endrét**, a történelemtudományok doktorát, a „Fekete Afrika története" című könyvéért, **dr. Turányi Istvánt**, a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát, a közlekedés üzemtana magyarországi tudományos megalapozásával elért eredményeiért, a forgalomtervezés és irányítás gépesítése terén kifejtett munkásságáért;

AZ ÁLLAMI DÍJ 3. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Birta Alajost, a Borsodi Vegyi Kombinát főművezetőjét, **Grósz Károlyt**, a Péti Nitrogénművek főművezetőjét, a hazai nitrogénipar nagy nyomású berendezéseinek szerelésében, üzemeltetésében és karbantartásában végzett munkájukért (megosztott díj), **Horányi Róbertet**, a budapesti Vegyipari Gépgyár gépészmérnökét, a szupercentrifugák tervezése, fejlesztése és gyártása terén elért eredményeiért, különösen a finomszuszpenzió és emulzió szétválasztására alkalmas centrifugák és szeparátorok gépcsaládjának kialakításáért, **dr. Noszkay Aurélt**, az orvostudományok doktorát, a János Kórház osztályvezető főorvosát, négy évtizedes kiemelkedő gyógyító, tudományos és társadalmi munkájáért, **dr. Gábor Lászlót**, a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát Az épületszerkezettan magyarországi tudományos megalapozásáért és az „Épületszerkezettan" című műveért, **Czapáry László** mezőgazdasági mérnököt, az Állattenyésztési Kutató Intézet tengelici kísérleti gazdasága vezetőjét a vezetése alatt álló gazdaság 1956. óta elért kiváló gazdasági eredményeiért, **Kunkli Pétert**, a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság kombájnosát kombájnvezetőként több éven keresztül elért kimagasló eredményei elismeréséül, **Szabó Mátyást**, a bólyi „Kossuth" Termelőszövetkezet elnökét, **Pleskonics Antalt**, a bólyi „Kossuth" Termelőszövetkezet párttitkárát, a termelés szervezésével, irányításával elért eredményeiért (megosztott díj), **Varjas Gyulát**, a székesfehérvári Szabad Élet Termelőszövetkezet elnökét, **Király Gyulát**, a székesfehérvári „Szabad élet" Termelőszövetkezet főagronómusát az 1952. óta irányításuk alatt álló termelőszövetkezetben elért eredményekért (megosztott díj), **Lévai Lászlót**, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság komplex fakitermelő brigádvezetőjét, **Kerékgyártó Istvánt**, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fakitermelő segédmunkását, **Lőrincz Jánost**, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság motorfűrészkezelő szakmunkását, **Margitani Lászlót**, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fakitermelő segédmunkását, az erdészeti fakitermelésben végzett munkájukért és a gépkihasználásban, üzemanyag-megtakarításban, iparifa-kihozatalban elért eredményeikért (megosztott díj), **Kalló István**, a Lenin Kohászati Művek brigádvezető hengerészét, a kiemelkedő termelési és újítási eredményeiért, **Kovács Lászlót**, a Konzervipari Tröszt vezérigazgatóját, a konzervipar korszerűsítésével, új technológiai eljárások bevezetésével, a termelés szervezésével és irányításával a konzervipar nagyiparrá fejlesztése terén végzett kiemelkedő munkájáért, a martfűi Tisza Cipőgyár „Petőfi Sándor" szocialista brigádját: **Gonda András** brigádvezetőt, **Drávucz Péter** cipőipari szakmunkást, **Erdős Istvánné** cipőipari szakmunkást, **Fekete Piroska** cipőipari szakmunkást, **Kósa István** cipőipari szakmunkást, **Sárai Ferencné** cipőipari szakmunkást az export termelési tervük túlteljesítéséért, kiváló minőségű munkájukért, anyagtakarékossági eredményeikért és szocialista brigádjuk nevelő-, szervező, példamutató munkájáért (megosztott díj), **Mátrai Istvánt**, az OVF Dunai és Tiszai Vízi Nagylétesítményeket Beruházó Vállalat igazgatóhelyettes főmérnökét, a Tisza-völgy átfogó vízgazdálkodási fejlesztési terveinek kidolgozásáért, **Szabó Gábort**, a budapesti Húsipari Vállalat brigádvezető szakmunkását a budapesti Húsipari Vállalat 2. számú gyáregységénél a fiatalok nevelése, a szakmunkások képzése és az anyagtakarékosság terén elért eredményeiért, kiváló minőséget biztosító munkájáért, **Pétervári Józsefet**, a Dorogi Szénbányászati Tröszt borókási bányaüzeme csapatvezető vájárát, **Putz Jánost**, a Dorogi Szénbányászati Tröszt borókási bányaüzeme harmadvezető vájárát, **Szax Jánost**, a Dorogi Szénbányászati Tröszt borókási bányaüzeme harmadvezető vájárát, a fejtési munka műszaki színvonalának, szervezettségének és fegyelmének fejlesztésével a termelőmunkában elért kiemelkedő teljesítményükért (megosztott díj), **Békés Ferencet**, a bonyhádi járás tanulmányi felügyelőjét, az általános iskola alsó tagozat oktató-nevelő munkájának továbbfejlesztésével elért eredményeiért, **Tompa Ádámot**, a magyarbánhegyesi általános iskola tanítóját több évtizedes áldozatos és kiváló oktató-nevelő munkájáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért kiemelkedő kulturális és művészeti eredmények, valamint a művészetekkel összefüggő tudományos-szervező tevékenység elismeréséül

A KOSSUTH-DÍJ 1. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét egész életművéért, különösebben a legutóbbi időben kifejtett munkásságáért, **Pátzay Pál** Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát egész életművéért, a Budapesten felállított Lenin-szobráért, **Fischer Annie** Kossuth-díjas zongoraművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét az elmúlt években itthon és külföldön nyújtott művészi teljesítményeiért, **Nádasdy Kálmán** Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét, a Magyar Állami Operaház igazgatóját, a Színház- és Filmművészeti Főiskola főigazgatóját az operakultúra fejlesztésében végzett munkájáért és a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai tevékenységéért, **Szabolcsi Bence** Kossuth-díjas akadémikust, a Zeneművészeti Főiskola tanárát, a magyar és nemzetközi zenetudományban elért eredményeiért, valamint pedagógiai tevékenységéért, **Kassák Lajos** írót irodalmi munkásságáért, különösen az utóbbi években megjelent lírai és prózai műveiért, **Páger Antalt**, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét a színházi és filmszerepeiért, különösen a „Pacsirta" és a „Húsz óra" című filmekben nyújtott alakításáért.

A KOSSUTH-DÍJ 2. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Garai Gábor József Attila-díjas költőt, műfordítói közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért, **Váci Mihály** József Attila-díjas költőt, az Új Írás szerkesztőjét közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért, **Ilosfalvy Róbert** Liszt-díjast, a Magyar Állami Operaház énekesét, hazai és külföldi művészi tevékenységéért,

A KOSSUTH-DÍJ 3. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Ádám Ottó Jászai Mari-díjast, a Madách Színház főrendezőjét a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkájáért, színházi rendezői tevékenységéért, különösen **Brecht**: „Kaukázusi krétakör" és Gorkij: „Kispolgárok" című színdarabok rendezéséért, **Kazimir Károly** Jászai Mari-díjast, a Thália Színház főrendezőjét, a Thália Színházban a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért, **Keres Emil**, Jászai Mari-díjas előadóművészt, a Thália Színház igazgatóját, a színház igazgatójaként a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért, **Havas Ferenc** Liszt-díjas balettművészt, **Orosz Adél** Liszt-díjas balettművészt, **Róna Viktor** Liszt-díjas balettművészt, az operaházi balett-repertoár vezető szerepeiben elért hazai és külföldi sikereikért (megosztott díj), **Lukács Pál** brácsaművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát, hangversenyein nyújtott művészi teljesítményeiért, valamint a Zeneművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkásságáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista kultúra fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemek elismeréséül,

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG KIVÁLÓ MŰVÉSZE CÍMMEL TÜNTETI KI

Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Magyar Képzőművészek Szövetsége elnökét művészi munkásságáért és a Képzőművészeti Főiskolán kifejtett tevékenységéért, **Kmetty János** Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát, művészi munkásságáért és művészneveli tevékenységéért, **Fábry Zoltán** Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét a magyar játékfilmművészet terén végzett munkásságáért, **Keleti Márton** Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a magyar játékfilmművészet terén végzett munkájáért, **Fülöp Zoltán** Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Magyar Állami Operaház szcenikai vezetőjét a magyar színpadművészet terén kifejtett munkásságáért, **Vásárhelyi Zoltán** Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát a magyar kóruskultúra terén kifejtett munkásságáért;

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE CÍMMEL TÜNTETI KI

Farkas Ferenc Kossuth-díjas zeneszerzőt, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneszerző és pedagógiai munkásságáért, **Radnay Györgyöt**, a Magyar Állami Operaház énekesét az operarepertoár vezető szerepeiben nyújtott alakításáért, **Rudas Imrét**, a Magyar Állami Operaház zenekari művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneművészeti és pedagógiai munkásságáért, **Fónyi Géza** Munkácsy-díjas festőművészt, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészeti és pedagógiai munkásságáért, **Kaesz Gyula** Kossuth-díjas iparművészt iparművészeti és pedagógiai munkásságáért, **Mihályi Pál** Munkácsy-díjas festőművészt művészeti és pedagógiai munkásságáért, **Bánki Zsuzsa** Jászai Mari-díjas színművésznőt színművészi és előadóművészi tevékenységéért, **Kemény László** színművészt művészi munkásságáért, **Mezei Mária** színművésznőt művészi munkásságáért, **Novák István** Jászai Mari-díjas színművészt, művészi munkásságáért, **Rajz János** Kossuth-díjas színművészt, művészi munkásságáért, **Takács Margit** színművésznőt művészi munkásságáért, **Kollányi Ágoston** Kossuth-díjas filmrendezőt, a népszerű tudományos filmgyártásban végzett művészi munkájáért, **Macskássy Gyula** Balázs Béla-díjas rajzfilmrendezőt a magyar rajzfilmművészet terén elért eredményeiért.

MAGYAR HIRLAP
PESTMEGYEI HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PEST MEGYEI Hírlap

AZ MSZMP PEST MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

IX. ÉVFOLYAM, 80. SZÁM ÁRA 1 FORINT 1965. ÁPRILIS 4, VASÁRNAP

KÉT ÉVTIZED

Húsz esztendő — két évtized. A történelemben parány, a magyar nép történelmében a döntő és alapvető változások évszázadokat lehagyó két évtizede. *Történelem*, nem könyvek papírízű fogalmai, hanem *egy nép sorsának húsbavágó értelmezése szerint.* Más ország ez és más nép: a két évtized tette mássá. Az ország változásával együtt kapott más arculatot a megye is. Más arculatot? Lehet-e ezzel a szóval, hogy *más*, eléggé érzékeltetni mindazt, ami a felszabadulás óta eltelt két évtizedben itt, a valamikori *Pest-Pilis-Solt-Kiskun* vármegyében, a mai Pest megyében történt?

Jászkarajenőnél és Abonynál léptek először a megye földjére a nagyon áhított (de a történelemben véglegesen még soha el nem nyert) szabadságot hozó szovjet katonák, *akik vért, s életet követelő harca hálára kötelezte a népet*, s ugyanakkor az első igaz, önzetlen barátot szerezte a hazának. A megkapott szabadság még bátortalan, de mindjobban erősödő hitet ültetett az emberek szívébe: *másként lehet, másként kell, hogy legyen itt az élet.*

Mi volt az ország, s vele a megye 1945-ben? Kifosztott, szegény, romok között tántorgó nép, amelynek fülébe azt károgták a pesszimisták, ötven év múlva sem lesz itt semmi, s amelynek azt mondta a kommunista párt: miénk az ország, magunknak építjük. És a nép — érezve a szavak igazát — a kommunisták mellé állt.

Hová jutottunk? *Lehetetlen* még most, az ünnepi számvetéskor is *elsorolni* mindazt, amivel megyénk anyagiakban és erkölcsiekben gazdagodott. Bármerre járunk a megyében, mindenütt az új idők tanúival találkozunk. *Új, más emberekkel, más tájjal*, ahol égre néző kémények jelzik az ipartelepeket, ahol sok százholdas, összefüggő táblák a másmilyen, a szocialista nagyüzemi mezőgazdaságot.

Most alakulnak ki végleges vonalai a második ötéves terv óriásának, a *Dunai Kőolajfinomítónak.* Évi két millió tonna kapacitással dolgozik majd, a szovjet olajforrások fekete arányát, amely a *Barátság* találó nevet viselő vezetéken érkezik, változtatja át sokféle termékké. Szomszédságában már áramot ad a *Dunamenti Hőerőmű*, a megye másik részén, Százhalombattától távol, *Vácott* a *Dunai Cement- és Mészmű* három kéménye hirdeti: szilárd kötőanyaggá lesz a *Naszályhegy* köve. És ez csak három húsz esztendő gazdag terméséből.

Ipari megye lett Pest megye: *Diósdon* csapágyak, *Gödöllőn* árammérők készülnek, *Vácott* képcsöveket, tranzisztorokat formálnak ügyes kezek és gépek. *Budakalász* lenvászonja a világ minden tájára eljut, a *Csepel Autógyár* gépkocsijai negyven ország útjain öregbítik a magyar ipar hírnevét. *Soha nem volt az országban gépkocsigyártás*, a *Csepel Autógyár* tizenöt esztendős fennállása alatt több, mint százötvenezer motort készített el! Az elmúlt esztendőben egyedül ez a gyár 850 millió forint értékű árut exportált, az egész megye ipari exportja pedig meghaladta a két milliárd forintot. A valamikor — valamikor? mindössze két évtizede — még csak mezőgazdasági termékeiről ismert ország iparilag is ismert, s *nem egyszer elismert lett a világon.* Megyénk ipari termelésének tizenöt százaléka kerül exportra: nemcsak pénzt hozó, hanem rólunk hírt adó is a tizenöt százalékot jelentő áru. Ha jó, akkor kedvező hírt adó, ha gyenge, ha időben megkésett, kedvezőtlent.

Ipari megye lett, de *mezőgazdasága is megváltozott.* Az elmúlt esztendőben tizenháromezer vagon árut vásároltak fel — a termelőszövetkezetektől! A szocialista nagyüzemi mezőgazdaság mind biztosabb alapokon állva biztosítja az ország ellátását. Olyan *rangos szövetkezetek* biztosítják a szocialista nagyüzemi fölényt, mint a dánszentmiklósi *Micsurin*, a *Galga*-vidék közös gazdaságai. A mezőgazdasági gépek sokasága, például az, hogy gabonáink 85—90 százalékát már géppel aratják — *az embertelenül nehéz munkától szabadította meg parasztjainkat*, tette életüket könnyebbé, s mégis gazdagabbá.

Gazdagabbak lettünk és leszünk minden nappal: a csecsemőhalandóság megyénkben kedvezőbb, mint az országos adat, de országosan is — az 1945 előttihez képest — ellenyésző. 1945-ben járásnyi területek maradtak orvos nélkül, 1960-ban már 593 orvos gondozta megyénk betegeit, *tavaly pedig hétszáznál is több!* Évről évre milliárdokkal lettünk gazdagabbak, többet magunkénak mondók, 1963-ban például három milliárd kétszázmillió forintot költött Pest megye beruházásokra. *Mennyi példa, adat, tény lenne még!* A csővári, penci villany, az, hogy a megyében nincs egyetlen község sem, ahol petróleumlámpa világítana, s hogy csak ebben az esztendőben *egy millió forintot* költenek megyénkben a külterületek villamosítására. Miről kellene még szólni? Arról, hogy *tizenhatezer óvodás* kap jó gondozást jelentős állami hozzájárulással, arról, hogy ebben az évben kétszázmillió forint jut az alsófokú oktatási létesítmények korszerűsítésére, bővítésére, arról, hogy hetven milliót költünk a kereskedelmi hálózat fejlesztésére?

Adatok, adatok — megtett utunk jelzőkövei. *Állomások*, kisebbek és nagyobbak azon az úton, amelyet a maga gazdájává lett nép megtett, állomások azon az úton, amelyen megyénk eljutott oda, ahol ma tart. *Nincs okunk a szégyenkezésre*, élni tudtunk szabadságunkkal, felelős gazdái lettünk a magunk országának. Utunkon voltak buktatók, voltak nehéz időszakok, s voltak tévedések, amelyek időlegesen beárnyékolták az eredményeket. *Hibák és tévedések ellenére is* új ország épült, s immár majdnem kilenc esztendeje töretlen és egyenes vonalú, a néphez őszintén szóló a párt politikája, az a politika, amely *a sikerek forrása*, s mind erősebb a nép bizalma, amely sikereink biztosítéka. Nem volt könnyű a húsz esztendei út: *áldozatot követelt nemegyszer*, verítéket, erőink megfeszítését. Az ünnepre, a felszabadulás huszadik évfordulójára való készülődés megmutatta, mit jelent ez a nap a nép, az egyszerű emberek életében. Az ünnep tiszteletére kibontakozott nemes vetélkedésben, a felszabadulási munkaversenyben *kiváló eredmények születtek.* Olyanok nevét tanultuk meg, mint a ceglédi *Közlekedésépítési Gépjavító Vállalat Zakar Imre* brigádja, a *Karikás Frigyes* brigád, a *Magyar Gördülőcsapágy Művek* diósdi gyárában, közepesekből jók lettek, jókból kiválók, s a verseny mindenütt az évi feladatokhoz igazodott: a gazdaságosabb, termelékenyebb munka volt s maradt a végső célja.

A Központi Bizottság decemberi ülésén hozott határozatok megszabják évi feladatainkat: az ünnep egyben számvetés is, az új feladatok elvégzésére, új harcra indulók percnyi pihenője, hogy felmérjék a megtett utat, s lássák, mi van előttük. *A két évtizeden áthúzódó út mind magasabbra vezetett.* Erkölcsiekben összehasonlíthatatlan a múlttal, az 1945 előttivel helyzetünk. Nemcsak azért, mert nem ismerjük a kizsákmányolást, a munkanélküliséget, a megalázottságot, nemcsak azért, mert egyenlőek vagyunk, hanem azért is, mert ez az a társadalom — a szocializmust építő magyar társadalom — amely *nagyjaink és jeleseink minden álmát, tervét valóra váltotta*, s jóval túl is ment már azokon. A proletár az ország vezetője lett, a paraszt a közös földön is a maga gazdája, az értelmiség alkotóereje, a művészek munkája a *szellem napvilágát teszi mind fényesebbé.* Felszabadulásunk szorosan kapcsolódik történelmünk szabadságküzdelmeihez: *Dózsa* nevéhez, 1848-hoz, a Magyar Tanácsköztársasághoz. Kaptuk, nem kivívtuk ezt a szabadságot, s akik adták: *örök barátaink lettek.*

A felszabadulás ünnepén megyénkben is szinte mindenütt ott vannak a nagy szovjet nép képviselői, van ahol jelképesen, s van, ahol személyesen. *Testvéri barátság ez*, az idősebb, tapasztaltabb és fiatalabb testvér barátsága. Megnyilatkozását 1945-től kezdve tapasztalhattuk. Akkor kenyeret osztottak a szovjet katonák, majd nyersanyag érkezett, hogy a gyárakban megindulhassanak a gépek, megkezdődhessen a munka. A *Béke* távvezeték szovjet áramot szállít, a Barátság kőolajvezeték szovjet olajat. Szovjet katonák segítettek a *Pilisi hegyek* községeinek sok tervük megvalósításában, s a példák itt is kifogyhatatlanul sorolhatók, de kell-e bizonygatni azt, ami mindennapjaink természetes közege? És ahogyan a szovjet néppel, úgy kötött barátságot, testvéri szövetséget népünk a szomszédos államokkal, azokkal, akik ugyanazt a társadalmat formálják, mint mi, s akikkel éppen ezért gondjaink is közösek, de örömeink is azonosak.

Ünnepel ma az ország, s ünnepel megyénk népe is. Van mit ünnepelnünk, magunk teremtettük, magunknak. Eredményeink nagyok, terveink biztatóak. *Húsz esztendeje nem új lapot, hanem egészen új könyvet*

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 APR 13.
NÉPSZABADSÁG

1021

KOSSUTH-DÍJASOK

Küzdelem a szépségért, az emberi harmóniáért

A római San Pietro in Vincoli Mózesénél a látogatók nemcsak a szépséges márványalakot, a remekművet csodálják. Ami először is felötlik bennük — s a kíváncsiskodó turisták lépteit is e templomba vezérli —, a legenda; Michelangelo mester híres kalapácsütésének nyoma. Mindannyian ezt kerestük a szemünkkel önkéntelenül is legelőször, s az alkotó keserű hangú „Szólalj meg!" kiáltását véltük hallani, s visszhangzani évszázadok messzeségéből. A szobor ma is szól, nem úgy, élőszóval, ahogy az alkotó kívánta volna, hanem a tökéletesség művészi nyelvén.

Ferenczy Béni nem állhat meg egy-egy elkészült új alkotása előtt, hogy michelangelói türelmetlenséggel pirítson rá a megszólalásig tökéletes műre — mert kilenc évvel ezelőtt súlyos betegsége némaságra ítélte. Szól hát az alkotásokkal a világhoz, minden emberi szónál szebben. Gondolatait, érzéseit az anyagban bontja megrendítő kifejezőerővel tiszta mondanivalóvá. A világhírű mester pályáját a súlyos megpróbáltatás, tragikus cezúraként, szükségszerűen két részre osztja. Második Kossuth-díja egy nemzet tiszteletadása *a hősi küzdelemmel kiharcolt második korszakának remekműveiért.*

Egész élete egyetlen lendület a harmónia felé. Hosszú volna fölsorolni és a posztimpresszionizmus és kubizmus rövid korszakai után művészi útját Párizs, München, Firenze, Bécs, Berlin, Moszkva, Róma és Budapest között a modern klasszicizmus, az érett Ferenczy Béni oly sajátosan egyéni művészetéig, tökéletes világának megteremtéséig, művekkel való benépesítéséig. A nagy egyéniségek szerénysége kísérte

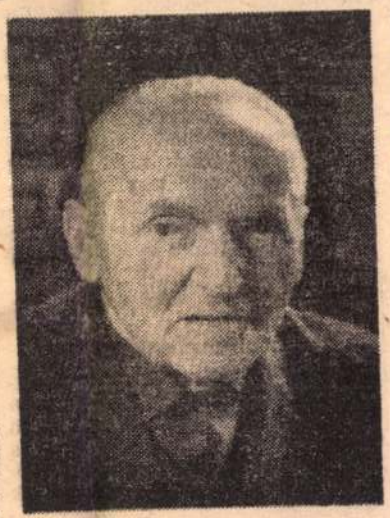

Ferenczy Béni.

különben is egész életében. Csak egyetlen igen jellemző sajátosságát említeném művészetének. A századelő stílusforradalmait átélő, bennük részt vevő ifjú Ferenczy rövid keresés után egyszerre eltalált a mindig új, de örök emberihez. A minden nemzeti fölött magasan sütő emberi szépségideálhoz, mely mégis úgy teljes, hogy magyar, hogy a miénk. Mi adtuk általa a világnak.

A betegségből lassan gyógyuló mester 1957 óta új szobrai egész sorával lepte meg értőit és tisztelőit. Mit is említsünk elsőnek? „a Fiút, a Bartók-portrét, apja síremlékét? S rajzai, akvarelljei sorát? Minden lapja szinte a fölfedezés elemi erejével hat. S kisplasztikája, érmei! Az utóbbiakról méltán elmondhatjuk, hogy a műfajt egyszerre világszínvonalra emelte. Hosszú idő kell még, hogy Ferenczy eme nagy művészi korszakának minden titkát megfejtsük, bal keze ujjainak varázslóerejét kifürkésszük, mindenről kivallassuk.

A pasaréti műterem, Erzsike, a múzsa — feleség és támasz szeretetével telítve —, a legtitokzatosabb embert öleli körül, aki művészetével a legegyenesebben, legegyértelműbb tisztasággal szól hozzánk.

Ferenczy Béni második korszakának megdöbbentő monumentuma még, hogy jobb karja a súlyos betegség következtében örökre bénán csüng a kabátujjban. Minden szépség ősi ellenfele, a pusztítás démona attól fosztotta volna meg, ami a külső látszatra a művész nélkülözhetetlen része: a jobb kezétől. Azt hitte volna, hogy a művész csupán a kezével mintáz? A mester átvette a mintázó fát a bal kezébe s folytatta a kérlelhetetlen harcot a szépségért, a tiszta emberi harmóniáért. Ha van alkotó, aki túl művészi kvalitásain, pusztán emberi tartásáért is kiérdemelte embertársai, népe háláját, Ferenczy Béni legelsősorban is ilyen nagy művész és ember.

Hit, akarat, a hasznos és szép emberi élet példája ragyog ki minden munkájából. A némaság és testi bénaság csak az élet porhüvelynek nevezett részére vonatkozik: szelleme lefoghatatlan. Sereget teremtett maga köré — gyermeket ringató kis anyákat, bájos kisfiúkat, élettől ragyogó nőket, szirmokat és örökké virágzó tájakat. Zenélő puttók állják körül, a mozarti muzsika hullámain emelik a hetvenöt éves mestert, s vele a jövőben bízó embert az értelmes szépség magasságaiba...

Simon István

NAPI SZÁZ EMELET

— *Jó reggelt! Sétálunk egyet?*

— Igen. De előbb hadd emeljem meg a táskáját. Milyen nehéz?

— *Vagy tizenöt kiló.*

Akit randevúra hívtam, mindenki várva várt, kedves ismerőse. Mesterségének címere: sötétkék köpeny, piros parolis zubbony. Füle mellett az elmaradhatatlan tintaceruza. Bal vállán meg a fémkeretes, degeszre tömött bőrtáska.

Elektrokardiogram helyett

Tehát elindultam *Tóth Ferenc* postai kézbesítővel a XIII/35-ös járatban. A földszintes kis családi házakkal gyorsan végeztünk. Percek alatt a Mosoly utca és a Vőlegény utca sarkán levő emeletes, úgynevezett monstrum háznál voltunk. Közvetlen szomszédságában pedig Angyalföld híres központja: a József Attila tér és művelődési ház. Az első lépcsőházban, a legelső megfigyelésem. Tóth Ferenc egy lépcsővel lejjebb áll meg. Kinyújtott karral dobja be a levelet. Kérdő pillantásomra azt válaszolja:

— Mi ezt erőmegtakarításnak nevezzük.

Bezzeg erre nem gondoltam. Kezdetben hetykén lépegettem. Íme, az önfényképezés eredménye: 3-ik emelet; szaporább a szívverésem, kellemes meleg áraszt el. 16-ik emelet: aránylag jól birom a fáradságot. 34-ik emelet: az első komolyabb megterhelés érzete. Remegni kezd a lábam. Először érzek szomjúságot. De még mindig világosan és élesen megkülönböztetem a tiszta és elhanyagolt lépcsőket, lépcsőházakat. 44-ik emelet: akaraterőmet hívom segítségül. Mert a lépcsőzést már szívesen abbahagynám. 52-ik emelet: az arcom verejtékben fürdik. 60-ik emelet: csalni kezdek, négy-öt lépcsővel mögöttszomjas vagyok. Kiszáradt a torkom. Felmerül bennem a megfutamodás gondolata. 74-ik emelet: már támolygok. Kezemmel a falnak támaszkodom. És az utolsó hat emeletnél már összefolynak előttem a lépcsők. Képtelen vagyok a tisztaságra figyelni. Egyetlen gondolat ural: csak nyolcvanig bírjam ki. Ne mondhassa, hogy még nyolcvan emeletig se bírtam. Végre! Elértem a saját magam támasztotta követelményt. Kezemet nyújtom. Meglepődik.

— *De hiszen még nem végeztünk!*

— Nem bírom tovább!

Kérdezhetnék, miért nem szálltunk liftbe? *Egyetlen házban sem volt.* Bizony sokért nem adtam volna, ha orvos is velünk tart, s az általa készített elektrokardiogramot tehettem volna önök elé.

Lázálom vagy józan érvek?

De az önmegfigyelés nem tudományos módszer. Sokkal megbízhatóbbak az átlagszámok. *A statisztika.* Akkor legyen a következő állomás a Posta-vezérigazgatóság. Olyan szakembereket kérdeztem, akik egész életüket a posta szolgálatában töltötték.

— *1961-ben huzamosabb ideig Leningrádban voltam. A lépcsőházakban fémből készített, számozott postaládákat láttam. Nálunk miért nincsenek ilyenek? Megtudhatnám, hogy egy kézbesítő naponta hány emeletet jár? Menynyi a rakománya súlya? És a megtett út hossza?*

Örömteli szavak:

— Soha jobbkor nem jöhetett volna. Ugyanis *most akarjuk a csoportos kézbesítő levélszekrényeket elterjeszteni.* De ez nem olyan egyszerű.

— Miért?

persze lehet több is, kevesebb is. Mindenesetre ezek az átlagot jelentik. Elterjedt szakmai megbetegedésük: a visszértágulás, a bokasüllyedés, a szív- és gerincmegbetegedések. Orvosi megállapítás szerint jó részük a nyugdíjkorhatár előtt megrokkan, egészségileg alkalmatlanná válik.

2 A felszabadulás előtt ezt a munkakört vonzóvá tette, hogy a postásból állami nyugdíjas lesz. Ma azonban a fiatalok nem választják a postai kézbesítést élethivatásnak. Munkaerőhiánnyal küzdünk.

3. A nők fizikailag nem bírják ezt a megterhelést. Bizonyíték: négy budapesti postahivatalnál 524 férfi kézbesítő mellett mindössze 11 volt a nők száma. A hírlapkihordóknál, ahol nagyobb számban alkalmazunk nőket, 987 hírlapkézbesítő közül egy év alatt 249, azaz huszonöt százalék mondta fel postai állását.

4. Kézbesítőink nem fiatalok, a budapesti hivataloknál például több mint 30—40 százaléka ötvenen felüli.

5. A csoportos kézbesítő levélszekrények használata világszerte elterjedt. Tehát a gyakorlatban jól beváit.

6. Elismerjük, hogy külföldön is az egyéni kényelmi szempontokat kénytelenek voltak alárendelni a gazdaságosságnak, a munkaerőhiány megoldására irányuló törekvéseknek."

Kedves olvasó! Szabad nekem is kérdezni? Hát nem lenne-e helyes, ha az építészek a jövőben a házakat már lépcsőházi levélszekrényekkel tervezhetnék és építhetnék?

Vége a postai romantikának?

Tóth Ferenccel tett körutunk alkalmával az első üdvözlet Hentaller Gábor nyugdíjas ajkáról

FERENCZY BÉNI

MŰVÉSZETI ÉS KERESKEDELMI INTÉZET
(volt Ernst-múzeum)
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

✶

MEGHIVÓ

A DÓZSA-SZOBORALAP JAVÁRA rendezett képzőművészeti

KIÁLLITÁSRA

A kiállítás anyagát A NEMZETI PARASZTPÁRT felkérésére
BERÉNY RÓBERT, BERNÁTH AURÉL, FERENCZY BÉNI,
PÁTZAY PÁL, SZŐNYI ISTVÁN
festő- és szobrászművészek válogatták össze.

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS 1945 JÚNIUS 24, VASÁRNAP d. e. ½12.
A KIÁLLÍTÁS ZÁRUL JÚLIUS 8.
NYITVA HÉTKÖZNAPOKON 10–5-ig, VASÁRNAP 9–2-ig.

Belépődíj 20 P.
Művészeknek, diákoknak, valamint csoportoknak személyenként 5 P.

Ezen meghívó a megnyitás napján féláru belépőjegy váltására jogosít.

MŰVÉSZETI ÉS KERESKEDELMI INTÉZET
(volt Ernst-múzeum)
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

dr. Molnár Ákos úrnak
úrnőnek

BUDAPEST,

Okt. 4. 26.

OFFICINA

Szentgyörgyi Albert békehimnusza

— Nem mindennapi karácsonyi ajándékot hozott nekünk a posta — mondotta a H. H.-nek *Ferenczy Béni* szobrászművész felesége. — A csomagban egy lemez volt, amit a Nobel-díjas Szentgyörgyi Albert barátunk küldött Amerikából. A lemezen pedig *Szentgyörgyi* hangja. Angolul mond el egy magaköltötte verset, egy *békehimnuszt*. A zenei aláfestés az Amerikában élő *Jámbor Ági* szerzeménye. Előreláthatóan a *Magyar Rádió* sugározza majd ezt a ritka érdekességű hangfelvételt és a vers magyar fordítását, amely ugyancsak Szentgyörgyi Albert munkája.

1965 JAN 11

HETFÖI HIREK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

okul. A visszafizetendő összeget a bíróság indokolt esetben *mérsékelheti.* A menyecskének jelenleg 1300 forint fizetése van. Férje csak két év múlva végez, jelenleg havi ötszáz forint ösztöndíjat kap. Ilyen helyzetben a teljes összeg visszafizetése *súlyos helyzetbe hozná őket,* ezért a bíróság a térítést hétezer forintra csökkentette.

/ 1021

BALKEZESEK

Meg a harmincas években történt... Japán cselgáncs mester járta az országot, a rendőröket oktatta az önvédelmi harc fortélyaira. Az egyik vidéki kapitányság vezetője sehogyan sem értette meg, mi szükség van erre. Az aprótermetű japán oktató egy ideig türelmesen magyarázta küldetésének célját, de hiába. Végül arra gondolt, hogy minden szónál többet mond a tett: felkérte a kapitányt, hívja be a legmarkosabb rendőrét.

Amikor a csaknem két méteres férfi belépett a szobába, a kis japán elé állt, s így szólt:

— Adjon nekem egy pofont!

A rend akkori őre zavartan tapogott a kérés hallatán, hiszen adott ő már pofont eleget, de így, kérésre, még sohasem.

— Üssön arcon! Bátran! — erősködött a kis japán és hozzátette: — majd meglátják, mi történik...

A rendőr hol a japánra, hol a kapitányra tekintett, s amikor főnöke beleegyező bólintását látta, ütésre lendítette kezét.

És a következő pillanatban az önvédelmi sport távol-keleti oktatója ott feküdt az íróasztal előtt. Néhány percig sajgó képét tapogatta, majd ennyit mondott japán udvariassággal:

— Kitűnő volt uram, de nem gondoltam, hogy Ön balkezes. Azt hittem, jobbal üt...

De fordítsuk komolyra a szót. Vajon miért is balkezesek a — balkezesek?

A balkezesség élettanilag azzal magyarázható, hogy a jobb agyfélteke működése uralkodóvá válik a bal fölött. Minthogy a végtagok irányításának középpontja az idegek kereszteződése miatt mindig az ellenkező oldalra esik, a jobb agyfélteke nagyobb fejlettsége következtében a balkéz válik ügyesebbé. Ez a kisgyermekeknél megszokott állapot, később, főleg a tanítás hatására megváltozik és a jobbkezesség dominál. A balkezesek az emberiségnek csupán 1—4 százalékát teszik ki.

És mit mond a pedagógus, Marillai Vilmosné?

— Évek óta tanítok elsősöket, s sohasem bántott, ha a gyerek balkezes volt. Most is vannak ilyen tanítványaim, közülük többen is, szebben írnak, mint a jobbkezesek. Persze: azért magam is szorgalmazom a jobbkézzel való írást, rajzolást, hiszen később, amikor tanítványaim munkások lesznek, a balkezesség mindenképpen hátrányos lehet számukra, hiszen a szerszámok és a gépek jobbkezesek részére vannak konstruálva. Idővel minden különösebb ráhatás nélkül is olyan ügyes lesz jobb kezük is, amilyen a jobbkezesek balkeze sohasem.

Vannak olyan esetek is, amikor az egykori jobbkezes, kényszerűségből válik balkezessé. Ilyen eset például Takács Károly kétszeres olimpiai bajnokunké, aki baleset következtében vált balkezessé, s így ért el világraszóló sikereket céllövészetben Londonban és Helsinkiben.

Ferenczy Béni szobrászművészünk, súlyos betegség után, szintén kényszerűségből vált balkezessé, alkotó munkáját az előbbi művészi színvonalon folytatja. E példák is bizonyítják: nem hátrány a balkezesség az élet egyetlen területén sem!

Zentai Ferenc

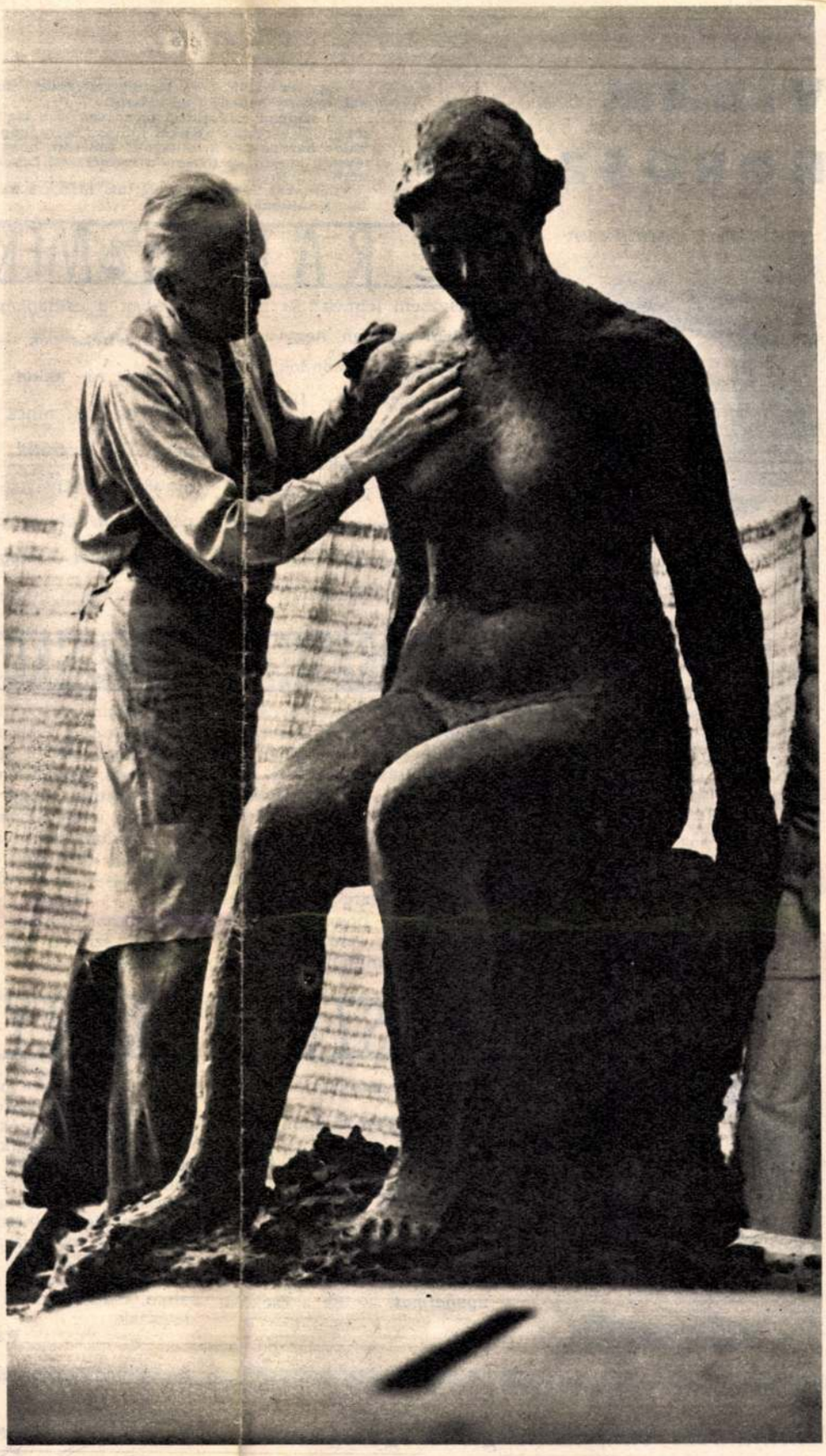

Neves szobrászművészünk: Ferenczy Béni kényszerűségből vált balkezessé. A jobb kéz csupán segít munkájában, a simítófát a balkéz tartja. Alkotásai így is remekek!

Tessék, Maci! A kis Évike anyukától tanult mozdulattal eteti kedvencét. Igaz, anyuka jobb kezével tette ugyanezt Öcsivel. Évinek azonban így kényelmesebb! A Macinak pedig olyan mindegy...

VIDÁM HOROSZKÓP

Úgy terveztük, hogy lapunk szilveszteri számában bizalmas jellemzést nyújtunk át Olvasóinknak néhány népszerű művészről.

A színpad csillagairól lévén szó — a legilletékesebbekhez — a csillagokhoz fordultunk adatokért. Kikerestük tizenkét művész horoszkópját, de a biztonság kedvéért megmutattuk nekik is: vajon hazudnak-e a csillagok? Kiderült, hogy a csillagokban nincs minden megírva, sőt — kissé tévesen vezetik »ott fenn« a személyzeti ügyeket, mert alig illett valami a jellemzésekből a megkérdezettekre.

Célunkat talán mégis elértük, hiszen a horoszkópot kritizálva — önmagáról vallott mindenki. Íme a vallomások:

LAKATOS GABRIELLA

RÁK

Nyelvzseni lennék? Ez túlzás. Remélem azonban, hogy amit a tánc nyelvén elmondok, mindenhol megértik. — *Légies jelenség.* — Erről partnereimet kérdezzék meg, akik egy előadáson tízszer is felemelnek. — *Retteg az öregedéstől.* — Ezt elismerem, de ugye erre én még nagyon ráérek gondolni?

MÉRLEG

Ebben a csillagképben születtek féltékenyek. — Soha! Ha ok van rá, akkor már úgyis késő, ha meg nincs, akkor minek? — *Szeretik az elvont munkát.* — Kivéve, ha a felléptést éppen elvonják tőlem. — *Hosszú életet él meg.* — Ez eddig azt hiszem, pontosan bevált.

KOVÁCS ERZSI

BILICSI TIVADAR

OROSZLÁN

Egy szó sem igaz az egész horoszkópomból. Vegyük sorjába: *Nőgyűlölő.* — No de kérem, ilyet állítani egy apáról, akinek négy lánya van...! — *Igazi detektívtermészet, aki minden talányt megold.* — Ezt még a legjobb akarattal sem állíthatom magamról, hiszen évekig egy olyan egyszerű kérdésre sem tudtam felelni, mint hogy Apu hod med be az a nad elefánt az oroszlán barlangjába?...

SKORPIÓ

A látszat csal náluk. — Remélem, ezt a koromra érti a horoszkóp! Akkor pedig csaljon még tizenöt évig. Azt a megállapítást, hogy belül többet érek, mint amennyit kívülről elárulok, kérem az illetékes gazdasági osztályok figyelmébe ajánlani. — *Jellemzője a délceg termet.* — Sajnos, ezt nem a csillagoknak, hanem egyedül a nagyon szigorú diétának köszönhetem.

RÁTHONYI RÓBERT

TÖRÖCSIK MARI

SZŰZ

Hogy embertársaim kedvence vagyok? Nem tudom, de remélem, majd egyszer a közönség kedvence leszek. Félek, hogy ehhez nem elég a csillagok kedvező állása. — *Szereti a nyugalmat.* — És a csokoládét.

NYILAS

Kár, hogy csak most láttam meg ezt a horoszkópot. Mert hogy praktikus érzékem van, az már kiderült, amikor erre a pályára jöttem. De már késő volt. — *Gyorsan felismerik a helyzetet.* — Ezzel a képességgel nem dicsekedhetem, de szerencsére — csak szurkolója vagyok az MTK-nak. — *Szeretnek másoknak adni.* — Ezt vállalom, csak senki ne vegye hirdetésnek.

Pálos Miklós

SALAMON BÉLA

Mintha nem lennének idegenek egymásnak...

Tisztelt Szerkesztőség!

Idestova egy éve, hogy megindult a színes Képes Újság és én kissé szigorú bírálatot írtam róla. Válaszukat figyelembe vettem és azóta láttam, hogy a kezdeti nyomási hibákat és színezési szertelenségeket sikeresen leküzdötték és fokozatosan emelték a képek valószerűségét.

Lapjuk nemcsak szebb lett, hanem a tartalma is elismerést érdemel. Érdekes, változatos, anélkül, hogy túlságosan »vegyes felvágott« lenne, avagy vásári. Különösen értékesnek találom az egyes községekről, vagy tőjegységekről hozott hosszú képes riportokat, amilyen például »A 215. országút« vagy »Szentendre« volt.

Az olvasók postájából látom, hogy a Képes olvasótábora egy egész különleges család, mintha nem volnának idegenek egymásnak. Már nekem is vannak »Képes ismerőseim«: a kaposvári négy ikerfiú, akikről mindig alig várom az újabb képeket, azután sokat gondolok »Sanyikára«, aki anyukát keresett és talált, de azóta nem tudom mi van vele.

Várom, hogy mikor jelenik meg a helyreállított nagybereki Bocskay kastély képe, albumomban őrzöm 25 évvel ezelőtt magam készítette képét, amikor ott jártam. Most a Szabó Pál-regény egészen ráterelte gondolatomat. Es ha nagyon nagy örömet akarnának szerezni egy olvasónak, látogasson el egyszer riporterük fényképezőgépével Upponyba, mert az egy olyan »Egyszer volt, hol nem volt« falu, eltekintve attól, hogy tavalyelőtt barlangi oroszláncsontokat fedeztek fel a bozótos hegyoldalon. Nagyon érdekelne Bodajk is, kiépítették-e fürdőjét? Hogy önkiszolgáló boltja van, azt olvastam.

Hála a nyomdatechnikának, eltűntek a ciklámenszínű gyárkémények! Nagyon ízléstelen volt a színezése eleinte a regélő századoknak, de aztán jelentősen javult. Ellenben a színezési melléfogásoknál még sokkal bántóbbnak találtam Attila történetének történelemmel és regével is tengelytakasztó beállítását. Ez kár volt!

Kívánok újabb, további sikereket az új évben, a következő évfolyamban.

Dr. Czinner Anna
Novi Sad (Jugoszlávia)

MATADOR
(Földes Vilmos, Esztergom)

Hibaigazítás

Lapunk 50. száma — a nyomda és a szerkesztőség figyelmetlensége folytán — sajnálatos értelemzavaró tördelési hibával jelent meg. Új folytatásos regényünkbe idegen szöveg került. A 20. oldal első hasábjának a nyolcadik bekezdéssel kezdődő, s a tizenhatodikkal végződő szövege nem a regény része. A hibáért kedves Olvasóink elnézését kérjük. **A szerkesztőség**

Néma rádió

Kedves Képes Újság!

Februárban lesz egy éve, hogy vásároltunk egy rádiót, mivel egyetlen szórakozásunkat ezzel szerettük volna biztosítani. Sajnos, azonban tévedtünk, ugyanis igen ritkán van alkalmunk hallgatni. Nem azért, mintha időnk nem lenne hozzá, hanem igen sokat van javításban a készülék. Most például már egy hónapja bevittük az adonyi földművesszövetkezeti boltba, hogy javításra elszállítsák, de, sajnos — amikor e sorokat írom —, a kápolnásnyéki GELKA-kirendeltség még el sem vitte, nemhogy megjavította volna. Mikor kerül akkor vissza a javított készülék? Lassan lejár a jótállási év, s mi alig hallgathattuk a rádiót.

Morva Józsefné
Adony, Sallai utca

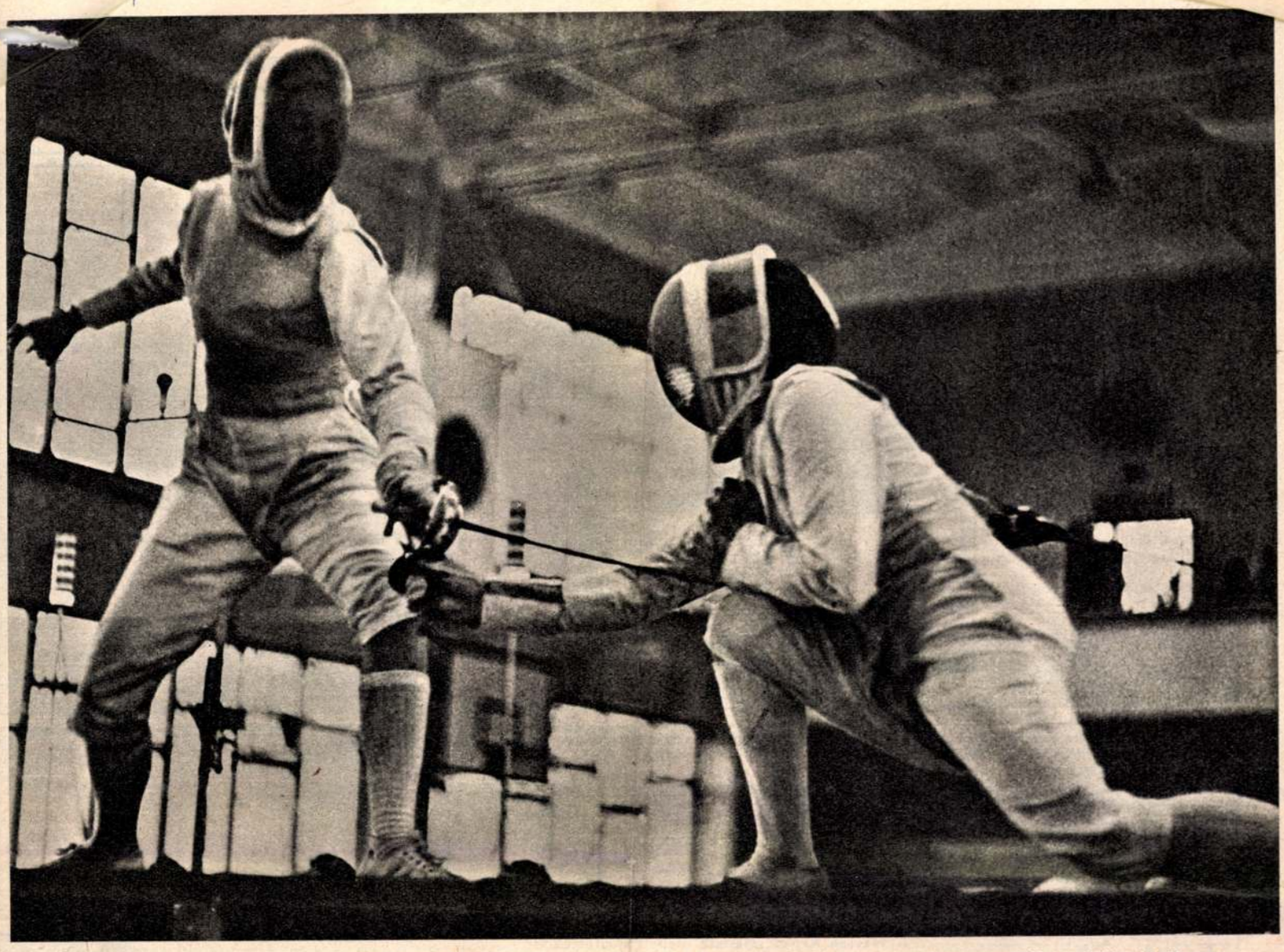

Rejtő Ildikó, a tokiói olimpiai játékok legeredményesebb magyar versenyzője, szintén balkezes. Ez Ildikó esetében némi előnyt is jelent a jobbkezes vívókkal szemben. Bal kézzel bevitt találata ezúttal is biztosan »ül« szovjet ellenfele testén *(MTI Fotó és Karff István felvételei)*

Vannak, akik felnőtt korban is megmaradnak balkezesnek. Ezek közé tartozik ez a hegesztő is, aki épp olyan precízen végzi el munkáját, mint jobbkezes szaktársai

Marillai Vilmosné sok-sok első osztályos nebulót tanított meg írni. Köztük sokan bal kézzel fogják a tollat, mint a képen látható Török Ottó is. De sebaj! A lényeg: hogyan ír Ottó, s a többi balkezes kis elsős!

Nem, ők nem balkezesek! A vőlegény bal keze szerető gyengédséggel simítja végig a menyasszony bal kezét.

REGÉLŐ SZÁZADOK — A MAGYAR ...ETÉBŐL

Szöveg: Pánczél Lajos. Rajz: Korcsmáros Pál

ÚJ HAZA FELÉ III.

Sokan összegyűltek a próbára, hogy melyik erősebb: a magyar nyíl vagy a bizánci páncél.

Bizánci vitéz, bátorságodnak jelét adtad már azzal, hogy hajlandó vagy kiállni íjam elé... S mert bátor vagy, kár lenne érted... Ne részese, csak szemtanúja légy a próbának, ne magad állj az íj elé, csak páncélod add ide!

Ám legyen — de biztos vagyok, hogy a bizánci vért győz a próbán!

Íme! Nemcsak a bőrrel kitömött vértet ütötte át a nyíl, hanem mélyen belefúródott a mögötte levő fa törzsébe is...

Igazad volt! A magyar nyíl az erősebb!

Évek peregtek le az idő rokkáján. A magyarok élték Etelközben megszokott életüket, mikor egy napon hírhozó toppant a vezérek tanácsába.

A besenyők újból támadásra készülnek!

Mire a bizánciakhoz elér értesítésünk, nyakunkon a besenyő! A magyar nép régen vándorol. Levédiából Álmos atyám vezetett Etelközbe, s most újra itt a választás: harcba bocsátkozni, vagy továbbmenni? Etelköz szép, de nem az igazi hazánk... Azt kell megkeresnünk! Továbbmegyünk!

A vezérek Árpád javaslata mellett döntöttek, s megkezdődött a sátorházak lebontása, a kocsik rakodása, az állatok terelése, a szerszámok összeszedése.

S aztán megindult a nép — mintegy kétszázezren voltak — új útra, új haza felé, honfoglalásra...

Következő történetünk: **A HONFOGLALÁS**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczi Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 ÁPR 9.

1021

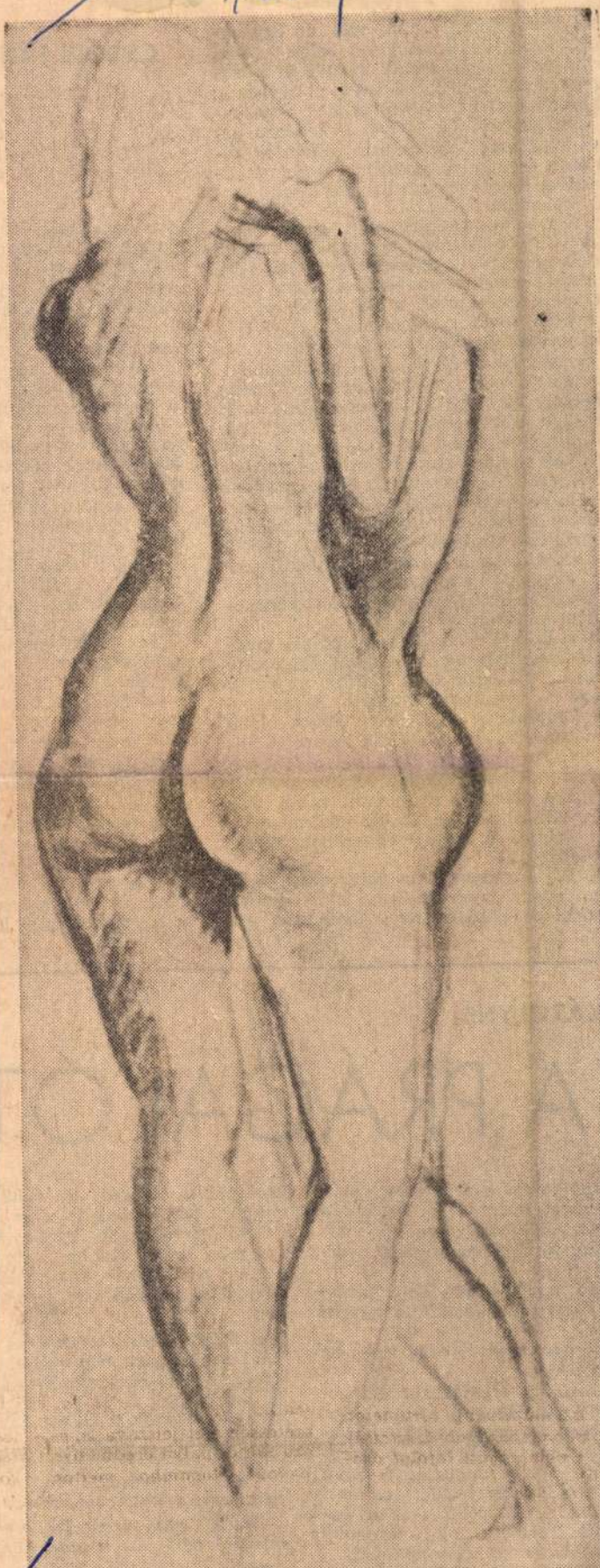

Ferenczi Béni: Aktok

Bors Pál cirkuszi
sárnapi kerékpárki
eltört a jobb karja, s ettől kezdve nem ostromolta többé a cirkuszi sátor ponyvaegét; mutatványaival nem állította meg a nézőkben a szuszt. Földön járt és a kezében, lábában megrekedt légtornászi indulatok fokozatosan szellemivé alakultak át benne: írni kezdett. Előbb verseket, aztán kisebb tárcákat, novellákat.

Igy lett belőle újságíró egyik megyei lapnál. A vándoréveknek véglegesen búcsút mondott, megnősült, gyereket nemzett, s ha nem ért is el új mesterségével olyan sikereket, mint az előzővel, a kis alföldi városban rangos nevet szerzett magának. Különös, groteszk, artisztikus történeteket írt mai és régi emberekről. A legemlékezetesebb riportja egy maszek címfestőről szólt, aki néhány év alatt a város leggazdagabb embere lett, mert országos ötletei voltak. Az utolsó, amin lebukott, az volt, hogy a kormány ilyen és ilyen számú rendelete alapján a szövetkezeti kocsik tábláját egységesíteni kell — azonos méret, azonos betűk — és nála mindez időben és olcsón megrendelhető. E lángelméjű címfestő hat alkalmazottal dolgoztatott, de a hat között véletlenül sem akadt egyszerű bádogmunkás, rézmetsző vagy hasonló, mindegyik legalább tábornoki múltra tekintett vissza.

Miután Bors Pál szellemes riportja megjelent e vezérkari tábornokokkal dolgoztató maszekről, újságírói tolla feltűnt az egyik országos lap szerkesztőjének is. A lapszerkesztő fölajánlotta neki, hogy legyen előbb megyei tudósító, később pedig Pestre is fölköltözhet. Az ajánlatot Bors Pál a felesége jelenlétében kapta. Felesége két kézzel nyúlt a szerencse után; ha rajta múlt volna, már másnap költözik is, hagyja az unalmas sárfészket, hagyja a férje idős szüleit, legyenek boldogok.

Bors Pál azonban nem lelkesedett. Sőt, finoman adagolva az érveket, arról akarta meggyőzni a feleségét, hogy jobb lesz, ha itt maradnak, mert kintélyt szerzett m hat, mint újságíró zelt történetet egya olyasféle gyanú tám hiányzik a hajdani len elismerés, a n nem kaphat meg, h sőbb viszont arra k a férjének szeretője

Gyanúja be is ig még nem volt senki balsejtelmei megfoga szigorúbban tartotta Pál a szorongattatás egy nyolcadikos gi mébe menekült.

Féléves bújkálás kiderült. A lányt ki Bors szívesen elvett lefáradva a botrány vános megaláztatás való szerelmét, s vé közelségében talált,

Elkezdődött Bors nem a munkahelyén tője tudta, hogy mi tart. Mindössze arra ket, amiket Bors írt, nélkül közölje.

A feleség azonban néző. Érthető mód Fenyegetőzött, h v helyre vétkét, önma emészti. Átlátszónal a fenyegetőzések, h

---

PAP KÁROLYNÉ:

A PRÁGAI ÓT

Kortyolgatom a feketémet, amikor odaszól hozzám a szomszéd asztalnál ülő fiatal asszony, visszafojtva kirobbanni készülő nevetését:

— Ma, ugye, szerda van, három óra? Mindjárt bevonul a prágai ótemető!

S valóban, egymás után tipeg be négy agg nő.

Legelébb a legidősebb: kilencvenhét éves. Réges-régi bútor ő itt, már a presszó megnyitása óta. Fején a húszéves kis kalpag, most valami kis fekete rongy lóg le róla; arca: mint aki itt feledett valamit a földön, s visszajött érte a koporsóból. Termete alig nagyobb egy nyolcéves kis gyermekénél.

Még nem szolgálják ki, jön a többi.

Most a legfiatalabb, a nyolcvanhat éves. Kislánymosollyal köszön-

Kalapja is egyidős a ruhájá minden pillanatban le akar es fejéről, ami nem csoda, h negyven évvel ezelőtt még haja a gazdájának, most meg alig akad néhány szál szegénj jén.

A másik kilencvenkét éves b kén, önérzetesen néz széjjel n körül. Ő a legélénkebb, észjárá is, mozgásban is. Ő az, aki bo nőjéért odaszól a másik házb kíséri idáig, ő rendel, veszi pénzt a másik tárcájából, alig r ket a keze, egyszóval meg se k tyan neki a kilencvenkét év.

És ő vesz észre leghamar minden változást maguk körül.

Most is nyomban meglátja a lencvenhét éves kalpagocskáj hátulról lelibegő fekete vala csodát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1966 MÁR 12

1021

Magyar képzőművészek külföldi kiállításai

A napokban zárult az antwerpeni képzőművészeti akadémián *Ferenczy Béni* kiállítása. A nagy sikert aratott tárlat anyagát március 12 és 24 között *Brugge* városában, majd áprilisban és májusban *Courtai*, illetve *Gand* városok kiállítótermeiben mutatják be a belga közönségnek.

A bécsi Collegium Hungaricumban ~~*Németh József*~~ festőművész, *Csohány Kálmán* grafikusművész és *Kiss Nagy András* szobrászművész műveiből rendeztek sikeres képzőművészeti kiállítást, amely vasárnap zárul. Ugyancsak eddig tart nyitva a *grazi Künstlerhausban* bemutatott magyar képzőművészeti kiállítás.

Az *athéni* Hilton Szállóban a magyar hét alkalmából tizenkét grafikusművészünk előzőleg az olaszországi *Bolognában* nagy sikert aratott munkáit, és neves kerámikusaink műveit mutatják be a napokban.

...ezetben szerzett tapasztalatokból.

— *Mennyiben érdekeltek a kutatóintézetek munkatársai, vezetői az egyetemi oktatómunkában?*

— Nem lehet vitás, hogy a fizikai formalizmus legjobb ellenszere tapasztalt és elméletileg is felvértezett kutatók bevonása az egyetemi oktató és szervező munkába. Amikor a Központi Fizikai Kutató Intézet felépült, és megkezdte munkáját, az volt a célunk, hogy miután a kutatásokat megkezdtük, segítséget adunk az egyetemnek. Kezdetben az egye-

dál...
a k...
zése...
nev...
a h...
sen...
mag... Különben is egy félállású tanszékvezető professzornak alig 300 forinttal több a fizetése, mint annak, aki — ugyancsak félállásban — nem tanszékvezető. De mint kinevezett egyetemi tanár sokkal jobban tudja érvényesíteni elképzeléseit, alkalmazni tapasztalatait. Ez az egyetem érdeke is, csak még sokan nem ismert... fel: ha az ipar, a

TAVASZI KÖRKÉP

Tegnap hajnalban — a csillagászok szerint pontosabban: 2 óra 53 perckor — beköszöntött a tavasz. Ezt a mindannyiunk számára oly kedves évszakot sok érdekes esemény fogadta megyénkben is.

Összegyűjtöttünk belőlük (tavaszról lévén szó...) egy csokorra valót.

Pygmalionról

jegyzi fel az ókori monda, hogy elefántcsontból egy szobrot készített, s a mű oly tökéletes lett, hogy a művész beleszeretett a maga-alkotta nőalakba.

Valahogyan ennek az ősrégi mesének a hangulata fogja meg az embert, amikor belép a székesfehérvári Csók István Képtárba. Vasárnap a XX. század magyar művészete című kiállítássorozat egyik legérdekesebb tárlata nyílt itt meg, amely összefoglaló képet ad a magyar szobrászat 1920-1945-ig tartó alkotói korszakáról.

A szinte elevennek tűnő formákba foglalt anyag csodálatos ihletettsége adta bizonyára azt az ötletet is, hogy a tárlaton hangversenyt is rendez a múzeum. A kiállításon egyébként, amely Ferenczy Béni, Medgyessy Ferenc, Bokros Birman Dezső és Pátzay Pál munkássága köré csoportosítja a korszak anyagát, 49 művész 150 szobra, domborműve, érme és rajza látható.

6000 tő rózsa

bontja bimbóit a székesfehérvári parkokban a tavasz első napján. Melléjük 5 000 díszcserjét, 1 500 díszfát és 250 fenyőt ültettek ki a Szolgáltató Vállalat kertészei.

A város idén tavasszal ismét virágdíszbe öltözik. Április 4-re várják a virágágyakban 160 ezer évelő virág, árvácska, százszorszép és nefelejcs nyílását. A parkokban telelt, s ugyancsak áprilisban bontja virágait 22 ezer tő tulipán is. A napokban ültetnek ki mellékjük 5 000 tő évelő virágot.

Idén egyébként 50 000 négyzetméternyi új park épül a megyeszékhelyen, 500 000 négyzetméternyi pázsit üditi majd a sétálókat a város kő- és betonrengetegében. Készülnek a parkok sétányai is, a napokban 1 800 köbméter színes kőzuzalékot szórnak szét rajtuk.

Gólyahír

Ezúttal nem erről a kedves nevű kis virágról esik szó. Megérkeztek megyénkbe is az első gólyák. Ha az elmúlt napokban kissé zord időjárás is fogadta a messziről érkező szárnyas vándorokat, a tavasz első napján meleg napfény bizonyította, ideje volt a hazatérésnek.

És — úgy látszik — nem jöttek üres kézzel. A székesfehérvári kórház szülészetéről közölték lapzártáig: a tavasz első napján hat kis újszülöttet „hozott a gólya"...

Vietnami műszak

híre érkezett hozzánk a móri járásból. Vasárnap Balinkán és Pusztavámon szolidaritási műszakot tartottak a fiatalok. Balinkabányán 25, a pusztavámi fürészüzemben pedig 21 fiatal dolgozott vasárnap is.

A társadalmi összefogással végzett munka ellenértékét, 3 500 forintnyi munkabért, a fiatalok befizetik a KISZ vietnami alapjára, hogy ezzel is támogassák a hazájuk szabadságáért küzdő vietnami elvtársakat, s tiltakozzanak az imperialisták agressziói ellen.

Kálózon egyébként szombaton szolidaritási naggyűlést tartottak a község fiataljai. A község felszabadulásának évfordulója alkalmából megkoszorúzták a művelődési otthon falán elhelyezett emléktáblát, majd a program kultúrális műsorral folytatódott.

A TV

valóságos „fehérvári napot" tartott vasárnapi adásában. Közvetítést adtak a Csók Képtár új kiállításáról, majd a tudomány nagy öregei című sorozatban a Székesfehérvárról származó nagy magyar geológus, Vadász Elemér életművéről, munkásságáról adtak riportműsort.

ja ki belőlünk a táncot; talán inkább egy tudatalatti érzés, — jobban mondva egy nem tudatosult érzés kényszere hozza mozgásba testünket a dallam, a ritmus hallatára.

Mi is a tánc? Miképp definiálhatnánk egyszerűen, értelmesen? Legtömörebb megfogalmazását az Értelmező Szótárban találtam: *„Valamely érzelmi tartalmat kifejező ritmikus mozgás, melyet többnyire zene, vagy ének kisér, illetve amelyet zene, vagy ének ütemére végeznek."* — Ha most táncelméleti fejtegetéseket kellene írnom, bővebben kitérnék a definició részleteire, gondolok itt pl. a *többnyire* kifejezésre. De nem ez a feladatom. Sokkal inkább izgat, sőt sokkal inkább közel áll hozzánk az a kitétel, hogy *„érzelmi tartalmat kifejező mozgás"*. Gondoljunk csak bele! Mikor érezzük szükségét a táncnak? Mikor tapsolunk teljes együttérzéssel a Hattyúnak Csajkovszkij balettjében? Bizonyosra veszem, hogy akkor, amikor érzelmivilágunk a legtranszponáltabb. Hiszen nem lehet véletlen az a köznapi értékelmélet, miszerint a zene a művészetek anyja! Hát még akkor, ha az az emberi mozgás, illetve testkultúrával párosul.

Magyar Hirdető
SAJTÓTGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
FELER MEGYEI HIRLAP
MAR 29

mácsolásban

és Balogh Edináról

Napjaink egyik legsikeresebb és legtehetségesebb táncosnője Balogh Edina. Ki tudja már, hogy hányszor omlott előtte össze a függöny, hány méter filmszalagot vettek fel róla, tán még ő maga sem tudja, hogy hány szerepet táncolt el élebalett-táncos. És mégis — lehet, hogy ez paradoxonként hangzik — a mai, modern tánc egyik kiemelkedő alakja és megteremtője. Tudniillik, a mai színpadi tánc valahol az ő ihletéséből született meg. Egyrészt azért, mert a táncba ő vitte be a természetet, ő szállt szembe minden addig kristály-tiszta balett-szabállyal, és nem utolsósorban azért, mert ő fedezte fel, hogy a táncban az egyénnek, az egyéniségnek kell érvényesülnie. És azt sem szabad elfelejtenünk, hogy addig a balettben a táncosok idegen koreográfiára táncoltak. A tánc Izadora Duncan személyében támasztott először tudatos művészi igényt arra, hogy önálló művészet számba vegyék. A későbbi táncosok részint az ő példájára merülnek el bátrabban a legkülönbözőbb népek és korok táncainak zene- és formavilágában. Sőt, megkockáztatok még egy megjegyzést, lehet, hogy az ő hatására született meg a pantomim is. De maradjunk az eredeti gondolatnál, a színpadi táncnál, azaz a modern színpadi táncnál.

A „könnyű műfaj", tehát az operett, a revü, a varieté repertoárjaiban elmaradha-

EK

Sokkal jobb, mint az első

Megjelent a Magvető Almanach második száma

Mintha nem is ugyanaz a kiadvány volna, olyan nagy a színvonalkülönbség a *Magvető Almanach* idei első és második száma között, az utóbbi javára. Örömmel üdvözöljük ezt a tényt, mert bizonyítja az ötlet, az irodalmi évkönyvek felújítása gondolatának életképességét.

A kötet versanyaga nívós. A szépprózai anyag átlagszínvonala jó. *Goda Gábor* De profundis című novellája, *Solymár József* bravúros írása, az Üdvözlet a hitvallóknak és *Várkonyi Mihály* Egyszerű ez című novellája prózairodalmunk friss termékeiből ad ízelítőt. Tehetséges írás az Uj termés rovatban a kötet felfedezettjeként induló *Módos Péter* novellája is. *Gyenge* darabja a szépprózai anyagnak: *Kassai Ferenc* Fellegjáró ktsz című, szatírának szánt, de erőltetett humorú, ízetlen-sótlan dolgozata.

A gazdag Emlékezés rovatból *Csillik Gábor* izgalmas elbeszélése, *Gergely Sándor* régi, ózdi riportja s *Antal Gábor* és *H. Barta Lajos* írása emelkedik ki. Jó ötlet az interjú mozgékony műfajával is színesíteni az évkönyv anyagát; kár, hogy a most közölt interjúsorozat a gyenge újságírói teljesítmény miatt jóval érdektelenebb, mint nyersanyaga. Az almanach Tudomány rovata *Nyerges András* A harmadik út című gondolatébresztő tanulmányából közöl részleteket. A tanulmány bizonyára heves vitákat vált majd ki, az évkönyv szempontjából azonban kitűnő példa arra, hogyan lehet aktuálissá, izgalmassá tenni a tudományos rovatot is.

Nádasy László Senki földje című filmregényének hősét gyilkossá aljasítja a fasizmus pokla. Sajnos, az írás művészi egyenetlenségei kétségessé teszik a fontos mondandó hitelét. Szívesen olvassuk nyomtatásban is *Szakonyi Károly* Az út mellett című emlékezetes rádiójátékát. Az almanachot magas nívójú grafikai anyag: *Ferenczy Béni, Hincz Gyula, Szász Endre, Würtz Ádám* remek rajzai teszik teljessé.

(zsugán)

1965 MAJ 7

ESTI HIRLAP

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

zenete L

hoz HARI ALAI

vábbra is érvé
amerikai kat
több ízben j
felkelők ál
területre.

elszólalás
izottságban

lentős helyet kell elfoglalnia a fajüldöző dél-afrikai kormány ellen hozandó, mindenre kiterjedő szankciók problémájának.

gerészgyakor-
megsebesült, kettőt pedig foglyul ejtettek a felkelők — később azonban szabadon bocsátották őket. Az amerikai parancsnokság szerint a gépkocsi *tévedésből* hatolt be a felkelők körzetébe. Az AFP hírügynökség jelentése szerint a partraszállás kezdete óta összesen 12 amerikai vesztette életét. Csütörtökön *megsebesült két amerikai újságíró is:* helikopteren kór-

(Folytatás az 5. oldalon.)

1964 AUG 22

1021

Ferenczy Béni rajzai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
ÉLET ÉS IRODALOM

Féja Géza: Dózsa György (6—7. oldal)
Lapokban olvastuk (7. oldal)
Pintér Tamás: Hűvösvölgyi fotók (12. oldal)

Élet és Irodalom

VIII. ÉVF., 34. SZ. IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP 1964. AUG. 22.

JOVÁNOVICS MIKLÓS:

SZOLÓN „UTÓDA"

1947 őszén törvényhozói tisztre jelölt ki — ha nem is a történelem, de a gimnáziumi történelem tanárom. Az országban végbemenő demokratizálódási folyamat nem hagyhatja érintetlenül a csepeli bencés gimnáziumot sem — közölte velem az egyik tízpercben. Ezért arra kér, hogy záros határidőn belül dolgozzam ki a tanulók alkotmányát, melynek alapján létre lehetne hozni egy demokratikus diákönkormányzati rendszert.

Megfélemlítve az erőmet meghaladó feladattól, először is átismételtem a spártai Likurgoszról, az athéni Drakonról és Spá...

nére politikai tanfolyamon vett részt.

Önkormányzatunk sorsára jellemző, hogy a tanév végén kiadott évkönyv „Ifjúsági egyesületek" című fejezetében a hatodik helyen szerepel — a Fiúk Mária Kongregációja, a Lányok Mária Kongregációja, a Cserkészet, a Diákkaptár és ...

Király-major maradjon csak ezen a néven emlékeztetőül — magyarázták az illetékesek. — Csak nem vagyunk bolondok egy rendes elvtárs nevét adni ahhoz a nyomortelephez. Akármennyire rendbe is szedték, mégiscsak a múlt átkos maradványa.

Pár nap múlva következett el az ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni
KORTÁRS

1964 SZEP

1021

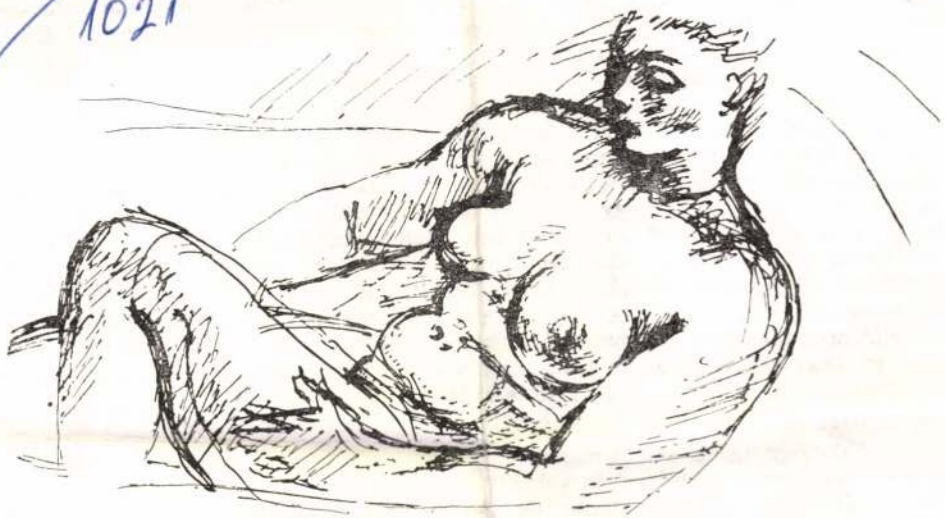

FERENCZY BÉNI *rajza*

tem; — ha kevés a választék, könnyebb a kiszolgál
sztet, ezeket a vendég megrendelheti külön-kü
amely esetben „házunk különlegességét" fogyaszt
szervezésre a logikai folyamatba betekinteni kép
étel szerepel a választékban, annál tehetségeseb
minél tehetségesebb szervező a vendéglős, annál
Diderot nyilván vendéglátóipari paradoxon néven
járulásom a feladat határait firtató vizsgálódásh
rült sor, az egyetemi hallgató kezdett szóba. Amióta
ezúttal ütött meg szubjektív hangot.

— Soha nem érdeklődtél — miért mentem bele ilyen mélyen ebbe az eszmék körüli tapogatódzásba, nekem meg nem jutott eszembe a beszélgetést erre a témára terelni. Nyilván nem is tudtam volna magyarázatát adni a dolognak. Azon az estén a Szabadsághegyen, valami megragadott a vitátokban. Éreztem, hogy olyasmi került szóba, ami rám vonatkozik, közvetlenül érint, hozzátartozik az életemhez. Viszont az volt a benyomásom, hogy nemcsak kerülgetitek, de el is kerülitek a tulajdonképpeni tárgyat, mert durván szólva, nem vagytok hajlandók az irodalom területéről elmozdulni. A vita tehát nem elégített ki. Sokáig csak a ti érveléseteknek a gyöngesége foglalkoztatott, lassanként azonban ráeszméltem, hogy a hiányérzet énbennem van, hogy az ami belőletek hiányzik, azért ingerel, mert ugyanaz belőlem is hiányzik, bár másként, más fokon. Röviden, az a meggyőződés ért meg bennem, hogy sok tekintetben nem készültem fel a rám váró életre, ugyanis... — Mi történt? Úgy nézel, mint aki kísértetet lát.

Széttártam a karom:

— Valahogy úgy is érzem magam.

— Ezek szerint a kísértet én volnék?

— Alighanem — bólintottam, de többet nem mondtam, mert láttam, hogy ideges.

— Amivel bizonyosan arra célzol, hogy egészen más tapasztalataid vannak rólunk, fiatalokról. Ugye? Holott, hidd el, az én magatartásom nem kivételes. Nem én vagyok az önkritikus szemlélet egyetlen példánya, a múzeumba való ritkaság. Hadd folytassam. Tehát nem készültem fel megfelelő módon a rám váró életre. Erkölcsileg igen, nem akarom, de talán nem is tudnám részletezni azokat a túlnyomórészt előnyös, építő hatású, kisebb részt káros tényezőket, amelyeknek együttes hatása közösségi emberré faragott bennünket. Sok vád érhet, sok mindent elvitathattok tőlünk, azt azonban semmiképpen nem, hogy mi — fiatalok — sokkal inkább közösségi emberek vagyunk, mint ti, idősebbek. Nem tudatosan azok, nem kötelességtudásból, kényszerű önfegyelemből, hanem az ösztöneinkben, az idegeinkben, az igé-

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 4
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Megjelent a Jelenkor júniusi száma

1021

A Pécsett megjelenő irodalmi és művészeti folyóirat új száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Uj verseivel jelentkezett többek között *Csorba Győző*, *Pál József*, *Simor András* és *Székely Dezső*. *László Anna* és *Nagy-Tóth Lajos novellái* mellett közli az új szám *Thiery Árpád*: Aktaszám: B—1507/1964 című dokumentumjátékának szövegét, amely nemrég hangzott el a Kossuth Rádióban.

A képzőművészeti tanulmányok közül kiemelkedik *Dévényi Iván* írása a 75 éves *Ferenczy Béniről*. A folyóirat legszebb illusztrációi is az ismét Kossuth-díjjal kitüntetett kiváló művész rajzai közül kerültek ki.

Jelentős színházi eseményekről is tájékoztat a júniusi Jelenkor: hárfom írást olvashatunk a legjelentősebb budapesti és pécsi bemutatókról.

Az *Ifjúság és művészet* rovatban *Kolta Ferenc* jelentős tanulmányának első részét olvashatjuk Húsz év ifjúsági irodalma címen.

nökhelyettese nyitotta meg, majd *dr. Szücs Kálmán*, a Földművelésügyi Minisztérium szakoktatási és kísérletügyi főigazgatóságának vezetője *„A szakmai képzés szerepe a mezőgazdasági termelés fejlesztésében"* címmel tartott előadást.

mezőgazdaság

zői műveltek legyenek, több ségükben a szakmunkás, illet ve betanított munkás szak képzettséggel rendelkezzenek

A mezőgazdaságban a szak

1021

Golden Age,
by Béni Ferenczy.

As an intimate form of expression the artistry of statuettes has been an integral part of mankind from ancient to modern times.

It is only natural that in our society sculptors have concentrated on monumental statues. This, however, does not mean that the smaller statuettes have been forgotten, especially because these have important traditions in Eurasian art and also in that of Hungary. This intimate form of expression, addressed to the individual, to the family and the home, has accompanied the development of mankind from Sumeria, Babylon and Hellas down to our times.

In the interwar period, the best of Hungary's sculptors, turning their backs on Horthy fascism, produced their finest work in the form of figurines, and this form of expression still flourishes here. Beside traditional themes the artists often make labour their subject while preserving the intimacy of their work which makes this form of expression particularly attractive and suitable for the decoration of the home. **Sándor Láncz**

NEW HUNGARIAN FIGURINES

War, by Tibor Vilt.

Drawer of Water,
by Imre Szebényi.

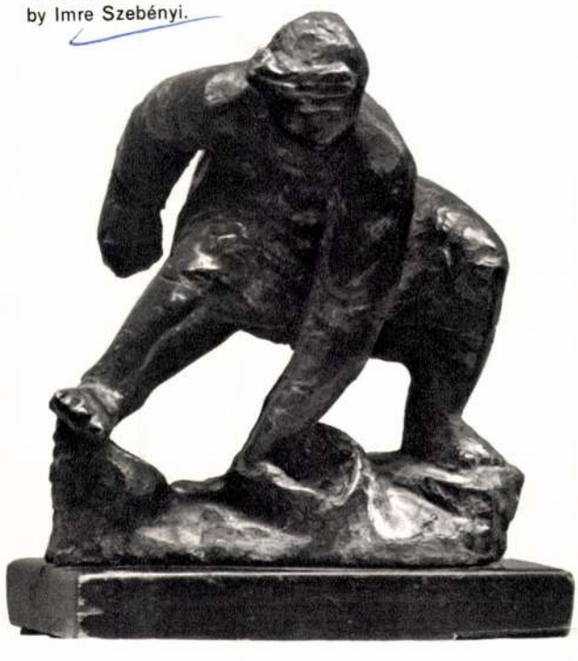

"For hire?" I asked, pointing at the cab.

"Aye," he agreed.

"Could you tell me where the canning factory is?"

"Over there," he replied, waving his gnarled hand northward. "Just go straight ahead and stick to the road."

"And the tram?"

"It turns away at the corner. It can only go the way the rails take it. Can't go anywhere else."

"And you?"

"I go where the passenger tells me to."

"Let's go then."

I climbed up on the seat. The old chap clucked and the mare started off, while the rain beat steadily on the tarpaulin.

This was how I arrived in front of the Nyíregyháza Canning Factory, which is one of the most modern plants in Central Europe.

3.

The building is a structure of glass and concrete. The square in front of the block is still bleak and barren, but the white light shining from the windows warms you up.

A long passage goes down under the earth. It is a bicycle store. The people cycle straight into the belly of the plant.

The entrance hall is like the lobby of a large hotel. The smell of lime, paint and concrete left by the building job is gradually being absorbed by the warm, sweetish scent of the fruit and vegetables.

We went through the plant with the chief accountant Béla Rudi. Everything is clean here, because it is new, and because the canning of food cannot possibly take place otherwise.

The corridor is lined with plastic. Meeting rooms and offices are furnished with modern furniture. There are "black and white" changing rooms and baths. The name refers not to the colour of the tiles, but because you go in "black" at one end—in your street clothes—and come out white, in an overall. Since the communication way between the two changing rooms includes a curtain of water, you also have a wash as you go.

The first workers and specialists of the factory —the "old guard"—were recruited from a hundred different parts of the country. Some experts came from Budapest, others from the Great Plain and Transdanubia. In ten years' time they will feel they are native citizens of Nyíregyháza, and when the conversation turns to the early days of the factory, they will say: "Ah yes, those were the times!" For hardly have the wheels begun to turn, and the people have already grown fond of this huge, clean factory, with its large windows.

4.

The manager, Dezső Beretvás, for ten years headed the big Kecskemét Canning Plant on the Great Plain.

"You can hardly expect more than this, if you like your job," he told me. "To watch a building job from the ground up, to see the result and estimate the future, and then to achieve more than we expected. These are enough for a man, they occupy one half of his life.

"It is unusual for a plant to be completed before time, and then immediately to put out more than planned. This was the case here. Since August 20th, Constitution Day, when the factory was inaugurated, we have been producing 150 tons of preserves a day, and the plant's output is constantly rising."

The factory has 2,400 employees, and this figure did not drop perceptibly even after the autumn seasonal jobs were over.

Fifty flats have been erected at Nyíregyháza for the experts who have come from other parts. These are sunny houses with large windows. The canning factory is the town's most impressive modern building, not only from the outside, but also inside. It cost 239,386,000 forints to build. The factory processes all the fruits and vegetables grown in the district.

The Nyírség area will have a hard job to supply the Nyíregyháza Canning Factory with raw materials. New orchards are being planted; and irrigated gardening is now flourishing on the Nyírség as a means to this end.

Attila Kristóf

The factory's warehouse slowly fills with bottles and jars.

Wood Carving,
by László Cs. Kovács.

Medallions,
by Miklós Borsos.

Sitting Girl, by Barnabás Megyeri.

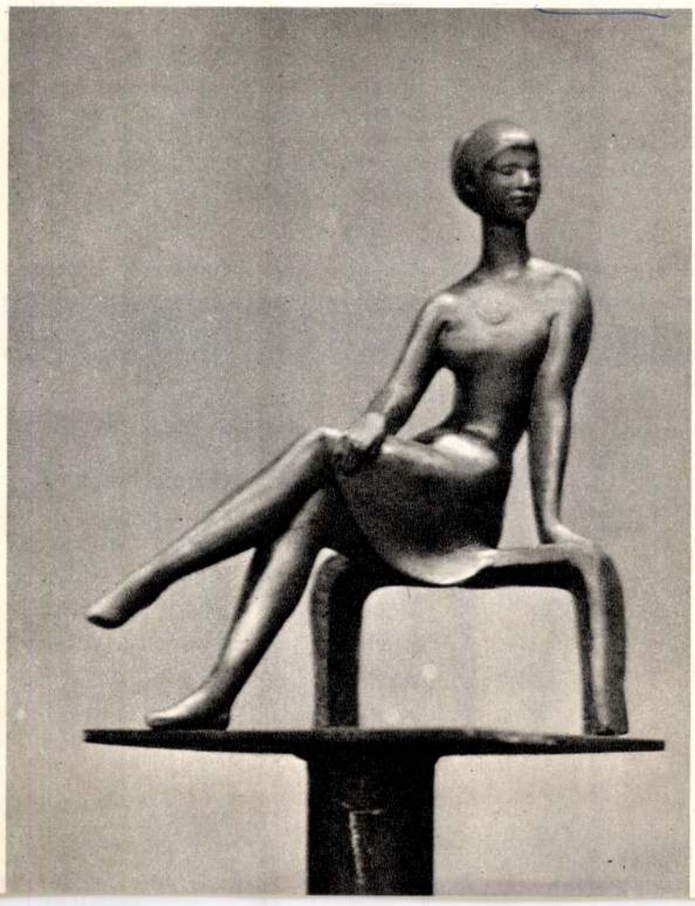

Girl and a Bird,
by István Tar.

A NATION OF ENGINEERS FROM A NATION OF LAWYERS

Throughout the world, technical development has brought about a decrease in the number of physical workers and a great growth in that of intellectual workers, in production and in the economy as a whole. In Hungary the ratio of physical to intellectual workers changed between 1900 and 1960 from 92 to 8 to 78 to 22.

General education is the basis of the supply of experts. Therefore, it is worth while to inspect how this factor has changed, and to review the composition of breadwinners in Hungary according to their schooling qualifications.

Between 1930 and 1963 the total of active breadwinners increased by 25 per cent. During this same period, the number of those finishing the 8th class of elementary school rose almost five times, the number of secondary-school graduates tripled, and twice the number of students graduated from universities and colleges. The recent report issued by the Bureau of Statistics shows that 45 per cent of the active breadwinners have completed the 8th class of elementary school (in 1930 hardly 12 per cent), almost 12 per cent are secondary-school graduates (in 1930, 5 per cent) and more than 3 per cent hold university or college diplomas.

ENGINEERS OR TEACHERS

Beside this significant numerical increase a favourable qualitative change has occurred in the composition of the qualifications of those with university and college diplomas. Before the liberation Hungary was "a nation of lawyers": more than 30 per cent of university graduates held diplomas in law and political science; in fact the number of mechanical engineers, agronomists and teachers hardly exceeded that of the lawyers. Today the number of active breadwinners with engineering and teaching diplomas are, even taken separately, three times higher than the number of lawyers, and in the aggregate total 56 per cent of the 150,000 breadwinners who hold diplomas.

Even by international standards the ratio of engineers to technicians is favourable. In the state and cooperative units, there are 28 engineers and technicians (9 engineers and 19 technicians) per 1,000 employees. In state-owned plants there are 40 engineers and technicians (13 engineers and 27 technicians) per 1,000 employees.

INDUSTRY BETTER OFF THAN AGRICULTURE

To determine whether the distribution of technical experts meets the needs of the different branches of the national economy, the data should be scrutinized more closely. Generally speaking, the ratio is a good one, if we leave agriculture out of account.

In agriculture, especially in the cooperatives, there is an absolute and relative "shortage of experts." This is in part due to the fact that in agriculture—despite the considerable decrease in the number of agricultural earners—we still employ too many people; another factor is that only 44 per cent of the 10,000 agronomists and 57 per cent of the 12,000 agricultural technicians are working in agriculture. About 25 per cent of the agronomists and 30 per cent of the agricultural technicians are employed in industries, where, at least a great part of them, are working at jobs which are not suited to their qualifications. The number of engineers and technicians employed in agriculture is very small (3.0 per cent of the total), although mechanisation of agriculture, irrigation and chemicalisation obviously demand more technical experts than the present 3,000.

The favourable position which industry and the building industry benefit from is indicated by the fact that of the 32,200 technical engineers in the economy 50 per cent work in industry and 20 per cent in the building industry; 60 per cent of the 76,000 technicians are in industry and slightly more than 10 per cent work in the building industry. The rest, about 30 per cent, are distributed evenly among the other branches.

Experts say these ratios are good. However, opinions diverge on whether the "trade" composition of the engineers and technicians is suited to the changes called for in the structure of the economy and, especially, in the perspective plans.

Number of engineers and technicians per 1,000 employees

Division	In state-owned enterprises	In cooperative enterprises
Industry	49	7
Building industry	65	19
Agriculture	26	5
Transport	24	12
Commerce	22	4
Services	39	9
State administration	57	64
Social welfare, health, culture	33	—
Miscellaneous	26	—

Number of employed

	engineers	technicians
Total	42,359	87,618
	in percentage of total	
Mechanical	26.7	32.1
Electrical	7.4	7.5
Chemical	11.5	4.3
Architects	10.9	10.7
Agricultural	24.1	13.3

VAS NÉPE

1965. MÁJ. 9.

„BÜSZKE MÉLABÚ BORONG A SZÉP FEJEN"

FERENCZY BÉNI MŰVÉSZETE

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

*

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készül, őt édesapjának arckép-remeke örökíti meg nagy hajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze.

MTI foto
— Sziklás Mária felvétele —

*

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogatott album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mestermüvel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagy hajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagy hatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centennáriumára Petőfi álló szobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronz domborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekest". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni . . .

*

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggódalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent elölről kellett kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és gyöngédek, klaszszikus harmóniában fejezi ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tűzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Le held anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" – kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt el és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkanapjával új szépség születik.

d. t.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ENTŐ

tania, majd csak megérkeznek a mentők.

A helikopter másnap délelőtt háromnegyed tízkor eresztette le hozzá a kötélhágcsót. Így menekült meg a halász.

11 embert mentett meg

A fiatalember rámemeli két tiszta szemét, úgy mondja:

— Kérem én a kötelességemet teljesítettem embertársaim iránt. Jó evezős vagyok, az volt a szerencsém.

Horváth Béla valóban jó evezős. Azon a borzalmas éjszakán, amely hat emberéletet követelt, a negyvenegy éves Horváth Béla, két kicsi gyermek apja, élete kockáztatásával 11 embert mentett ki a gyilkos sodrásból.

— Amikor meghallottam, hogy embereket sodort el a víz, rögtön lementem a Rábára. A feleségemnek nem is szóltam, nehogy megijedjen. De láttam, milyen kegyetlen a sodrás, valakit hazaküldtem egy nagy autógumiért. Én ugyanis gumiragasztó vagyok. Amikor ezt meghozták, beültem a csónakba. Kértem, jöjjön velem valaki, de nem akadt vállalkozó. Mentem egyedül. Először négy, aztán megint négy embert hoztam ki a kacsatelepről. No de hát azt nem lehet elmondani, milyen körülmények között.

Korom sötét volt az éjszaka, de még mindig hallatszottak a segélykiáltások. A mederbe öngyilkosság lett volna beevezni. Horváth Béla a sekélyebb vizeken cirkálva várta meg a pirkadatot. Akkorra megérkeztek a szovjet katonák, akik csónakba szálltak és rögtön elindultak egy diák megmentésére. A motorcsónakot azonban felfordította az ár, utasai: négy szovjet és egy magyar katona a habokba bukott.

— Ekkor már nem bírtam tovább. Lesz ami lesz, elindultam vízelejibe. Két szovjet katonának sikerült biztonságosabb helyre úsznia, másik kettő azonban igen veszedelmes helyen „kötött" ki. Feléjük fordítottam a csónakot.

Horváth Béla, aki 11 embert mentett meg.

Míg elmeséli, hogyan mentette meg őket, a hallgatók háta megborsózik. Félelmetes. Szinte emberfeletti erővel, akarattal, de kimentette azokat is. Utóbb egy magyar százados hozott ki a tengernyi árból. Ő egy szalmakazal tetején talált menedéket.

Az egész éjszakai mentés kimerítette, arra azonban egy pillanatra sem gondolt, hogy pihenjen. Reggelre a felesége is kiszaladt a partra, aggódva fonta karjait a bátor mentő nyakára. „Pihenj egy kicsit" — kérte szívszorongva. „Ne menj be többet a veszedelembe".

S amikor megérkeztek a helikopterek, Horváth Béla elsőnek szállt be a „vasmadárba". Felszállt a megáradt folyó fölé és helikopterről segítette megmenteni azokat, akiket csónakkal nem tudott.

— Azt az éjszakát soha nem fogom elfelejteni — mondja Horváth Béla. Szeme elhomályosul, azokra gondol, akiket nem sikerült megmenteni. — Az vigasztalta, hogy az a 11 ember megmenekült...

*

Bátor emberek. Megérdemlik a dicséretet, az elismerést. Tettükkel bizonyították hűségüket bajbajutott embertársaik iránt.

Pósfai H. János

Harmadszor is élüzem a Vas megyei Víz- és Csatornaművek

Tegnap délután 6 órai kezdettel tartották meg a szombathelyi Savaria Nagyszálló télikertjében élüzem-avató ünnepségüket a Vas megyei Víz- és Csatornaművek. Az ünnepségen megjelent *Kovács János*, a megyei tanács vb-elnökhelyettese, *Alföldi György*, az Országos Vízügyi Főigazgatóság vízellátási főosztályának helyettes vezetője, *Baldauf Viktor*, a városi pártbizottság képviselője, valamint *Sali Ferenc*, a HVDSZ elnökségének tagja. *Simon Jenő*, a Vas megyei Víz- és Csatornaművek igazgatója beszámolójában ismertette a vállalat 1964. évi tevékenységét. Elmondta, hogy a tervezett 21 700 000 forintos tervét 24 695 000 forintra, azaz

113,8 százalékra teljesítette.

Hogy a falu lakossága jó ivóvízhez jusson, megépítették és üzembe helyezték a körmendi, csepregi és a nyőgéri törpevízműveket 21,1 kilométeres csőhálózattal. Celldömölkön és Bejcgyertyánosban 27,1 kilométerrel bővítették a vízvezetékhálózatot. Megkezdték a szentgotthárdi és vasvári törpevízművek építését. Szombathelyen az utcák mosatásos tisztítása következtében a csatornák eliszaposodnak, tisztításuk a rendelkezésre álló régi, elavult berendezésekkel nagyon lassú. Ezért itt új csatornaszakaszok megépítésére, és ezzel egy időben korszerű tisztító-berendezések beszerzésére van szükség.

A feladatokról szólva elmondotta, hogy a tisztasági fürdők közül a szombathelyi teljesen korszerűtlen és rossz állapotban van, a lakosság növekvő igényeit nem tudja kielégíteni. Ezért egy

új fürdő megépítését,

— amelynek tervei már megvannak, — kell szorgalmazni. A vállalat fejlődéséről szólva közölte, hogy az elmúlt évben gépkocsi-állományukat egy személygépkocsival és két tehergépkocsival sikerült növelniük, a vállalatfejlesztési alapból gépeket és szivattyúkat szereztek be. De építettek új raktárat is és megkezdték a központi székház átépítését és bővítését is. A vállalat ez évi terveit erősen befolyásolja és hátráltatja a nemrégiben lezajlott árvíz, azonban a dolgozók öntudatos munkájukkal, áldozatvállalásukkal teljesíteni fogják azokat.

Ezek után Alföldi György, az Országos Vízügyi Főigazgatóság vízellátási főosztályának helyettes vezetője átadta a kitüntető élüzem oklevelet és a vele járó 15 ezer forint pénzjutalmat, majd az

OVF kiváló dolgozója

című kitüntetést adta át *Szabó Lajosnak*, a csatornaművek termelési osztálya vezetőjének és *Kővári Ernő* építésvezetőnek.

A megyei tanács nevében *Kovács János* és *Sali Ferenc* gratulált az élüzem cím elnyeréséhez, majd *Kovács János* pénzjutalmat adott át *Simon Jenőnek*, a csatornaművek igazgatójának és *Temesvári Ferenc* főkönyvelőnek.

A továbbiakban Simon Jenő igazgató átadta a jutalmakat a munkában kitűnt dolgozóknak. A szocialista brigádok közül a Jurisich-brigád 1500, a Május 1 brigád pedig 1000 forint pénzjutalmat kapott. Nyolc dolgozót kiváló jelvénnyel, 12 dolgozót pedig kiváló oklevéllel tüntettek ki. A felsoroltakon kívül a vállalat 42 dolgozóját részesítették pénzjutalomban.

— tai —

Bensőséges találkozó Ozdon

Bensőséges találkozóra került sor szombaton az Ózdi Kohászati Üzemekben. Az 1956-os ellenforradalom idején mártírhalált halt Asztalos János vezérőrnagy özvegye látogatott el a kohászvárosba, hogy eleget tegyen a férje nevét nemrégiben felvett KISZ szocialista brigád meghívásának, találkozzék, megismerkedjék a brigád tagjaival. A szeretettel várt vendéget a brigád tagjai virágcsokorral fogadták. Ezután a kohászat tanácstermében a vendég és a vendéglátók között közvetlen hangú megbeszélésre került sor. Özv. Asztalos Jánosné ismertette férje életét, pályafutását. A vendég és a vendéglátók ezután közös ebéden vettek részt.

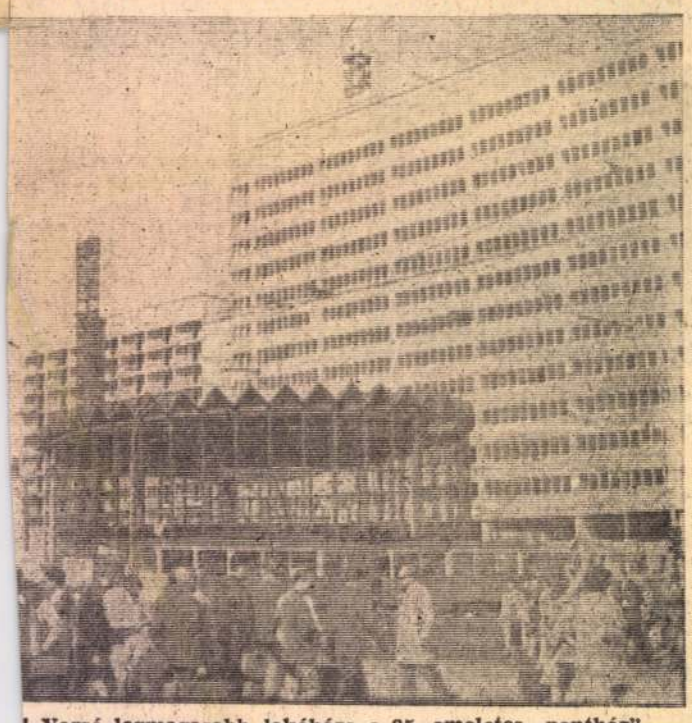

A Varsó legmagasabb lakóháza a 25 emeletes „pontház".

kola) és „B" (napközi otthon) kategóriába soroljuk építkezéseinket.

Az

elsőnél mindig betartjuk

a kitűzött átadási időt, a másodiknál néha nálunk is van elcsúszás.

A lakóház építésénél leggazdaságosabbnak tartják a hat és tizenkét szintes épületek kivitelezését. Tizenkétezer köbméteres vasbetonból és blokkból készített lakóház átfutási ideje tíz-tizenegy hónap, de van, amikor hét-kilenc hónap alatt is befejezik.

Nehéz lenne mindarról beszámolni, amit kétórás beszélgetésünk alatt hallottam a két vezető szakembertől. Annyi azonban biztos: a lengyel építőipar jóval előttünk jár, s ezt nemcsak fejlett technológiájuknak, technikájuknak és elegendő építőanyaguknak köszönhetik, hanem elsősorban a munkaszervezést irányító műszakilag jól képzett felső és közép kádereiknek.

Horváth Anita

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
A KÖNYVTÁROS
1963 6/
/1021

Ferenczy Béni hetvenöt éves

Ferenczy Béni hetvenötödik születésnapja mindannyiunk ünnepe, hiszen világhírű szobrászunk egész nagyszerű életműve a magyar művészet kincse és büszkesége.

Ferenczy Béni azok közé a ritka kiváltságosak közé tartozik, akik tehetségüket igazi, nagy művész közvetlen utódjaként örökölték. Apja: Ferenczy Károly egyik legnagyobb festőnk: a nagybányai iskola megalapítója. A fiatal Ferenczy Béni két évet töltött Firenzében, majd családottan megjárva a müncheni akadémiákat, Párizsba került, ahol Bourdelle tanítványa lett. Eljutott később Bécsbe, Berlinbe, Moszkvába és Rómába: 1919—1939 között legnagyobbrészt külföldön élt, de kapcsolatát a magyar művészeti élettel sohasem veszítette el.

Életútjának állomásairól, művészi fejlődéséről „Írás és kép" című könyvéből is sokat megtudhatunk. A kötet írásaiban a művelt és nagy tudású mester ösz-

Leány bagollyal. Ferenczy Béni domborműve. Reprodukció az Írás és kép c. kötetből

1/1

szefoglalja gazdag tapasztalatait; a kiváló reprodukciók pedig szobrait, domborműveit és rajzait mutatják be.

A művészi látomást nála igaz elmélyültség, érett megfontoltság és nagyvonalúság formálja lenyűgöző műalkotássá. S e kiegyensúlyozottan felépített, méreteiktől függetlenül is grandiózus hatású szobrok legbensőbb lényegét szenvedély, gyengédség és mélységes humanizmus hatja át. Tiszta derű sugárzik Ferenczy Béni műveiből s oly nemes emberség, amely csak egészen kivételes nagy művészek sajátja.

Egész munkássága egyenes és biztos irányban haladva idézi fel a legfőbb emberi szépségeszményt, ahogy Simon István nemr[illegible] len lendület a ha[illegible]

Ferenczy Béni k[illegible] esztendeje lyos beteg. S életén[illegible] megpróbált sokkal terhes, győtrelmes korszakában bebizonyította, hogy az emberi akarat, ha az igazságba és szépségbe vetett hit s a művészet lángja lobogtatja, némán és betegen is tovább tud harcolni örök eszményeiért. A mester megtanult bal kézzel rajzolni, mintázni s az elmúlt években rajzok, akvarellek és szobrok egész sora bizonyította győzelmét a betegség felett. Alkotó életének ez újból kiharcolt nagyszerű korszakát dicséri második Kossuth díja is.

Lipták Gábor

Beszélgetés Fodor Andrással

Nemrég jelent meg Fodor András negyedik verseskötete: a *Fordul az ég*. Olyan szerző műve, akit ma már legkevésbé sem lehet a „fiatal költő" semmitmondó szólamával jellemezni. Fodor András csak életkorában — 1929-ben született — és ma is megőrzött kultúra- és igazságszomjában fiatal, teljesítményében, rangjában már a saját világukra talált alkotók közt a helye. Valóságérzék és emberszeretet, elmélyült gondolkodás és gazdag kultúra, a hagyomány újító fölhasználása, mérséklet és fegyelem építette meg világát és verseit.

Ezeknek a verseknek a keletkezéséről, a költői út, az életsors változatos eseményeiről faggatjuk most őt.

— Tízéves korom óta írok verseket. Somogyban születtem, a Balaton képzelet-mozgató vidékén éltem. Sok költő, festő származik onnét, elég csak Takáts Gyulát, Sipos Gyulát, Bernáth Aurélt említenem. Már gyerekkoromban vonzott a dal, a vers: énekelni és rajzolni jól tudtam. A kaposvári MÁV-internátus közösségi élete, az ott szokásos alkalmi rigmusok, „verses krónikák" csábítottak engem is rímes próbálkozásra. A komoly élményt, s a már komolynak érzett verseket a barátság és szerelem hozta meg. Egyik tanárom mondott róluk elsőként igényes kritikát, ugyanaz, aki az életreszóló jelentőségű József Attila kötetet is kezembe adta 1943-ban. Később kapcsolatba kerültem az ugyanott tanító Takáts Gyulával. Önzetlen támogatómként, ő juttatta el verseimet Pécsre.

Két utolsó kaposvári évem legszebb emléke az általam vezetett gimnáziumi önképzőkör gazdag és eleven munkája. Előadásokat tartottunk többek közt a Kalevaláról, Bartókról, Thomas Mannról, Németh Lászlóról, Egry Józsefről, a népi írókról, Cezanne-ról, a modern képzőművészetről, Gorkijról, az új francia és a kortárs magyar líráról, Eliotról és Einsteinről.

— 1947-ben kerültem az Eötvös Kollégiumba. Magyar—orosz szakosként kezdtem, majd orosz helyett filozófiával, könyvtárszakkal folytattam. Hamarosan az Illyés Gyula szerkesztette Válasz is befogadott. Sokan fölfigyeltek verseimre, többek közt Németh László, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor. Ugyanebben az évben eredményes próbafordítás után részt vehettem az első magyar Chaucer-kötet munkáiban. Akkor nem gondoltam még, hogy utána jó ideig csak műfordítóként szerepelhetek. Verseim ugyan kötetbe gyűltek, de első önálló könyvem 1950-ben Puskin Ruszlán és Ludmillájának tolmácsolása volt, a Franklin kétnyelvű sorozatában.

— A dogmatikus irodalompolitika következtében kiszorultam a folyóiratok versrovatából. Könyvtárosok, népművelők iskolájára kerültem irodalomtanárnak. Nem

1963 APR 20

1021

Ferenczy Béni: Vásár

Magyar Hirdető
SAJTÓVIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

ÁRÓL

ezetőivel

ljesebb cseréjét. Ez nagyon ívös dolog lenne.

— Nos — mondom —, ami ennünket illet, ránk e tekintben nem lehet panasz, hizen mi is ezt óhajtjuk, sőt, rdemes utánanézni, hogy nennyi nyugati, hogy menyiyi *francia* művet adtunk i az elmúlt években, s miyen példányszámban. Kis ország vagyunk, s mégis nálunk nagyobb példányszámban fogynak a francia költők művei, mint önöknél. Azt hiszem, ezekre az eredményeinkre bizonyos mértékig büszkék is lehetünk, noha kétségtelen, hogy lehetőségeinket tekintve, képtelenek vagyunk egyszerre mindent megjelentetni. Gondolják meg: könyvkiadásunk programja Tu Futól Guillevic-ig terjed, hogy csak találomra mondjak két nevet.

A bor elfogyott, Yves Gandon újabbat rendel. De a következő pohár most már csakugyan Follain kacskaringós normandiai adomája mellé kívánkozik.

Timár György

oszkvai bemutatója

gése már egyértelműen az, hogy a tudósok felelősek a világ sorsáért, ami híven tükrözi Dürrenmattnak korunk minden sorskérdésében megnyivánuló humanista állásfoglalását."

Elektronikus szótár

Nancyban a francia nyelv elektronikus szótárának létrehozásán dolgoznak. A

Siqueiros: A művész felesége

Új mexikói költők

A spanyolul beszélő latinamerikai népek irodalmában előkelő helyet foglal el a mexikói irodalom. Legutóbb is hét olyan verskötet jelent meg, amely ismét csak megerősíti Mexikó hangját a latin-amerikai irodalmi orchesterben.

Ezek közé tartozik Carlos Pellicer új verskötete, a *Material Poetico*, amely több mint hatszáz oldalon a költő több száz régibb és mintegy kétszáz új versét tartalmazza. Pellicer a mexikói táj ihletett, gazdag művészi eszközökkel rendelkező énekese. Dalaiban és románcaiban a „terra caliente" (forró föld) természeti szépségeit színesen, nagy költői erővel, néha monumentálisan örökíti meg. Modorában sokat tanult franciáktól, elsősorban Apollinaire-től, de a

Most *Recuento de poemas* (Új versek) címen lép ismét a közönség elé, s elsősorban társadalmi problémákkal, a falu és a város ellentéteivel foglalkozik. Sabinez a szegény indián parasztok költője.

Ugyancsak az indián tömegekhez szól Ruben Bonifaz Nuno új kötetében, a *Fuego de Pobres-ben* (Szegények tüze). Nuno még néhány évvel ezelőtt a mexikói impresszionista iskolának volt egyik képviselője, de újabb verseiben erősen realista, és majd mindig állást foglal a demokratikus haladás mellett. Hasonló irányt követ Jaime Garcia Terres második verskötetében, amelynek *Los reinos combatientes* (Harcoló királyok) a címe. Csatlakozik hozzájuk Marco Antonio Montez de Oca is, aki most adta ki

APR 2

1021

Irodalmi jegyzet

Irás és kép

A görög mitológia kilenc múzsáról tud. Nem mind a művészet múzsái voltak, közöttük a tudomány képviselői is helyet kaptak. Ma már a történelemírásnak és a csillagászatnak vajmi kevés köze van a művészethez. De a görögség korában nemcsak a szerelmi dal, a tánc és a színpad művészei fohászkodtak az istennőkhöz ihletet adó erőért, hanem Klió és Uránia gyermekei is. Azóta jócskán differenciálódott a művészet. Már a középkor új művészeteket „fedezett fel", a septem artes liberales, a hét szabad művészet között már a muzsikát, a zenét is tanították a középkor iskoláiban.

Ezek mellé korunkban újabb művészetek születtek. Olyanok, amelyekről nagyapáink még nem is álmodtak, mint például a film, a rádió, a televízió. Ha a művészetek mai sokféleségében minden művészeti ágnak külön istennője lenne, a múzsák alig férnének el a Parnasszuson.

Az önállósulás, a művészetek differenciálódása mellett azonban megmaradt néhány művészeti ág kapcsolata. Nemcsak a művészetek háborúságáról, hanem testvériségéről is beszélhetünk.

Az irodalommal legtöbb rokonságot tartó művészet szemmelláthatóan a képzőművészet. Nem úgy, hogy az egyik hatna a másikra, nem is eszközeiben, stílusában vagy látásmódjában, hanem az alkotói tehetség természetében van meg ez a rokonság. Nem az impresszionizmusra gondolok, amikor a vizuális élmény szerepe hirtelen megnőtt a költészetben, hanem arra, hogy az írói talentum a leggyakrabban a képzőművészeti tehetséggel párosul. Arra gondolok például, hogy Kisfaludy Károly nemcsak ügyes színpadi szerző és jó költő volt, hanem ő készítette a Zalán futásának címlapját is. Meg arra, hogy Jókai maga illusztrálta írásait. Ismerjük Petőfi jólsikerült rajzát Aranyról és Bemről. Az egri Gárdonyi-házban idegenvezető mutogatja azokat a szekrényajtókat, melyeket az Egri csillagok szerzője az írás szüneteiben kívülbelül tájképekkel pingált tele. De külföldi példákat is idézhetünk. Cocteau, a kitűnő francia költő arcát elsősorban a saját maga készítette rajzaiból ismerjük.

Irás és képzőművészet kapcsolatának van egy ellenpróbája is. Ha festők vagy szobrászok az ecseten és a vésőn kívül más szerszámhoz is nyúlnak, legkönnyebben tollat vesznek a kezükbe. Michelangelo szonettjei legalább annyira szépek, mint képei. A mi Bernáth Aurélunk nemcsak a század első felének egyik jó magyar festője, de ő írta meg az újabb magyar próza egyik remekét, az Igy éltünk Pannóniában című szép önéletrajzi regényét. És itt van előttem egy másik könyv, ami tulajdonképpen az alkalmat adta erre az egész elmélkedésre. Ferenczy Béni gyönyörű könyve, az „Irás és kép".

Egy nagyszerű művészcsalád tagja Ferenczy Béni. Leszármazottja Ferenczy Istvánnak a magyar szobrászat „alapítójának", apja Ferenczy Károly volt, a festő, s testvére Noémi, a kiváló gobleintervező. Ő maga kitűnő szobrász és a modern magyar kisplasztika európai rangú mestere s mellette még elsőrendű grafikus. És most képzőművészeti alkotásainak remek produkcióival együtt itt vannak kötetbe gyűjtve írásai is. Egy kitűnő szobrász írói alkotásai, vagy úgy is mondhatnám: egy író vallomásai a képzőművészetről. A könyv mindenképp a művészetek testvériségének, írás és kép kapcsolatának újabb nagyszerű bizonyítéka.

Tüskés Tibor

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ (Veszprém)

Ellenforradalmi bombázó támadása egy havannai olajfinomító ellen

A kubai kormány nyilatkozata

Havanna (TASZSZ)

Az Egyesült Államokba befészkelődött ellenforradalmi bandák újabb barbár bűncselekményt hajtottak végre.

A kubai forradalmi kormány nyilatkozatot tett közzé, amely megállapítja: április 25-én 22 órakor egy észak felől érkezett kétmotoros gép, mélyrepülésben elszállt a Havanna szélén levő Nico Lopez Olajfinomító fölött és

100 font súlyú bombát, valamint gyújtóanyaggal töltött több napalm-bombaköteget dobott le.

A bombák nem robbantak fel. Ezután a gép visszarepült.

Később — hangzik a kormány nyilatkozatban — észak-amerikai hírügynökségek valamilyen Alexander Rorke nyilatkozatát közölték. Ez néhány órával a tánek egyik tagja az Egyesült Államok fővárosában nyilatkozatot adott, s hogy mindez az észak-amerikai hatóságokat eddig semmiféle eljárásra nem késztette, azt bizonyítja, hogy

az Egyesült Államok kormánya nem háríthatja el magáról a felelősséget

ezekért a cselekményekért, amelyek a bombák felrobbanása esetén polgári személyek halálát okozták volna.

A kubai kormány e kalóz-tevékenységért és annak esetleges következményeiért az Egyesült Államok kormányára hárítja a felelősséget.

A kubai kormány diplomáciai tiltakozó jegyzéket szándékozik küldeni, s tájékoztatni készül az ENSZ-tagállamokat. (MTI)

Ma: választások Olaszországban

Togliatti beszéde az olasz televízióban

Róma (MTI)

Olaszországban pénteken hivatalosan befejeződött az április 28-i parlamenti választásokat megelőző kampány. Az utolsó három napon több mint százezer választási gyűlést tartottak az

Olaszország igen sűrűn lakott terület, amelyen ugyanakkor az emberi művelődés felmérhetetlen értékű kincsei találhatók meg. Miért kellene Olaszországot kitenni annak a veszélynek, hogy atomháború következtében teljesen elpusztuljon? — tette fel a kérdést Togliatti, majd így folytatta: „Pedig a jelenlegi kormány erre kárhoztatja az országot, amikor kötelezte magát arra, hogy nukleáris fegyverzettel rendelkező országgá teszi Olaszországot."

Togliatti felhívta az ország népét,

csatlakozzék azokhoz az országokhoz, amelyek nem akarják az atomfegyverkezést.

Olaszországnak konkrét lépéseket kell tennie a nemzetközi feszültség enyhítésére, a háború nélküli világ megteremtésére, — mondotta befejezésül Togliatti. (MTI)

Egy hét

Az elmúlt hét nemzetközi ese-

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 FEB 29

/1021

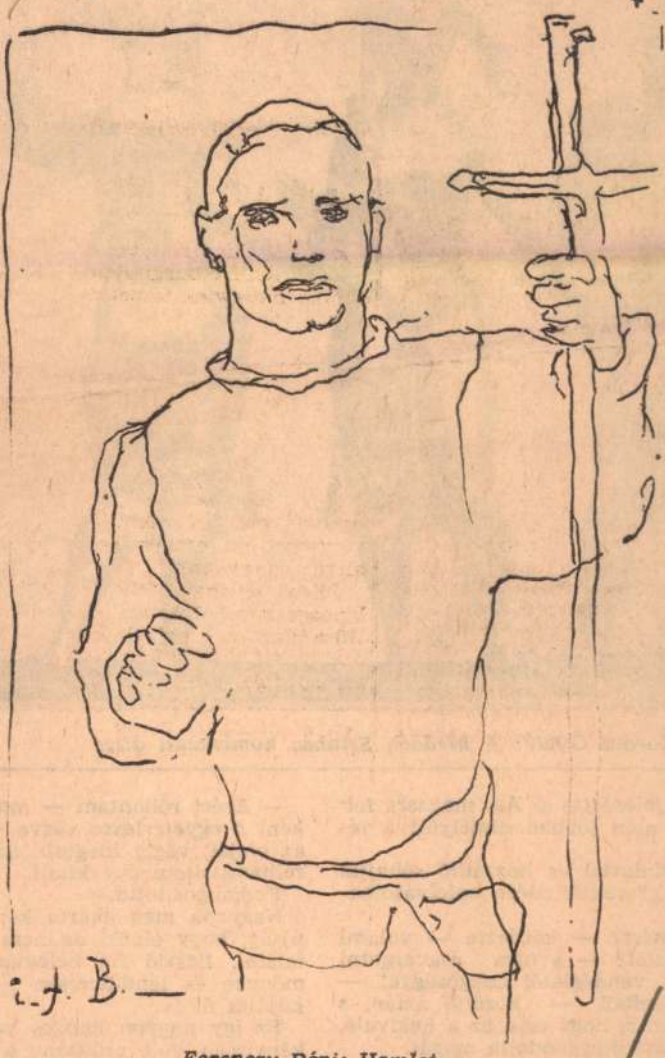

Ferenczy Béni: Hamlet

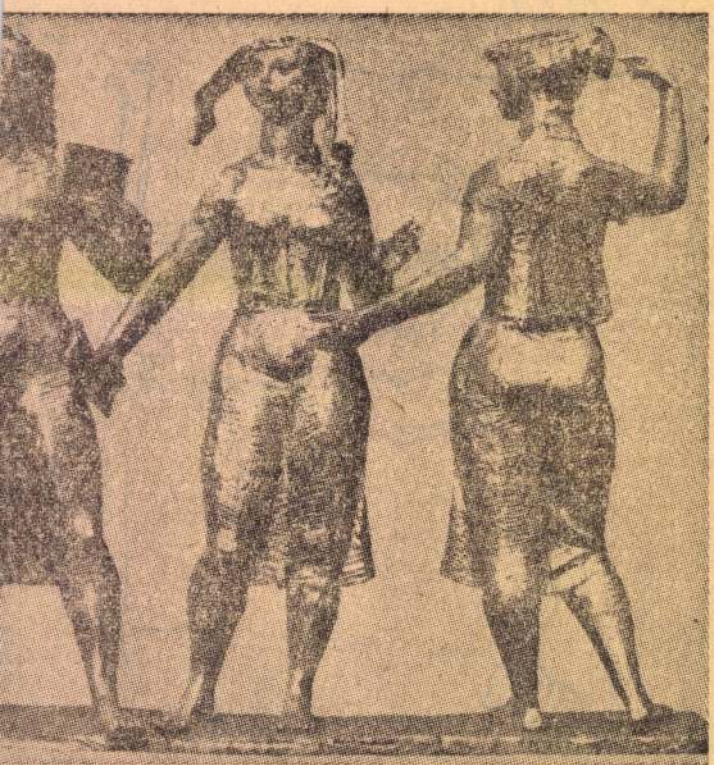

s-Kovács Gyula: A Madách Színház homlokzati dísze

— jelentette ki Ági magasra fel-
s még jobban elmélyült a fé-

ozdulattal és hozzáillő sóhajjal
a gyerekek ízlése befolyásolha-

mást? — kérdezte — valami
valót? — s újra csavargatni
ót, vendéglátói buzgósággal. —
sszelből — közölte aztán, s
tudta, hogy ez-e az a nekivaló,
Klári meggondolta magát.
bant Laci. Azazhogy László.
kiáltotta — ki van minálunk?!
agyapa! Na ez derék!
ult elébe

— Ezért rohantam — mondta
ként s egyetértésre várva —, ha
az elejét, végig idegesít. Színház
felhangosítom egy kicsit.

Felhangosította.

Nagyapa meg akarta kérdezni
újság, hogy élnek, de nem birt
találni. László fia belemarkolt
ménybe és lendületesen rágcs
kínálta őt is.

Ez így nagyon hangos volt, ez
kénytelen volt erősíteni a brüs
nét. A levegő sűrű lett, zilált é
tetlen az egymással versengő ha

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

MAGYAR NEMZET

1983 APR 11

A KKI tavaszi és nyári kiállításai

A Kulturális Kapcsolatok Intézete több kiállítást rendez tavasszal és nyáron különböző külföldi országokban és Budapesten. A közeljövőben Budapesten tíz francia grafikusművész munkáival ismerkedhetnek meg a látogatók. A XIX. és XX. század csehszlovák festőinek és szobrászainak alkotásait a Műcsarnok május eleji tárlatán mutatják be. A magyar–angol kulturális csereprogram alapján rendezendő budapesti tárlat ötven festő művein át mutatja be az angol festészet fejlődését a századfordulótól napjainkig.

Egyre több magyar alkotóművész munkáival is megismerkedhet a külföldi közönség. Ferenczy Béni és kortársai ezzel kiállítás nyílik a bécsi Künstlerhausban április 26-án. Párizsban magyar építészeti és városrendezési kiállítás nyílik április második felében.

tében *módosították a főváros idei útfelújítási tervét.* A korán beköszöntött fagy miatt a múlt évi útfelújítások egy részét nem lehetett befejezni, másrészt pedig a kemény tél oly mértékben tönkretette a úthálózatot, hogy *csak a pest oldalon 31,5 millió forint szükséges a kijavításukhoz.* Mári 34 komoly javításra szorul útvonalat tartanak számon. Ezért *elmarad* az idén a *Apáczai Csere János utca* épí tése, a *János-hegyi szerpentin* átépítésénél csak a múlt évben megkezdett szakaszt fejezik be, a *Petneházi utcát* pedi csak a *Béke útig* építik át. A rossz idő miatt elmaradt mun kák befejezésére fordítják a XX., *Dózsa György út* kiszéle sítésére biztosított hiteleket,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ESTI HÍRLAP

1967 FEB 17

FERENCZY BÉNI AZ ELSŐ. Magyar művész keze nyomán született Van Gogh első éremportréja — állapítja meg most megjelent Van Goghnia című művészeti kötetében dr. Marc Edo Tralbaut belga művészeti tudós. A kötet szerzője Ferenczy Bénin kívül még számos magyar művészt sorol fel, akik plakettet mintázott Van Goghról.

Hóvihar, fagyhalá
ítéletidô

A kanadai Quebec tar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 5

KORTÁRS

Ferenczy Béni

1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

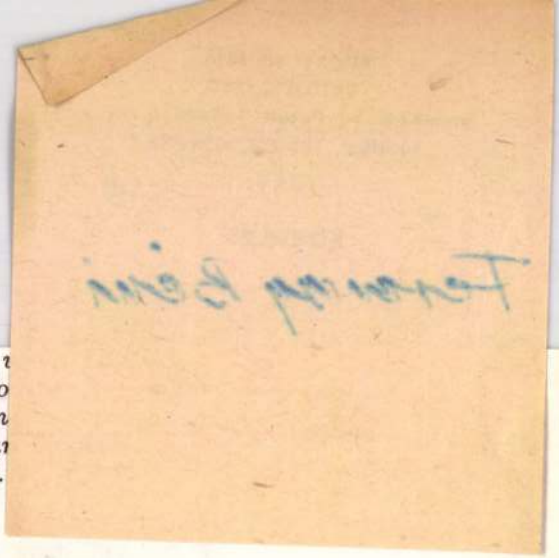

Éjfél. Megállsz az u
Emberi arcát hordo
Kirajzolódsz tisztán
akár az éj gazdátla
világló földi ablak.

HAZUG KARÁCSONY

Cementlapok hideglelése.
Fehér vaságyon élő feszület.
Ősz halántékok tarlói között
az összetört, a kutyahű szemek.

És tű és vér és víz és csipeszek,
üvegek, fémek, rettenet, undor,
gumikígyók tekergő sziszegése,
elsápadt körmök holdjai...

1963 MAJ 18

1021

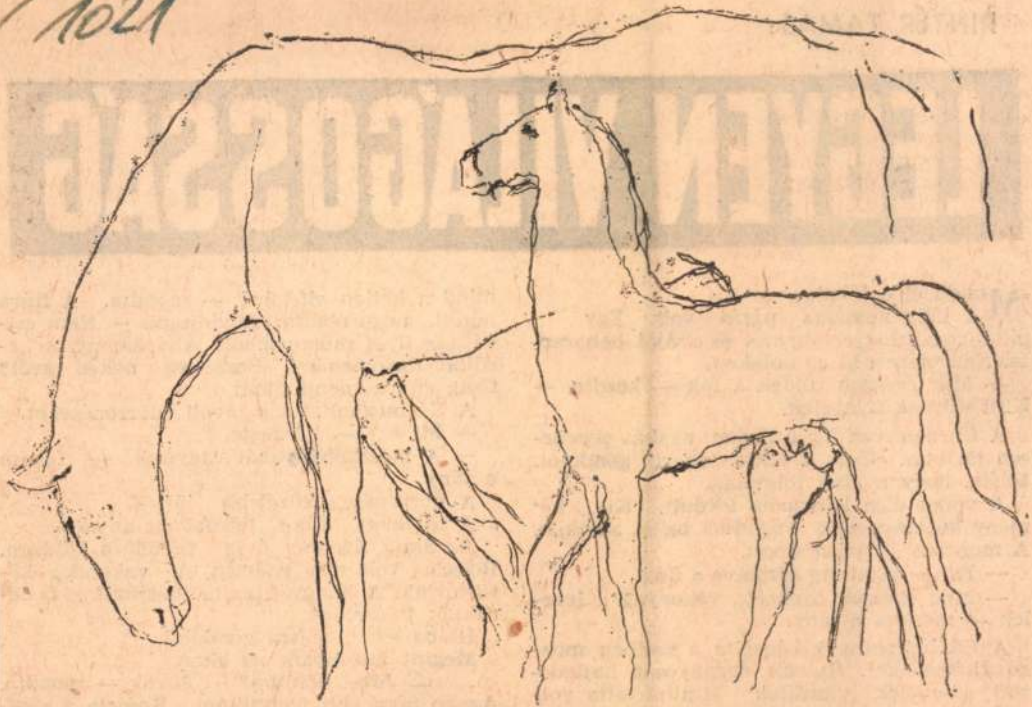

Ferenczy Béni: Ló és csikó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
ÉLET ÉS IRODALOM

PINTÉR TAMÁS:

LEGYEN VILÁGOSSÁG

Mondd el a fákat.

A lány homloka párás volt. Egy pillanatra rátette tenyerét és száját beharapta. Nem nézett ki az ablakon.

— Már egészen zöldek a fák — kezdte. — Kint vannak a levelek.

A fiú mereven ült a padon, nyakát egyenesen tartotta. Csak a fákra akart gondolni. Várta, hogy a lány folytassa.

A vonat éles kanyarba fordult. Kis, kemény koromszemek vágódtak be az ablakon. A mozdony hosszan sípolt.

— És? — kérdezte sürgetve a fiú.

— Még egészen gyengék, vékonyak a levelek — mondta a lány.

A fiú hallgatta. Elképzélte a szélben mozgó új leveleket. Száruk ruganyosan hajladozott, a levelek vibráltak. Mintha látta volna. Csak erre akart gondolni és semmi másra.

Szemüveg volt a fiún. A fekete szemüve-

mind a ketten elférünk — mondta. A fiúra nézett, megpróbálta felvidítani. — Nem csinálnak ilyet műanyagból? Akármennyibe kerülne, megvenném. Beszéljek neked erről? Csak súgva mondhatom.

A fiú meghallotta a távoli dörrenéseket.

— Mi ez? — kérdezte.

— A mészkőbányánál vagyunk — felelte a lány.

A dörrenések közelebb jöttek.

A fiú előtt újból felrobbant az akna.

Az akna tizenhét évig feküdt a földben. Rozsdás volt már egészen. A vakondok körültúrták. A hangyák rajta mászkáltak és lerakták tojásaikat.

Hiába akart másra gondolni.

Megint felrobbant az akna.

... — Jössz délután? — Jövök — mondta. Aznap nem volt technikum. Bezárta a szerszámosfiókot, rohant az öltözőbe. Dőlt a forró víz a rózsákból. — Marha nagy gőz van,

... Nyisd ki a *szemed*. —

BESZÉLGETÉS Ferenczy Bénivel

SZOBRÁSZATRÓL ÉS SZOBRÁSZOKRÓL

„SZUVERENITÁS NÉLKÜL A MŰVÉSZET ÜRES ÉS TARTALMATLAN KÉZMŰIPARRÁ ALKONYODIK"

Ferenczy Béni mukaközben

Ferenczy Béni szobrászművészről évek óta alig hallott valamit a nyilvánosság; az alkotóereje teljében lévő nagyszerű művész közben dolgozott szakadatlanul. Azután jött az ostrom, lakása tövig leégett, az ő otthona is elpuszult, mint annyiunké.

— De mi lett a szobrokkal? — érdeklődünk a művésztől, aki évek óta első ízben a Szivárvány számára hajlandó végre nyilatkozni munkásságáról.

— *A feleségemmel kapartunk ki a hamuból egy pár bronzot, amit meghagyott a tűz és az emberek harácsolási vágya; ezek gyönyörű patinát kaptak és nagyon kedvesek nekem, hiszen régi életemből ez maradt meg csupán.*

Atlanta, Ferenczy Béni alkotása

— Közben főiskolai tanár is lett; milyen lehetőségek vannak a főiskolán?

— *Mindig szerettem, ha jöttek hozzám rajzolni; régebben Czóbel, Kmetty jártak fel a műtermembe és hozták magukkal a tanítványaikat, most saját tanítványaim vannak, ennyi a változás mindössze. Nagy baj, hogy nincs elég modellpénze a főiskolának és alig akad egy-egy rendesebb modell. Szerintem a szobrásznövendéknek nem a tanár a fontos elsősorban, hanem a modell. Egy tehetséges és intelligens modellnek egyetlen mozdulatában minden kifejezésre jut, segíti vagy elgáncsolja a művészt. Első perctől fogva helytelenítem azt is, hogy a rajztanárképző együtt van a művészképzővel. Így természetesen a művésznövendékek húzzák a rövidebbet, egy csomó olyan elméleti tantárgyat vetettek velük fel, amikre semmi szükségük, persze ezt is a modelltartás rovására.*

— Ki a legtehetségesebb növendéke?

— *Egyik legkedvesebb növendékem Szent-Györgyi Nelly volt, aki nemrég regényes körülmények között Afrikába ment férjhez, kár, mert jó szobrász lett volna belőle!*

Miért csinál többnyire érmeket és kisplasztikát? — kérdezzük.

— *Pesten mindenkit szeretnek beskatulyázni; rámfogták, hogy érmész és kisplasztikus vagyok, de ez nem igaz!* — mondja határozottan.

Szívesen csinálnék én nagy szobrot csak kapnék hozzá szabad kezet! Természetesen a nagyság alatt nem valami túldimenzionált alkotást értek, mert tudom, hogy megfelelő architektonikus környezetben a kis szobor is szépen érvényesül. Ha hegytetőre tesznek fel egy szobrot, az természetesen elvész. Szerintem mindig az emberi lépték betartása a fontos. Jacometti, a neves párisi szobrász újabban azzal szórakozik, hogy gyufaskatulya nagyságú alapokra 1—2 centis szobrokat csinál. A mikroplasztika éppen olyan felesleges, mint az a törekvés, amikor valaki óriási felületeken puskázza el erejét a térrel való eredménytelen harcban.

Az első világháború után Mayol csinálta a legtöbb háborús emlékművet, munkásságába még a reltegett Clemenceau-nak sem engedett beleszólást. Végül teljesen szabadkezet adtak neki és ő legtöbbször egy-egy szomorkodó nőalakot mintázott meg, de sohasem ugyanazt.

— Ön tagja a Művészeti Tanácsnak. Működéséről mi a véleménye?

— *A Művészeti Tanács remekül bevált zenei téren. Ennek egyik oka, hogy világszerte hallatlan a zenei érdeklődés, ez a század kedvez a zenének, a nemzeti jelleg a zenében a legkevésbbé akadályozó tényező. Ezenkívül van nekünk egy Kodályunk. Be kell vallanom, hogy a többi szakokon nem akadt ilyen mindenkit befolyásoló és művészi fölényével magával ragadó egyéniség, mint Kodály. Nagy baj az is, hogy olyan emberek döntenek egymás művészetéről, akik egymás műveit nem is ismerik.*

— A realizmus vagy az absztrakció híve?

— *Erről csak azt mondhatom, hogy minden kornak meg volt a maga realizmusa. Természetes, hogy valódi képzőművészet csak ott lehetséges, ahol a művész nemcsak témáját választhatja meg szabadon, hanem formakérdésben is maga dönt. Művészi szuverénitás nélkül a művészet üres és tartalmatlan kézműiparrá alacsonyodik.*

— Dolgozik?

— *Mindig elfoglalom magam. Úgy érzem, hogy a csoportok ábrázolása a mai szobrászatban igen fontos. Csoportfigurákat kell komponálnunk, amelyekben bizonyos emberi kapcsolatok vannak kifejezve. Ilyesmiken dolgozom, miközben szép lassan megesszük az utolsó bronzokat is. Mert újakat kiönteni nincs a szobrásznak pénze, legfeljebb a gipszöntvényig jut el! Mégis, mégis bizom a jövőben. Nézzen csak le* — mutat ki az ablakon. — *nézze, hogy dolgoznak az épülő Margithidon! Minden nap előbbre viszik, ütemesen zeng a munka ritmusa. Talán, ha a romok eltűntek, majd szükség lesz reánk, a mi munkánkra is!*

Fehér Rózsa

Ferenczy Béni legujabb szobra előtt

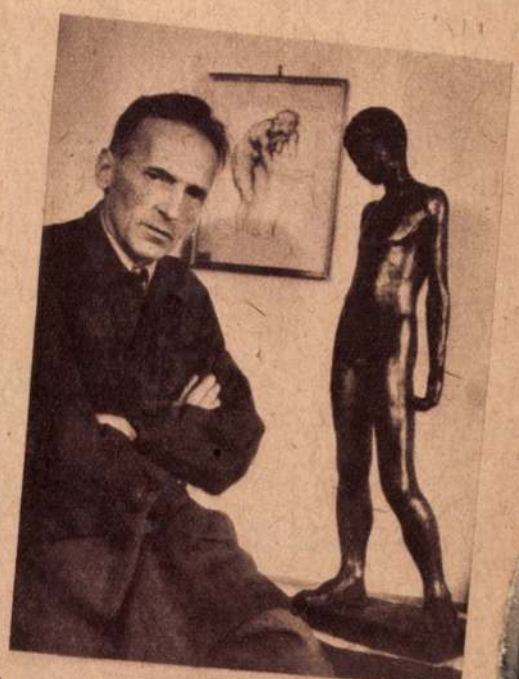

TOVÁBB GYILKOLHATNAK

NÁCI ZSOLDOSOK A FRANCIA IDEGENLÉGIÓBAN

Különös látvány! Napbarnított, komor arcú, szőke férfiak ezrede menetel Fez utcáin, lépésük üteme félreismerhetetlenül a Wehrmachté...

„Links um!" Az őrmesterek németül vezényelnek. Mintha Rommel hadserege menetelne újra itt, Afrikában, az a hadsereg amely 1942 júniusában már csak hatvan kilométernyire állt Alexandriától. De akkor jött Montgomery és a mondvacsinált legenda csúfos véget ért.

Felharsan a hangjuk. A legtisztább németséggel a „Lil Marlent" éneklik. Kik ezek? Jórészt személy szerint is ugyanazok, akik alig néhány éve az Afrikakorps soraiban harcoltak itt a sivatagban. De most a francia idegenlégió egyenruháját viselik.

Franciaország — heves, főleg a volt „makik" részéről elhangzott tiltakozás ellenére — ismét felvesz németeket is az idegen légióba. Majdnem minden harmadik legionista német.

A második világháború végén a francia idegen légióból hirmondó is alig maradt. — Most húszezer emberünk van — mondja Boulanger őrnagy főparancsnok — s ez a francia hadsereg legharcképesebb egysége...

Már a világháború előtt is sok német volt az idegen légióban.

— Azon a napon, amikor Hitler bevonult Párisba — beszéli a berlini származású Jules Selig, akit a náci fajtörvények kényszeritettek az idegen légióba való menekülésre — Sidi-bel-Abbesben voltam az 1. ezrednél. A bevonulás hírére a német legionisták vad lelkesedésben törtek ki, abbahagyták munkájukat és díszmenetben járták körbe az arab-várost, „Heil Hitler"-t orditozva és nácidalokat harsogva. Kibújt a szög a zsákból. Tömeggyülést tartottak és követelték, hogy a légió vonuljon Franciaországba és csatlakozzék a náci hadsereghez. A kaszárnyákból kihajtották a zsidószármazású legionistákat és agyonverték őket. A főparancsnokság, bár ekkor már a Vichy-kormány alá tartozott, erre a fegyelemtörésre azonnal ellenrendszabállyal válaszolt: nagyszámú szenegál legénységet vezényelt ki a németek sakkbantartására. De az akció hírére a németek Párisból katonai bizottságot küldtek Sidi-bel-Abbesba és ez elszállította a német legionistákat.

Hiába, a franciáknak ma sincs kedvük az idegen légióba belépni. Azért felveszik a németeket. Hannoverből, Boroszlóból, Nürnbergből elindul a gyalog menet. Bujdosó nácik, volt Wehrmacht-katonák, munkanélküliek. Éjszaka a földeken alusznak és végül elérik a Rajnát és odaát Strasbourgot. Itt minden érkező, aki a légióba jelentkezik, tetszése szerinti nevet, nemzetiséget foglalkozást és kort diktál be a verbuváló tiszteknek... erősködnek, hogy „jó" németek voltak, feltűrik ingujjukat bizonygatva, hogy nincs a karjukon a tetovált SS-jel, becsmérlően nyilatkoznak a Gestapóról... és a kezdet nehézségein már is túl vannak.

A rekrutákat Strasbourgból Marseille-be viszik, kihallgatják és beöltöztetik. Már khaki-uniformisban viszi őket a hajó Algirba és onnan a vonat Sid-bel-Abbesba. Itt gyorstalpaló francia nyelvoktatás következik s aztán a rekruták fegyvert kapnak. A fegyelem a legszigorúbb. A kis kézikönyvecskében, amelyet minden rekruta megkap, ez van: „Itt nincs faji, szinbeli vagy vallási különbség. Sem politika, sem vallás nem állhat közted és bajtársad között."

A légió tisztjei nagyobbrészt franciák. Jelenleg összesen harminc külföldi származású tisztje van. Skandinávok amerikaiak és angolok jelentkeznek a legkisebb százalékban.

A régi légióban 52 nemzet volt képviselve, még egy Fidzsi szigetlakó is volt soraiban.

A legkülönösebb az emberi sorsoknak ebben a temetőjében talán Aage herceg története. A dániai Aage herceg, az elhunyt Krisztián király rokona, idegenlégionista volt. Azért lépett be a légióba, mert megakadályozták házasságát egy polgári családból származó angol leánnyal.

A sivatagi nap hatkor kel: „Ébresztő!" Mosdás, reggeli, munka. Autójavítás, építkezés, kiképzés. Egyes csoportok sivatagi ellenőrző útra indulnak, lovon vagy páncélkocsin. Néha egy hónapig is távol vannak. A Rio de Oro sivatag bandái ellen harcolnak, akik a környező bennszülött falvakból rabszolgákat hajtanak el.

Este a már kiképzett legénység kimenőt kap. A kis arab kávéházak falán francia plakát lóg: „Az alkohol halálos méreg!" Alatta krétával, primitiv betűkkel: „De a legionista nem fél a haláltól..."

Szende Károly

WU 2

HAJIFJITÓ CREAM

A nyári naptól s a gyakori hajmosástól a hajszál kiszáradt, megfakult és törékennyé vált. Ápolásra szorul, hogy újra egészséges és szép legyen.

Ugy-e, ezt Ön is tapasztalta, Asszonyom?

Kevés a forint, de hogy a hajápolás mindenki számára elérhető legyen, a Wu 2 Hajifjító Cream-ből új méretű, propagandacsomagolást hozunk forgalomba

6.— FORINTOS fogyasztói áron

A Wu 2 Hajifjító Cream a hajat egészségessé, lágyanomlón hullámossá és ragyogó fényessé teszi.

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Nemrég még nácik voltak — ma idegenlégió katonái, akik francia egyenruhában német vezényszavakra masiroznak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
KORTÁRS
19?? JUN –

1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

Az én jelenlegi elmefuttatásom azokról szó
alatt, vagy már nagyon sokszor, talán színpadi
csak olykor-olykor, talán csak egy-egy szerepü
kivívták színészvoltuk mellé a „művész" rangje

A kitűzött tárgyban szereplő személyek ily
két nagy csoportra osztja őket.

A *legkiválóbbakra*, a mesterekre, a különböző művészeti díjak és elismerések irigyelt tulajdonosaira és a *kevésbé ismertekre*, a szürkébbekre, kiknek fényképét nem nagyítják emberfeletti méretekre a mozik homlokzatán és lényegében kevesebb autogramot osztogatnak serdülő leánykáknak, mint az előbbiek...

Hasonlítanak ezek egymáshoz?

Egyben föltétlenül... Éspedig abban, hogy *tehetségesek*, s ennek következtében *önmaguk megmutatásának* vágya minden esetben indokolt, még akkor is, ha ez nem mindig sikerül...

(A színművészetben, éppúgy, mint a legkülönbözőbb művészeti ágakban, vannak félresikerült, vagy kevésbé sikerült alkotások. Ezek semmit sem vonnak le a művész képességbeli értékeiből. A képesség *gyanús* volta akkor kezd hiteltérdemlővé válni, ha feltűnően hosszú időn keresztül, a legkülönbözőbb művészi szándékú megnyilatkozások félresikerülnek.)

A színművészek azon csoportjában, melyek a *legkiválóbbak* összességét képezik, ilyesmi nemigen szokott előfordulni. Ezek a *kiválóságok* a társulatok vezető rétegét alkotják. Minden ésszerűen gondolkodó és tervszerűen dolgozó színház vezetősége az ő fő közreműködésükre építi repertoárját. S ezen egyetlen józan

1987 JUN
1021

ÉLJEN A VAKÁCIÓ!

Ferenczy Béni, európai hírű szobrászművészünk ismét szép rajzzal ajándékozta meg a Tücsök MUZSIKA olvasóit. A rajz egyik érdekessége, hogy a mester *balkézzel* rajzolta! A nyári esték csöndjében megszólaló szelíd dallamok nyugalma tükröződik a merengő arcokon. Ha falun, táborban lesz ilyen élményetek a nyáron, örökítsétek meg ti is!

Rejtvényt most nem közlünk, csupán azt kérjük: írjátok meg, milyen dalokkal búcsúztatok az iskolától!

Jó bizonyítványt, szép nyarat és kellemes pihenést kívánunk minden olvasónknak!

TÖRTÉNETE

Holst műve

szetében. Indiai dob, római cymbalum, japán és perui fuvola, etruszk kettőssíp, európai lant, Stradivari-hegedű, orgona és klavichord, cembalo és kürt adnak itt egymásnak találkozót.

IV. Dráma a zenében. Az opera történetét találjuk itt az antik drámától Monteverdi nagy forradalmán át Purcell, Scarlatti, Händel és Bach oratórium-művészetéig. Színpadképeket, egykorú rajzokat az oratóriumát vezénylő Händelről, az együttesekről, az olasz opera elterjedéséről.

V. Stílusok a muzsikában. Ez a fejezet egy-egy korszak jellegzetességeit mutatja be a ruházat, tánc, zene tükrében. Menüettet és valcert táncoló fiatalság, Haydn fertődi munkásságának színhelye, a gyermek Mozart, Schubert-dalest, Berlioz-hangverseny látható a képeken. Rajz Lisztről, amint átveszi a magyar nemesség adományozta díszkardot. A zenekari partitúra és a modern nagyzenekar képe egészíti ki a fejezetet.

VI. Kelet és Nyugat. Mindjárt az elején megtudjuk, hogy a hindu skála hangjait a szanszkrit ábécé *SA RE GA MA PA DHA NI* betűivel jelölik, ez megfelel Arrezzoi Guido *UT RE MI FA SOL LA SI* jelölésének, a szolmizáció ősi alakjának. A kínai zenekar, a Bali szigetén divatos ütőhangszerek, az afrikai dobnyelv és a jazzhangszerek élete elevenedik meg a színes képeken.

VII. Zeneszerző; előadó; hallgató. Az utolsó fejezet a zeneszerző kéziratától a koncertpódiumig vezető úton visz végig. A modern opera díszletei, a hanglemezgyártás műhelytitkai tárulnak fel az olvasó előtt. A kíváncsiak a legmodernebb zenei szerkesztésmódokról, a tizenkétfokú (dode-

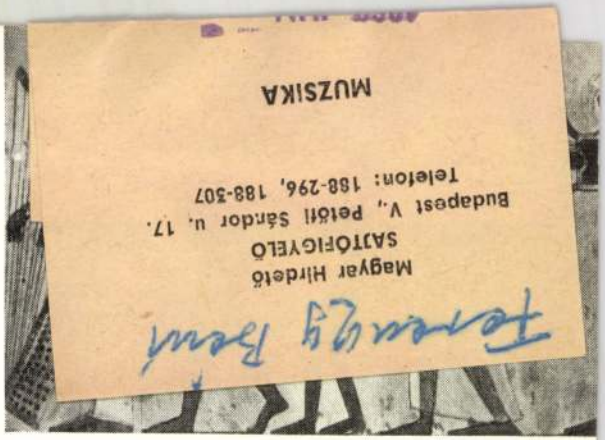

Ó-egyiptomi zenészek

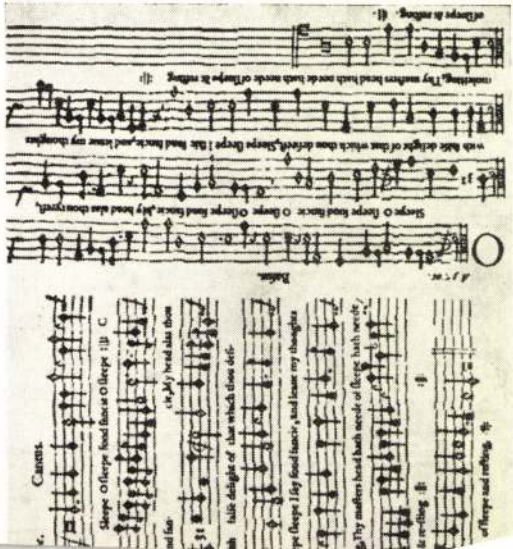

1021

A SZOCIALISTA REALIZMUSRÓL

Az MSZMP Központi Bizottsága mellett működő Kulturális Elméleti Munkaközösség a Társadalmi Szemle 1965. februári számában ismertette a szocialista realizmus néhány alapvető kérdésével foglalkozó vitáit, s a hosszantartó viták során kialakult állásfoglalását. A vitaösszefoglaló elöljáróban hangsúlyozza, hogy a Kulturális Elméleti Munkaközösség több problémát nyitva hagyott, mivel megválaszolásuk további kutatásokat igényel, s azért is, mert a vitában résztvevők véleménye megoszlott egyes, főként a realizmust érintő kérdésekben. A szocialista realizmus még nem kidolgozott kérdéseinek tisztázása érdekében a Munkaközösség a viták folytatására ösztönöz, az eszmecserének irányt mutatva az elmúlt évtizedekben és legújabban kifejtett nézetek megvilágításával, saját állásfoglalásának nyilvánosságra hozásával.

A szocialista realizmus fogalmának első meghatározása a szovjet írók országos szövetségének alakuló kongresszusán, 1932-ben született meg. Idézve a szövetség alapszabályaiban foglalt szöveget és részleteket Fagyejev cikkéből, melyben a szovjet író behatóan taglalta a szocialista realista művészet sajátosságait, az összefoglaló rámutat arra, hogy a harmincas évek elején az iránytadó szovjet művészeti szemlélet „. . . ha némely vonásaiban magán viselte is a szocialista realizmus egy korábbi fejlődési szakaszának jegyeit — elegendő alapot jelentett a szocialista realista művészet sajátosságainak tudatosítására, a művészet orientálására, s az elmélet termékeny továbbfejlesztésére is."

Azonban a személyi kultusz művészetpolitikája következtében torzítások jutottak érvényre a művészetelméletben, s méginkább a művészi alkotómunkában, — megbomlott a pártosság és objektivitás egysége. „A szűkebb értelemben vett marxista esztétika nemigen vállalkozott a gyakorlatban érvényesülő torzítások elméletileg érdemleges indoklására . . . Bár az elmélet is torzult, a helytelen gyakorlat elsősorban úgy hatott rá, hogy megállította fejlődését, önismétlővé és dogmatikussá tette" — jegyzi meg az összefoglaló.

Az elmélet elmaradása a művészet fejlődésétől kifejezésre jutott a „nagyrealizmus" koncepciójában, mely a valóság bensőséges, hű ábrázolását a művészet klasszikus korszakainak, de főként a XIX. század kritikai realizmusának kifejező eszközeivel azonosította, s elutasította az újabb művészeti törekvéseket. A leszűkítő szemlélet nemcsak „a hagyományok és a XX. századi polgári művészetek szűkkeblű értékelésére vezetett, de az új szocialista kultúra fejlődésére is fékező hatással volt", s egyúttal tápot adott a revizionista támadásoknak, melyek a formanyelv és tartalom leszűkülését a szocialista realizmus alapvető kritériumaként igyekeztek feltüntetni.

Az ilyen támadások ellen csak a dogmatikus szemlélet felszámolásával lehet eredményesen harcolni, s valóban, a legutóbbi években háttérbe szorultak a revizionista támadások a párt művészetpolitikájának, a dogmatizmus leküzdésére irányuló törekvésének eredményeként.

E törekvéssel összefüggően nemzetközi méretekre kiterjedő vita bontakozott ki a realizmus formai és tartalmi sajátosságairól. Nálunk is az érdeklődés középpontjába került annak megvizsgálása, hogy „mi a művészi ábrázolás tulajdonképpeni tárgya, illetőleg mi a viszony a műalkotás folyamatában és eredményében az alkotó és az objektív valóság közt; mi a realizmus és a művészi ábrázolás egymáshoz való viszonya; melyek a művészet, s ezen belül a realizmus határai; mi a viszony a realizmus és az egyes történeti stílusirányzatok közt; módszer-e a realizmus vagy stílustörténeti kategória?" E kérdések ellentmondás nélküli és

Ferenczy Béni: Dombormű a miskolci egyetemen
Relief à l'université de Miskolc
Рельеф. Университет в Мишкольце

differenciált megválaszolásához szükséges további kutatásokról az összefoglaló később beszél, azonban már a ma folyó elméleti viták tárgyalása során leszögezi, hogy „a publikációs politika és a kritikai-művészettörténeti gyakorlat, de mindenekelőtt a szocialista művészeti folyamat már döntött a leglényegesebb kérdésekben: a nagyrealizmus koncepciójába nem férő szocialista realista alkotások elismerésében, a szocialista realizmus stiláris „függetlenségében", a viszonylagos polgári értékek méltánylásában." Ez a művészetünk fejlődése szempontjából jelentős tény „még sürgetőbbé teszi a szükséges elméleti következtetések levonását, annál is inkább, mert a realizmus és szocialista realizmus marxizmuson belüli vitája elválaszthatatlan a marxista és a polgári esztétika, a szocialista realista és a polgári művészet harcától . . ."

A dogmatizmussal szembeszálló teoretikusok között első helyen említi az összefoglaló Roger Garaudyt és Ernst Fischert, a parttalan realizmus elméletének képviselőit. Érdemüknek ismeri el, hogy felhívták a figyelmet eddig elhanyagolt értékekre, a realizmus és érték merev azonosításának helytelenségére, figyelmeztettek az alkotás aktív jellegére, gondosabb elméleti vizsgálatának szükségességére, s konkrét elemzéseikkel részben előre is vitték ezt. Azonban a realizmus határainak végletes kitágításával Fischer és Garaudy tanulmányaiban a realizmus fogalma elveszíti tartalmát, s Garaudynál maga a realitás fogalma is meghatározatlanná válik azáltal, hogy a művész alakító tevékenységét nem választja el a tudattól független objektív valóságtól (illetve végső soron a valóságot a művész belső világával azonosítja).

Figyelemre méltók a realizmus gazdag vitaanyagában azok a fejtegetések is, melyek régebben kialakult elméletek pozitív magvából indulnak ki, de igyekeznek elkerülni a nagyrealizmus szemléletének korlátait.

Azok az esztétikusok, akik a realizmust módszernek tekintik, lényegét a valóság belső összefüggéseinek feltárásában, az emberközpontúságban stb. látják, s azt állítják, hogy a szocialista realizmus a minden történelmi korszakban megtalálható realizmus fejlődésének a legmagasabb, a marxista—leninista világnézeten alapuló módszere. E felfogás szerint a szocialista realizmus „. . . ha nem is közvetlen és nem is formai, de mindenesetre módszerbeli analógiái révén — közelebb áll a XIX. század és általában a művészettörténet realista hagyományaihoz, mint az általa egyes elemeiben asszimilált nem realista (főként XX. századi) avantgardeirányzatokhoz." Az összefoglaló rámutat arra, hogy ez az elmélet „kellően differenciált álláspontot tud elfoglalni a mai polgári művészettel szemben . . ." Hiányossága viszont, hogy még nem dolgozta ki elmélyülten az objektív valóság és az alkotó szubjektum kapcsolatának problémáit, melyet Garaudyék joggal vetettek fel, bár nem tudták kielégítően megoldani. A realizmust módszernek tekintő elmélet igazságait a művészet történetének példáin kellene ellenőrizni, s bizonyos korlátainak megszüntetéséhez hozzájárulhat azoknak a gondolatoknak az értékesítése is, amelyet a realizmust történeti stílusként meghatározó esztétikusok vetettek fel, noha ez ideig ennek a felfogásnak a képviselői sem munkálták ki megnyugtatóan a realizmus problémáit.

„A vita lezáratlansága, sőt továbbra is kívánatos volta

Kárpáti Anna: Kútfigura a balatonalmádi parkban — Sculpture d'une fontaine au parc de Balatonalmádi
Скульптура фонтана в парке Балатоналмади

korántsem jelenti azt, hogy a szocialista realista művészet folyamatából — a marxista esztétika legjavának felhasználása révén — ne vonhatnánk el a szocialista realizmusnak olyan esztétikai alapelveit, amelyek a művészetet, valamint a kritikát és a közönséget helyesen orientálhatják" — jegyzi meg az összefoglaló, áttérve a szocialista realizmus kritériumainak elemzésére.

A szocialista realizmus jegyeiként kiemeli a tudatosságot és a pártosságot. Tudatosságában visszatükröződik a társadalmi fejlődés törvényeit felismerő tudományos világnézetre felépülő szocialista társadalom tudatos formálása, pártossága pedig egyet jelent a munkásosztály történelmi szerepének felismerésével és érvényre juttatásával a műalkotásban.

A tudományokkal szemben a művészet életszerű összetettségben ragadja meg a valóságot, s az ember egészére hat. Kapcsolata a világnézettel mélyebb, mint a tudományoké. „A marxista—leninista világnézet aktív, cselekvő jellege nyilatkozik meg a szocialista realista művészetek *pártosságában* . . . A pártosság a művészet általános osztályállásfoglalásának tudatos, közvetlen és nyílt vállalása . . ." A pártosság kulcsa a realizmusnak is, mivel „a munkásosztály létérdeke a valóság feltárása, birtokbavétele és szüntelen meghaladása . . . A pártosság és az objektivitás egybeesik."

A tudatossággal és pártossággal összhangban áll a megismerés és kifejezés egysége. A szocialista realizmus elnevezés azért találó „. . . mert a művészet specifikumából adódó e két legfontosabb, egymástól elválaszthatatlan mozzanatra, a világnézet és valóságtartalom, közvetve: a kifejező és ábrázoló funkció összefüggésére, egységére utal" — jegyzi meg az összefoglaló, a következőkben hozzáfűzve, hogy a valóságos összefüggések ábrázolásának igénye nem követeli meg a külsőségek részletező visszaadását, nem korlátozza a téma és műfaj választását, de kötelezettséget jelent, hogy az életből kiragadott részlet a valóság által meghatározott részként jelenjék meg. A szocialista realizmus a társadalmi-történelmi konkrétság alapján fordul szembe mindenfajta akadémizmussal, ál-maisággal és sematizmussal, mint a rossz absztrakció változataival. Ez nem zárja ki, sőt „feltételezi a valóság lényegének jobb megismerését szolgáló, de éppen ezért azzal mindig képi, funkcionális kapcsolatot tartó művészi absztrakciót." Az álújítások bírálata sem jelenti az újtól való idegenkedést, ellenkezőleg, a szocialista realizmus megkülönböztető jegye az új megragadásának igénye. Ez érvényesülhet a régi ábrázolásában is, azonban mivel forrása az új társadalmi valóság, a szocialista realista művészet elsősorban a mai ember felé fordul, az „. . . új szocialista embertípus érzés- és gondolatvilágának, küzdelmének és körülményeinek kifejezésére vállalkozik . . ."

Az új társadalomban is vannak ellentmondások, a szocialista realizmus sem mondhat le a bírálatról, melyet a kritikai realizmus fő feladatának tekintett. Azonban a rossz már nem szükséges velejárója a társadalmi rendnek, s a bírálat együttjár a leküzdésére való törekvéssel, összhangban a szocialista társadalom célkitűzéseivel.

A fejlődés irányának, az egész nép célkitűzéseinek közérthető formában való kifejezése biztosítja a művészet és a tömegek kapcsolatát. Persze a művészetben a közérthetőség nem azonos a logikai-intellektuális érthetőséggel. Ahogyan az összefoglaló írja: „A művészi közérthetőség elválaszthatatlan az adott művészeti ág formanyelvének ismeretétől, ezért szorosan összefügg a közönség általános művészi kulturáltságával." De összefügg a közönség ízlésével is, „amely pedig történelmileg változik és egyidejűleg is megoszlik. A közérthetőség kritériumai sem foghatók fel tehát mereven;

Duray Tibor: Szgraffito egy miskolci lakóházon
Sgraffite sur une maison d'habitation à Miskolc
Сграффито на стене жилого дома в Мишкольце

tartalma a művészetek és a közízlés fejlődésével változik, és ízlésrétegek szerint is differenciálódik".

A szocialista realista művészetnek, a tömegekkel való kapcsolatának továbbfejlesztése, eszmei—esztétikai hatásának elmélyítése megkívánja a marxista művészetelmélet továbbfejlesztését is.

Amiként a szocialista realista művészet is állandóan gazdagodik a munkásmozgalom fejlődésének tükrözésében, az elmélet „hitelessége is attól függ, hogy mennyire veszi figyelembe a történeti fejlődést és annak nemzetközi vonásait" — írja az összefoglaló, s ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, „hogy a szocialista realizmus elmélete főként a közvetlenül ábrázoló művészeti ágakra (s ezen belül is főleg az irodalomra) vonatkozóan kidolgozott". „. . . A szocialista realista művészetnek és elméletének *történeti*, *nemzetközi* távlatú és *ágazatonként* való megközelítésére van tehát szükség. Csakis ilyen összetett szempontú kutatások, illetve a részkutatások ilyen komplex összegezései munkálhatják tovább a szocialista realizmus és a hagyományok viszonyának kérdéskörét, adhatnak az eddiginél differenciáltabb képet a szocialista realizmus legfontosabb eszmei-tartalmi sajátosságairól, tárhatják fel hagyomány-szintetizáló erejének törvényszerűségeit és különböző stílusirányzatainak eredetét, fejlődését, s deríthetnek fényt ezek belső formáinak, struktúráinak közös jellemzőire."

AGRIGENTO GÖRÖG TEMPLOMAI

(NAPLÓRÉSZLETEK)

A görög emlékeket őrző sziciliai Agrigentóban (görög nevén Akragas) Aiszkhylosz és Pindarosz hazájában írtam naplómba ezeket a sorokat. A látvány oly lenyűgöző volt, hogy időbe került, amíg tekintetem végigszánthatta a görög templomok hosszú sorát. Concordia, Juno, Herkules, Castor és Pollux, Zeusz templomok évezredek óta állnak itt, az oszlopok kanneluráit a végtelennek tetsző idő lekoptatta. A templomok ritmikusan helyezkednek el a dombvonulaton, a terep domborzati elemei jól érvényesülnek és az együttes kötetlen szabadabb elrendezése esztétikailag megkapó kompozíciót ad, festői hatást nyújt.

A kolonizáló görög városállamok bátor hajósai a Földközi-tenger partvidékein telepedtek le, a görög telepesek Itáliában és Szicíliában is alapítottak városokat. E görög városok éltető eleme a tenger volt, alapításuknál a tengerrel való kapcsolat nagy szerepet játszott, bár a korai időkben a tengerparttól beljebb építkeztek, védekezve a kalóztámadások ellen.

Emlékezetemben él Babitsnak egy mondata: a művészetben az egész múlt benne rejlik, és még egy kicsi. Vajon milyen múlt rejtőzik ezekben? Az egyiptomi templomépítésnek talán volt hatása a görög templomépítészetre, (a protodor oszlop formailag hasonló), de nem lehetett döntő, hisz szerkezete, formai elemei eltérőek. Az előzően itt lakott békés krétai ember nem ismerte az épített templomot, így az égei műveltség nem hatott rá.

A görög architektúra is, mint akár az egyiptomi, vagy Perzsa, faeredetű. Az ősforma északi származása kétségtelen és az északi törzsek beáramlásával hozható kapcsolatba. Észak hatása az oszlopos architektúra meglepő könnyedsége, eredete a faépítkezésben keresendő. Dél hatását a formák lágysága és gazdagsága bizonyítja.

Észak formájára utal a nyeregtető, oromfal, a derékszögű négyszög, mint alaprajzi forma. A szélsőséges időjárás, eső, hó szükségessé tették a mediterrán Dél lapos tetejű házaival ellentétben a nyeregtetőt és oromfalat. A funkcionális, technikai igény alakította az architektúrát. A görög templom architektúrája Észak és Dél egymásrahatását bizonyítja, írta Granasztói Pál egyik kitűnő tanulmányában. Észak építőformája alakította Görögországon és Itálián át előbb az ókorban, majd az újkorban Európa építőművészetét, melynek végpontja a klasszicizmus építészete volt.

A görög templomok alapformája az ősi görög ház: téglányalakú lakóhelyiségből és a bejáratot védő oszlopos tornácból álló megaron. Ezek a templomok nem egyszerre születtek. A korai görög szertartások nem igényeltek templomot, elegendő volt a szabadonálló oltár, mely körül összegyűltek. Később az isteneket ábrázoló szobrok védelmére épültek, tehát szinte egyszerre alakult ki a nagyobb templomépítészet és a szobrászat. A teljes formai kiforrottságát és tisztultságát a dór templom i. e. VI. és V. század fordulóján érte el. Agrigento „templomsora" is ebből az időből való.

Egy nagy fa hajtásai ezek a művészeti produktumok. Az athéni Akropolis Parthenonjához viszonyítva provinciális alkotásoknak tűnnek, mert szobrászati dísz nélkül szerényebb megjelenésűek. Hírük alig van, de aki sorban meglátja ezeket, nem tud a látványtól szabadulni. A korai dór templomépítésnek ezek a nagyszabású alkotásai túlszárnyalják az anyaország városainak hasonló építményeit, vaskos oszlopaikkal sűrű oszlopállásukkal, súlyos párkányzatukkal erőt fejeznek ki. Különösen a dór oszlopok robosztusságában érezni az erőt. Emlékezetem szerint Vitruvius talán kis túlzással a dór oszlopokat a férfi, a ion oszlopokat a női és a korinthosziakat lányalakhoz hasonlítja. Az a feltevés azonban, hogy az oszlopcsarnokok emberi lényekhez hasonlíthatók, kétségtelenül a görög építészektől származik.

A görög templom maga egy kis világ és ebben nyilvánul meg a görög filozófia és a görög művészet belső rokonsága. A görög vers és a görög építészet közös tőről fakadt. Mindkettő mértékegysége a láb és a görögök mint született versfaragók, tudták hol lehet és hol kell a taktust elhagyni akár a templomépítészetben, akár a verstani metrumoknál.

A barokk lépcsőn felfelé haladva érezzük, hogy valami nagyszerűnek kell jönnie, szinte várjuk a feltárulás pillanatát. Itt Agrigentóban az országút fordulójánál tárult fel előttem Concordia temploma méltóságteljesen, eggyé válva a tájjal, mely felett uralkodik. Egyszerű kubus, kristálytiszta formájú. A táj és környezet az épület tömegével ölelkezik. Megdöbbentő az építmény és a táj kapcsolata — összetartozása, lépték a tájhoz, arány a formához. Ez az arányosság megfog. A hosszmérték helyetti aránymérték, a modul alkalmazásával éri el az „egyszerű kubus" is az ünnepélyességet. A görög templom az arány mintaképe — szajkóztam tanulmányaim során több szorgalommal, mint meggyőződéssel, és évtizedek után Akragas templomkolosszusainál értettem meg az építőművészetben az arány tiszteletet parancsoló megjelenését. Úgy érzem itt tudtam a görög templomépítészet titkaiba behatolni. Századunk technikai haladását, a szuperszónikus repülőgépet, a holdrakétát megcsodáltam és lelkesedtem, a természeti környezetbe helyezett Concordia templomot is megcsodáltam, de megilletődtem. Az elrendezés művészi kompozíciója elsősorban a Concordia templomtól megkapó. Az élményhatás a templomok egymásutánjában rejlik, az esztétikai élmény hosszabb folyamattá bővül, a Földközi-tenger felé eső tekintet végtelen terének emberi léptékű hányada. Észak és Dél korai művészetének eredményei halmozódnak benne.

A görög templom nyitott oszlopcsarnokkal fordul a természet felé és ebben a természet erőinek tiszteletét érzem. Innen a templomtól nemcsak a város tárul fel, hanem a Földközi tenger párás messzeségbe vesző horizontja is. A templomok a távolabbi magaslatokkal is harmonikus táji együttest alkotnak. Nem alárendeltjei, hanem kiegészítői a tájnak. Rendkívüli esztétikai hatásának magyarázatát a táj és a templomok, a természet és emberi alkotás harmonikus kapcsolatában találjuk. Az esztétikai értéktényezők ezzel nem csupán összegeződnek, hanem sokszorozódnak, hatványozódnak.

A görögök templomaikat, építményeiket a tájba kapcsolták, összhangot teremtettek az épület és táj között, építmény és természet között. Ezt a kapcsolatot a későbbi építészeti korok fellazították, vagy mint pl. a gótikában ki is rekesztették. Századunk építészete

Castor és Pollux templomának romjai
Ruines du temple de Castor et Pollux
Развалины храма Кастора и Полукса

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG
1965 JÚN 20.

1021

PORTRÉ, FÉLÁRNYÉKBAN

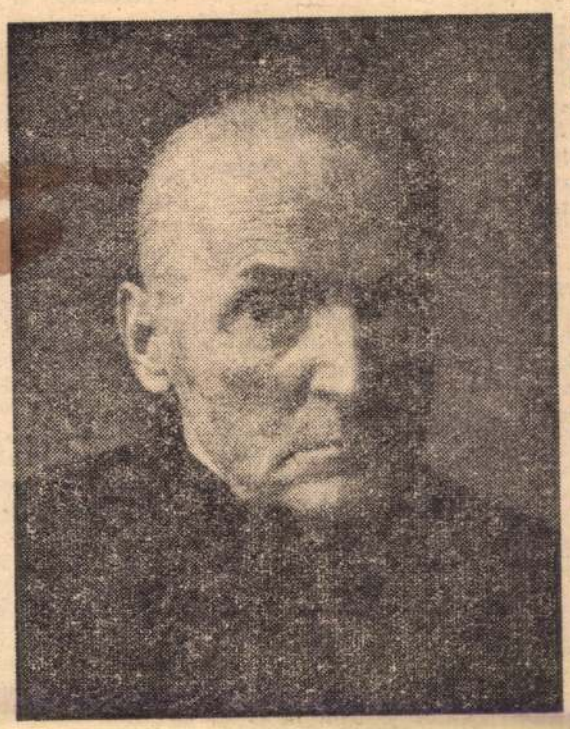

Koffán Károly nemzeti galériabeli fotoportré-kiállításán sok azonos méretű arckép között van néhány nagyobb, ezeket a rendezés is kiemeli. Közöttük az egyik tört, de határozott arcú ősz férfit ábrázol: Ferenczy Bénit. Mindenféle ügyeskedés, hatásos fogás nélkül teszi ezt, egyetlen szerény eszköze, hogy az arc felét árnyékban hagyja. Ez az árnyék sem feltűnő, nincsenek éles hatásai, fokozatosan oldódik föl a világos részekben. Kivüle egyetlen jellemzője van az arcképnek, valójában ez is eszköz: a nem hangsúlyozott, de felismerhető, szándékos egyszerűség. A modellt csaknem szemben ábrázolja, vállánál lejjebb vágva el a képet, hogy a fej és a váll egyetlen nyugodt háromszögbe legyen fogható, érett reneszánsz portrékhoz hasonlóan. S ez a kiegyensúlyozottság finoman beleszövődik a kép minden mozzanatába. Jobban megfigyelve, látszik, hogy a szürke háttérből kiemelkedő fej hegyes, tört ráncokkal szabdalt, hogy a száj keskeny és éles vonallal vésődik be az arcba, s hogy a szem is szomorú, fáradt. A kép mégsem ezt az egyértelmű és végletes elesettséget tükrözi: a finoman elszórt fény, a feledtető tónusok sokat lesimítanak a tört vonásokból, a szomorú arc drámaiságából.

Ezért sikerült kiválóan ez a mű. Teljességgel kifejezi nemcsak a modellt, a most 75 éves Ferenczy Béni személyiségét, de a modell művészetére, Ferenczy Béni plasztikai munkásságára is hangolódik. Mert ennek a művészetnek alapvető, mindenekelőtt jellemző vonása a kiegyensúlyozott, testes humánum, a valódi emberi harmónia. Valódi harmónia, nem hazug összhang, amely csak a szépet veszi észre. A szépet is észreveszi a Babits-síremlék fiúaktja ott a dombormüvön, széttárja a kezét, a fájdalomtól kinyílnak ujjai, a szeme gyásszal néz, s tátott ajkai láttán keserves, artikulátlan üvöltést vársz. De csak egy pillanatig, aztán magad is rájössz, hogy nem fog üvölteni: a széttárt kar nem esztelenül hadonászó, szelíd erőszakkal kényszeríti öntudatra a plasztikai ritmus. Ahogy az ujjakat is összetartja a szimmetria, s ahogy a fájó, görcsös arc torzulása is lassan megnyugszik a test lankás mozgásain. Mintha csak róla, Ferenczy Béni művészetéről írta volna okosan szép hasonlatát Winckelmann, a görög szobrászat tudós értője: a tenger mélye mindig nyugodt marad, bárhogy dühöng is a felszín.

De hiszen róla is írta, mert legnagyobb és tulajdonképpen egyetlen igazi mesteriskolája a klasszikus szobrászat volt. Az alapelemeket mástól tanulta. A kubistáktól azt, hogy a szobrot meg kell szerkeszteni, formáit úgy kell felépíteni, mint egy vasbeton épületet. Ez fontos, de a kubisták ennél tovább nem haladtak. Az impresszionistáktól meg azt tanulta, hogy a szobornak érzelmet, eleven lelket kell kapni; ám a szerkezet nélkül ez mit sem ér. Ferenczy Béni a két tanulságot egyesítette. Így lettek

Lesznek, akik a kötetben keveslik a tájat, talán az embert is, ellenben sokallják a gondot. Azt hiszem, ez beidegzettség. Túlságosan mélyről jöttünk, túl sokat kínlódtunk-iparkodtunk, hogysem ingerültség nélkül nézhetnénk, s ne vélnénk eredményeink kisebbítésének, ha — még művekben is — mind csak gondokkal traktálnak bennünket. Pedig ez a kötet, annak, aki figyelmesen elolvassa, és el is gondolkozik rajta, éppen a legnagyobb eredményről tudósít, elejétől végéig. Ha nyersen, kicsit végletesen akarok fogalmazni: a magyar szociográfia a *„ki mit eszik"* társadalmilag-emberileg kényszerűen primitív valóságának szintjéről felemelkedett a *„ki min gondolkozik"* nívóra. Óriási ugrás ez húsz év alatt: embernek, népnek, nemzetnek micsoda felfelé kapaszkodása! A betévő falatot megszerezni, ez már nem köt le minden energiát, figyelmet, törekedést, jut idő — mind több idő, s mellé mind több értelem — gondolkozni is. Bevallom, a *Tájak, gondok, emberek* nekem ott ád igazán újat, sajátosan mostanit, ahol a kutató a létezés anyagi feltételeiből a tudat felé igazodnunk. A m
ben. Éppen a poli
lényeg jobbítása,
végett. Isteni ajá
ző természeti kincs
re nemigen számít
ber a kincsünk, tő
Nem hevertethet
egyetlen jó tulajdonságát, még egy életrevaló ötletét sem: nem adhatunk kegyes abszolúciót önzésére, közönyére, felelőtlenségére, értetlenségére.

A *Tájak, gondok, emberek* ebben a legegységesebb. Hogy szinte mindenik írásában szembesíti a léttel az embert, akkor is, ha e szembesítés során felülre kerül az ember, akkor is, ha alulmarad. Különböző szintűek az írások, élménynek s szuggesztivitásnak különböző fokain születtek, némelyiken bizonytalanság vagy elfogultság is érződik: a tény- és gondolatanyag azonban, amelyet együttesen elénk terítenek, gazdag és elgondolkoztató.

Hadd emeljek ki a sok „gond" közül egyet. A felelősséget. Voltaképpen nem is én emelem ki: szinte nincs a kötetben írás, amelyik — lényegében — ne erről szólna, vagy igenlőleg, vagy hiányolva. Ráhibázás ez vajon, ösztönös találat? Nem. Tudatos körüljárása annak a legfőbb fogódzónak, amelybe társadalmunk legjava máris két kézzel kapaszkodik, s amelybe mindenkit bele kell kapaszkodtatnunk. (Ha már itt tartok, lehetetlen nem szólnom a kötet íróinak felelősségtudatáról.) Igen, a *Tájak, gondok, emberek* egyik legfőbb mondanivalója, egyben legszebb vallomása: mindenféle poszton, mindenik vi-
rez-
ik-e
árki
gel,
yer-
ább
ink-
ta-
incs
mentség a nemtörődömségre. Ilyesmit nem lehet semmivel kimag
la végle morú, domború-homorú
kan látják nusa, ez a mindent je-
mit" jelens tempós zeneiség nem
ahol valakik — fe brában, a Ját-
jebb — nem teszik meg, kell
teszik, amit kellene, mert hagyják őket; mert az elnézés — nem az emberi tévedések, hanem a vétkes mulasztások elnézése — tenyészti a felelőtlenséget. A *Tájak, gondok, emberek* egyik legfőbb érdeme, hogy majd minden írása hadüzenet a felelőtlenségnek.

Ha a kötetet olvasva megfogalmazódik is bennünk az az igény, hogy megkomponáltabban, a lehetséges társadalmi teljességre törekedve kellett volna megszerkeszteni, több — s főleg felfedezőbb — mondanivalót szánva benne a munkásságnak és az értelmiségnek: ha sok helyütt érezzük is, hogy mélyebbre kellett volna ásni, és bátrabb összegezésekig, végiggondoltabb általánosításokig eljutni, a lényeg mégis az, hogy érdemes nyereség, jó szolgálat ez a kötet mindenkinek, aki ismerni és vállalni akarja eredményeinket, gondjainkat. Egyben meggyőző bizonyság arra is, hogy a szociográfiai indítékú vállalkozásnak nálunk nemcsak múltja, hanem jövője van, méghozzá nagy jövője.

HÍVJA, VÁRJA ÖNT BARANYA!

Töltse szabadságát megyénkben! Fizetővendég-szolgálat működik Harkányfürdőn, Abaligeten, Szigetváron, Magyarhertelenden és Dunaszekcsőn. Információ és szobarendelés: Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal Pécs, Széchenyi tér 9—11.

ezt a kre-
ki.
iéte volt?
— Azt meghiszem. Most már azonban kár rágnia magát. Van nála egy rossz pontja, és kész.

HAMAR ÖSSZESZEDTE a másik rossz pontot is. Albérletben lakott egy fiatal mérnöktársával együtt. Havi 1500 forintos fizetésükből 600 forintot fizetnek még ma is. Szobájában se rádió, se televízió. Elhatározta, hogy táskarádiót vesz OTP-kölcsönre. A bérelszámolóban kért egy hivatalos igazolást fizetéséről.

— Szó se lehet róla — mondták neki. — Az OTP csak annak ad kölcsönt, aki legalább egy éve dolgozik ugyanazon a munkahelyen. Maga még egy fél éve sincs nálunk.

Felhívta az OTP egyik vezetőjét. Az illetékes előadónőhöz utasították és az megmagyarázta neki, hogy általában ez a szabály.

— A mérnök elvtárs esetében tudunk valamit csinálni. Leszólok az OTP-fióknak, megígérem, hogy megkapja a kölcsönt.

Újra jelentkezett a bérelszámolóban.

— Hiába ugrál, nincs papír — utasították el ismét.

Ekkor már régen nem a rádió érdekelte, hanem hogy bebizonyítsa igazát. Társai magyarázták neki, hogy az érettség biztos jele, a valaki belátja: nem mindig annak van igaza, akinek igaza van. Dühösen legyintett:

— *Jogom van az igazoláshoz, és meg is kell kapnom. Nem az OTP kabátkoskodik, hanem maguk itt, a bérelszámolóban.*

Szó szót követett, és a végén kiutasították az irodából.

Néhány nap múlva megkapta

ben is melléfogott néhányszor. Vita volt egy szerszámról. A készítője esküdött, hogy a szerszám jó, csak kétbalkezesek kezelik. A szerszám kezelője rendkívül változatosan és bő szókinccsel bizonygatta, hogy mestere az ilyen munkáknak, és pontosan megtartja a technológiai utasításokat, de ezzel még egy mérnöki kar sem boldogul. Körmöczi gondolt egyet és szembesítette a két munkást. Azok mintha összebeszéltek volna, azonnal dicsérni kezdték egymást, és egyesült erővel rátámadtak:

— Mit üti mindenbe az orrát? Mi ketten rendbe hozzuk majd a hibát, de maga nekünk ne okoskodjon.

MÉGSEM EZEK a BALFOGÁSOK vették el néha a kedvét. Naponta szembekerült a gyárban az egyetemen tanultakkal, ez okozta a legtöbb gondot. Az egyetemen valahogy egyszerűbbek, logikusabbak és értelmesebbek is voltak az ügyek, a dolgok, amelyek a gyárban számára teljesen érthetetlenül összekuszálódtak. Bonyolult feladatokat az egyetemen is meg kellett oldani. A professzorok azonban ilyenkor világosan és egyértelműen megmagyarázták, bebizonyították, hogy melyik rossz és melyik a kétséget kizáróan jó megoldás, még ha kockázatos is. A gyárban viszont úgy érezte, hogy az egyik legfontosabb szabály, a kockázat kikerülése, még ha kisebb hatásfokot, a remélhetőnél gyengébb eredményt hoz is. Mint mérnökjelölt a legkorszerűbb technikát, a legújabb technológia alkalmazását tanulta. A Ganz-gyár zsúfolt műhelyeiben sok az öreg, többszörösen is kiszolgált gép, és az új technikát gyakran a kézireszelő pótolja még. Közben a gyárban éppúgy pereg az sürgető, riadóztató dob, mint az egyete-

szobrai megszerkesztettek és élők. Elmondani, leírni ezt nagyon könnyű. Megcsinálni, igazi erővel, igazi művészettel megalkotni sokkal nehezebb. Ferenczy Bénin kívül még néhány külföldi nagynak sikerült, ő azonban a görögöktől, s nem kortársaitól tanulta, nem is egészen úgy csinálja.

Érdemes elmenni a Horváth-kertbe, megnézni, hogyan. Ülő nőjének minden része megkonstruált. A hajkorona úgy ül a fején, mint egy kupola sisakja, a dús keblek arányos súlyát és formáját mintha statikai módszerekkel számította volna ki. A kezek, lábak széttartó, de egymással párhuzamos vonala mint négy szilárd támaszték, amelyeket lendületesen fog egységbe a súlyos körökben hulló drapéria. A fej gömbje kettős ritmusban ismétlődik a mellkason, s az egészet lezárja a has két nyugodtan közömbös vízszintese. Mindez könnyen észrevehető, ha szándékosan elvonatkoztatok a látványtól, a szobortól. De csak akkor. Mert ha nem keresem benne a matematikát, ha egyszerűen nézem a szobrot, gömb, súly, kör eszembe sem jut. Mint ahogy arra sem gondolok: ennek az Ülő nőnek erősebb a csípője, vastagabb a combja a valóságosnál. Mert összarányából, formáinak viszonyából egészségesen formás, jó kötésű fiatal nő kerekedik ki, aki tenni, dolgozni képes, azt hiszem, még férfimunkán is.

S ez minden szobrára érvényes, a Lépő nőre például, amely olyan erősen lendül, olyan sodrás viszi, hogy elszáguldana előlem — ha egy könnyed, kedves mozdulattal nem nézne hátrafelé. S főleg, ha lábának, testének ismétlődő dom-

ború-ho[illegible]
józan rit[illegible]
lülmúló [illegible]
nyugtatna m[illegible]
csaknem minden szo[illegible]
szó fiúban is. Két szólamra komponált mű: az egyik fiú áll, magas, lába, keze, a mellkasán végigfutó mélyedés csupa függőleges vonal, ő az egynegyedes, magas sovány hang, zászlóval a felső vonalon. A másik előtte guggol, gömbölyűen, kerek formákkal: egészhang az alsó c-nél, szár nélkül, üres karikával jelezve. S köztük hatásos, kettőjüket szétválasztó, de össze is kapcsoló arányos tér: egynegyedes szünet.

A művek sorát nem is kell folytatnom. Hiszen a Lépő nő 1939-ből való, a fiúkat 1947-ben alkotta, Babits emlékművét ötvennégyben, az Ülő nőt ötvenhatban. S bármennyire is — láthattuk — mások, egy közös bennük: a tenger mélye mozdulatlan. Akárcsak nagyszerű érmein, az 1930-ban formázott, monumentális forradalmárt szólaltató Leninen, az ideges-nyugtalan művészről kiáltó Van Goghon, s a klasszikus hexameterekben ritmizáló Kölcseyn.

Ezért hűséges a portré. Sajnos, azért is, mert az arc félárnyékban van. Ferenczy Béni fényes tehetségét évekkel ezelőtt félárnyékba borította a betegség. Mindenki tudja ezt ma, s mindenki tudja azt is, hogyan vett erőt a tenger mélye a háborgó felszínen. Tavaly már kiállították bal kézzel, betegen is művészivé formált grafikáit, s betegsége óta mintázott első szobrait is. Az arcnak ott a portrén is csak kisebbik fele van már árnyékban. És ez talán a legnagyobb kép az egész kiállításon.

Rózsa Gyula

1021

Ferenczy Béni: Atalanta

munkák helyesebb kategopen vitatott fogalmazásának

A termelőszövetkez

1965 JUN 19
MAGYAR IRODALOM
ELET ES
SAJTOFIGYELO
Magyar Hirdető
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

maguk után, hanem gyarapították is a korebeli európai műveltséget. Ők honosították meg például a nyereg, a patkó és a szügyhám használatát, vagyis három olyan felfedezéssel ismertették meg Európát, amelyek jelentősen vitték előbbre az

európai civilizációt.

A hunok műveltségére nézve idézi az ismert történetíró, Daniel-Rops megállapítását: *„Aki meglátogatta a hunok szállásait, az süppedő szőnyegeket, kőfürdőkádakat, arany és ezüst edényeket láthatott, pompás borokat ízlelhetett és egy kitűnő konyha készítményeit élvezhette...”* Hivatkozik továbbá Priszkosz retor egykorú leírására, mely csodálattal szól a hunok akkor luxusszámba menő fürdőházairól, zenészeikről, énekeseikről és költőikről.

Georges Roux rámutat, hogy a hunok nem szervezetlen hordákban, hanem szervezett államban éltek, és a korabeli jelentősebb hatalmakkal rendszeres diplomáciai kapcsolatot tartottak. A nyugat-római császárságnak például állandó követe volt a hunoknál. És ami a legfontosabb, a hunok kitűnő politikusok voltak, amire a legfőbb bizonyíték, hogy néhol a népek felszabadítóként üdvözölték őket, mivel megszabadították a lakosságot a ter-

kál igyek
tűnni, m
ságban.
és kegy
tárgyal
veres
sal ke
írja
tila
felje
is
kü
köz
jobban, m
tek még nagyob
re, ott is szerepeltetik
nokat., ahol azok meg sem
fordultak, így például Tréves-ben, Langres-ban, Arrasban.

A valóságban, a barbárnak kikiáltott Attila koránál nagyon is

művelt államférfia

volt, aki féltucat nyelvet beszélt, környezetében pedig irodalomban és tudományban járatos görög és római férfiak éltek, és legfőbb tanácsadója sem volt más, mint az utolsó római császár apja Oresztesz. Mi hát annak az oka — teszi fel a kérdést —, hogy Attilának olyan félelmetes híre maradt az utókorra? Ennek okát — mutat rá —, nem kereshetjük Attila nevében, amely távolról sem jelent „Isten ostorá”-t. Az Attila szó hun töve ugyanis az Atta szó, ami annyit jelent, mint király, vezér, bí-

ke-
pkor
ának
repét,
üldött
tkeiért
s Ró-
ıpítható,
n nem is
netes a
a lakos-
szimpátiá-
ollaboráció-
thatott vol-
n és mélyen
Gallia
És az is bizonyos, hogy
ila személyét
a leigázott germánok sem
szemlélhették gyűlölettel, hiszen a Larousse szerint a német költészet csillogó díszekkel halmozta el Attilát. Sőt, neve „Eitel” formában népszerűséghez is örvend a germánok között.

A továbbiakban az író a galliai
nádjárattal és
a catalaunumi ütközettel foglalkozik. Érdekességként megemlíthetjük, rámutat, hogy Szent Genovéva nem állíthatta meg a Párizs falai elé érkező Attilát, ahogy ezt a szentek életében olvashatjuk, minthogy Attila sohasem érkezett a város falai alá. Azt is kifejti, hogy magát a galliai támadást rettenetesnek, hatalmasnak feltüntetni — tévedés. A források félmilliós hun seregről beszélnek, és úgy állítják be a dolgot, hogy „Ázsia elözön-

---

(Folytatás a 3. oldalról.)
tárgyalták a hozzászólók, de ez a kérdés nem került a vita előterébe.

9 Annál inkább *az államigazgatási és gazdasági vezetők*, valamint a műszaki irányítók és a szakalkalmazottak kérdései. Az idevágó nagyszámú hozzászólás a következő pontokban csomósodott:

— a felelősség megoszlását és nem kellő érvényesülését tették szóvá többen *(Bakos Zsigmond, Szatmári*

ÖSSZE

Nagy Imre, Fenyő Béla és mások);

— a vezetők tekintélyének a problémáit is többen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 JUN 19.

1021

Ferenczy Béni 75 éves

Ferenczy Béni írta Medgyessy életében: *„Pontosan öt szó: Medgyessy a legjobb magyar szobrász."* Nem érzem, hogy cáfolnám az idézetet, nem érzem frivolnak — mert nyílt igazság —, ha felhasználom ezeket a szavakat és így fordítom meg, így változtatom: ma Ferenczy Béni a legjobb magyar szobrász.

Nehezen tudok Ferenczy Béni művészetéről írni, mert a munkám során — az 1963-as bécsi kiállítás összegyűjtésekor — a művész itthon fellelhető alkotásai olyan sokszor mentek át kezemen — a szó szűkebb értelmében is, hiszen valamennyit megemeltem — hogy ez a túl közeli ismeretség a szobrokkal, a maga gazdagságában inkább megzavar, akadályoz az áttekintésben; mint ahogy az ember nehezen tudja leírni a gyermekkora óta a szobájában levő képeket, holmikat. Nem tudom, mit említsek Ferenczy Béniből, monumentális szobrait, kisplasztikáját, a domborműveket, érmeit, hatalmas rajz- és vízfestményanyagát? Vagy művészettörténeti, elméleti írásait, eszszéit, nagyvonalú — nem az ő hibájából megszakított — főiskolai tanári működését, meg technikai, anyagtani ismereteit, vagy pedig emberi magatartását. *Grand-seigneuri* megjelenését, attitüdjét, mely előtt azonban nem megalázva, hanem felemelve érezzük magunkat. Jelenléte animálja a környezetet. Megjegyzem, hogy egyénisége ezt a hatását, most súlyos betegen is, megtartotta. Beszélni kell segítő készségéről, és arról a ritka tulajdonságról, hogy bátran mert kiállni emberekért.

Nem tudnám megmondani, hogy a hatalmas életműből mit szeretek legjobban, mi jut eszembe először. A *Petőfi*, vagy a kisplasztikák közül az *Atalanta*, vagy a sokszor reprodukált 1936-os portré, *A művész felesége*? A síremlékek domborművei, vagy a Borromini érem capiteliuma, oszlopfője? Vagy a rajzok, akvarellek?

Nehéz dolog kiemelni egyes darabokat Ferenczy Béni munkái közül. Máskor talán egy másik fog tetszeni. De itt van a *Ferenczy Béni: Irás és kép* kötet, hatalmas reprodukciós anyagával. Újra és újra át kell lapozni. Mint ahogyan egy zenedarab mikrolemezét is többször hallgatja meg az ember, Ferenczy Béninek is mindig újabb alkotásait és az egyes műveknek újabb és újabb értékeit fedezhetjük fel.

A Ferenczy Béni *oeuvre* tulajdonképpen egységes. Voltak kitérők, kubisztikus, impresszionista korszakok. Sőt, példája az egységen belüli sokféleségnek: 1955-ben, egyazon évben készült a szándékoltan is görögös *Kuoros* és az egészen másfajta, mintegy a gótizáló quattrocentora utaló *Krisztus keresztelése*. De nincsenek ennél a művészetnél nagyobb kilengések, nincsenek váratlan hátraarcok. Nem lep meg látványosságokkal, távol tartja magát minden küncködő meghökkentéstől. Ferenczy Béni a hagyományos művészet keretében marad, s ezen belül mélyed el végtelen érzékenységgel, ráérzéssel. Genthon István írta a *Lépő nőről*: *„Kinek jutna eszébe a mozgás ringó ütemében, jobb vállát előregörbítő, bal lábával lépő figura láttán a cinquecento unalomig megbeszélt és kipróbált motívuma a klasszikus contraposto?"* Ferenczy Béni művészetének — végül is — az antik szobrászat az alapja. Egy helyen ő maga fejti ki ezt, nem is a saját művészetével kapcsolatban: *„... mit jelent ma számunkra a görög művészet? Mert hiszen ma tudjuk, hogy abban szinte minden benne volt már, amit stílusváltozataiban az európai szobrászat azóta végigjárt, csak megfordított időrendben..."* Ferenczy Béni egyetlen művében is *minden* benne van. S ha elmélyedve nézzük ezeket a műtárgyakat, megérezzük mi bennük az a sokszoros erő, mi az ő művészetének titka, mi adja azt a megfoghatatlan kisugárzást. Ezért modern is ez a klasszikus művészet.

Csaknem egy évtizede súlyos beteg — mint tudjuk —, jobb keze béna, és nem tud beszélni. De a betegség nem érintette az úgynevezett *belső verbalisatiot*, ezért tud a mester újra rajzolni, mintázni — bal kézzel. Felesége, művészettörténeti jelentőségű szobrainak modellje, legendás élettársa — *Erzsi* — mindenféle pózok nélkül, olyan atmoszférát tud teremteni és biztosítani, melyben a beteg gyógyul. Tanú vagyok.

Most, a születésnapi cikk előtt kimentem a mesterhez. Örömmel láttam, hogy teljes világi érdeklődését megtartotta, elkérte tőlem az Esti Hírlapot, mohón átnézte, sajnálkozott az árvíz pusztítása miatt. Széles gesztussal megmutatta a legújabb szobrait, a *Fiú* címűt, mely tavaly Miskolcon nagydíjat nyert, a készülő női *Torzót* és a bronzöntőtől frissen érkezett — ugyancsak idei — *Kötélen ugró* leányalakot, melyen a kötél mozgását sajátos egyidejűséggel ábrázolja. Beállítottam a szobor, szerintem legjobb nézetét, de a művész nem értett velem egyet. Felpattant a helyéről és megforgatta a szobrát, megtalálta az optimális beállítást.

Az utóbbi években kapott magas kitüntetések talán, némileg ellensúlyozzák Ferenczy Béni hosszú mellőzését. De hihetetlen ez a két adat, amit most leírok: a legjobb magyar szobrásznak mindössze *két* köztéri szobra áll, és soha sem volt saját műterme! Szobrait a múzeumban csak szórványosan találhatjuk meg, kiállítása még a régen lebontott Nemzeti Szalonban volt. Igaz, volt tárlata Bécsben, Székesfehérvárott, sőt Hágában is készül egy. De itt, a fővárosunkban is szeretnénk egy gyűjteményes átfogó bemutatón Ferenczy Béni műveket látni.

Frank János

MÁ

SAKI

— Tiszta ügy volt ez, tisztább már nem is lehetett volna. Joe Louist kiütik, vagy — ahogy a lapok szokták írni: öldöklő küzdelemben pontozással legyőzik, aztán szépen átveszi azt a bizonyos összeget. Max Schmelling pedig ott marad győztesen, mosolyog, a közönség felé rázza bokszkesztyűs kezét. Azok meg tombolnak. Általában mindig tombolnak, de most aztán majd különösen kitesznek magukért. Hiszen a bajnokuk ismét győzött, pocsékká verte világhírű ellenfelét, a Barna Bombázót, méghozzá a Vezér előtt. Nem tudom, mennyire izgatta a Vezért a bokszolás, de ezt a mérkőzést látni akarta.

Esküszöm, hogy Schmelling tisztességesen megmérkőzött volna. Tudom, hogy nem szerette az ilyen cirkuszokat. De hát mit csináljon? A lapok már hetekkel, hónapokkal a mérkőzés előtt valami hivatástudatról trombitáltak.

És Louis?

A Barna Bombázó belement a dologba, miért ne? Mi az ördögöt tehet egy néger, aki mégiscsak össze akar gyűjteni egy kis pénzt? Okos fiú volt. Nem is járt úgy, mint az a szegény Willie Pepe, akinek hatszázmillióját vitték el a menedzserek meg a különféle alvilági alakok.

Az ám, Willie Pepe! Több mint húsz évig küzdött a szorítókban, milliós összegekért, és ma koldustarisznyát akaszthat a nyakába.

De hát Bombázó okos fiú volt, nem hagyta, hogy kibabráljanak vele a menedzserek. Ő is letejelt — világos. De azért mindig vigyázott arra, hogy ne forgassák ki teljesen. A kondijára is vigyázott, meg úgy általában. Szolíd fiú volt. Most pedig belement abba, hogy a berlini Sportpalastban kikap Max Schmellingtől.

Nem volt itt semmi bökkenő.

Csak egy valami. Hogy én nem szeretem a tiszta ügyeket. Többet mondok. Ágyban fekvő beteg leszek a tiszta ügyektől.

jó, n
ak
csa
got, te, ak
náltál, mi
sündörögté
Ezt mon
zunk! Csal
egyet-mást
tól New
Hogy ha
ja, hogy v
olyan vén
Pokolba
nedzserekk
Éppen a
lom a me
számolnak,
bokszolókk
képzelni.
tik. Ahol

Eng
té
Sz
m
emlékszem
hogy ki k
vagy valan
be vettem
úgy kullog
bajnokot, a
minden lán
padon.
Talán akk
jemben, an
het.
Abban p
nös, hogy
radhatok l
Vagy tal
miért nem
Hogy... Id
ült be a R
utca sarkán
hatta volna
Na nem,
ott kellett
szerettem e
Ne vágjo
godtan mo
Már az els
valahogy m
sétált, hogy
dig hány
tán akkorit
non, hogy
Max Baert
meg a pénz
kább.
És hogy
lán, hogy
Meghogy eg
azt akarta
van, hát é
is, hogy az
Ott álltar
— Ide fi
szel egy üte
Amikor
ba...

Nem mor
de megisme
A menedz
beengedni.
hát olyan
jek be vala
Azt hisze
a menedzse
„Saki, én
viszketek".

A Bo
Az
is
hír
hogy: nem,
mandróval
gyon sokkal
A Bombá
sok olyan
Intettem,
csak úgy als
— Ez sen
alszom, ha
szem, ha ül
egy lapba és
Ő meg, m
hogy mit ak
Én meg
gondosan ki
csak például
A Bombá
képet vágott
csecsemőre
— ... mert
Miért leim
— Kicsodá
— Miles,
a Louis-féle
akarják itt b
logatod össze
— Direkt ú
— Hogy m
nak. Az újság
— Az én
jebb Milesre
aki örökké a
sorra vette
azok mind m
— Nekem
merem a fiúk

Az igaz
A L
hogy
Olyan
hogy bárkivel
pen nem mér
fiúk... pofoz
Louis hasát sz
nyözik. Közön
nem emeli fel
mondja be a
zó babák.

A Bombázó
ját fejtegette.
kás palival ne
tős fedezékből

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 MÁR 7.
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Ferenczy Béni: Portré

— amint a
ndezett országos
elezték — erős
l fogadta a re-
t; félti a ki-
mányos ismeret-
melynek tanítá-
gy gyakorlatot
idegenkedik az
tól.
redmény, hogy a
bbsége ma már
helyesli az új
et, most mégis
gsürgősebb fel-
az egyetemi
— ahol viták,
formájában na-
került már a
- mielőbb a gya-
s tükröződjék a
tanterv meg-
Ha meg nem is
ár az egyetemi
középiskolait —
az ésszerű sor-
olna — legalább
jűséget kellene
ni!

Zsugán István

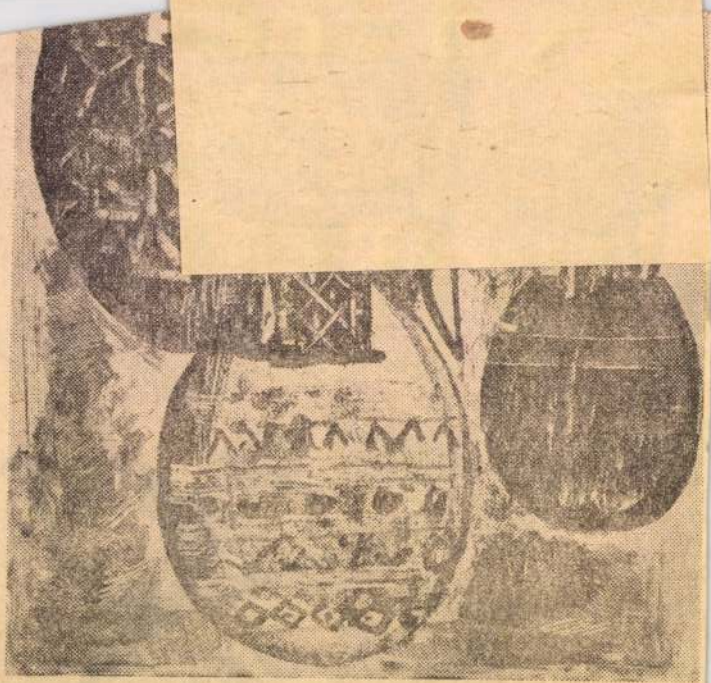

Kolozsváry György: Illusztráció

Öregek a televízió mell

megint felébredek, mert azt hajtogatja: Rámdőlt az a szemközti fal. Nem kapok levegőt! — Ekkor már megijedtem, megérintem a testét: mint a tűz. Még alig világosodott, de felkeltem, lámpát gyújtottam: ő is ült már az ágy szélén, alig ismertem rá. Soha nem felejtem el azt az arcát: egyetlen éjszaka teljesen lefogyott. Bőre megfeketedve, rá van tapadva a csontokra — mint egy halálfej. Lerohantam az édesanyámért; feljött velem: azonnal menj Győrbe orvosért.

Nagyon nehéz volt akkor még orvost keríteni. Hárman feküdtek már ilyen betegséggel a faluban, ők sem tudtak még. Én szereztem orvost nekik is. Bementem kocsival Győrbe, sorra jártam az orvosokat, s az egyik — egy Pollák nevezetű — elvállalta, kijött velem, aztán elment a másik

tak a hozzátartozóik, nem
ban futkostak a kertekb
férfi le tudta őket fogni. M
a három... Igaz, az orvos
tartották be. Adtak azok
dent, amit csak megkíván
kát — még vizet is.

— Vizet sem volt szaba

— Egy csöppet se! Tizen
korty vizet nem ivott, P
mindig a vízről beszélt. G
éreztem.

— S mit csinált vele?

— Vizes zsebkendővel ki
belsejét... Hogy harapdál
azt a zsebkendőt! Meg is
nem fogom teljes erőmbő
gyedik éjjel ülök ott az á
hörög, dobálja magát, azt

1965 JUN 19

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

A Nemzeti Galériában, vasárnap délelőtt fél 11 órakor Csengeryné Nagy Zsuzsa dok-tor, művészettörténész Ferenczy Béniről tart vetítettképes előadást.

1964 MAR

A Magyar Nemzet galériája

1021

Ferenczy Béni rajza

épköztársaságban minden ha-
alom a d
hondja a m
amit itt a
at az embe
elismerheti.
országban já
kell további
Félbeszakít
munkáját és
szeret-e itt l
— *Harmóniáb*
Tizenkét éve va
ban, szeretem, a
Nem kételkedhe
hogy amit mondo
gondolta. *Mert am*
azt leolvashattam
is.

5

P. *Magapatona*, aki a Dél-afrikai Unióból érkezett Buda-

MAGYAR NEMZET
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

vélemény Afrikából egy magyar gyárról. Amit írnak, önmagáért beszél: arról is, hogyan látják afrikai szemmel a szocialista Magyarországot, s egy kicsit arról is, milyen ma az újjászülető Afrika.

Magyar-olasz építésztalálkozó Firenzében

Négy magyar építész tartott előadást építészetünk fejlődéséről

Mostanában többször van alkalmunk hírt adni *a magyar építészet külföldi megbecsüléséről.* Az elismerésnek

Olaszország minden részéből érkezett *egyetemi tanárok, építészek, városvezetők* é *nagy számban jelentek meg*

1021

FERENCZY BÉNI rajza

Magános sziklazug.

Kalapomnál
egy rozmaring virág –
Köszöntik rá
a hegy legjobb borát.

A hegy borán
míg elgyönyörködünk:
jókedv jött ránk,
egy dalra ébredünk.

A kéknyelű
dicséretére szól:
együtt velünk
a szikla is dalol.

Nézvén borát,
dalol a sziklakő:
kurjong a vén,
a bomlott tűzlökő:

1964
JELENKOR
Magyar Hirdető
SZÁTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

kifújva még magam,
tűnődöm kint
a szabad ég alatt.

Minden múlik:
a nóta vége egy...
S a Badacsony?
Annak is vége lesz.

Kalapomnál
nincsen már rozmaring.
Fölkelt a hold,
leállt a csille mind.

A MESSZI FÉNYEK

Azért fohászkodtam ma esten
az első csillagok alatt:
hogy el ne vesszem, tovább hintse
tiszta sugallataimat.

Sebtől hegedten, láng-horzsolva,
forrt csonttal s hittel élek én;
mégis – a baj, mintha nem volna, –
állok a világ közepén.

Állok csak, magamra hagyatva,
a csillagokkal, egyedül:
szemem, mint kisgyermek koromban,
messzi fények közé merül.

S a mennyből, mit rég elfeledtem,
a téren, hol küzdök sokat:
egy új sugár, egy ismeretlen,
egy angyal hozza arcomat.

1021
Ferenczy
Béni

FERENCZY BÉNI *rajza*

a forgó föld két sarkára legott,
mihelyt elhangzik az a halk varázs-szó
s megüti az a fényes égi bot.

A nap tüzes szemének sugarától
azzá válik mi volt a jég, a hó;
téli álmából felriad a nagy tó,
s jégtáblákkal zajlik a nagy folyó;
hullámzanak a mély tavak újólag,
hömpölyögnek a mély anyafolyók,
s a révekből világgászabadúlnak,
s útnak indúlnak a terhes hajók . . .

mindé
megfu
győze

Hullá
mik
csak
kere
Ívó
a tűzgerely árvize február;
jeget-havat, varázsló tűzgerellyel,
vízzé változtat a hő napsugár.

A tavasz fénye, bűvös szellőujja
engemet is cirógat, símogat;
súg a fülébe az öreg költőnek
hervadhatatlan ifjú szavakat, –
engedeznek már az édesvizek,
s mik télen át alacsony jég alatt
úsztak, úszkáltak halálra ítélve,
élnek és ívnak a szegény halak . . .

1964 NOV
KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferencz Béni

1960. november 19, szombat

lap

A P

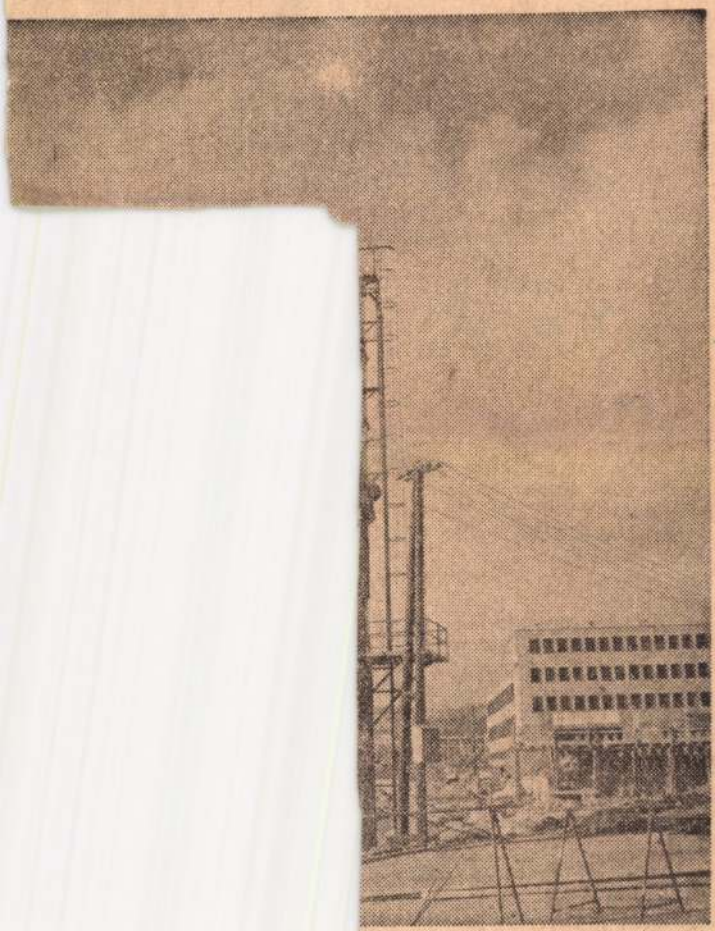

Felhőátvonulás, kisebb havazás

A Meteorológiai Intézet előzetes előrejelzése szombat estig. Felhőátvonulások, néhány helyen kisebb esővel, a magasabb hegyeken kisebb havazással. Mérsékelt, északon kissé élénkebb északnyugati szél. Többfelé reggeli és délelőtti köd. Főleg északon talajmenti fagyok. Budapesten ma délelőtt a hőmérséklet 8 fok.

E H 1960. XI. 19.

Dózsa-emlékmű, Ifjúság kútja, freskók, mozaiktervek

Kétszáznegyvenhat művész alkotásai
A felszabadult Budapest művészete kiállításon

„Kinek a műve ez a szép szobor?" — kérdezzük az utcán. Ezernyi járókelő megy el naponta egy-egy művészeti alkotás mellett, anélkül, hogy sejtené megálmodója nevét. A fővárosi tanács, a Budapesti Történeti Múzeum és a Nemzeti Galéria rendezésében december 17-én nyíló *„A felszabadult Budapest művészete"* című kiállítás bizonyára sokakban oszlatja majd el a tájékozatlanságot. *Medgyessy Ferencnek* az Izabella teret díszítő *Táncosnő* című alkotása, vagy *Pátzay Pál* a Köröndön felállított *Balassi Bálint* figurájának kisterve, más tereken látható szobrokkal együtt — a Galériában várja már rendezőjét. A tárlaton szerepelnek az épületek belsejét díszítő művek is, mint például *Ferenczy Béni „Anya gyermekével"* bronzszobra, amelyet a Villamosgép- és Kábelgyár óvodájából kértek kölcsön.

Tizenöt terem anyaga, 246 művész 460 alkotása vall arról: *mivel gazdagították az építészek, szobrászok, festők, grafikusok, iparművészek a felszabadult Budapestet.* A főváros növekedését, városképi elrendezését makettek, beépítési tervek, lakótelepekről készült rajzok illusztrálják. Felszabadulási témákkal, az újjáépítést tükröző kompozíciókkal kezdődik a gazdag kiállítás, s építési tervekkel, nagyszabású emlékművekkel fejeződik be. *Igen sok művet ez a kiállítás mutat be először a közönségnek.* Így például a Vár helyreállítási tervét, *Kiss István* Dózsa György emlékművét.

A tárlaton szereplő képzőművészeti alkotások közül nem egy még nem került végső helyére. *Ferenczy Béni „Ülő nő"* című művét a Horváth-kertben állítják fel, *Vedres Márk „Ifjúság kútja"* című alkotása a Thälmann utcai telepet szépíti majd. Először láthatjuk az EMKE-cukrászda télikertjének művészi kiképzéséből *Kiss Sándor* kerámia domborműveit, *Kerényi Jenő* női figuráit, *Szentiványi Lajos* mozgalmas felképtervét; az épülő Fővárosi Vígszínház díszeit: *Sarkantyú Simon* freskó-, *Hegyi György* mozaiktervét, *Mészáros Géza* kerámia-falképét.

A szépülő szállodák képzőművészeti alkotásai közül bemutatja a kiállítás *Domanovszky Endre* gobelintervét (Gellért), *Hincz Gyula* domborműtervét, *Borsos Miklós* rézdomborítását (Park), *Bernáth Aurél* freskótervét (Metropol). A csepeli szabadkikötő tárházának új dísze lesz majd *Megyeri Barna* rézdomborítása. Igen sok festőművész foglalkozott az épülő lágymányosi vásárváros megörökítésével, a Fővárosi Tanács a kiállításra pályázatot is hirdetett. Ezek legértékesebb darabjait szintén bemutatja „A felszabadult Budapest művészete" kiállítás.

Feren czy Béni.

FERENCZY BÉNI

49. Lehajló nő	szénrajz
50. Női fej	ceruzarajz
51. Gondolkodó	krétarajz
52. Lehajló nő	bronz
53. Fürdő nő	„

Képzőművészek Uj Társasága/kiállitás, Nemzeti Szalón 1938 október 3o-november 13./katalógusból.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 27

NÉPSZAVA

Ferenczy Béni

— Magyar grafikai és kisplasztikai kiállítás nyílt május 25-én Pozsonyban. A kiállításon legneves[illegible] művészeink, köztük Ferenczy Béni, Bernáth Aurél, Hintz Gyula, Vigh Tamás, Szász Endre alkotásait mutatják be.

Postáskiállítás

csekből, hoz derítőanya-

KÖNYVEKRŐL

FERENCZY BÉNI: ÍRÁS ÉS KÉP

Magvető Könyvkiadó

A szép kiállítású *Ferenczy Béni album*, az *„Írás és kép"* a művészeti könyvek továbbfejlesztésre érdemes, új műfaját ígéri. Gerince a mintegy harmadfélszáz, részben színes reprodukció, melyeknek csokrát a művész gondolatgazdag tanulmányai és *Genthon István* szakavatott méltatása fogja közre. A három egymást kiegészítő rész ritka alkalmat nyújt az élet és a mű mindig izgalmas és tanulságos egybevetésére.

Aki Ferenczy Béni emlékedett harmóniájú alkotásait nézi önmagukban, nemigen olvassa ki belőlük azt a változatos élménykincset, amelyet mesterünk Nagybányától Párizson, Bécsen és Moszkván át ívelő életútja során magába gyűjtött. Nagyon huszadik századi művészsors az övé, korunk végleteiben megfürösztött. A nemes etikájú Magyar Barbizon és a századeleji Párizs álforradalmas dekadenciája, ateizmus és a chartesi dómóriás sugallta vallásos bűvölet, az épülő Szovjetunióban töltött évek után visszatérés a régi hazába, a mű érlelése, majd kiteljesítése az újban ... Irígylésre méltóan és veszélyesen gazdag élet: csak nagy mesterek tudnak annyira ellentétes ösztönzéseiből harmóniát csiholni.

Ferenczy Béni tudott. Életművének legfőbb tanulsága: a kérész életű izmusok divatjának korában is lehetett és lehet nagyot alkotni, minden ízében modern művészetet, amely ezer szállal kötődik a hagyományhoz. Lehet, sőt, kell meríteni a régi korok nagy mestereitől, de csak úgy szabad, ha a művész nem kérődzik szolgamód hagyatékuk külszínén, hanem örök érvényű tanítások mélyére hatol. S nem lehet, de nem is szabad elkerülni a nagy modernek, Rodin, Maillol, Despiau vívmányait.

Amikor Ferenczy Béni az egész életműre elhatározó jelentőségű ifjú éveiben Párizs műtermeit járta, nem volt könnyű a kongó nagyotakarások tömkelegében meglátni a szerény szavú maradandót. Kivételes tehetség és ritka elfogulatlanság kellett ehhez, igazi művészvéna: egészséges ösztön a választásokhoz és tiszta intellektus a megítélésekhez. Mesterünk, éppen, mert a maguk helyén és alkotó gyakorlatában ismerte meg a modern művészet problémáit, el tudta kerülni az útvesztőket. *Stílust teremtett*, immár régóta múzeumi rangú művészetet, méghozzá egyszerre három műfajban: a szoborban, a plakettben és a grafikában adott ritka értékeket a magyar kultúrának.

Elfogulatlanságról beszéltünk az imént, mert nehéz más fogalommal jelölni Ferenczy Béni fölényét a mű iránt. Bátran merít a görögöktől témát és megoldásokat, nem szégyelli erejét a legnagyobbakhoz mérni. Modellje Michelangelo Titánjainak pózába állítja, és nem okoz gondot, ha némely gyönyörű, telthúsú asszony-aktja majd Renoirt juttatja eszünkbe. Mert tudja, amit a mindenáron újat hajszoló középszer soha föl nem ér, hogy a valóban eredetihez a nagyok megértésén át vezet az út, ahogy ők is az elődök vívmányaira építettek. Így született a *Játszó fiúk* csodálatos együttese, a döbbenetes erejű *Atalanta*, a fájdalmasan átszellemült *Géniusz* és az áhítatos *Charitas*, meg a súlyosan lebegő *Kouros*, ez a huszadik századi antik félisten. Merész gondolatok teremtménye mindahány, a fölépítésnek és megformálásnak új törvényeket szabó remeklés, akár a megragadó szépségű művészplakettek. Az öregkori Tizian „impresszionista" önportréját, vagy a Három királyok ecsettel párába vont lovasait, az Orgaz gróf temetésének, meg Goya Kivégzésének drámai kompozíciómagját ugyan mely régi szabály engedné érmébe vésni? Csak a legnagyobbak művein edzett szem és a mesteri műgondra nevelt ujjak képesek az ilyen bravúros újat-teremtésre.

Hasonló elfogulatlansággal forgatja mesterünk a tollat. Írásainak formája közvetlen, levél- és esszészerű, gondolatmenete szabad, tág határokat befogó, szabatos taglalásuk kiforrott szemléletre vall. Ferenczy Béni hányatott, de szerencsés életű ember: csupa olyanokkal volt találkozása, akiknek neve ma már kultúrhistóriákban szerepel. Róluk ír, mesterségéről való gondolatait közli, a műveknek és a művészeknek rá gyakorolt hatását elemzi. Maillolról, Despiauról, Medgyessyről néhány vonással rajzol jelentőségüket kimerítő portrét; Leonardóról, a torzó műfajáról, vagy a Hercules-problémáról írott sorai esztétáik figyelmére érdemesek, akár kitűnő tanulmánya a könyv művészetéről. Szépszavú nagybányai és párizsi emlékezései izgalmas olvasmányok és egyúttal értékes kordokumentumok. Különösen tanulságosak azok a bekezdések, ahol a modernizmus avantgardistáinak sallangos üresmondásait rögzíti, minden kommentárnál beszédesebb pőre objektivitással pellengérezve ki az emberi kultúra évezredes értékeit nyegle gesztussal a lomtárba utalók kétes értékű perc-igazságait.

A kötet egyik illusztrációja: Ferenczy Béni: Anya gyermekével (1955).

Az írás Ferenczy Béni számára nem önigazolás, hanem a meditáló művész tanító szándékú tapasztalatátadása. Személyes vonatkozású, érzelmi élményekről nem beszél. De ezekről nincs is mit mondania tollal, mert hiánytalanul vallott róluk a művekben. Szelleme derűs bölcsességét és lelkivilága harmóniáját stílusának tisztaságába oltotta, életszeretetéről és a nagyszerű élettárs iránti szerelméről szobrok és rajzok sokaságával tett hitet. Az alkotómunka az ő számára a hivatásnál is több: életértelem, és — szó szerint — életadó erő. Ez segítette az évek óta súlyosan beteg művészt ahhoz, hogy a béna jobbkéz szerepét a balra kényszerítve újra élni: mintázni, rajzolni, festeni tudjon. Égőszínű virágképek, sokalakos kompozíciók, emlékezések és álomlátomások beszélnek a mester szellemének töretlenségéről, kedélyének visszatért derűjéről. Érdemes lett volna ezekből a műveiből is bevenni néhányat a könyv reprodukciói közé. Nemcsak az alkotóösztön fizikai törvényeket legyűrő hatalmának megkapó jelképeként, hanem, mert ezek a késői alkotások is hozzátartoznak mesterünk életművéhez. Amely olyan teljes és befejezett, mint a nagybányai nagymester, *Ferenczy Károly* piktúrája, az apáé, akinek emlékét a legszebb magyar síremlékkel aranyozta be a szobrász-gyermek.

Kossuth-díjas mesterünk nagyon megérdemelte végre a művét közkinccsé tevő könyvet, amelynek méltó kiállítása a Kossuth Nyomda dolgozóinak buzgalmát és *Sebestyén Lajos* kiváló tipográfiai érzékét dicséri.

Artner Tivadar

Derkovits-album, Zola-kötet a Képzőművészeti Kiadó újdonságai között

A Képzőművészeti Kiadó ebben az évnegyedben számos érdekes és jelentős újdonsággal örvendezteti meg a művészetek kedvelőit. Napvilágot látott *Genthon István* magyarországi műemlékeket tárgyaló sorozatának második kötete — az első a Dunántúl, a harmadik Budapest, ez a közbülső kötet pedig az ország egyéb részeinek a művészeti emlékeit taglalja. *Czeizing Lajos* 80 fényképben mutatja be *Budapestet éjjel* — a magyar főváros esti és éjszakai életét, utcáit, hangulatos részeit megmutató felvételek mellé *Boldizsár Iván* írt szöveget.

Az idei ünnepi könyvhét kiadványait gazdagítja *Pogány Ö. Gábor* tanulmányával a *Derkovits-album*, amely a nagy magyar proletárfestőművész 13 festményét és több grafikai alkotását tárja színvonalas reprodukciókban a közönség elé. A Művészet Kiskönyvtára sorozatban jelenik meg *Kovács Margit* Kossuth-díjas kerámikusunk művészetének ismertetése, majd Kontha Sándor tanulmánya *Mészáros Lászlóról* és Tilkovszky csehszlovák művészettörténész elemzése *Manes*, a múlt század nagy csehszlovák festőművésze munkásságáról, amely sok hasonlóságot mutat Barabás Miklóséval.

Az irodalom és a művészetek kedvelőinek különösen érdekes lesz az a kötet, amely *Zola válogatott művészeti írásait* tartalmazza. A francia irodalomnak ez a nagysága újságírói és esszéírói tevékenységével az impresszionisták útjait egyengette, s írásai olvasmánynak is változatosak, szellemesek. *Vasvári Anna* nagy népszerűségnek örvendő sorozatából, a *Női dolgokból* válogatott össze egy újabb kötetrevalót, karikatúráit újabbakkal tetézve. *Lechner Jenő* tollából tanulmány jelenik meg *Lechner Ödönről*, a nagy magyar építészről, akinek nagyobb alkotásai közé tartozik az Iparművészeti Múzeum, a Földtani Intézet, s a kecskeméti és a szegedi városháza. A *Magyar városok-sorozatban* ezúttal Szombathely ismertetése került napirendre, míg a *Műemlékek-sorozatban* a római kori villákról és a pesti szerb templomról jelenik meg egy-egy füzet. A TIT-tel közösen készülő művészettörténeti kiadványok öt újabb munkával gyarapodnak: *Kádár Zoltán a keleteurópai középkori művészetet* ismerteti, *Csemegi József* a *gótikáról* adja közre harmadik füzetét, *Angyal Endre A reneszánsz és a barokk művészet Keleten* címmel, *Zádor Anna Magyarország reformkori művészete*, *Takács Marianne* pedig *Németalföld művészete a XVI—XVII. században* címmel ad közre egy-egy tanulmányt.

A MÚZSÁK NYOMÁBAN

Bemutató az Irodalmi Színpadon

Az Irodalmi Színpad *A múzsák nyomában* címmel mutatta be új műsorát. A megszokott versmondó estek hagyományos formáját ezúttal is ügyes keret „bontja fel": a bemutatásra kerülő költeményeket konferanszié s egy akadékoskodó néző vitája kíséri végig, amelynek során bekukkantunk az 1700-as évek végén báró Orczy József szalonjába, ellátogatunk 1848. március 13-án a Pilvax Kávéházba, nézői leszünk 1930-ban az illegális kommunista párt legális formák között tartott álorcás kulturális műsorának és a felszabadulás utáni első magyar színházbeli előadásnak.

Szendrő Ferenc, a rendező, *Hegedüs Géza* és *Földes Mihály*, a két író nagy gonddal, szeretettel oldották meg feladatukat. Ez kiváltképpen azért figyelemre méltó, mert egy társulat nélküli színház nyújtott ezúttal többé-kevésbé színházi jellegű produkciót. Hegedüs Géza ismét bebizonyította korismeretét, fölényes irodalmi tudását: hitelesen idézte fel az elmúlt korokat és izléssel elevenítette meg alakjait. Földes Mihályt dicséri a második rész hangulatában, anyagában kellő hőfokon tartott műsora, s az a keret, amely — kiváltképpen a fiatalabb nemzedéknek — megkapóan, természetes pátosszal támasztja fel a Kommunisták Magyarországi Pártja sokoldalú harcának egy epizódját.

A nézőtérről indított cselekménybonyolítással vitatkozni lehet, viszont a vitatható formából kialakuló dialógus mondanivalójának helyességéhez már nem fér kétség.

A gondos, biztos ítéletű rendezői irányítással összefogott együttes igen jó munkát végzett. Valamennyi szereplő kedvvel, könnyedséggel változik át egyik pillanatról a másikra színészből versmondóvá. *Szabó Gyula* például előbb, mint Batsányi majd Petőfi, utóbb pedig a kommunista irodalmi est konferansziájaként lép elénk. Elsőbb a kort idézi szerencsés hangvétellel, századunk emberekéként pedig természetességével tűnik ki. Mint a költők mondanivalójának hivatott interpretálója, *Kohut Magda* nyújt magas hőfokú élményt. Érti, éli a verset, érzelmi skálája igen széles: a halk, bensőséges hangoktól a nagyerejű drámai kitörésekig minden ábrázolásmód sajátja. *Kovács Károly* kiváltképpen, mint Horthy-rendőrtiszt formált élethű figurát. *Petrik József* a József Attila-maszkban elmondott *Lebukott* című verssel aratott megérdemelt sikert. Kellemes meglepetés *Kamarás Gyula* szavalóként való bemutatkozása. A keretvita megelevenítője: *Benedek Árpád* és *Zách János* volt.

Lehoczky Éva és *Varga András* szépen előadott, hatásos énekszámai stílusosan illeszkedtek a műsorba.

Az Irodalmi Színpad mostani bemutatója újra bizonyítja, hogy a színház igényes és nem elégszik meg az eddigi eredményekkel, hanem új utakat keresve szolgálja feladatát: a költészet, az irodalom népszerűsítését.

A. P.

A kispesti kiszesek színjátszó együttesének Rozov-előadása

(Tudósítónktól.)

Néhány működő előadás — legutóbb a kispesti kiszesek színjátszó együttesének *Rozov-előadása* — arról győz meg bennünket, hogy a „művészi öntevékenységnek" ebben a meg-megrekedt ágában is kezdenek új vonások, törekvések kibontakozni: Ami kapcsolatot teremt a nézőtér és a színpad között, immár nemcsak a szereplés puszta ténye s érdekessége, hanem magának a darabnak a tartalma, szenvedélye, *mondanivalója* is.

A kispesti Ifjú Gárda Művelődési Ház színjátszó fiataljai *Rozov: Felnőnek a gyerekek* című színdarabjának előadásával bebizonyították, hogy egy-egy ilyen kollektíva szellemi-érzelmi szintjének emelkedésében milyen nagy része van az igényes darabválasztásnak, hogy mekkorát nőhet egy-egy ilyen együttes, ha magas eszmeiségű művek problémáival mérkőzik. Sokan e színjátszók közül először talán ugyanazzal a megszokott igénnyel fordultak ehhez, az ifjúság pályaválasztásának és a szocialista erkölcsiségnek problémáját feszegető darabhoz is, mint mondjuk egy mulatságos, csupán szórakoztató operetthez. De aztán kiderült, hogy ez a színdarab voltaképpen őróluk szól, s a nézők is úgy fogják érezni, hogy róluk van szó, az ő érettségiző gyerekeikről, rokonaikról, ismerőseikről. S ez a felismerés túllendítette őket a puszta szereplési vágyon, a téma lett számukra fontos és nem a szereplés, s ettől mélyült el, vált természetesebbé, elevenebbé a játékuk is.

Jó volt érezni a színmű belső szenvedélyességének ezt az eluralkodását a szereplők szavain és mozdulatain, s azt a pillanatot, amely a közönséget is túlemelte a színjátszókhoz fűződő személyes kíváncsiságon; a pillanatot, amikor a nézők egyszer csak átadták magukat a dráma sodrásának, már a küzdelmet érzékelték csak, meg is feledkezve egy kicsit a küzdés alakítóiról. (Eleinte még csak a szereplők játékának tapsoltak, s aztán már a darab igazságának is.)

A *Felnőnek a gyerekek*, amelyet a kispesti Ifjú Gárda Művelődési Ház fiataljai megelevenítettek, fiatalokról szól, s így aztán önmagukat „adhatták" benne szinte mindannyian. Sikerükön ebből a szempontból is érdemes elgondolkodni. Ahhoz, hogy ifjúsági színjátszásunk tovább fejlődjék, igen nagy szükség volna Rozovéhoz hasonló tárgyú és szellemű s művészi színvonalukban is kitűnő művekre. Az ifjúsági színjátszók lelkesen fogadnák az ilyen színdarabokat, s ahogy a kispestiek előadása mutatta, hálás lenne értük a közönség is.

BERZSENYI-VÁNDORGYŰLÉS SOPRONBAN

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat *Berzsenyi Dániel születésének 185., halálának 125. évfordulója alkalmából irodalomtörténeti vándorgyűlést* rendez május 21-én, 22-én és 23-án *Sopronban*. A nagy költő Sopronban végezte iskoláit, s később is ellátogatott rövidebb-hosszabb időre a városba.

A vándorgyűlés megnyitásakor a rendező szervek koszorúkat helyeznek el a költőnek a soproni Berzsenyi Dániel Gimnázium épülete falán levő emléktábláján. Ezt követően kerül sor a *Berzsenyi-emlékünnepségre*, amelyen a megemlékezéseket *Keresztúry Dezső*, az Országos Széchenyi Könyvtár Színháztörténeti Osztályának vezetője és *Fodor József* Kossuth-díjas költő mondja. Közreműködik *Szentpál Monika* előadóművész, *Bodor Tibor*, a Madách Színház tagja és *A. Mihálka Margit* zongoraművész.

A Társaság vándorgyűléseinek feladata egyben az is, hogy az irodalmi évfordulókról való megemlékezésen kívül aktuális irodalompolitikai és irodalomtörténeti kérdésekkel is foglalkozzék. *Irodalmunk időszerű kérdései* címmel tart előadást *Darvas József*, a Magyar Irók Szövetségének elnöke a vándorgyűlés második napján. A harmadik napon kerül sor a XX. századi magyar irodalom sokakat foglalkoztató, jelentős alakja, *Kosztolányi Dezső* életművének a megvitatására, *Bóka László* egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának referátuma alapján.

Csak az északi országrészeken volt jelentősebb csapadék

Az ünnepekre javul az idő

Lassan mozgó légtömegekkel *kiterjedt zivatarfront érkezett csütörtökön a Kárpát-medence fölé az Atlanti-óceán térségeiből.* Az ország nyugati megyéiben már csütörtök reggel ápróbb zivatarok voltak, később a zivatarfront az egész országot elárasztotta.

A *Meteorológiai Intézet* központi előrejelző osztályán adott tájékoztatás szerint jelentős mennyiségű csapadék csütörtökön csupán az északi országrészeken hullott. *Alcsúton* 5, *Dobogókön* 8, *Esztergomban* 7, *Vácott* és *Romhányban* 8 millimétert mértek; az *alföldi megyékből* általában 3—5 milliméteres csapadékot jelentettek. Pénteken a zivatarok az ország különböző vidékein megismétlődtek, nagyobb mennyiségű csapadék azonban sehol sem hullott.

A következő napokban valószínűleg kissé javul az időjárás: *több lesz a napsütés, a záporok, a zivatarok főként a délutáni órákban jelentkeznek csak; a hőmérséklet néhány fokkal emelkedik.* A legutóbb érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a Földközi-tenger felől *meleg légtömegek indultak Közép-Európa irányába,* így várható, hogy az elkövetkező ünnepeken kellemes, jó kirándulóidő lesz. (MTI)

Útjukra bocsátják a süllőivadékokat

A Balatoni Halászati Vállalat alsóőrsi halkeltető-telepén a napokban helyezték ki a süllőivadékokat a melegkeltető üvegházból a „halbölcsődékbe". Innen néhány napos erősödés után, a szabad Balatonba engedik őket. A több mint 4 ezer süllőfészekből kb. 180 millió süllőivadék hagyja el a keltetőtelepet. Képünkön: Tamás Gyula telepvezető ellenőrzi az ivadékok fejlődését.

(Kölcsényi Zoltán felvétele — MTI Foto.)

Megvalósuló álmok Kardoskúton

EZ AZ ÚJ FALU, Kardoskút, alig másfél évtizeddel ezelőtt csak puszta volt. Az akkori, szinte megyényi nagyságú hódmezővásárhelyi határ Orosháza és Tótkomlós közé ékelt keleti széle. Kis állomás, útszéli csárda, bolt, néhány műhely és a tanyai olvasókör, amelyben a mestergerendáról lelógó petróleumlámpa halovány fényénél szebb jövőről álmodoztak azok, akik a messzi tanyákról szombat és vasárnap esténként oda összeverődtek. Ez volt Kardoskút...

Milyen szebb jövőről álmodoztak? Például villanyról, legalább az állomásra és a környékére, a műhelyekbe, a körbe és az útmenti két iskolába. És ha az már megvolna, a közeli tanyákba is bevezetnék. Nem is lett volna az nagy dolog, hiszen arra húzódott az út szélén a villanyvezeték Orosházáról Komlósra; így egy transzformátoron múlott az egész. Az kétszáz pengőbe került. Tárgyaltak is róla Orosházán a villanytelepen, meg a *„torony alatt"* is, a vásárhelyi városházán, hogy az évtizedek óta odahordott sok adóért, legalább azt a transzformátort kapják meg. Semmi se lett belőle. Ahogyan a Ficsér-lénia kikövezéséből sem.

Két köves útja volt a pusztának, mind a kettő Orosházára vitt. Az egyik Komlós, a másik Sámson felől. Piaci napokon, vasárnaponként hosszú sorokban azokon kocogtak a szekerek a szomszédba az eladnivalóval. Ez rendjén is volt, hiszen az orosházi piac esett közelebb. Csakhogy a messzi városban, Hódmezővásárhelyen is akadt dolguk a pusztaiaknak, még ha 30—35 kilométerre volt is a tanyájuktól. Ha más nem, az adófizetés. Meg aztán sokuknak ott volt az „otthoni házuk", ott éltek az öregek, oda jártak „haza" és a temetőket is látogatni. A sok kilométeres földút, az ősztől tavaszig sáros, nyáron meg poros Ficsér-lénia volt. Aki szekéren indult „haza", kerülővel, Orosházán megpihenve jutott el oda a legkönnyebben.

A kikövezett Ficsér-lénia is a szebb jövő álmai közé tartozott és a sok kisebb között, az elszakadási vágyuk is. Az, hogy önálló község legyen Kardoskút és akkor majd ők minden dolgukat elintézik. És miért ne lehetne? — forrongott ott a lelkekben —, hiszen a török hódoltság előtt — úgy tudták —, sok kis falu volt ebben a nagy határban. Egy-egy rom, régi kút őrzi az emléküket.

...HÁROM ÉVIG éltem közöttük, figyeltem és szítottam vágyaikat, és amikor huszonöt évvel ezelőtt ott kellett hagynom őket, arra gondoltam, hogy ott, a három év alatt semmi se változott. Semmi se épült, semmi se történt. Amj mégis, az a lelkekben viharzott. Érezni kezdték, hogy a hatvan-hetven év alatt kiépített, a várostól messzi tanyákon lepergő életükön túljár az idő, valami másnak kell jönnie. De hogy minek, az még a messzi jövő ködében derengett...

A felszabadulásnak kellett eljönnie, a megváltozott világnak, hogy az ő életük is megváltozzék... A Ficsér-léniát ugyan még a város kezdte el követetni, de mire elkészült, már önálló község, új falu lett Kardoskútból. És milyen falu!

Az állomás környéke már nemcsak néhány műhelyből, boltból és a tanyai olvasókörből áll. Kikövezett, széles utca vezet onnan a tanácsháza felé, mellette meg a régi kis kör helyébe épült új, nagy művelődési otthon áll. Orvosi rendelő, napközi. Egy másik utcában a központi iskola, amelyet amikor építették, már úgy tervezték, hogy újabb tantermeket emelhessenek hozzá. És már emeltek is. A kis bolt helyén a földművesszövetkezet üzletei, a régi csárdában a Kossuth Tsz irodái.

Mert már termelőszövetkezeti község Kardoskút.

14 ezer holdnyi határában, amely egytizede az egykori vásárhelyi határnak, volt egy nagybirtok. Annak a helyén állami gazdaság működik.

AZ ELSŐ SZÖVETKEZETET még 1951-ben Fecskésen, a Sóstóparton, alakították meg *Úttörő* néven. Ezek aztán valóban úttörők voltak. Emelkedés, majd két részre szakadás volt életük útja, végigfújt rajtuk az ellenforradalom vihara is, de már az elmúlt évet mint *Kossuth Tsz* — 2325 holdon gazdálkodva — jó eredménnyel zárták.

Később újabb tsz-ek alakultak ott. Az Aranykalász, a Petőfi és a Béke, valamint a Viharsarok nevű csoport. Ezekbe már jobbára középparasztok tömörültek. Nem ment ez könnyen, a régi élet formája sokáig tartotta vissza őket. *Tóth Antal* is, a Petőfi Tsz elnöke sokáig, egészen 1960 januárjáig tépelődött. Tizenkét holdon dolgozó egyéni paraszt volt ez a 42 éves férfi. Mintagazda. Jó állattenyésztő. Sertéseivel 1958-ban a második, 59-ben az első díjat nyerte az Országos Mezőgazdasági Kiállításon. Három gyermeke van. Legnagyobb fia egyetemi hallgató, a középső tsz-tag, a legkisebb pedig még általános iskolás.

Azon az 1959-es őszön döbbent rá, hogy milyen magányos, nehéz az egyéni paraszt élete a kis tanyáján, még ha első díjjal is jött haza a kiállításról. 1960 januárjában azután megalakult a Petőfi Tsz és ő is belépett. Az ősszel egyesültek a két éve működő Ezüstkalásszal, a tél folyamán pedig a Béke és a Viharsarok tszcs is hozzájuk csatlakozott és ezt az évet már mint *Rákóczi Tsz* közösen kezdték.

Az új falut járva, a változásokat figyelve sok mindent meglát az ember. Amikor még ott éltem, öt szétszórt kis tanyai iskolában *hatan* tanítottunk. Most *17 nevelő* működik a községben és a határában. Megépült a központi iskola, amelyhez ezen a nyáron is újabb tantermet emelnek. Az én egykori tanítványaim közül *egyetlenegy* tört ki a pusztáról, az is a kovács fia volt. Tanító lett, most a TIT Békés megyei titkára. Az új falu fiai között vannak már egyetemet végzettek, főagronómus, gazdasági főfelügyelő, tanár, tanítók. Az orosházi gimnáziumba tíz kardoskúti fiatal jár most, mezőgazdasági technikumra négy. A mostani nyolcadikosok közül is *tizen* tanulnak majd tovább.

A vonatablakból nézve a tájat, még kis tanyák köszöntik az érkezőt, de az állomás mentén, már az új falu bontakozik ki. Negyven új ház épült ott az utóbbi egykét évben és 20 újabb telken kezdik meg az építkezést.

VALAMIKOR A BANKOT, a takarékot Kardoskúton csak úgy ismerték meg, hogy megszorultak, pénzre volt szükségük, és módosabb atyafiakat kezesnek mozgósítva, esetleg váltóra kölcsönt kaptak. Aztán jöttek a kamatok, a tőketörlesztés; akkora terhek, amelyekkel a legtöbben nem tudtak megbirkózni. A betétkönyvet ott akkor bizony nem ismerték és ma a 2000 lakosú Kardoskút postáján *246 ezer forint a takarékbetét,* pedig olyanok is vannak, akik az orosházi OTP-fiókban helyezik el a pénzüket. Mire gyűjtenek? *A legtöbben a lebontott tanya anyagából, a faluban akarnak házat építeni.*

Mert ott is van *lakáshiány.* Nyolc tanácsi dolgozóból öt jár ki oda naponta Orosházáról, a 17 nevelőből hat. És ezek dolgát még az is megnehezíti, hogy nincs vendéglő, üzemi konyha a faluban. A földművesszövetkezet segíthetne ezen a bajon.

Leküzdött nehézségek árán elért eredmények az állomásai a falu fejlődésének. Újabb célkitűzéseik is vannak és friss nehézségeik. De nem félnek tőlük. Hit él bennük, a megtalált út hite és az erőt ad nekik.

Nagyon jó néha-néha eljutni közéjük.

Simándi Béla

---

az évben egy 12 millió forint értékű víztisztítómű. Délután 6-ra, 7-re vetődik haza. Akkor kikérdezi a két iskolásfiát (kitűnő tanuló mindegyik), közben jut ideje a ház körüli munkára s amikor a fiúkat elnyomja az álom, éjfélig ül saját tankönyvei mellett. Október óta minden vasárnap elutazik a feleségéhez a szanatóriumba. Százhúsz kilométer oda, és este ugyanennyi a visszaút.

✸

Sanyi, bár ezen a délutánon vizsgára kellett mennie a miskolci műszaki akadémiára, kivitt az építkezéshez is. Csak néhány embert akart bemutatni nekem. Néhány régi közös ismerőst.

— Emlékszel-e még rá? — mutatott egy szép szál, kunkorira pödört bajszú férfira. — Hogyne emlékeznék. Karakas Dani ő, a legdélcegebb kubikos, akit valaha láttam.

— Hát őt megismered-e?

— Balogh szaktárs, a két Himer... És a többiek. Arcok a tíz év előtti múltból és talpam alatt a kismályi domb helyett a Tisza öntésterületének sara gumizott. Ásó és lapát. A kubikgödrökbe beálló kordék. Százegynéhány ároktői, szentistváni, tiszakeszi kubikos. És Sanyi olyan meghitt emberséggel mesélt róluk, mintha édestestvérei lennének.

— Tizenegy éve követnek ezek az emberek — mondja és hangjában nincs semmi gőg, semmi hivalkodás. Számára az élet természetes rendje, hogy így legyen. Az is természetes, hogy minden csütörtökön este elmegy közéjük a barakkokba, az is természetes, hogy amit „Pozsa szaktárs" mond, az úgy van. Magam tapasztaltam, Tiszapalkonyán kétszáz kubikos esküszik erre a szóra, mert a rádió is mondta Gagarint, az újságok is írtak róla, de az inas-csontos kunok, matyók csak ennek az embernek hitték el igazán, hogy lehetséges ilyen földi csoda is. Ezt kérdeztem Karakas Danitól, s a maga módján tömören így válaszol: — Übenne, még nem csalatkoztunk —, és a többiek rábólintottak. Elmondták azt is, hogy Sanyi addig beszélt a lelkükre, míg az őszön a kétszázból a fele beiratkozott az általános iskola hetedik osztályába. A bütykös, kérges, lapátot és csákányt markoló kezekbe ceruzát adott a Tisza árterén, ott, ahol a téli estéken olyan veszedelmesen tud muzsikálni a Bükkből alácsapó viharos szél. Politikáról, történelemről, irodalomról és a négyzetgyök-számításról beszél nekik...

— Miért, Sanyikám?

Rándít egyet a vállán, s nagyon halkan válaszolja: — A fajtám — és nem érti, hogyan kérdezhetem tőle ezt.

✸

Amikor feleségét elvitték a szanatóriumba, a hírre hét kilométert gyalogolt az autóbuszhoz Sanyi hetvenesztendős édesanyja, ez a töpörödött matyó asszony, hogy eljöhessen bajba jutott fiához, hogy segítsen neki. Amikor három unokáját cirógatta, befelhősödött a szeme, és csak ennyit motyogott: — Csibéim... És a fia, aki még nyolcéves korában sem kapott nadrágot, hanem „ubbonyban" repkedett, mint a szárnyát próbálgató, totyakos madár, ma minden kis unokájának akár négy nadrágot is vehet.

— Milyen szépek — sóhajtotta boldogan.

Sanyi életét gondok és problémák hálózzák be. Anyagilag sem áll most úgy, hogy a százforintosok varázsigéjével egyik pillanatról a másikra terülj asztalkámat varázsolhatna vendége előtt. S a szentistváni kubikosgyerek, aki 12 éves korában már arra kényszerült, hogy a módosabb gazdák évi szegődéses cselédje legyen, aki 15 éves korában protekcióval kerülhetett csak be az egyik kubikosbrigádba, ma mélyépítési főművezető.. Tizenöt éve járja az országot azokkal, akik nemegyszer térdig sárban gázolva építik az utakat, de akiknek valahányszor már sima aszfalton járhatnának, mindig tovább kell menniük, hogy új helyen újra kezdjék a küszködést, akik mindig sárosak azért, hogy mások sose érezzék, mit jelent utat törni az utánunk jövőknek.

És ez az ember nem fásult bele se a munkába, se a küszködésbe. Ugyanaz a belső lobogás fűti ma is, mint annak idején, 20 éves korában. Barcikán a napi tízórás fárasztó földmunka után együtt tanítottuk írni, olvasni, látni ezeket a kubikosokat, akiket Sanyi tíz esztendő múltán beiratott az általános iskola hetedik osztályába. Idekint a barakkok világában kicsit lassabban halad az idő, de Pozsa Sanyi sosem mérte nyolc órával a múló időt, sosem várta, hogy ezért az órabérrel nem mérhető időért, amit műszak után a földmunkások között töltött — tanítgatva őket —, valaki is hivatalos köszönömöt mondjon.

— Mitől lettél ilyen erős? — kérdeztem kicsit irigykedve.

— Nem vagyok erős — és fejét ingatta. — Még nem mondtam senkinek, de te talán megérted... Amióta a feleségem beteg, nem szégyellem pajtás, sokszor azt hittem, nem bírom tovább a küszködést és sírtam. Aztán az alvó fiaimra néztem és eszembe jutottak társaim, akikkel 1945-ben együtt kezdtem a kubikos sorsot, és akkor már szégyelltem a könnyeket. A vezetőjük vagyok és közülük talán elsőnek értettem meg a kommunisták igazságát, még úgyszólván gyerekfejjel...

Igen, igen. Nyavalyoghatott volna, síránkozó panaszával teleszórhatta volna a világot, de elmúlt az éjszaka és Sanyi minden reggel talpra tudott állni.

— Miért?

— Értük — és bizonytalanul mutatott körbe. Ebbe a mozdulatba belefért az asszonyáért lobogó, aggódó szerelem, a család és a közösség szeretete.

— Ne érts félre. Nem vagyok én gyenge legény. Emlékszel még arra az estére, amikor Barcikán kihessentettük a kocsmából a részeg duhaj kordésgazdákat? Ma se félek senkitől. Tudod, milyen jó és nyugodt érzés az, amikor szerethet az ember és őt is szeretik. Hamarjában el sem tudnám neked sorolni, hány ember segített engem, amíg idáig értem? Az első főnököm, egy tiszteletreméltó útépítő mérnök, Pfundnel Karcsi bácsi, tanárok és kubikosok. Tudod, milyen emberek ők. Amikor most, hogy a feleségem megbetegedett, titokban, ne is sejtsem, ezek a kubikosok, akik havonta 1400—1600 forintot keresnek és akiknek mindnek van odahaza két-három családja, tíz—húsz forintokból kétezer forintot gyűjtöttek össze, hogy ezzel a kölcsönnel segítsenek átmeneti bajomon. Láttad volna őket, némák voltak, amikor megmagyaráztam nekik, miért nem fogadhatom én el tőlük ezt... Vagy az az iskolaigazgató, akiben a szív erősebb volt a rendeletnél, mert megértette, miért nem tudtam a kijelölt időben vizsgára menni. Nézd — és Sanyi kitüntetéseket szedett elő —, most húsvétkor az igazgatóm a lakásomra küldte el hetedik kiváló dolgozó kitüntetésemet és a velejáró 1500 forintot... Május 5-én pedig gyógyultan jöhet haza a feleségem. Én ne bízzak az életben? ...Hát miért ne?

✸

És az utolsó kérdésre mit is válaszolhattam volna. Sanyi életének értelmét névtelenül őrzik a néma betonútak... És jó volt egy percre „megállnom", jó hogy újra találkozhattam vele.

Szamos Rudolf

Kocánként 19 malacot nevelt fel Hustiker János győrvári sertésgondozó

Hustiker János, a győrvári Új Élet Termelőszövetkezet sertésgondozója kilenc éve foglalkozik sertéstenyésztéssel, s azóta *szakmájának mestere lett.* Tavaly a gondjaira bízott kocáktól átlagosan 19 malacot nevelt fel. A kiváló sertésgondozó munkáját megbecsülik a termelőszövetkezetben: tavaly prémiumként hat malacot kapott a szövetkezettől és külön jutalmat a járási tanácstól.

Ferenczy Béni

102/

A tettes: ismeretlen
A kár: évi egymillió

Mésszel fröcskölték le a Belváros szívében, a *Biermann* István téren álló szobrot az elmúlt héten. A tettes ismeretlen. S a fővárosban nem ez az első ilyen eset. A Budapesti Történeti Múzeumban elmondták a pesti szobrok „gazdái", hogy — sajnos — elég gyakori a szoborrongálás. *Ferenczy* Béni Horváth-kertben álló „Ülő nő" szobrát gyakran telefirkálják, bepiszkolják. A *Batthyány*-örökmécses plexiüvegét és égőjét rendszeresen kilopják. A *Thälmann* utcai lakótelep *Ifjúsági Kútjának* medencéjét állandóan tisztíttatni kell, mert téglákkal, kövekkel, földdel dobálják tele. A *Halászbástyán* az *I. István* szobra alatti domborművet ismeretlen tettesek időről időre megcsonkítják, állandó munkát adva a restaurátoroknak.

A múzeum vezetői elmondották, hogy *évenkét egymillió forintba kerül* a budapesti szobrok karbantartása, a rongálások okozta károk helyreállítása. *Kicsit drága mulatság az „ismeretlen tettesek" garázdálkodása. Itt az ideje, hogy az illetékesek megismerjék őket!*

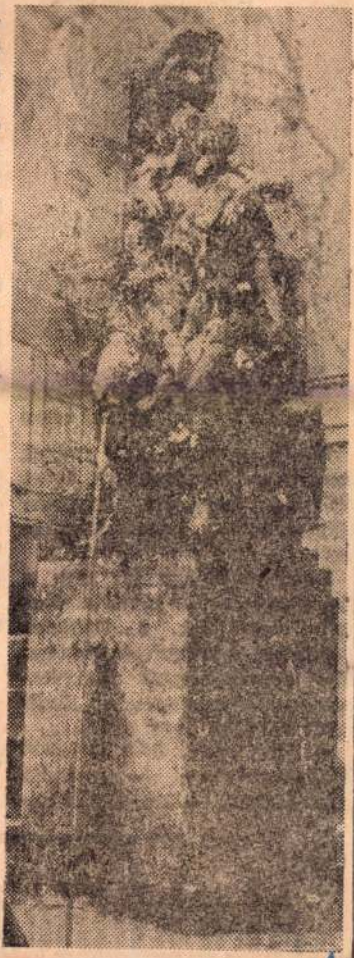

(Szilvássy Z. Kálmán felvétele)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
HÉTFŐI HIREK

– Ig

(Kallus rajza)

Ma is, mint minden reggel, korán kelt, s csaknem egész délelőtt gyakorolt. Egyetlen közönsége — fiatal felesége volt.

Ebéd előtt egy kis séta a Duna-parton. A plakátoszlopnál megállunk, s Ojsztrah örömmel mutatja az október 27-i zeneakadémiai hangversenye hirdetményén a „slejfnit": Minden jegy elkelt...

— *Már egy hete vagyok Magyarországon* — mondja séta közben. — *Az elmúlt na-*

között Mozart-...

ját, Beethoven Kreutzer szonátáját és Bartók—Szigeti: Magyar népdalok című kompozícióját adom elő, csütörtökön pedig — Jansons vezényletével — Csajkovszkij hegedűversenyét játszom.

— Mi volt idei legnagyobb művészi élménye?

— *A nyári Casals-fesztivál Franciaországban, ahol együtt játszottam a mesterrel...*

— S Budapest?

Kisfiús mosollyal:

— *Öt évvel ezelőtt itt kezdődött nemzetközi pályafutásom... Ez volt az a város, ahonnan tulajdonképpen elindultam... Hát lehet ezt a várost, ezt a lelkes, muzikális közönséget bárhol a világon is elfelejteni?*

— És Budapest után?

— *Párizs, London, Róma, Nyugat-Németország, de előbb most vissza a szállodába — gyakorolni, gyakorolni...*

(garai)

Aiszkhülosz, Shakespea

1021

Csütörtök, 1965. április 29.

RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ ÉVKÖNYV 1965

Sok olvasót bizonyára meglep a hír — mely ráadásul nem is olyan friss —, hogy megjelent az 1965-ös *Rádió és Televízió Évkönyv*. Aki jókor előjegyezte, tud róla és meg is kapta, de a kevésbé éberek, akik abban bíztak, hogy majd könyvesboltban megveszik, hiába reménykedtek. Könyvesboltban egyetlen példányt sem lehetett látni. A jobbik oldala ennek a jelenségnek az, hogy ilyen nagy érdeklődés veszi körül a Rádió és a Televízió éves számvetését: nemcsak a műsorok direkt élménye vonzza a közönséget, hanem az elméleti, művészi, technikai summázat is. Kevésbé derűs oldala a jelenségnek, hogy az igényeket messzemenően nem elégítette ki a *Magvető Könyvkiadó*. Bár könyvkiadásunk általános gyakorlatát tekintve aránylag nagy, 9500-as példányszámmal jelent meg az *Évkönyv*, a szerkesztés első percétől nyilvánvaló lehetett, hogy ez a közepesen nagy példányszám ebben az esetben mikro-méretű.

Pedig sikerült és hasznos könyv. Hasznos — nézzük először a praktikumát —, mert betekintést nyújt a Rádió és a Televízió műhelyeibe. Amiből nem az a lényeges, hogy a közönség műhelytitkok, intimitások tudójává, bennfentessé váljék, hanem a munka teljesebb ismerete, a jelenségek megértése, az eredmények és gondok megosztása, és bizonyos esztétikai tájékozódás, ismeret-átadás a rádió és a televízió kialakult vagy kialakuló műfajainak világában. Mert nemcsak a stúdiók munkásainak kell együtt haladniuk az idővel, a közönség »hallásának«, vagy »szemének« is fejlődnie kell, mind érzékenyebben reagálva a hagyományos közönség-élményeken túl az újra, korszerűre, esetleg szokatlanra is. És ebben nagy segítséget jelent egy jól szerkesztett, sokoldalú, minél bővebb terjedelmű és minél nagyobb példányszámú évkönyv.

Ez a második ilyen vállalkozás, és a fejlődés tiszteletre méltó a tavalyihoz képest. Bővebb, sokszínűbb, alaposabb az idei évkönyv. A szerkesztő — *Lévai* Béla — az elképzelhetetlen teljesség elképzelhető tükrére gondolt munka közben. Igyekezett minden »műfajt« bemutatni, képviseltetni lehetőleg minden műsortípust, amely jellemző a Rádióra és Televízióra.

Külön eseménye az *Évkönyvnek*, hogy 40 esztendeje született és húsz esztendeje született újjá a magyar rádiózás. A bevezető tanulmány és emlékezés — *Jámbor* András és *Halász* Gyula írása — ezt a negyven évet pergeti le az olvasó előtt, szerencsésen eltalálva történetiség és a könnyed anekdotázás hangját. Érdekesek — és a legfontosabb, tehát a közönséget is leginkább érintő és érdeklő problémákról szólnak — az elméleti cikkek, tanulmányok, szubjektív műhelyvallomások (mint például *Szűcs* Andor, *Liszkay* Tamás, *Mihályfi* Imre, *Bojár* Iván, vagy *Békés* Tamás írásai). Ezekben eszmei és fogalmi síkon talál választ az olvasó olyan kérdésekre, melyekben még el nem nyugodott viták, friss feladatok feszültsége érződik.

Kitűnő az *Évkönyv* rádió- és tv-játék anyaga. Természetesnek látszó és mégis eredeti gondolat volt közölni a világ első rádiójátékát, Richard *Hughes: Játék a veszéllyel* című darabját — teljesen érthető, hogy e nagy erejű mű iskolát és műfajt teremtett. Több rádió- és tv-játék forgatókönyvét is olvashatjuk, s azt hiszem, nem tévedek, hogy mindaddig, amíg e két műfaj számára nem jön létre rendszeres publikációs lehetőség, addig az *Évkönyv* legfontosabb feladata az év legsikeresebb darabjainak közlése marad. Külön elismerést érdemel a szerkesztő, hogy egy olyan forgatókönyvet is beillesztett az anyagba, mely nem rádiójáték ugyan, de egy jellegzetes rádióműfaj képviselője: *Szilágyi* György nagy sikerű dokumentum-trilógiájának egyik darabjára gondolok. És még sorolhatnám a jó válogatás és szerkesztés érdemeit, nem utolsó sorban a tavalyinál sokkal gazdagabb képanyagot. (Az egyik kép szövege azonban *Ferenczy* Bénit festőművésznek aposztrofálja: nem nagy hiba, de Ferenczy Béni elsősorban mégiscsak szobrász, így ismeri a világ).

Ami kevésbé tetszett az *Évkönyvben:* soknak találom benne az olyan anyagot, ami inkább csak a külső arányosságot, valamiféle statisztikailag elképzelt műsor-egyensúly céljait szolgálja. Ha valami vagy valaki kimarad a kötetből, nem jelenti feltétlenül azt, hogy a munkának ez a része nem fontos a műsorstruktúrában. Nem hinném, hogy egy ilyen évkönyvben feltétlenül ott a helye a publicisztikának, zenetörténeti előadásoknak — melyeknek lényege mégiscsak a felhangzó zenemű — a bármennyire is hangulatos konferanszoknak, tudományos negyedóráknak, vagy éppen ifjúsági pályázatok bármily tehetséges írásainak. Ilymódon — egy kis túlzással — hírszövegeket is várnánk. És bár a zene a rádióműsorban domináns szerepet kap, mégsem kívánja senki, hogy az *Évkönyv* partitúrákat közöljön. A primér rádiószerűségre, illetve tv-szerűségre kell koncentrálni az *Évkönyvet* is, arra, ami a rádióra és televízióra mint alkotóműhelyre jellemző, ami máshol és más formában nem hangzott és nem hangozhatott el.

Egyébként az *Évkönyv* nyolcvan—kilencven százalékában ezt a koncepciót képviseli, ennek az igénynek tesz eleget. Tehát végül is jól sikerült, érdekes, színvonalas munka, méltó számvetés az 1964-es esztendőről.

Görgey Gábor

MAGYAR NEMZET

az amerikai agressz

Vándorzászló átadási ü

Brutyó János az építőip
Horgos Gyula a kohászat termelés

Szerdán ünnepélyes keretek között újabb gyáraknak, vállalatoknak adták át szerte az országban kiemelkedő munkájuk jutalmaként a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlaját.

Az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár dolgozóinak *Fock* Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese adta át a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlaját. A Budapesti Távbeszélő Igazgatóság üzemeinek vándorzászló átadási ünnepségén, amelyen többek között megjelent dr. *Csanádi* György közlekedés- és postaügyi miniszter is, *Pap* János, a Minisztertanács elnökhelyettese adta át a zászlót. A Kőbányai Porcelángyár dolgozóinak dr. *Trautmann* Rezső építésügyi miniszter adta át a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját. A Kelenföldi Hőerőmű Vállalatnál, ahol *Kisházi* Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke is megjelent, dr. *Lévai* András nehézipari miniszterhelyettes nyújtotta át a zászlót. A Miskolci Postaigazgatóság dolgozóinak *Horn* Dezső, a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese, a Budapesti Harisnyagyárban *Földi* László, a könnyűipari miniszter első helyettese adta át a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját.

Az Északmagyarországi Vízügyi Igazgatóságnak *Dégen* Imre, az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetője, a Zománcipari Művek dolgozóinak *Beckl* Sándor, a SZOT titkára adta át a vörös vándorzászlót. A Tiszamenti Vegyiművek dolgozóit a vándorzászló átadási ünnepség alkalmából dr. *Orbán* László, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a KB osztályvezetője köszöntötte, majd dr. *Szekér* Gyula, a nehézipari miniszter első helyettese és *Kamarás* Mihályné, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének titkára adta át a zászlót. A Miskolci Női Szabó Ktsz dolgozóinak *Erdős* József, az OKISZ elnöke adta át a Minisztertanács vándorzászlaját.

Szerda délután az Építők Szakszervezetének Dózsa György úti székházában

a 23-as számú Állami Építőipari Vállalat

több mint 400 dolgozója gyűlt össze, hogy múlt évi jó munkája jutalmául átvegye a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját. Az ünnepség szónoka *Brutyó* János, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a SZOT főtitkára volt.

A zászlóátadási ünnepség jelentőségét növeli — mondotta a SZOT főtitkára —, hogy egybeesik május elsejének, a nemzetközi munkásosztály legnagyobb ünnepének előkészületeivel. A magyar dolgozók — a szocialista világrendszer népeivel együtt — újabb sikerekkel, eredményekkel köszöntik május elsejét.

A világ még elnyomás alatt élő népei a tőke elleni harccal fejezik ki a jobb életbe vetett reményeiket. Ellenségeink, az imperialisták azonban állandóan veszélyeztetik a népek békéjét, s most Délkelet-Ázsiában fejtik ki agresszív tevékenységüket.

A békeszerető népek aggódva figyelik az Amerikai Egyesült Államok indokínai katonai akcióit, a függetlenségért és a szabadságért harcoló dél-vietnami hazafiak ellen folytatott irtóhadjáratot, a testvéri Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni sorozatosan elkövetett gyalázatos imperialista kalóztámadásokat. A világ népei — köztük a magyar dolgozók is — a szolidaritási gyűlések ezrein hallatják szavukat. Tiltakoznak az agresszió ellen, levelekben, táviratokban ítélik el az amerikai agresszorokat. Mi, magyar dolgozók követeljük, hogy *az amerikaiak szüntessék be az agressziót, és csapataik hagyják el Vietnam területét.*

Brutyó János ezután a gazdasági építőmunkáról szólt. Elmondotta, hogy az építőipar a hiányosságok ellenére is jelentősen fejlődött az elmúlt években. *Öt év alatt — 1965 végéig — mintegy 270 000—275 000 lakás építése fejeződik be.* Előrehaladtak a nehéz fizikai munkák gépesítésében, a korszerű építési anyagok és módszerek, s bizonyos területeken a típustervek felhasználásában. Megállapítható tehát, hogy az építkezések méretei minden eddigit felülmúltak. Ennek ellenére a népgazdasági igényeket még nem tudta hiánytalanul kielégíteni. *A hibák felszámolásában különösen fontos az építőipar vezé-*

év hátralevő részében nagyobbak a feladatok, s ezért sokkal szervezettebben kell összpontosítani az erőket a tervben előírt termelési és minőségi mutatók teljesítésére.

Brutyó János elismeréssel szólt a 23-as Építőipari Vállalatról, amely az utóbbi 3 évben rendszeresen teljesítette

Ózdi Kohászat

szerdán tartották a kitüntetés átadási ünnepségét, amelyen dr. *Horgos* Gyula kohó- és gépipari miniszter mondott beszédet.

Az ötéves terv eddigi eredményeiről szólva elmondotta, hogy a tervidőszak első négy évében a kohászat teljes termelése 23 százalékkal növekedett, s az exportszállítások is a tervnek megfelelően emel-
kedtek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

064 NÁ. 15.

1500 látogató a Ferenczy tárlaton

Négy megyei festő kiállítása

Számos nagysikerű képzőművészeti kiállítást rendezett már idén Székesfehérváron az István Király Múzeum. További terveik iránt érdeklődve kerestük fel Kovács Pétert, a múzeum művészettörténészét.

— Milyen képzőművészeti kiállítást nyitnak meg legközelebb?

— E pillanatban is az egyik Fejér megyei képzőművész, Monos József képkiállításra átadott anyagának zsürizésével vagyunk elfoglalva. Gondos értékelés és válogatás után jövő hónap elejére rendezzük tárlat alá a kiállítás anyagát.

— Egyéb tervek?

— A Csók István Képtárban változatlanul nagy érdeklődésnek örvend Ferenczy Béni még nyitva tartó kiállítása. A Kossuth-díjas mester gyűjteményes kiállítását a mai napig több mint ezerötszázan tekintették meg. Az István Király Múzeum kiállítási termében azonban rövidesen több képzőművészeti eseményre kerül sor.

— Képkiállításokat terveznek?

— Igen, s első sorban megyénkben élő képzőművészek alkotásaiból. A már említett kiállításon kívül szintén egyéni tárlaton mutatjuk be három megyei festő, Áron Nagy Lajos, Ballagó Imre és M. Tóth István munkásságának legújabb termését — fejezte be tájékoztatását Kovács Péter.

— m —

— És aki a bútor
szaktanácsot is
Van-e aki felvilá
tanácsot adjon be
si gondjainkb

Az bizony nincs.
kelne egy lakberend
kesfehérváron is. A tavalyi kiállításon sokan kértek tanácsot az ideiglenesen itt tartózkodó lakberendezőtől. Van ugyan prospektus a boltban, a vásárlók nézegethetik, lapozgathatják. Ez azonban csak a forgalomban lévő bútorfajtákat ábrázolja egyetlen elhelyezési formában. A lakás

Ferenczy Béni, szobrai

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. I. 55–58. l.

François Gachot: Három korszak a magyar festészetből. /KUT kiállítás/

Ferenczy B. szobrász

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
500. l.

Szokolay Béla: Budapesti szeromnyitó kiállítások

Ferenczy Béni szobrász

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

191. l.

Szokolay Béla: Budapesti művészeti események

Fesenyi Béni szobrászművész

Művelt Nép, 1955. IX. 25. 7.o.

Dutka Mária: Bartók Béla a képző-
művészetben

Fekete Béni szobrászművész

Irodalmi Ujság 1955. X. 22. 1. o.

Hubay Miklós: Egy ismeretlen ismerős szobráról

1021

FERENCZY BÉNI rajza

JELENKOR
6.
1964
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

illata, a vivotor a
s arcod a vendégl

LUKÁC

ÖRE

Kis fészekalj falu
a gyöngyházfény izzásban,
itt élnek ők
derékbatört kapavágások
és sülttök vacsorák emlékével,
tántorogtak a nyomorúság
bocskorszaggató dülőin, torkukban
éhes nagy káromkodásokkal,
lihegő szelekben, fuldokolva
égtek el
a gutaütéses pusztákon,

egekről géppuskázó jegyeseken
és a citerarikató esték, –
markukból kitépte a robogó idő
a görcsös rángató ekeszarvakat,
pásztorbotot,
itt topognak köszvényükkel
haldokló rezedák közt,

alkonyatkor
csordakolomp zokog
a porszarvu szélben,
üldögélnek a nyikkanó kispadon,
pacsirta himnuszokkal és
tömjénes nagymisékkel szívükben,
köhécselések között,
el-elbóbiskol
tűnődő madár hallgatásuk
a tejszagu csöndben.

* 1964. március 24-én elhúnyt munkatársunkra emlékezve közöljük e versét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
ESTI HIRLAP
1965 JUN 18.

FERENCZY BÉNI HETVENÖT ÉVES

A poklokat járt férfi

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői *Ferenczy Béni* művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. *A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette, és bénító bilincsbe verte mozdulatait.* Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként becsüli.

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. A fiú Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében tölti gyermekkorát. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozik be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen az apa: *Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi* és *Valér* vesz részt. A Tanácsköztársaság bukása őt is számüzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a húszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban hazájától sem tud elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a *Nemzeti Szalonban.* 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mestermüvel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára.

A *Művész felesége* a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, *Genthon István* írta: „büszke mélabú borong a szép fejen". *Bartók-plakettjén*, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború éveiben készítette *Fiatalság* című tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagy hatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centenáriumára *Petőfi állószobrát* mintázta meg. Az ő Petőfije keserűen merengő, nehéz sorspróbák előtt és után önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből.

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Szinte mindent elölről kellett kezdenie. Épen maradt bal kezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, és hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már szól is néhány szót, de vallani igazán műveiben tud és akar. Megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény keze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami szellemi s ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új művészi korszaka.

A poklokat járt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: *„Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alak-teremtő!"* — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

Dersi Tamás

ható, onnan *Esztergomig szünetel a forgalom.* Az 54-es főközlekedési úton *Baja—Bátaszék* között az autók nem járhatnak. Egyes helye-

(Folytatás a 6. oldalon.)

nehézbombázók

szőnyegbombázást hajtottak végre Saigontól mintegy negyven kilométerre északra,

Ben Cat közelében egy őser-

bak" ezrei dobtak le az erdő kis szakaszára. Egy tonai szóvívő szerint a

zilas-patak mellett épül a töltés a Vízmű körül.

(Bozsán felv.)

Tito moszkvai útja

Belgrád, június 18.

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének, a Szovjetunió Minisztertanácsának és az SZKP Központi Bizottsága elnökségének meghívására *Joszip Broz Tito* jugoszláv elnök, a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének főtitkára és kísérete pénteken reggel hivatalos látogatásra repülőgépen Moszkvába indult.

Tito elnök kíséretének tagjai: *Gyuro Pucar*, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége végrehajtó bizottságának tagja, *Kocsa Popovics*, a JKSZ Központi Bizottságának tagja, *Milentije Popovics*, a Jugoszláv Dolgozó Nép Szocialista Szövetségének főtitkára, a JKSZ Központi Bizottságának tagja, *Miroszláv Krlezsa* író, *Kiro Gligorov* pénzügyminiszter, *Miso Pavicsevics* külügyminiszter-helyettes, *Bogdan Crnobrnja*, a köztársasági elnök főtitkára, *Krszto Bulajics*, a JKSZ Központi Bizottságának tagja, *Miloraö Pesics* külügyminisztériumi osztályvezető. A küldöttséggel együtt utazik *Puzanov* belgrádi szovjet nagykövet is.

A repülőtéren *Rankovics*, *Kardelj* és más jugoszláv vezető személyiségek búcsúztatták Titót.

Pirityi Sándor, az MTI tudósítója írja:

Tito elnök látogatása áll a moszkvai sajtó és a szovjet közvélemény érdeklődésének homlokterében. Az igen magasszintű fogadtatás, a csaknem kéthetes látogatás gazdag programja, valamint a látogatás általános nemzetközi visszhangja nagy politikai jelentőségű eseményt ígér.

A szovjet sajtó, amely napok óta változatos anyaggal illusztrálta a szovjet—jugoszláv kapcsolatokat, pénteken vezető helyen közölte Tito elnök fényképét és életrajzát, a TASZSZ belgrádi tudósítóinak adott meleghangú nyilatkozatát.

Ferencz Beni

Nádas Péter: Saját jel (Keserü Ilona festészetéről)
*
Esterházy Péter: Kis magyar pornográfia
*
„…nincs többé kedélyes zsidózás…" – interjú Fischer Eszter pszichológussal (Rádai Eszter)
*
Horváth Margit riportja: Száll a fészkére (magyar hajléktalanipar)
*
Az ÉS könyve márciusban – Tatár György: *A nagyon távoli város* (Rugási Gyula)
*
ÉS Irodalom: Aczél Géza, Bartis Attila, Borbély Szilárd, Fodor Ákos, Láng Zsolt, Poós Zoltán, Vámos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

XLVIII. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM ÁRA: 288 FT 2004. MÁRCIUS 19.

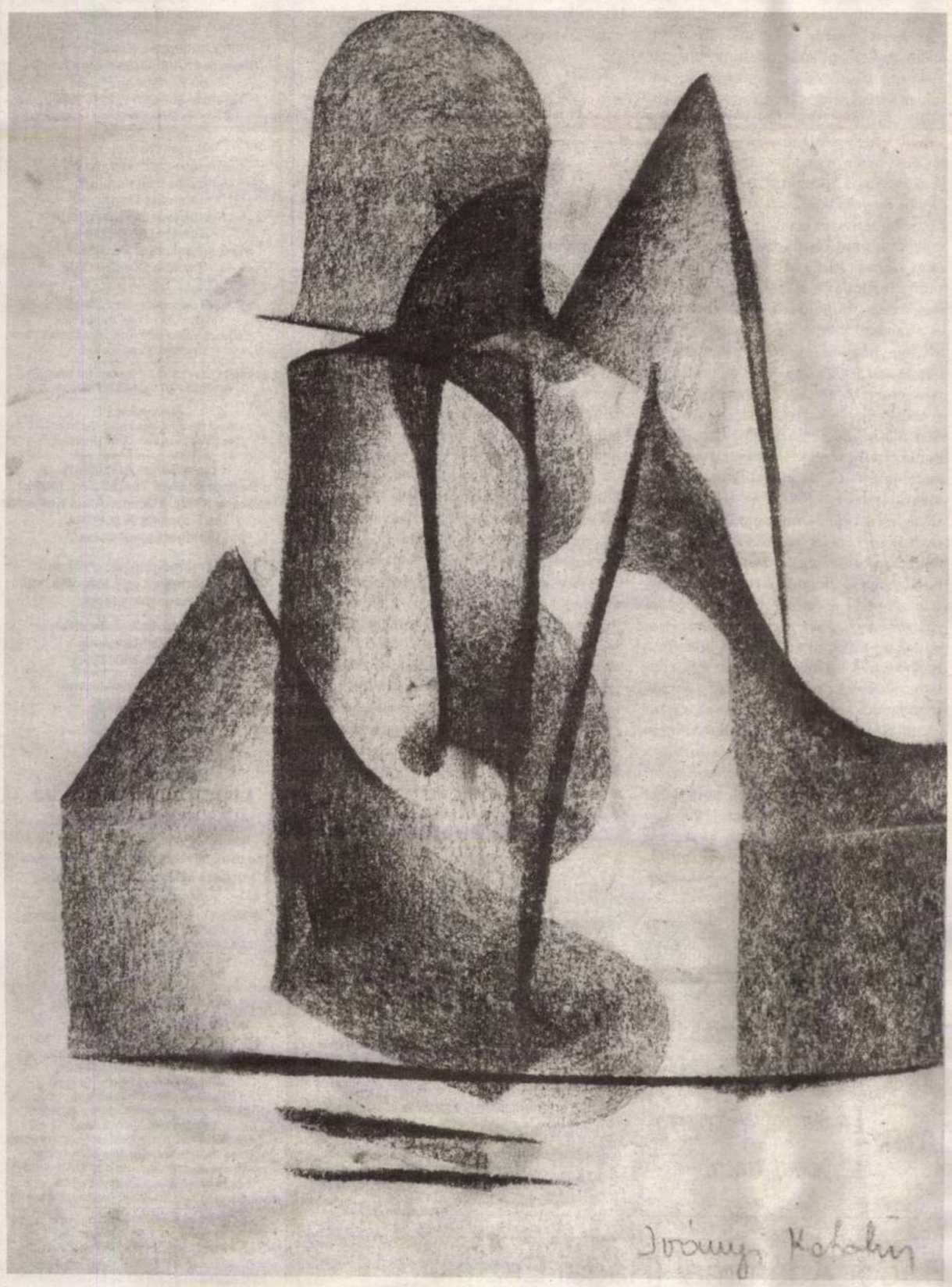

Iványi Katalin rajza

KOVÁCS ZOLTÁN:

Sajtómunkások XXV.

A negyvennyolcas forradalom ünnepi eseményei miatt az elmúlt hét a sajtószabadság és a sajtószabadságról folytatott viták jegyében telt. Számos idevágó esemény egyetlen biztos pontjaként már hosszabb ideje az ünnep reggelén megjelenik a *Nap-kelte* stúdiójában a MÚK, a Magyar Újságírók Közösségének, valamint a MÚOSZ, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének elnöke. Egyik jobbról, a másik balról. A beszélgetés konstans eleme Kósa Csaba, aki emberemlékezet óta a MÚK elnöke, és hosszú elnöki pályafutása alatt beszélgetett már Kereszty Andrással, Wisinger Istvánnal, most éppen Eötvös Pállal, a MÚOSZ legújabb elnökével, aki ilyen minőségében most bontogatja szárnyait, és épp ezen az ünnepi reggelen debütált a széles nézőközönség előtt. Minthogy a hazai médiavilág szerkesztőinek egyetlen koncepcionális elképzelésük van az ilyen beszélgetések megtervezését illetően, voltaképp nem is két ember, hanem két oldal ül egymással szemben, nem Kósa Csaba és Eötvös Pál, hanem a jobb- és a baloldal. Ilyen ez a világ, de ugyanilyen, ha két politológust hívnak eszmecserére, mert ilyenkor rendszerint fölbukkan a stúdióajtóban mondjuk Fricz Tamás (jobb) és Csizmadia Ervin (bal). Nem ússza meg a tudomány sem. Baloldali szobrászok, kémikusok vitatkoznak jobboldali szobrászokkal és kémikusokkal, baloldali történész vitatkozik jobboldali történésszel, egyik a másiknak tengelyesen beforgatott ellenpárja.

Egy idő után ezek az emberek párban is kezdenek járni, Fricz Csizmadiával, Kósa (immáron) Eötvössel, a történettudományok szegmensében most már hosszabb ideje Gerő András Schmidt Máriával, mind megannyi Kessler nővér, ha az egyiket hirtelen elvennék, a másik alighanem el is dőlne.

Kósa és Eötvös a sajtó állapotáról beszélnének, ennek az állapotnak az érzékeltetésére idézem a műsorvezető, Betlen János első kérdését, így egészen pontos fogalmunk lehet: „Na most így az ünnepen hadd kezdjem azzal, hogy a sajtó szabad, ugye ez benne van a törvényben, de mégis szoktak panaszok lenni, hogy a korlátokkal kapcsolatban. Hogy látjátok?"

Őszintén szólva, minek szabadnak lenni, ha fogalmazásban eddig jutunk? Ennél az újságírók jelentős része, már amelyik adott magára valamit – annak idején Betlen is adott magára –, már az átkos komenista rendszerben is választékosabban fogalmazott, és akkor még voltaképpen nem is az újságírásnál tartunk, hanem egy mindenkitől elvárható mondatszerkesztési szintnél, mondhatnám azt is, a beszédkészség hétköznapi színvonalánál. Ha mondjuk egy matematikus így beszél, rögtön el is szégyelli magát, de vajon miért nem szégyene ez egy újságírónak? (Még akkor sem, ha úgy egyébként a *Nap-kelte* műsorvezetői közül gyakorlatilag egyedül Aczél Endre képes a folyamatos szabatos beszédre.)

Kósa Csaba úgy nyilatkozik, hogy a magyar újságírás „nem képezi le a társadalom mélyrétegeiben zajló folyamatokat", ennek pedig az az oka, hogy nincs olyan mecénás, aki finanszírozná. Ezúttal is meghallgathatjuk Kósa egyik alaptételét, mely szerint Légrády és Miklós Andor saját pénzéből áldozott a színvonalas újságírásra. „Móricz Zsigmond, Karinthy, Kosztolányi leadták a nagy riportokat, tárcákat, portrékat… ebből éltek meg." Kérdéses persze a gondolat logikája, hogy mitől voltak ezek a lapok nagy példányszámúak, és ehhez a példányszámhoz miként járultak hozzá Kosztolányiék – feltehetően azzal, hogy olvasták őket, és nem pedig csak vitték a pénzt, mint Kósa sugallja –, de ennél is lényegesebb, hogy miért sírja vissza lassan mindenki az állami finanszírozási rendszert, amikor pedig tizenöt éve ennek eltörlése volt a cél, mondván, döntsön a piac! Nem anakronizmus-e a sajtószabadság napján arról beszélni, hogy nem lesz szabad sohasem a sajtó, ha nincs, aki a pénzt öntse bele? Az embernek olyan érzése van, hogy a sajtószabadságot vagy tizenöt éve meghozták, ledobták az udvar közepére, és most ott van. Foglalja a helyet, útban van, kerülgeti mindenki, új csapásokon jár a médiatársadalom, ahogyan szakírók fogalmaznak.

„A sajtó mégiscsak piaci vállalkozás" – mondott ellent Eötvös Pál, és kifejtette, az újságírói szabadságnak rendkívül fontos eleme, hogy a lap, a kiadó nyereséges legyen, ennek pedig föltétele a magas példányszám. Egyben kijelentette, hogy ő nem a *Népszabadság* erőteljes példányszámcsökkenése miatt távozott a laptól (ezt nem kérdezte senki), de ha már kitért rá, a tényleges okokról nem nyilatkozott.

A beszélgetésnek nagyjából a közepe táján gondoltam arra, voltaképp mit is látok én? Ugye, a sajtószabadság napja van. Adott egy kérdezésre alapjában véve alkalmatlan riporter (két agyvérzés után beszélnek úgy az emberek, ahogyan Betlen), van egy visszaváltó rendszerváltó, aki nehezményezi, hogy a szabad sajtót nem hajlandó eltartani senki, és van egy újdonsült MÚOSZ-elnök, aki korábban a szervezetet nem sokra tartotta, csak mióta ő az elnök. Enervált, tárgyát vesztett beszélgetés, perceket, negyedórákat lehet beszélni úgy, hogy senki nem mond semmit. Az egyik évek óta nem szerkeszt lapot, a másik épp most hagyott föl vele, a vezetése alatt álló szervezet pedig egy nevét illetően elég jól hangzó parkoló- vagy levezetőpálya, kinek mi.

Ez persze az elnökök sorsa, 1997-ben a korábbi elnök, Wisinger István abban a pillanatban otthagyta a balatonvilágosi küldöttgyűlést, amint megtudta, hogy nem kapott elég szavazatot a jelöltségre, de az aligai elágazásnál nyomban visszafordult, mert kiderült, hogy új szavazás lesz. Eötvös Pál február elején nem példányszámcsökkenés miatt távozott a *Népszabadság*tól, két hétig hír sem volt róla. Időközben illetékesek bejelentették, hogy a hat nap múlva sorra kerülő tisztújításon Kocsi Ilona az egyetlen elnökjelölt. Ha nem lennék a szövetség tagja, talán nem is érdekelne, hogy mitől változott meg az exfőszerkesztő véleménye a szervezetről, mindenesetre két nap múlva már jelölt volt, és az addigi egyetlen jelölt, Kocsi Ilona máris vesztett. Ennyit az újságírói szolidaritásról, és úgy általában is a szakmai eleganciáról, ezeket az értékeket, gondolom, az új elnök visszahonosítani igyekszik majd.

Aztán vége a beszélgetésnek.

Új emberek jönnek, új beszélgetésre. Kéri László (bal), Stumpf István (jobb), Gerő András (történészi bal). Helyet foglalnak.

„…hát beszélhetünk bármiről. Most teljesen szabad a pálya, bármiről, akár történelemről, akár arról, hogy ma azoknak a dolgoknak mi értelmük van, hogy jutottunk ide. Engem például nagyon érdekel az, hogy március 15-e után hogy váltak szét az utak, hogy hogy radikalizálódott egy-két nap alatt ugye a helyzet a pesti ifjúság mozgalma miatt, és hogy mi lett azokkal, akik kevésbé voltak lánglelkűek, de haladtak tovább, hogy ment ez át? Mikor megyünk Európa felé, tulajdonképpen mi kötött minket Európához? Azt mondják, hogy Szent István, de aztán I. Ferdinánd ugye a XV. századtól, van egy ilyen elmélet is, ugye?" – kérdezte Betlen János.

Egy különleges szerelmi történet Az órák írójától

Michael Cunningham:
Otthon a világ végén

Ulpius-ház Kiadó, 2004 – www.ulpiushaz.hu

Lapunk megjelentetéséhez különösen értékes támogatást akik tavalyi jövedelemadójuk egy százalékával segítették Kérésünk idén is ugyanaz: rendelkezzenek Élet és Irodalom Alapítvány Adószám: 1

VISSZHANG

E heti számunk bővített terjedelemben, változatlan áron jelent meg.

A búcsúlevélről

Tisztelt Szerkesztőség!

Magam is elcsodálkoztam azon, amit Vígh Károly Teleki Pál búcsúlevelének egy mondattal történt kiegészítésével tett és amivel kapcsolatban Karsai László *Érvek a Teleki-szobor mellett* című cikkében értetlenségének ad kifejezést (*ÉS*, 2004/11.). Karsai megállapítja: nehezen érthető, hogy a szoborpárti történész mért tartotta szükségesnek Teleki búcsúlevelének a meghamisítását. Amikor Vígh Károlynak a Karsai által joggal vitatott mondatot idéző írása megjelent, felhívtam előbbit (régóta ismerem), és megmondtam, hogy téved, mert ez a mondat nem szerepel a számos dokumentumban ismertetett, olykor fénymásolaton közölt, sőt néhány évvel ezelőtt eredetiben egy kiállításon bemutatott búcsúlevélben. Azt a választ kaptam, hogy ő Csicsery-Rónay Istvántól tudja. Felhívtam őt is (szintén régi ismerős). Közölte velem, hogy a szöveg hiteles. Megtalálhatom C. A. Macartney *Teleki Pál miniszterelnöksége 1939–1941* című könyvében, ami 1993-ban jelent meg Budapesten, az Occidental Press kiadónál. A kiadvány a szerző *October Fifteenth: A History of Modern Hungary 1929–1945* című művének XIII–XIX. fejezetét tartalmazza.

A brit kutató, akinek alkalma volt a háború után emigrált volt miniszterelnökségi államtitkárral, Bárczy Istvánnal találkozni, ezt írja e levéllel kapcsolatban: a kormányzóhoz intézett levelet Bárczy „igyekezett fejből megtanulni". A memorizált szöveg ugyan nem teljesen biztos, de nagyjából a következőképpen hangzott: „Főméltóságú Uram! Megszegtük a saját szavunkat és vádolom magamat, hogy nem tudtam megakadályozni a Jugoszlávia ellen irányuló német akcióban való részvételünket. Hagytam, hogy a nemzet elveszítse becsületét. A jugoszlávok baráti nemzet. Főméltóságod ezt Mohácson is kijelentette. De most gyávaságból a gazemberekkel szövetkeztünk. A Délvidéken a magyar és német kisebbségek elleni atrocitásokról szóló hírek nem igazak, mindez egyszerűen német koholmány. Talán önkéntes halálommal szolgálatot tehetek a nemzetnek."

Csicsery-Rónay nekem adott tájékoztatásában erre a szövegre utalt, aminek alapján Vígh a mondatot idézte. Arról, sajnos, megfeledkezett, hogy a könyv 282. oldalán a következő függelék olvasható: Amikor Macartney könyvét megírta, az eredeti Teleki-levél pontos szövege még nem volt ismeretes. Ez csak később került elő a következő szöveggel: „Főméltóságú Úr! Szószegők lettünk – gyávaságból – a mohácsi beszéden alapuló örök-békeszerződéssel szemben. A nemzet érzi és mi odadobtuk becsületét. A gazemberek oldalára álltunk – mert a mondvacsinált atrocitásokból egy szó sem igaz! Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem! Hullarablók leszünk, a legpocsékabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok. Teleki Pál." A lap alján meg van adva a forrás (Juhász Gyula: *A Teleki-kormány külpolitikája, 1939–1941*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1964).

Bárczy István jó néhány évvel a levél olvasása után a lényeget illetően jól emlékezett. Csicsery-Rónay István csak a Macartney-könyvben idézett Bárczy-féle szövegre emlékezett. Vígh Károly, szemben Bárczyval és Csicsery-Rónayval hivatásos történész. Nem lett volna szabad beérnie a rövid, röpke információval, hanem ellenőrizni azt. Hiszen a Teleki-levél számos műben olvasható. Az ellenőrzés elmulasztásával kitette magát a történelemhamisítás vádjának.

Szívélyes üdvözlettel

Del Medico Imre

Ferenczy Erzsi emléke

Ferenczy Béni gyönyörű felesége, múzsája és örökös modellje ezen a március 15-én lett volna százesztendős. Megközelítette ezt az életkort, 96 évesen halt meg 2000-ben, s utolsó látogatásaim egyikén is azt mondogatta: „Ugye, milyen rövid ez az élet!" Pedig fantasztikus korszakot élt át, nem éppen könnyű körülmények között. Nagybányán született 1904-ben, amikor az ottani festőiskola éppen virágjában volt. Gyermek- és ifjúkorában már itt bejáratos volt a Ferenczy családhoz, amelynek minden tagja művész volt, de Bénivel csak később, 1932-ben, Moszkvában kötötte össze a sorsát, ahová első férjével, Kovács Miklóssal érkezett. Bénivel együtt hamar felismerték, mit rejt a valóságban a szocialista Ígéret földje, még idejében elmenekültek, Bécsbe költöztek, ahonnan azután az Anschluss elől települtek át Budapestre. Ekkor ismertem meg őket, s lettem már gyerekként is csodálója Béni sugárzó szellemi eleganciájának, Erzsi üde szépségének, megtörhetetlen kedélyének, energiájának, e különbözőségében is olyannyira összeillő, rendkívüli emberpárnak. Az életemet köszönhettem nekik. 1944-ben, szüleim elhurcolása után Erzsi volt az, aki folyamatosan törődött velem és öcséimmel, újra meg újra búvóhelyeket keresett nekünk s közben újra meg újra befogadott menekültekkel már amúgy is túlterhelt lakásukba. Nevetve vállalta, szépségével és eleganciájával fölényesen hárította el a veszedelmeket, miközben nagyon is tisztában volt a kockázattal, amikor – többek között – a Jaulusz nővéreket, nagynénéimet kihozta a gettóból. Jászai Mari téri, majd Herman Ottó utcai otthonuk, amelyet Erzsi tévedhetetlen ízléssel rendezett be, mindig Budapest egyik szellemi központja, európai góca volt. A nehéz években az embereket is biztos érzékkel ítélte meg, a silányakat közismert szókimondásával elüldözte, az igaz barátokhoz gyengéd és hűséges volt. Emberi nagysága és energiája akkor mutatkozott meg igazán, amikor Ferenczy Béni 1956 novemberében, a nemzeti tragédia által kiváltott agyvérzés következtében féloldalára megbénult. Élete hátralévő, művészileg is mesébe illő évtizedében Erzsi tartotta fenn testét és lelkét, ő lett a tolmács a néma művész és a világ között, ő volt ápolónője a János-kórházban lefolytatott haláltusájában. Ezután még három évtizeden át sütkérezhettek barátai Erzsi tüneményes egyéniségének napsugarában, de mindnyájan tudtuk, hogy igazi feladata Béni halálával befejeződött.

Litván György

A Közgazdasági Egyetem

gazdaságtörténet-oktatásáról

Sokra értékelem, ha valaki már hallgatóként nyíltan vállalja a véleményét hozzá képest nagyhatalmú intézményekkel szemben. Nem árt azonban, sőt esetenként hatásosabb is, ha ezt a szerző árnyaltan és az összes szükséges információ birtokában fogalmazza meg, ami sajnos Rosta Miklós esetében nem igazán sikerült (*Sajátos gazdaságtörténet*, *ÉS*, 2004/11.). Mint a cikkben szereplő (ha tetszik inkriminált) tanszék vezetője ennek kapcsán két kérdést szeretnék némileg alaposabban megvilágítani az egyetemünk gazdaságtörténet-oktatásában nyilván kevésbé járatos *ÉS*-olvasók számára: a hallgatók állítólagos egyoldalú ismeretekkel való traktálását, illetve a tanszék tétlenségét a szerző által súlyosan elfogultnak minősített egyetemi jegyzettel, tágabban a gazdaságtörténet oktatásával kapcsolatban.

Rosta Miklós szövege, bár a szerző megjegyzi, hogy az első kötet már nem tananyag, mégis azt a tévképzetet kelti az olvasókban, mintha az egyetem gazdaságtörténet-oktatása manapság *kizárólag* Szakács Sándor jegyzetére alapozna. 2002 eleje óta – amikor is átvettem a tanszék vezetését – azonban nem ez a helyzet. Egyrészt ismét használatba vettük a Honvári János által szerkesztett tankönyvet (melyben az érdeklődő hallgató találhat más szerzőtől írott fejezetet a vitatott két világháború közötti korszakról), s a szóban forgó periódust oktató docens óráinak szelleme és tartalma is jelentősen eltér a fenti jegyzetétől. Persze az órák látogatása nem kötelező, csak a vizsgázás – a többoldalú tájékozódás lehetősége azonban ma már egyértelműen adott azok számára, akik azt igénylik.

Ami állítólagos tétlenségünket illeti, ez év februárjában jelent meg az Aula Kiadónál 650 oldalas, az 1700-as évektől az 1990-es évek elejéig tartó időszakot felölelő, Kövér György és jómagam szerkesztésében fiatal kollegák által összeállított gazdaságtörténeti szöveggyűjteményünk, mely a következő félévtől válik tananyaggá. Korábbi elhatározásunk alapján a közeljövőben vitatjuk meg – Rosta Miklós ajánlásától függetlenül – azt, hogy milyen tankönyvből oktassunk a jövőben. Sajnos, utóbbi elkészítése jóval körülményesebb, mint egy vitacikk írása (vagy az arra való válaszadás), így annak megszületése valószínűleg ismét körülbelül kétéves folyamat lesz. Amúgy – tehetem hozzá – ma már nemcsak gazdaságtörténetet oktatunk, hanem az elmúlt években két új tárgyat is bevezettünk (társadalomtörténet és történeti demográfia), természetesen szintén egészen más tankönyvekkel.

De két megjegyzés erejéig hadd térjek vissza Szakács Sándor gazdaságtörténet-jegyzetére. Amikor átvettem a tanszéket, akkor csak abból választhattunk, hogy az 1945 utáni korszakra nézve vagy elfogadjuk az addigi tananyagot, vagy egyáltalán nincs tankönyv, ami alaposan megnehezítheti a hallgatók munkáját (különösen, ha élve lehetőségeikkel, az előadásokat sem kívánják látogatni). A tanszék az előbbi megoldás mellett voksolt. Lehet, hogy döntésünket befolyásolta volna, ha a hallgatók mást óhajtanak, erre azonban nem kaptam jelzéseket. Rosta Miklósnak sem állt módjában engem két év alatt megkeresni, mindjárt az (előző) rektornál és a sajtónál kezdte a panaszkodást. Tartok tőle, hogy ez a közélet mai, amúgy is felzaklatott légkörében nem volt a legszerencsésebb megoldás, s talán nem is nevezhető teljesen korrektnek.

A másik megjegyzés a hallgató általi konkrét felvetésekkel, idézett adatokkal és félmondatokkal kapcsolatos, melyek tárgyalásába egyébként nem szeretnék részletesen belemenni, miután azok egyrészt nem képezik szorosabb szakterületemet, másrészt úgy vélem, hogy e lap hasábjait nem illendő ezzel terhelni. Annyit azonban jelezni szeretnék, hogy ha egy *gazdaságtörténeti* jegyzet bírálatát nem annak fő tartalmi vonulatára, hanem a mellékesnek tekinthető – nem egy esetben valóban vitatható – *politikatörténeti* mondataira korlátozzuk, akkor ez ugyanolyan elfogultságnak (sőt szakmai hibának) tekinthető, mint amit a bíráló a jegyzetíró professzor szemére vet.

Azt hiszem mindazonáltal, hogy lehet az eltérő vélemények ütköztetésének, a dolgok megvitatásának pozitív kicsengése is, mivel javíthatatlanul optimista vagyok. Örülök ugyanis annak, hogy egy közgazdásznövendék ilyen érdeklődést tanúsít történeti kérdések iránt, ugyanis, amióta a szabad munkaerőpiac kialakult, a közgazdász- és filoszbérek ollója szétnyílt, érdeklődő hallgatókkal egyre kevésbé van elkényeztetve tanszékünk. Rosta Miklós írása engem tehát azzal kecsegtet, hogy talán mégsem reménytelen, mégsem észrevétlen munkánk. Reméljük, erről máskor, más megvilágításban is szó esik majd, akár az *ÉS* oldalain is. Hadd reménykedjem továbbá abban, hogy néhányan talán azért is meg fognak keresni, hogy kutatni akarják a magyar gazdaság és társadalom történetét, nem csak bírálni. Az sem baj, ha ezt másként teszik, mint az előző generációk.

Faragó Tamás
tanszékvezető, BKÁE Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék

Nevünk csak áruvédjegy?

Seherezádé kimeríthetetlennek tűnő mesemondó képességét is eltörpülni véltem a csoda mögött, amikor nevem alatt az általam meg sem írt recenziót megláttam az *ÉS* március 12-i számában. Tulajdonképpen megtisztelőnek is érezhetném, ha bárki nekem tulajdonítaná a tudományos kutatásszervezési kérdésekkel foglalkozó kitűnő és érdekes cikket, de hát, a tréfálkozást félretéve, nem erről van szó. Csak a sajtó egyik réges-régi bevált gyakorlatáról, ha úgy tetszik, illemszabályáról. Egyebek közt a publikált munkák alapján (is) történő értékelésről, amiről a nálam minden bizonnyal fiatalabb névrokonom is említést tesz könyvkritikájában. Nyolcvannégy éves koromig – mert még dolgozom – egyebek közt tizennégy regény-, illetve elbeszéléskötetem, több útirajzom, mintegy harminc kötetnyi regény- és egyéb fordításom jelent meg, és mi több: évtizedekig jelentek meg írásaim az *Élet és Irodalom*ban is. Névazonosság esetén – ezt mint egykori szerkesztő is tudom – a később jelentkező szerző nevét vagy valamilyen megkülönböztető betűvel, illetőleg tudományos vagy egyéb munkásság esetén a foglalkozás feltüntetésével szokták megjelölni.

Nemes László
író

ÚJ HELYSZÍNEN az ÉS-vacsorák

A főszakács: Váncsa István

Négy év után elköltözünk a Vasas Családi Vendéglőből, és új helyszínen, a Zsákbamacska étteremben tartjuk a hó végi szokásos vacsorákat. (VI. kerület, Lovag utca 3., a Nagymező utca felől ötven méter.)

Ez alkalomból köszönetet mondunk a Vasas vendéglő valamennyi munkatársának, vezetőjének, és az ő nevükben is mondhatjuk, hogy a legnagyobb egyetértésben váltunk, az évek során mondhatni baráti viszonyba kerültünk velük. A színhely kivételével a továbbiakban nem változik semmi: mindig a hónap utolsó csütörtökén, este 7 órakor kezdődik a vacsora – a márciusit kivéve, ez azonban igazán egyedi eset: a márciusi főszakács, Váncsa István március utolsó csütörtökén ezúttal külföldön tartózkodik, így ez alkalommal – hangsúlyozzuk: ez alkalommal – április 1-jén, csütörtökön tartjuk a vacsoraestet.

A program ugyanaz: Pápai Erika és Vallai Péter felolvas, ajánlatos az előzetes helyfoglalás, különösen most, hogy az új étteremben első alkalommal találkozunk. Telefonszám: 354-1810.

Előételek: Sült cheddar-oliva-golyók; Bárányhússal töltött hagyma; Csípős, meleg csirkesaláta ananásszal. **Levesek:** Fűszeres, csípős tökleves csirkehússal; Rokfortos karfiolkrémleves Armagnackkal; Sörös sajtleves. **Főételek:** Harcsa Bienville módra; Marhafartő részegasszony módra; Csirkecombok Rongy Elek módra; Spirelli fetával és sült paprikával. **Desszertek:** Lopakodó gerilla; Tökös tündér parfétorta.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az

»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

Hirdessen az ÉS-ben!

E heti számunk 20 426 példányban jelent meg. Ebből a Magyar Posta, a Lapker Rt. és az alternatív terjesztők megrendelése alapján országosan **6563 példány jut előfizetőinkhez, 13 740 pedig áruspéldányként kerül forgalomba.** A hirdetés technikai feltételeiről, valamint **83 ezres olvasótáborunk** (Szonda Ipsos-Gfk. 2002. I. félévi adat) összetételéről további részletes információt ad Andóné Váczi Gabriella a 210-5149 és a 210-5159-es telefonon.

Következő számunkban interjú Bodor Ádámmal (Rádai Eszter)

ÉLET ÉS IRODALOM

Kiadja az
Irodalom Kft.:
ÉS Alapítvány
Journal Art Alapítvány

Megjelenik minden pénteken

Főszerkesztő:
KOVÁCS ZOLTÁN

Főszerkesztő-helyettes:
TARNÓI GIZELLA
VÁNCSA ISTVÁN

Olvasószerkesztő – művészetkritika:
SZIRA PÉTER

Szerkesztők és fogadóórák:

Vers:
CSUHAI ISTVÁN
csuhai@es.hu
kedd 10–13

Széppróza:
DÉRCZY PÉTER
kedd 10–13

Könyvkritika:
KÁROLYI CSABA
kedd 10–13

Publicisztika (külföld):
PETŐCZ GYÖRGY

Interjú:
RÁDAI ESZTER
kedd 11–13

Tárlat, színház, grafika:
SZIKSZAI KÁROLY
hétfő 11–13

Tervezőszerkesztő:
BORSOS SZVETLÁNA
KABÁN ESZTER ANNA

Munkatársak:
BAKÁCS TIBOR S.
DARVASI LÁSZLÓ
MEGYESI GUSZTÁV
MOLNÁR ERZSÉBET

Korrektor:
GAJDÓ ÁGNES

Terjesztés, hirdetés:
ANDÓNÉ VÁCZI GABRIELLA

Index: 25-44
HU-ISSN 0424-8848
Szerkesztőség:
1089 Budapest, Rezső tér 15.
(Bejárat a Gaal Mózes utca felől)
1450 Budapest, Pf.: 84
Telefon: 303-9211, 210-0969, 210-5861
Telefax: 303-9241
E-mail: es@es.hu
Internet-cím: www.es.hu
Kiadja: Irodalom Kft.
Felelős kiadó:
a Kft. ügyvezető igazgatója
Telefon: 303-9211
Hirdetésfelvétel: Rezső tér 15.
Levilágítás: Chroma-TOP

Lapterjesztés: Irodalom Kft.
1089 Budapest, Rezső tér 15.
Telefon: 210-5149, 210-5159
Terjeszti a Magyar Posta, a Lapker Rt.
és alternatív terjesztők

Bankszámlaszámunk: Budapest Bank Rt.
10102237-07105005-00000008

Nyomtatás:
West Hungary Nyomdai Centrum
Nyomda igazgató: Jens Dänhardt

A lap a Soros Alapítvány, a Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány (OSI), a József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány támogatásával készül.

További támogatóink: olvasóink, akik adóforintjaik egy százalékával támogatják a lapot.

Az Élet és Irodalom Alapítvány bankszámlaszáma: 11786001-20043393

Az ÉS kommunikációs partnere:

Westel
a Kapcsolat

Lapzárta: kedd, 11 óra

Meg nem rendelt kéziratokat lehetőségeink szerint gondozunk, de csak felbélyegzett, válaszborítékos levelekre áll módunkban válaszolni.

Előfizetési információk
A Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ (1089 Bp., Orczy tér 1.) és kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban, illetve a hírlapkézbesítőknél az előfizetési díj 2003-tól egy évre 11 856 Ft, fél évre 6300 Ft, negyedévre 3366 Ft, egy hónapra 1170 Ft.

Kedvezményes éves előfizetés 11 300 Ft a Pont Könyvesboltban (Bp., V. Nádor u. 8.), valamint a szerkesztőségben. Előfizetési csekk, illetve számla a 210-5149, 210-5159-es telefonon, a 303-9241-es faxon vagy e-mailen **es@es.hu** igényelhető

Külföldi előfizetés: a szerkesztőségen keresztül. **Éves előfizetési díj: 160 USA-dollár, a környező országokba 130 USA-dollár** a bankszámlánkra történő befizetéssel (a szerkesztőség egyidejű értesítése mellett).

További előfizetési információk a honlapunkon **www.es.hu**
Terjesztési reklamációk, címváltozás stb. bejelentése a 06-80-444-444-es postai zöld számon vagy a kiadó telefonszámain.

1021

Kedd, 1964. június 9.

FERENCZY BÉNI
székesfehérvári kiállítása után

Székesfehérvár egy idő óta képzőművészeti kiállításaival nemegyszer országos érdeklődés középpontjába került. A nagy sikerű *Csontváry-kiállításról* elmondhatjuk, hogy ezt a művészt a brüsszeli diadal után valójában Székesfehérvárott »fedezte fel« hazai közönségünk. Napjaink egyik nagyon tehetséges fiatal festőművészét: *Kondor* Bélát a székesfehérvári kiállítás mutatta meg először alkotásai legjavában. S a napokban zárult a székesfehérvári István Király Múzeumban a betegségéből felgyógyult *Ferenczy* Béni szobrászművészünk akvarell- és rajzkiállítása.

Jóleső tudat, hogy egy vidéki városunk képzőművészeti kiállításainak megrendezésével mindinkább jelentős szerepet tölt be képzőművészeti életünkben. Ezt a pezsgést részben annak is köszönheti Székesfehérvár, hogy az István Király Múzeumban néhány esztendeje egy fiatal művészettörténész-házaspár dolgozik — Kovács Péter és *Kovalovszky* Márta —, akik tehetségesen, szívvel-lélekkel kapcsolódtak be a város és a megye kulturális életébe.

Az István Király Múzeum kiállítási termében e héten lekerültek a falakról Ferenczy Béni képei, amelyek kivételesen nagy élményt adtak a látogatóknak. A súlyos betegségéből felépült Ferenczy Béni bal kézzel rajzolt és festett képei az élet újjongó szeretetéről beszéltek. A művészt betegsége évekig tétlenségre ítélte, s mégis a vonalak ritmusának, a színek harmóniájának szépsége optimizmussal töltötte el a kiállítás közönségét. Ferenczy Béni képeinek láttán felidéződnek Bernard *Shaw* szavai, amelyeket *Az orvos dilemmája* című színművében egy fiatal Dubedat nevű festő mond haldoklásában: *»Hiszek Michelangelóban, Velasquezben, Rembrandtban, a vonalak hatalmában és a színek misztériumában, az örökké való Szépségben, amely megvált minden bajainktól, a Művészet hivatásában, mely ezt a két kezemet megáldotta.«*

Ferenczy Béni, a *szobrászművész* munkásságában mindig fontos szerepet kapott a *rajz* és az *akvarell*. Csak részben voltak ezek a lapok tanulmányok, nagyobbrészt önálló műalkotások. Amikor bal kezével újra megtanult rajzolni, festeni, egyszerre megint érezte maga körül azt a meleg, életteljes világot, amelyet még gyermekkorában édesapja: Ferenczy Károly környezetében ismert és szeretett meg, amikor először tanulta a természetet rajzolni és festeni. Ferenczy Béninek, akárcsak ikertestvérének, Ferenczy Noéminek, lényegében mindig festői látása volt, rajzban, akvarellben fogalmazta meg mondanivalóit. Ma már nem képzelhetjük el Ferenczy Béni teljes életművét a betegségéből felgyógyult művész rajzai, akvarelljei nélkül.

Környei Elek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Kedd, 1964. jú

A béke

Cs jövő feladata

tárgyalt az Országos Bé

Az Országos Béketanács hétfőn a Parlamentben ülést tartott. Részt vett a tanácskozáson *Rónai* Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, s ott volt társadalmi életünk sok más neves személyisége. Nagyhírű tudósok, írók, művészek, egyházi vezetők, a termelő munkában és a békéért folytatott küzdelemben kitűnt munkások, dolgozó parasztok, társadalmunk legkülönbözőbb rétegeinek képviselői foglaltak helyet a Vadász-teremben.

Szakasits Árpád, az Országos Béketanács elnöke megnyitójában hangsúlyozta, hogy a testület *a magyar békemozgalom eseményekben gazdag hónapjai után* ült össze. *Budapesten tartotta ülését a Béke-világtanács elnöksége,* amely *számos fontos határozatot* hozott a mozgalom továbbfejlesztésére, munkájának eredményesebbé tételére. A nemrég lezárult *leszerelési hónap* eseménysorozata pedig méltóképpen demonstrálta népünk őszinte békeakaratát, s békemozgalmunk erejét. Szakasits Árpád megemlékezett a békéért folytatott küzdelem több kimagasló alakjának elhunytáról, akiknek életműve előtt néma felállással *tisztelegtek* az Országos Béketanács tagjai.

hónap eseménysorozatában összesen több mint 1 800 000 magyar munkás, dolgozó paraszt és értelmiségi csatlakozott a béketanács kezdeményezéséhez, s személyes részvételével, felszólalásaival hitet tett a béke, a békés együttélés, az általános és teljes leszerelés mellett.

— A leszerelési hónap sikeres megrendezése után *újabb feladatok* állnak előttünk. *A Béke-világtanács elnöksége budapesti ülésének határozatai alapján erősíteni kívánjuk az együttműködést mindazokkal az erőkkel, amelyek korunk vitás kérdéseinek békés rendezését kívánják elősegíteni.* Ennek jegyében arra készülünk, hogy delegációt hívunk többek között Amerikából, Japánból, Angliából, a Német Szövetségi Köztársaságból, Görögországból, Franciaországból. Erősíteni kívánjuk kapcsolatainkat az angol, a nyugatnémet, az osztrák, a skandináv és a francia húsvéti menet bizottságokkal. Részt veszünk az *Európa biztonságáért* címmel sorra kerülő nemzetközi konferencián és igyekszünk eleget tenni számos európai, latin-amerikai, afrikai, és ázsiai ország békemozgalma meghívásának

— A tudományos bizottság tagjainak egy csoportja *kidolgozza a magyar tudósok ja-*

Ferenczy Béni szobrász

Új Ember 1945.nov.25. 5.old.
Képzőművészeti szemle

Ferenczy Béni szobrász

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 10. sz. 335. o. - A Művészeti Tanács Hírei.

Ferenczy Béni szobrász

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 5. sz. 1980. - Művészeti Hírek.

A „Momento Sera"...

Ferenczy Béni szobrász

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 5. sz. 1990. A Művészeti Tanács
ülései.

Ferenczi Béni rozhrádz

Szabad Nép 1945. IV. 19. – 6. l.

Ferenczy Béni.

Magyar Nemzet.
1949. III. 1., 4. old.
(:Bezámolás:)

Ferenczy Béni szobrászművész.

Magyar Nemzet 1950
január 15. 7. old.

A Művészeti Alkotások N. V.
forgalomba hozatala.

Ferenczy Béni festő.

(:„Szabadság-díjas.:)

Magyar Nemzet.

1946. II. 13.; II. évf., 34. n.

(:Hír.:)

Ferencz Béni.

Magyar Nemzet.
1948. I. 6. 5. old.
(:Ripost.:)

Ferenczy Béni nabrák.

Magyar Nemzet.

1946. VII. 7.; II. évf. 148.

(: Bekémolé :)

Ferenczy Béni festőművész.

Magyar Nemzet.

1946. VII. 28.; II. évf. 141. sz.

(:Hír.:)

Francisci Béni.

Magyar Nemzet.
1947. III. 8.; III. évf. 56. sz.

3. old.
(: Ripost. :)

Ferenczy Béni szobrász.

Szab.Nép.1951.232.sz.okt.4. 6.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964
JELENKOR

1021 Ferenczy Béni

FERENCZY BÉNI rajza

IDEGEN VÁ

Válogatok. Magamhoz annyit en
szik. Ha itt egy ház leomlana, ink
mint tragédiát. Nem az enyém az ég
Játék a fény, a fény, ha kínlódás szülötte is. Játék a sötétség,
nem az enyém sors módján, menthetetlenül.

Hanem a szó, a szó veszélyes. A szükségesnél kell maradnom: „Kérem, merre találom ezt?" „Viszontlátásra!" „Köszönöm."

A szükségesnél kell maradnom. Magáról senki se beszéljen. A szó veszélyes. Ha kitárul előttem egy itteni élet, elvesztem erőim. A boldog különállás részvétté válik: együtt sírok és örülök, de már nem választás szerint.

1021

OLVASÓ LEÁNY

(Ferenczy Béni tusrajza)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
CSEPEL
1965 JUN 25

TÉK UTCAJA

**an élő néger
nböztetés pok-
, de doktori
inthogy kifutó
n. Regénye a
kilenc millió
siszta módsze-
népének ma-
érek.**

ezelőtt jöttem
ozzánk. Egye-

éni.
hér embert,
k holtan a

— mondta
kete kendőjét.
övette.
esélt nekem.
vallomásában
Valahogy így

apa az egyik
gyon fáradt,
az ételt is
jól eszik, de
ott hagytam
ed. Le sem
kopogást hal-
Rendőr, nyisd
ja. Én félek,
n tudjam, ki
ost már tud-
net, és való-
át, még felfal
fehér rendőr
, dörzsöli a
ör, mondom

romkodik, aztán odalép az én ágyamhoz. Fölé hajol, és erre a papa, már egy csöppet sem reszketve, fölkapja a széles kést az asztalról, és odalép a lehajló fehérhez! A fehér ember felkapja a fejét, és a papára mered, papa meg beledöfi a kést a nyakába. Benne is hagyja, a rendőr meg leesik a földre, rugdalózik és hadonászik, papa meg csak nézi, és azt mondja: Soha többé nem fogok félni a rendőrtől, isten a tanúm, nem fogok félni, amíg csak Dinku Dikae a nevem.

Rebone azt mondta, Dinku Dikae arra kérte, ne tagadjon semmit, mondja el a teljes igazságot. Amikor megtette a bíróság előtt, a tanúk kijelölt helyén, akkor láttam életemben először zokogni. Szánalmasan törékenynek látszott.

Dinku Dikae csak ennyit hozott fel a maga védelmére:

— Megöltem, mert megsértett engem és mindenkit, akinek az ereiben az én vérem folyik. — Ezután elismételte a rendőr szavait. Egyébként minden kérdésre megtagadta a választ.

Halálra ítélték.

1021 1964 APR

Ahogyan a műalkotás megszületik...

— Ferenczy Béni kiállítása előtt —

A második emeleten, a kiállítás termében találkoztunk. Kovács Péter, az István Király Múzeum művészettörténésze szobrok, vázlatok között jár, töpreng. És pénteken, május elsején Hubay Miklós író már meg is nyítja Ferenczy Béni gyűjteményes kiállítását a székesfehérváriak előtt.

Mit akar mondani a tárlat? Mit kíván kifejezni az érkező számára, a művészet nyelvén? Erről beszélgetünk most a kopadlójú, tágas teremben, amely néhány nap múlva ismét a művészet temploma lesz.

— Talán azt — próbálja a művészettörténész megfogalmazni, — azt a gondolatot: hogyan születik a műalkotás? Mi mindennek kell történnie egy-egy kompozíció megteremtődéséig?

A „Játszó fiúk"-at nézzük. A kompozíció gondolata a harmincas évek közepén született a mesterben. Ez a szobor 1947-ben készült. Tíz év vázlatai, figurái mutatják a közbenső utat a látogató számára.

És még valami...

Ferenczy Béni 1948-ban az elsők között kapott Kossuth-díjat. 1956-tól súlyos betegség kínozza — megbénult a jobboldala. De a művész nem adta fel a harcot. Bal kézzel alkotott tovább. S ha nem is tud beszélni, megszólal ismét és ismét, a műalkotások nyelvén.

Betegsége óta először láthatunk Ferenczy Bénitől gyűjteményes kiállítást. A nyolc betegséggel küzködő év munkájának gyümölcse ez a hét szobor, s ez a hetven grafika, amely most Fehérváron kerül közönség elé.

Járunk a szobrok között. Az érc finoman kimunkált körvonalaiból most ágon kapaszkodó fiú alakja bukkan elénk. Határtalan lendület, határtalan energia, szinte muzsikál a mozgás harmóniája.

De menjünk csak tovább. Itt a másik. Álló fiú bronzszobra. Itt a másik, a korábbi, a „Jobbkezes" alkotás is. Ez a figura hasonló gondolat, hasonló érzés szülötte. És mégis gyökeresen más. Balkézzel alkotta — mégis gyönyörű.

Ami itt a szem elé tárul: a munka győzelme. Talán nem véletlen, hogy pontosan azon a napon, a munka ünnepén nyílik meg csodálói számára.

— mekis —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17,
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

...zni.

A javaslatokat, észrevétele...
...et és kéréseket a szakembe...
...k a tanterv végleges össze...
...lításánál figyelembe veszi...
...ajd. (MTI)

...k a hegyel...

...gy 30 000 nő ellen követtek e...
...rőszakot. A vidék legrettegetebb banditája Teofilo Rojas, ...kiről hivatalosan úgy tudják, ...ogy 555 embert ölt meg, a ...alóságban azonban ennél jó...al többet.

Kolumbia gazdasági életét ...okáig a külföldi tőke tartot...a hatalmában. Az ország la...osságának legnagyobb része ...endkívül kezdetleges körül...mények között él. Végül mégis ...negindult az iparosítás és ...egyesek máról holnapra mesé...en meggazdagodtak, mások ...edig még szegényebbek let...ek, mint azelőtt. A harmin...cas évek táján aztán meg...szűnt a külföldi tőke beözön...ése, és felütötte fejét a világ...szerte pusztító gazdasági vál...ság.

A rablás, gyilkosság min...dennapos jelenséggé vált. A ...gazdagabbak rettegtek vagyo...nukért, életükért. A leszámo...ások néha politikai jelleget ...öltöttek. Végül, a hadsereg ...egítségével úgy-ahogy, hely...reállították a rendet, ám ek...kor már nagyon sok ember ...megszokta, hogy rablásból él...en

...erdemelt kitüntetést, jutalma-

...őrökkel. Rojas őrszemei azonnal jelezték a könnyűnek ígérkező zsákmány közeledését. A banditák előbújtak. Ekkor azonban a rendőrök is felbukkantak minden oldalról. Heves tűzharc kezdődött. Rojas megkísérelte a rendőrgyűrű áttörését, de életét vesztette. Emberei közül azonban néhánynak sikerült elmenekülnie, s a kolumbiai sajtó szerint a helyzet most még válságosabb, mert a banditák mindenáron bosszút akarnak állni vezérük életéért.

A legfurcsább az, hogy ebben az országban, amely hemzseg a banditáktól, nincs halálbüntetés.

A kolumbiaiak büszkék erre, s azt mondják, ez a civilizáció magas fokának jele. Legjobban természetesen a banditák örülnek ennek mert akármilyen szörnyűséget követnek el, tudják, hogy halálra nem ítélhetik őket. A bíróságok meglepően enyhe bün-

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 JUN 25

Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészt combnyaktöréssel a János-kórházba szállították és megoperálták. A műtét sikerült, és az orvosi vélemény szerint a mester egy hónap múlva újra járhat.

✉

Meghívásos pályázaton nyerte el Eigel István festőművész a debreceni Agrártudományi Egyetem nagy előadótermének előcsarnokába kerülő 80 négyzetméteres secco falkép tervezését.

*

Dudits Andor, a millenniumi évek történeti festője, száz éve, 1866. június 25-én született. Falfestményei díszítik az Országházat, az Országos Levéltár falait, a pécsi egyetemet. A kassai dómban Rákóczi életének jeleneteit festette meg falképekben. 1944. novemberében bekövetkezett haláláig tevékeny részese volt a képzőművészeti életnek. Dudits Andor kezdeményezésére épült föl a Kelenhegyi úti Művészház.

Árpád u.

gyméretű.
ises, délke-
s, beépített
komf. luxus
2 szobás
sszkomfortos
cserélem
érítéssel. —
ratú előny-
Ibrahim u.
einer. Meg-
nap.

öldövezeti
összkomf.
öltségtérítés.
ném belvá-
szobás össz-
nat. 184-064

ynek pótlék-
lc helyiség-
tszoba hal-
leres, tele-
czi úti la-
ltségtérítés-
ném, hason-
világos há-
, vagy ma-
al házra. —
, este 411-

(gázbojleres fürdőszo-
ba, telefon) lakásom-
ban fiatal egyedülálló,
rendszerető nőnek al-
bérlet kiadó. »Orvosnő
előnyben N. 2422« jel-
igére a kiadóba.

Közismert pesti művész
külön bejáratú albér-
leti szobát keres, bu-
dai előnyben. »Vidám
fiúk 84923« jelig. a
Felszabadulás téri hir-
detőbe.

Középkorú értelmiségi
férfi, külön bejáratú
bútorozott, vagy üres
albérleti szobát keres,
lehetőleg Budán a XI.
kerületben, sürgősen.
Leveleket »Pontos fi-
zető N. 492« jelig. a
kiadóba kérek.

INGATLAN

350 n.-öl közműves
telek Pasaréten, köz-
lekedéshez közel eladó.
160 346

fűtéses
lakással
»Körkilá
jelig. a

Eladó F
Rákos
alul)
konyhás
öl telek
lon, bus
Lakottan
cserével
Tulajdon
Ugocsa

Rákoshe
komf. c
csón el
konyhás
beköltözh
II., Löv
1. ajtó.

Eladó 1
300 n.-ö
lek. Tul
XIII., U
III. 4.

XI. ker
egyszob
kertes ör
egyik a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 MÁJ. 12
CSEPEL
Ferenczy Béni

Ferenczy Béni grafikája

több helyen igen soka
tak az éjszakai dolgo
zül. Egyenletes, nyugo
álomban... Munkaide
lős közepén!

A rendészek tehát
varták ezt a nyugod
és talán sikerült
nyugtalanságot is ébreszteni az
álmos dolgozókban s művezetőikben, üzemvezetőikben, kiknek a műszakok rendjéért, a termelőmunka zavartalaságáért felelniük kell.

✦ Hortyogás a fürdőkádból

A Szerszámgépgyárban, a szerszámgyárrészlegben, alva találták a rendészek *Olajcsek László* maróst, aki közvetlenül a gépe mellett aludt, a gép közben bekapcsolva forgott (!). *Gyarmati István* esztergályos ugyanis szintén aludt, s amikor sikerült felébreszteni — nem is volt olyan könnyű —, Olajcsekkel együtt arra hivatkozott, hogy fáradtak voltak.

Szegények!

A gyár tengelypersely-üzemében még két dolgozót, *Dóczi Jánost* és *Schiff Istvánt*, a kísérleti üzemben egyet, *Gonda Pált* találták alva. Bebizo-

gyása miatt is
hatják.

✦ A műszakvezetők is nyugodtan alszanak?

Az esetekről feljegyzéseke
küldtek a gyárak igazgatósá
gainak. Pár válasz megérkeze
már, melyek közlik: az „á
mos" munkásokat általába

Május

Az a megtiszteltetés
hogy az idei május els
Bécsben tölthettem, az O
rák Komunista Párt meg
vására, a Csepel Művek
gozóinak képviseletében
nemzetközi munkásosz
napja éppúgy fizetett ün
mint nálunk. Május el

FERENCZI BÉNI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP
1971 ÁPR 2

ÚJ BALÁZS BÉLA-DÍJAS

Zsigmondi Borbála

1021

Régi adósság lerovását tette most halaszthatatlanná egy kitüntetés: *Zsigmondi Borbála* Balázs Béla-díja. Régóta adósának érzem magam, azóta, hogy rendszeres tévénézőként, először találkoztam vele a képernyőn. Ez a találkozás ritka élmény volt. És a többi munkája láttán ez az adósság csak nőtt, mert minden alkalommal *művészi élménnyel* ajándékozott meg. A *Folytatás* (preklaszszikus szobrok és a mai kiállításlátogatók szembesítése), a *Szobor és legenda* (a barkai Szent Dorottva szoborról), *A Szépművészeti Múzeum Bronzlovasa* (a Leonardo da Vincinek tulajdonított Harcos, ágaskodó levon-ról), a *Sámánok és Aphroditék* (Picasso Avignoni Kisasszonyok című festménvéről), portré Ferenczi Béniről, Bokros-Birmann Dezsőről, Barcsay Jenőről — ahogy az emlékezet szeszélyesen kiemel néhányat a gazdag sorból.

Látomás a valóságról, ez volt annak a legelőször látott kisfilmjének címe. Ódon szentendrei vasalt kapukat, zárakat, lakatokat, ablakokat, cégéreket mutatott, meg házakat, utcákat és háztetőket. Párhuzamosan pedig néhány Vajda Lajos-festményt arról, milyennek látta a *festőművész* Szentendrét. Ami külön megragadott: szöveg, néhány idézeten kívül, nem volt. Ami a tárgyak valóságából a képekkel kivágott, a képek ritmusa és hangulata sugallta mindazt, amit Zsigmondi Boris közölni akart: miként lényegül át a valóság látomássá. Nemcsak a művészetben, a valóságban is: bennünk, nézőkben. *Átélette velünk a látomást*, azzal, hogy a látványt nem idegen elemmel, hanem a látvánnyal magyarázta, és segítségül a *megérzéshez*, a zenét hívta.

Kisfilmjeiben olyan alkotó van jelen, aki a millióknak szóló képzőművészeti ismeretterjesztést és népművelést magasrendű *művészettel* szolgálja. Aki nem mindenképpen akar — akár még tárgyának leegyszerűsítése, vagy túlmagyarázása árán is — közérthető lenni, hanem azáltal lesz közérthető, hogy mindig megkeresi a legmegfelelőbb módot a misztikusnak vélt, mert nem értett összefüggések *megláttatására*. Aki először *megéreztetni* tudja nézőjével a lényeget, s azután ebből az élményből juttatja el a tudatos *megértéshez*. Élmény és tudás — ezt adja.

Minden filmje — új út. Soha nem tekinti üdvözítőnek egy módszerét sem, csak azért, mert az egyszer már bevált. *Mindig a műveket hagyja élni és nem hagy feltáratlanul semmi rejtett szépséget.* Nagyon tudja, mit jelent a televízióban milliós közönségnek filmet készíteni olyan nehezen megközelíthető, elvont művészetről, mint a képzőművészet. Kisfilmjei azt a friss élményt keltik mindig, hogy most és itt: a nézővel együtt, közösen fedezi fel egy-egy mű szépségét, a művészet titkát. Eszközei közül teljesen hiányzik az ismeretterjesztő műsorok olykor kellemetlen erőszakossága, *ő szabaddá teszi a n*[illegible] és mint szabad [illegible] felkínálja [illegible] *teli a k*[illegible]

Szemtanúk elbeszélése szerint több száz diák csapott össze tegnap a madridi egyetem területén a kirohamrendőrökkel. A rendőrséget azért küldték a helyszínre, mert a gazdasági fakultás mintegy 500 diákja „szünet nélküli vitát" akart tartani Spanyolország gazdasági helyzetéről, s eközben köztársasági és vörös zászlókat tűztek ki az épület falára. A rendőrök gumibotokkal kergették szét az egyetemistákat, s többeket közülük őrizetbe vettek.

A második világháború óta Törökországban nem volt példa ilyen szigorú biztonsági intézkedésre.

Az egyelőre egy hónapra kihirdetett ostromállapot annyit jelent, hogy az érintett tartományok katonai kormányzói *kijárási tilalmat rendelhetnek el*, parancsot adhatnak házkutatásokra, a rendelkezéseket megsértők ellen katonai bíróságok eljárást indíthatnak, ellenőrizhetik a rádió- és telefon-beszélgetéseket.

A parlament ma vitatja

...lső ellenőrzés ...ágáról

a gazdasági, a műszaki és az értékesítési folyamatokat összefüggően és állandóan ellenőrizzék. Csak így háríthatják el az esetleg szűk szakmai szemléletből adódó aránytalanságokat, s biztosíthatják a gazdálkodás egyensúlyát.

A bevezető előadás után a gazdasági, a műszaki és az értékesítési szekcióban folytatódott a tanácskozás. Az eszmecserén *húsz külföldi szakember is részt vesz.* (MTI)

...lasztás ...reában

A választáson *Pak Csong Hi* jelenlegi köztársasági elnök és öt ellenzéki jelölt indult. Pak Csong Hi a kormányzó Köztársaság Demokrata Párt jelöltje, aki most harmadik alkalommal igyekszik magát megválasztatni egy újabb négyéves időszakra.

Legesélyesebb riválisa az ellenzéki demokrata párt jelöltje, *Dae-Dzsung Kim*, aki 1961-ben, amikor Pak Csong Hi első alkalommal ragadta magához a hatalmat, más ellenzéki vezetőtől

Ferenczy Béni
Művészet, 1941. okt.

Ferenczy Béni: Meller Simon
Simon Meller – Шимон Меллер

Kernstok Károly: Ádá[illegible] 1933
Adam et Ève – Адам [illegible]

ázák is hozzájárultak a század eleje divatos ízlésének elterjesztéhez.

A következő generáció – az ő eredményeinek, az újabb francia musoknak a láttán – továbbment a formabontás, a képépítés tján. Cézanne térjelző, ritmizáló felfogása alig tíz esztendővel a agybányai festőiskola megalapítása után már szembefordította szétszóródó fények, a lágy festőiség mestereivel az újabb évjáratoat. Az impresszionizmus renegátjai szervezték meg 1911-ben a yolcak festőcsoportját, melyhez később az alapítókon kívül mások, obrászok, iparművészek is csatlakoztak. Ezek a festők lírai vallo-ások helyett monumentális drámákat akartak alkotni, a vizuális lbeszéd pátoszával az emberiség sorskérdéseire kívánták a tömek figyelmét felhívni. A csoport legjobbjai az 1918–19-es polgári, ajd proletárforradalom hónapjaiban vállalták a társadalomalakítás rájuk háruló feladatait, részt vettek a művészeti élet deokratizálásában, az első szabad május elseje dekorációinak el-

Népművelés

XV. ÉVF. 8

ÁRA: 4,— Ft

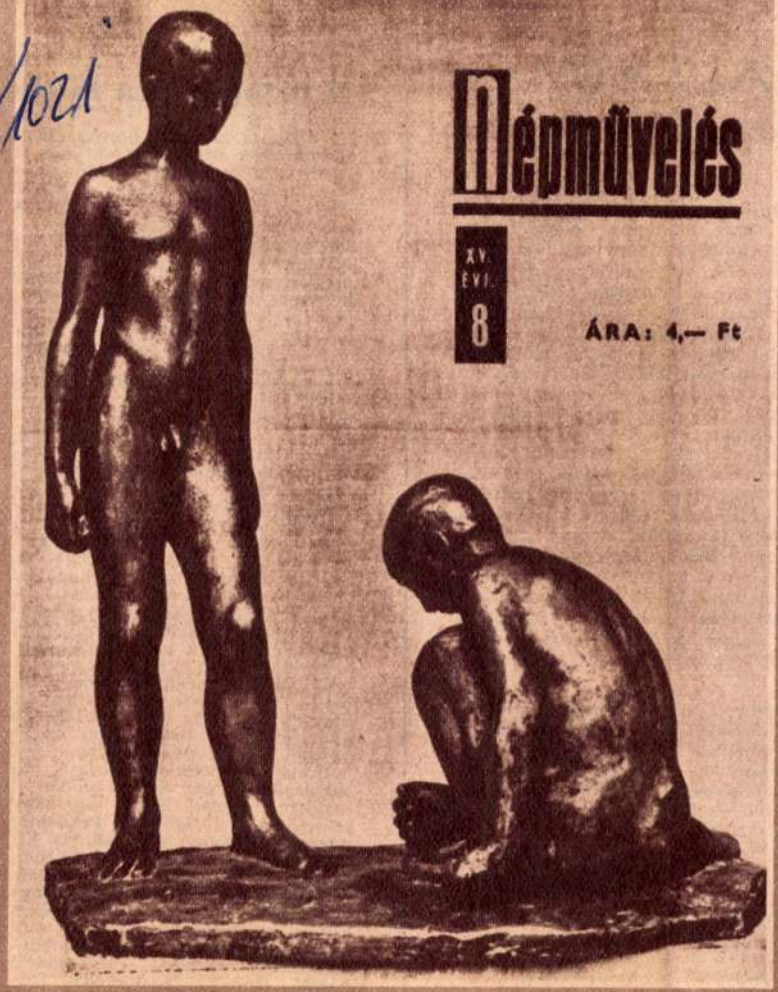

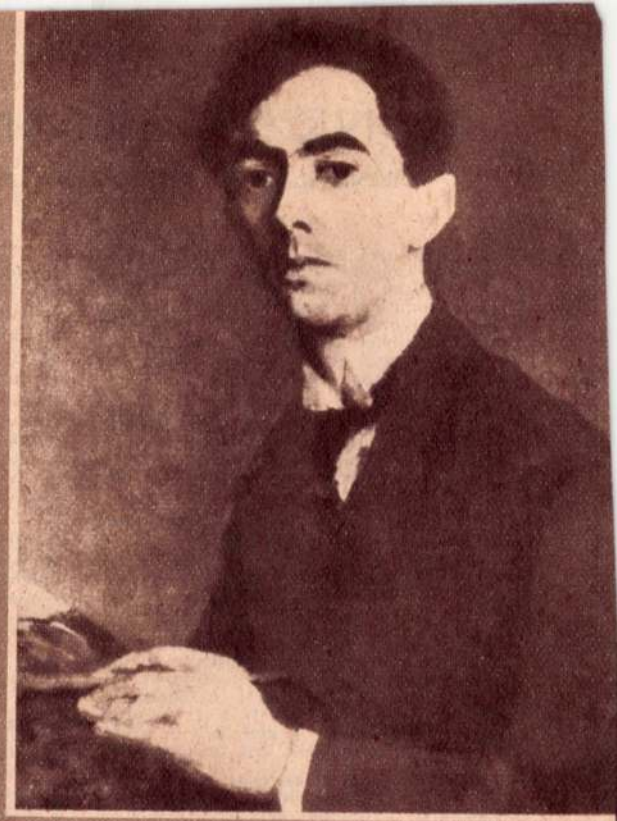

A FERENCZY CSALÁD

1. Ferenczy Béni: Játszó fiúk

2. Ferenczy Valér: Önarckép

3. Ferenczy Noémi: Tavaszi munka (gobelin)

4. Ferenczy Béni: Múzsa

5. Ferenczy Károly: Nyilazók (Jánosi Ferenc reprodukciói)

MUNKAJOGI TANÁCSADÁS

MUNKÁLTATÓI BEJEGYZÉSEK A MUNKAKÖNYVBE

Az új Munka Törvénykönyve hatálybalépésével, vagyis az 1968. január elsejével megváltoztak a munkakönyvi bejegyzésekre vonatkozó egyes előírások is. Az új szabályozást a 12/1967. (X. 20.) MüM számú rendelet tartalmazza. (Megjelent a Művelődésügyi Közlöny 1967. november 1-i 19. számában is.)

Az alábbiakban arról adunk tájékoztatást, hogy a munkaviszony létesítésekor, fennállása folyamán, illetve megszüntetésekor a munkáltatónak milyen bejegyzéseket kell tennie a dolgozó munkakönyvébe.

1. A munkáltatónak **a dolgozó munkába lépésekor** a munkakönyv megfelelő rovatába be kell vezetnie az intézmény nevének és székhelyének feltüntetése mellett a munkába lépés napját és a dolgozó munkakörét. A munkába lépés napjául — ha jogszabály másképpen nem rendelkezik — azt a napot kell bevezetni, amelyen a dolgozó ténylegesen munkába lépett. **Áthelyezésnél** az előzőekben felsorolt adatokat, továbbá a munkába lépés napját — az Mt. V. 24. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően — az áthelyező intézménynek kell bejegyeznie.

Ha a dolgozót felügyeleti szerv nevezi ki, akkor a „munkáltató neve (cége) és székhelye" rovatba azt az intézményt kell bejegyezni, amellyel a dolgozó munkaviszonyba lép.

2. A munkaviszony alatt megszerzett iskolai, szaktanfolyami végzettséget vagy egyéb szakképzettséget, valamint a munkával összefüggésben kapott kitüntetést, elismerő címet, oklevelet és jubileumi jutalmat a munkáltatónak a munkakönyv megfelelő rovatalba be kell jegyeznie. Az említett végzettséget, szakképzettséget annak megszerzésétől, illetve a bizonyítványnak a dolgozó által történt bemutatásától, a kitüntetéseket és jutalmazásokat pedig az adományozás napjától számított három napon belül kell a munkakönyvbe beírni. Ha a dolgozó nem áll munkaviszonyban, ezeket az adatokat a munkakönyv kiállítása után a munkakönyvet kiállító hatóság is bevezetheti.

3. **A munkaviszony megszűnésekor** a munkáltatónak be kell jegyeznie a munkakönyvbe a dolgozó kilépésekori munkakörét, átlagkeresetét, a munkaviszony megszűnésének napját és módját. Átlagkeresetként a 7/1967. (X. 8.) MüM számú rendelet 7—10. §-a alapján számított összeget kell beírni.

A munkakönyvnek „a munkaviszony megszűnésének módja" rovatába

— **„Áthelyezve"** szöveget kell bevezetni, ha a dolgozót az Mt. V. 24. §-a szerint más szervhez (intézményhez) áthelyezik;

— **„Kilépett"** szöveget kell beírni,

a) ha a dolgozó felmondás nélkül kilép, vagy a felmondást követően az előírt felmondási időt nem tölti le, kivéve, ha jogszabály alapján vagy a munkáltatóval történt megegyezés következtében mentik fel a munkavégzés alól;

b) ha a munkaviszony fegyelmi elbocsátással vagy bírói ítélet folytán szűnik meg;

c) ha a kinevezéssel létrejött munkaviszony megszüntetésére fegyelmi elbocsátással vagy azonos hatályú felmentéssel kerül sor.

A fent felsorolt kivételektől eltekintve minden más esetben (pl. a munkáltató vagy a dolgozó felmondása, a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése, a határozott időre szóló munkaviszonynak a szerződés lejártakor való megszűnése esetében) **„Munkaviszonya megszűnt"** szöveget kell bejegyezni.

A munkaviszony megszűnésének napját, valamint az ezzel kapcsolatos egyéb adatokat azzal a nappal megegyezően kell beírni, amelyik napra a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendelete a munkaviszony megszűnését előírja. Így pl. felmondás esetén a munkaviszony általában a felmondási idő utolsó napján szűnik meg. Kivétel ez alól az Mt. V. 30. §-ának (3) bekezdésében foglalt eset: a munkáltató felmondása esetén a dolgozó a felmondási idő alatt, de a munkavégzés alóli felmentés előtt új munkahelyen kíván elhelyezkedni; a munkáltató köteles a munkaviszonynak a dolgozó által megjelölt időpontban történő megszüntetéséhez hozzájárulni. Ebben az esetben a **dolgozó által megjelölt időpont** a megszűnés napja. Más intézményhez történő áthelyezés esetén a dolgozó munkaviszonya eddigi munkahelyén az új munkahely elfoglalására megjelölt időpontot megelőző napon szűnik meg, és a megjelölt napon az új intézménynél megkezdődik.

A fegyelmivel történő elbocsátás esetén a dolgozó írásbeli kérelmére a határozat jogerőre emelkedése előtt is ki kell adni a munkakönyvet. Ilyen esetben azonban a munkakönyvbe a fegyelmi elbocsátásnak megfelelő „kilépett" bejegyzést be kell írni.

A munkáltató az adatokat csak a tényleges állapotnak, igazoló okiratoknak, határozatoknak megfelelően vezetheti be a munkakönyvbe. A bejegyzéseket aláírással és bélyegzőlenyomattal is igazolni kell, feltüntetve a bejegyzés időpontját. A munkába lépés és kilépést az év, hó, nap beírásával kell megjelölni **(a hónapot betűkkel).**

Dr. Ferencz Győző

[illegible] ezt a hangzó, beszélt nyelvet igyekeznek rögzíteni, de csak megközelítő pontossággal tudják betölteni szerepüket. Nem jelölik például a hangsúlyt az egyes szótagokon, nem jelölik minden esetben a magán- és mássalhangzók kiejtésbeli tartalmát: rövidségét, hosszúságát. De ami talán a legfontosabb: nem jelölik a mondatok hanglejtését, kiejtésbeli tagolódását, a beszédszünetekkel a szakaszhatárokat. A ? a ! csak éppen utal a mondatok megváltozó hanglejtésére, de nem jelzi azt pontosan. Pedig a nyelv voltaképpeni erényei: zenei szépsége, dallamossága a beszélt nyelvben nyilatkoznak meg. Ám míg az írott, a látható nyelven kódexbe foglalt szabályok (helyesírási szabályzat, helyesírási szótár) őrködnek, a beszélt nyelvet nem védik ilyen egyértelmű normák. Nincsenek általánosan elfogadott közkeletű, ill. közismert szabályai pl. a helyes magyaros hanglejtésnek, hangsúlyozásnak. Pedig az idegen nyelveknek a magyarétól eltérő hangsúlyozása, hanglejtése igen hátrányosan befolyásolhatja s befolyásolta is az utóbbi időben a magyar kiejtést. Ezért van nagy jelentősége a **Győrben kezdeményezett** országos középiskolás **kiejtési versenynek**, amelyet az idén április 26—27-én rendeztek meg. A **Kazinczy nevét viselő nemes versengés** igen szép eredményeket hozott, s bebizonyította, hogy mily nagy szerepe lehet itt is a helyi kezdeményezéseknek. **Művelődési házak, irodalmi szakkörök,** irodalmi színpadok, **kiejtési** és szavalási **versenyek rendezésével** sokat tehetnek azért, hogy nyelvművelésünknek erre a kissé elhagyatott, de nagyon fontos területére ráirányuljon a közfigyelem.

Sz. F.

A TARTALOMBÓL

KOVÁCS M. MÁTÉ: Az UNESCO budapesti népművelő tanácskozása 3
GÖNYEI ANTAL: A múzeumi szakfelügyelet 8
A. I. ARNOLDOV: Az egységes emberi kultúra 9
Rádióamatőrök, modellezők, barkácsolók országos kiállítása 14
KÓBOR ISTVÁN: Népművelők szakmai olvasmányai II. 14
PONORI THEWREWK AURÉL: Csillagászat és valás 17
DURKÓ MÁTYÁS: A felnőttoktatás helyzete és feladatai III. 19
GYÖRI ILLÉS GYÖRGY: Gyárigazgatók és pedagógusok a felnőttoktatásról 20
DR. SOÓS ALADÁR: Mit esznek Vajszlón? 22
VARGA JÓZSEF: Ady Endre, a progresszió költője 23
KATONA JENŐ: Szabó Ervin 25
VONSIK GYULA: Izlés és társadalom II. 25
KERTÉSZ ÁKOS: Az a titokzatos művészet IV. 27
VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ: Jubileumi táncfesztivál 30
HOLLÓS RÓBERT: Nemzetközi bábfesztivál 32
MARÓTI GYULA: A III. Nemzetközi Bartók Béla kórusfesztivál 34
HONTI KATALIN: Színházszerető városok: Szolnok 36
SELMECZI TÓTH JÁNOS: A Százados úti művésztelep 40
RUBIN PÉTER: Nyári számvetés az Akadémiai Kiadónál 43
Eseménynaptár, Műsorjavaslatok, Munkajogi tanácsadás 46

SZERZŐINK

Kovács M. Máté, a magyar UNESCO Bizottság munkatársa, **Gönyei Antal,** a Múzeumi Főosztály vezetője, **A. I. Arnoldov,** egyetemi tanár Moszkva, **Bicskei Gábor,** a Népművelési Intézet munkatársa, **Vásárhelyi László,** a Népművelési Intézet munkatársa, **Hollós Róbert,** a Kossuth Nyomda, **Rubin Péter,** az Akadémiai Kiadó munkatársa.

1021

Ferenczyek a Várban

A budavári palota helyreállított déli szárnyában nyílt meg a *Nemzeti Galéria* legújabb kiállítása: a Ferenczy család — Ferenczy Károly és felesége, Fialka Olga, valamint gyermekeik: Valér, Béni és Noémi — együttes tárlata. A magyar művészet olyan ismert és elismert alkotásait láthatjuk, melyek nem igénylik, hogy a kritikus a kép, a szobor, a gobelin költészetét a próza nyelvére fordítsa.

Művészi, esztétikai szempontból az alkotók rokonsága, a szülőről gyermekre szálló tehetség nem több, mint kuriózum, A kiállítás igazi érdeme: több mint fél évszázadot felölelve mutatja, mint született meg és hogy élt tovább képzőművészetünk egyik legfontosabb, mindmáig erősen ható iránya.

A magyar képzőművészet legtöbbször évtizedes késéssel követte az európai művészet fejlődését. Különösen így volt ez az első világháborút megelőző évtizedekben, de még ezután is csak szórványosan, előzményeket és hagyományt nem találva jelentek meg művészeti életünkben az új törekvések. A két háború között, a sajátos történelmi helyzet következtében mindvégig talajtalan maradt a modern művészet; egy-egy magányos alkotó vagy kisebb közösség tehetsége nem kapcsolhatta be Magyarországot a frissen pezsgő vérkeringésbe.

A XX. századi magyar képzőművészet arcát nem harsány forradalmárok, nem lelkes újítók határozták meg, nem késhegyig menő formai-tartalmi viták tüzéből jött létre. A század első éveiben néhány nagy tehetségű művész, köztük Ferenczy Károly, céltudatos, öntörvényeinek engedelmeskedő munkája nyomán, nagyobb törések és viharok nélkül megszületett és polgárjogot nyert a természetelvű ábrázolás új formája — az a forma, amely lényegében változatlanul, vagy csak a felszín metamorfózisával ma is uralkodó iránya képzőművészetünknek.

Ez a híd ösztönösen, tudatosan megnyilvánuló művészi állásfoglalás lényegét tekintve a liberális középosztály elképzeléseit, törekvéseit tükrözi. Mit jelentett ez a képzőművészetben? Mindenekelőtt humanizmust, az ember tiszteletét, ember és természet, ember és ember harmóniáját, a hétköznapok munkájának idillis dicséretét. A haladó polgárság világnézetét kifejezni a századforduló éveinek Magyarországán szükségszerű forradalmi tett volt, akkor is, ha a kifejezés eszközei európai távlatból nézve már korszerűtlenek, elkésettek voltak.

Emlékeztethetünk Ady példájára, akinek formailag a korábbi francia elődöket idéző költészete forradalmi, az új magyar irodalmat döntően meghatározó tett volt.

A Ferenczy család művészei természetadta tehetségükkel, a divat és siker múló változásaitól meg nem zavart célratörésel megteremtették a maguk sajátos művészi világát. Ma már biztos, hogy műveiket nem kezdi ki az idő, szépségük, őszinteségük ma is magával ragad. De több, mint fél évszázados örökségükből a jelen művészei nem tarthatják meg a külsőségeket, az egyszeri, esetleges formát. Azt kell átvennünk belőle, ami ennél igazabb és maradandóbb: az ember szeretetét, a művészet áhitatos szolgálatát, a kézműves szorgalmát, a bölcs ember bizakodását, derűjét.

— wirth —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
CSEPEL
ÁNGR IUL 5-

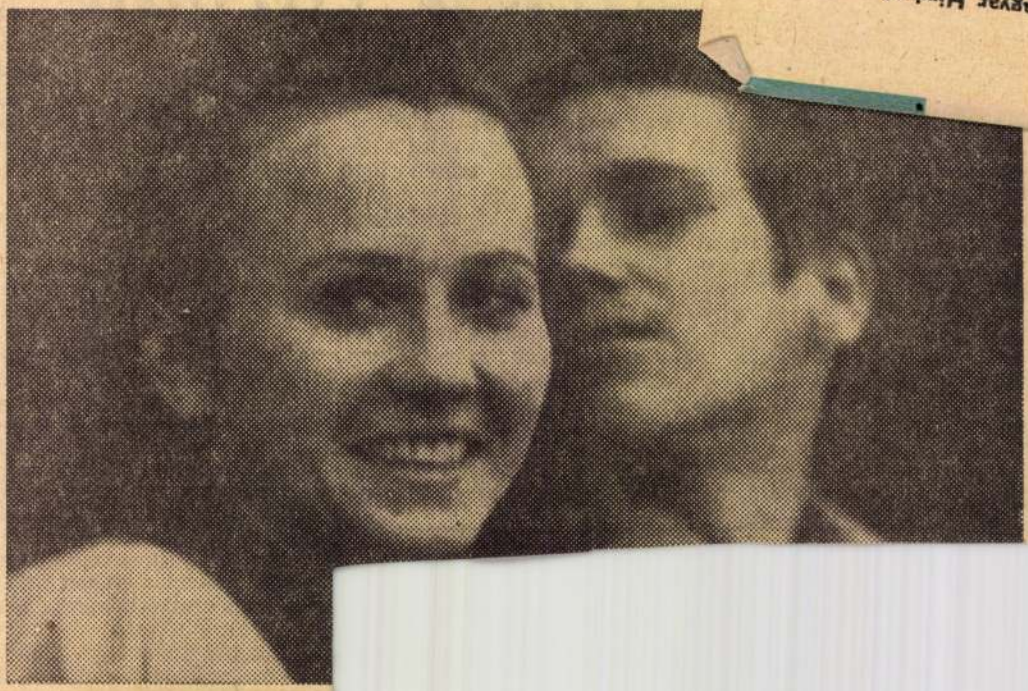

ÖRÖM ÉS ÁHÍ

Leszállás

„Le tudnak-e ereszkedni érre, mint ahogyan man gyan lehet ezt megvalósí ezek, amelyek bizonyára sóinkat is érdeklik. Ezér dítve — e témáról Pável jetunió hősének írását.

Az első űrhajók — az amerikaiak és a mieink is —, úgynevezett irányítatlan ballisztikus leszállást hajtottak végre. Ez a következő módon történt. A keringési pálya egy meghatározott pontján, miután az űrhajót előzetesen figyelmeztették, szigorúan meghatározott időre bekapcsolódott a motoros fékező berendezés. Ez az űrhajónak olyan fékező impulzust továbbított, melynek nagyságát előre figyelembe vették, hogy a röppálya sebességét a szükséges mértékűre csökkentsék. Az űrhajó új sebessége bizonyos szempontból optimális volt, mivel a keringési sebességnek a megadottnál nagyobb csökkentése esetén az űrhajó nagy szögben hatol be az atmoszféra sűrű rétegeibe. Ennek eredményeképp gyorsan lefékeződik. Következésképp gyorsan nő a terhelés, melynek nagysága az űrhajós számára elviselhetetlennek i

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

Ferenczy Béla

1963 AUG 21

KIÁLLÍTÁSOK

Budapesti Történeti Múzeum: A budavári palota építésének és helyreállításának története a XVIII. századtól napjainkig. **Fényes Adolf-terem:** Farkas János festőművész emlékkiállítás. **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország története a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. **Iparművészeti Múzeum:** Magyarországi fajansz- és keménycserép-művészet. **Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum:** Japán művészete az Edo-korszakban. **Kína Múzeum:** Régi és új Kína művészete. **Magyar Közlekedési Múzeum:** Vasúttörténeti kiállítás. — A közlekedési eszközök fejlődése. — Közlekedési és hírközlési dolgozók a magyar munkásmozgalomban 1845—1945. — Ötvenéves a magyar repülőposta. — „Százéves a MÁV" emlékkiállítás. **Magyar Nemzeti Galéria:** Magyar festészet a XIX. században. — Magyar fesztészet a XX. században. — Magyar szobrászat a XIX. és XX. században. — A Ferenczy család emlékkiállítása. — A BTM épületében: Bucsay Béla festőművész kiállítása. — „Parasztok-pásztorok" (néprajzi kiállítás). **Magyar Nemzeti Múzuem:** Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — A biedermeier világából. **Magyar Vendéglátóipari Múzeum:** Idegenforgalom és vendéglátás Magyarországon a XX. század közepéig. **Herkules-villa:** In situ mozaikbemutató. **Műcsarnok:** Simon István svéd kerámikus és festőművész gyűjteményes kiállítása.

het megoldani, hogy ne legyen eltérés. A kevesebb gyufa egyébként *nem jellemző*. Saját ellenőrzésünk és a KERMI vizsgálata sem kifogásolta.

Tömegtermelésben *előfordulhatnak eltérések*. De érdekes módon az eltérés eredménye mindig az, hogy kevesebb a gyufa — és nem a több. Miért?

— *Ezt nem tudom...*

2. Eltűnt végcédulák

Ferenczy Béni gyöngy
Kisalföld 1958 ápr. 2. 6 oldal.-

A MŰCSARNOK

MEGHÍVJA

ÖN!

FERENCZY BÉNI

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MONDJA:

LÁSZLÓ GYULA

EGYETEMI TANÁR

1939. MÁJUS 16-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR

NEMZETI SZALON, BUDAPEST, V. ENGELS TÉR 8

FK. PALÁSTINÉ 85411 M. FŐV. NYOMDAIPARI V. T. SZ. TELEPE. FV. TALLIÁN F.

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1965 JUN 13.

1021

FERENCZY BÉNI ALKOTÓ MŰHELYÉBEN

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Am ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítók közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

*

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdagélményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készül, őt édesapjának arckép-remeke örökíti meg nagyhajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s visszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, különhangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szemben igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

*

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagyhajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centennáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú delos sugaras alakját, amely a költő szavai hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekesét". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

*

1956-ban sújtott le rá a betegség. Felépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent előlről kellett kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolat világának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

d. t.

Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze.
(MTI foto — Sziklás Mária felv.)

A kedvelt szoborral.
(MTI foto — Zinner Erzsébet felvétele)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁNY SIKERE
NNESBAN

sát, Timár István *„Bűn"* című dokumentumfilmjét és Vámos Judit *„Fiatalkorúak"* című munkáját. Ezek a filmek mind egy-egy égető társadalmi problémát mutatnak be olyan erővel, hogy nemcsak láttatnak, de gondolkodásra, cselekvésre késztetnek.

A filmfesztivál másik jelentős csoportját a rajzfilmek adták. Közülük Macskássy Gyula, Nepp József, Imre István és Réber László alkotásai emelkedtek ki leginkább. A *„Gusztáv-sorozat"* aratta a legnagyobb sikert, melyért Nepp József és Dargay Attila kapott megosztott díjat.

Néhány éve még bizonygatni kellett újságokban és folyóiratokban a kisfilm-műfaj létjogosultságát, a tudományos filmek szükségességét. Azóta a műfaj önmagát igazolta, eredményeiben és sikereiben. Nem ismeretlen az olvasók előtt a Kossuth-díjas Kollányi Ágoston neve, aki eddig számtalan hazai és külföldi sikert ért el filmjeivel. Sokan emlékeznek még *„Az anyag szerkezete"* című munkájára, vagy az *„Ezüstszálak"* című filmre. Sokak szívét dobbantotta meg a *„Játék az életért"* című alkotása. Kollányi filmjei azért is kerülnek olyan meghitt közelségbe a nézőkhöz, mert olyan hangon tud szólni még a legbonyolultabb, legnagyobb szakértelmet igénylő témáról is, amely csak keveseknek adatott meg. Kossuth-díja után a tudomány poétájának, a kisfilmrendezés, a tudományos filmek alkotóművészének nevezték. És sorolhatnám a neveket, azokét, akik az elmúlt években szereztek elismerést a magyar kisfilmgyártásnak. Hivatkozhatnék a Budapest Stúdió lelkes és fiatal alkotógárdájára, akiknek munkája a további sikerek elérését biztosítja. Eredményüket, előrejusukat elsősorban Miskolc, az évenként megrendezett fesztiválok sikere húzza alá.

Cannesben éppen úgy, mint Miskolcon, meleg fogadtatást kapott a Budapest Stúdió legújabb tudományos filmje, a *„Nyitány"*. A siker nem volt váratlan. A népszerű tudományos műfajnak, mint említettük, nálunk már hagyományai és kiváló művelői vannak. Miről vall a *„Nyitány"*? — Most, hogy ezeket a sorokat írom, most látom milyen kevés szavunk van az *élet* fogalmának kifejezésére . . . ! Mégis talán ez a legmeghatározóbb szó, erről mesél a film, — az életről, — az élet keletkezéséről, a titokról, melyről egyszer felbillen a fátyol. Míg szól a zene, Beethoven zenéje az Egmont-nyitány, addig a filmvásznon egy csirkeembrió fejlődési folyamatát látjuk: az élet lüktetését. Vadász János, a film alkotója így vall felvételeinek készítéséről: „Ilyen felvételeket lehet úgy is készíteni, hogy a tojáson nyitott résen át készítjük a filmfelvételt, vagy kiemeljük az embriót a tojásból és azt erre a célra alkalmas üvegedénybe helyezve filmezzük." A Nyitány című film felvételei ez utóbbi eljárás szerint készültek.

Tudományos filmeknél gyakori a narrátor hangja. Ennél a filmnél egyetlen magyarázó hang sem hallatszik a vetítés során. Beethoven Egmont-nyitánya a kísérőzene. A zene a képekkel együtt mégis sokat mond, minden szöveget feleslegessé tesz. A díjjal a tudomány és a művészet, a tudós és az alkotóművész munkájának eredményét jutalmazták Miskolcon és Cannesben egyaránt.

— Szilvágyi Irén —

A közízlésről

Fiatal — és nemcsak fiatal — művészek panasza, hogy kísérleteket, merészebb törekvéseiket a közönség nem fogadja megértéssel. Hallottuk, hogy egy tehetséges szobrász a méltatlannak érzett kudarc utáni elkeseredésében kifakadt: *„Nem érdemes a fejemet törni, újat próbálni, úttörőnek lenni. Ha a szokványosabb formákat ismételném, sikerem lenne."* De hozzátette: *„Továbbra is keresni fogom az új megoldásokat, s remélem, a közönséggel is sikerül majd előbb-utóbb elfogadtatni a megszokottól eltérő műveket. Mert a legfontosabb a közönség véleménye, azoké az embereké, akiknek a művész dolgozik."*

Ez az álláspont azért figyelemreméltó, mert őszintén felrója ugyan a vélt, vagy valódi értetlenséget, de ezt mélyen fájlalja, és ahelyett, hogy a nem szakértő néző véleményét nagyképűen elutasítaná és a sértődöttség hadállásaiba vonulna — bízik a közönségben, s várja, hogy a nézők ezrei és tízezrei közelebb jussanak a művészet újszerű alkotásaihoz. Erre van lehetőség.

Nemrég történt, hogy újvonalú bútorokból, modern lakberendezési tárgyakból kiállítást, s ezzel együtt közvéleménykutatást rendeztek. Összehasonlítási alapról is gondoskodtak: a modern szobaberendezések mellett a régi „komplett garnitúrának" is helyet szorítottak. Sajnos — vagy szerencsére — elkövették a hibát, elfelejtették kiírni, hogy ez utóbbi a riasztó példa, a giccs, amelyről szeretnék lebeszélni a vásárlókat. A látogatók nagy része a tükrös rekamiéra szavazott. A tervezőművészek egy része ekkor legyintett: *„Hát érdemes?..."* Történetünk folytatása rácáfol a kishitűekre, s egyben válasz a bevezetőben idézett szobrásznak és mindazoknak, akik feladatuknak érzik a közönség ízlésének formálását, a művészet korszerű törekvéseink megszerettetését.

Akadtak azon a kiállításon olyan művészek is, akiket nem kedvetlenített el a szavazás első fordulója. Így szóltak: *„Tévedtünk, amikor azt hittük, hogy a sok-sok évtizeden át elterjedt felfogástól eltérő bútorok és dísztárgyak egy csapásra hódítani fognak, népszerűek lesznek."* Munkához láttak: tárlatvezetésre vállalkoztak, előadásokat tartottak, nem restelltek odamenni a kiállítást látogató munkásokhoz, háziasszonyokhoz. Beszéltek az új bútorok előnyeiről a modern szín- és formakultúráról, tervezési törekvéseikről. Érdemes volt fáradniok. Közönségük továbbadta a hallottakat, s a „szájpropaganda" fellendítette a kiállítás forgalmát és az érdeklődést. A vendégek rokonszenve a kívánatos új, a praktikus, ízléses bútorok és berendezési tárgyak felé fordult. Ime, ez is érv a fölényeskedő, a közönséget lebecsülő arisztokratizmus ellen és amellett, hogy a legértékesebb műveket és kezdeményezéseket is meg lehet kedveltetni a vásárlókkal.

Akik pedig nem veszik a fáradságot, hogy a közízlés hatékony formálására alkalmas eszközöket keressenek, és felvilágosító szavukat is a jó ügy szolgálatába állítsák, *elvesztik a jogot, hogy értetlenségről, visszhangtalanságról panaszkodjanak.*

D. T.

netközben tájékozódnak a tapasztalatokról, a pártonkívüliek nézeteiről, véleményéről. Meg a párttagokéról! Az említett elvtársnő, mikor azt kérdeztük, hogy például Hruscsov felmentése után beszélgetett-e erről a szülőkkel azt válaszolta; őszintén megmondja nem, mert neki más volt a véleménye.

Az ő példája is bizonyítja *a második tanulsá-got;* mindenekelőtt a kommunisták tisztánlátását kell biztosítani. Tetteink, politikánk helyességét csak az tudja szenvedélyesen, meggyőzően bizonyítani, aki ismerve az összefüggéseket, a tényeket, tud érvelni, vitatkozni, tántoríthatatlanul hisz szavainak igazában. Tudás és meggyőződés — elválaszthatatlanok. A kommunista kollektíva indikettőt nyújt tagjainak — napozva természetesen az ilyen saját magával szemben támasztott követelményeire,

lakosság egészében. De talán még ennél is fontosabb, hogy a szocializmus világméretű „helyzete" is egyre kedvezőbb. És ez volt beszélgetésünk legfőbb tanulsága.

Egyedül a szocializmus teszi lehetővé, hogy parasztszülők gyermekeinek sokasága értelmiségivé, a mi példánkban óvoda vezetővé váljon. Nincs más olyan társadalmi rendszer, amely milliókat, százmilliókat emelne fel elnyomatás nélküli, kulturált, anyagiakban is egyre gazdagabb élet magaslatára. Törvényszerű, hogy eszméink világszerte egyre több embert nyernek meg, hogy a szocializmus térhódításának csendőrtengerész gyalogosok tízezrei, óriásivá duzzasztott propaganda-apparátus sem tud gátat szabni. Törvényszerű, hogy hazánkban is mind többen vállalnak részt *tudatosan* az új élet építésének nagyszerű munkájából, válnak kommunistává. Kötelességünk építeni rájuk, segíteni, ösztönözni a

akozóban

k? Ehhez hasonló történelkai, fizikai, irodalmi kérdéozó dolgozói rendszerint kit adtak.

tanítónak" tekintik a tudagyszer „adták fel a leckét": vagy azt az egyenletet, számértani feladatot. A türelmes szetesen ennyire azért nem izsgázókat — hiszen nem felfeljebb a szabályokat ismerzoltak arra is, hogy hol van en alumíniumhídja és Napó-

rás egyébként már mutatkozó forgalmában, s a kérdések is. Szinte egycsapásra megkolai jellegű érdeklődések.

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1065 ÁPR 4.
FÜLES

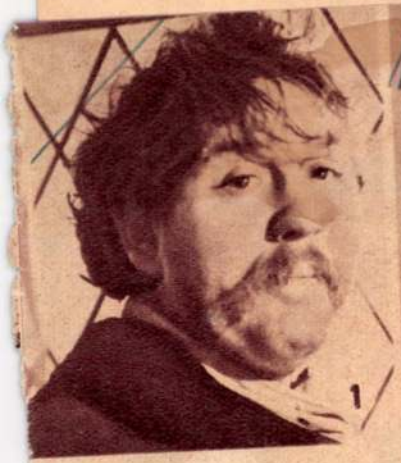

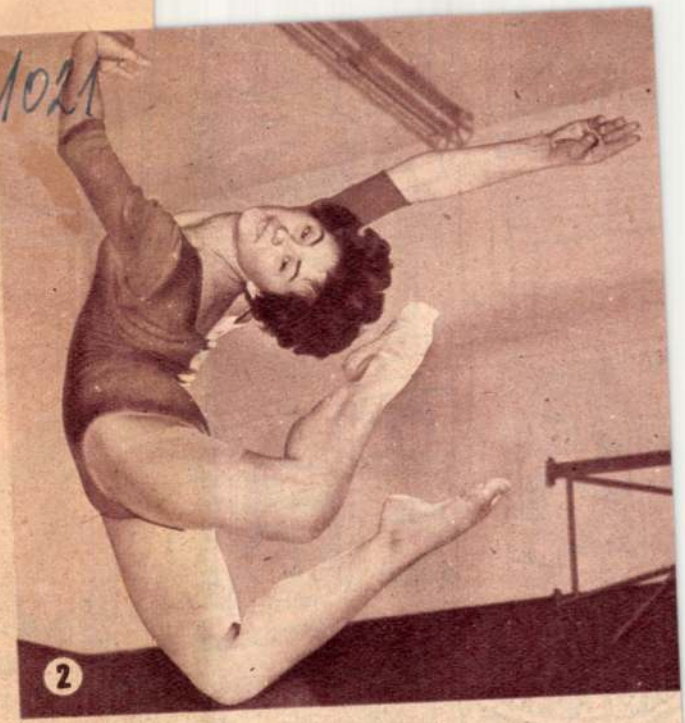

KÉPES TANÁR ÚR KÉREM

1. A Szépművészeti Múzeumban sok ezer ember látta eddig a Rembrandt-kiállítást. Képünk a Rembrandt életrajzfilmből való. **Ki játszotta a festőt?**

2. Budapest modern gimnasztikai bajnokságának győztese: Patocska Mária. **Mi volt e sportág eddigi elnevezése?**

3. **Felismeri ezt a francia filmszínésznőt?** (A „Gyávák bandája"-ban is láthattuk.)

4. Szállodák részére tervezett szoba-bár. A kis hűtőszekrényben mindenféle italt tárolnak. Az italoskedvű vendéget a számla józanítja ki. **Mit használnak a hűtőszekrény hőszigetelésére?**

5. Escher Károly fotoművész nagy sikerű kiállításának anyagából: „Ferenczy Béni szobrászművész, a felesége és Kodály Zoltán a felszabadulás utáni első képzőművészeti kiállítás megnyitásán." **Milyen maradandó értékű filmtevékenység fűződik Escher nevéhez?**

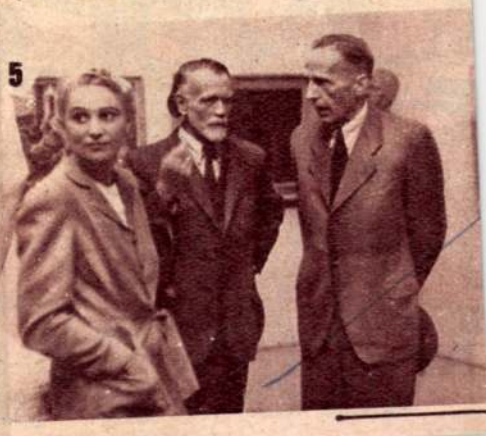

(Rejtvényünk szövege a 29. oldalon.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni
KORTÁRS

OKT 1 3

/610

FERENCZY BÉNI rajza

Bora itt már nem bírja tovább, elsírja magát. I
úgy ismeri minden barázdáját, minden hajlását, m
saját testét. Mert ha ő egy darab földet már neh
tudta róla, hol kövérebb és hol soványabb a föld, hol
hol szokott ledűlni a búza, hol marad ritkás az árpa, vagy
még ha kívülről nem látszik is meg rajta, mert eső után mind színfekete, száraz időben meg mind poros szürke. Azt is tudja, hol szalad össze a víz, hol fészkelt bele a tarack vagy a farkasalma, mindent tud róla... És most odavan. Tíz mázsa búzát remélt ő innen, pedig még egy magyar kishold sincsen.

— Ne búsulj Bora, mérik nekem a kommenciót, minden hónapra jár egy mázsa búza, tisztán, kiőrölve...

— Nem is azért, de olyan szép volt és olyan nagy kár — szipogja Bora. Az fáj neki, hogy az ő munkája veszett bele és az idén nem tud az István keresete mellé semmit se tenni. Mert a tengeriföld felé már nem is érdemes menni, látják az útközben eső másokéról, hogy milyen lehet az övéké. A tengerilevél laskára verve, a palánták a sárba paskolva és a kaszáló virágos mezején mintha baromcsorda, vagy inkább sűrűlábú disznókonda vagy birkanyáj ment volna keresztül. Ránézni se érdemes, napokig ide ki se lehet jönni, mert elfacsarodik az ember szíve.

Az úton pedig hazafelé nem győznek válaszolni a határba és a szőlő felé sietők embereknek — merről jönnek? Meddig járt a jég? Milyen kárt tett? hova csapott le az Isten ítélete? és még az utcán is folytatódik, amíg csak haza nem érnek.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 SZEP 2 8

610

KULTURÁLI

FERENCZY BÉNI emlékiratai ha
— a művész több rajzának, szob- re
rának és képének reprodukciójá- —
val — Irás és kép címen hama- a
rosan megjelennek kötetben a ka
Magvető Könyvkiadónál. O

A NEMZETKÖZI SAJTÓFOTO-

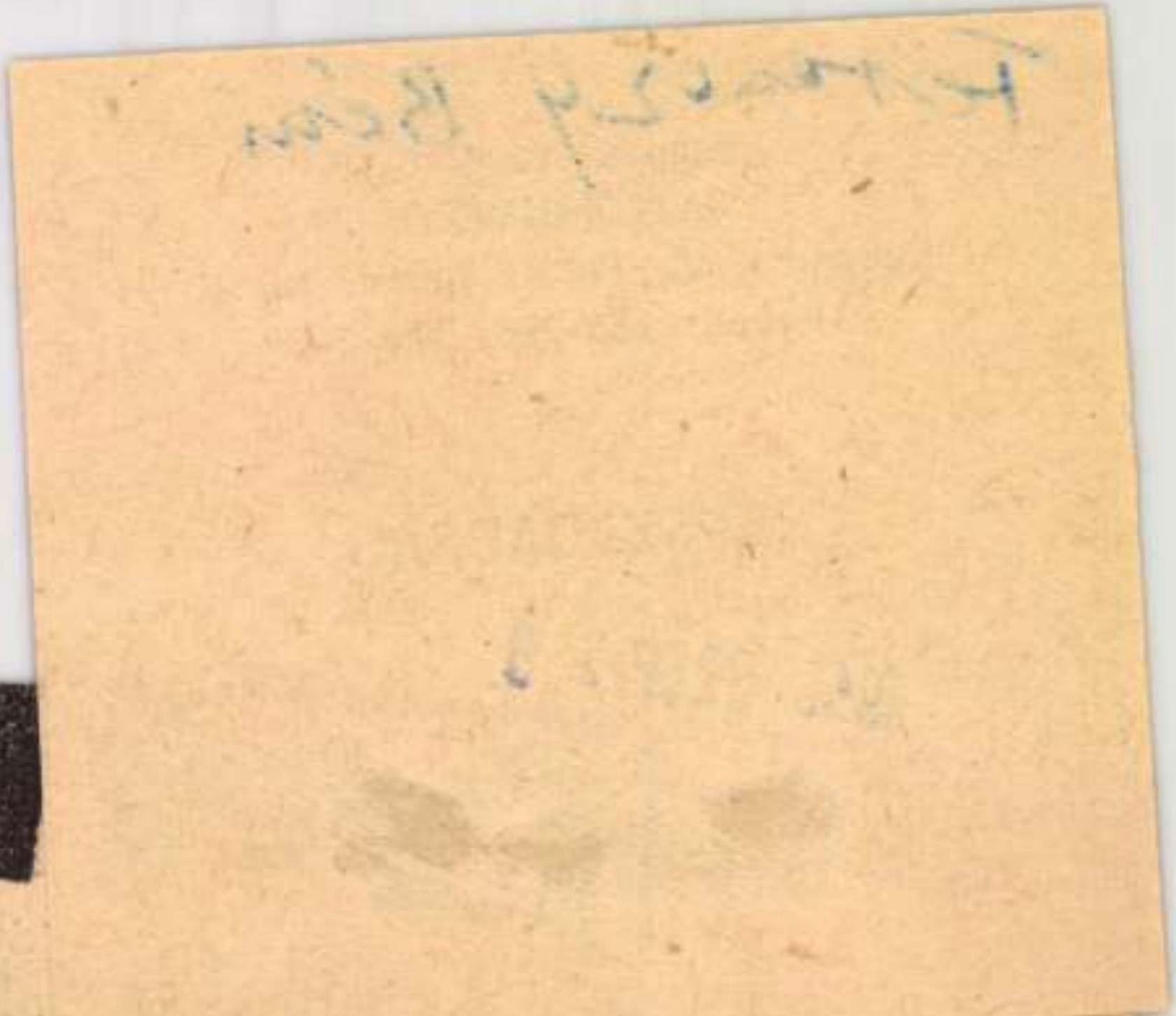

Alekszej Tolsztoj „Golgotha”
című regényének színes,
magyarul beszélő szovjet

Ferenczy Béni

éni

Genthon
rendezi.
megis-
i művé-
ggel is,
előtt ki-
nk leg-
obrászai

művész
e is —
Magvető
mányok
ok, Fe-
iról ké-
színes

A. T.

szavazni.
éval is ta-
János sal,
nk 19
l, a ma-
yik legna-

etői

Kőbányán
rsodba uta-
a választá-

tünk, mint az ellenforradalom
dalom anyagi pusztításait valan
de éppúgy a magunk személyé
a szocialista államok, elsősorbo
a magyar nép életakarásával, h
ezek a romok.

A politikai öntudat megerő
zetes vonását is felmutatta ez
immel-ámmal igyekeztek a vo
nem mindenki első akart lenn
urnákhoz belső politikai bizo
megszabadulva mentek be és jöt
világosan látják, hogy mi az el
tette volna az országot és lakóit
máris napsugaras magasságokb

Az emberek arca azt áru

Ferenczy Béni

1021

...kerülnek a két szerv munkaterveibe és programjaiba.

Gönczi Imre

Babits Mihály nevét vette fel az Esztergomi Városi Könyvtár

Babits Mihályt élete utolsó évtizedében igen szoros szálak fűzték Esztergomhoz. A költő a város fölött emelkedő Előhegy szőlős lankáin épített magának pihenő lakot s itt töltötte nyarait. Ezért emlékezett meg Esztergom különös bensőséggel halálának 30. évfordulójáról.

Az előhegyi Babits ház ma emlékmúzeum, ennek kertjében gyűltek össze szép számmal a város irodalombarátai, akik előtt *Hegedűs Rajmond*, a Hazafias Népfront városi bizottságának elnöke és *Katona Jenő* ny. főszerkesztő tartott ünnepi megemlékezést. A költő szavait *Horváth Ferenc* érdemes művész tolmácsolta Búcsú a nyári laktól és Jónás könyve c. verseinek elmondásával.

Az emlékünnepség a kiváló könyvtár címmel kitüntetett városi könyvtárban folytatódott, amely ebből az alkalomból felvette Babits Mihály nevét. Itt *Homor Imréné* országgyűlési képviselő, a városi tanács elnökhelyettese mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy a város a szellemi örökség ápolását annyira fontosnak tartja, hogy intézményi emléket is állít a nagy költőnek, tanúságot téve ezzel az értékek megbecsüléséről.

A könyvtári ünnepség *Ferenczy Béni* gyönyörű domborműve és *Csorba Géza* Babits portréja előtt volt, ezek a könyvtár olvasótermét díszítik. Ferenczi Béni alkotása a Kerepesi úti temetőben levő Babits-sír domborművének másolata, a portré szobrot pedig Csorba Géza nemrég ajándékozta a könyvtárnak.

A városi tanács a névadó ünnepségen átnyújtotta Ferenczy Béni özvegyének és Csorba Géza szobrászművésznek az

Ferenczy Béni Babits-síremlék domborművének másolata

Esztergomért c. emlékérmet. Értékes munkájáért a könyvtár is megkapta az emlékérmet, amelyet *Martsa Alajos* igazgató vett át. A névadó ünnepség résztvevői emlékül kapták Katona Jenő *Babits Mihály és Esztergom* c. esszéjét, amelyet erre az alkalomra adott ki ízléses füzetben a városi könyvtár.

hez szabott tevékenységéhez új
Tanács.

A járás területi könyvtárr
lemző. Kiemelkedően fontos az
könyvtáraknak, mint *a vezetés*
nyos megszervezésében és a la

A Luckenwaldi Városi Tar
ság leghaladóbb rétegeiben jel
épített. Abból indult ki, hogy
és irányítási rendszere megkö
biztosítását is, különös tekinte
tatás növekvő igényeire és arr
lakosság nagy részének perma
hető, nagy feladatait egyetlen
cialista együttműködés kereteib

KÖNYVTÁROS
Budapest
1971 NOV
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

jel-
il a
má-
ban.
cos-
kre
tási
erű
gál-
ll a
kel-
szo-

Szervezési feladatok

Noha az NDK-ban mintegy 200 járásban különböző a könyvtárügy színvonala, a járási tanácsi vezetésnek mindenütt egységes céljai vannak: *a terület társadalmi erőforrásainak hatékony összpontosítása a könyvtárfejlesztés érdekében, az illetékes helyi tanácsok irányításával.*

A városi-járási könyvtárak a könyvtári rendelet szerint mint *a járás állami közművelődési könyvtárainak módszertani központjai működnek.* Ugyanakkor a járási hálózat állományközpontjai és a könyvtárközi kölcsönzés szervezői is. E helyzet következtében a megyei hálózat új feladatainak zömét ezeknek a könyvtáraknak kell megoldaniok.

A luckenwaldi járás tapasztalatai szerint a könyvtárfejlesztés következő tipikus gondjai merültek fel:

1. Hogyan teremthető meg egy járásban a tanácsi, a szakszervezeti könyvtárak és az üzemi szakkönyvtárak eddigi egymásmellettiségéből összehangolt, központi irányítású, központilag tervező, gazdaságos szervezet?

2. Hogyan tudnak az egységes könyvtári rendszer kialakításából részt vállalni például pénzügyi tekintetben azok az üzemek és intézmények, melyek eddig semmiféle könyvtári intézménnyel nem rendelkeztek?

3. Hogyan lehet a járás könyvtári rendszerét a leghatásosabban bekapcsolni a megyei hálózat rendszerébe, hogy más könyvtárak szolgáltatásai és állománya a járás számára hasznosítható legyen. Ide tartoznak olyan feszítő kérdések, mint a külföldi periodikák rendelkezésre bocsátása, a speciális tudományos irodalom kölcsönzése, az információs együttműködés és több más probléma.

Luckenwald 30 000 lakosú járási székhely Potsdam megyében, tipikus ipari város, nagyon szétágazó gazdasági arculattal. A hozzátartozó járásnak 46 falva és egy 18 000 lakosú városa van. Luckenwald tehát olyan feladatok előtt áll, melyek az NDK számos járására jellemzőek.

Ferenczy Beni

1021

FERENCZY BENI RAJZA

Ugy ült le egyszerre a f
mint a tömlő, ha kilyuk

vagy mint szoknyáját a
ha szétteríti papucsán
és földig meghajol a vé
a legszebb szökellés utá

Ezt láttam akkor s ma
mégis foglalkozom vele,
emlékéből mindig felém
hűvös-tiszta lehellete;

a hökkeneté, amely annyi
volt csupán, hogy élt, folyt a víz,
de láttam a földre zuhanni
s hallom, mondja azóta is,

— mindegy, hogy kis csalános csermely,
szálfákat úsztató folyam —
ami vagy, az vagy, életeddel
egyet tehetsz: éld hasznosan.

KORTÁRS 12
Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1021

FERENCZY BÉNI RAJZA

— 1916 —

...koncentrál, ahol Macbeth életének fordulatait, a cselekvés drámai csomópontjait jelenítheti meg. Major rendezésében a *világ színpadán*, s az emberi lélek világában zajlik ez a játék, ezért tudja összekapcsolni a cselekmény egészét az események egymásutánjával, mindig a szituációt építi fel, de úgy, hogy a drámára figyel, Macbeth tragédiáját közelíti az egyes nagyjelenetek lépcsőfokain keresztül.

Ezért érezzük az előadás szoborszerű monumentalitását, mert a játék ritmusa, a figurák színpadi jellemzése úgy hat ránk, mint egy jól megkomponált szoborcsoport (a Calais-i polgárokra gondolok például), ahol az egyes figuráknak nincs önálló funkciója, de az egészben érezni csak az egyes alakok helyét, értelmi rangját. Az előadás ritmusa ezt a monumentális mozdulatlanságot szuggerálja, a logikus cselekményvezetés, hangsúlyok hűséges elosztása teszi mindg izgalmasabbá a tragédia felé haladó Macbeth mind perzselőbben égő életét, morális és valóságos elpusztulását. Ezt a rendezői szándékot tökéletesen kifejezte Bálint Endre díszlete, amely nem aprólékosan hiteles helyszínábrázolásra törekedett, a dráma lelkét foglalta keretbe, jelzéseigy tuk...

A lell... szolja e... látomás... ja el, e... nöket, ... víziója... nyokk... megtö... el valió... szegezn... szerűen megkomponált jelenetben szinte megölné a reszkető szolgát, akkor már mindennel leszámolt, már a léten túli világból nézi önmagát, a néző látja, érzi az embertelenség elviselhetetlenségét. Sinkovits soha, egy pillanatig sem akar idegbeteg bűnözőt eljátszani, az idegtépő lelkifurdalás drámáját fogalmazza meg átélhetően, úgy, hogy nem az irtózat, inkább az együttérzés kíséri jelenetből jelenetbe. Amikor érezzük, hogy ez a Macbeth „halálba sarkantyúzza sorsát", vagyis ítél önmaga felett, abban is emberi tartalmai jutnak kifejezésre. Egész életútjával a mélypontokon éppúgy, mint a sikerek tetőfokán azt érezteti, hogy benne emberi értékek munkálnak, a *nagyság* torzul el a hatalom kártevésétől.

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1021

FERENCZY BÉNI RAJZA

Abból pedig nem kerülhetek ki pucéran. Nem
fölkészülten alakítom — ilyenekről találok régi ir
Igazságot talált el a megtisztelő levél, amely
hogy erről az egész világon sokat vitatott proble
ményem van.

Írhassak ide néhány — első olvasásra tán ö
datot. Annak az eszmecserélgetésnek egy-egy kany
kialakítása közben önmagammal folytattam, már e

*

Az ifjúság nem azért probléma, mert jön, azért
Az ifjúság csak azoknak a népeknek a problém
jük van. Amelyek tehát a jövőjükön is munkálnak,
mint a jelenükön. Amelyek tehát hisznek az élet
megtervezhető életben. Akik tehát a saját egyéni élet
ebben az életben. Mit kerülgessük: akik a munkájukkal, eszükkel, egyéniségükkel
ott akarnak maradni az életben, a munkában. Igen, voltak s lehetnek korok, amidőn
még az aggastyánok is optimistán néznek előre.

Az ifjúság voltaképpen a meglettkorúak problémája; mindazoké, akik az életben
föladatot találtak.

A nemzedékeket tehát nem az esztendők választják el, hanem a célok. Ha azok
nemzedékenként mások.

S ha egy társadalom minden nemzedéke egy célra tör? Akkor csak évjárat van?
Akkor az öregek valóban „örök fiatalok".

S ha egy társadalomnak semmi előre-késztető célja sincs? Az ember azt gon-
dolná, akkor generációs-különbség sem lehet. Akkor van csak igazán. Amikor értel-
méül az élet csak a jólélést nyújthatja, az élet élvezését. Akkor — nem kis képtelen-
ségül — mondhatni a fiatalság a — cél, olyan értelemben, hogy az irígység tárgya
is — cél.

Egy francia útleírásban olvastam, hogy egy szaharai oázis parasztjai az írónak

1963 SZEP
KORTÁRS
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hírlapíró
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1021

FERENCZY BÉNI RAJZA

— Vizsgázott mezőgazdász? — er
— Agronómus! — mint ma neve
— Azt nem! — felelte, valahogy
máló arccal.

Erre nem feszegettük tovább a d
zott borból egy pohárral. Elfogadta és
— Nem rossz bor! De amilyet Iv

Ejha! A borunk remek csemői te
kon nem akad mindenütt kifogástala
mégjobb? Ezek nem utolsó szőlősgaz
Jászberényben aztán elköszöntünl
Ott főleg könyvtári emberek fog
tott. Ez sajátosan kún név. Tehát
kona volt Móra Ferenc, a kúnok nag
Azt felelte:

— Nem lehetetlen! De biztosat, se
Mindenesetre nagyon szívélyes együttesben megnéztük a látnivalókat. A múzeumban többek között Lehel-kürtjét, a csorbulatával, jól megszemléltük. A múzeum őre, töpörödött, öreg bácsi még hangot is kicsalt a kürtből. Kellemes búgó hang volt. Jó tüdejének és nagy gyakorlatának kellett lennie az öregünknek, hogy ezzel a mutatvánnyal szolgálhatott nekünk. A kürt faragásai elsőrendű művésztől származnak, az biztos.

A múzeumból itt is hordtak el máshová anyagot. De nem egy ízben jelentkezett bennem az az érzés, itt is, hogy Magyarország régészeti föltárása szertelen sok meglepetést hoz még!

*

Jászberényből igazán kedves búcsúzás után Jászkísérbe kocsikáztunk.

Ott a szokásos és nagyon hangulatos, meg vidám író-olvasó találkozás, valamint temérdek dedikálás után először bizonyos közismert és népszerű Jenő bácsi tájékoztatott róla: mekkora mérvű a községben az érdeklődés a könyvek iránt! Megmutatta a kis könyves üzletet. Valóban válogatottan értékes műveket halmozott föl benne mint vezető.

Nem éppen kedvezőleg érintett, hogy legutóbbi rendelésében a budapesti

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Képzőművészet

Kiállítások külföldön

Hírünk a világban

Eredmények, várakozások

Herbert Read nemrég magyar nyelven is megjelent „Modern festészet"-ének lapjain (Magyarország, 1965/44.) mindössze öt magyar, illetve magyar származású művész nevével találkozhatunk. Breuer Marcellnek, a weimari, majd a chicagói Bauhaus építészének neve mellett a hasonló nemzetközi utat megjárt Moholy-Nagy Lászlóéval, továbbá Kepes György, Réth Alfréd és Vasarely nevével. (A kuriózum kedvéért jegyezzük fel, hogy e festők közül sem az első, — a Horthy-fasizmus idején Budapestről Amerikába emigrált antifasiszta művész, aki ott egyetemi tanár lett —, sem a kubisták első csoportjával sikerrel indult Réth Alfréd, sem a legutóbbi években világszerte nagy elismerést arató, „divatossá" lett Vasarely: Vásárhelyi Viktor, nem szerepel az Új Magyar Lexikon címszavai között. Ha tehát képzőművészetünk külföldi ismerete tekintetében szemére vethetünk a „nyugati világ" illetékeseinek bizonyos tájékozatlanságot, — korántsem lehet szó „egyoldalú" tájékozatlanságról!)

Munkácsy, a mester és Csontváry, a költő

Paul Ferdinand Schmidtnek, a Stuttgartban tíz kiadásban is megjelent „A modern festészet története" című művében — amely Nyugat-Németországban e tárgykör legismertebb kézikönyvének számít —, a magyar művészek közül századunkból csupán Moholy-Nagy szerepel, és ha rá is bukkanunk Munkácsy Mihály nevére, ez csak azért történt, mert a német professzor nem hallgathatta el, hogy az általa nagyraértékelt Max Liebermann és Fritz von Uhde mesterének a kiváló magyar realista művészt kell tekinteni.

A modern művészet leghasználhatóbb francia kézikönyve — Jean Cassou-nak, a Modern Művészet Nemzeti Múzeuma igazgatójának vaskos kötete —, a Panorama des Arts Plastiques Contemporains magyar művészek nevei szempontjából az előbbieknél gazdagabb. Tárgya, s összeállítása miatt is. Elsősorban azért mert a szobrászattal is foglalkozik: a Párizsban működött Beöthy István, a ma is nagy eredménnyel dolgozó Csáky József és Hajdú István valóban a legismertebb — és legelismertebb — párizsi mesterek közé kerültek. (Ugyanígy a fotóművészek között Brassai és André Kertész.) A festők közül Moholy-Nagy László, Réth Alfréd és Vasarely mellett szerepel a Párizsban évtizedek óta kiállító Czóbel Béla (az egykori Nyolcak mestere minden évben fél esztendőt Párizsban, fél esztendőt Szentendrén tölt) és Csontváry, akit Jean Cassou, az 1949. évi Magyar Kortárs Művészet kiállítása alkalmából fedezett fel, és hirdetett a festőművészet költőjének. („Csontváry költő, aki éppen úgy szerelmes az életbe, mint a mesébe, ha ugyan nem azért szerelmes a mesébe, mert szereti az életet; mélységes és megrendítő emberség költője.")

Ennek a felfedezésnek és Csontváry párizsi sikerének köszönhető, hogy a brüsszeli világkiállítás nevezetes „50 év modern művészete" kiállításán a modern festők nagyjainak galériájában 346 mestermű között helyet kapott Csontváry-festmény is. (Aranyéremmel is jutalmazták érte kiküldőjét, a Magyar Nemzeti Galériát.) Egyébként — már nem budapesti gyűjteményből — a belga rendező által kiválasztott művek között, mint századunk különböző modern stílusirányzatainak reprezentáló műve, szerepelt Moholy-Nagy- és Vasarely-festmény is.

Visszhang nélküli elismerések

Joggal feltehető a kérdés, hogy a brüsszeli világkiállítás elismerései után (nagydíjat kapott itt Kerényi Jenő és Somogyi József szobra, díszoklevelet Domanovszky Endre, valamint Kádár György és Túry Mária közös pannója, aranyérmet Bernáth Aurél, Ferenczy Béni, ezüstérmet Kass János, és bronzérmet Tar István), a brüsszeli siker után, amelyre igazán büszkék lehetünk — miért maradt nagyban és egészben úgyszólván ismeretlen és méltánylás nélkül a nyugati országokban a korunkbeli magyar művészet? Holott például a velencei biennálékon 1958 óta ismét mindig részt veszünk. Mégis, az 1960. évi XXX. velencei biennálé után még az Unita is „kellemes meglepetésként" fedezte fel, „mily eredeti módon volt jelen a magyar művészet már az impresszionisták és Cézanne napjai óta az európai művészet egészében."

Hogyan magyarázzuk, hogy az alapos és körültekintő Jean Cassou említett könyvében, a Nabi-k csoportjának ismertetésekor megfeledkezett például Rippl-Rónairól, akinek a művészetét pedig itt, Budapesten, oly szeretettel tanulmányozta (az ő megállapítása „a mi Nabi-jaink egyike volt"), azóta pedig az általa vezetett múzeumba került Rippl Maillol-portréja?

Bizony: sajnálkozással kell megállapítanunk, hogy a modern magyar művészet olaszországi, vagy franciaországi bemutatóit, ha ugyan nem hallgatták el, a legjobb esetben is az „újrafelfedezés" lelkes kinyilatkozásai, vagy „regisztráló" kritikák fogadták. (Ilyen „újrafelfedezést" állapíthattunk meg a több évtizedes párizsi emigrációja alatt jól ismert Pór Bertalan 1960. évi párizsi kiállításakor, vagy ugyanez évben Kassák Lajos párizsi újrajelentkezésének sikere után. De még nagyobb fájdalommal kellett az elmúlt években tudomásul vennünk, hogy egyes magyar művészek bemutatkozásainak, vagy egyes kiállítóknak a nagy szalonokban elért sikerét nem követte a nyugati világban a modern magyar képzőművészet törekvéseinek egésze iránt megmutatkozó figyelem. (Kulturális képviseleteink művészi propagandája sem tudta, úgy látszik, jó ideig kiaknázni és kiszélesíteni a már elért eredményeket; legfeljebb egyes művészek érték el, hogy újabb, olykor valóban elismerő meghívásokat kaptak. (Ezt láthattuk például Ruzicskay György vagy Szandai Sándor franciaországi sikerei esetében.)

Kétségtelenül más a helyzet, ha jelenkori képzőművészetünk egészének ismeretét és „hírét" a szocialista országokban vizsgáljuk. A Magyar Forradalmi Művészet emlékezetes kiállításának nemcsak Budapesten volt nagy hatása, hanem a többi szocialista országban is. Elsősorban a Szovjetunióban (moszkvai, leningrádi, tallini kiállítások) megtett vándorútján — amely azután folytatódott Bukarestig — irányította eredményesen a figyelmet mind képzőművészetünk haladó hagyományaira, mind élő művészeink tevékenységére. Természetesnek is tarthatjuk, hogy a baráti országokban, ahol a jelenkori művészet gyökerei a mieinkhez hasonló hagyományokhoz nyúlnak vissza, s modern művészetük fejlődése is hasonló a miénkhez, (a Szovjetunióban régóta a képzőművészet egyik nagymestere Uitz Béla) sokkalta mélyebb megértésre találnak eredményeink és kísérletezéseink egyként — mint azokban az országokban, ahol a jelenkori művészet más utakon, más befolyásokra alakult ki, s alakul tovább.

Jelenkori művészetünket méltón képviselő műveket találhatunk nem egy külföldi múzeumban. És úgy hisszük, minden magyar látogatónak büszkén dobogott a szíve, amikor például a moszkvai Puskin Múzeumban a legszebb Matisse- és Picassofestmények termében láthatta Kisfaludi Stróbl Zsigmond nagyon szép Petőfi- és G. B. Shaw-portréját.

Helytelen volna minden egyszerűsítés. Hiszen például Olaszország egyik legismertebb szobrászművésze a magyar származású Amerigo Tot. (Legmonumentálisabb műve a római Termini pályaudvar homlokzatának 128 méter hosszú, 2 és fél méter magas alumínium-dombormű fríze.) És bizony felvethető a kérdés: Amerigo Tot művészi tekintélye miért nem vetett fényt a magyar művészetre, amelyben egyéni fejlődési útja ellenére is eredetileg gyökerezik? Csáky József szobrai díszítik a párizsi Modern Művészet Nemzeti Múzeumát, és a már említetteken kívül hány magyar származású művész lett megbecsült tagja a Párizsi Iskolának!?

FERENCZI BÉNI: ÜLŐ NŐ

Jelenkori művészetünket méltóan képviseli

Kulturális kapcsolatok

1963 óta nemcsak külföldi modern művészeti (képző- és iparművészeti) kiállításaink szaporodtak szépen, hanem oly sikereket is feljegyezhetünk, amelyek alapján bízvást reménykedhetünk, hogy ha teljességgel még nem történt meg a várt változás, művészi hírünk a világban egyre sokoldalúbb, elterjedtebb.

A külföldön rendezett hivatalos kiállításoknak közvetlen gazdája a Kulturális Kapcsolatok Intézete.

1963-ban 64, 1964-ben 93, 1965-ben pedig 162 kiállítás anyagát indították útnak, beleszámítva a nemzetközi kiállításokon való részvételeinket is(Az összesen 319 külföldi kiállítás (végeredményként több volt, mert egy-egy gyűjteményt több kiállításon is bemutattak) több mint 75%-a a nem szocialista országokra jutott. (A fenti számokban benne vannak a dokumentációs, népművészeti és fotóművészeti stb kiállítások is.) A képzőművészeti, s iparművészeti kiállítások számbelileg — de nem fontosságukat tekintve — megközelítőleg az összesített szám több, mint felét adják. Igen jelentős, művelődéstörténetünkben váratlanul és hasonlíthatatlanul nagy szám ez.

Soroljuk fel először is a legfontosabb nemzetközi kiállításokat: Ve-

Idegenforgalom

Vendégek a szomszédból

Hol a faház?

A város peremén

KÜLFÖLDIEK EGY BUDAPESTI MULATSÁGON
Vagy 16 dollárért, vagy 10 forintért lehet üdülni

csak a fizetővendég-szolgálat az a tartalék, ahová még nyúlni lehet. Minden valamirevaló esemény, rendezvény idején így van ez, de most Szilveszterkor különösen érezzük az olcsóbb kategóriájú szálláshelyek hiányát. Sajnos, ez a hiány az egész szezonra erősen rányomja bélyegét.

Ha idegenforgalmunk statisztikai adatait nagyítóüveg alá tesszük és a számoszlopokat reálisan szemléljük — vagyis a látványos összesítésekből levonjuk a rokonlátogatókat, a tranzit utasokat és az alkalmi üzletembereket — kiderül, hogy körülbelül egymillió ember keresi fel országunkat egy esztendő alatt üdülés céljából, s ezeknek jó része a szomszédos, baráti országokból jön. Ha viszont idegenforgalmi szakembereink egy részének elképzeléseit elemezzük, akkor úgy tűnik, mintha az elkövetkezendő években csupa nagypénzű tőkés óhajtanának vendégül látni. Bár az ilyen igényeket ugysem tudnók kielégíteni, az idézett szakférfiak nem vetnek számot azzal, hogy közben —tekintetüket a pillanatnyilag még elérhetetlen célokra függesztve — megfeledkezhetünk a nagy tömegek szerényebb, de természetesebb kívánságairól. Visszás és nem is logikus lenne, hogy újabb és még komfortosabb luxus-szállodákról, körben forgó torony-éttermekről, hegyi drótkötélpályákról és helikopter-állomásokról ábrándozzunk, miközben Siófok fürdőtelep egyetlen nyilvános illemhelye előtt egyszerre 200 ember áll sorban, mint az elmúlt nyáron is több ízben megtörtént.

Szállás a mezőn túl

Ez a furcsa felemásság, ez az űr fantázia és praktikum, vágyak és lehetőségek között leginkább a szálláshelyzet terén szembeötlő. A baráti, szocialista országokból érkező turistákat évek óta, szinte már automatikusan szorítják az olcsóbb szállodákba, s ezzel megakadályozzák, hogy a komoly tömegbázist jelentő, szocialista országokból érkező turisták az igényeknek megfelelő számban nálunk üdüljenek. Magyarországon ugyanis a legdrágább szállodák és a camping között valójában nincs semmi átmenet. Egy kis túlzással: vagy 16 dollárért lehet nálunk üdülni, vagy 10 forintért. Az első megoldás sokak számára megfizethetetlen, az utóbbit pedig nem mindenki kedveli. Sajnos, a távlati tervekben is csak luxus- és gyógyszállók építésére gondolnak. Olyan szállodákról, ahol egy ágy ára 30—40 forint körül van, viszonylag kevés szó esik.

A szocialista országokból hozzánk jövő utasok számára jelenleg marad tehát végső mentsvárként: a fizetővendég-szolgálat. Ez az apparátus valóban jól, ha nem is hibátlanul működik, sőt: enélkül egyszerűen megoldhatatlanok lennének szállásproblémáink, legyen akár Szilveszter, akár atlétikai Európa-bajnokság. Előfordulnak azonban mellőfogások is, amelyek nem segítenek öregbíteni idegenforgalmi jó hírünket. Az elmúlt nyáron például három lengyel turista fáradtan érkezett meg Varsóból, annak rendje és módja szerint jelentkezett szállásért. Az első címen, amely meglehetősen messze volt, másfél órát vártak, de a szállásadó nem jelentkezett. Visszatértek az idegenforgalmi irodába. Újabb cím, a város másik részében: a szobát már kiadták. Harmadik cím: Csillaghegy. Rohanás taxival a hajnalodó Budapesten át, majd a helyszínen kiderült, a szállást nem lehet megközelíteni, egy hatalmas mezőség, valamiféle rét túlsó felén van, oda a taxi nem tud eljutni... Ilyen eset természetesen nincsen mindennap, de azért az sem megnyugtató, hogy az IBUSZ rendelkezésére bocsátott 500 budapesti ágy közül jelenleg mindössze kilenc van a Belvárosban...

Szálloda-építési elképzeléseinknek természetesen határt szab az ország gazdasági teherbíró képessége. Erőinket, anyagi javainkat be kell osztanunk. Egy azonban mindenképpen kötelező: a realitások józan mérlegelése. Magyarország természetes idegenforgalmi piacai a baráti országok, s ezt nem volna szabad figyelmen kívül hagyni szállodafejlesztési terveink elkészítésénél. Mint ahogyan azt sem: a legolcsóbb szállodák építése a leggazdaságosabb.

„Építsünk egy faházat"

Szocialista országokból jövő vendégeink kedvelik és keresik a faházakat (természetesen nem a hétszemélyes, emeletes ágyas megoldásban, mint amilyenek a hárshegyi campingben találhatók). Ez az üdülési forma most egész Európában népszerű, számunkra pedig a szállodaproblémák megoldásának egyik legjobb módja lehet. Olcsón, gyorsan lehet ezekkel növelni a befogadóképességet. A faház ára 2—3 év alatt megtérül.

A faházak felállítása egyszerű, nem okozhat sok gondot. Tulajdonképpen érthetetlen, hogy miért nem nőnek ki faház-falvak tavasszal üdülőhelyeinken, elsősorban a Balaton mellett, mint eső után a gomba? A SZÖVOSZ például egészen rendkívüli hajlandóságot mutat ilyen faházak felépítésére (hely is van: a közművesített campingek területén), s most egy okos döntés, amelyet örömmel üdvözlünk, az utolsó akadályt is elhárította. Az Országos Idegenforgalmi Hivatal a jövőben már nem kizárólagosan a Belkereskedelmi Minisztérium alá tartozó vállalatokat támogatja az idegenforgalmi alapból, hanem ezúttal a SZÖVOSZ készségére felfigyelve, anyagilag is támogatja a faházas hétvégi üdülőtelepek kiépítését, természetesen olyan mértékben, amenynyire a SZÖVOSZ hajlandó erre saját beruházási eszközeit ráfordítani.

Szerényebb céljaink megvalósítása során gondolni kellene a főútvonalak mellett kis kapacitású pihenő-szállók építésére. Az egyes földművesszövetkezetek viszonylag kevés beruházással, a kisvendéglők mellé néhány vendégszobát is telepíthetnének. Ezeket a beruházásokat minden bizonnyal össze lehetne hangolni az ÁFOR benzinkút-fejlesztési elképzeléseivel is.

Szilveszter, gondokkal

A közeli napok ismét ráirányítják a figyelmet idegenforgalmunk egyik makacs gyermekbetegségére: a helyhiányra. Az IBUSZ és a szállodák teljes apparátussal készülnek a „Budapesti Szilveszter" eseményére, amelynek sikere évről évre nagyobb. Az a vidám, fesztelen légkör, amely a budapesti szilvesztert már jó néhány éve jellemzi, mindenütt nagy érdeklődést kelt. Idén mintegy 4000 külföldi vendégre számítunk, főleg lengyelekre és csehszlovákokra, de igen sokan jönnek nyugati országokból is. Mindenkinek megvan már az asztala és a széke, de az ágy annál nagyobb gond. A diszpécserek reggeltől estig sakkoznak az elfoglalt és a szabad ágyakkal, hogy érkezéskor végül is mindenkinek meglegyen a helye. Ismét

Téves szemlélet

Nem lehet elég sokszor és elég nyomatékosan hangsúlyozni, hogy szükségünk van olcsóbb szálláshelyekre. A kapitalista országokból a viszonylag jobban fizetett alkalmazotti réteg látogat bennünket, gyakran azzal a hátsó gondolattal, hogy nyaralása árán valamit megspóroljon otthoni magas rezsijéből, tehát ugyanazokat a szolidabb körülményeket keresi, mint a szocialista országokból érkező vendégek. Egy időben olyan hibás nézetek is elterjedtek, hogy minden erőfeszítésünket a nyugati vendégek jó kiszolgálására kell összpontosítanunk, hiszen a szocialista országok turistái a mi barátaink, akik megértik és elnézik idegenforgalmunk gyengeségeit. Ezzel a mindenféle logikát és józanságot nélkülöző hiedelemmel sürgősen le kell számolni. Elsősorban saját érdekünkben.

Jelentkezik ez a téves szemlélet más vonalon is. Gyakorta találkozhatunk munkahelyen, társaságban olyan honfitársunkkal, aki ugyan évente többször utazik külföldre, de itthon kedvetlenül veszi tudomásul, hogy hozzánk is jönnek. Zsörtölődik sok mindenért, s elfeledkezik arról, hogy ő is abból a pénzből kap az IBUSZ-nál vagy a Nemzeti Banknál, amit a Cedok, az Orbis vagy az Inturist pénztárába az idejövők befizettek. Idegenforgalmi mérlegünk a baráti, szocialista országokkal folytatott kapcsolatunkban passzív. Többet adunk ki, mint a bevétel, s a differencia nyom bennünket, Vagyis: áruval, exporttal fizetjük meg honfitársaink külföldi üdüléseit, többlet-utazásait. Ezen sürgősen változtatnunk kell. Fogadó országgá kell válnunk minél előbb, fogadóbázisunk ésszerű és gyors kiszélesítése révén. Ebbe a kategóriába tartozik az olcsóbb szállás is. Legalább annyi vendéget kell fogadnunk a szocialista országokból, hogy a kiutazó magyarok költségeit megkeressük. Minél több baráti országból jött turistára van tehát szükségünk, de ez nem képzelhető el másként, mint idegenforgalmi szemléletünk gyökeres megváltoztatásával.

HUBA LÁSZLÓ

lencei Biennálé, Fiatal Művészek Biennáléja, Párizs, Tokiói grafikai biennále, Luganói fekete-fehér grafikai biennále, Ljubljanai grafikai biennále, Képzőművészeti és Építőművészeti biennále, Sao Paulo, XYLON nemzetközi grafikai biennále (Svájc), Lausanne-i szőnyegbiennále, Faenzai nemzetközi kerámiai verseny és kiállítás (évente), Nemzetközi Kerámiai Akadémia kiállítása (Prága és Genf), Művészet az európai ellenállásban (Bologna), Washingtoni nemzetközi kerámiai kiállítás, Főiskolás képzőművészek nemzetközi kiállítása (Róma, évente), Indiai nemzetközi festőművészeti kiállítás, Görögországi nemzetközi festészeti kiállítás, Carrarai szobrászati biennálé, Nemzetközi Szoborkiállítás (Párizsi Rodin Múzeum), Indiai gyermekrajz kiállítás, Nemzetközi Éremművészeti Kiállítás (két ízben is, Hágában), Salon populiste (Párizs).

És jegyezzük itt fel mindjárt a „kézzelfogható" sikereket: A luganói grafikai biennálén díjat nyert Gacs Gábor, a Sao Paulói kiállításon Kunt Ernő grafikai díjat nyert, a Tokiói grafikai kiállításon Kondor Béla lapjait, a montreali karikatúra kiállításon Balázs-Piri Balázs művét díjazták. Faenzában a hódmezővásárhelyi Végvári Gyula nyerte el az aranyérmet, Prágából kerámikusaink tíz díjat hoztak haza, Washingtonban Garányiné ezüstérmet, a Carrarai szobor biennálén Borsos Miklós díjat kapott, a római főiskolások kiállításán pedig 1964-ben egy, 1965-ben négy díjat nyertek el főiskolásaink.

E dicsőség-lista — bizonyítva a jó válogatást, és művészetünk helyes reprezentálását — önmagáért beszél.

A Kulturális Kapcsolatok Intézete a Művelődésügyi Minisztérium, a Képzőmvészek Szövetsége és a Nemzeti Galéria, illetve a Szépművészeti Múzeum szakértőinek bevonásával szervezte azokat a gyűjteményes vagy önálló tárlatokat is, amelyek hivatva voltak, hogy művészetünket képviseljék különböző külföldi kiállítási helyiségekben. Az előbb említett számok jelzik, hogy ezeknek a tárlatoknak teljes felsorolásától el kell tekintenünk. Csupán kiemeljük a legfontosabbaknak látszókat, vagy azokat, amelyeknek a külföldi visszhangja ad külön nyomatékot. Noha itt elsősorban jelenkori művészetünk sorsa, élő művészeink munkájának a külföldi megismertetésére irányuló törekvések érdekelnek minket, helytelen volna, ha nem említenők meg azokat a múltba vagy a közelmúltba visszanyúló legfontosabb manifesztációkat, amelyek a hagyományok ismertetésével járultak ahhoz, hogy rátereljék a figyelmet képzőművészetünk értékeire.

Ilyen mindenekelőtt a svájci Neuchâtelben. A középkori művészet Magyarországon címmel rendezett nagy kiállítás, amely az európai művészet történetében immár kétségen kívül halhatatlanná lett értékeink gazdag gyűjteményét mutatta be. (E kiállításnak a sajtóvisszhangja látszik az országhatárokon túlgyűrűzésben is a leggazdagabbnak.)

Amszterdam után Bukarestben rendeztünk Derkovits-kiállítást, a Szocialista Művészcsoport kiállítása pedig a Forradalmi Magyar Művészet kiállításának példájára vándorútra ment Bulgáriában és Romániában. Lipcsébe Szőnyi István-kiállítást küldtünk. Vaszary János művészetét Zürichben mutattuk be. Nagy brüsszeli kiállítása után és a hazai emlékkiállítások rendezése előtt, Csontváry hagyatéka Belgrádban szerzett méltó elismerést.

A Londonban megjelenő „Studio International" 1965 májusi számának szerkesztői vezércikke válaszolt a maga által feltett kérdésre: van-e „vasfüggöny" a művészetben? A szerkesztő — magyarországi látogatása után és alapján — azt írta, hogy a magyar művészeknél ilyen nincs. Szerinte, ha igaz is, hogy valamely ország művészetét, amely külföldön „hivatalosan" bemutatásra kerül, hazai felelős bizottságok választják ki, ez a válogatás nem mindig tükrözi a legérdekesebb művészi törekvéseket; azért is érdemes utazni és felkeresni a művészeket a

A TOKIÓI MAGYAR KIÁLLÍTÁS JAPÁN PLAKÁTJA

A népek egymás közötti megértésének hídja

hazai környezetben. Az okból utaltunk itt erre a cikkre (amely egyébként a l'art pour l'art esztétikai álláspontjából is megállapítja a magyar művészeti életben tapasztalt kísérletezési szabadságot), mert a sajtónak korántsem haladó orgánumai az élő magyar művészeknek tavaly Locarnóban rendezett reprezentatív kiállítását, mint a „vasfüggönyön" túlról érkezett igen figyelemre méltó, friss művészeti üzenetet kommentálták. (Pl. Popolo e Libertà, Bellonsona: „Nem hiányoznak olyan művek, amelyek mutatnak már valamit a modernista, absztrakt művészet befolyásából. De nem hiányoznak — és ezek képezik a jóval nagyobb részt — az olyan munkák, amelyek olyan szerkesztésbeli erőt, olyan kifejezőképességet mutatnak, amelyekhez egy idő óta nem szoktunk hozzá.")

Ennek a kiállításnak a valóban reprezentatív anyagába — amelyet egyébként Locarno előtt sikerrel mutattak be először Linzben, azután Grácban — Domanovszky Endre, Barcsay Jenő, Fónyi Géza, Bartha László és a fiatalok képviseletében Szurcsik János meg Orosz János festményeit, Kerényi Jenő, Borsos Miklós, Vígh Tamás és Segesdy György szobrait, Gorka Lívia kerámiáit válogatták, a grafikát Csernus Tibor, Kondor Béla, Hincz Gyula és Makrisz Zizi lapjaiból állították össze. A 120 műalkotás (Locarnóban a tárlatot Sandro Bianconi professzor szervezte), talán minden eddigi nyugati kiállításnál átfogóbb képet nyújthatott képzőművészetünk jelenlegi törekvéseiről.

A külföldre küldött gyűjteményes kiállításoknak általában az a hátránya, hogy nem teszi lehetővé egy-egy művész sajátosságainak többoldalú bemutatását. Itt az átfogó kép keretében például Domanovszky Endre 20 festményének a bemutatásával, lehetőség nyílt festőművészetünk egyik vezető egyéniségének közelebbi elemzésére. Ennek is tulajdonítható a regisztrált siker. Domanovszky művészete (32 festmény, illetve gobelin-terv) egyébként ez évben a Genfi Magyar Hetek során is bemutatásra került. Legutóbb pedig Bécsben, a Collegium Hungaricum termeiben rendeztek Domanovszky Endre festményeivel, Kerényi Jenő szobraival és Würtz Ádám grafikai lapjaival csoportkiállítást.

Balaton Bécsben

A bécsi Pállfy-palotában nyitottak meg ez évben egymásik tematikailag érdekes kiállítást is. „Balaton a művészetben" címmel Bartha László, Bernáth Aurél, Borsos Miklós, Fenyő A. Endre, Kádár György, Szentgyörgyi Kornél, Szentiványi Lajos, Udvardy Erzsébet festményei és grafikai lapjai szerepeltek.

Jegyezzünk fel egynéhányat a Kulturális Kapcsolatok Intézete által szervezett, jól sikerült kiállítások közül Afrikából, Ázsiából, és Latin-Amerikából: Az Egyesült Arab Köztársaságban, azután Irakban magyar grafikai csoportkiállítás, Japánban grafikai kiállítás volt, Argentínában grafikai és plakát-kiállítás, Mexikóban és Kubában pedig Makrisz Zizi grafikai lapjait mutatták be. (A szállítás és a kezelés könnyebbsége miatt a grafikai kiállítások természetszerűen a többinél gyakrabban rendezhetők. Volt ilyen az említett nemzetközi kiállításokon való részvételünk mellett Csehszlovákiában, Jugoszláviában, az NDK-ban, Romániában, Franciaországban; Hollandiában és Belgiumban sokszorosított grafikai kiállítás, Bulgáriában pedig Szász Endre gyűjteményes kiállítása. Viszont a nehezen szállítható, törékeny kerámiák is bemutatásra kerültek: Vallaurisban a Hódmezővásárhelyi Kerámikusok gyűjteménye, Krakkóban és Varsóban Gádor István művei, előzően pedig Londonban egy válogatott gyűjtemény.)

Azokban a napokban, amikor e sorokat írjuk, nyílt meg Hágában Ferenczi Béni Kossuth-díjas szobrászművészünk kiállítása. Karácsonyra talán elérkeznek ide már az első sajtóvisszhangok is. (Ferenczi Béni műveiből egyébként előzőleg 1963-ban Bécsben rendezett a Kulturális Kapcsolatok Intézete szép kiállítást.)

Moszkva, Róma, Palermo

A szocialista országok között kialakult kulturális kapcsolatokról szólva, Bognár József, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke írta: „Gyakran túlzott jelentőséget tulajdonítunk az intézmények közötti (institucionális) kapcsolatoknak, és sokan bizonyos értetlenséggel figyelik a személyi kapcsolatokat. E szemléletmód a bürokrácia (a jelen esetben a kulturális bürokrácia) tipikus terméke, amely csak azokban a kapcsolatokban bízik, amelyek rajta keresztül jönnek létre, és így pozícióját erősítik."

Úgy véljük, hogy e helyes megállapítás nemcsak a szocialista országok között kialakult kulturális kapcsolatok tekintetében érvényes. A gyakorlat pedig azt mutatja, hogy erre érdemes művészeink személyes kapcsolataik felhasználásával, vagy egyes galériák meghívására kiállításokat rendezhetnek külföldön, és ezzel is növelik a magyar művészet hírét-nevét. Így került sor a nyáron Ék Sándor nagysikerű gyűjteményes kiállítására Moszkvában, a Képzőművészek Szövetségének helyiségében. (M. L. Joffe a megnyitón: „Az Ön plakátjai a mi szovjet plakátművészetünk részeként bevonultak annak történetébe." A. A. Zsitomirszkij: „Antifasizmus az ő művészetének a levegője, és az is marad, míg a világnak e rákfenéje ellen küzdeni kell. Ez élteti festészetét is, és ezért is szeretik őt a moszkvai művészek.")

Örvendetes jelenség, hogy külföldet látogató, új élményekre szert tevő művészeink kiállításai is szaporodnak. Dicséretes, ha külföldön működő kulturális intézményeink elősegítik a hazai művészek bemutatkozását. Így tette lehetővé a római Magyar Akadémia például 1963-ban az ott időző két művész-házaspárnak, Kádár Györgynek és Túry Máriának, Kass Jánosnak és Hajnal Gabriellának közös kiállításuk megszervezését. Sikeres bemutatkozásuk eredménye továbbgyűrűzött. A Kádár—Túry házaspár meghívást kapott a Galleria Scorpiótól, és tavaly már ott rendezték meg gyűjteményes kiállításukat, amelyről nem csupán a Magyarországgal rokonszenvező lapok (Momento Sera, La Fiera Letteraria) emlékeztek meg dicsérettel, hanem a jobboldali Il Tempo és az amerikaiak római „háziközlönye", a Rome, Daily American is elismerő kritikát közölt, mintegy — az új festmények és Túry Mária tűzrománcai alapján — megismételve a közös pannójukkal Brüsszelben elért sikert. Ugyancsak az Il Tempo kritikája hangsúlyozta a Rómában ez évben kiállító Gábor Marianne „atmoszferikus festészetének" értékeit, az Unità bírálata pedig részletes elemzés után megállapította, hogy a művésznő „erős és eredeti egyéniségével századunk magyar festészetének nagy hagyományait folytatja." Róma előtt Palermóban állított ki Gábor Marianne. Sikerét jelzi, hogy Ősz a Vár alatt című budapesti tájképét a palermói parlamenti palota gyűjteménye részére vásárolták meg, és a kép itt századunk legnagyobb mestereinek alkotásai mellé került.

Franciaország, Németország

Milánóban alföldi festészetünk legerőteljesebb mai egyéniségének Kurucz D. Istvánnak kiállítása bizonyította, hogy mily sokarcú mai képzőművészetünk; Párizsban Csernus Tibor és Veress Pál mutatkozott be. (Gérald Gassiot-Talabot: „Csernus Tibor humanista, a szó nemes értelmében. Képein felfedezhető a világ iránti óhatatlan, türelmes és elenyészhetetlen szeretet is." Jean Michel, a Le Monde-ban: „Az emlékezés festészete az, amit Veress Pál bemutat nekünk... Nyers, paraszti költészet ez, a magyar folklórból való...") És hasonlóan elismerő kritikákat kapott egy Budapesten még soha ki nem állított „absztrakt" festőnk, Tóth Árpád, a párizsi tárlata után. (Les Lettres Francaises: „Ihlete és stílusa mindenekelőtt költői. Tompa tónusú palettája anyaghatásokkal gazdagodik; nagy formákat függeszt a térbe...")

Tavaly Frankfurtban, idén pedig Hamburgban rendezett kiállításain 74 éves mesterünk, Szigethy István, a nyugat-németországi közönséget nemcsak a nácizmus előtti Németországban kifejtett művészi tevékenységére, elért sikereire emlékeztette, hanem arra is, hogy idős korában is képes sajátos expresszionista törekvéseinek megújítására.

Külföldön manapság kiállító művészeink sorát talán vég nélkül lehetne folytatni. Befejezésül azonban nem érdektelen néhány mondatot idézni a Westfälische Zeitung kritikájából, amely Bod László kiállításáról jelent meg: „A művészetet az eddiginél még erősebben kellene a népek egymás közötti megértésének hídjává tennünk." Várjuk, hogy ezt éppen ott, Nyugat-Németországban ezentúl ne is akadályozzák meg.

MURÁNYI-KOVÁCS ENDRE

Kultúrtörténelem

A Nemzeti Színház-dosszié

Tervpályázat 1913, 1965

Fél évszázad hajléktalanul

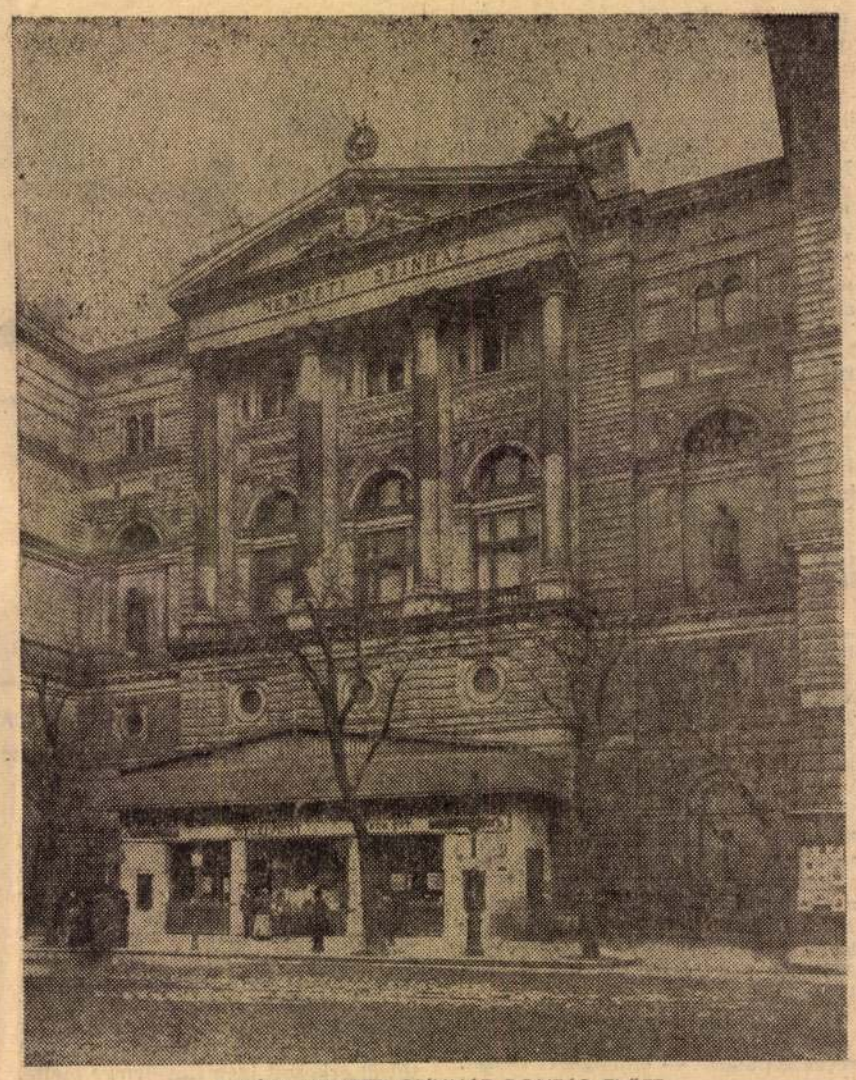

A RÉGI NEMZETI SZÍNHÁZ BONTÁS ELŐTT

Mert egyáltalán nincs dohány

1908 nyarán két tekintélyes látogató várakozott a kultuszminisztérium adminisztratív államtitkárának, Molnár Viktornak előszobájában. Máder Rezső (Raoul), meg egy köpcös, nála valamivel fiatalabb férfi. Éppen ott volt a minisztérium egyik referense, Csathó Kálmán is, aki jó ötven esztendővel később így örökítette meg ezt a találkozást:

„Molnár szobájából egy elegáns öregúr lépett ki. Valami befolyásos, öreg főrend lehetett, mert Molnár nagy reverenciával kikísérte az előszoba külső ajtajáig. Mikor visszatérve meglátta Mádert, egyenesen odasietett hozzá és mintha valóban egy főherceggel állna szemben, mélyen meghajolt előtte, aztán szívélyesen kezet szorított vele, meg kísérőjével is, és — tekintet nélkül a többi, előbb érkezett várakozókra —, betessékelte őket dolgozószobájába."

Máder akkoriban a Népszínház épületének bérlője volt. A mai Blaha Lujza téren Népszínház-Vígopera néven igazgatta a színházat, szerény sikerekkel. A kíséretében levő köpcös úr pedig igazgatótársa és pénzembere: Bálint Dezső. Mindketten a Nemzeti Színház lebontásra ítélt épülete körüli sötét tranzakció főszereplőiként jelentek meg ezen a nyári napon a kultuszállamtitkárnál. (Máder majdnem két évtizeddel később 1921-től pár évig a pesti operaház igazgatója volt, s az ő melódiáival adják elő ma is Csiky Gergely vígjátékát: a Nagymamá-t.)

(Csathó: Azt rebesgették, Máder törvénytelen fia valamelyik Habsburg főhercegnek, ezt a pletykát nagyban támogatta az, hogy arcán mintha valóban fel lehetett volna ismerni a Habsburgok jellegzetes családi vonásait; még azt is, hogy kissé nehézkes mozdulatú és nagyon szótlan férfiú volt, ami, a származásáról szóló pletykával összekombinálva, tagadhatatlanul bizonyos előkelőség benyomását tette az emberre.)

A Nemzeti Színház kálváriája azonban mégsem ekkor kezdődött, hanem valamikor az 1830-as évek legelején, amikor először fogalmazták meg az igényt: legyen önálló hajléka a magyar Tháliának.

Széchenyi kontra Pest megye

Pest vármegye alispánja, Földváry Gábor 1833. június 14-én bejelenti: Grassalkovich Antal őhercegsége a Hatvani kapun túl, a Kerepesi út elején 900 négyszögöl telket ajándékozott a magyar Játékszín számára. (Elég elhagyatott vidéken; a Kerepesi út két oldalán árok volt, az egyik oldalon, ahol a Szikszay-vendéglő állott, akácfák között török temető, a másik oldalon mocsaras föld, legelő, azon túl pedig kukoricás.) Mátsy László vármegyei hiteles földmérő elvégezte az előmunkálatokat, majd Zitherbarth Mátyás pesti építőmester elkészítette a terveket, melyeknek alapján Pest vármegye — két esztendővel később — hozzákezdett az építkezéshez.

Széchenyi István azonban, aki kezdettől fogva a magyar Játékszín egyik leglelkesebb szószólója volt, Pest megyét nem tartotta illetékesnek — legalábbis az országgyűlés hozzájárulása nélkül — hogy olyan fontos kérdésben önhatalmúlag döntsön, mint az első magyar színház felépítése. Széchenyi kijárta, hogy a Duna-parton, a mai Akadémia telkén 600 négyszögölnyi területet bocsássanak a magyar Játékszín rendelkezésére. (Ő maga tízezer pengő-forint adományozásával kezdte meg az országos gyűjtést.) Ezzel egyidőben a nádor-főherceg segédletével leállíttatta Földvárvék építkezését.

Volt tehát egy rövid idő a magyar Játékszín őstörténetében, amikor egyidőben két helyen is folyt a lelkes, színházépítő munka. (Szeged városa összegyűjtött 1010 forintot váltócédulákban, s ezt felajánlotta a Kerepesi úti telken épülő nemzeti színháznak, viszont a Milanoban állomásozó egyik huszárezred tisztikara Széchenyi kezeihez szolgáltatott 250 pengő forintot a Duna-parton építendő színház céljaira.)

Fonetikai erőmutatvány

Földváry végül is megunta a hiábavaló várakozást és napszámosokkal, meg lelkes önként jelentkezőkkel (ma azt mondanók: társadalmi munkásokkal) folytatta az építkezést. (Lukács György, egy Jókai-regénybe illő napszámos két hétig ingyen talicskázta a téglát.) 1837. augusztus 22-én a színház ünnepélyesen megnyitotta kapuit. 1840-ben az országgyűlés nemzeti tulajdonba vette, s vele együtt azt a 9882 forint és 15 krajcár adósságot is átvette, ami az építkezésből fennmaradt. (A születő Nemzeti Színház hamar szemben találta magát a vaskalapossággal. Egy táblabíró például így kiáltott fel: „Jobb vóna mán főhannyi azzal a színészette!", aztán elővette a vörös ceruzáját és egyötödöt lehúzott mindenki fizetéséből. (A legmagasabb tétel évi 3000 forint Laborfalvy Róza gázsija volt. Lendvay és Egressy, akiknek a nevét ma iskolában tanítják, évente 2400 forintot kaptak és kosztümöt.)

1838 márciusában a Pest nagy részét elárasztó árvíz tette próbára a Nemzeti Színház frissen vakolt épületét. 1874—75-ben Skalniczky Antal építész tervei alapján Wagner János építőmester megnagyobbította a színházat. 1886-tól 1895-ig több alkalommal építették át. Gazdasági és művészeti ügyei egyaránt a kiegyezésig a helytartótanács rendőri ügyosztályához tartoztak, attól 1867-ben a belügyminisztérium örökölte. 1907-ben a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium hatáskörébe utalták.

A kultuszminiszter azonnyomban szakértő bizottságot hívott egybe, amely sietve megállapította: „A Nemzeti Színház mai helyzeténél fogva, két bérház közé beékelten fokozottabb mértékben tűzveszélyesebb minden szabadon épült színháznál. Ettől a rendkívül fontos ténytől eltekintve is, a Nemzeti Színház egész nézőterének szerkezete nemcsak elavult, hanem elromlott, elkorhadt, rozoga..."

1908. június 17-én a krónikás még így számolt be a nemzet első színházának életéről: „Szerdán este volt az utolsó előadás a Nemzeti Színházban a két hónapi nyári szünet előtt... A gyér számú közönség elég jól mulatott és sokat tapsolt Csillag Teréz, Török Irma, Gyenes, Mészáros stb. művészi játékának. Scribe vígjátékát, a Nők harcát adták."

Pár nappal később megjelent az első kommüniké a Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezéséről. („A miniszter felkéri a tanácsot, hogy erre a célra megfelelő telket ingyen bocsásson rendelkezésre. Erre a célra leginkább megfelelőnek a Rákóczi teret tartja.")

1908. június 30-án Máder Rezső, a Népszínház igazgatója beadványt intézett a fővároshoz: „Már a tanács szálljon szembe a kultuszminiszternek azzal a tervével, hogy az ideiglenes Nemzeti Színház a Rákóczi térre építtessék. Az ideiglenes Nemzeti Színház közelsége ugyanis teljesen tönkre tenné az amúgyis sok bajjal küzdő színházunkat."

A színházához ragaszkodó közvéleményt 1908. július 1-én hideg zuhanyként érte a hír: a Nemzeti Színház kiköltözik régi hajlékából, méghozzá azonnal, de nem ahogy az előző napi hivatalos meg félhivatalos nyilatkozatok beharangozták, vagyis az erre a célra emelt ideiglenes színházépületbe, hanem a Máderék bérelte Népszínházba. (Molnár Viktor kultuszminisztériumi dolgozószobájában zajlott le az a titokzatos tárgyalás, amelynek különségeit Csathó Kálmán tárgyilagosan írta le.)

Az ötlet — hogy tudniillik a Nemzeti költözzék át a Népszínház (mai Blaha Lujza téri) épületébe — első hallásra képtelenségnek tűnt. (Pesti Hírlap: A Népszínház kisajátítása a Nemzeti Színház céljaira valóságos kulturális merénylet volna, melyért a felelősség súlyosan terhelné mindazokat, kik e felháborító tény elkövetésében közreműködnek... A színészek a Népszínház óriási pajtájában az intim társalgási tónus helyett valóságos „ordítási stílus"-hoz szoknának, ez a nagy, tágas nézőtér az énekes szónak akusztikájára készült, maga a színház a magyar dalnak épült; társalgási darabok könnyed, intim hatású dialógusát elnyeli a nagy űr, vagy pedig a színészek fonetikai erőmutatványokra kényszerülnek.)

Egy tranzakció története

Küszöbön a botrány. A közvéleményt már nem csupán a Nemzeti Színház épületének bezárása, meg tervezett lebontása foglalkoztatta, hanem az a mód is, ahogy a tönkrement, anyagilag a csőd szélén álló Népszínház személyzetével el akartak bánni.

Máderék megkezdték a nagyszemélyzetű Népszínház társulatának, adminisztratív és műszaki személyzetének elbocsátását. Mindenkinek felajánlottak egy kisebb összegű végkielégítést, aki pedig ragaszkodott eredeti szerződéséhez, azt hatalmi szóval fenyegették. (Pesti Napló 1908. július 18: Jellemző a tagok hangulatára, hogy az igazgatóság azzal a kéréssel fordult a rendőrséghez, hogy testi épségük biztosítására rendeljen ki detektíveket a Népszínházhoz. A rendőrség teljesítette is a kívánságokat és pénteken délelőtt kilenc detektív vonult szolgálattételre a Népszínházhoz.)

Az ellenzék a parlamentben ostromolta a kormányt:

/ 1021 FERENCZY BÉNI

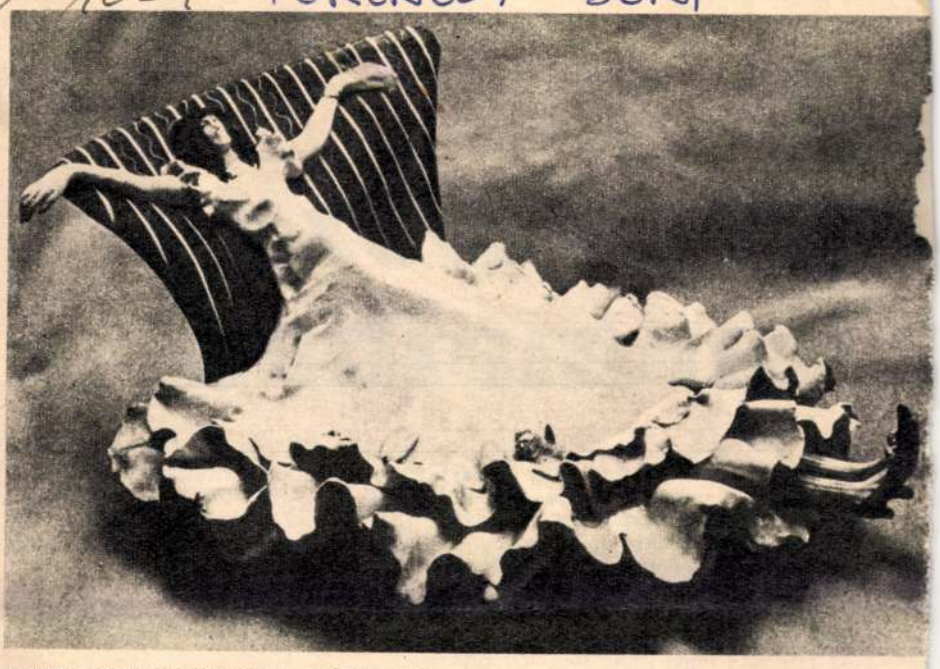

VARGA IMRE: HOMMAGE A MANET (1968)

KISPLASZTIKAI

Ami meglepő: a változatosság. A kisplasztika kötött méretei mellett az arányok, formák, stílusok sokfélesége. A népi hagyományú faszobrászattól egészen a tarka mezbe öltöztetett pop-art motívumokig — művek, amelyek feliratuktól kapják meg ironikus, humoros karakterüket, és más művek, amelyek klasszikus hagyományok tisztaságát ötvözik magukban. Ez a kiállítás valóban szórakoztató — a termekben hömpölygő, jórészt fiatalokból álló vasárnapi látogatóközönség is bizonyította. Szórakoztató, mert mire a szemlélő beleélné magát egy művész felfogásába, gondolkodásrendszerébe, már ott a másik, vele tökéletesen ellenkező egyéniség, ugyancsak maximálisan öt művel.

Noha különböző nemzedékekhez tartozó szobrászok szerepelnek, mégis, a tárlat összképében van valami friss és fiatalos. A sokféleség lehetősége, a különféle anyagok, a különféle technikák alkalmazása széles távlatokat nyit, szélesebbet mintha csak magyar, vagy csak európai művészek alkotásai kerültek volna egymás mellé. Az igazán erőteljes figuratív mesterek jobban érvényesülnek ebben az új környezetben, s így a modernekkel szemben támasztott igény mércéje is sokkal határozottabb.

A tárlaton nem szerepelhet öt évnél idősebb mű; jobbára még forrongásban levő irányzatokkal, és nem gondosan kiérlelt, leszűrt eredményekkel találkozunk. Ezért is hat olyan frappánsan, az első nagy teremben, az 1967-ben elhunyt *Ferenczy Béni* emlékkiállítása. Ferenczy Béni fiatalkori, kubisztikus kísérletei után, finom hangulatú, gyengéden megmintázott szobrok sorát alkotta meg. Magas művészi mércéje, kiérlelt kompozíciós rendszere a korszak klasszikus mesterévé avatja. S éppen az ő szobraival összehasonlítva tűnik ki, milyen nagy változás ment végbe a képzőművészetben. Az ő életművében megteremtett töretlen harmónia többé már aligha idézhető vissza.

A kiállítók, akik a *Műcsarnokban* szerepelnek, többségükben nemcsak a huszadik századi, már ismert stílusváltozatokat képviselik, hanem a legfrissebbeket, a kevésbé ismerteket, az éppen most alakulókat is. Éppen ezért, még nem tudhatjuk biztosan, hogy melyek lesznek tíz év múlva a mai korszakot reprezentáló alkotások. A modern szobrászat élő

V. MINEKOV: GYÁSZ (1970)

P. ČERNE: ŐSZENTSÉGE (1966)

A „Vaddisznó" karmaiban (4.)

BAZSIK RENÁTA:

Rózsika zárkánk kedvence, angol keringőt táncol, a divatos sláger dallamára: „Csak még egy éjszaka, azután örökre elmehetsz, csak még egy éjszaka, utána, örökre nem leszek..." Szépen táncol, gavallérja is van, a nagy seprő, átkarolja.
Rózsika sem él, a Rongyvapataknál ölték meg a csendőrök.
Az este az álmodozásé. Beszélgetünk a jövőről: a felosztott földekről, a gyárakról, melyek a miénk lesznek. 9-kor megszólal a kürt, takarodó. Csendesen elénekeljük az Internacionálét.

Nehezen jön az álom. Csend van, csak az őrség ütemes lépteit halljuk az udvarról, a folyosóról...

Majd halk, tiszta fütty... az Internacionálé dallama hangzik kintről: Jelzés: barát van az őrök között!

Szilveszter a zárkában

Felejthetetlen emlékünk az 1943-as év Szilveszter éjszakája is. Éjfél körül arra ébredtünk, hogy az egyik cellában az Internacionálét éneklik. Néhány perc múlva egy másik férfizárka is rázendített és terjedt zárkáról-zárkára a dallam. Lassan az egész börtön visszhangzik, négy nyelven szól a: „Fel, fel, ti rabjai a földnek..." Az északi szél 400 kommunista üzenetét vitte az Újévet köszöntő városnak... „a győzelem napjai jönnek... rabságodnak vége már... ez a harc lesz a végső... és nemzetközivé lesz holnapra a világ..."!

A Vörös Hadsereg győzelmesen közeledett hazánk határaihoz. Meg voltunk győződve, hogy az új év meghozza a szabadságot. Reggel az Újesztendőt Szlávka köszöntötte. Meglepetésként piros ruhácskát varrt magának, hajába sarlós-kalapácsos vörös csillag diadémot tűzött, és kozák táncot járva ment ki a reggeli kávéért.

Minden zárka cirklijét kinyitottuk, hogy lássák a társaink is. Az őrség másnapos volt az éjszakai ivástól, a parancsnokok aludtak, nem törődtek velünk. Szlávka előtt fekete ruhában meggörnyedve haladt az Ó-év, ronda öreg banya, kezében az Ármia — a def-jelképével, a gumibottal. Mindenki vidám volt. Szlávka végig táncolt a börtön folyosóján, mi pedig kergettük a gumibotos vén banyát.
Sok reménységgel kezdődött az újév. Az újév elején egy napon zajra, kiabálásra leszünk figyelmesek. A férfiak sétálnak, de az udvarról a szokásos ütemes, csendes lépések koppanása helyett hangos beszéd, kiáltozás hallatszik. Kilesünk óvatosan az ablak sarkából, még akkor is, ha sötétzárkába kell menni érte. Az őrség azonban nem figyel ránk.
A sétán kett[illegible] gedik vissza társait, mindenki visszamegy a zárkába tiltakozásként.
Buldog dühödten káromkodik: „Sztrájkolni akartok? Arra is van orvosság!" Szimics hangját halljuk: „Mindenki visszamegy a zárkába!"

A parancsnokság fél

A visszavonulás fegyelmezett. Vajon a parancsnokság milyen eszközökhöz fog nyúlni megtorlásként?
Az egyik cellában az Internacionálét éneklik. Az őrség sötétzárkába vágja őket. Délben a szakácsoktól kapjuk a hírt, amíg ki nem engedik őket, éhségsztrájkot folytat az egész börtön. Este hozzák a szakácsok az újabb hírt: ehetünk, mert a fiúkat visszaengedték.
A parancsnokság állandóan enged, visszavonul, nem akar bonyodalmat, fél, hogy a Vezérkari Főnökség vizsgálatot indít a börtönben. A börtönkollektíva vezetősége meggyőződött, hogy az őrség és a parancsnokság gyenge, erőtlen, talán demorizált is, komolyabb akciókat is végre tudunk hajtani.
A Vörös Hadsereg győzelmes előrenyomulása Ukrajnában egyre közelebb hozta szabadulásunk óráját. De az a gondolat, hogy Újhely környéke is rövidesen hadszintérré fog változni, aggodalmat keltett a foglyokban. Engem is gondok gyötörtek, amikor élettársam, Milán levelét olvastam.
„...három alternatíva között választhatunk. A Vörös Hadsereg közeledtével ez a terület hadszintérré válik. Mi politikai foglyok itt nem maradhatunk. A németek mindenképpen be kell, hogy vonuljanak erre a területre és akkor a sorsunk megpecsételtetett. Bennünket veszedelmes kommunistáknak tartanak és vagy itt a helyszínen fognak leöldösni, mint Jugoszláviában, Olaszországban tették, a börtönökben és internáló táborokban. De lehetséges — és ez a második alternatíva — hogy hasznosabb feladatokra használnak és kikergetnek bennünket a közeli frontra, az aknamezőkre, mint a politikai foglyokat és zsidókat más országokban. A harmadik alternatíva, — hiszen olyan gyorsan közeledik a front —, hogy bevagoníroznak bennünket és elszállítanak Németországba, valamelyik haláltáborba, ahol viszont a gázhalál vár ránk. De van egy negyedik is..." — nem folytatom tovább.
Van egy negyedik is. És én, de társaim is, csak ezzel a negyedikkel foglalkoztunk.
A szerelmes levelek is megteltek aggódással. A közeli szabadság, vagy a közeli halál gondolatára — a teljes boldogság, vagy az örök búcsú foglalkoztatta a szerelmeseket.
A partizán[illegible]

FERENCZY BÉNI: MIKLÓS (1937)

KISS NAGY ANDRÁS: ÁPRILIS (1971)

S. E. GALLO: VÉNUSZ RELIEF (1971)

BIENNÁLÉ

nagymesterei közül viszonylag kevesen szerepelnek: *Max Bill* Svájcból és *Fritz Wotruba* Ausztriából, valóban jelentős, hozzájuk méltó alkotásokkal. Mindkettőjük neve irányzatot fémjelez, mindkettőjük stílusát generációk tanulmányozták, követték.

Ők ketten az önmaguk teremtette áramlatot képviselik. Az itt kiállító művészek nagy része viszont inkább csak magáévá tett, továbbfejlesztett egy tendenciát, amely már előzőleg is létezett. Elsősorban a pop-art irányzatot képviselő amerikai szobrászokra gondolunk, így *Bailey*-re, akinek színes, sőt tarka műanyag állatfejei a groteszk műfajába tartoznak. „Gorilla jelmez", „Mutáló csirke" — mondják Bailey címei, keresett harsánysággal, közönségességgel teremtve meg az ábrázolás sajátos humorát. „Az érzelem csontocskái", „A bokanovskizált tojás kisarjad" mondják a másik amerikai, *Breed* feliratai. S végül a harmadik, legeredetibb, Samuel *Gallo*, analitikus módszerrel, „A kalitkába zárt Vénusz"-t eleveníti meg. Az ismert szobor egyes részleteit kiemelve, többször, ismétlődően, más szögből beállítva értelmezi és mintegy újjáteremti, relieffé vagy szoborrá formálva a klasszikus alkotást. Egyszerre groteszk és mélyrehatoló, mintegy arra késztet, hogy felülvizsgáljuk jól ismert művekről alkotott elképzelésünket. A nálunk is használatos polyészter anyagának, rejtett fényeinek, formájának szépsége hibátlanul érvényesül a Los Angeles-i *Valentine* alkotásain, míg a cseh *Kompanek* erőteljes, kis méreteiben is monumentális, leegyszerűsített formáival válik hatásossá.

Görögországból inkább hagyományos, dekoratív hatású művek érkeztek, amelyek azonban nem tudják elég hitelesen újjáformálni az antik tradíciót. Annál érdekesebb, eredetibb Japán: *Anemiya* és *Watanabe* a hagyományos ősi eszközökhöz, technikához fordulnak. Egyikük fából farag jellegzetes japán kisfigurákat, másikuk, Watanabe lakkozott fából és bőrből készít domborműveket, amelyeknek kiemelkedő jelei a dekoratív japán írást idézik. Ugyanígy az egészen fiatal mexikói szobrász — *Aguilera* — Mexikó sajátos épületstruktúráinak emlékképét idézi fel plasztikájában. Az olaszok, a korábban itt rendezett kisplasztikai tárlathoz képest, nem sok újat tudtak mondani — egyedül *Signori* lecsiszolt, szép tiszta formái érdemelnek megkülönböztetett figyelmet.

A termeken végighaladva egymást váltják az irányzatok, gúnyos, ironikus, dekoratív formák versenyre hívják a komolyabb hangvételű, drámai feszültségű műveket. De mintha az egész Biennálé alaphangja mégis inkább a játékhoz kapcsolódna — ennek jegyében születtek meg a szovjet *Abolina* bábszerű figurái, amelyek fokozatosan szabadultak fel köcsög-létük megkötöttségeiből és váltak mulatságos csoportozatokká. És ironikus szemléletét engedte szabadjára a magyar *Varga Imre*, amikor Manet „Legyezős hölgy" című képét, lábát nyújtogató porcelánfigura formájában parodizálta. A magyarok műveinek egy része korábbi tárlatokról már ismert. *Schaár Erzsébet* apró üvegpalotái változatlanul varázslatosak. *Kiss Nagy András* „Április, 1971" szobra, valóban kiemelkedő alkotás.

A kiállításon 572 mű szerepel, s a nagy szám nemigen ad módot arra, hogy mindegyikkel behatóan meg lehessen ismerkedni. Ellenben éppen a nagy szám elevenné és izgalmassá teszi az egymásnak felelgető irányzatokat. S hogy ennyi szobor együttesen nem válik unalmassá, az a rendezésnek köszönhető.

PASSUTH KRISZTINA

O. ABOLINA: FÚGA (1969)

V. KOMPANEK: AZ ASSZONY (1970)

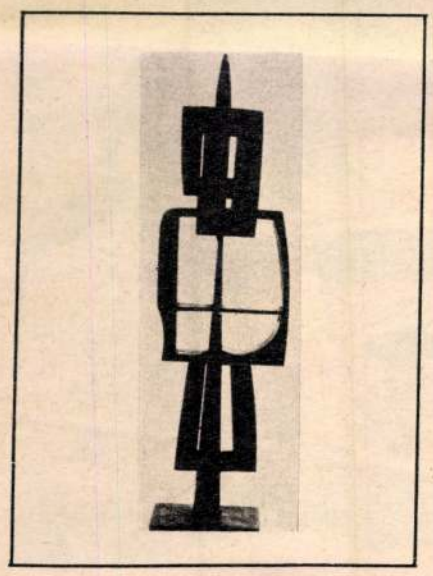

I. AMEMIYA: SZÉL (1970)

MÁSODIK MŰSZAK—KÖZÖSEN

„A gyerekek nevelése mindkettőnk dolga. Férjemmel felváltva ellenőrizzük a tanulást, aszerint, hogy melyikünk van otthon délután. Most boldogok, hogy saját szobájuk van. Maguk takarítják, a dekoráció is az ő művük"

„A főzés sok időt vesz el. Egyszerűbb lenne, ha több félkész-áru és konzerv között lehetne válogatni. Olyan készételekre lenne szükség, amelyek ízben megközelítik a házi kosztot. Ritkán kapni tisztított zöldséget, krumplit. A készételek ára magas az én pénz-tárcámnak . . ."

„Férjem az Operaházban dolgozik, munkája a próbák és az előadások szerint igazodik. Így el tudja látni a bevásárlást, amikor én dolgozom"

Sok szó esik a dolgozó nők második műszakjáról. Arról a teherről, amit a kereső munka mellett a háztartás, a gyerekek nevelése, a családi élet ezernyi gondja jelent. Enyhíthetnek rajta a munkahelyen, sokat segítene, ha jobbak, olcsóbbak lennének a szolgáltatások, de ettől még nem lesz nyugodt életük azoknak a dolgozó családanyáknak, akik nap mint nap versenyt futnak az idővel, hogy mindennek megfelelhessenek. A megoldást mindenekelőtt a családban kell keresni. A hogyanra nincsen csodarecept. De nem egy családban megtalálják a módját, hogy a második műszak terhét ne csak az anya viselje.

Hegedüs Eszter, egy a sok százezer dolgozó nő közül. Szakmája hétköznapi – gépírónő. Férjével, iskolás fiúkkal nemrég kaptak nagyobb szövetkezeti lakást. Szerényen rendezték be, de ragyog a tisztaságtól. Eszter jó háziasszony, kitűnően főz, ruháit nagyrészt maga varrja. Otthon is csinosan öltözködik, sohasem elhanyagolt.

– Nem kell, hogy az asszony a család hamupipőkéje legyen, – mondja. – Az otthoni munkát is meg kell szervezni és el kell osztani. Persze, sok jut nekem is. Váltott műszakban dolgozom, gyakran este tizenegyre érek haza. Szerencsém, hogy férjem nem tartozik azok közé, akik a teremtés koronájának képzelik magukat. S a gyerekeket is „befogjuk". Nem nagyon, mert tanulniuk kell . . . De érezzék csak, hogy ők is hasznosak.

L. M.

„Lehetőleg semmilyen nagyobb munkát sem hagyok vasárnapra. Elrontanám a család ünnepnapját. Nyáron kijárunk a Római partra evezni, most, télen, ha rossz az idő, otthon maradunk. Kötök vagy varrok és közben a gyerekek elmesélik, hogy mi történt hétközben az iskolában"

KELETI ÉVA – MTI FOTÓ – FELVÉTELEI

1021 FERENCZY BÉNI

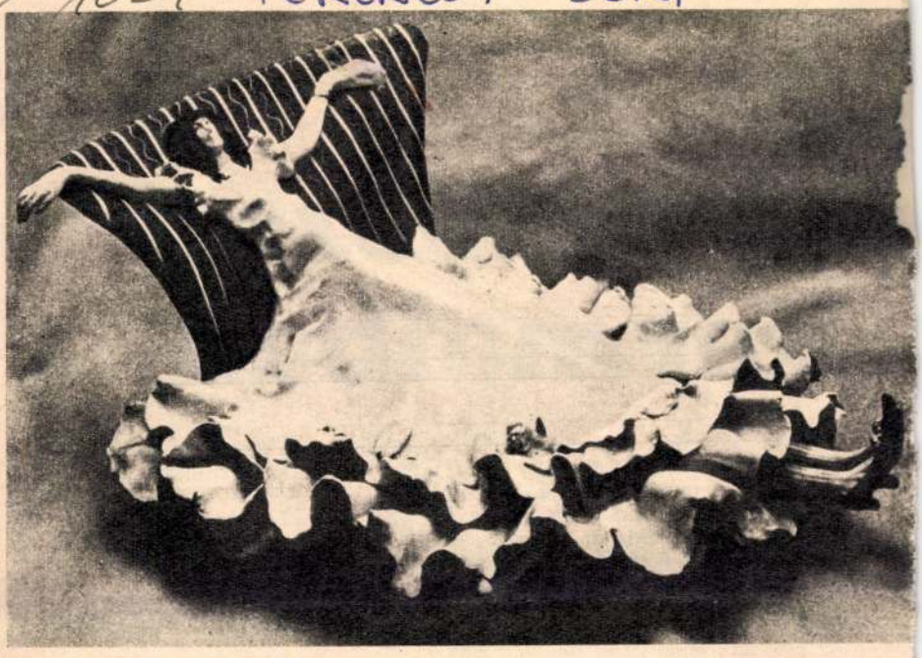

VARGA IMRE: HOMMAGE A MANET (1968)

KISPLASZTIKAI

Ami meglepő: a változatosság. A kisplasztika kötött méretei mellett az arányok, formák, stílusok sokfélesége. A népi hagyományú faszobrászattól egészen a tarka mezbe öltöztetett pop-art motívumokig — művek, amelyek feliratuktól kapják meg ironikus, humoros karakterüket, és más művek, amelyek klasszikus hagyományok tisztaságát ötvözik magukban. Ez a kiállítás valóban szórakoztató — a termekben hömpölygő, jórészt fiatalokból álló vasárnapi látogatóközönség is bizonyította. Szórakoztató, mert mire a szemlélő beleélné magát egy művész felfogásába, gondolkodásrendszerébe, már ott a másik, vele tökéletesen ellenkező egyéniség, ugyancsak maximálisan öt művel.

Noha különböző nemzedékekhez tartozó szobrászok szerepelnek, mégis, a tárlat összképében van valami friss és fiatalos. A sokféleség lehetősége, a különféle anyagok, a különféle technikák alkalmazása széles távlatokat nyit, szélesebbet mintha csak magyar, vagy csak európai művészek alkotásai kerültek volna egymás mellé. Az igazán erőteljes figuratív mesterek jobban érvényesülnek ebben az új környezetben, s így a modernekkel szemben támasztott igény mércéje is sokkal határozottabb.

A tárlaton nem szerepelhet öt évnél idősebb mű; jobbára még forrongásban levő irányzatokkal, és nem gondosan kiérlelt, leszűrt eredményekkel találkozunk. Ezért is hat olyan frappánsan, az első nagy teremben, az 1967-ben elhunyt *Ferenczy Béni* emlékkiállítása. Ferenczy Béni fiatalkori, kubisztikus kísérletei után, finom hangulatú, gyengéden megmintázott szobrok sorát alkotta meg. Magas művészi mércéje, kiérlelt kompozíciós rendszere a korszak klasszikus mesterévé avatja. S éppen az ő szobraival összehasonlítva tűnik ki, milyen nagy változás ment végbe a képzőművészetben. Az ő életművében megteremtett töretlen harmónia többé már aligha idézhető vissza.

A kiállítók, akik a *Műcsarnokban* szerepelnek, többségükben nemcsak a huszadik századi, már ismert stílusváltozatokat képviselik, hanem a legfrissebbeket, a kevésbé ismerteket, az éppen most alakulókat is. Éppen ezért, még nem tudhatjuk biztosan, hogy melyek lesznek tíz év múlva a mai korszakot reprezentáló alkotások. A modern szobrászat élő

V. MINEKOV: GYÁSZ (1970)

P. ČERNE: ÖSZENTSÉGE (1966)

A „Vaddisznó" karmaiban (4.)

BAZSIK RENÁTA:

Rózsika zárkánk kedvence, angol keringőt táncol, a divatos sláger dallamára: „Csak még egy éjszaka, azután örökre elmehetsz, csak még egy éjszaka, utána, örökre nem leszek..." Szépen táncol, gavallérja is van, a nagy seprő, átkarolja.

Rózsika sem él, a Rongyvapataknál ölték meg a csendőrök.

Az este az álmodozásé. Beszélgetünk a jövőről: a felosztott földekről, a gyárakról, melyek a miénk lesznek. 9-kor megszólal a kürt, takarodó. Csendesen elénekeljük az Internacionálét.

Nehezen jön az álom. Csend van, csak az őrség ütemes lépteit halljuk az udvarról, a folyosóról...

Majd halk, tiszta fütty... az Internacionálé dallama hangzik kintről: Jelzés: barát van az őrök között!

Szilveszter a zárkában

Felejthetetlen emlékünk az 1943-as év Szilveszter éjszakája is. Éjfél körül arra ébredtünk, hogy az egyik cellában az Internacionálét éneklik. Néhány perc múlva egy másik férfizárka is rázendített és terjedt zárkáról-zárkára a dallam. Lassan az egész börtön visszhangzik, négy nyelven szól a: „Fel, fel, ti rabjai a földnek..." Az északi szél 400 kommunista üzenetét vitte az Újévet köszöntő városnak... „a győzelem napjai jönnek... rabságodnak vége már... ez a harc lesz a végső... és nemzetközivé lesz holnapra a világ..."!

A Vörös Hadsereg győzelmesen közeledett hazánk határaihoz. Meg voltunk győződve, hogy az új év meghozza a szabadságot. Reggel az Újesztendőt Szlávka köszöntötte. Meglepetésként piros ruhácskát varrt magának, hajába sarlós-kalapácsos vörös csillag diadémot tűzött, és kozák táncot járva ment ki a reggeli kávéért.

Minden zárka cirklijét kinyitottuk, hogy lássák a társaink is. Az őrség másnapos volt az éjszakai ivástól, a parancsnokok aludtak, nem törődtek velünk. Szlávka előtt fekete ruhában meggörnyedve haladt az Ó-év, ronda öreg banya, kezében az Ármia — a def-jelképével, a gumibottal. Mindenki vidám volt. Szlávka végig táncolt a börtön folyosóján, mi pedig kergettük a gumibotos vén banyát. Sok reménységgel kezdődött az újév. Az újév elején egy napon zajra, kiabálásra leszünk figyelmesek. A férfiak sétálnak, de az udvarról a szokásos ütemes, csendes lépések koppanása helyett hangos beszéd, kiáltozás hallatszik. Kilesünk óvatosan az ablak sarkából, még akkor is, ha sötétzárkába kell menni érte. Az őrség azonban nem figyel ránk.

A sétán kettes sorban, egymástól pár méter távolságra, hátrakulcsolt kezekkel, hang nélkül kell menetelni a felsorakozott őrök éber szeme előtt. Most pedig: tömörülés, össze-vissza-ság, lárma kiáltozás. Két fiút falhoz állítottak bűntetésből. Szimics a fiatalkorúak zárkaparancsnoka Buldoghoz megy és közli vele, ha nem engedik vissza társait, mindenki visszamegy a zárkába tiltakozásként. Buldog dühödten káromkodik: „Sztrájkolni akartok? Arra is van orvosság!" Szimics hangját halljuk: „Mindenki visszamegy a zárkába!"

A parancsnokság fél

A visszavonulás fegyelmezett. Vajon a parancsnokság milyen eszközökhöz fog nyúlni megtorlásként?

Az egyik cellában az Internacionálét éneklik. Az őrség sötétzárkába vágja őket. Délben a szakácsoktól kapjuk a hírt, amíg ki nem engedik őket, éhségsztrájkot folytat az egész börtön. Este hozzák a szakácsok az újabb hírt: ehetünk, mert a fiúkat visszaengedték.

A parancsnokság állandóan enged, visszavonul, nem akar bonyodalmat, fél, hogy a Vezérkari Főnökség vizsgálatot indít a börtönben. A börtönkollektíva vezetősége meggyőződött, hogy az őrség és a parancsnokság gyenge, erőtlen, talán demorizált is, komolyabb akciókat is végre tudunk hajtani.

A Vörös Hadsereg győzelmes előrenyomulása Ukrajnában egyre közelebb hozta szabadulásunk óráját. De az a gondolat, hogy Újhely környéke is rövidesen hadszintérré fog változni, aggodalmat keltett a foglyokban. Engem is gondok gyötörtek, amikor élettársam, Milán levelét olvastam. „...három alternatíva között választhatunk. A Vörös Hadsereg közeledtével ez a terület hadszintérré válik. Mi politikai foglyok itt nem maradhatunk. A németek mindenképpen be kell, hogy vonuljanak erre a területre és akkor a sorsunk megpecsételtetett. Bennünket veszedelmes kommunistáknak tartanak és vagy itt a helyszínen fognak leöldösni, mint Jugoszláviában, Olaszországban tették, a börtönökben és internáló táborokban. De lehetséges — és ez a második alternatíva — hogy hasznosabb feladatokra használnak és kikergetnek bennünket a közeli frontra, az aknamezőkre, mint a politikai foglyokat és zsidókat más országokban. A harmadik alternatíva, — hiszen olyan gyorsan közeledik a front —, hogy bevagoníroznak bennünket és elszállítanak Németországba, valamelyik haláltáborba, ahol viszont a gázhalál vár ránk. De van egy negyedik is..." — nem folytatom tovább.

Van egy negyedik is. És én, de társaim is, csak ezzel a negyedikkel foglalkoztunk.

A szerelmes levelek is megteltek aggódással. A közeli szabadság, vagy a közeli halál gondolatára — a teljes boldogság, vagy az örök búcsú foglalkoztatta a szerelmeseket.

A partizánmozgalomban megedződött jugoszlávok, akik tapasztalták, hogy a fasisztákat is eltalálja a puskagolyó, csak tettekben tudtak gondolkozni. Képtelenek voltak a tétlen várakozásra.

„Ülünk és várjuk, hogy jöjjön valaki, kiszabadítson bennünket és vérezzen értünk a fasiszták elleni harcban? Az ő élete olcsóbb talán?" mondta ingerülten Széla, a zárkánk parancsnoka. Mit gondoltok, bennünket itt hagy-

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

1967 AUG 11.

1021

...ei Hírlap — Péntek, 1967. augusztus 11.

Fél évszázad történetének bemutatására készül a múzeum

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának jegyében kerül sor az idei múzeumi hónap eseményeire megyénkben. Képzőművészeti és dokumentumkiállítások, művészettörténeti és történelmi előadások foglalkoznak a megyeszékhelyen és Dunaújvárosban a szovjet forradalom emlékeivel, az azóta eltelt fél évszázad történetével és a forradalom központi alakjával, Leninnel.

A kiállítások sorát a most elkészült részletes program szerint szeptember 23-án egy képzőművészeti tárlat nyitja meg Székesfehérváron. A Lenin a magyar művészetben című kiállításra a Csók István Képtárban kerül sor és a kiállítási anyagban a legkiválóbb magyar mesterek vászonra festett, bronzba öntött, kőbe vésett Lenin-portréi szerepelnek. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójáról megemlékező gyűjteményes kiállítást Dunaújvárosban október 8-án nyitja meg a Fejér megyei Múzeumok Igazgatósága a kiállítóteremben. A székesfehérvári emlékkiállítás november 6-án az 50. évforduló előestéjén nyílik az István király Múzeumban.

A múzeumi hónap programja egyébként bővelkedik a művészeti eseményekben. A tervek szerint szeptember 24-én Ferenczy Béni emlékkiállítás nyílik az István király Múzeumban, október 8-án pedig a nemzetközi kerámia-kongresszushoz kapcsolódó eseménykánt ugyancsak a fehérvári múzeum bemutatót rendez a tájásatások anyagából, ahol a Gorsium, a római kori romváros legértékesebb leleteit teszik majd közszemlére.

Évek óta országosan is jelentős művészeti ismeretterjesztő kezdeményezése megyénkben a századunk hazai művészetét dokumentáló kiállítássorozat a Csók képtárban. A XX. század magyar művészete című kiállítás ötödik részét A Gresham és köre címmel október 15-én nyitják meg. Ugyancsak itt, a megnyitó napján, a már korábban kialakult hagyományoknak megfelelően hangversenyre is sor kerül a kiállítási csarnokban.

Megyénk két községében, Sukorón és Dégen, szintén nem múlik el eseménytelenül a múzeumi hónap. Sukorón október 7-én avatják a szabadtéri néprajzi házat, Dégen pedig néprajzi helytörténeti kiállításra kerül sor a művelődési házban. Októberben egyébként a székesfehérvári múzeum Szombathelyen mutatja be kerámia kiállítását.

Érdeklődésre tartanak számot a múzeumi hónap előadásai is, amelyek témáikban főként a kiállításokhoz kapcsolódnak. Székesfehérváron október 4-én Mucsy András: Lenin alakja a magyar képzőművészetben, novemberben pedig Salamon Konrád Lenin és a forradalom címmel tart előadást. Dunaújvárosban az október 18-i múzeumi esten Salamon Konrád a Nagy Októberi Szocialista Forradalom jelentőségét méltatja. A művészettörténeti és régészeti előadások mellett érdekesnek ígérkezik Pesovár Ferenc székesfehérvári néprajzkutató vetített képes svédországi úti beszámolója október 11-én. Októberben Dunaújvárosban, Sukorón és Gorsiumban négy találkozóra kerül sor a múzeumi hónap keretében.

— mekis —

A fékesek mondják: a termelésben nin

Olykor a fiú az apja fejére nő. Így járt „fogadott gyerekével", azaz a Gazdasági Bizottság döntése alapján gyártásba vont új termékével, a vasúti fékekkel is a Szerszámgépipari Művek székesfehérvári Köszörűgépgyára. Emellett természetesen a köszörűgép is megmaradt fő profilnak, s ma már nem sok hija van a százhatvanöt milliónak, amelyet évente köszörűgépből és vasúti fékberendezésből termel a fehérvári gyár a hazai s mindinkább a küföldi megrendelők igényei szerint. És e nagy termelési értékből

százötven millió forint

esik a fék-profilra. A népi demokratikus testvérállamok — közöttük a Vietnami Demokratikus Köztársaság — mellett szerszámgépeink eljutnak Olaszországba, az NSZK-ba, Angliába, Egyiptomba, az USA-ba és Kanadába: a fékek Lengyelországba, Romániába, Bulgáriába, az NDK-ba és Jugoszláviába. S amit igen nagyra értékelnek, a gyorsütemű fejlődés a Szovjetunió közlekedésében az itt gyártott KNORR licenc alapján készült fékre is épül

és sokféle gumielem bérmunkában való elkészíttetése gyakori együttműködési és gyártási zavarokat okozott. Létrehozták hát saját erejükből a minden szükséges gyártmány előállítására alkalmas gumiüzemüket, kiváltva a német cég csodálatát is. Megvalósították — a régi öntött fékhenger gyártásának megszüntetésével — a mélyhúzott acélból készített fékhenger előállítását, átalakították a nyomásszabályozó szelepet gumibetétes megoldásúra Ki kellett alakítaniuk a minőségi öntvénygyártást, s megszervezni az eddig nem alkalmazott héjöntést.

Csak néhány

megoldott kérdőjel

ez, de volt még egy seregnyi.

A műhelyi munkát szervezett üzemi munka váltotta fel. A kormányszelepek nagy sorozatban való gyártásának kialakítására saját erőből és saját tervek alapján agregátgépsort teremtettek úgyszólván a semmiből Sa-

olyanok a munkások. Hogy az üzem éveken át megkeresi a maga kenyerét, egészen vándorzászlós élüzem csillag szintjéig, az nagyrészt a példás munkafegyelemnek köszönhető. Érzi ezt az ember a hatalmas gépteremben, ahol a szakmunkást olykor nehéz megkülönböztetni a betanítottól. Itt van például ez az alacsony kis asszonyka, Gócza Józsefné, akire a beállító lakatos hívja fel a figyelmemet. Négy éve dolgozik, itt tanulta mesterségét, és négy gépet kezel.

— Meg lehet tanulni, csak akarni kell — félénken nyújt kezet, s közben a fehér jegyzettömböt nézi. — Fehérvárcsurgóról járok be, férjem bányász Balinkán.

Mutatja a kezében lévő fékszelep dugattyúját; ennek csiszolását végzi.

— Ha kell, átállok másik gépre. Már a kisujjában van az embernek . . .

Persze, Góczanénak mindez a tudomány nemcsak a kisujjában van, hanem a fejében is.

Horváth László komoly, erőstermetű fiatalember, olyan, amilyennek az ember a brigadérosokat elképzeli.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Ferenczy Béni

AUG –

1021

Szerda, 1967. augusztus 2.

Budapest—Hanoi a kultúra hullámhosszán

Tíz esztendeje, hogy 1957. augusztus 2-án aláírták a magyar—vietnami kulturális egyezményt. Az első szakaszban — a genfi egyezmény megkötését követő békés időszakban — a Magyar Népköztársaság a Vietnami Demokratikus Köztársaság szocialista építéséhez igyekezett kulturális és tudományos segítséget nyújtani. Ösztöndíjas fiatalok tanultak a magyarországi egyetemeken és főiskolákon; ennek az eredménye, hogy ma a harcoló Vietnamban sok olyan szakember dolgozik, aki diplomáját hazánkban szerezte. Amióta azonban a Vietnami Demokratikus Köztársaság az amerikai légiagresszióval néz szembe, ez a kulturális együttműködés is új tartalmat kapott és célja a harcoló Vietnam támogatása, egyebek között a kultúra és a tudomány révén is.

Hung Yen tartományban, kitelepítetten, bambuszkunyhókban működik az a középiskola, amelynek a magyar Hámán Kató iskola a testvérintézménye. A dzsungelben nemrégen teremtették meg az őserdő élővilágát tanulmányozó tudományos intézetet, amelyet most is, a háború idején gyakran keresnek föl magyar szakemberek; átadják módszereiket, ismereteiket és tanulnak. Ugyanebben a dzsungelben fiatal képzőművészkollektíva készül föl a békeidőkre, már most dekorálják az eljövendő egyesített Vietnam Nemzeti Parkját. Asztalukon ott fekszenek a magyar képzőművészeti kiadványok, ismerik, nézik néhai Ferenczy Béni rajzait, Wilt Tibor szobrait. A demokratikus Vietnamban kissé idegen, fura az európai zene, de Bartók és Kodály muzsikáját tisztelik, szeretik.

E tíz esztendő a magyar népet is közelebb vitte a vietnami kultúra megismeréséhez. A Magvető Almanach nemrégiben vietnami irodalmi különszámot adott ki, filmszínházaink játszottak néhány filmet és magyar operatőrök is igyekeztek közelebb hozni nézőinkhez a vietnami embert és világát, küzdelmét. De ez az ismeret még mindig hiányos és felületes. Óriási többévezredes kulturális értékeket rejt Vietnam és izgalmas, számunkra is sokat mondó jelenlegi művészete. A háborús ország ugyanúgy gondozza kulturális életét, mintha béke lenne, sőt már most készül a jövőre. Hanoi színházában ezreket gyönyörködtet a kiváló ének- és táncegyüttes, amely a küzdelem szellemét adja vissza. A múzeumokban kiállításokat rendeznek; érdekes kísérletek, bátor kezdeményezések, élettől lüktető alkotások. A háború pillanatnyilag megnehezíti, hogy mindezt most, nagyobb feladatok idején a testvéri szocialista Európa megismerje, de amikor elérkezik a győzelem, visszaadja régi, békés hivatásának a kulturális cserét. Addig is, a magyar népnek, akárcsak a szocialista világ más népeinek kötelessége, hogy a kulturális kapcsolat eszköze is a testvéri vietnami nép erejét növelje. Ezt szolgálja egyebek között az a néhány hónapja létrejött új, kulturális együttműködési és kölcsönös segélynyújtási egyezmény, amely a magyar kulturális küldöttség hanoi látogatása nyomán még jobban megerősíti kapcsolatainkat.

Budapesten is bemutatkozott a Mojszejev-együttes

Kedden a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon bemutatta új, »*Út a tánchoz*« című műsorát a *Mojszejev-együttes*. A nagy sikerű előadást megtekintette *Kádár* János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Fock* Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke, *Aczél* György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Németh* Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára, *Cseterki* Lajos, az Elnöki Tanács titkára, *Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese és *Sarlós* István, a fővárosi tanács vb-elnöke. Ott voltak számosan társadalmi, politikai és művészeti életünk ismert személyiségei, s eljöttek a szovjet nagykövetség vezető munkatársaival az élen a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek vezetői, beosztottjai közül számosan.

A neves együttes Lenin-díjjal kitüntetett műsorában sokszínű, gazdag tanújelét adta tudásának. Táncoltak szicíliai tarantellát, argentin tangót, mexikói, moldvai, bolgár és ukrán elemekkel átszőtt kompozíciókat. Táncképekben elevenítették meg a mai szovjet embert, s bemutatták »A múlt képei« című zsánerciklus több darabját.

A nagy tapssal fogadott műsort ma este megismétli az együttes.

Születésnapi látogatás

a 60 éves Boldogfai Farkas Sándor szobrászművésznél

Néhány nap múlva, augusztus 13-án — a göcseji napok keretében — ünnepi kiállítás nyílik Zalaegerszegen *Boldogfai Farkas* Sándor szobrászművész alkotásaiból. A megye köszönti szülöttét, a hatvanéves mestert.

Az évfordulók tartalmát nem a puszta számok adják, hanem az a teremtő munka, amely művekben összesűríti a múló időt.

Boldogfai Farkas Sándor szobrai ott állnak Budapest terein és a vidéki városokban. Jól ismerjük a Pasaréti téren elhelyezett *Mária kutat*, a Palatinus strand *Anya gyermekével* című szobrát, ismerősünk az *Ozek* csoportja a Gubacsi úti, a *Pingvinek* az Üllői úti, és a *Boci* a lágymányosi lakótelepen. S az ő műve áll a zalaegerszegi strand gyermek lubickolómedencéjének közepén; a *Kócsag és batla* a dunaújvárosi szálloda halljában [illegible] Gyula emlékhiggadt nyugalmú vagy fojtott dinamikájú, biztos kézzel mintázott alkotások. A sor egy érzékeny, finom copfos leányfejjel indul. Ez volt az első nagy siker: az első mű, amely múzeumba került — még Petrovics Elek vásárolta meg a Szépművészeti Múzeum számára. Mellette portrék sorakoznak, majd az *Ugró ló* következik, az első Boldogfai Farkas Sándor számos lószobra közül. A *Munka után*, a fáradtan öltözködő munkás figurája még a harmincas évek elején készült. A *Maláji lányfej* már jóval későbbi, a *László* király címet viselő apró vázlattal együtt a következő csoportban kapott helyet, a mozgalmas, kontraposztos *Zsákoló*, a kitűnő *Don Quijote*, az *Öregasszony* című tanulmány és az érzékenyen mintázott lószobrok: a *Rohanó lovak*, az *Ágaskodó ló* és a *Hentergő ló* társaságában. Mellettük emlékművek, közt[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

1967 JIJN

Ferenczy Béni

BÚCSÚ FERENCZY BÉNITŐL

Gyászolók népes serege gyűlt össze csütörtökön délután a Kerepesi temetőben a Kossuth Mauzóleum előtt; itt állították fel Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész ravatalát, s vettek búcsút a 77 esztendős korában elhunyt kiváló mestertől a barátok, a pályatársak, a tanítványok, a kulturális élet ismert képviselői, vezetői. Részt vett a búcsúztatáson Szirmai István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész, a Képzőművészek Szövetségének elnöke a művésztársadalom nevében, Martsa István szobrászművész az egykori tanítványok képviseletében mondott búcsúszavakat.

1967. JÚNIUS 9., PÉN
Félix napja

A Nap kél 3 óra 46
és nyugszik 19 óra 40
A Hold kél 4 óra 11
és nyugszik 21 óra 29

SZÁZHÚSZ ÉVE

1848. június 9-én Budá
tett Hauszmann Alajos,
legkiválóbb magyar
vész. Alkotásai és kivá
sekké lett tanítványai révén,
életműve nagymértékben hozzá-
járult Budapest jellegzetes nagy-
városi arculatának kialakításá-
hoz.

ESŐ, SZÉL, ZIVATAR

Várható időjárás péntek estig:
felhőátvonulások, többfelé eső-
délen

25.
Népfront városi bizottsága és
Kétnapos látogatásra Szege
küldöttség, melynek tagjai ré
lítás ma délelőtt 11 órakor ta
zsakertnél sorrakerülő koszorú
esti emlékünnepségen a Szege
teletére a városi tanács végrel

1965 JUN 13
1021

„Büszke...

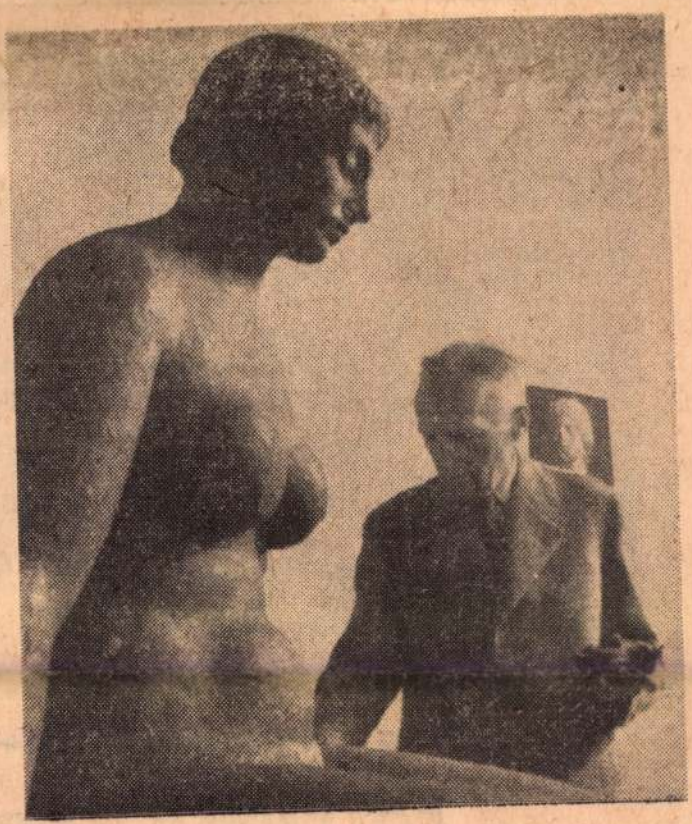

...mélabú borong"

Ferenczy Béni 75 éves

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdagélményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készül, őt édesapjának arckép-remeke örökíti meg nagyhajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincacs évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A művész, felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettjén, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című, nagyhajú tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848. centenáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Ferenczy Bénink mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli énekesét". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent elölről kellett kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai figurái szelídek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

ZALAI HÍRLAP

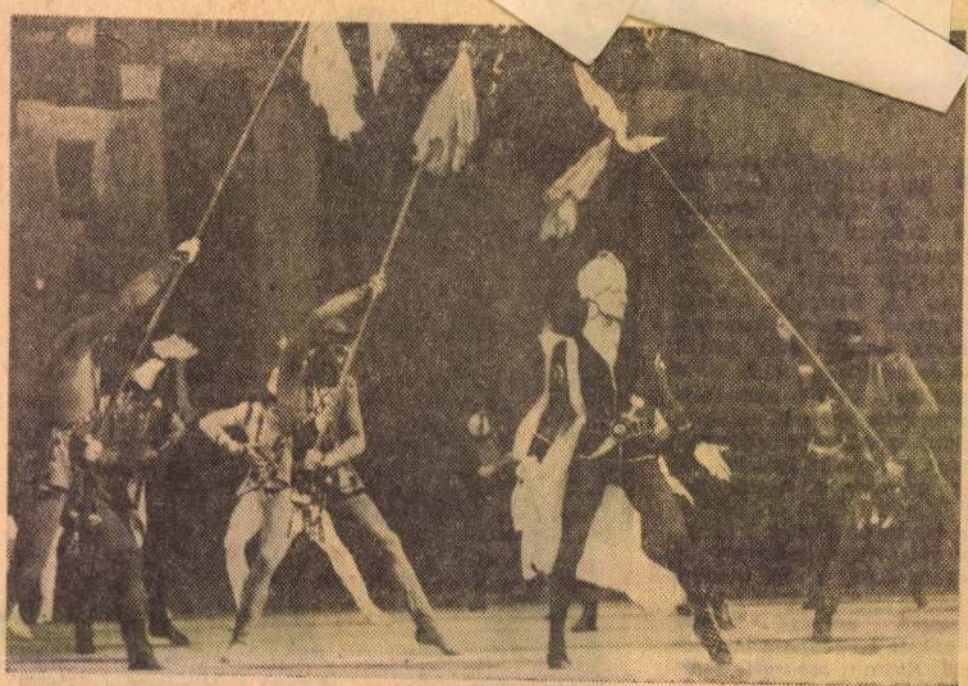

Részlet a Legenda a szerelemről című balettből.

FÖLÉNYES TUDÁS, ELRAGADÓ MŰVÉSZI STÍLUS

A moszkvai Nagy Színház balettegyüttesének vendégjátéka

„DER JUBEL KANNTE KEINE GRENZEN." Az ünneplés nem ismert határokat! — Ezzel a mondattal végződik *Franz Endler* kritikája a moszkvai Nagy Színház balettegyüttesének műsoráról, a *Die Presse* című bécsi napilapban. A többi osztrák újság is az elragadtatás azonos hullámhosszára állította a szovjet vendégegyüttesről szóló beszámolót. Májusi jugoszláviai és ausztriai turnéja után most Budapest láthatja ismét a világ legjobb balett táncosait.

*

ISMÉT LÁTHATJUK — mondottuk az imént, mert a moszkvai Nagy Színház táncművészeivel eddig már kétízben volt alkalmunk hazánkban találkozni. (Nem beszélve az egyéni vendégjátékokról, amelyekre sűrűbben került sor.) Először 1949-ben. A budapesti Világifjúsági Találkozó bővelkedett kulturális eseményekben, de a legnagyobb élményt kétségtelenül a Bolsoj Balett szereplése nyújtotta. Ekkor ismerkedtünk meg a világranglistán mindig az első helyen járó orosz prímabalerinák, a Lepesinszkájáék és Ulanovák méltó utódával, *Maja Pliszeckájával*. Az együttes második magyarországi vendégszereplésének 1961-ben lehettünk tanúi: ekkor a Szegedi Játékokon, a budapesti Operaházban és a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon bűvölte el a magyar közönséget a szovjet társulat.

*

MIKÉNT a brüsszeli csipke, vagy a herendi porcelán, olyan fogalomként él a világ köztudatában az orosz balett. Érdekes, hogy nemcsak a Szovjetunióban, de már a cári Oroszországban is a moszkvai kincsei — ezekben az években és évtizedekben keletkeznek.

*

IGAZI FÉNYÉBEN a szovjethatalom létrejötte óta ragyog a moszkvai Nagy Színház balettművészete. Egymás után születtek olyan nagyszerű azóta már klasszikussá nemesedett táncjátékok, mint a *Párizs lángjai*, a *Romeo és Júlia* (a *Prokofjevé*, hiszen a *Csajkovszkijé* már régebbi keletű), vagy a *Bahcsiszeráji szökőkút*. A Magyar Állami Operaház műsorán is állandóan szerepelnek ezek a klasszikus orosz és szovjet balettek

*

AUSZTRIÁBÓL érkezve, ez alkalommal nyolc előadáson, négy programmal szerepel a budapesti Operaházban a moszkvai Nagy Színház száz tagú társulata. A kéthetes vendégjáték premierjén a romantikus balettirodalom gyöngyszemét, a *Giselle*-t mutatják be, *Alekszandr Kozilov* vezénylésével. A továbbiakban sor kerül a *Legenda a szerelemről* című balett bemutatójára, amelynek zenéjét *Melikov* szerezte. A hindu környezetben játszódó háromfelvonásos mesejáték eredetileg *Nazim Hikmet* színpadi műve. A balett-változat koreográfusa *Grigorovics*, aki egyben az együttes művészeti vezetője. A balett szólistái: *Adirhajeva, Kondratyeva és Tyihonov*.

Ugyancsak háromfelvonásos mesejáték a *Táltos lovacska*, amely *Scsedrin* zenéjével, *Radunszkij* koreográfiájával ismert orosz népmesét állít a színpadra. A vendégegyüttes két vezércsillagát, *Maja Pliszeckáját* és *Vasziljevet* ennek a balettnek a főszerepeiben láthatjuk. Ezen kívül színre viszik a *Chopiniana* című vegyes balettműsorukat, valamint még egy vegyes műsort, amelynek egyik alkotóeleme *A hattyúk tava* második felvonása.

Könyvek

Dzsungelháború Dél-Vietnamban

Világszerte ismerik és a legolvasottabb könyvek egyikének tartják **Wilfred Burchett Dzsungelháború Dél-Vietnamban** című kötetét. Burchett személyesen bejárta riportjainak ,történeteinek és pillanatfelvételeinek színhelyét. Minden sorát a nagy élmény közvetlen ereje jellemzi, s a tények hallatlan gazdagsága.

Ez a könyv felfedi azt a „titkot", miképpen képes ellentállni a délvietnami szabadságharcosok serege a túlerőben lévő délvietnami kormánycsapatoknak, amelyeket az amerikai imperialisták a [illegible] fegyverekkel állig

Különböző stílusú, verselési technikájú és felfogású költők adtak találkozót ebben a kötetben egymásnak, s a kötet mégis egységes hangvételű. A fordító elsősorban azokat mutatja be, akik érzelmileg—gondolatilag a legközelebb állnak hozzá. Ez megfigyelhető az arányokon is. Jeszenyin — akinek bizonyára Rab Zsuzsa nálunk a leghivatottabb tolmácsa — és a vele rokonhangú, a mai fiatal nemzedékhez tartozó Vinokurov az, akinek a többiekhez arányítva legtöbb verse szerepel. Rab Zsuzsa is a mély intellektusú, gondolkodó—szemlélődő, letisztult, csöndes hangú költészetet szereti, s tolmácsolja nagyobb kedvvel. Persze ez nem jelenti azt, hogy Fet, Bunyin, Ahamatova, Cvetajeva, Rozsgyesztvenszkij, vagy

1967 JUN 3

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Ferenczy Béni

Hetvenhétéves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

Cseresznyéből elsőnek az

gyár) felvételre keres

női

segédmunkásokat

I

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

1967 JUN 3.

Ferenczy Béni
1021

Meghalt Ferenczy Béni

Hetvenhét éves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

S

zombat – vasárnapi e

Listavez

ígérkező!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

Ferenczy Béni hamvasztás előtti búcsúztatása június 8-án, 14 órakor lesz a Kerepesi temetőben. A fővárosi tanács által adományozott díszsírhelyen későbbi időpontban helyezik végső nyugovóra az elhunyt hamvait.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

Ferenczy Béni

1967 JUN 3

MEGHALT FERENCZY BÉNI

Hetvenhét éves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

— Tyúklopás miatt

belépéssel.
kszárd, Rá-

(55)

Bud

sünk idény-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 JUN 3.
ZALAI HÍRLAP

Ferenczy Béni

kor 18 fok volt. (MTI).

102

Meghalt Ferenczy Béni

Hetvenhét éves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze. Az elhúnytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

•

Szobrászatunk fiatal mestereinek, s a középgenerációhoz tartozó számos művelőjének egyik kitűnő tanítómestere, a XX. század magyar képzőművészetének termékeny, sokoldalú munkása távozott el Ferenczy Bénivel. (MTI)

tanári szobában. — 9,25: A hé. előadóművésze: Reiner Frigyes. — 10,10: Óvodások műsora. — 10,30: Rossini: A házassági szerződés. Egyfelvonásos vígopera. — 12,15: Tánczenei koktél. — 13,03: Hirdetőoszlop. — 13,18: Operettrészletek. — 13,45: Válaszolunk hallgatóinknak. — 14,00: Kóruspódium. — 14,10: Könnyűzene. — 14,40: Kedd, szerda, csütörtök. Dobozy Imre regénye folytatásokban. XIII. — 15,15: Reiner Frigyes vezényel. — 15,47: Ádám Jenő népdalfeldolgozásaiból. — 16,00: A Gyermekrádió műsora. — 16,40: Édes anyanyelvünk. — 16,45: A jazz kedvelőinek. — 17,15: Oralina Dominguez és Ion Buzea énekel. — 17,45: Az élettér és Magyarország. — 18,00: Húszas Stúdió. — 19,25: Sporthíradó. — 19,35: Csárdásmuzsika. — 19,48: Czine Mihály könyvszemléje — 19,58: Örökké láthatod... Zenés játék. — 22,20: Tánczene. — 22,45: A kor embere. — 23,00: Kamarazene. — 0,10: filmzene.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 JUN 6.

MAGYAR NEMZET

1021 Ferenczy Béni

Nemzet

Ferenczy Béni búcsúztatása

Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész hamvasztás előtti búcsúztatása június 8-án, csütörtök délután 2 órakor lesz a Kerepesi temetőben. A fővárosi tanács által adományozott díszsírhelyen későbbi időpontban helyezik végső nyugovóra az elhunyt művész hamvait.

Magyar N

R Ó N I

— **A Kortárs és a prágai Plamen** szerkesztőségének közös tanácskozását az időszerű irodalomelméleti és politikai kérdésekről hétfőn rendezték meg az Írók Klubjában. A vita a két irodalmi folyóirat fő-

1021

Megkezdődött a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének VI. kongresszusa

Hétfő délelőtt — az ÉDOSZ-székházban — megkezdte munkáját a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének VI. kongresszusa. A tanácskozáson 219 küldött vesz részt a kulturális élet minden területét felölelő alkotóműhelyek, művészeti intézmények és vállalatok képviseletében. A kétnapos kongresszus megnyitóján részt vett és az elnökségben foglalt helyet *Aczél György*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *dr. Orbán László*, a művelődésügyi miniszter első helyettese, *Virizlai Gyula*, a SZOT titkára, *Bugár Jánosné*, a Hazafias Népfront főtitkárhelyettese, *Hantos János*, a Fővárosi Tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, *Tömpe István*, a Magyar Rádió és Televízió elnöke és *Somogyi Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja.

Gertler Viktor Kossuth-díjas filmrendező, a Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezetének elnöke nyitotta meg a tanácskozást. A kongresszus küldöttei egyperces néma felállással adóztak az utóbbi években — az V. kongresszus óta — elhunyt kiváló művészek, közöttük Bokros-Birman Dezső, Gyenes Tamás, Ferenczy Béni, Hegyi Barnabás, Kodály Zoltán, Ladányi Ferenc, Pór Bertalan, Székely Mihály emlékének. A napirend elfogadása és a kongresszusi munkabizottságok megválasztása után *Vass Imre*, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének főtitkára tartotta meg kiegészítő referátumát a központi vezetőség — előre szétküldött — írásos beszámolójához.

A legutóbbi években — állapította meg a jelentés — a művészeti életben erősödtek a szocialista tendenciák, a korábbinál sokrétűbbé, élénkebbé vált az alkotói tevékenység, amely magával hozta a kísérletezőkedvet és a kritika szélesebb körű érvényesülését is. A mind sokirányúbb kiadói tevékenység révén 1966-ban több mint negyvenötmillió könyv került forgalomba, a színházlátogatók száma meghaladta az ötmilliót, száznégymillióan látogatták a filmszínházak előadásait. 1963 és 1966 között 672 ezerrel növekedett a tv-előfizetők száma (nemrégiben elérte az egymilliót), hangversenyen tavaly 238 ezerrel többen vettek részt, mint 1963-ban. Mind több új magyar dráma kerül a színházak műsorára, van is nagyszámú nézőserege a magyar műveknek (tavaly 2,6 millió volt). Az Állami Operaház az utóbbi négy évben — a felújításokkal együtt — 36 bemutatót tartott. A vidéki hangversenyeknek — évadonként 135—150 ilyen rendezvénye van, az Országos Filharmóniának — az elmúlt évben 461 ezer látogatója volt, szemben az 1963. évi 242 ezerrel. A múzeumi kiállítások anyagát az utóbbi időben évenként mintegy hatmillió érdeklődő tekinti meg.

Részletesen elemezte a beszámoló a Művelődésügyi Minisztérium irányítása alá tartozó központi, valamint tanácsi intézmények, vállalatok munkáját. Jelentősen fejlődött a filmgyártás a művészeti szakszervezetek két kongresszusa közötti időszakban. Ennek egyik mutatója, hogy nőtt a filmek iránti külföldi kereslet. A Képzőművészeti Alap vállalatai négy esztendő alatt több mint 40 ezer festményt és rézkarcot értékesítettek, csaknem 870 millió forint értékben. 74,5 millió forintot biztosított az állam — közvetlen megrendeléssel — köztéri szobrok elkészítésére: 433 ilyen kompozíció került talapzatra 1963 óta. A lakosság képzőművészeti vásárlásai, festmények, kisplasztikák, grafikák vétele 20 százalékos emelkedést mutat, a műalkotások exportforgalma mintegy 60 százalékkal növekedett. A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat, a Magyar Rádió- és Televízió, a Cirkusz és Varieté Vállalat, valamint a Fővárosi Nagycirkusz tevékenységének részletezése után kitért a beszámoló a művészetoktatási középfokú intézmények és a főiskolák munkájára is. A középfokú művészetoktatási intézményekben a legutóbbi években körülbelül 10 százalékkal csökkent a tanulók száma, ami elsősorban a korábbinál magasabb követelményekkel magyarázható.

Sajnálattal említette meg a beszámoló, hogy a különféle területek művészei és művészeti dolgozói államilag szervezett továbbképzés hiányában leginkább csak az ismeretterjesztő jellegű szakmai előadássorozatokon bővíthetik tudásukat. Ezek a fórumok azonban jellegüknél fogva nem érték — nem is érhették — el a kívánt hatást.

Hangsúlyozta a beszámoló: a magyar nép megnövekedett kulturális igénye állandó ösztönzője és segítője művészeti életünk fejlődésének. Való igaz az is, hogy általános művészeti közízlésen, a sokat hangoztatott „közönségigényen" belül napról napra növekszik azoknak a tábora, akik eszmeileg és művészileg egyaránt színvonalas műalkotásokat igényelnek. Az alkotóművészeknek és a művészeti intézmények kollektíváinak tehát a jövőben még fokozottabban és bátrabban kell építeniük ezekre a magasabb rendű igényekre.

A következő fejezetében azt a tevékenységet elemezte a kongresszusi beszámoló, amellyel a művészek és a művészeti dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítását szolgálják a szakszervezetek. Szó esett egyebek között az új bérezési formákról, a munkaidők módosításáról, a különféle művészeti díjazási és szerződési feltételekről, a szociális gondoskodásról, az üdültetésről, a társadalombiztosításról, a nyugdíjfolyósításról. Végezetül a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének nemzetközi kapcsolatait ismertette a beszámoló.

Ezután megkezdődött a vita.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.
NÉPSZABADSÁG

Budapestre érke[illegible] a Szovjetunió Miniszter[illegible]ácsának elnökhelyettes

Párdi Imrének, az Országos Tervhivatal elnökének meghívására hétfőn néhány más szakember társaságában Budapestre érkezett *N. K. Bajbakov*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökhelyettese, az Állami Tervbizottság elnöke. A szovjet vendégek a két ország gazdaság együttműködésének egyes kérdé seiről tárgyalnak hazánkban.

A Ferihegyi repülőtéren *dr. Aj tai Miklós*, a Minisztertanács el nökhelyettese, *Párdi Imre*, az Or szágos Tervhivatal elnöke és *F. J Tyitov*, a Szovjetunió budapest nagykövete fogadta a vendégeket

Hazaindult Phenjanból a magyar katonai küldöttség

A *Czinege Lajos* vezérezredes, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, honvédelmi miniszter vezette magyar katonai küldöttség különrepülőgéppel elutazott *Phenjanból*. A küldöttség búcsúztatására a repülőtéren megjelent *Kim Csang Bon* hadseregtábornok, a Koreai Munkapárt Politikai Bizottságának tagja, nemzetvédelmi miniszter, *Csoe Gvan* hadseregtábornok, vezérkari főnök és *O Dzsin U* hadseregtábornok, politikai főcsoportfőnök, a politikai bizottsá póttagjai, *Kan Hi Von*, a főváro si népi bizottság elnöke, *Kin The Hong* nemzetvédelmi mi niszterhelyettes, *Kim Joeng Nar* külügyminiszter-helyettes, *N Szudarikov* szovjet nagyköve a Phenjanban akkreditált katona attasék, továbbá *Kádas Istvá* magyar nagykövet.

A szívélyes baráti búcsú utá a magyar katonai küldöttség kü löngépe hazaindult.

Új berendezések a szegedi gumigyárban

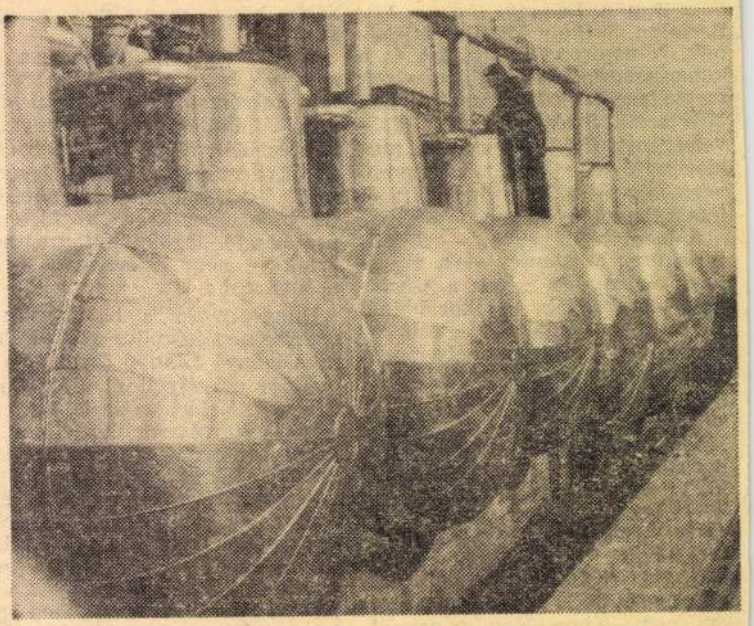

A szegedi gumigyárban új berendezéseket és gépeket helyeztek üzembe. Képünkön: Az új olajmelegítő tartályok az üzem udvarán.

traktorra, hanem esetleg elhasználtabbak és gyengén felújítottak. Az is furcsa dolog, hogy engem, mint minőségi ellenőrt nem engednek oda, amikor egy-egy gépünket javítják, csak már a teljesen kész traktort vehetem át."

Az egyik traktorosbrigád vezetője, *Molnár János* azt kifogásolja, hogy egyetlen, javításra beadott gépet sem kapott meg határidőre a brigádja. De baj volt a garanciával is.

Tejsi Mátyás gépkocsivezető a gyulai autójavitókra panaszkodik. Jellemző eset, hogy az egyik Csepel-Diesel tehergépkocsival még minden baj nélkül elmentek a javítóba, de amikor más kicsen

tekben a gépjavítás A legegysze rűbb műveleteket minden tsz el végezné a saját műhelyében, a úgynevezett középjavításokra al kalmas lenne ez a szövetkezetkö vállalkozás, a nagyjavításokat pe dig, egyedi megállapodások alap ján, továbbra is a gépjavító állo másokra bíznák.

Az Orosházi Gépjavító Állomá igazgatója, *Boros János* és a tó komlósi Viharsarok Tsz elnök *Farkas György* úgyszólván telje sen azonos nézetet vall arról, ho gyan lehetne a legcélravezetőb kapcsolatokat kialakítani a gép javítások megszervezésében. nézeteket így lehet összegezni:

1. Legyen közvetlen kapcsolat egy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUN 3.

Magyar Ifjúság

Ferenczy Béni

1021

Elhunyt Ferenczy Béni

Lapzárta után kaptuk a fájdalmas hírt: elhunyt a magyar képzőművészet egyik legjelentősebb egyénisége, Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészünk.

A nyomdagépek egy pillanatra megálltak.

A megdöbbenés csendjében szomorúan emlékezünk Ferenczy Béni kedves alakjára, a betegen — bénán — is, életének utolsó pillanatáig fáradhatatlanul alkotó idős mesterre.

S emlékezünk szobrainak gazdag sorára, egész életművére, amelyben oly fontos szerep jutott mindig az ember és az élet lenyűgöző dicséretének.

ALAGÚT

A SAN

CARLO

BÖRTÖNBE

Európában mindeddig nem sokat írtak arról a fantasztikus szökésről, amely heteken át lázban tartotta egész Latin-Amerikát. A megközelíthetetlen caracasi San Carlos börtönből oldott kereket három fogoly, a börtön legféltettebb, a legveszélyesebb foglyai — három forradalmár.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1957 JUN 3.

DAILY NEWS

1021 Ferenczy Béni

PHOTO MTI — É. KELETI

Im Alter von 77 Jahren ist einer der bedeutendsten Bildhauer Ungarns, Kossuthpreis-Träger Béni Ferenczy, nach langer Krankheit verschieden. Er entstammte einer bekannten Künstlerfamilie: sein Vater Károly war einer der großen ungarischen Impressionisten, die Schwester des Verstorbenen, Noémi, ist eine hervorragende Gobelinkünstlerin. Béni Ferenczy lebte und arbeitete in den Zwanzigerjahren in Prag, Wien und Berlin und zu Beginn der Dreißigerjahre in der Sowjetunion.

NALE M

Wärmeverbrauch beim Trocknen von Grünfutter
ei Körnerfutter 1300—1500 kcal/kg Wasser.
ıre Prüfung in der DDR erfolgreich bestanden, und
im ersten Quartal des nächsten Jahres 15 ähnliche,
ntwickelte Variationen in die DDR geliefert. Diese
ocknung gleich welchen faserigen Futters und zur
Mehl sowie zur Trocknung von Mohrrübenköpfen
zu Mehl ebenso geeignet, wie zur Trocknung von

chtung beträgt 2000 kg Mehl oder 3000 kg getrock-
Stunde.
e auch mit Mehl- und Häckselspeichertürmen ver-

zur Traktorenzug-Saatmaschine, die wie bereits er-
nternationalen Messe 1967 mit dem Titel „Schönstes
für Hüttenwesen und Maschinenbau" ausgezeich-

- Großwirtschaften gefertigt, sie ist eine Universal-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni
PESTMEGYEI HÍRLAP

1967 JUN 3.

1021

Meghalt Ferenczy Béni

Hetvenhét éves korában, pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

★

Szobrászatunk fiatal mestereinek, s a középgenerációhoz tartozó számos művelőjének egyik kitűnő tanítómestere, a XX. század magyar képzőművészetének termékeny, sokoldalú munkása távozott el Ferenczy Bénivel.

1966/67. évi labdarúgó-bajnokság. A sokak által remélt nagy meglepetés bekövetkezett: a bajnoki címet az eddig második helyen állt torinói Juventus szerezte meg, miután 2:1-re győzött a Lazio ellen, az Internazionale pedig 1:0-ra elvesztette mérkőzését a Mantovával szemben, s csak második lett.

Fiatalok, figyelem!

A GYAPJÚMOSÓ
ÉS SZÖVŐGYÁR
pomázi gyáregységében
(Pomáz, HÉV-állomás)
szövőipari tanulóképzést

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Ferenczy Béni 3.

14 JUN

Meghalt Ferenczy Béni

1021

Hetvenhét éves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

AZ ELSŐ MŰANYAG

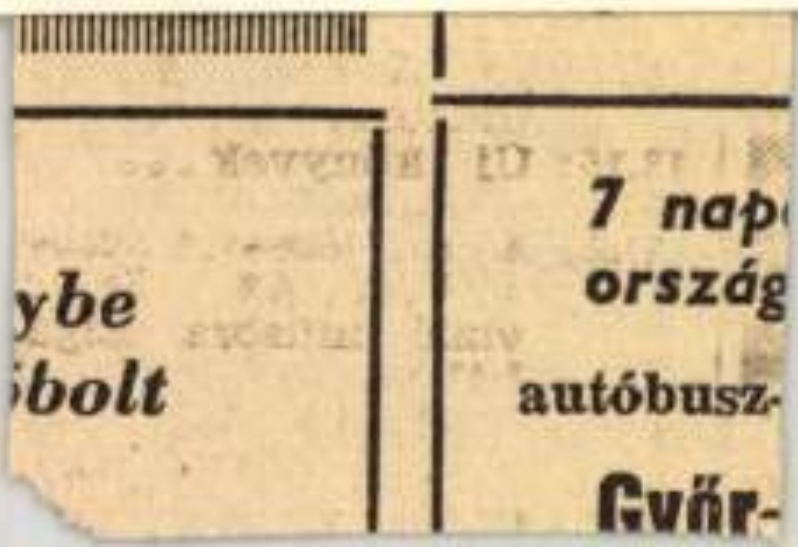
ybe
bolt
7 nap
ország
autóbusz-
Győr-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Ferenczy Béni

— **Hetvenhét éves** korában, pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

Egy korábban lebontott épület alapjait igyekezett felszedni Csirmaz Ferenc 36 éves. Debrecen, Béke útja 11.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1967 JÚN 9

Ferenczy Béni
1071

Búcsú Ferenczy Bénitől

Gyászolók népes serege gyűlt össze csütörtökön délután a Kerepesi temetőben a Kossuth Mauzóleum előtt. Itt állították fel Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész ravatalát, s vettek búcsút a 71 esztendős korában elhunyt kiváló mestertől a barátok, a pályatársak, a tanítványok, a kulturális élet ismert képviselői, vezetői. Részt vett a búcsúztatáson *Szirmai* István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *dr. Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész, a Képzőművészek Szövetségének elnöke a művésztársadalom nevében, *Martsa* István szobrászművész az egykori tanítványok képviseletében mondott búcsúszavakat.

SPORT

Versenyeznek a műugrók

A SZEAC műugró-szakosz-
ályában Orosz Sándor edző
rányításával dolgoznak a
iatalok. Az országos bajnok-
ág első fordulójában részt
ettek és azon Büky Kálmán
felnőttek között negyedik
ett. Másik jó képességű
versenyzőjük, Maday Tünde
sérülése miatt nem indulha-
tott. Egy hét múlva folyta-
tódnak a bajnoki küzdel-
mek Budapesten.

Szegeden is lesz műugró-
verseny a nyáron: augusztus
elején itt rendezik meg az
országos vidéki bajnokságot.
Akkor a szegediek teljes
gárdával indulnak. Az edző
a még ifjúsági Horváth Gé-
zától, Pintér Gézától, Maday
ától, Ancsányi Máriától

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUN 9.

Népszava

Ferenczy Béni

1021

Búcsú Ferenczy Bénitől

Gyászolók népes serege gyűlt össze csütörtök délután a Kerepesi temetőben a Kossuth-mauzóleum előtt. Itt állították fel Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész ravatalát, s vettek búcsút a 77 esztendős korában elhunyt kiváló mestertől a barátok, a pályatársak, a tanítványok, a kulturális élet ismert képviselői, vezetői. A koporsónál ott volt Ferenczy Béni özvegye, a pályatársak kis csoportja pedig díszőrséget állt. Részt vett a búcsúztatáson *Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *dr. Orbán László*, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

A ravatalhoz — amely előtt bíborszínű bársonypárnán helyezték el szobrászművészetünk nagy regének kitüntetéseit — koszorút küldött a Művelődésügyi Minisztérium, a Kossuth-díj Bizottság, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Képzőművészeti Alap, a Nemzeti Galéria, a Képzőművészeti Főiskola, a Művész Szakszervezetek Szövetsége és számos más kulturális, művelődésügyi intézmény.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész, a Képzőművészek Szövetségének elnöke a művésztársadalom nevében búcsúzott az elhunyttól, akivel — mint mondta — egy nagy alkotó nemzedék kiválósága távozott. Több nemzedék vallja őt mesterének, aki útmutatást és erőt, hitet tudott adni a művészi elhivatottsághoz.

Martsa István szobrászművész az egykori tanítványok képviseletében mondott búcsúszavakat. A gyászszertartás befejezéséül Bartók- és Kodály-művekkel búcsúztatta a nagy művész-halottat a HVDSZ Szilágyi Erzsébet női kórusa.

Ferenczy Béni földi maradványait — hamvasztás után — édesapja, Ferenczy Károly festőművész sírjánál helyezik örök nyugovóra.

Világ

NÉPS

A MAGYAR SZAKSZERV

95. ÉVFOLYAM, 134. SZÁM ÁRA

A tűzszüne
a Biztonság

Jordánia parancsot ad
de Izrael folytatja

Az EAK és Izrael is
a tűzszüneti felhívást

A Szovjetunió

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 JUN 10

KÉPES ÚJSÁG

Ferenczy Béni

FERENCZY

Hetvenhét éves korában elhunyt Ferenczy Béni, kétszeres Kossuth-díjas festő és szobrász. Félévszázados munkássága ragyogó fejezete a magyar festészetnek, szobrászatnak. Olyan műveket hagyott ránk, mint a centenáriumi évre készült Petőfi-szobor, az ülő női akt, a kisplasztikák egész sora. Élete: az emberi, a művészi nagyság, tisztaság példája.

4021

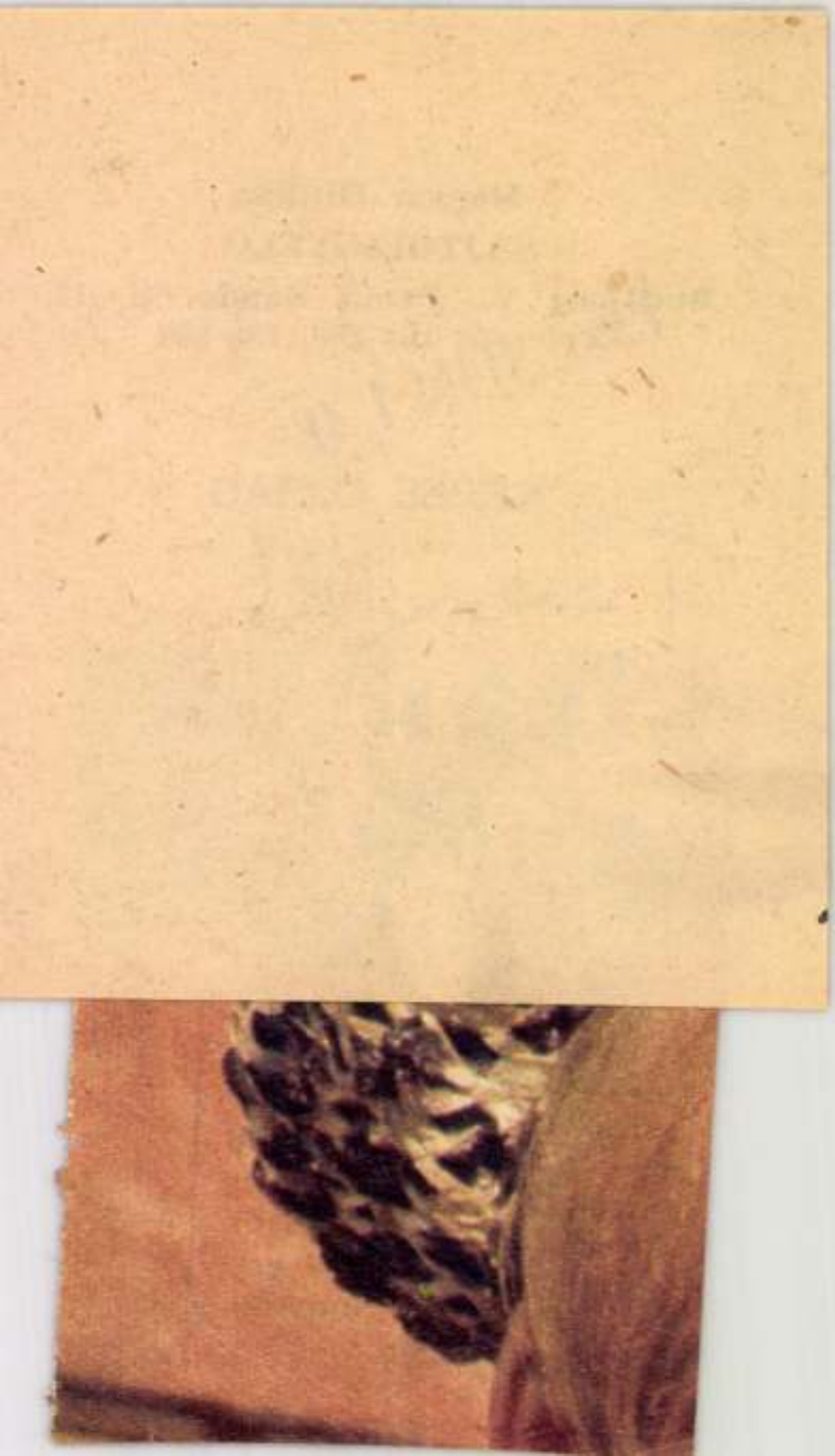

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Ferenczy Béni
1967. JÚN 21.

— **Apa és fia közös nyughelyen.** Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas kiváló szobrászművész hamvait csütörtökön fél 12 órakor helyezik örök nyugalomra édesapja, Ferenczy Károly festőművész sírjánál a Kerepesi temető művészparcellájában.

— **Műsoros ötórai teát** rendez ma este a Kiskunlac-

zárkózott fel a listavezető
mögé.

Uri—Hévizgyörk 1:2, Ecser—Farmos 2:2, Galgahévíz—Isaszeg 3:2, Gyömrő—Tura 2:1, Szentmártonkáta—Maglód 1:4, Nagykáta—Tápiósüly 4:0

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÚJ SZÓ

1967 JÚN 4

(sm)

nbe.

1021

MEGHALT FERENCZY BÉNI

Hetvenhét éves korában — pénteken — meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrász- és grafikusművész. Halálával a magyar képzőművészet nagy egyénisége távozott az élők sorából.

...sensziová
... bajnok **Nemeček** az NDK
beli Wolket kapta ellenfelül. A
... ugy látszott, Neme

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

PESTMEGYEI HÍRLAP

1967 JUN 9

102

Búcsú Ferenczy Bénitől

Gyászolók népes serege gyűlt össze csütörtökön délután a Kerepesi temetőben a Kossuth-mauzóleum előtt. Itt állították fel *Ferenczy Béni* kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész ravatalát, s vettek búcsút a 77 esztendős korában elhunyt kiváló mestertől

Részt vett a búcsúztatáson *Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *dr. Orbán László*, a művelődésügyi miniszter első helyettese. *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrászművész, a Képzőművészek Szövetségének elnöke a művésztársadalom nevében, *Martsa István* szobrászművész az egykori tanítványok képviseletében mondott búcsúszavakat.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Az Ifjúsági Rádió műsora. 8.35: Részletek a János vitéz című daljátékból. 9.10: Kovács Julia riportja. 9.25: A hét előadóművésze: Elisabeth Schumann, Nihita Magaloff. Fábián Imre előadása. 10.10: Óvodások műsora. 10.20: Népi zene. 10.47: Előadás a Magyar Állami Operaházról. 12.15: Tánczenei koktél. 13.18: Olasz zeneszerzők műveiből. 14.10: Válaszolunk hallgatóinknak. 14.24: Kóruspódium. 14.34: Svejk. Részletek Jaroslav Hasek regényéből. (Ism.) 15.15: Operettrészletek. 15.40: Szigeti József hegedül, Nihita Magaloff zongorázik. 15.55: Lőrincze Lajos műsora. 16.00: A Gyermekrádió műsora. 16.39: Dalok és táncok a Francia Középhegység vidékéről. (I. rész.) 17.15: Uj operalemezeinkből. 17.40: Kardos Tibor dr. írása. 17.53: Esti pihenő — muzsikával. 18.25: Sporthíradó. 19.35: Made, in

1967 JUN

1021 Ferenczy Béni

Fürdőző nő. Ferenczy Béni kútszobra Budán, a Horváth-kertben

Szelényi Károly felvétele

A FŐVÁROS FOLYÓIRATA
V. ÉVFOLYAM • 6. SZÁM
1967 JÚNIUS • ÁRA 10 FT

budapest

FERENCZY BÉNI

1021

Valahogy berendezkedtünk az örökkévalóságra. Az első évek döbbenete után, már-már megnyugodtunk, hiszen Ferenczy Béni lassan-lassan talpra állt. Képletes és igazi értelemben is. Járkált a szobában, béna jobbja helyett baljával kezdett rajzolgatni, s némasága is többé-kevésbé megoldódott. Szókincse talán tíz-tizenkét szóra korlátozódott, de mimikával, gesztussal és a hang indulataival toldotta meg, úgy, hogy jóformán mindent közölni tudott velünk, amit akart, s mindenre felelt, amit kérdeztünk tőle. S amikor szelleme kitört fizikai bénaságának börtönéből, művészete is újjászületett. Fölfedezte magának az évszakról évszakra változó virágok varázsát, a harsány színek szépségét; órák hosszat rajzolt és festett, majd később már mintázott is balkézzel, s új szobrai csodálatos belső harmóniát árasztottak.

Ferenczy Béni betegsége óta is, nemegyszer megszólalt a maga módján lapunk hasábjain. Izlést formáló igénye, lelkéből lelkedzett embersége és keserves megpróbáltatások után is rendíthetetlen jelleme még a legparányibb megnyilatkozását is áthevítette. Látogatásaink után sosem voltunk letörtek vagy ijedtek, inkább bizakodón és lélekben gazdagabban távoztunk tőle. A légkör mindig derűs és jólesőn gunyoros volt körülötte, felesége, Erzsi mesterré növekedett a Mester mellett, mesterré az ihletésben, erőt adásban, az életre kényszerítésben.

Mindig úgy éreztük, hogyha Ferenczy Béni túlélte a tizenegy év előtti agyembóliát, aztán a combnyaktörést egy évvel ezelőtt, akkor már nem érheti semmi baj. Oly sokszor kezdte újra az életét már kezdettől fogva. Aztán váratlanul egy vakbélroham terítette le. A műtét remekül sikerült, a seb gyönyörűen begyógyult, de a beteg többé nem tért magához.

Berendezkedtünk az örökkévalóságra? Igazunk volt, mert művészete és minden szellemi kisugárzása ittmaradt az élők sorában. S őket is túléli.

(g. m.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA
1967 JUN 9

II. Fülöp (Tahi Tóth László, Döry Virág, Zenthe Ferenc és Péc

Ferenczy Béni szobrász

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 29. - 30. o.

Kiállítások. A dolgozó nő és anya a magyar képzőművészetben.

Ferenczi Béni grafikus.

Béke és Szabadság.1952.47.sz.nov.21.15.l

Ferenczy Béni nobrák.

Magyar Nemzet.
1945. VI. 14. I. 36.
(: Bekámelé :)

Ferenczi Béni rabbi

Szabad Nép
1945. 10. 18. – 4. l.

Ferenczy Béni szobrász

Magyar Müvészet.1948.XV.évf.153.lap.
Pálinkás László:A firenzei magyar csoport kiállitása.

Ferenczy Béni festő

Magyar Müvészet.1948.XV.évf.77-84. lap.
Farkas Zoltán: A második nemzedék.

Ferenczy Béni arcképe

Szabad Művészet. 1930 IV. 10. 369-377

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás arcképeinek anyaga

Ferenty Béni, drótár

Szabad Nép 1945. VI. 24. – 6. l.

Ferenczy Béni festő

Uj Ember.1952. 23.szám 2.old.
Tavaszi tárlat.

Ferenczy Béni újabban

A Magyar Valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 4 o

Ferenczy Béni grafikái

a Kossuth díjasok

Szabad Nép 1948 márc 14-7o.

Ferenczi Béni szobrász

Öt összáphan rendezvek kiállítást
magyar festők és szobrászok műveiből
a centenariumi érben

Szabad Nép 1998 VI. évf. 5 sz. jan. 8. 4.o

Ferenczi Tjúri zsobrány

Katáni ákban

Szabad Nép 1948 febr 25.–6.

Ferenczy Béni.

Szab.Nép.1952.157.sz.jul.5. 2.l.

Ferenczy Béni szobrász

Szabad Művészet 1949

III. évf. 5. sz. 223.o. Hírek.

Párizsi plakett és érmekiállítás.

Ferencsy Béni grobrán

Szabad Művészet, 1949

III. előf. S. sz. 222.0. Hírek.

Ferenczi Béni szobrán

Béke és Labadság (VII.)

33. n. 1956 aug. 15 16. l.

Repr.

gách Marianne: Petőfi a rak-
tárban

Ferenczy Béni

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról

Magyar Nemzet Végvári Lajos

195o.VI. 192

Széch. kvtár

Ferenczy Béni

I.Magy.Képzőmüv.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.211.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi kollektiv kiáll. Nemzeti Szalon. 1925. szept. 2o.

Magyar Müvészet 1925. 365. o.
Kiállitások.

Ferenczy Béni szobrász

Magyar Csillag, 1942 XI. 15.

II. évf. 12. sz. 367. o.

Farkas Zoltán: Batthyány Gyula és Ferenczy Béni kiállítása.

Ferenczy Béni szobrász

Magyar Csillag, 1942. II. évf.

12. sz. 367. l. – Farkas Zoltán: Batthány Gyula és Ferenczy Béni kiállítása.

Ferenczy Béni szobrász

Magyar Csillag 1943 III. évf.

22.12. 630 l. Farkas Zoltán: A képzőművészek új társadalmának kialakítása.

Grafika.

"Ady Endre" rajzolta Ferenczi Béni.

Lobrán

Béke és Szabadság.1952.47.sz.nov.21.15.l

Táblakép

"Uszónő": Ferenczy B.

Uj Ember.1952. 23. szám 2.old.
Tavaszi tárlat.

Ferenczy Béni szobrász

Pesti Hirlap. 1919. ápr. 11. 7

minvészeti és muzeumi direktoriumu

Ferenczy Béni szobrász

Prof. temle

1925. 600-66.

Ferenczy Béni szobrász

Pesti Hirlap. 1926. máj. 30. 7

f. j. Magyiet a hut kiállítása q

Ernst-mezzemban

Ferenczy Béni
nohám

8 órai lipcsé
1925 feb. 28.

Szobor Petőfi szobor / Milánó /

Ferenczy Béni

Szabad Művészet 1928

II. évf. 10.sz. 335.o. - A Művészeti Tanács hírei.

Szobor

Petőfi (Milánó)

Ferenczy Béni

Szabad Művészet 1949

III. évf. 5 sz. 222.o.

Hirek.

Lenin bronz plakett. Ferenczy Béni szobrászművész alkotása.

Magyar Nemzet 1950 január 15. 7. old.

A Művészeti Alkotások Házába fogadomba.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. [illegible]
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

RÁDIÓ ÉS TV UJSÁG

1964 DEC 2.

1021

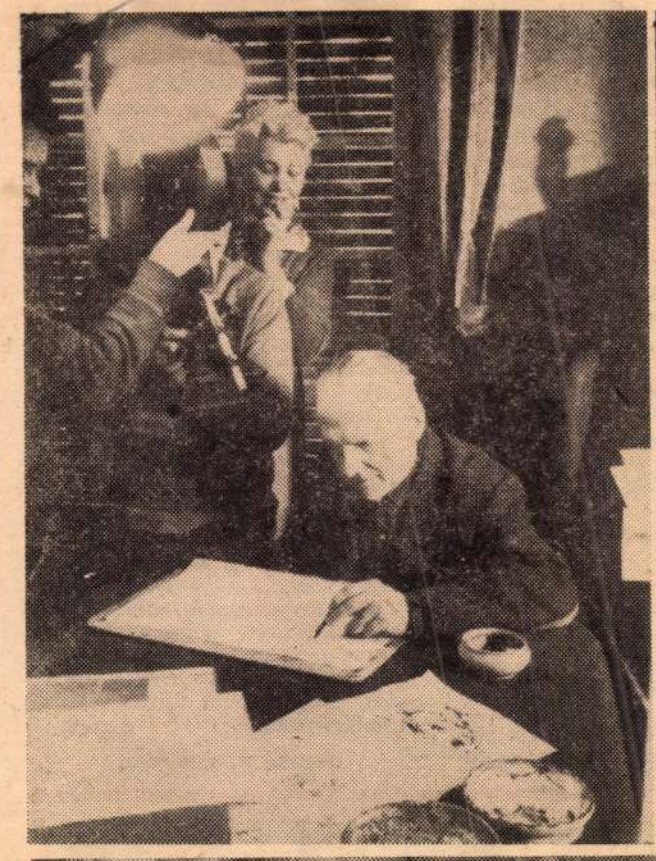

1

A tv-kamera Ferenczy Béninél (vasárnap, 21.30)
(TV Fotó — Lippay Á.)

2

Az operatőr a Nemzeti Színház Wesker-darabjában, A gyökerekben Törőcsik Mariról készít felvételt
(Bojár felv.)

3

A 12-i, szombati rádióműsorból: Bitskey Tibor és Kaló Flórián a Kőrösi Csoma Sándorról szóló ifjúsági rádiójáték próbáján
(Szalay felv.)

4 5

Sport a televízióban. Fent: két asztaliteniszEurópa-bajnokunk — Kóczián Éva és Rózsás Péter — a volt világbajnok Sidó Ferenccel és Szőnyi János riporterrel. Lent: a Tokióban járt magyar sportújságírók „kerekasztal"-beszélgetése az Újságíróklubban (balról: Szűcs Ferenc, Hoffer József, Szepesi György, Lukács László, Vándor Kálmán, Sirokmány Lajos)
(TV Fotó — Varga)

Színész és szerep

„Mi lesz Icuval? Mi lesz a Szabó családdal?" Nem is tudnánk megmondani: néhány hete hányan fordultak hozzánk ezzel a kérdéssel, személyesen, levélben vagy telefonon. Az érdeklődők hangjából a kíváncsiságon túl sajnálat, aggódás és részvét csendült ki. Icu volt ugyanis az elmúlt öt évben, a 280 folytatásban, az egyik legellentmondásosabb, legtöbb problémát adó, magatartásával a legszenvedélyesebb vitákat kiváltó alakja a „Szabó család"-nak. Tipikus mai lány, öntudatos és kedves, ugyanakkor szemtelen és türelmetlen. Tele energiával, játékossággal, fiatalsága tüzében némi megvetéssel a felnőttek, az öregek, a múlt iránt.

Ezt az írói elképzelést mir adásban szeretettel, nagy ambíci figyelemmel és tehetséggel va totta meg a színésznő: Vörösm Lili. Mindig igyekezett sokszín és fantáziával úgy eljátszani a repet, hogy a „Szabó-lány" ne legyen nyersen és egyértelműen ellenszenves, hanem szemtelenségében is kedves egyéniség. Icu alakja összeforrt a színésznő hangjával, hiszen a rádióban a szerep életrekeltéséhez csak ez állt rendelkezésére, ezzel kellett sokszínűvé, láthatóvá tenni a szöveget. S ez annyira sikerült Vörösmarty Lilinek, hogy a hallgatók megszerették a figurát, fogalom lett — de megszerették a színésznőt is. Sokan az életét is azonosították az ábrázolt figura életével

tagja, amely nélkül nincs színház. Ez a hármas: *az író, a színész, a közönség.* Ez érvényes a rádióban is, bár a speciális körülmények miatt itt a személyes találkozás nem jöhet létre, színész és közönség nem is igen találkozik ugyanabban az időben. A színész a rendező irányításával, közös alkotó munkában életrekelti a hallgatóknak az írott szöveget. Ezért fordulhat elő — ha fájdalmas is, ha nem is felejtjük el az alakítást s emlékezünk a színészre —: a szerep túléli, s másik színész játssza tovább.

Major Anna

Hulló lelkek – a Pódiumon

Hulló lelkek. Másképpen fogalmazva: elrontott életek galériája. Nem lélekvidító arcképcsarnok, az bizonyos. De izgalmas és sok tanulságot rejtő sorsokat mutat be ezen a héten a *Pódium 64.* Mitől romlik el egy szépen induló életpálya? Mi az az útközpont, melytől visszavonhatatlanul hullik a megsemmisülés felé?

Elindulás „lentről"... Felívelés a szinte elképzelhetetlen magasságokba, majd hullás a semmibe... Íme *Mario Lanza* életpályája. A bukás oka? Nem könnyű rá a válasz. De *Lévai* Béla és *Siklós* Judit zenés monológja Lanzáról talán megtalálja a feleletet. A Pódium *hangjáték*-anyaga *Ewelyn Waugh* angol író *Egy marék por* c. regénye az üres formák közé merevedett, tartalmatlanná vált, érzelmileg kiszikkadt házasság kórképe, de egyúttal hű tükre is annak a társadalmi osztálynak, melyben a naiv becsületesség eleve bukásra ítélt. Egy színpadi drámát is bemutat a műsor. Írója a nemrég hazánkban járt *Elmer Rice,* az amerikai színpad legbátrabb és legtehetségesebb úttörője O'Neill mellett. Talán legmegkapóbb darabja a *Számológép,* az átlagember tragikomédiája: furcsa szatíra, villanó, merész ötletek, csaknem filmszerű jelenetekben. Érdemes figyelnünk a darab fordítójára, *Bálint György* nevére is, aki Rice-szal éveken át megszakítás nélkül levelezett. A darab hőse Nulla úr, vergődő, őrlődő emberke az amerikai szuperkapitalizmus darálójában, sorsa pedig a kisember tragédiája. Nulla úr, ez az Évát hajszoló kispolgári Ádám, nem az emberiség történelmén, hanem csak a kapitalizmus bugyrain vergődik keresztül, és végül is nem az Úrtól kapja útravalóul a küzdvekküzdj és bízva-bízzál vigaszát, hanem az Ördögök hadnagyától a csalóka Remény szőke tündérét... Sorolhatnánk még számos összefüggést Madách tragédiája és Rice színműve között, erősítve a gyanút, hogy az amerikai író — *éppen Bálint György révén* — ismerte Madách remekét, de ez már az irodalomtörténészekre tartozna. Mint ahogy övék lenne az érdem is, ha a fenti vélekedést kutatásaik igazolnák!

Gy. Gy.

(Péntek, K. 19.00—23.21)

Készül az ünnepi népdalműsor... Sárdy János, Grabócz Miklós és Kovács Apollónia

Telefon-interjú Karinthy Ferenccel

— aki nemrég érkezett haza arról a londoni tanácskozásról, amelyen (mint legutóbb futólag megírtuk) számos ország rádió-, televízió- és film-írói vettek részt. *Boldizsár Iványnal* együtt ő képviselte a konferencián a magyar írókat.

— Mi a tanácskozás eredménye?

— Jelentős és időszerű lépésnek tartom, hogy a konferencián létrehozták az *International Writers Guild* (Nemzetközi Íróegyesület) külön szekcióját, a rádió-, tv- és film-írók első ilyen egyesülését. Én a nemzetközi kapcsolatok bizottságának munkájában vettem részt, s örömmel számolhatok be egy sokatígérő elvi megállapodásról: arról, hogy *megvalósul a rádió- és tv-játékoknak a nemzeti szervezetek közti rendszeres, intézményes cseréje.* Az egyes országok kölcsönösen elküldik egymásnak legjobb darabjaik szinopszisát, — akit pedig érdekel, annak a kiválasztott darabok forgatókönyveit is. A fordításban is segít a nemzetközi szervezet. Biztosra veszem, hogy a rádió és a tv — e két nagy Moloch, e két telhetetlen fogyasztó — komoly hasznát látja majd, ha a most már szinte minden országban önálló irodalmi ág java-termése minél többfelé szétáramlik.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 JAN 5.

A világ első Van Gogh-érme Ferenczy Béni munkája

Az antwerpeni Peré kiadónál most jelent meg dr. Marc Edo Tralbaut belga művészettörténész legújabb tanulmányainak gyűjteménye »*Van Goghiana IV*« címmel. Ebben a műben adta közre a világszerte ismert Van Gogh kutató »*Van Gogh, ahogyan az éremművészek látják*« című írását is, amely megállapítja, hogy *a világon az első Van Gogh-érmet a magyar Ferenczy Béni mintázta 1936-ban*, s ezzel 14 évvel megelőzte azt a három holland éremművészt, akik később megörökítették honfitársukat. A magyar művészek közül *Martsa* István, *Kiss Nagy* András, *Engelsz* József, *Cséri* Lajos, *Kiss Kovács* Gyula, *Kunvári* Lilla és *Szandai* Sándor neve szerepel a Van Gogh-érmek alkotói között, s a szerző nagy elismeréssel méltatja e művészek munkáját, akik kiemelkedő módon vettek részt az éremművészek e nemes versenyében. A tanulmány ismerteti Ossip *Zadkine*, a Rotterdam bombázásának emlékére felállított híres szobor alkotója szép érmét, valamint francia és japán alkotásokat is.

ER

OROS KÉRTE

ogy az Állami Biztosító
kárt a kötelező
avatossági biztosítás
lyette megtérítse

T

IZTOSÍTÓ KÉRI

at és motorosokat,

gépjárműszavatossági biztosítás

DÍJÁT
31-IG FIZESSÉK BE

ot, biztosítási igazolást
adnak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

DUNAUJVÁROS

1965 JUN 4.

Megjelent a Jelenkor júniusi száma

1021

A Pécset megjelenő irodalmi és művészeti folyóirat új száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Új verseivel jelentkezett többek között *Csorba Győző, Pál József, Simor András* és *Szekely Dezső. László Anna* és *Nagy—Tóth Lajos* novellái mellett közli az új szám *Thiery Árpád:* Aktaszám: B—1507/1964 című dokumentumjátékának szövegét, amely nemrég hangzott el a Kossuth-rádióban.

A képzőművészeti tanulmányok közül kiemelkedik *Dévényi Iván* írása a 75 éves *Ferenczy Béniről.* A folyóirat legszebb illusztrációi is az ismét Kossuth-díjjal kitüntetett kiváló művész rajzai közül kerültek ki.

Jelentős színházi eseményekről is tájékoztat a júniusi Jelenkor: három írást olvashatunk a legjelentősebb budapesti és pécsi bemutatókról.

Az Ifjúság és művészet rovatban *Kolta Ferenc* jelentős tanulmányának első részét olvashatjuk Húsz év ifjúsági irodalma címen.

A Jegyzet és Szemle többek között a felszabadulás 20. évfordulójára megjelent lírai antológiáról, s újabban megjelent könyvekről nyújt tájékoztatást.

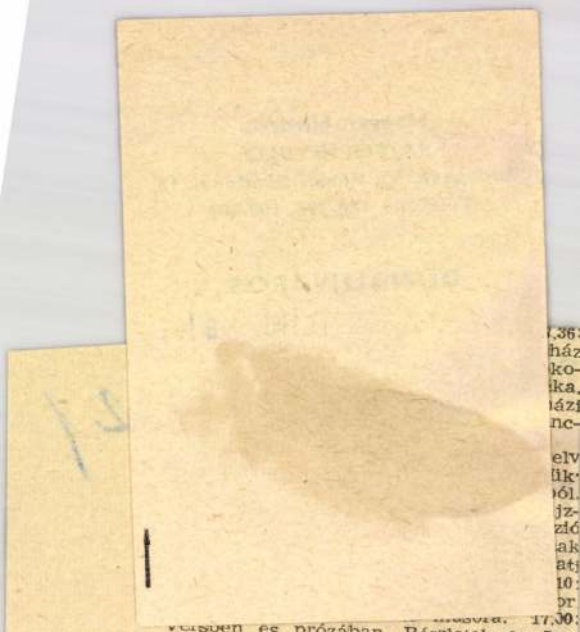

versben és prózában. Részletek az Irodalmi Színpad műsorából. 17.54: Csepel—Autó—Bp Honvéd bajnoki vízilabdamérkőzés. 18.50: A művészet legyen mindenkié. Új utakon. 19.20: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 19.50: Telesport. 20.10: Évfordulón. Thomas Mann. Dokumentumfilm az író életéről. 20.40: Klasszikusok a képernyőn. Egy szélhámos vallomásai. Magyarul beszélő nyugatnémet film. (16 éven felülieknek.) 22.25: Tv-híradó 2. kiadás.

Hétfő, június 7.

Kossuth-rádió: 8.15: Szorakoztató zene. 9.00: Csak tiszta forrásból. Művészek a művészetről. 9.15: A hét zeneszerzője: Richard Strauss. 10.10: Az óvodások műsora. 10.30: Népi zene. 11.00: A históriái forrásánál. 11.10: Rudolf Bockelmann énekel. 12.10: Mindenki kedvére. 13.00: Hirdetőoszlop. 14.05: Zenekari muzsika. 15.05: Válaszolunk hallgatóinknak. 16.15: A Gyermekrádió műsora. 16.55: Könyvről könyvre. 17.05: Tánczene. 18.00: Mi történt a nagyvilágban? 18.20: Állomások Kaffka Margit regényét rádióra alkalmazta Zeke Gyula. 19.24: Operettrészletek. 20.30: Népi zene. 20.50: Családi körben... Egyszer volt hol nem volt...' 22.15: Mai szemmel... 22.25: Könnyűzene Varsóból. 23.00: Kamarazene. 0.10 Filmzene.

(A Magyar Rádió és Televízió a műsorváltozatási jogát fenntartja.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
KELET-MAGYAR-ORSZÁG
1965 OKT 31

Ferenczy Béni művészete

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata.

*

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében töltötte gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készül, őt édesapjának arcképremeke örökíti meg nagy hajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európaszerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi áttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok

A kedvelt szoborral
(MTI foto — Zinner Erzsébet felvétele)

mulhatatlanul felszivódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen." Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború első érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is.

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent elölről kellett kezdenie. Épen maradt bal kezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar.

Magyarország
1965. október 31.

elkötője, a szegénység bőkezű segítője. Olvasni valahol: „Itt lakik az Uristen!". Eképpen szítkozódtak a jobbágyok, ha a „leguribb vármegye" gőgös nemességének fészke, a dzsentrik vára, az 1740-től 20 éven át barokk stílusban épült nagykállói megyeháza felé vitt útjuk. Igy őrzi a monda: az áristom rekeszeiben se ülni, se állni, se feküdni nem lehetett, az ördögök kínját szánták a parasztembernek, aki a kihegyezett padlaton kapkodta a lábát. Ezeket a mozdulatokat eleveníti fel a magyar folklór gyöngyszeme, a kállai kettős.

A múltjukat büszkén idéző nagykállóiak a történelem fényesebb oldalait is megmutatják az idegennek. Például azt, hogy a Buzna-Dada nevet viselő település az egyik legősibb lakott hely a Nyírségben: mai nevét hét évszázaddal ezelőtt arról kapta, hogy az itt nagy számban tenyésző birkák gyapját úgynevezett kallókban (mosómalmokban) tisztították. Arról írás van, hogy 1323 május 23.-án itt már megyegyülést tartottak, s hogy Bocskai erdélyi fejedelem 1605 decemberében Korponán kiváltságot adott Kállónak, hajdukat telepített ide, akiknek adómentességet biztosított. Kálló földvára végvári szerepet töltött be, cölöpkerítésén belül felvirágzott az ipar. Kovácsok, csizmadiák, lakatgyártók, szűcsök, vargák telepedtek ide. A Kállay dinasztiával folytatott százéves keserves harc után ikóczi „egyetlen ágyú nélkül" elfoglalta a várat, melynek salétromgyára szolgáltatta a kurucok fegyveréhez a lőszert. Hiába romboltak le Rákóczi után földig a kállói várat, a szabadságszerető nép nem vesztette harci kedvét. Újabb nevek: Szentmarjay Ferenc, a jakobinus mozgalom mártírja innen indult el. Es itt szentelték fel az 1848-as szabadságharcba induló szabolcsiak zászlóit. Ragaszkodnak Simonyi József emlékéhez, a Napóleon elleni harcok bátorszívű ébresteréhez (szülőházán mellszobor, nevét viseli az (terem). Megmutatják Kónyi Frigyesnek, a magyar orvosképzés kiváló mesterének, a tuberkulózis elleni küzdelem megteremtőjének, a Nagykállóban alapított első szabolcsi kórház létrehozójának szülőházát. Apolják Jósa András emlékét, aki ezen a településen volt először a szegények orvosa, s aki itt gyűjtötte a jelenlegi megyei múzeum első darabjait. Krúdy Gyuláról nevezték el a járási könyvtárat, aki a 48 emlékét idézgető „uri betyárok" nyomában gyakorta volt Kálló vendége. Méltó helyet követelnek az irodalomtörténetben a halk szavú, elfelejtett költőnek, Kelen Lászlónak, aki itt dolgozott ügyvédként, s innen lázadozott a fasiz-

Nagykálló hátat fordí
vasútnak, s a megyes
lyet Nyíregyházára h
ték. Innen az a közt
vált szólásmondás,
Nagykálló a „kettősér
a sértődöttségéről
Bekerült kállói lakos
mosolyog: „Talán az egész
megyében együttvéve nem találni annyi lokálpatriótát, mint itt. Pedig az idő múlik, a régi dicsőségre hivatkozni édeskevés."

Donka elvtárs, a párttitkár szerint főleg az idősebbek között él még ez a szemlélet. Meséli: tanácselnök korában, jó tíz éve, beállított hozzá egy ember, a központhoz csatolt Kiskállóból. Fehér papírt szorított a kezében. „Tudod mi ez?" De el nem engedte volna semmilyen kincsért. Meghívó volt egy borversenyre, „Kiskálló községnek." Rákezdte az érkező: „Hiába a szemfényvesztés, hiába temettek el bennünket, Kiskálló még hallat magáról!" Belicza István községi tanácselnök azzal toldja: Kiskálló hétszer kevesebb lakosú, mint Nagykálló, de egy-egy szüreti felvonuláson hétszer több lovasfogatot állít ki, mint a belfalu. Mondhatná erre valaki: széthúz a lakosság. Aztán csak nagyot nézne, ha megfigyelné az itteni közhasznú társadalmi munkát. Ujabb anekdota: Vendégszereplésre érkezett ide tavaly az olimpiai labdarúgó-válogatott. Szűknek bizonyult az egyébként szép sportpálya, bővíteni kellett mellékhelyiségekkel. Tucatjával jelentkeztek a szakemberek. Hírtelen meg kellett változtatni az egyik létesítmény tervét, feleslegessé vált az ácsmunka. Az egyik ácsot csak nagy bocsánatkérés közben lehetett meggyőzni arról, hogy mégsincs szükség a munkájára.

— Kétségtelen, hogy a vasutat üdvözlő Nyíregyháza kedvezőbb körülmények közé került s ma már szépen fejlődő megyeszékhely. Az is az igazsághoz tartozik, hogy Nagykálló és járása a kevesebbet fejlődöttek között van.

Hol is tart ma Nagykálló?

Lakossága száz év alatt majdcsak megduplázódott, ma — a 26 tanyatelepülésével együtt — 12 ezer. Van gimnáziuma, az egykori megyeháza épületében ideggyógyintézete, új SZTK-szakrendelője, 9 kádas községi közfürdője, strandja, 4 kisipari termelőszövetkezete, ugyanennyi termelőszövetkezete, tbc-gondozója, dohánybeváltója, modern OTP-fiókja, étterme, cukrászdája, tágas művelődési háza s egy sor létesítménye, ami a mai község alapvetője. Emeletes áruházat viszont már évek óta csak terveznek. A boltok táblája modern, belül moccanni sem tud a vevő.

Nem is olyan régen még jobbára csak gondot termett a kállói föld. Tavaly a Zöld Mezőnek 2.7 millió volt az év végi deficitje. Ebben az évben már nem lesz ráfizetés sehol. A munkaegység átlagos értéke 30 forint körül alakul, ami nem fényes ugyan, de eredzonban megis emberhiánnyal küszködik a beváltó.

— És mit szóljak én? — tárja szét a karját P. Szabó Sándor bácsi, aki 47 éve táncol az együttesben, utóbb az egész családjával, van már miniszteri kitüntetése, amikor a televízióba hívták fellépésre, vendége volt Kodály Zoltánnak. — Egy éve félműszakos altiszt vagyok, a lányom érettségizett, de nem kap állást. Miből legyünk meg? Már csak egy évem van a nyugdíjig...

(Szabó Sándor bácsi valósággal repült a biciklivel, ahogy másnap megtudta: az új gimnáziumnál ő lesz az altiszt, teljes fizetéssel.)

Az új járási párttitkár annak örül a legjobban, hogy az emberek változásának lehet szemtanúja, segítője. Annak, hogy megkezdődött az egészséges munkamorál kialakulása, szünőben a sógor-komaság, az egyéni érdek túlhajszolása. Nehéz út ez. Az utóbbi időkben meg kellett erősíteni jószándékú, tapasztalt szakemberekkel a közös gazdaságok vezetését.

Ez is a mai valóság: 1200 rádió, 350 televízió, háromezer újságelőfizető, közel 15 ezer kötetes könyvtár, melyből az idén 9 hónap alatt a felnőttek 14 658 kötetet kölcsönöztek. Az évi „kőfa" 1 millió 200 ezer, melyből járdák, bitumenutak, emeletes általános iskola, új villanyhálózat épült az utóbbi esztendőkben. Négy orvosi körzet van, ezenkívül a járási SZTK-rendelőben egy hónap alatt öt és fél ezer embert vizsgáltak, gyógyítottak.

— Az is valóság, hogy a gimnazistákat a tűzoltólaktanyában, a kultúrházban és a tanácsteremben kell oktatni tanteremhiány miatt.

És az is igaz, hogy a jól felszerelt járási művelődési házban 21 fajta foglalkozás lesz már az idén: ez a ház az otthona a „Szocialista kultúráért érdeméremmel" kitüntetett színjátszó csoportnak, a miniszteri oklevéllel jutalmazott táncosoknak, az irodalmi színpadnak, a zeneóvodának, a közhasznú gépíró-, a kézimunka- és a fotoszakkörnek. Itt hallgatták a kállóiak Timár Mátét, Galambos Lajost, Sántha Ferencet, itt tapsolják meg a turnézó színészek rendszeres előadásait.

Fokozatosan lehet előbbre jutni. Ratkó Józsefet, a könyvtár fiatal vezetőjét, a hamarosan elsőkötetes költőt és Bella Károlyt, a művelődési ház hasonló korú igazgatóját hozzák szóba: tőlük sokat várnak a vezetők.

Mintha csak jelképe lenne a városhoz közeledésnek, a napokban átadásra kerülő új nyolctantermes gimnáziumot a Nyíregyháza

Magyarország
1965. október 31.

1965 SZEP 30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

MAGYAR NEMZET

Kinek a felvétele a Bartók-portré?

A Magyar Nemzet vasárnapi számában nagyon szép fénykép jelent meg Bartók Béláról. Ez a fotó méltán állítható a nagy művész legszebb képzőművészeti ábrázolásai, Ferenczy Béni rajza és plakettjei mellé. Ki készítette?

(Aláírás)

...nap a Várban a Hazafias Népfront I. kerületi bizottsága. Találkozás délelőtt 10 órakor a Dísz téri honvédszobor előtt. Sétavezető: dr. Czagány István építészmérnök.

— **Maurice Duverger**, a párizsi egyetem politikai-szocio-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 20

PESTMEGYEI HÍRLAP

Ferenczy Béni

— Szentendre szülötte: **Ferenczi Béni** szobrait, érmeit és grafikáit Hollandiában, a hágai városi múzeumban állították ki. Hága után a kiállítás Belgiumba Brüsszelbe láto-

1021

1021

SZÉCSI MARGIT:

Gyöngyvirág

Vesd fel ó vesd fel
gyöngyödet vesd fel
gyöngyvirág
hogy sápadjanak
elsápadjanak
tengerek gyöngyei
tengerek elsápadjanak!

Gyöngybe-vakulva
könnybe-vakulva
lássalak tejútnak
meg nem született fiúknak
vesd fel ó vesd fel
gyöngyödet vesd fel
gyöngyvirág!

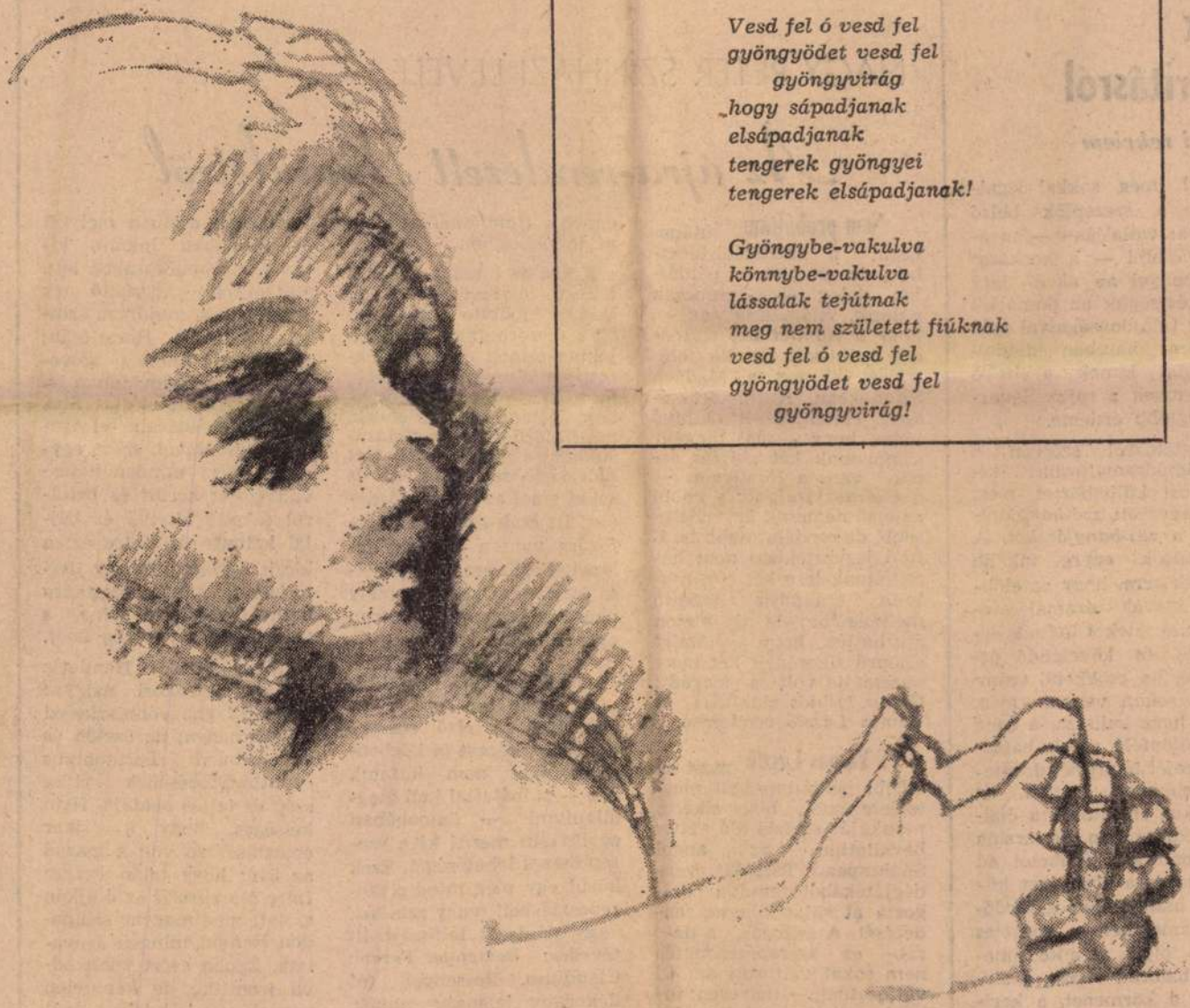

Ferenczy Béni: Ülő asszony

1964 MÁJ 2.
ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-306, 188-307

angjáték
sszolidaritásról

zina: Római rekviem

nyeknél még sokkal izgalmasabb a szereplők belső drámája: vállalják-e — megéri-e vállalni — a kockázatot, amellyel az akció jár? Segítőkészségük az önmaguk negatív tulajdonságaival való szüntelen harcban diadalmaskodik. Ennek a belső küzdelemnek a rajza Squarzina legfőbb érdeme.

Hangjátékról szólván a rádiódramaturgia két alaptípust különböztet meg, az úgynevezett *szó-hangjátékot* és a *zaj-hangjátékot*. A teoretikusok egyre inkább hajlanak arra, hogy az előbbit, a szavak drámai erejére épülő játékot tartsák értékesnek és követendő útnak. De, ha csökkenő számban is, sokan vannak még, akik a hang-kulissza, a zene és a különféle zajok hatáskeltő erejét is primér drámaépítő elemnek tartják, az akusztikus effektusokra épülő rádiódrámában. Squarzina is dramaturgiai funkciót ad a munka és a környezet különféle hangjainak: a fürdőszoba, amelyben a végzetes szerelés folyik, az autó, amelyen a halottat viszik, a birkanyáj, a körmenet, a kertmozi zenéje, amelyet útközben érnek, a pályaudvar zajai, ahovár megérkeznek — mind-mind beleépülnek a

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE

Az újra-rendezett Hamletről

Nem próbáltam utánanézni a színháztörténetben, de azt hiszem, példátlan dolog — s nemcsak nálunk, világszerte az —, hogy a *Hamlet* két esztendőn belül kétszázadik előadását éri meg a Madách Színházban. Kultúrtörténészek elmélkedését kihívó téma, hogy a mai magyar színpadnak két „biztos értéke" van: a *Hamlet* és — a *Csárdáskirálynő;* s ebből az első nemcsak örvendetesebb, de csodálatosabb is. E futó jegyzetekben nem hatolhatunk le e két cím nyitotta szakadék szédítő mélységeibe; de azt bizton állíthatjuk, hogy a *Hamlet* elsöprő sikerének két nagy mozgatója volt s maradt: *Gábor Miklós* alakítása és *Vámos László* rendezése.

S Vámos László most az előbbi példátlanságot megtetézte azzal, hogy sikeres munkáját revízió alá vette: bevallottan az angol Shakespeare Társulat vendégjátékából tanulva dolgozta át saját sikeres rendezését. A felfogás, a darab- és szerepértelmezés nem sokat változott az új változatban — helyesen; inkább csak a szcenika terén tapasztaltunk módosulásokat. A legszembetűnőbb ezek közül a nyitott

ennél a *Hamletnél* ez eléggé indokolatlan.

E kis, és inkább elméleti jellegű észrevételen túl, Vámos jobbító munkáját csak dicsérhetni: a tompább jelmez-színek erősebb hatást sugallnak, a csoportok, mozgások harmonikusabbak, jelentőségteljesebbek, mint előző megfogalmazásukban; a világítás fokozott hidegsége, sejtelmessége is sokat emel az egész előadáson. Itt csak egyetlen félrefogása van: a befejező jelenet, Fortinbras bevonulása és Hamlet kivitele, mely nem ide, hanem valamilyen operafináléba való.

Az új szereplők beállítása is jelentősen emelt az előadáson az első szereposztáshoz képest (a közbenső cseréket nem láttam), bár — sajnálattal kell megállapítani — önmagában egyik sem meríti ki a szerep összes lehetőségét. Ezek közül egy még mindig szereposztásbeli (vagy színészi, vagy rendezői felfogásbeli) tévedés: *Bessenyei Ferenc* Claudiusa. Bessenyei túl dekoratív jelenség ahhoz, hogy elhiggyük, róla mindazt, amit mondanak, s főleg Hamlet mond róla, hiszen legritkább esetben mélyült — általában inkább kiürült, mechanikusabbá lett. Különösen érezhető ez *Avar István* majdnem szintelenné fakult Horatiójában; *Lőte Attila* Laertes szövegét felében-harmadában ha érthetően ejti; *Vass Éva*, aki első előadásain elragadott Offéliájával, mert egyszerű volt, minden hatásvadászatot került és belülről fakadó hitellel és bájjal keltette új életre ezt a kicsit együgyű, de oly tiszta lelket, mintha mostanra hamvát vesztette volna, s vele hitele s vonzása felét.

Gábor Miklós Hamletje ma is a jelenkori magyar színpad legnagyobb színészi teljesítménye; az ösztön és az értelem harmonikus együttműködésének ritka szép és teljes példája. Nem kétséges, hogy a siker oroszlánrésze volt s marad az övé; hogy talán *Pethes Imre* óta először az ő ajkán szólalt meg magyar színpadon Hamlet minden árnyalata. Éppen ezért vonakodva írom le, de kénytelen vagyok vele, hogy — legalábbis a díszelőadás estéjén — az ő alakítása is megfakultnak csökkent

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 NOV 13.

1021

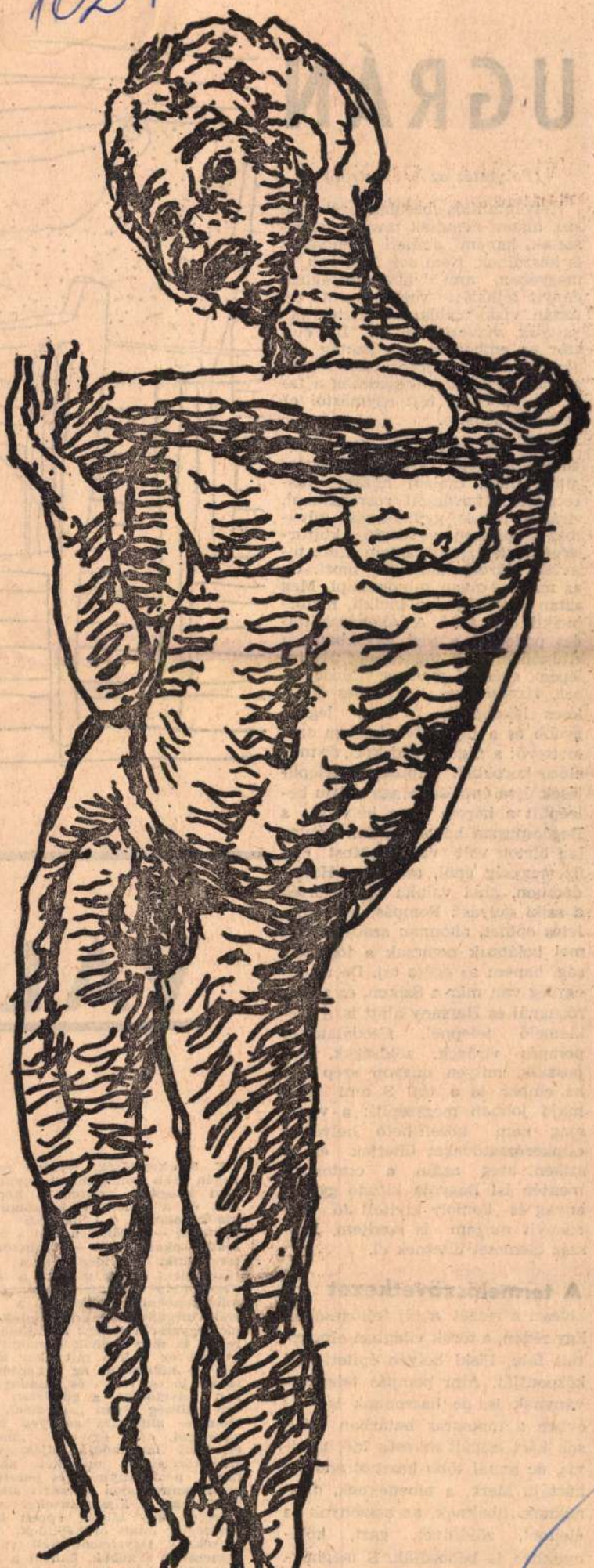

Ferenczy Béni: Fiú-alak

UGRÁ

(Folytatás az 1. oldalról.)

Hetvenmilliós beruházásról van szó, hiszen nemcsak tavak, tenyészetek, hanem emberi települések is készülnek. Nem sok falu van a megyében, ami általánosságban ennyit fejlődött volna, mint ez. Aztán vízkiemelők, áteresztők, szivattyúk, vízvezetékek... Itt, először az ember, s csak azután „a víz az úr". De nézzük csak magát a falut is. Mert a tógazdaság a falu, de az egész táj: egymástól el nem választható.

Megírtam már, hogy Ugrán tökéletesen eltűnt a múlt. Portalanított utak, családi házak, vaskerítések, kovácsolt vasrózsákkal, virágos, rózsás, gyümölcsös udvarok, eszpresszó, vendéglő, kultúrterem, s a tógazdaságban klub, televízió, fürdő, könyvtár, mozi. O, az már... olyan mindennapi. Meg aztán a teméntelen bicikli, motorbicikli. Sőt, autó. A lakóházak földes padozata a régi házakban is eltűnőben, és a tógazdaság új telepén egészen modern, fürdőszobás, vízvezetékes, kényelmes és ízléses lakóházak... Ami legnagyobb és a táj történelmében számottevő: a régi Árpád-kori, de még előző korokbeli elpusztult települések újra épülése. Maga a falu beleépült a három Ugra helyébe, s Begécspuszta helyébe, ami káptalan birtok volt valaha. Most egy üzemegység épül, magán a Haláldombon, ahol valaha agyonverték a sziki gulyást. Pompás, pár emeletes épület, ahonnan szabad szemmel belátszik nemcsak a tógazdaság, hanem az egész táj. De üzemegység van már a Sziken, és a Kórózugnál és Harsány alatt is, a vízkiemelő telepnél. Csodálatosan pompás virágok, zöldségek, káposzták, milyen nagyon szép itt az ember és a táj! S ami még majd jobban megszépíti: a vízzel meg nem közelíthető helyeken csipkerózsatöveket ültettek el a sziken. Meg aztán a csatornák mentén is! Bogyója kitűnő gyógyanyag és komoly kivitel! Jó maroknyit magam is szedtem. Hatszáz csemetét ültetnek el.

A termelőszövetkezet is kiveszi a részét a táj fejlődéséből. Egy régen, a török világban elpusztult falu, Piski helyén építette fel központját. Ami pompás telep látványnak is, de haszonnak is. Ez évben a mocsaras határban elég sok kárt csinált az esős idő, talajvíz, de annál több hasznot adott a háztáji. Mert a teheneknek, disznóknak, libáknak, az asszonyok az élelmet, zöldfüvet, gazt, kötényükben is behordják. S meghökkentően jóleső érzés látni, hogy mennyi itten a jószág! És a kereseti lehetőség! Munkások járnak a tógazdasághoz Harsányból, Ke-

Szir

VÁLA

E

T. Szerkesztőség! Nyáron és nyá végén több kollégámmal együtt gy kori látogatói voltunk a képtárai nak és a különféle képzőművésze kiállításoknak. Lehangoló élm nyeinket — különösen ami a mode kiállításokat illeti — többször me tárgyaltuk. Röviden: nem értjü (vagy nem értjük m e g ?) a mode absztrakciós módszerekkel dolgo művészeteket. Kollégáim a kép előtt megállva gyakran tettek ily megjegyzéseket: „Ezt az iskolás gy rerek is meg tudnák csinálni"... — „Vajon ez a kép mit akar kifeje ni?" — kérdezték. Ez a kérdés ált lában jogos volt, és mindnyájun ban felvetődött a gondolat: mié van szükség olyan „alkotások" kö szemlére állítására amelyek nem valóságot, csak egy-egy „művés elferdült látásmódját adják vissz Mi közérthető műveket akaru látni, nem fényképeket persze. olyan színvonalon készített alkotá kat, mint a klasszikusokéi volt amelyek úgy látszik éppen közé hetőségük miatt örökéletűek. A m vészeknek figyelembe kell venni nemcsak a sznobok, hanem a sok szélesebb kört jelentő úgyneve „egyszerű emberek" igényeit Úgy gondoljuk, álláspontunk eg séges, hiszen ez egy nagyon kör álláspontja.

Három peda

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
JELENKOR
1966 1 14
1021

FERENCZY BÉNI rajza

valóságánál többre utaló történetet. A puszta tág
sáncot, ahova beterelték a gyanús „nehézéletűeket".
szerű szűk tér, kicsit távolabb paraszthaz: itt vannak
erről a nyílt pusztáról hajtják a rabokat az erődítm
nyes tájnak az egyszerű, tágas szépsége itt-ott kinyí
mindig a zárt, árnyékos, szabályosan épített sánc fe
panorámáját. Másutt csak a pacsirtaszó hallatszik, sz
jelenlevő közelségét. A sánc csak látszólag egyszeri
vel: kiismerhetetlenül nyílnak és csukódnak benne az
térre tárul csak. A paraszthaz egyik vallató szobájából a másikba, majd ki, aztán újra
vissza vezetik, küldik az áldozatokat. Ez a díszlet már önmagában is jelképes jelentésű: a rabság, a kelepce remek megjelenítője.

A „lebuktatás" eseményei is, – látszólag logikusan, – ugyanígy záródnak-csukódnak a betyárok köré. A környezet és a pribékek paragrafusokra emlékeztető szabályos talányossága valójában az árulás és árultatás módszereivel dolgozik, a lélek gyengeségére, léprecsaló ígéretekre épít. Először nyíltan megmondják a gyilkosságait beismerő embernek, hogy megmenti életét, ha önmagánál nagyobb bűnöst talál, tehát ha feladja Rózsa Sándor embereit. Az árulás nem ér célt, mert végülis ezt a maga bőrét menteni akaró gyengét egy éjjel csendesen és névtelenül meggyilkolják a rabok. Az áruló halála újabb nyom: kinek volt érdeke eltenni láb alól? A három gyanús, de szűntelen ellentmondó vallomásokat adó embert később egy szabadulás-lehetőség sokkal fondorlatosabb ígéretével csapják be. A katonának sorozott rabok közül kell egy lovascsapat embereit nekik összeszedni. Belelépnek a tágra nyitott, eszesen tervezett kelepcébe: maguk válogatják ki „Sándor" volt bandájának tagjait s ezzel a hatalom kezébe is adták őket.

A film minden eszközének szerepe van abban, hogy ez a történet megrendítő és nagyszerű drámává váljék. A helyszín jelzésszerű értelmére már utaltunk, de elemezhetnénk a képek fekete-fehér mértani rendjét is, ezekből a kontrasztokból mennyi fe-

A MŰCSARNOK

MEGHÍVJA

ÖNT

FERENCZY BÉNI

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MONDJA:

LÁSZLÓ GYULA

EGYETEMI TANÁR

1959. MÁJUS 16-ÁN DÉLI 12 ÓRAKOR

NEMZETI SZALON, BUDAPEST, V. ENGELS TÉR 8

FK. PALÁSTINÉ 89411 M FŐV. NYOMDAIPARI V. T. SZ. TELEPE. FV. TALLIÁN F.

MŰVÉSZETI ÉS KERESKEDELMI INTÉZET
(VOLT ERNST MUZEUM)
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

MEGHIVÓ

A DÓZSA-SZOBOR JAVÁRA
RENDEZETT

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS

HIVATALOS MEGNYITÁSÁRA.

A KIÁLLITÁS ANYAGÁT A NEMZETI PARASZTPART FELKÉRÉSÉRE
BERÉNYI RÓBERT, BERNÁTH AURÉL,
FERENCZI BÉNI, PÁTZAY PÁL,
SZŐNYI ISTVÁN FESTŐ- ÉS SZOBRÁSZ-MŰVÉSZEK VÁLOGATTÁK ÖSSZE.

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS 1945. JUN. 28., CSÜTÖRTÖK, DÉLI 1 ÓRA.

NYOMTATVÁNY

FERENCZY BÉNI

úrnak — úrnőnek

BUDAPEST

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
[illegible]-188-307
MAGYAR NEMZET

Szárnyalás

Toldalagi Pál versei

Bár *Szárnyalás* a címe *Toldalagi* Pál vékony kötetének — amelyet finom kiállításban jelentetett meg a Szépirodalmi Könyvkiadó —, a benne publikált versek többsége bizony elég szűk témakört érint. Betegség, szenvedések pokoltüze, elkeseredés, emlékezés a versek témái.

Talán az a két költemény ragad meg legjobban bennünket, amelynek lényege: a művészet szerelmesének odaadó tisztelgése Szabó Lőrinc költészete és Ferenczy Béni művészete előtt. Csak a művészet igazi finomságait megérző lélek tudja így meglátni Szabó Lőrincet és Ferenczy Bénit.

Általában nem sok meglepetés található Toldalagi Pál verseiben. De a kiadó mégis jól tette, hogy kiadta ezt a versgyűjteményt. A műgondra nagyon nagy súlyt vető, csiszolt verseket író költő megérdemelte, hogy kötetbe gyűjtsék termését.

hajtású számításra használják fel.

Hajtómű- és Felvonógyár,
Tóth Antal
főmérnök

„Egri séta a Vártól a Várhegyig"

Valóban úgy van, ahogy cikkükben megírták: nagy az ellentét az új Eger Szálló és előtere, valamint környéke között.

Vannak Egernek olyan területei, amelyek megérdemelnék, hogy többet gondoljon reájuk a tanács. Így a Lenin útról a vasútállomástól a legrövidebb út a Szépasszonyvölgybe a kis Sóház utcán keresztül vezet. A Sóház utca azonban rendkívül elhanyagolt; ha csak keveset is esik, sáros, hepehupás, a járda gödrös, szemét, trágya, fél tégladarabok, gaz fogadja a Szépasszonyvölgybe kiránduló vendégeket.

És mindez az új Eger Szálló közelében.

Nagy Kálmánné,
Budapest, II., Haraszt u. 54.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 SZEP 26

NÉPSZAVA

Ferenczy Béni

1021

(Ferenczy Béni rajza)

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁJ — 4.

MAGYAR NEMZET

—U—

A székesfehérvári István Király Múzeumban május elsején ünnepélyesen megnyitották Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművész grafikáinak kiállítását. Megnyitót mondott Hubay Miklós író.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969. MÁJ 27

Ferenczy Béni

BALKÉZZEL FESTETT VIRÁG-akvarellek díszítik azokat a színes levelezőlapokat, amelyek most kerültek az üzletekbe. Hat postai kártyáról van szó, a címoldalukat díszítő csendéleteket a halála előtt jobb kezére megbénult Ferenczy Béni komponálta, már súlyos betegségéből felépülte után, az egészséges kezével.

Kiosztották az 1965. évi Állami- és Kossuth-díjakat

Új Kiváló és Érdemes Művészek

Szombaton délután az Országház kupolacsarnokában hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából kiosztották az 1965. évi Állami- és Kossuth-díjakat, és művészeket tüntettek ki a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze, illetve Érdemes Művésze címmel.

Az ünnepségen megjelent Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, Kállai Gyula, a kormány elnökhelyettese, Szirmai István, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, dr. Ajtai Miklós, az Országos Tervhivatal elnöke, Brutyó János, a SZOT főtitkára, Cseterki Lajos, a Központi Bizottság titkára, Ilku Pál művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, valamint a kormány több tagja.

Az ünnepségen Kállai Gyula az Állami-díj és a Kossuth-díj bizottság elnöke beszédet mondott.

Kállai Gyula beszéde

— A magyar forradalmi munkás paraszt kormány nevében szeretettel köszöntöm ünnepségünk minden kedves részvevőjét.

— Felszabadulásunk ünnepe mindig számvetésre késztet, s különösen így van ez most, e nagy nap huszadik évfordulóján. Visszatekintve az elmúlt két évtizedre, s összegezve azokat a nagyszerű eredményeket, amelyeket népünk a szocializmus építésében elért, megemlékezünk mindazokról, akik helytálltak a harcban, a munkában, s döntő részük volt a sikerek kivívásában.

— Éppen ezért *nem véletlen, hogy kormányunk az alkotó munka megbecsülését kifejező legmagasabb kitüntetéseket éppen április negyedike, hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából adományozza.*

— A Magyar Népköztársaság kormánya hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából *Állami-díjjal* jutalmazza azokat, akik a termelő munka, a tudományos kutatás, a műszaki fejlesztés, az oktatás-nevelés, a gyógyítás területén, és *Kossuth-díjjal* azokat, akik a kulturális életben kiemelkedő eredményeket értek el. A kormány — ugyancsak ebből az alkalomból — a *»Magyar Népköztársaság kiváló művésze«*, illetve a *»Magyar Népköztársaság érdemes művésze«* kitüntető címet adományozza művészeti életünk kiemelkedő képviselőinek.

— Az elmúlt két évtizedben hazánkban végbement történelmi változások során megváltozott nálunk a munka jellege is: a munkások, a parasztok, az értelmiségiek kezük és agyuk munkájával többé már nem a kiváltságos kizsákmányoló osztályokat, hanem a többi dolgozó ember, az egész nemzet javát és boldogulását szolgálják. Ez a legfontosabb forrása annak, hogy üzemekben, gyárakban, földeken, a szocialista brigádokban, a munkaverseny-mozgalomban örvendetesen gyarapodik azoknak a száma, akik a munkát életszükségletnek tekintik, akiket áthat a felelősség a társadalom jelenéért és jövőjéért, akik örömüket lelik a munka szépségében. A felszabadulás tiszteletére kibontakozott széles körű szocialista munkaverseny, a szocialista brigádmozgalomban részvevő hatszázezer dolgozó példája tanúsítja, hogy *a köz javára végzett munka a legszélesebb tömegekben válik az emberi becsület és helytállás szent ügyévé.*

— Tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntjük azokat a dolgozókat, akiket a termelő munkában elért nagyszerű sikereikért a kormány Állami-díjjal tüntetett ki.

— A tudomány célja is más napjainkban, a mi szocialista rendszerünkben, mint volt egykoron. *A mi társadalmunkban a tudomány is a népet szolgálja, s eredményei, vívmányai a dolgozó ember életét könnyítik, szépítik.* Társadalmunk, államunk legjobb lehetőségei szerint támogatja a tudomány fejlődését. Politikánk, államvezetésünk a tudomány eredményeire épül. *Arra törekszünk, hogy a tudomány a népgazdaság minden ágában hatékonyan segítse az előrehaladást.* Ez egyben azt is jelenti, hogy hazánkban megnövekedett a tudósok, a tudományos kutatók társadalmi felelőssége, mert a szocializmus teljes felépítésének hatalmas feladatai nem oldhatók meg a tudomány munkásainak további odaadó, alkotó fáradozásai, a tudományos kutatások további fejlesztése s az eredmények hathatósabb gyakorlati alkalmazása nélkül.

— Tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntjük azokat a tudósokat, mérnököket, orvosokat, pedagógusokat, akiket kiváló eredményeik elismeréseként kormányunk Állami-díjjal tüntetett ki.

— *A szocialista rend megteremtése alapvetően megváltoztatta a kultúra és a társadalom, a kultúra és a nép viszonyát is.* A legkiválóbb alkotóművészek a múltban is azt tekintették hivatásuknak, hogy tehetségüket a nép és a haladás szolgálatába állítsák, még akkor is, ha ezért üldözték, sőt gyakran üldözték is őket. A Horthy-rendszer a halálba üldözte *József* Attilát; külföldre kényszerítette *Bartók* Bélát, s hasonló sorsra juttatta a magyar szellemi élet és kultúra számos nagy alakját. *A szocialista Magyarország viszont óvja, ápolja, támogatja a kultúra minden igaz munkását!*

— Napjainkban a nép és a kultúra egyre inkább összeforr: a legszélesebb tömegek veszik birtokukba a tudomány, a kultúra és a művészet kincseit; nemcsak élvezői, hanem munkájukkal, harcukkal, mindennapi életükkel serkentői, ihletői is a kultúra és a művészet fejlődésének. A kultúra művelőinek sem lehet szentebb feladata, mint a népet szolgálni, felemelkedését elősegíteni!

— Tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntjük kulturális életünknek azokat a személyiségeit, akiket kimagasló alkotásaikért kormányunk Kossuth-díjjal tüntetett ki, azokat, akiknek az évforduló alkalmából — nagyszerű művészi teljesítményük elismeréseként —, a »Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze« illetve a »Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze« címet adományozta.

— Húsz esztendő telt el népünk új életéből, s e húsz esztendőben egész népünk élete megváltozott: *kiemelkedett az évszázados elmaradottságból, s a fejlődés széles országútján halad világos és lelkesítő célok felé.* Az alkotó munka előtt soha nem látott távlatok nyíltak.

— Bízunk abban, hogy további odaadó munkával, a munkások, a parasztok, a műszakiak, a tudósok és a művészek, az egész nép egységes erejével *gyorsan, biztosan haladunk előre a szocialista Magyarország teljes felépítésének útján.*

— A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány nevében még egyszer *szívből köszöntöm* kitüntetett elvtársainkat, barátainkat és kedves hozzátartozóikat. Jó erőt és egészséget, személyes boldogságot kívánok mindannyiuknak!

— Kívánom, hogy további kitűnő eredmények koronázzák életútjukat: *érjenek el újabb nagy sikereket a termelő, alkotó munkában, a tudományos és művészi tevékenységben a nép, a szocialista haza javára.*

Kállai Gyula ezután átadta az Állami-díjakat és a Kossuth-díjakat, valamint a művészeti kitüntetéseket. A forradalmi munkás-paraszt kormánynak a díjak, illetve a művészeti címek odaítéléséről szóló határozatát dr. *Gál* Tivadar, a Minisztertanács titkárságának vezetője ismertette.

Az idei Állami-díjasok és Kossuth-díjasok

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért nagy jelentőségű tudományos, termelési, gyógyítási, pedagógiai eredmények elismeréséül

AZ ÁLLAMI-DÍJ I. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Sávoly Pál Kossuth-díjast, az Út- és Vasúttervező Vállalat szakági főmérnökét, a Híd iroda vezetőjét Magyarország első kábelhídjának, az Erzsébet-hídnak tervezéséért, gazdaságos és korszerű megoldásáért,

dr. Dumbovich Borist, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, **dr. Borsy Józsefet,** az orvostudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, **dr. Toldy Lajost,** a kémiai tudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos főmunkatársát az idegrendszerre ható gyógyszerek új irányzatú hazai kutatásában elért eredményekért, (megosztott díj),

dr. Zambó János Kossuth-díjas egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát a »Bányászati telepítések analitikája« című könyvében összefoglalt tudományos munkásságáért,

néhai dr. Szirókay Pált, a műszaki tudományok doktorát, a Ganz Villamossági Művek volt okleveles gépészmérnökét a vasúti és közúti villamos-vontatás területén kifejtett munkásságáért;

AZ ÁLLAMI-DÍJ II. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Bajnay László okleveles építészmérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét, **Gnädig Miklós** Kossuth-díjas okleveles mérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét, **Orolin Andrást,** az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata okleveles gépészmérnökét, **Kovács Lajost,** az ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat főépítésvezetőjét, **Király Jánost,** az ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat vasbetonszerelő brigádvezetőjét a Tiszai Vegyi Kombinát épületeinek egységes és tipizált szerkezeti megoldásáért és kivitelezéséért (megosztott díj),

Gencsi Pált, az Erőmű Beruházási Vállalat főmérnökét a magyar erőműrendszer erőműveinek létesítése terén kifejtett több évtizedes tevékenységéért,

Száday Rezsőt, a Láng Gépgyár főkonstruktőrét a hazai turbinagyártás kifejlesztésében, elsősorban az 50 MW-os turbina megtervezésével elért eredményeiért, elméleti és pedagógiai munkásságáért,

dr. Fenyves Ervin egyetemi tanárt, a fizikai tudományok doktorát, a Dubnai Egyesített Atomkutató Intézet igazgatóhelyettesét a kozmikus sugárzás területén végzett egy évtizedet meghaladó munkássága eredményeiért,

dr. Gáspár Rezsőt, a fizikai tudományok doktorát, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárát a kvantumkémia területén elért eredményeiért,

dr. Radnót Magda egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a Budapesti Orvostudományi Egyetem I. sz. Szemészeti Klinika igazgatóját a szemészeti pathológia és endocrinológia területén elért eredményeiért,

dr. Sik Endrét, a történelemtudományok doktorát a »Fekete Afrika története« című könyvéért,

dr. Turányi Istvánt, a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát, a közlekedés üzemtana magyarországi tudományos megalapozásával elért eredményeiért, a forgalomtervezés és irányítás gépesítése terén kifejtett munkásságáért;

AZ ÁLLAMI-DÍJ III. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Birta Alajost, a Borsodi Vegyi Kombinát főművezetőjét, **Grössz Károlyt,** a Péti Nitrogénművek főművezetőjét, a hazai nitrogénipar nagynyomású berendezéseinek szerelésében, üzemeltetésében és karbantartásában végzett munkájukért, (megosztott díj),

Horányi Róbertet, a Budapesti Vegyipari Gépgyár gépészmérnökét a szupercentrifugák tervezése, fejlesztése és gyártása terén elért eredményeiért, különösen a finomszuszpenzió és emulzió szétválasztására alkalmas centrifugák és szeparátorok gépcsaládjának kialakításáért,

dr. Noszkay Aurélt, az orvostudományok doktorát, a János Kórház osztályvezető főorvosát négy évtizedes kiemelkedő gyógyító, tudományos és társadalmi munkájáért,

dr. Gábor László, a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát az épületszerkezettan magyarországi tudományos megalapozásáért és az »Épületszerkezettan« című művéért,

Czapáry László mezőgazdasági mérnököt, az Állattenyésztési Kutató Intézet Tengelici Kísérleti Gazdasága vezetőjét a vezetése alatt álló gazdaság 1956 óta elért kiváló gazdasági eredményeiért,

Kunkli Pétert, a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság kombájnosát kombájnvezetőként több éven keresztül elért kimagasló eredményei elismeréséül,

Szabó Mátyást, a bólyi »Kossuth« Termelőszövetkezet elnökét,

Pleskonics Antalt, a bólyi »Kossuth« Termelőszövetkezet párttitkárát a termelés szervezésével, irányításával elért eredményeikért, (megosztott díj),

Varjas Gyulát, a székesfehérvári »Szabad Élet« Termelőszövetkezet elnökét, **Király Gyulát,** a székesfehérvári Szabad Élet« Termelőszövetkezet főagronómusát, az 1952 óta irányításuk alatt álló termelőszövetkezetben elért eredményekért, (megosztott díj),

Lévai Lászlót, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság komplex fakitermelő brigádvezetőjét, **Kerékgyártó Istvánt,** a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fakitermelő segédmunkását, **Kovács Józsefet,** a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fogatosát, **Lőrincz Jánost,** a Keletbükki Állami Erdőgazdaság motorfűrészkezelő szakmunkását, **Margitai Lászlót,** a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fakitermelő segédmunkását, az erdészeti fakitermelésben végzett munkájukért és a gépkihasználásban, üzemanyagmegtakarításban, iparifakihozatalban elért eredményeikért, (megosztott díj),

Kalló Istvánt, a Lenin Kohászati Művek brigádvezető hengerészét kiemelkedő termelési és újítási eredményeiért,

Kovács Lászlót, a Konzervipari Tröszt vezérigazgatóját a konzervipar korszerűsítésével, új technológiai eljárások bevezetésével, a termelés szervezésével és irányításával a konzerviparnak nagyiparrá fejlesztése terén végzett kiemelkedő munkájáért,

a Martfűi Tisza Cipőgyár »Petőfi Sándor« szocialista brigádját: **Gonda András** brigádvezetőt, **Drávucz Péter** cipőipari szakmunkást, **Erdős Istvánné** cipőipari szakmunkást, **Fekete Piroska** cipőipari szakmunkást, **Kósa István** cipőipari szakmunkást, **Sárai Ferencné** cipőipari szakmunkást export termelési tervük túlteljesítéséért, kiváló minőségű munkájukért, anyagtakarékossági eredményeikért és szocialista brigádjuk nevelő, szervező, példamutató munkájáért, (megosztott díj),

Mátrai Istvánt, az OVF Dunai és Tiszai Vízi Nagylétesítményeket Beruházó Vállalat igazgatóhelyettes főmérnökét, a Tisza-völgy átfogó vízgazdálkodási fejlesztési terveinek kidolgozásáért,

Szabó Gábort, a Budapesti Húsipari Vállalat brigádvezető szakmunkását, a Budapesti Húsipari Vállalat II. számú Gyáregységénél a fiatalok nevelése, a szakmunkások képzése és az anyagtakarékosság terén elért eredményeiért, kiváló minőséget biztosító munkájáért,

Pétervári Józsefet, a Dorogi Szénbányászati Tröszt Borókási Bányaüzeme csapatvezető vájárát, **Putz Jánost,** a Dorogi Szénbányászati Tröszt Borókási Bányaüzeme harmadvezető vájárát, **Szax Jánost,** a Dorogi Szénbányászati Tröszt Borókási Bányaüzeme harmadvezető vájárát, a fejtési munka műszaki színvonalának, szervezettségének és fegyelmének fejlesztésével a termelő munkában elért kiemelkedő teljesítményükért, (megosztott díj),

Békés Ferencet, a bonyhádi járás tanulmányi felügyelőjét, általános iskola alsó tagozati oktató-nevelő munkájának továbbfejlesztésével elért eredményeiért,

Tompa Ádámot, a Magyarbánhegyesi Általános Iskola tanítóját, több évtizedes áldozatos és kiváló oktató-nevelő munkájáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért kiemelkedő kulturális és művészeti eredmények, valamint a művészetekkel összefüggő tudományos-szervező tevékenység elismeréséül

A KOSSUTH-DÍJ I. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét egész életművéért, különösen a legutóbbi időben kifejtett munkásságáért,

Pátzay Pál Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát egész életművéért, a Budapesten felállított Lenin-szobráért,

Fischer Annie Kossuth-díjas zongoraművészt, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét az elmúlt években itthon és külföldön nyújtott művészi teljesítményeiért,

Nádasdy Kálmán Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét, a Magyar Állami Operaház igazgatóját, a Színház- és Filmművészeti Főiskola főigazgatóját az operakultúra fejlesztésében végzett munkájáért és a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai tevékenységéért,

Szabolcsi Bence Kossuth-díjas akadémikust, a Zeneművészeti Főiskola tanárát a magyar és nemzetközi zenetudományban elért eredményeiért, valamint pedagógiai tevékenységéért,

Kassák Lajos írót irodalmi munkásságáért, különösen az utóbbi években megjelent lírai és prózai műveiért,

Páger Antalt, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét színházi és filmszerepeiért, különösen a »Pacsirta« és a »Húsz óra« című filmekben nyújtott alakításaiért;

A KOSSUTH-DÍJ II. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Garai Gábor József Attila-díjas költőt, műfordítót közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért,

Váci Mihály József Attila-díjas költőt, az Új Írás szerkesztőjét közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért.

Ilosfalvy Róbert Liszt-díjast, a Magyar Állami Operaház énekesét hazai és külföldi művészi tevékenységéért;

A KOSSUTH-DÍJ III. FOKOZATÁVAL TÜNTETI KI

Ádám Ottó Jászai Mari-díjast, a Madách Színház főrendezőjét a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkájáért, színházi rendezői tevékenységéért, különösen Brecht: »Kaukázusi krétakör« és Gorkij: »Kispolgárok« című színdarabok rendezéséért,

Kazimir Károly Jászai Mari-díjast, a Thália Színház főrendezőjét, a Thália Színházban a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért,

Keres Emil Jászai Mari-díjas előadóművészt, a Thália Színház igazgatóját a színház igazgatójaként a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért,

Havas Ferenc Liszt-díjas balettművészt, **Orosz Adél** Liszt-díjas balettművészt, **Rónai Viktor** Liszt-díjas balettművészt az operaházi balettrepertoár vezető szerepeiben elért hazai és külföldi sikereikért, (megosztott díj),

Lukács Pál brácsaművészt, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát hangversenyein nyújtott teljesítményeiért, valamint a Zeneművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkásságáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista kultúra fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemek elismeréséül

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG KIVÁLÓ MŰVÉSZE

címmel tünteti ki

Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Magyar Képzőművészek Szövetsége elnökét művészi munkásságáért és a Képzőművészeti Főiskolán kifejtett tevékenységéért,

Kmetty János Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészi munkásságáért és művésznevelői tevékenységéért,

Fábri Zoltán Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét a magyar játékfilmművészet terén végzett munkásságáért,

Keleti Márton Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét a magyar játékfilmművészet terén végzett munkájáért,

Fülöp Zoltán Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Magyar Állami Operaház szcenikai vezetőjét a magyar színpadművészet terén kifejtett munkásságáért,

Vásárhelyi Zoltán Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát a magyar kóruskultúra terén kifejtett munkásságáért;

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE

címmel tünteti ki

Farkas Ferenc Kossuth-díjas zeneszerzőt, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneszerzői és pedagógiai munkásságáért,

Radnay Györgyöt, a Magyar Állami Operaház énekesét az opera-repertoár vezető szerepeiben nyújtott alakításaiért,

Rudas Imrét, a Magyar Állami Operaház zenekari művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneművészeti és pedagógiai munkásságáért,

Fónyi Géza Munkácsy-díjas festőművészt, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészeti és pedagógiai munkásságáért,

Kacsz Gyula Kossuth-díjas iparművészt iparművészeti és pedagógiai munkásságáért,

Miháltz Pál Munkácsy-díjas festőművészt művészeti és pedagógiai munkásságáért,

Bánki Zsuzsa Jászai Mari-díjas színművésznőt színművészi és előadóművészi tevékenységéért,

Kemény László színművészt művészi munkásságáért,

Mezei Mária színművésznőt művészi munkásságáért,

Novák István Jászai Mari-díjas színművészt művészi munkásságáért,

Rajz János Kossuth-díjas színművészt művészi munkásságáért,

Takács Margit színművésznőt, művészi munkásságáért,

Kollányi Ágoston Kossuth-díjas filmrendezőt a népszerű tudományos filmgyártásban végzett művészi munkájáért,

Macskássy Gyula rajzfilmrendezőt, a magyar rajzfilmművészet terén elért eredményeiért.

A kitüntetettek nevében *Sávoly* Pál mondott köszönetet.

Helyszíni jelentés az amerikaiak vietnami bombatámadásairól

A külpolitikai helyzet

1. **A SZOVJET KEZDEMÉNYEZÉS** a széles körű ENSZ leszerelési bizottság összehívására *nagy nemzetközi visszhangot* keltett. *Fedorenko* New York-i sajtóértekezlete után ugyan *Stevenson* amerikai ENSZ-főmegbízott *kételyeit* fejezte ki az ilyen értekezlet eredményessége iránt, *U Thant* főtitkár viszont haladéktalanul *megkezdte a tárgyalásokat.*

A szovjet kezdeményezésnek legalábbis kettős célja van: megélénkíteni a diplomáciai életet, amelynek tevékenysége az utóbbi időben egysíkúan Délkelet-Ázsiára koncentrálódott, másfelől éppen a nemzetközi helyzet általános enyhítésével hatni a távol-keleti veszélygóc felszámolására. Ez utóbbira kifejezetten utalt a *Pravda* szombati kommentárja. Azt írta, hogy a leszerelés megoldása és az Egyesült Államok délkelet-ázsiai agresszív cselekményei következtében éleződött nemzetközi helyzet enyhítése egyaránt valamennyi ország, valamennyi nép javát szolgálná.

A Pravda célzott arra is, hogy az újonnan összeülő leszerelési értekezletnek *nem lenne könnyű munkája.* A Genfben ülésező tizennyolchatalmi bizottság évek óta foglalkozik a világszervezet megbízásából leszerelési egyezmény kidolgozásával, de ez ideig *nem ért el eredményt.* Ennek az az oka, hogy egyes NATO-országok vezető körei *nem óhajtják a leszerelést,* eleve visszautasítják az előterjesztett javaslatokat. Éppen ezért lenne nagy fontossága annak, hogy valamennyi ENSZ-tagállam részvételével vegyék szemügyre a kérdést, s igyekezzenek kilendíteni a holtpontról a leszerelés ügyét.

2. **FAGYPONTRA SÜLLYEDT** ismét a Párizs—Bonn viszony, miután a múlt héten *Couve de Murville* francia külügyminiszter Rómában közölte: az Elysée-palota pillanatnyilag *nem tartja kívánatosnak* a hatok külügyminiszteri értekezletét az úgynevezett európai politikai egység megteremtésére. Franciaország csak bizonyos feltételek teljesítése esetén lenne hajlandó tárgyalni: ha a nyugatnémetek *újabb engedményeket tennének* a Közös Piac agrárpolitikájában.

A Rajna partján *nagy megütközést* keltett a degaulleista politika sakkhúzása. »Párizs téved, ha azt hiszi, hogy *Erhard* tekintettel a küszöbön álló választásokra, hajlandó lesz minden árat megfizetni a politikai együttműködés kilátásba helyezéséért« — hangoztatják Bonnban. A *Süddeutsche Zeitung* úgy értesült, hogy Erhard *ellenakciót indít majd* és megkísérli »a nyárs megfordítását«. Ő akarja *de Gaulle* elé tárni a nyugatnémet követeléseket: előbb a franciák járuljanak hozzá a Bonn által sürgetett politikai együttműködéshez, s akkor a nyugatnémetek is hajlandók lesznek fontolóra venni a franciák agrárpolitikai követeléseit.

A kormánypárti *Rheinische Post* szerint a szövetségi fővárost különösen az aggasztja, hogy de Gaulle — legalábbis Bonnban eddig úgy gondolták — csupán taktikai eszközként használta fel a Moszkvához való közeledést. Most viszont mind több jel mutat arra — hangoztatja a lap —, hogy »de Gaulle a taktikát *kezdi politikává változtatni*«.

Az úgy nyugatnémet belpolitikai vonatkozása, hogy a szociáldemokraták is *frontot változtatnak.* Willy *Brandt*, a szociáldemokrata párt elnöke és kancellárjelöltje *teljesen érthetőnek* nevezte Párizs álláspontját, s ő is úgy vélekedett, hogy egy pusztán propaganda célokat szolgáló külügyminiszteri találkozót *el kell utasítani.* A Párizs—Bonn viszony lehűlésének így most már nemcsak nemzetközi vonatkozásai vannak, hanem felkavarja a nyugatnémet belpolitikai vizeket is néhány hónappal az esedékes választások előtt.

Az MTI tudósítója a bombázások színhelyén

Iskolákat, kórházakat, parasztházakat támadnak az amerikaiak

Lehel Miklós, az *MTI* kiküldött tudósítója írja: Hajnalban érkeztem vissza a Vietnami Demokratikus Köztársaság déli részéből. A pénteki napot Hatinh városban és környékén töltöttem. Abban a tartományban, amelyben a március 26-i és március 31-i légitámadások alkalmával elpusztított rekordmennyiségű gép közül a legtöbbet lőtték le. Pénteken is többször átrepültek a fejünk felett a támadó amerikai repülőgépek, de ezt a körzetet most nem támadták.

Vietnamnak ezen a vidékein *már erősen meglátszanak* az amerikai agresszorok által előidézett feszült helyzet külső jelei. A városok és a falvak reggel szinte *teljesen kiürülnek.* Az asszonyok, a gyerekek és az öregek estig a földeken tartózkodnak. Itt biztonságban vannak és együttal dolgoznak a férfiak helyett is. A férfiak pedig a fiatalsággal együtt napközben *fegyveresen készülnek a támadó gépek fogadására.* Hajnalban és este dolgoznak. A kihalt utcákon csak őket látni. Ahol pedig egy-egy nagyobb szabad térség van a városban, vagy a környéken, az mind egy-egy harci csoport jól kiépített fedezékrendszere.

Minden fegyver, ami csak kéznél van, *az eget pásztázza.* Az egyik fedezék-rendszerből a néphadsereg légvédelmi ágyúinak csövei merednek az égnek. Néhány száz méterrel arrébb a helyi bankfiók alkalmazottaiból álló harci csoport áll készenlétben. Géppuskák, golyószórók csöve nyúlik ki a jól álcázott fedezékből.

Megnéztem a légitámadások célpontjait. Láttam *szétbombázott iskolaépületet, megrongált kórházat, foszforos lövedékkel felégetett parasztházakat. Nincs a közelükben semmiféle katonai célpont.* Hála a széles körű és gondos óvintézkedéseknek, a támadások által okozott emberveszteség *aránylag csekély.* Már hozzákezdtek a felégetett parasztházak újjáépítéséhez.

További többezres amerikai csapaterősítéseket küldenek Dél-Vietnamba

Szombaton három bombatámadás volt a VDK ellen

Az Egyesült Államok haditengerészetének és légierőinek repülőgépei szombaton *három alkalommal* hajtottak végre terrorbombázást a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen.

A saigoni amerikai parancsnokság szóvivőjének közleménye szerint a 7. flottához tartozó Hancock és Coral Sea repülőgépanyahajók bombavetői erős vadászkísérettel *két hullámban* bombázták a Nan Ma folyó hídját, Hanoitól 105 kilométernyire délre. Az első két támadásban összesen 60 bombavető vett részt.

Később, a délutáni órákban az amerikai légierők 50 bombázója, ugyancsak erős vadászfedezettel légitámadást hajtott végre a Thanh Hoa melletti Ham Rong hídja ellen.

A szóvivő az akciókat »*sikeresnek*« minősítette. Közlése szerint az észak-vietnami hadsereg légvédelmi egységei *egy amerikai bombázót lelőttek.* A gép pilótája ejtőernyős ugrással *megmenekült.*

A *TASZSZ* jelentése szerint az amerikai támadók *megfelelő fogadtatásban* részesültek. A vietnami néphadsereg parancsnokságának szóvivője szerint a vietnami légelhárítás *jól meg volt szervezve. Első ízben bocsátkoztak harcba az amerikai repülőgépekkel a vietnami néphadsereg sugárhajtásos vadászgépei.* A vietnami légierő, a haditengerészet, a légelhárítás és a szárazföldi egységek közös elhárító akciójának eredményeképpen az amerikaiak az eddig rendelkezésre álló jelentések szerint *12 repülőgépet vesztettek.*

A *UPI* és az *AP* washingtoni forrásra hivatkozva jelenti, hogy William *Westmorelandnak*, a Dél-Vietnamban állomásozó amerikai fegyveres erők főparancsnokának személyes kérésére a közeljövőben *több ezer amerikai katonát küldenek Dél-Vietnamba*, főképpen hadtápszolgálatra és az amerikai katonai objektumok fokozottabb őrzésére.

A dél-vietnami partizánok péntek este *sikeres támadást* hajtottak végre a Dél-Vietnamba küldött dél-koreai katonai egységek Saigontól alig 19 kilométernyire fekvő tábora ellen. A meglepetésszerű rajtaütés alkalmából kisebb ágyúkkal és kézifegyverekkel lőtték a koreai egységek szálláshelyeit. A *Reuter* jelentése szerint 11 koreai katona megsebesült, két teherautó pedig harcképtelenné vált.

Dean *Rusk* amerikai külügyminiszter a BBC-nek adott nyilatkozatában hivatalosan *megerősítette* azt a hírt, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen bevetésre induló amerikai repülőket felhatalmazták: *önállóan kiválaszthatják a bombázás célpontjait.* Rusk kijelentette, hogy őt nem lepné meg, ha »a pilóták maguk keresnék célpontjaikat repülés közben. Ezért vannak ott, feladatuk világos. Feladatuk jóvá van hagyva«.

Rusk szerint az amerikai közvélemény »*hajlandó belemenni Dél-Vietnamban egy második Koreába*, bármibe, akármi is történjék ott«.

U Thant Pekingbe és Hanoiba készül

A tárgyalásos megoldásról puhatolózik

New Yorkból jelenti az *AFP:* Tájékozott ENSZ-körök szerint *U Thant*, a világszervezet főtitkára *Hanoiba és Pekingbe teendő látogatás gondolatával foglalkozik.* U Thant ez idő szerint a VDK-val és a Kínai Népköztársasággal jó viszonyt fenntartó országok útján próbál tájékozódni afelől, hogy *milyen fogadtatásra találna*, ha Hanoiban és Pekingben szeretné megtárgyalni a vietnami problémát *tárgyalásos megoldásának* lehetőségeiről alkotott elképzeléseiket.

U Thant már régebben megpróbált kapcsolatot teremteni és fenntartani a kínai és a vietnami kormánnyal, de a személyes közbelépést csak az amerikaiak észak-vietnami bombázásai óta vette tervbe. Az Egyesült Államok eredetileg *ellenezte*, utóbb azonban *elfogadta* U Thant közvetítésére vonatkozó elképzeléseit.

NDK-jegyzék Washingtonhoz

Akadályozzák meg a Bundestag nyugat-berlini ülését

Berlinből jelenti az *ADN:* A Német Demokratikus Köztársaság kormánya *jegyzéket* juttatott el az Amerikai Egyesült Államok kormányához azzal kapcsolatban, hogy a nyugatnémet parlament április 7-én plenáris ülését *Nyugat-Berlinben kívánja megtartani.* Az NDK kormányának jegyzéke nyomatékosan leszögezi, hogy Nyugat-Berlin *nem része a Német Szövetségi Köztársaságnak*, ezt az Egyesült Államok kormánya korábban *szintén ismételten elismerte.*

A Bundestagnak az NSZK állami határain kívül történő összeülése *a nemzetközi jog durva megsértését jelenti* és veszélyes provokációnak tekinthető. Lépésével a nyugatnémet kormány megint csak azt bizonyítja, hogy *revansista politikát követ* és a második világháború után kialakult helyzet *revíziójára* törekszik, fenyegetve ezzel Európa békéjét és biztonságát — hangzik a jegyzék.

Az NDK kormányának jegyzéke megállapítja: a Bundestag nyugat-berlini ülésezése egyebek közt azt a célt is szolgálja, hogy a három nyugati nagyhatalmat *a nyugatnémet kormány revansista politikájának útjára terelje*, ami ellentétben áll az Egyesült Államok jól felfogott érdekeivel is. A jegyzék végül kijelenti: az NDK kormánya elvárja az Egyesült Államok kormányától, hogy a potsdami megállapodásból folyó kötelezettségeinek megfelelően *mindent elkövet a Bundestag tervezett nyugat-berlini ülésének megakadályozására.*

Pakisztán elnöke Moszkvában

Pirityi Sándor, az *MTI moszkvai* tudósítója jelenti: Szombaton délben a szovjet kormány meghívására Moszkvába érkezett Mohammed *Ajub Khan*, Pakisztán elnöke, egyben kormányfő és tábornagyi rangban a pakisztáni fegyveres erők főparancsnoka. A pakisztáni államfőt a feldíszített vnukovói repülőtéren Alekszej *Koszigin* miniszterelnök, valamint a szovjet állam más vezető személyiségei fogadták.

A pakisztáni elnök *kilenc napot* tölt a Szovjetunióban. Megbeszéléseket folytat a szovjet vezetőkkel a két országot és az ázsiai helyzetet érintő kérdésekről, ellátogat Moszkván kívül Leningrádba, Taskentbe és Szamarkandba.

A százmilliós lakosságú Pakisztán tagja két nyugati orientációjú katonai tömbnek, a SEATO-nak és a CENTO-nak, ezek azonban — mint a *Dawn* című Karachiban megjelenő kormánypárti lap írta — »*a kiábránduláson kívül semmi mást* nem hoztak a pakisztáni népnek«.

Pakisztán nem volt hajlandó támogatni az amerikai katonai vezető körök dél-vietnami akcióit, hangoztatva, hogy Indokínában *csak politikai rendezés* hozhat nyugalmat. Az ázsiai ország keresi a kapcsolatok kiépítésének lehetőségeit a szocialista országokkal. Tavaly pakisztáni parlamenti küldöttség járt Moszkvában, januárban pedig — kevéssel azután, hogy Ajub Khant ismét öt évre elnökké választották — Ali *Bhutto* pakisztáni külügyminisztert látta vendégül a szovjet főváros.

A Szovjetunió sokoldalú gazdasági és műszaki segítséget nyújt Pakisztánnak, egyebek között a számára oly fontos olajkutatás vonalán. Karachi körök többször rámutattak, hogy a szovjet segítség *mentes minden politikai feltételtől.* A két főváros között tavaly indult meg a *közvetlen légiforgalom*, s vannak lehetőségek a *kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítésére* is.

A pakisztáni külügyminiszter a mostani látogatásról kijelentette: »Reméljük, hogy Ajub Khannak a szovjet vezetőkkel folytatandó megbeszélései segítenek mindkét félnek leküzdeni bizonyos korábbi előítéleteket és ezzel *újabb lendületet* adnak a Szovjetunió és Pakisztán között a valóban jószomszédi kapcsolatok fejlődésének«.

Ajub Khan pakisztáni köztársasági elnök szombat délután a Kremlben látogatást tett Kosziginnél, a szovjet Minisztertanács elnökénél. Jelen voltak az elnök kíséretében levő személyiségek is.

Szovjet részről *Poljanszkij*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Gromiko* külügyminiszter és más hivatalos személyiségek vettek részt a találkozón.

Koszigin szívélyesen üdvözölte a pakisztáni vendégeket, és kifejezte azt a reményét, hogy Ajub Khan látogatása *kellemes és hasznos lesz.*

Ajub Khan köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért. Kijelentette: »*Türelmetlenül vártuk, hogy a Szovjetunióba érkezzünk*«.

Az elnök a továbbiakban hangsúlyozta, hogy Pakisztán és a Szovjetunió földrajzilag közel fekszik egymáshoz és *kívánatos a két ország kapcsolatainak fejlesztése.*

Az üdvözlések után *hivatalos megbeszélés kezdődött.*

Bhutto pakisztáni külügyminiszter, aki Ajub Khannal együtt érkezett a Szovjetunióba, szombaton látogatást tett Gromiko szovjet külügyminiszternél.

Wilson gazdasági kérdésekről tárgyalt de Gaulle-lal

A tanácskozáson szívélyes a hangulat

A francia—angol csúcstalálkozó első napján »szívélyes hangulatban« folytak a tárgyalások — közölték pénteken Párizsban.

Wilson angol miniszterelnök tájékoztatta *de Gaulle*-t az angol gazdasági helyzetről. Kijelentette, hogy kormánya megvédi a font sterlinget, nem kerül sor az angol fizetőeszköz leértékelésére és azok a spekulánsok, akik jelenleg a font ellen játszanak, meg fogják égetni ujjukat. A tanácskozásokon szó volt a nemzetközi pénzügyi helyzetről is. Mindkét részről megállapították, hogy *a jelenlegi pénzügyi rendszert meg kell javítani* — a szükséges módszereket illetően azonban már *eltértek a vélemények.*

Wilson miniszterelnök pénteki tárgyalásairól szólva kijelentette: »Meggyőződésem, hogy tárgyalásaink lehetővé teszik, hogy az elmúlt évekhez képest *jelentősen megjavítsuk a két ország viszonyát.*«

Harold Wilson szombaton *befejezte párizsi tárgyalásait*, és délután három órakor *elutazott* a francia fővárosból. A brit miniszterelnöknek a délelőtti órákban még egy négyszemközti megbeszélése volt de Gaulle-lal. Ezt szélesebb értekezlet követte *Pompidou* miniszterelnök és a két külügyminiszter részvételével.

A bécsi rendőrség letartóztatta Kirchweger gyilkosát

Bécsből jelenti az *MTI:* Günther *Kümmel* 24 éves, náci nézeteiről hírhedt egyetemi hallgató sebesítette halálra Ernst *Kirchwegert*, a szerdai bécsi antifasiszta tüntetés részvevőjét — közölte szombaton délután a bécsi rendőrség.

Kümmel letartóztatása után *beismerő vallomást tett.* A náci családból származó fiatalember neve évek óta ismert: 1958-ban bűzbombát dobott egy szocialista gyűlésre, 1960-ban *letartóztatták*, mivel horogkereszteket mázolt a házak falára. A házkutatásnál *náci propagandaanyagot találtak.* Két évvel később terrorista társaival a bécsi parlament és az olasz nagykövetség ellen elkövetett bombamerényletek kapcsán tartóztatták le, és tiltott fegyverviselésért 10 hónapra ítélték.

Országos gazdasági bojkottot hirdet Luther King Alabama ellen

Az első szakasz máris életbe lépett

Montgomeryből jelenti az *AP* és a *Reuter:* Martin Luther *King* és munkatársai kétnapos értekezletet tartottak Baltimore-ban. Ennek befejeztével pénteken King sajtóértekezleten közölte, hogy elhatározták: *háromszakaszos, országos gazdasági bojkottot hirdetnek* a fajüldöző déli állam, Alabama elszigetelésére.

Az első szakaszt *azonnal* életbe is léptetik. Levélben kértek fel 25 olyan nagyiparost, aki a közeljövőben beruházásokat akar eszközölni Alabamában, hogy függessze fel tervének végrehajtását. Egyidejűleg arra kérik a washingtoni kormányt, szüntesse be az Alabamának nyújtott szövetségi pénzügyi segélyt a polgárjogi törvények egyik cikkelye alapján, ami erre módot ad, ha a szóban forgó állam nyílt faji megkülönböztetést gyakorol.

Kingék két hét múlva újabb konferenciát tartanak és kiértékelik a bojkott első szakaszának eredményeit. Ha úgy látják, hogy nem értek el sikert — az alabamai négerek nem jutottak nagyobb szabadsághoz, szavazási jogokhoz —, akkor »beindítják« a *második* szakaszt is. Ez alkalommal már oda kívánnak hatni, hogy *vonják vissza Alabamából a szövetségi és magán-bankbetéteket.*

A *harmadik* szakaszban felhívnák az ország népét, ne vásároljon bizonyos, Alabamában készült, vagy onnan származó árucikkeket.

A szövetségi szenátus nyolc demokrata tagja kevésnek, illetve korlátozottnak tartja a polgárjogok biztosítását célzó *Johnson*-féle törvényjavaslatot. A nyolc szenátor Mike *Mansfieldhez*, a szenátus demokratapárti többségének vezetőjéhez intézett levelében annak a véleményének adott hangot, hogy »súlyos hiba lenne, ha a kongresszus olyan törvényjavaslatot cikkelyezne be, amely csak azokban az államokban biztosítja a polgárjogok védelmét, amelyekben a tömeges faji megkülönböztetés tényét mechanikus és bizonyos mértékig közvetett eljárással határozzák meg«. Johnson törvényjavaslata ugyanis csak abban az esetben veszi ki az érintett államok kezéből a szavazási összeírás jogát, ha a szóban forgó állam szavazásra jogosult lakosságának nem egészen a felét lajstromozzák be, illetve nem egészen a fele adja le szavazatát.

ÚJONNAN MEGNYÍLT
A
CAFÉ
RESTAURANT BELVÁROSI
(V., SZABADSAJTÓ ÚT 5.)
A BÁRBAN
ZAKARIÁS—HORVÁTH DUÓ

1903 APR 28
1021

Unjuk, unják

Az első jel, amit nem lehetett észre nem venni, talán *Illyés* Gyulának meghökkentően ellentmondásos megállapításai voltak a Ferenczy Béniről szóló tanulmányában: *»Imádom a formabontást. — Unom a formabontást.«*

Aztán olvastuk *Vas* István kegyetlen szatírájú verseit: Vojtina legújabb leveleit két ifjú költőhöz. Legjobb lenne elejétől végig idézni ezeket, de jelzésül elég talán ez az öt sor is:

»Mert mit mondunk
modernnek? Amiről
már tudjuk, hogy modern.
Azt, aminek
modernségére ráismerni
vélünk.
Miértis az újdonság
védjegyét
többnyire tegnapi portéka
kapja.«

E jelzések nyomán, ha figyelni kezdünk, egyre több hasonló tünetet vehetünk észre. Az unalom, a csömör tüneteit.

Unjuk, unják...

Mi mindent ununk, mi mindent unnak?

Észrevehetően csökken az érdeklődés a »modernista« művészeti irányzatok produktumai iránt. Hogy a nyilvánvalóan múlékony divatokat hamarosan utoléri az őszinte unalom és csömör, abban nincs semmi új és semmi meglepő. Hogy a mini-szoknya divatja gyorsan elmúlik, azt — még ha sokan bánkódnak is miatta — mindenki tudja és tudomásul veszi. A kamaszfiúk vállig érő haját is levágják egyszer. Hogy ez egyébként nem egészen új és »modern« divat, arra tanúul megint Illyés Gyulát idézem, aki nemrég a Népszabadságban megjelent egyik cikkében írta ezt a félmondatot: *»Kezdő művész koromban, tinceim átmeneti megeresztése idején...«*

Unjuk, de nem tulajdonítunk nagyobb jelentőséget egyes fiatalok öltözködési szertelenségének, bár egyre többek előtt nyilvánvaló, hogy ez nemcsak az »élen járó« nyugati példák követése, hanem kulturálatlanságból és provincializmusból is születik. A hosszúhajú nőimitátorok ízléstelenségüknél súlyosabb aberrációra is gyanúsak.

Mélyebbnek látszó divatok is mulandók. De nem is ezt a nyilvánvaló igazságot kell bizonyítani, hanem észrevenni egyrészt, hogy a művészet mai avantgardista jelenségeinek egy része ilyen mulandó divat, másrészt, hogy az elmúlás jelei máris jelentkeznek, mutatkoznak, sőt sűrűsödnek.

Unjuk a formbabontást.

A szürrealizmus ziláltan csapongó képzettársítása szervező, rendező fegyelmet áhít.

A trágár szavak leírásának és színpadon, filmen való kimondásának kamaszbravúrja sem szenzáció már.

A modern képzőművészeti irányzatokat leglelkesebben hívő ifjú művészettörténész is unja mai — vitathatatlanul nagyszerű — grafikánk némely modorosságát. »Kócosak lettek a rajzok — írta legutóbb —, túl kócos a magyar grafika, túl teli van firkálva. A kusza satírozás és az egymás hegyére-hátára dobált motívumok modorossága letisztulást, egyszerűsítést sürget.«

Az »Op-art«-ról egyre világosabban kiderül, hogy az iparművészeti dekoráció terén lehet legfeljebb szerepe, a textiltervezésben, a reklámban találhatja meg feladatait.

A »Pop-art«-stílusú alkotások nagyon jól illettek a legutóbbi karikatúra kiállításra. Ez az esztétikai mércével nem mérhető polgár-riasztó stílus műtárgy-alkotás helyett már környezetet próbál teremteni, az embert körülvevő tárgyakat csoportosítja meghökkentő kombinációkkal a gépalkatrésztől a WC-csészéig. Ha ebben a művészet lehetőségének csírái egyáltalában vannak, akkor ezek a lakástervezés, a környezetalakítás, az enteriőr-alkotás irányában bontakozhatnak talán ki. Erről mondta egyébként hazalátogatása alkalmával Amerigo *Tot*, a Rómában élő magyar származású világhírű szobrászművész, hogy *»a Pop-art számomra a legostobább naturalizmus«*.

Ő is unja...

Mi legutóbb egy belga kiállításon kaptunk kóstolót a Pop-artból. Kiállították a következő »műtárgyat«: viseltes kordbársony kabát egy ruhaakasztón, fölötte összelapított kalap s ekörül egy szétszedett zongora rúdjai alkotnak sugaras »glóriát«. Címe: »Vic-féle zongora«. Levelezőlapkiadó monopolvállalatunk az új mechanizmus üzleti lehetőségeitől megtáltosodva soha nem látott gyorsasággal reprodukciót készített erről, de bizony ezek a levelezőlapok nagy halomban fekszenek ma is a Műcsarnok árusító bódéjában.

A közönség is unja...

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy újabban aktivizálódnak, egyre határozottabban tiltakoznak azok, akik unják a *tartalmatlan* formabontást, akik lelkesednek az avantgardért, a művészet haladásáért, de írtóznak az ál-avantgardtól. Egyre határozottabb tiltakozások jelentkeznek. Panaszos levelek érkeztek például a Televízióhoz, amikor képernyőjén megjelent egy szakállas, torzonborz »művészfej« és zavaros elméleteivel kísérte a mögötte bemutatott szürrealista remekműveket.

Egyre világosabb, hogy művészeti közönségünk körében »fogyasztási népszavazás« folyik. A *megtelt — vagy üres* színház, mozi, a napok alatt *elfogyó — vagy a raktári polcokat évekig megtöltő* könyv, a kiállítás, amely előtt *hosszú sorok állnak — vagy amelyeknek termei üresen konganak* — ennek a közönségreagálásnak a tünetei. Ítéletükkel — bár örömmel látjuk, ha hitelüket vesztik divatos modorosságok — nem mindig érthetünk egyet, de hol vitatkozhatunk velük? A kritikának egyelőre nincs ereje ehhez. Nem is a kritika irányítja ezt a közvélemény-állásfoglalást, néha éppen ellenkezőleg. Legutóbb egy népfront-értekezleten merült fel az az ötlet, hogy *talán a Hazafias Népfront teremthetne fórumot*, minden szinten, az ilyen kulturális közönségvitáknak, ahol a nagyközönség véleménye »megütközhetne«, nyíltan szembesíthető lenne az alkotókkal, az alkotásokkal és — a kritikával.

Ide kapcsolódik az, amiről napjainkban egyre több szó esik: *a kritikai terror* kérdése. Csak az nem világos mindg, hogy a kritika terrorjáról van-e szó, vagy a terrorizált kritikáról. Vagy mind a kettőről?

Mert bizony tekintélyes mennyiségű bátorságot kellett összeszednie annak, aki kimondta nyíltan, hogy neki nem nyújt művészi élményt például az ötven év előtt úttörőként kísérletező mesternek és késői tanítványainak mai képarchitektúrája, hogy a kilátástalanul pesszimista nyugati abszurd színdarabok csak idegesítő borzongást, művészi élmény nélküli szorongást okoznak, hogy a félszázad előtti aktivizmus, konstruktivizmus *mai* utánérzéseit legalább annyira időszerűtlennek érzi, mint mondjuk a szecessziós dekorációt.

Talán emlékeznek még az első szakállas ifjú szürrealista zseni kiállításának »sikerére«. Egyetlen hang bírálta a sajtóban a kulturálatlan, nyugati modorosságokat felszínesen másoló epigon műveit, de a zsúfolt kis teremben egymásra licitáltak a snob vevők.

Néhány hónap múlva aztán apróhirdetésekben kínáltak eladásra »nagyméretű K.-képet« a kiábrándult gyűjtők.

A cikk elején idézett mondat, hogy »imádom — unom a formabontást«, tulajdonképpen több mint félévszázad, majdnem az egész eddigi XX. század művészeti fejlődését foglalja össze. Amit az elején imádtunk, azt ma már joggal unjuk. Ezalatt a generációk egymásutáni stafétájának természetes rendje megzavarodott, a folyamatosság megszakadt. A már befutott távot nem ismerik és új generációk egyre ugyanazt — nagyapáik már régen megtett útszakaszát — akarják befutni s nem veszik észre, hogy lihegve egyhelyben topognak. Félévszázad óta nyitva levő kapukat döngetnek ahelyett, hogy átlépve azokon, tovább indultak volna. Mai avantgardisták nem sejtik, hogy »úttörő kísérleteik« egyáltalán nem újak, nem maiak, csak felkérődzései a századeleji forrongásoknak, halvány másai azoknak, amikből minden igazi érték beépült, felszívódott már legjobbjaink művészetébe.

Világosan magyarázza ezt Werner *Hoffmann* osztrák művészettörténésznek, a bécsi XX. századi múzeum igazgatójának nemrég megjelent, századunk művészetével foglalkozó könyve, amelyben többek közt ezt írja:

»A nagy úttörők befejezték alkotó munkájukat. — 1944-ben halt meg Kandinszky és Mondrian — új generáció lépett a színre. Számukra az első világháború előtti évtized művészeinek úttörő munkája a múlt művészete volt. Ez olyan távolodást idézett elő az alapélményektől, amely a reneszánsz és a manierizmus művészeinek egymáshoz való viszonyához hasonlítható. A kiindulópont értelmezése más lett, a közvetlen fejlődési összefüggéseket a háborús évek megtörték, új partokra került az ember, és kényszerítve volt, hogy a modernség problematikáját újra átgondolja és annak úttörő törekvéseit — visszatekintve — hátrafelé fordulva szemlélje. Ez az időnként alkotó, időnként eklektikus visszafordulás az alapokhoz és az 1910—14 között kialakult legszélsőségesebb pontokhoz, meghatározza az utóbbi húsz év legfőbb művészeti törekvését.«

Az úttörő nagy avantgardistákért okkal lelkesedtünk, az ő formabontásukat joggal »imádtuk« (és nemcsak azért, mert akkor fiatalok voltunk), de ugyanazok szenvedélytelen ismétlőitől, mai epigonjaitól okkal irtózunk, azokat joggal »unjuk« (és nem azért, mert közben megöregedtünk).

Örömmel figyeljük most *a nagy hagyományok újra feltárását, értékelő felmutatását*. A Szovjetunióban lendületet adtak ennek az 50. évforduló jubileumi ünnepségei, hiszen Európa XX. századi művészi forradalmainak jó része a forradalmi Oroszországból és a Szovjetunióból indult el győzelmi útjára.

Különösen bonyolult az avantgardizmus szempontjából a helyzet nálunk, ahol generációk sorát szinte teljesen elzárta forradalmi művészi eredményeink megismerésétől a több évtizedes fasiszta rémuralom. Ezért alakult olyan nehezen saját nagyszerű hagyományaink — *Nyolcak, Aktivisták, 1919 plakátművészei, Szocialista Művészcsoport, Derkovits, Dési-Huber, Uitz* — folytatása. Hol a művész, aki ezek folytatója lenne azonos szenvedéllyel, mai mondanivalóval?

Emiatt győzött nehezen az az igazság is, hogy a szocialista művészet nem alkothat konzervatív, fejlődés elleni frontot, a szocialista realizmus egyidőben félreértett magyarázata nyomán.

Új társadalomban új művészetnek kell születnie, más kor más stílust követel, de csakis a hazai legszebb, legjobb művészi hagyományaink alapján.

Befejezésül még egy Illyés Gyula mondatot szeretnék idézni: *»Csak azokért a formabontókért hevülök, akik össze is tudják állítani a formát. Unom, hogy — nyolcvan-kilencven éve immár? — bárki az én esztétikai érzékszerveim működtetését a polgárpukkasztáshoz hangolja.«*

(m.)

Ahol elevenen él az antifasiszták összefogása

Az osztrák ellenállók archívumában

Bécs belvárosában, a régi Városháza ódon épületének néhány szobájában *még eleven az osztrák antifasiszta erők összefogása.* Ez jószerével az egyetlen hely az országban, ahol 1968-ban is együtt dolgoznak különböző világnézetű emberek, akik harminc évvel ezelőtt a valamennyi igaz osztrákot fenyegetett barna vész ellen fogtak össze. Katolikusok, szocialisták, kommunisták.

Itt van *az osztrák ellenállási mozgalmak közös archívuma.* Öt éve állították fel, *az*

tudja...

vetelte a Springer-cég sajtómonopóliumának megszüntetését, vagyis államosítását, a konszern lapjait »kábítószernek« nevezte, amelyet mindennap »a reggeli mellé tálalnak«, s azt javasolta, hogy a polgári demokrácia parlamentizmusa helyett be kellene vezetni a munkások és értelmiségiek »tanácsának« kormányzási rendszerét...

Ezután ismét a családi ellentétekre terelte a szót és kijelentette, hogy apja olyan politikus, aki »elárulta a német szocializmust, amikor koalícióra lépett a kereszténydemokratákkal«.

Ő csak tudja...

Anschluss 25. évfordulóján. Az idei jubileum előtt néhány héttel költözhetett a főváros jóvoltából új, tágasabb otthonába, a központba, ahol remélhetőleg egyre többen találják meg, keresik föl.

Igen, de hát mi volna ebben különös? Szinte minden, hajdan a nácik által megtaposott országban vannak hasonló múzeumok, kutatóintézetek, miért ne lenne éppen itt, hiszen *Ausztria volt Hitlerék legelső áldozata.*

Egy pillantás a második osztrák köztársaság történetére meggyőz arról, hogy a bécsi ellenállási dokumentációs központ felállítása, működése mégsem olyan egyértelmű, kézenfekvő valami — *bizonyos* ausztriai körök számára —, mint mondjuk Norvégiában vagy Franciaországban.

A belső választóvonalakat itt már régen, a harmincas évek elején meghúzták, oly erősen, hogy gyakran máig tapinthatók. Azokban az években, amikor jó néhány ezer osztrák, az illegális nácipárt tagjai, Németországba ment, hogy katonai táborokban készüljön fel a győztes visszatérés nagy napjára, az osztályöntudatos munkásság s a többi hazafias erő pedig, a vészjósló határon túli hírekre, megkezdte a harcot a nácinémet veszély ellen, az önálló oszták nemzet megmentéséért. Hiszen az osztrák hazáért is folyt a harc már 1934-ben, a polgárháborúban is. Több mint jelkép nem kevés harcos útja: először küzdelem Bécsben, vagy a stájer iparvidéken az ausztrofasizmus ellen, amely azután négy évvel később tehetetlenül, a munkásság segíteni kész kezét félrelökve engedte át Hitlerék prédájául az országot. Azután emigráció a Szovjetunióba, onnan tovább Spanyolországba, a fasizmusellenes frontra. Majd a partizánharcok a második világháborúban, amíg végre nyolc év után felszabadulhatott a haza.

Közben otthon százezrek folyamodtak állítólagos illegális náci párttagságuk elismeréséért és a bécsi heldenplatzi »győzelmi gyűlésen«, 1938. március 15-én, negyedmillió ember üvöltött »Heil«-t a führernek.

Egyidejűleg pedig már megkezdték másik, több mint százezer ember összefogdosását, akik rajta voltak a »náci testvérek« régóta készen álló precíz listáin. Szocialisták, kommunisták, katolikusok, monarchisták. Mindenki koncentrációs táborba került — hacsak nem szökött meg idejében —, akiről eleve tudták, hogy *antifasiszta.* Követték őket azok a tízezrek, akikről később tudták meg. Vagy akik maguk is csak később ébredtek rá, minek is éljeneztek azokban az első napokban a Heldenplatzon és másutt.

Az archívumban a vaskazették sorát töltik meg a kartonok azok neveivel, *akiket a hitleri vérbíróságok végeztettek ki.* A bécsi igazságügyi palotában évente megkoszorúzzák a szobát, ahol azokban az években az életek százait oltotta ki a nyaktiló.

Több százezer közvetett áldozatról persze nincs karton. Azokról az osztrák katonákról, akik a hitlerista fegyveres erők tagjaként estek el az északi sarkkörtől a Szaharáig, az Ardennesektől a Krímig. Sem a sebesültekről, sem a hadifoglyokról. Egy adat magáért beszél: *Ausztria minden tizedik felnőtt férfija életével fizetett a »nagynémet« eszméért.* Pedig nagy többségüket csak a kényszer, vagy a mindenkori felsőbbség, a parancs korlátolt tisztelete vitte bele a szörnyű kalandba. Nem kevesen józanodtak ki: *a Wehrmacht 74 000 osztrák tagját vonták felelősségre szökésért, lázításért.*

Máig látható nyomai vannak szerte Ausztriában, a családokban és a házsorokban, a szétbombázott templomokban és a megnyomorított emberekben, mit hozott a nácizmus. Annál elszomorítóbb, hogy a kis ország szinte rendszeresen, évente néhány alkalommal olyan hírekkel szerepel a világsajtóban, amelyek arra mutatnak: *nem mindenki vonta le a tanulságot.*

A legismertebb példák a háborús bűnösök perei. A háború utáni első évek szigora után sokat amúgy is futni engedtek. Nagyvadakat, tömeggyilkosokat is, szabadon, büntetlenül élnek. S a legtöbb, aki bíróság elé kerül, ugyancsak olcsón ússza meg. Sorra mentették fel az utóbbi három évben *Murert,* a vilnai gettó hírhedt hóhérját (80 000 halott), a hasonszőrű, SS-tag *Maurer*-fivéreket, vagy Jan *Verbelent,* a Belgiumban halálra ítélt háborús bűnöst, aki 1945 után Ausztriában a CIC-ben kamatoztatta tapasztalatait. *Rajakowitsch, Eichmann* jobb keze két és fél évet ült, régen újra szabad, az ősszel tartott sajtókonferenciát Bécsben, hogy tiltakozzék az őt ért »rágalmak« (értsd: antifasiszták vádjai) ellen. *Novak,* a magyar zsidók deportálója először nyolc évet kapott — másodfokon fölmentették... Lesz még egy tárgyalás, a legfelsőbb bíróság megsemmisítette az ítéletet.

Az utóbbi fórum egyébként ugyancsak *botránykőként szerepelt* az elmúlt években, nem is egyszer. Amikor ismertté vált, hogy e testületben s több más, igen magas jogi fórumon összesen vagy egy tucat hajdani náci vérbíró foglal helyet. Egyikük aláírása látható az ellenállási archívumban. Egy halálos ítélet alatt.

A két nagy osztrák párt, a Néppárt és a szocialisták húsz éve kezdték meg a versengést az »egykoriak«, a volt nácik szavazataiért. A gátlástalan politikai opportunizmus nem szívesen nevezi nevén a gyereket. Közéleti szereplők beszédeiben, a sajtóban és a tankönyvekben 1938-ra és tanulságaira emlékeztetve általában arról hallhatunk, olvashatunk, hogy akkor kezdődött Ausztria »17 éves megszállása«. Mintha bármely, józanul gondolkodó ember valóban tehetne egyenlőségjelet a náci rémuralom hét éve és a szovjet—amerikai—angol—francia négyhatalmi megszállás évtizede között. Ugyanezekben a mértékadó körökben, orgánumokban 1945 előszeretettel az »összeomlás« esztendeje. Dehát mi is omlott össze itt 1945 tavaszán? A III. Birodalom Ostmarkja. *Nem pedig Ausztria — amely ugyane pillanatban született újjá!*

Az ellenállók archívumában ezekről a kérdésekről beszélgetve még világosabbá válik, milyen *nagy szükség* is van erre az intézményre. Amennyire szerény anyagi eszközeik engedik, igen tevékenyek: az osztrák ellenállásnak mind az országban, mind külföldön gyakorlatilag alig ismert történetéről kiállításokat állítanak össze. Az anyag megjárt már egy sor iskolát, laktanyát, bemutatták Pozsonyban, Zágrábban, most éppen a Szovjetuniót járja. Megjelennek könyvek, készülnek filmek, hanglemezek, tudományos dolgozatok.

Nagyon-nagyon *fontosat* cselekszenek. 1968 Ausztriájában is van már egy pártocska, a nyugatnémet testvérszervezet példájára, az NDP. De sokkal szélesebb körökben vitatkoznak máig teljes komolysággal azon: »hazaárulók voltak-e az antifasiszta ellenállók — vagy sem?«.

A korlátoltak (nincsenek is olyan kevesen) jól tennék, ha kollektívan látogatnának el a *Wipplingerstrasséba,* az archívumba. Együtt például a bajtársi szövetségek sok tagjával, akik a *Wehrmacht* vagy éppen a *Waffen-SS* hagyományait ápolják (ugyan, miféle hagyományokat?). Olvasnák el legalább a száraz számokat: *a náci bíróságok 2700 osztrákot ítéltek halálra* és végeztettek ki aktív ellenállási tevékenység miatt. *A koncentrációs táborokban 16 493 osztrákot gyilkoltak meg, 1687 pedig a Gestapo börtöneiben vesztette életét.* További 6420 polgárát ennek az országnak külföldön tették el láb alól a »fajtestvérek«, akik ezenkívül *51 500 osztrák zsidót deportáltak és öltek meg.*

A nyolcszázezer osztrákból, akit a Wehrmachthoz behívtak, 380 000 nem tért vissza többé. Ezeket a megdöbbentő adatokat külföldön alig ismerik. Félő, hogy Ausztriában is sokkal kevésbé, mint ahogyan szükséges volna.

Heltai András

18 db EAT–It typ. 2 kerekű utánfutó áramfejlesztő aggregát

ELADÓ

FELVILÁGOSÍTÁS:
MEDICOR MŰVEK L. K. GY.
Budapest, IX.,
Illatos út 9.

ÜGYINTÉZŐ:
KŐMIVES MIKLÓS
Telefon: 476—738/136 mellék,
fél 8-tól 16 óráig.

Kiosztották az 1965. évi Állami és Kossuth-díjakat

Új kiváló és érdemes művészek

Szombat délután az Országház kupolacsarnokában hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából kiosztották az 1965. évi *Állami* és *Kossuth-díjakat* és művészeket tüntettek ki a Magyar Népköztársaság *kiváló művésze*, illetve *érdemes művésze* címmel.

Az ünnepségen megjelent *Dobi István*, az Elnöki Tanács elnöke, *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a kormány elnöke, *Kállai Gyula*, a kormány elnökhelyettese, *Szirmai István*, a Központi Bizottság titkára, a Politikai Bizottság tagjai, *dr. Ajtai Miklós*, az Országos Tervhivatal elnöke, *Brutyó János*, a Szaktanács főtitkára, *Cseterki Lajos*, a Központi Bizottság titkára, *Ilku Pál* művelődésügyi miniszter, a Politikai Bizottság póttagjai, valamint a kormány több tagja.

Az ünnepségen Kállai Gyula, az Állami díj és a Kossuth-díj bizottság elnöke beszédet mondott, majd átadta az állami díjakat és a Kossuth-díjakat, valamint a művészeti kitüntetéseket.

A kitüntetettek nevében *Sávoly Pál* mondott köszönetet.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért nagy jelentőségű tudományos, termelési, gyógyítási, pedagógiai eredmények elismeréséül

az Állami Díj I. fokozatával tünteti ki

SÁVOLY PÁL
Kossuth-díjast, az Út-Vasúttervező Vállalat szakági főmérnökét, a Hídiroda vezetőjét Magyarország első kábelhídjának, az Erzsébet-hídnak tervezéséért, gazdaságos és korszerű megoldásáért,

DR. DUMBOVICH BORIST,
DR. BORSY JÓZSEFET,
az orvostudományok kandidátusát,

DR. TOLDY LAJOST,
a kémiai tudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőit, illetve főmunkatársát az idegrendszerre ható gyógyszerek új irányzatú hazai kutatásában elért eredményekért (megosztott díj),

DR. ZAMBÓ JÁNOS
Kossuth-díjas egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát a »Bányászati telepítések analitikája« című könyvében összefoglalt tudományos munkásságáért,

Néhai DR. SZTRÓKAY PÁLT,
a műszaki tudományok doktorát, a Ganz Villamossági Művek volt okleveles gépészmérnökét a vasúti és közúti villamos vontatás területén kifejtett munkásságáért;

az Állami Díj II. fokozatával tünteti ki

BAJNAY LÁSZLÓ
okleveles építészmérnököt,

GNÄDIG MIKLÓS
Kossuth-díjas okleveles mérnököt,

OROLIN ANDRÁS
okleveles gépészmérnököt (mindhárom ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalat),

KOVÁCS LAJOS
főépítésvezetőt,

KIRÁLY JÁNOS
vasbetonszerelő brigádvezetőt (ÉM 51. sz. Állami Építőipari Vállalat) a Tiszai Vegyi Kombinát épületeinek egységes és tipizált szerkezeti megoldásáért és kivitelezéséért (megosztott díj),

GENCSI PÁLT,
az Erőmű Beruházási Vállalat főmérnökét a magyar erőműrendszer erőműveinek létesítése terén kifejtett több évtizedes tevékenységéért,

SZÁDAY REZSŐT,
a Láng Gépgyár főkonstruktőrét a hazai turbinagyártás kifejlesztésében, elsősorban az 50 MW-os turbina megtervezésével elért eredményeiért, elméleti és pedagógiai munkásságáért,

DR. FÉNYVES ERVIN
egyetemi tanárt, a fizikai tudományok doktorát, a Dubnai Egyesített Atomkutató Intézet igazgatóhelyettesét a kozmikus sugárzás területén végzett egy évtizedet meghaladó munkássága eredményeiért,

DR. GÁSPÁR REZSŐT,
a fizikai tudományok doktorát, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárát a kvantumkémia területén elért eredményeiért,

DR. RADNÓT MAGDA
egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a budapesti Orvostudományi Egyetem I. számú Szemészeti Klinika igazgatóját a szemészeti patológia és endocrinológia területén elért eredményeiért,

DR. SÍK ENDRÉT,
a történelemtudományok doktorát a »Fekete Afrika története« című könyvéért,

DR. TURÁNYI ISTVÁNT,
a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát a közlekedés üzemtana magyarországi tudományos megalapozásával elért eredményeiért, a forgalomtervezés és irányítás gépesítése terén kifejtett munkásságáért;

az Állami Díj III. fokozatával tünteti ki

BIRTA ALAJOST,
a Borsodi Vegyi Kombinát főművezetőjét és

GRÓSSZ KÁROLYT,
a Péti Nitrogénművek főművezetőjét a hazai nitrogénipar nagynyomású berendezéseinek szerelésében, üzemeltetésében és karbantartásában végzett munkájukért (megosztott díj),

HORÁNYI RÓBERTET,
a Budapesti Vegyipari Gépgyár gépészmérnökét a szupercentrifugák tervezése, fejlesztése és gyártása terén elért eredményeiért, különösen a finomszuszpenzió és emulzió szétválasztására alkalmas centrifugák és szeparátorok gépcsaládjának kialakításáért,

DR. NOSZKAY AURÉLT,
az orvostudományok doktorát, a János Kórház osztályvezető főorvosát négy évtizedes kiemelkedő gyógyító, tudományos és társadalmi munkájáért,

DR. GÁBOR LÁSZLÓT,
a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát az épületszerkezettan magyarországi tudományos megalapozásáért és az »Épületszerkezettan« című művéért,

CZAPÁRY LÁSZLÓ
mezőgazdasági mérnököt, az Állattenyésztési Kutató Intézet Tengelici Kísérleti Gazdaságа vezetőjét a vezetése alatt álló gazdaság 1956 óta elért kiváló gazdasági eredményeiért,

KUNKLI PÉTERT,
a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság kombájnosát kombájnvezetőként több éven keresztül elért kimagasló eredményei elismeréséül,

SZABÓ MÁTYÁST,
a bólyi »Kossuth« Termelőszövetkezet elnökét és

PLESKONICS ANTALT,
a bólyi »Kossuth« Termelőszövetkezet párttitkárát a termelés szervezésével, irányításával elért eredményeikért (megosztott díj),

VARJAS GYULÁT,
a székesfehérvári »Szabad Élet« Termelőszövetkezet elnökét és

KIRÁLY GYULÁT,
a székesfehérvári »Szabad Élet« Termelőszövetkezet főagronómusát az 1952 óta irányításuk alatt álló termelőszövetkezetben elért eredményekért (megosztott díj),

LÉVAI LÁSZLÓ
komplex fakitermelő brigádvezetőt,

KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN
fakitermelő segédmunkást,

KOVÁCS JÓZSEF
fogatost,

LŐRINCZ JÁNOS
motorfűrész-kezelő szakmunkást és

MARGITAI LÁSZLÓ
fakitermelő segédmunkást, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság dolgozóit az erdészeti fakitermelésben végzett munkájukért és a gépkihasználásban, üzemanyag-megtakarításban, iparifa-kihozatalban elért eredményeikért (megosztott díj),

KALLÓ ISTVÁNT,
a Lenin Kohászati Művek brigádvezető hengerészét kiemelkedő termelési és újítási eredményeiért,

KOVÁCS LÁSZLÓT,
a Konzervipari Trösztvezérigazgatóját a konzervipar korszerűsítésével, új technológiai eljárások bevezetésével, a termelés szervezésével és irányításával a konzerviparnak nagyiparrá fejlesztése terén végzett kiemelkedő munkájáért,

A MARTFŰI TISZA CIPŐGYÁR »PETŐFI SÁNDOR« SZOCIALITA BRIGÁDJÁT:
GONDA ANDRÁS
brigádvezetőt,
IRÁVUCZ PÉTER,
ERDŐS ISTVÁNNÉ,
FEKETE PIROSKA,
KÓSA ISTVÁN és
SÁRAI FERENCNÉ
cipőipari szakmunkásokat exporttermelési tervük túlteljesítéséért, kiváló minőségű munkájukért, anyagtakarékossági eredményeikért és szocialista brigádjuk nevelő-, szervező-, példamutató munkájáért (megosztott díj),

MÁTRAI ISTVÁNT,
az OVF Dunai és Tiszai Vízi Nagylétesítményeket Beruházó Vállalat igazgatóhelyettes főmérnökét a Tisza-völgy átfogó vízgazdálkodási fejlesztési terveinek kidolgozásáért,

SZABÓ GÁBORT,
a Budapesti Húsipari Vállalat brigádvezető szakmunkását a Budapesti Húsipari Vállalat II. számú gyáregységénél a fiatalok nevelése, a szakmunkások képzése és az anyagtakarékosság terén elért eredményeiért, kiváló minőséget biztosító munkájáért,

PÉTERVÁRI JÓZSEF
csapatvezető vájárt,

PUTZ JÁNOS
harmadvezető vájárt és

SZAX JÁNOS
harmadvezető vájárt, a Dorogi Szénbányászati Trösztnek Borókási Bányaüzeme dolgozóit a fejtési munka műszaki színvonalának, szervezettségének és fegyelmének fejlesztésével a termelőmunkában elért kiemelkedő teljesítményükért (megosztott díj),

BÉKÉS FERENCET,
a bonyhádi járás tanulmányi felügyelőjét általános iskola első tagozati oktatónevelő munkájának továbbfejlesztésével elért eredményeiért,

TOMPA ÁDÁMOT,
a magyarbánhegyesi általános iskola tanítóját több évtizedes áldozatos és kiváló oktató-nevelő munkájáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért kiemelkedő kulturális és művészeti eredmények, valamint a művészetekkel összefüggő tudományos-szervező tevékenység elismeréséül

a Kossuth-díj I. fokozatával tünteti ki

FERENCZY BÉNI
Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét egész életművéért, különösen a legutóbbi időben kifejtett munkásságáért,

PÁTZAY PÁL
Kossuth-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát egész életművéért, a Budapesten felállított Lenin-szobráért,

FISCHER ANNIE
Kossuth-díjas zongoraművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét az elmúlt években itthon és külföldön nyújtott művészi teljesítményeiért,

NÁDASDY KÁLMÁN
Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét, a Magyar Állami Operaház igazgatóját, a Színház- és Filmművészeti Főiskola főigazgatóját az operakultúra fejlesztésében végzett munkájáért és a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai tevékenységéért,

SZABOLCSI BENCE
Kossuth-díjas akadémikust, a Zeneművészeti Főiskola tanárát a magyar és nemzetközi zenetudományban elért eredményeiért, valamint pedagógiai tevékenységéért,

KASSÁK LAJOS
írót irodalmi munkásságáért, különösen az utóbbi években megjelent lírai és prózai műveiért,

PÁGER ANTALT,
a Magyar Népköztársaság kiváló művészét színházi és filmszerepeiért, különösen a »Pacsirta« és a »Húsz óra« című filmekben nyújtott alakításáért;

a Kossuth-díj II. fokozatával tünteti ki

GARAI GÁBOR
József Attila-díjas költőt, műfordítót közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért,

VÁCI MIHÁLY
József Attila-díjas költőt, az Új Írás szerkesztőjét közéleti költészetéért, a szocialista magyar irodalom terén végzett tevékenységéért,

ILOSFALVY RÓBERT
Liszt-díjast, a Magyar Állami Operaház énekesét hazai és külföldi művészi tevékenységéért;

a Kossuth-díj III. fokozatával tünteti ki

ADÁM OTTÓ
Jászai Mari-díjast, a Madách Színház főrendezőjét a Színház- és Filmművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkájáért, színházi rendezői tevékenységéért, különösen Brecht: »Kaukázusi krétakör« és Gorkij: »Kispolgárok« című színdarabok rendezéséért,

KAZIMIR KÁROLY
Jászai Mari-díjast, a Thália Színház főrendezőjét a Thália Színházban a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért,

KERES EMIL
Jászai Mari-díjas előadóművészt, a Thália Színház igazgatóját a színház igazgatójaként a szocialista színházkultúra gazdagításában végzett eredményes munkájáért,

HAVAS FERENC,
OROSZ ADÉL,
RÓNA VIKTOR
Liszt-díjas balettművészeket az operaházi balettrepertoár vezető szerepeiben elért hazai és külföldi sikereikért (megosztott díj),

LUKÁCS PÁL
brácsaművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát hangversenyein nyújtott művészi teljesítményeiért, valamint a Zeneművészeti Főiskolán kifejtett pedagógiai munkásságáért.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista kultúra fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemeik elismeréséül

a Magyar Népköztársaság kiváló művésze

címmel tünteti ki

DOMANOVSZKY ENDRE
Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Magyar Képzőművészek Szövetsége elnökét művészi munkásságáért és a Képzőművészeti Főiskolán kifejtett tevékenységéért,

KMETTY JÁNOS
Kossuth-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészi munkásságáért és művésznevelői tevékenységéért,

FÁBRI ZOLTÁN
Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét a magyar játékfilmművészet terén végzett munkásságáért,

KELETI MÁRTON
Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét a magyar játékfilmművészet terén végzett munkájáért,

FÜLÖP ZOLTÁN
Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészét, a Magyar Állami Operaház szcenikai vezetőjét a magyar színpadművészet terén kifejtett munkásságáért,

VÁSÁRHELYI ZOLTÁN
Kossuth-díjast, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát a magyar kóruskultúra terén kifejtett munkásságáért;

a Magyar Népköztársaság érdemes művésze

címmel tünteti ki

FARKAS FERENC
Kossuth-díjas zeneszerzőt, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneszerzői és pedagógiai munkásságáért,

RÁDNAY GYÖRGYÖT,
a Magyar Állami Operaház énekesét az opera-repertoár vezető szerepeiben nyújtott alakításaiért,

RUDAS IMRÉT,
a Magyar Állami Operaház zenekari művészét, a Zeneművészeti Főiskola tanárát zeneművészeti és pedagógiai munkásságáért,

FÓNYI GÉZA
Munkácsy-díjas festőművészt, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészeti és pedagógiai munkásságáért,

KAESZ GYULA
Kossuth-díjas iparművészt iparművészeti és pedagógiai munkásságáért,

MIHÁLTZ PÁL
Munkácsy-díjas festőművészt művészeti és pedagógiai munkásságáért,

ZSUZSA
Jászai Mari-díjas színművésznőt színművészi és előadóművészi tevékenységéért,

KEMÉNY LÁSZLÓ
színművészt művészi munkásságáért,

MEZEI MÁRIA
színművésznőt művészi munkásságáért,

NOVÁK ISTVÁN
Jászai Mari-díjas színművészt művészi munkásságáért,

RAJZ JÁNOS
Kossuth-díjas színművészt művészi munkásságáért,

TAKÁCS MARGIT
színművésznőt művészi munkásságáért,

KOLLÁNYI ÁGOSTON
Kossuth-díjas filmrendezőt a népszerű tudományos filmgyártásban végzett művészi munkájáért,

MACSKÁSSY GYULA
rajzfilmrendezőt a magyar rajzfilmművészet terén elért eredményeiért.

KÁLLAI GYULA s. k.
a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnökhelyettese

szilárd alapját teremtette meg. A szomszédos és baráti román és magyar nép sokoldalú együttműködése — országaink és a szocializmus érdekeinek megfelelően —, szüntelenül fejlődött. A szocialista országokat egyesíti társadalmi és állami rendszerük azonossága, a marxista—leninista világnézet és a nagyszerű közös cél: a szocializmus és a kommunizmus felépítése. *Meggyőződésünk, hogy nincs magasztosabb internacionalista kötelezettségünk, mint hozzájárulni a szocialista országok egységének és testvéri szövetségének, a kommunista világmozgalom összeforrottságának erősítéséhez.*

A nagyszabású építőmunkát végző országaink mélységesen érdekeltek a béke fenntartásában és megszilárdításában, küzdenek a nemzetközi feszültség csökkentéséért, a különböző társadalmi-politikai rendszerű államok békés egymás mellett éléséért.

A román nép a többi szocialista ország népeivel, a béke összes erőivel elszántan harcol az imperialista körök agresszív akcióinak meghiúsításáért. Erélyesen elítéljük az USA vietnami hadműveleteit, és kifejezzük szolidaritásunkat a vietnami nép igazságos harcával, amelyet a teljes szabadságáért és hazája újraegyesítéséért, önrendelkezési jogának tiszteletbentartásáért folytat.

A nemzetközi élet egész alakulása azt bizonyítja, mennyire parancsoló szükségesség a béke és a társadalmi haladás jelenkori hatalmas erőinek egyetlen frontban való egyesítése, annak a célnak az elérése, amelynek szolgálatában a Román Munkáspárt a jövőben is fáradhatatlanul munkálkodik.

Tisztelt Országgyűlés!

Kedves Elvtársaink és Barátaink!

Ismeri a magyar kommunisták dicső tetteit, akik a dolgozó nép támogatásával a fasiszta terror legsötétebb éveiben sem törtek meg. Emlékezetében élnek azok a napok is, amikor a szocialista Magyarországnak védekeznie kellett a dühöngő ellenforradalommal szemben. *A Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével és a testvéri szocialista országok támogatásával a magyar nép megvédte szocialista vívmányait, a helyes úton jár, s ennek köszönhető, hogy a Magyar Népköztársaság Európa közepén a szocializmus egyik bástyája lett!*

A magyar nép az elmúlt húsz évben nagy sikereket ért el. Dobi István elvtárs beszédében ismertetett számok a legszebb bizonyítékai a Magyar Szocialista Munkáspárt és a magyar kormány helyes politikájának. A Magyar Népköztársaság magas ipari kapacitással és korszerű mezőgazdasággal rendelkező, fejlett szocialista ország. A magyar ipar gyártmányai — gépek, elektro- és rádiótechnikai készítmények — jó hírnévnek örvendenek a nemzetközi piacon és megbecsülést szereznek a tehetséges magyar népnek az egész világon. A szocialista rendszer biztosította feltételek között a magyar nép nagy eredményeket ért el a tudomány, a kultúra és a művészet terén is.

Számunkra — marxista—leninisták és internacionalisták számára — ezek a *sági és kulturális tevékenység minden területén.*

Teljes joggal hangsúlyozhatjuk, hogy sokoldalú együttműködésünk egyik jelentős tényezője országaink sikeres szocialista fejlődésének. Gazdasági, műszaki-tudományos, kulturális és más kapcsolataink állandóan fejlődnek. A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa keretében eredményesen munkálkodunk a specializálódás és a termelés kooperálásának feladatain. *A közös vállalatok létrehozásával a gazdasági együttműködés magasabb fokára lépünk.*

Országaink együttműködésének további tökéletesítésére tett lépések az egész szocialista közösség fejlődésének objektív törvényszerűségéből fakadnak. *A szocializmus építésének sikerei — népeink hősies munkájának eredménye!* E sikerekhez hozzájárulnak sokoldalú együttműködési és kölcsönös segítség nyújtási megállapodásaink a Szovjetunióval és más testvéri szocialista országokkal. *A szocialista közösség országainak egysége, együttműködése és kölcsönös segélynyújtása jelentős tényező, amelytől függ a szocialista világrendszer erejének további növekedése és a világbéke ügye is!*

A jelen pillanatban reális és komoly veszély fenyegeti a világbékét. Az egész haladó emberiséget felháborította az északamerikai imperialisták leplezetlen és aljas ag-

Aleksandar Rankovics beszéde

Kedves Dobi Elvtárs!
Kedves Kádár Elvtárs!
Kedves Vass Elvtársnő!
Kedves Elvtársnők és Elvtársak!

Nagy megtiszteltetés és öröm számomra, hogy a Magyar Népköztársaság húszéves jubileuma alkal-

Népköztársaság Elnöki Tanácsának és kormányának a meghívásért, hogy jugoszláv párt- és állami küldöttség vegyen részt a jubileum ünnepségein és a magyar néppel együtt ülje meg annak az eseménynek az évfordulóját, amely Magyarországnak a fasiszta iga alól történő felszabadulását és az új, szocialista Magyarország építésének kezdetét jelzi. *Az 1945-ös esztendő e napjai egyben azt is jelentették, hogy új, baráti viszony kezdődött Jugoszlávia és Magyarország között. Tartós együttműködés vette kezdetét a Duna-medence, valamint a Balkán-félsziget népei között, amelyeket a múltban — érdekeik és akaratuk ellenére — megosztottak és egymással szembeállítottak.*

A Magyarország felszabadításáért vívott harcokban, amelyekben döntő szerepe volt a súlyos áldozatokat vállaló szovjet hadseregnek, amely üldözte és megsemmisítő csapásokat mért a hitlerista hadseregre, részt vettek országuk forradalmi és hazafias ellenálló erői, s ez nagy jelentőségű volt Magyarország szocialista alapokon történő társadalmi és politikai fejlődésében.

E magas fórumon örömmel hangsúlyozom, hogy a hazájuk felszabadításáért vívott harcokban részt vettek a jugoszláv néphadsereg 3. hadseregének egységei is — közöttük a »Petőfi Sándor« brigádba szervezett magyar nemzetiségű harcosok. Sokan közülük elestek a harcok so-

munkásmozgalom nézeteltérései felszámolásának, az egység és a harckészültség erősítésének helyes útját, a marxizmus—leninizmus és a proletár nemzetköziség elvei alapján. *Örömmel jelentjük ki, hogy ezekben az életbevágóan fontos kérdésekben is, pártjaink és népeink között teljes egység van és vállvetve harcolunk az alkotó marxizmus—leninizmus helyes talaján.*

Kedves Barátaink!

Engedjék meg, hogy még egyszer üdvözöljem önöket nagy nemzeti ünnepük alkalmából, és kívánjak önöknek, a testvéri magyar népnek, a hősi Magyar Szocialista Munkáspártnak és Központi Bizottságának, élén Kádár János elvtárssal, új, még nagyobb sikereket a szocializmus építésében, gyönyörű hazájuk javára és felvirágoztatására!

Éljen a Magyar Népköztársaság!

Éljen és erősödjék az örök és megbonthatatlan bolgár—magyar barátság!

Éljen a szocialista országok és a nemzetközi kommunista- és munkásmozgalom egysége!

Nagy taps fogadta Zsivko Zsivkov beszédét, majd *Aleksandar Rankovics*, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság alelnöke, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága Végrehajtó Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, a jugoszláv párt- és kormányküldöttség vezetője mondott beszédet.

Központi Bizottságának első titkára

L. I. BREZSNYEV
a Szovjetunió Kommunista Pártja Közp
A. I. MIKOJAN
a Szovjetunió Legfelső Tanács
A. N. KOSZIGIN
a Szovjetunió Miniszterta

Kedves Elvtársak!

Népünk nagy nemzeti ünnepe, Magyarország felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a forradalmi munkás-paraszt kormány, az egész magyar nép és a magunk nevében szívből köszönjük ünnepi jókívánságaikat, és elvtársi szeretettel küldjük üdvözletünket Önöknek, a kommunizmust építő testvéri szovjet népnek.

A Szovjetuniónak a második világháborúban aratott történelmi győzelme hozta meg a magyar nép szabadságát, nemzetünk függetlenségét. Népünk élni tudott a szabadsággal: áldozatos, alkotó munkával kiemelte hazáját az elmaradottságból és eredményesen munkálkodik a szocialista társadalom teljes felépítésén.

A két évtizedes küzdelmes, de sikerekben oly gazdag útunkon a szovjet nép mindig önzetlen segítségre kész, igaz barátunk volt. A jövőben is szent kötelességünknek tekintjük testvéri barátságunk erősítését, a szocialista közösség egységének védelmét és egybeforrottságának szilárdítását.

Nemzeti ünnepünkön további nagy sikereket kívánunk Önöknek, az egész szovjet népnek a kommunista társadalom építésében, a szocializmus erőinek összefogásáért, az emberi haladásért, és a világbékéért vívott fáradhatatlan harcukban.

DOBI ISTVÁN,
a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

KÁDÁR JÁNOS,
a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke

Budapest, 1965. április 3.

rán és mi köszönetünket fejezzük ki önöknek, hogy emlékük megőrizték, és sírjaikat a pécsi temetőben ápolják. Hálásak vagyunk önöknek azért az elismerésért, amelyben néphadseregünknek azokat a tagjait részesítik, akik szerény hozzájárulásukkal részt vállaltak a Magyarország felszabadításáért vívott befejező küzdelmekben.

Elvtársak és Elvtársnők!

A magyar nép büszke lehet azokra a nagy eredményekre, amelyeket a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével elért az ország átalakításáért, gazdasági és kulturális felvirágoztatásáért és az új, szocialista társadalmi viszonyok létrehozásáért vívott harcban. *Munkásosztályunk, a szocialista Jugoszlávia minden dolgozója őszintén örül az önök sikereinek, amelyek a Magyar Népköztársaság még gyorsabb fejlődésének, a dolgozó emberek jóléte további növelésének alapját jelentik.*

Szocialista fejlődésünk elmúlt két évtizede alatt hazánk dolgozói valóra váltották a szocializmusért küzdő harcosok alapvető törekvéseit. Jugoszláviában a dolgozó ember anyagi helyzetének állandó javulása és az emberek mind humánusabb és demokratikusabb viszonyainak körülményei között, a munkás- és társadalmi önigazgatás rendszerében a közvetlen termelő egyre inkább társadalmi fejlődés tevékeny alanyává és mozgatójává válik.

Nagy örömmel állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi években országaink kapcsolatai eredményesen fejlődnek, ami összhangban áll közös céljainkkal — a szocializmusnak országainkban történő felépítésével és a világbéke megszilárdításával. Egymás kölcsönös megértéséhez, nehézségeink leküzdéséhez és együttműködésünk fejlesztéséhez jelentősen hozzájárult magasrangú állami és pártvezetőink számos találkozása. *Ezek közül különösen jelentősek voltak Kádár elvtárs és Tito elvtárs találkozói, és Jugoszláviában, valamint Budapesten folytatott megbeszélései.* Ezek során létrejöttek a politikai, gazdasági, kulturális és egyéb területeket magában foglaló széleskörű és sokoldalú együttműködés alapjai. Ennek pozitív eredményeit megelégedéssel vehetjük számba. *Ez egyben azt mutatja, hogy ma kedvezőek a feltételek együttműködésünk kiszélesítéséhez és új formákkal történő gazdagításához, amire mind népeink, mind pártjaink és kormányaink állandóan törekszenek.*

Elvtársak és Elvtársnők!

A Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság jószomszédi együttműködése, szocialista szolidaritása és barátsága nemcsak népeink számára nagy jelentőségű, hanem egyben hozzájárulás a szocialista és haladó erőknek a társadalmi haladásért, az államok közötti egyenjogú és demokratikus viszonyokért, a világ minden dolgozója békéjéért és jólétéért vívott harcához. Ezeken az alapokon Jugoszlávia termékeny együttműködést fejleszt ki a többi szocialista országgal is. *Tudatában van annak, hogy a szocialista országok közötti szilárd és egyenjogú viszonyok kiépítése nagy jelentőségű a világ minden demokratikus és haladó erejének egysége és közös akciói, az államok és népek közötti viszonyokban érvényesülő új elvek győzelme és a nemzetközi életben mutatkozó mindenfajta alárendeltség és egyenlőtlenség kiküszöbölése szempontjából.* E cél érdekében a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság fej-

(Folytatás a 4. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczi Béni

ÚTUNK

1963 MÁJ 17.

◆ A bécsi Künstlerhausban megnyílt Ferenczy Béni kiállítása. Az ünnepélyes megnyitón Swoboda professzor osztrák művészettörténész ismertette Ferency Béni munkásságát.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 DEC 15
1021

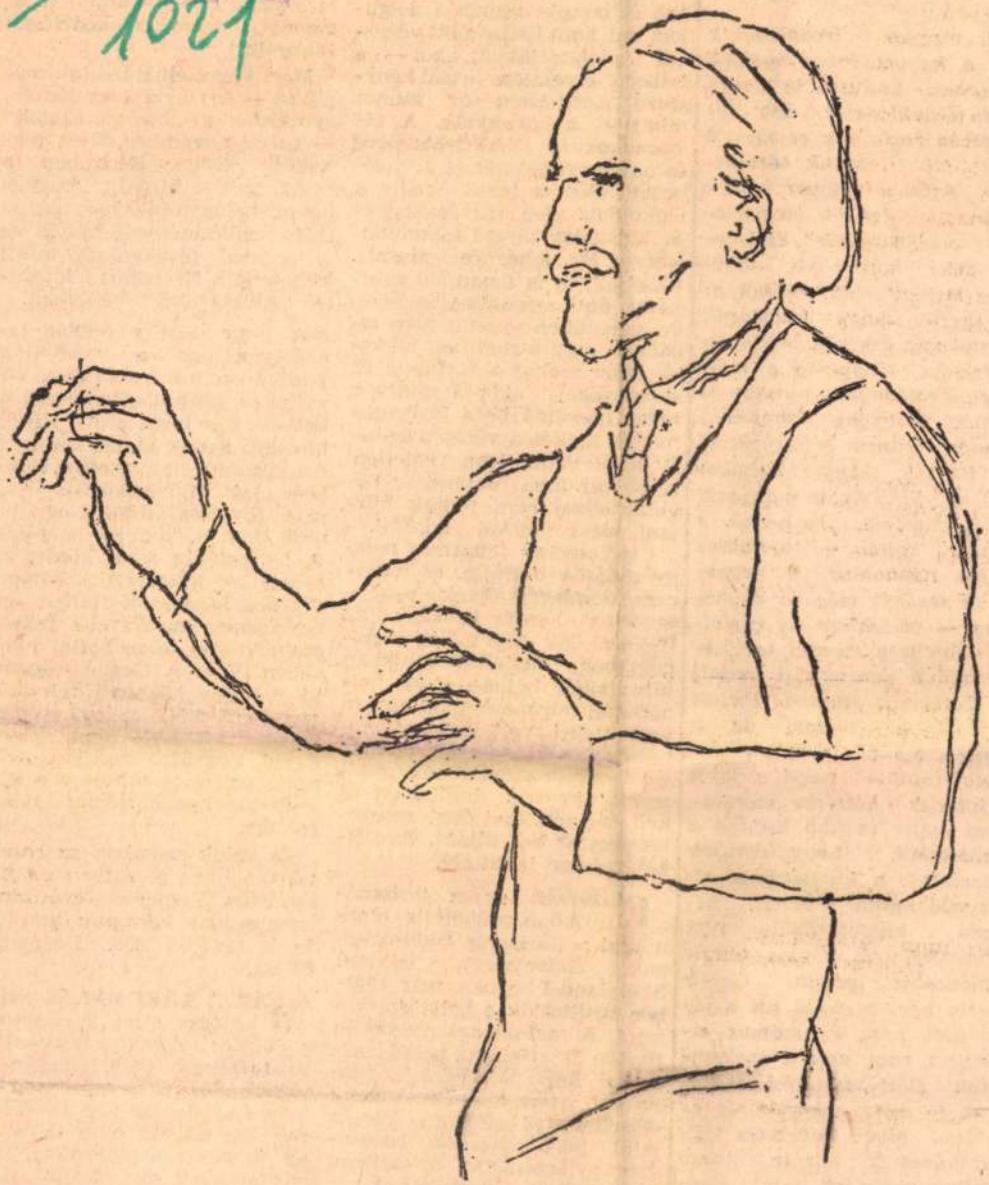

Ferenczy Béni rajza: Kodály Zoltán

figyelmet és minavegy a magyar humanisták népszerűsítése érdekében tette a legtöbbet.

A magyar irodalomnak azok a hagyományai, melyek elsősorban kötötték le Geréb László érdeklődését, sok tekintetben foglalnak el sajátos helyet műveltségünk történetében. Azok a magyar költők és írók, akiknek a megismerését közönségünk elsősorban neki köszönheti, többnyire latinul írtak. Ebből az következik, hogy feltárásuk jelentékeny részben műfordítói feladat. Mégpedig a műfordítói feladatok sorában is sajátos, bizonyos mértékig paradox jellegű célkitűzésről van itt szó: magyar költőket kell a fordítónak magyarul megszólaltatnia. És ezek a magyar költők — legalábbis Janus Pannonius, a legnagyobb mellett még jó egynéhány — valamikor az irodalmi műveltség szerves tartozékai, sőt, a nemzetközi irodalmi életben is számon tartott kiválóságok voltak, de a nemzeti nyelvű irodalom kibontakozásával, majd a latin nyelvtudás háttérbe szorulásával egyre inkább kiestek a köztudatból. Legjellemzőbb műveiknek a kiválasztása elmélyedő kutató munkát, nehezen hozzáférhető régi nyomtatványok alapos tanulmányozását igényli. Geréb László nem sajnálta ezt a fáradságot sem, és számos elfelejtett, vagy csak a szakemberek előtt ismerős múrót fújta le a századok porát és például olyan nevezetes költői művet is tett le olvasó népünk asztalára, mint Taurinus egykorú eposzát Dózsa György parasztháborújáról,

„A Führer ment, a
és a bírák maradta

Maradtak bizony,
tak és buzgón végz
kat, azt, amit Hitler
tek és folytatják ot
háború elvesztése
szerű két-három
miatt — abbahagy
bornokok a NA
és az új nyugat-német hadigépezet élén, a bírák pedig a legkülönbözőbb törvényszékek és bíróságok tárgyalásain ítélkezve. Ha lehet és muszáj, titkolják, le is tagadják múltjukat, ám szívükben és tevékenységükben semmit nem tagadnak meg a múltból. Érthető, hogy azokat a férfiakat és asszonyokat, akik a múltban nem hódoltak be a fasizmusnak és akiket a véres tizenkét év alatt valamilyen véletlen, technikai hiba, mulasztás következtében nem tudtak kiírtani, *most* akarják elintézni.

Ezt nemcsak fanatikus meggyőződésük diktálja, ez majdnem mindegyiküknek egzisztenciális kérdés is. Ezek az ítélőszékünk előtt állott, börtöneinkben, haláltáborainkban ült alakok holnap vagy holnapután felismerhetnek engem vagy téged, volt bíráikat, hóhéraikat. Ők leplezték le már ezt és azt, bizonyítékokat gyűjtenek, akciókat indítanak. El kell hát némítani őket, szervezeteiket be kell tiltani, vezetőiket gyorsan lakat alá.

ELŐSZÖR egyes tartományokban próbálták elnémítani a Nácizmus Üldözötteinek Szövetségét. Például Rheinland-Pfalzban már 1951-ben betiltották a helyi szervezetet. A tartományi rendőrség főnöke Dr. Heuser, példás szigorral hajtotta végre a rendeletet, azóta kiderült, hogy a második világháború idején mint SS-parancsnok hetvenezer gyilkosságot ugyanilyen precizitással végeztetett el.

Aztán különböző vezető an-

szeült Nyugat-Ber
közigazgatási bíróság, hogy a bonni belügyminiszter panaszára alkotmányellenesség és felforgató tevékenység miatt kimondja a Nácizmus Üldözöttei Szövetségének betiltását.

A nagy szürke épület tanácstermében a vádlottak padján ott ült a szövetség vezetősége, közöttük Dr. Rossaint, katolikus lelkész, akit Hitler bírósága annak idején tizenegy évi börtönre ítélt, mert a vezetése alatt álló katolikus ifjúsági szövetség állítólag együttműködött a kommunistákkal. A hallgatóság sorai között az Ellenállók Nemzetközi Szövetségének képviselői ülnek, így egy francia megfigyelő fekete szemüveggel, fehér bottal a kezében. Vak. A Gestapo égette ki vallatás közben mindkét szemét. A mögötte levő sorban három megviselt arcú német figyel, együtt összesen harmincnégy évet töltöttek a különböző koncentrációs táborokban.

És velük szemben az emelvényen bírói palástban ott ült Dr. Fritz Werner elnök és mellette mint a kormány ügyvédje és fővádló Dr. Hermann Reuss.

MÁR A TÁRGYALÁS megkezdése előtt közzétették a bizonyítékokat, hogy Dr. Reuss Hitler alatt lelkes náci jogász volt, a nemzeti szocialista forradalom védője és dicsőítője. És alig nyitotta meg az elnök úr a tárgyalást, az antifasiszták sorai közül már is felállt egy férfi és bizonyí-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

1962 ÁPR - 9.

— FERENCZY BÉNI szobrászművész alkotásaiból április 26-án Bécsben kiállítás nyílik.

1021

Ferenczy Béni

FERENCZY BÉNI rajza

... az ezekben a pillanatokban valamilyen okná
angzik. Felült az ágyon, Comenius feleségére nézett,
em tudta, hogy a következő pillanatban mit kell csiná
– Ebédután lehozták a ruháját... – mondta ké
ajd teljesen elhallgatott.

A huszonhároméves asszony Comenius ágya előtt
vonalai tiszták és érthetőek, mintha Comenius az ág
olt és egyszerű. Figyelmesen állt, mint ahogy a tiszta
orma jellegzetességgel tudnak állni a legnagyobb vesz
talanságok előtt. Szabályos nő volt, pontos és egy kis
ehéz lehetett új érzéseket felszabadítani, mert a régie
n és egyértelmű volt, és akivel könnyen, kétségbeeses
onöt, harminc évet. Később a mozdonyvezetőre nézett, de ez a tekintet közömbös
érdektelen volt, mert semmit se várt a mozdonyvezetőtől. Nyugodt és magabiztos
olt, mert tudta, hogy nem hiába áll a klinika előtt a vállalati zöld Volga, amit na-
okkal korábban elkért az igazgatótól, hogy Comeniust megfelelő ünnepélyes körül-
ények között és magabiztosan szállíthassa haza, nem hiába kért két hét rendkívüli
zetésnélküli szabadságot, hogy az első időkben állandóan együtt lehessen Come-
ussal, nem hiába lesz szokatlanul magas a januári telefonszámla, nem hiába szer-
zte meg oly nagy biztonsággal és férfiasan az újságok előfizetését, a baráti láto-
tásokat, a levelezést, az ultipartikat, vagyis mindent, ami ezután lényeges lehet
menius életében.

Comenius ezidő alatt megállt egy hosszú, fényes utcában. Körülményesen egy
puhoz támaszkodott, mert szokatlan volt még a mankózás és elfáradt. Semmit
hozott magával a klinikáról, és senkitől se köszönt el. Az aktatáskáját esetleg
ozhatta volna, a nyakába akasztva, de semmi se volt az aktatáskájában, amire
vetlenül szüksége lett volna. Egy ideig gyanakodva ácsorgott a kapuban. Minden,
it látott, egy kissé idegenszerű és szegletes volt, megváltozott, és újra meg újra
ömök és kopasz emberre kellett gondolnia, akinek már évek óta nem volt neve,
aki a halála napjáig két lábon járt. Comenius megint elindult. Lassan, imbolyogva
adt, és időnként a fal mellé húzódott pihenni. Valahol nyitva volt egy ablak,
tönösen odahúzódott pihenni. Sokáig állt az ablak alatt, mintha tájékozódott
na. Szokatlan volt még, hogy állandóan és tervszerűen távolodik a klinikától és
akásától is, attól a lakástól, ahol egyszer már az egész életét berendezte. A fele-
ére gondolt, és nagyon szerette volna, ha ebben a szép, hosszú utcában lenne
áldozatkész ember, aki a klinika óta minden mozdulatát megfigyelte volna,
adott pillanatban egy titkos ablakból lelőné, mint egy ronda, fölösleges kutyát
lelőni, de nem volt ilyen ember, és ez egy kissé elszomorította.

Már a kilencedik utcában járt, azután a huszonhetedikben, már a százhatodi-
is túl volt, és a kétszázhatvanhetedik utca sarkánál már elviselhetetlenül sóvár-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TELENKOR
1981
6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni
KORTÁRS

1963 FEB

1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

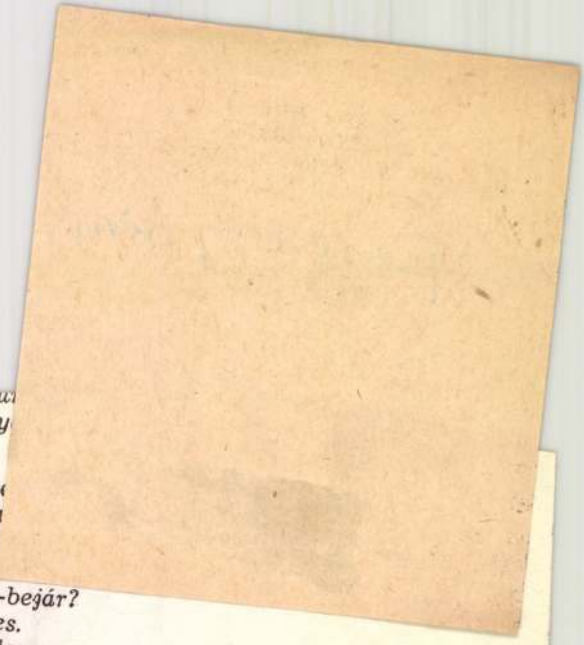

hogy mi vagyunk az elkény

Való igaz: a múlttal össze
nevetség volna ezt a kort ma
(hisz nem bolond málé után
kit asztalához rántottcsirke
S ha ajtónkon a gond is be-bejár?
Panaszunk illetlen, rendellenes.
(Ne duzzogjon, ha kozmás a leves
olyan, ki kész ebédhez érkezett meg . . .)
Tőlünk csak a hurrá természetes,
mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

A nősüléssel évekig kivárunk,
pártában fogy aránk legszebb kora,
s ha végre a lányt elvesszük: lakásunk
tengernyi pénzért vízcseppnyi szoba.
Nem szülhet asszonyunk, mert nincs hova.
Szűk lett — miként kinőtt kabát — a város,
sok cérna kell még az újjá-szabásához,
mi értjük ezt: lakbért adunk s türelmet.
De hiába is mennénk a tanácshoz,
mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
KORTÁRS
1963 ÁPR

1021

FERENCZY BÉNI rajza

„Wie schön" — dadogtam ne
ha volt mit, ha nem volt mit
s remélve, hogy megérti: „Li
susogtam később a fülébe.

Üdén s mint egy fogpaszta-r
gyöngyház-fogakkal nevetett
Hanem a nyelvén mégse tudtam.
Éjjel a Práterben aludtam.

Kakasviadal

Döntetlen az első menetben...
Éjjel kísértük haza, ketten,
mezei virágát a nemnek:
Kispestről Angyalföldre M-et

1963 APR

/1021

FERENCZY BÉNI *rajza*

Emelyítő, bárgyú slágereket rikoltoznak a szóra
ezres példányban nyomtatják ki. (Nem az eszmei r
ben.) A Rádióban befoghatatlan a Szabó-család s
alakuló-formálódó érzésvilágából szedi a vámot hé

Jellemet kellene tehát formálni az irodalomn
zelni szirupos históriákkal, melyek munkásfiatalo
azt a Házasságból elégséges. Ma, amikor már ott
nagyobbjai évtizedek óta a szocialista kultúra te
Agathe Christie produkálja magát a színházak
József Attila után immár 20—30 évvel.

Hogyan töltheti be tehát az irodalom az en
Egyedül semmiképpen sem. De ha erősödik művelődéspolitikank,
tudjuk mindazt, ami hozzájárulhat az ember embernevelő szerepéhez, ha ezt a szerepet nemcsak az irodalomra, sőt nemcsak a művészetekre bízzuk, hanem a művelődés, az élet minden területén koordináljuk azokat a teendőket, melyek a tudatot formálhatják, csak így lehetséges olyan előrehaladás, amely vágyaink szerint való.

3. Igen fogas kérdés. Általánosságban nagyon könnyű felelni rá. Másképp írunk, mint a század elején, mert más dolgok és másként foglalkoztatnak bennünket. Hallani lépten-nyomon a modernekről, a korszerűségről, meg arról, hogy meddig *igen*, meddig *nem*. Mindenesetre a magam gyakorlatából tudom, hogy a mai paraszti világról, vagy saját élményvilágomról szólva másként kell írnunk mint Móricz vagy Veres Péter írtak. De hogyan másképp? Az ember próbálkozik, kísérletezik, aztán van valami. Egyszer írtam egy novellát, a kritikusoknak megtetszett, aztán azt mondták rá, hogy van benne valami hemingway-es. Akkor én még nem olvastam Hemingwey-t, mondom, ezt már megnézem. Hát csakugyan. Erről van szó. Ha valaki

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KORTÁRS

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KORTÁRS
1963 FEB

1021

JÁNOSY ISTVÁN

ÁLLAPOTOS NŐ

Ferenczy Béni szobrára

Lesúnyva arca: szégyen, félelem.
Mint husángtól hőkölő, gyönge állat,
hőkölve adja magát a világnak:
„Bánthattok! ... De tegyetek jót velem!"

Am gőgje is van ez alázatának.
Szeme suhint: „Bármit tesztek velem,
jövőtök kulcsát most én viselem:
értelmét létetek káprázatának.

Ha lefestene középkori festő:
hasamra rózsaszín kört festene,
s benn zsugorítva, fejjel lefele
egy magzatot lezárt, álmodva esdő
szemmel. Így látom én is magamat.
Magát tagadja, ki engem megtagad!"

magát-hamvasztó lángja, szigor, kom
„Nem volt közénk való!" — az optir
leköpi tisztelettel Kölcsey Szent Fer
Adnak érdemkeresztet, adnak szép
s aztán már senki gondja, ha „jobb
Egy gesztust a világnak, ördög vigye a lelkét.
És tűrd, hogy rádszegezzék dermesztő önfegyelmed.
Kérő gyermek-mosoly, osztódó képzetek
sövénye tartaná fel a masszív végzetet?
Megraktad a szerelvényt szétszabdalt életeddel,
s Pista-e vagy Attila? — világ árvája ment el.
Leteszel ám te is balsorsot és szerencsét,
fölösleges batyúd lesz erő, szándék, tehetség
s ha végkép szétzilált is közöny, kétség, ököl,
megold és összefoglal a türelmes gödör.
Akárhogy hízelegnek, akárhogy követelnek
ne ítélkezz fölöttük, ne kérj tőlük kegyelmet.
Ha sorba áll mögötted, ha szétszed a csapat,
bátran — de hogyha félsz hát félve — légy tenmagad.
Végezzék el maguk csak: elvetnek? elfogadnak?
Amit majd a halálnak — többet nekik sem adhatsz.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 FEB 20.

4

NAPLÓ

Február 20

1021

Ferenczy Béni műveiből április második felében Bécsben kiállítást rendeznek. Aba-Novák Vilmos alkotásaiból bemutató nyílik áprilisban Varsóban, Derkovits műveiből Bukarestben előreláthatólag április végén rendeznek kiállítást.

avazzunk?

nes tartózkodási helye szerint illetékes szavazókörben szavazhat.

Szavazati jogát mindenki csak személyesen gyakorolhatja.

A szavazó személyazonossá-

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HIREK

1963 MÁR 1 1

• A Kulturális Kapcsolatok Intézetében már készülnek a katalógusok egy igen jelentősnek ígérkező képzőművészeti kiállításhoz, amely tovább fogja erősíteni a magyar kultúra hírét Ausztriában. Április 25-én nyitják meg Bécsben Ferenczy Béni és kortárs művészeinek nagyszabású kiállítását.

1921

• Az újsághírekben sokat

kat utólag jóvá[illegible]
letékes társadalmi bizottsággal. A tárgyaláson kiderült, hogy a segélyügyek intézésé-

1964 MÁJ 30.

Ferenczy Béni kiállításáról: Virágok (akvarell)

melyből kivil-
rek és a színek.
ét fekete papír-
llkrétával, úgy-
llt lapjával húz-
. Kis pálcikák-
, kép. Újabban
nyagfestéket is,
o tábláknál.
készültek ezek a

bi években. A
bsztrakt is egy
érzek ellent-
apánban töltött
ett új utakra, és
ám — szabadí-
odern festészet-
kább elharapód-
tlenszerűség. A
yekezték elfelej-
nultak. A japán
nítottak meg ar-
tudást, a techni-
titkolni. Biztos-
ált ki a nézőből.
inden történt itt
elment. Mit lá-
előle?
fogok hozzá —
nel és őszinte kí-
—, hogy meg-
minden változott
za a magyar kép-
en és a művé-
.

RANK JÁNOS

levízió Újság.
a műsort, a

galmasan, mit
. Azt mondja:
költők versei.

sákba dugva?
költő, az mai

tes rádiómű-
gyünk követ-
például, ha a
vett — mely-
z újság, hogy:
ingő (Richard
n ennyi állna:
an."

(a)

KÉPZŐMŰVÉSZEK

„A XIII. kerület olyan szerepet tölt be Budapesten, mint Párizsban a *Montparnasse...*" — írta e szíves mondatot az angyalföldi kiállítás vendégkönyvébe Tamkó Sirató Károly költő. Erről a tárlatról némi lokálpatriotizmussal számolok be, annál is inkább, mivel „mint kerületünk lakóját" engem tiszteltek meg a rendezéssel. Mintegy félszáz XIII. kerületi művész nyolcvan festménye, szobra, grafikája, iparművészeti munkája került kiállításra. Közöttük Bokros Birmann Dezső, Kmetty János, Kovács Margit, Hincz Gyula, Szentiványi Lajos Kossuth-díjasok, Schönberger Armand, Klie Zoltán, Duray Tibor, Pap Gyula, Szanday Sándor az idősebb, illetve a középgeneráció tagjai és a fiatalok, mint Blaski János, Kokas Ignác, Orosz János, Patay László, Somogyi János, Scholtz Erik, Vecsési Sándor, Kalló Viktor, Segesdi György és ifj. Szabó István művei, sok más jó alkotással együtt. A kiállítás a magyar művészet keresztmetszetét adja. Nem kevesebb, nem több, mint egy átlagos országos kiállítás. Sok a jó alkotás, de vannak egyenetlenségek. Nem szokatlan jelenség ez, mert akadnak olyanok, akik nem veszik komolyan a „kerületi kiállítást" és nem a legjobb munkáikat küldik be. Az anyag sokfélesége ilyen nagy csoportkiállításnál elkerülehetetlen, de a tágas terem (alapterület 22×10 méter), módot adott olyan elrendezésre, hogy az egyes művek lehetőleg egymástól elkülönülve, egyéni arcukkal jelenhettek meg. Ez a terem az *Autóvill.* kultúrházának kertjében épült modern, új pavilon, két oldalán üvegfallal. Ez egyszer önként adódott válasz az Esti Hírlap cikksorozatára — szerzője Nóti Ilona —, amely a fővárosi kiállítótermek hiányára keresett orvoslást. Ebben a XIII. kerületi pavilonban ez volt az első tárlat, és remélem, hogy nem az utolsó. Kisebb változtatásokkal, erősebb világítással át lehetne alakítani állandó kiállítási csarnokká, ahol új hajlékot kapna a magyar képzőművészet. Amint a József Attila színházat az egész városból felkeresi a közönsége, a XIII. kerületnek ezt a kiállítási épületét is „be lehetne vezetni". Közelebb is van a város központjához, a „peremváros" belső peremén. Ide is írom a címét: Balzac utca 5.

F. J.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ELET ÉS IRODALOM

ment, azért érkezett csomagok nélkül és a titkárnőjével.

Ezután kínos percek kö-

tások teszik hitelessé a ki rű históriát. öregedő prof

Hová l

Járom a sek. C karcot. Néz különfélébb dai táj és p zei miniatű újabb csen és paradics néhány figu

— Egyé

— Ninc

Szeretn

— Rég lesújtóan a a képzőmű kossanak.

Töröm képekben, zsánerképek jukat festői az ötvenes csillogóra la nincs szüks veire gondo egy-egy mu pillanatait munkának i

Nem vo is erre pred

Vajon terve" értel

Ferenczy Béni

Ferenczy Béni: Fürdés után

csepel
1964 április 10

ilmszínházainkban az elmúlt héten mutatták be „A kan- a sisak" című jugoszláv filmet. A film hőse, a „Kandúr" ös kalandokat él át a partizánharcokban. A film főszere- avle Vujisics alakítja. Képünkön egy jelenetet mutatunk ilmből.

„Villa Bécs mellett"

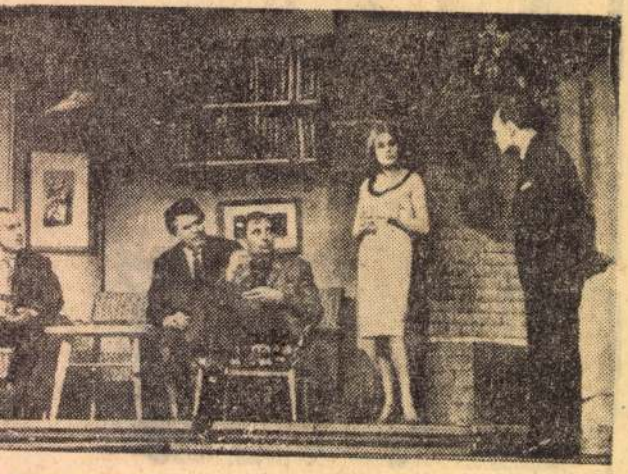

József Attila Színház nagy sikerrel mutatta be az érdek- l várt „Villa Bécs mellett" című drámát, amelyet Ber- ndrás írt.

pünkön: a darab egyik jelenetében Turgonyi Pál, Soós Kaló Flórián, Kállai Ilona és Dömsödi János.

1021 Ferenczy Béni

Hubay Miklós:

Dialógus a mexikói bikaviadalokról — Ferenczy Bénivel

Mindig nagy élmény volt Ferenczy Bénivel beszélgetni. Mióta hallgat, bölcsességének csöndes sugárzása pótolja az élőszót.

És a rajzai.

Bornemisza Péter egykor olyasmit mondott, hogy ha szólani nem tudna, az igazság az oldalán fakadóznék ki...

Ferenczy Béninek pedig az ujjain. Épen maradt bal kezének az ujjain. Mintáz velük, rajzol, újrafogalmazza hitét az asszonyban, az emberben, töretlen hitét meg-megtörő vonalakkal. Elmondja meghatott örömét gyerekek és virágok láttán, s elmeséli emlékeit a gyerekkor nagybányai paradicsomából, és az agyvérzés öntudatlanságának a pokolból, ahová nyolc évvel ezelőtt alászállt s ahonnét visszajött.

Egy beszélgetést próbálok itt rögzíteni. Én beszéltem, ő pedig egy-egy rajzával válaszolt vagy kérdezett.

Mexikóból hazajöttem után először telefonon beszéltem neki az útról, s mondtam, hogy láttam bikaviadalt is...

Mikor felkerestem, néhány rajzzal lepett meg. Bikák voltak rajtuk és torreádorok.

Így kezdődött ez a dialógusunk a mexikói bikaviadalokról.

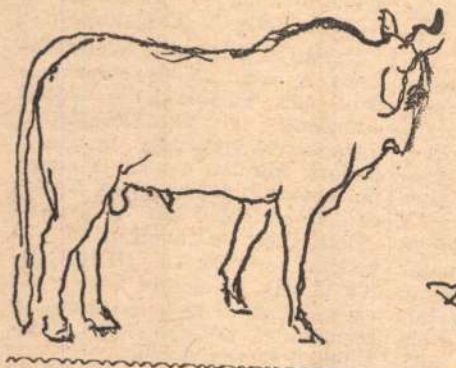

Én: A nagy, kör alakú arénában, a különlegesen magas és meredek betonkráter közepén éppen ilyen kicsinek látszik a bika. És nem Toldi Miklósok azok a legények sem, akik kiállnak vele. Az első érzés: a részvét. Hiába harsog a zene a bevonuló torreádorok üdvözlésére.. Elöl jön a három mester (mindegyikükre két-két bika megölése vár ma délután) arannyal-ezüsttel gazdagon hímzett zekében, bársony térdnadrágban, mögöttük a lovas és gyalogos embereik, leghátul az öszvérek. Ó, hogy vonulnak ezek keresztül az arénán a matadorok kapujától át az elnök páholyáig, kényesen, fölényesen! Harsog a zene, a taps, s egyszerre csak egy külön kürtszó jelzi, hogy hátuk mögött megnyílik a másik kapu, a *bikák kapuja*, s beüget az arénába a kis fekete bika...

Az első érzés a részvét. Az egymásnak kiszolgáltatott emberek és állatok iránt, akik a kíváncsiság, a közöny és a vérszomj görbe falai közé vannak bezárva ebbe az arénába.

Egy sértődött bikaműélvező (*aficionado*) aztán megmagyarázta nekem, hogy ez a részvét nagyon helytelen érzés, ez se nem humanizmus, se nem állatbarátság, hiszen nincs is állatbarátabb és humánusabb intézmény a bikaviadalnál. Nemhiába hívják ezt vitézi ünnepnek. Mert ez a neve: *fiesta brava*.

— Ön kicsinyelli a mi bikáinkat. Ajánlom, menjen be az arénába, s ott majd meglátja, hogy kicsi-e vagy nagy az a bika, amelyik elkezd ön felé vágtatni. Ha egyáltalán támadásra méltatja önt... Lépjen át, uram, nyugodtan a *barrerán*, hiszen ha hősiesen viselkedik, a törvény szabta büntetéstől sem kell tartania, mi majd viharosan tapsolunk, amikor szembeszáll a bikával, s akkor a *bikabíró* a közönség rokonszenvtüntetésének hatására eltekint attól, hogy önt átadja a rendőröknek... Odalent, az arénában kissé jobb véleménnyel lesz a bikáinkról. Ott módja lesz megállapítani, hogy egy négymázsás bika nem is olyan kicsi. S ott majd észreveszi ön, hogy micsoda harci szellem él ezekben a bikákban. Az évszázados, gondos tenyésztés eredményeképp. Odalent majd meglátja, hogy a természetrajzi órákon ön téves fogalmakat tanult. A mi bikánk nem háziállat. Vadállat. *A* vadállat. Ha látná, hogyan nevelik őket! Okvetlenül iktassa útiprogramjába egy harcibika-nevelő farm meglátogatását. Ott majd megszabadul attól a téveszméjétől, hogy a bika szarvasmarha. Képzeljen el egy tigrisfarmot vagy oroszlánfarmot, ahol a tenyésztésnek más célja sincs, mint hogy felszabadítsa a nemes vadállatokat az ember szelídítő közellétének gátlásai alól. Vissza a természethez! Rousseaunak ez a jelszava igazában a bikákhoz szól. Minden utód legyen egy fokkal vadabb, mint tenyészapja volt!...

Ferenczy Béni *(közben lerajzolta, milyen lesz a kiváló tenyésztés eredményeképp a jövő harci bikája. Ilyen):*

Én: A bikaviadalokat mindig olyannak képzeltem, amilyen Toldi Miklós küzdelme volt az elszabadult bikával.

„Egy nagy szilaj bika fut a keskeny utcán..." Igazi, villás szarvú, hatalmas magyar bika.

S vele szemben Toldi, a „szörnyű gyermek", aki két szarvánál fogva megragadja a bikát, s a vágóhídra hurcolja.

Szilaj bikával szemben egy szilaj Herkules.

Ferenczy Béni *(egy nevetéssel és egy rajzzal válaszol. Íme, ilyen a bikaviadal):*

Én: Odalent közben a soros matador a korlát mögül nézte, hogy legényei hogyan élesztgetik a bikában a harci tüzet. A legények különös fürgeségről tettek tanúságot, amikor a nekilóduló bika elől a faparavánok mögé menekültek, vagy szökelltek át a barrerán... *(Peonok* — így hívják ezeket a legényeket. Gyalogost jelent a peon, parasztot, szegénylegényt.) A matador ebben az előversengésben igyekszik kitanulni a bikája természetét.

A matador most még csak figyel.

Évezredek óta nyilván ugyanazzal a mechanizmussal torpan meg a bika, amikor boxából kihajtják az arénába, megérzi talán a sokat gereblyézett homokból felpárálló vérszagot, s évezredek óta mindig ugyanúgy kezd vágtázni, mert megörül a szabad térnek, s inkább csak játékosan, mintsem fenyegetően (hiszen fiatalok még ezek a bikák!), utánaered valamelyik heccelődő legénynek. Az eltűnik a faparaván mögött. A bika kicsit próbálkozik, feszegeti a deszkát, majd odébbáll. De többé már nem hagyják nyugton, akármerre néz, innen is, onnan is elébe ugrik egy-egy fickó, de ha nekimegy, megint csak a fapalánkot éri.

Évezredes reflexek, de azért minden bika más. Ezt tanulja most ki a matador. Ezért figyel.

S a bika? Ő vajon nem tudja kitanulni az embert? De igen. Nagyon hamar rájön, hogy nem érdemes a deszkába törni tűhegyes szarvát. S nagyon hamar rájönne arra is a későbbiek során, hogy ne a köpeny mögött keresse ellenfelét...

De mire ezt kitanulná, már nem él. 15 percet, legföljebb 20 percet van egy bika az arénában. S hiába jön rá közben az ember minden fortélyára. Nem hasznosíthatja és nem fejlesztheti többé tudását. Utódainak sem adhatja tovább a szerzett tulajdonságok átörökítésével.

Fejében a megismerés éppen fellobbanó fényével, menthetetlenül megöletik. S innen már csak a tetemét húzzák ki láncon az öszvérek.

Azt mondják, azért kell ilyen hamar végezni egy bikával, mert húsz perc múlva a legbutább bika sem dől be többé a matador fogásainak.

Viszont a tetemével díszkört csinálnak az öszvérek, és a közönség megtapsolja a döglött bikát is, éppúgy, mint a véres kardját körbevivő matadort, ha a bika utolsó leheletéig derekasan viselkedett.

Tudniillik, ha nem árult el félelmet, s ha megtartotta a játékszabályokat.

Ha végig a reflexeinek engedelmeskedett és nem az intelligenciájának.

A bika kezdte már unni a peonokat. Lágy gyomrok helyett egyre csak szálkás deszkát haricskolt.

— Nem kell odafigyelni — mondja a bikaműélvező ismerős. — Most még csak futtatják a bikát. Ez még nem az igazi. Most még csak *egy* kézzel lengetik a köpenyt a bika előtt... A bikaviadal akkor kezdődik, amikor a porondra lép a matador és elkezdi a *két* kézzel fogott köpeny forgatását a bika orra előtt. Most! Figyeljen! Most majd meglátja, hogy a bikaviadal micsoda. Hogy ez sem sporthoz, sem egyébhez nem fogható egyedülálló művészet. Látja? Már ott a matador, s úgy száll szembe a vadállattal, mintha ez semmi se volna neki. Ez a nagy pillanat! Szemben áll az ember a természet vad erőivel...

A bika nem mozdult.

A matador toppantott egyet, s rászólt a bikára: *Toro!* (Ezt Toldi is így csinálta, vagy legalábbis Arany János tudta, hogy ezt így szokás csinálni: „lábával elébe toppantott, rémítő szavával erőset kurjantott." Arany János mindent tudott.)

Ferenczy Béni (mint aki szintén mindent tud, ráüt a papírra, itt a rajz róla!)

Én: A bikaviadal első harmadában vagyunk, a köpönyegjátéknál. *Tercio de capa.* A matador hol maga előtt húzza el a köpenyt, lassan, de kiszámítva, hogy mire a bika odaér, ő már oldalvást legyen a lenge köpenyén áttörő bikától, hol pedig a bika előtt egy csuklómozdulattal fellebbenti a köpenyt és magára tekeri, ami oly váratlanul éri a bikát, hogy megtorpan... Hol a háta mögé feszíti a köpenyt, hol meg ő fordít hirtelen hátat a bikának.

Veronica — így hívják ezeket a játékokat, amelyek arra vannak alapozva, hogy a bika a maga vak indulatai szerint lódul előre, s hogy ha köpeny helyett emberrel kerül szembe: megzavarodik s megáll.

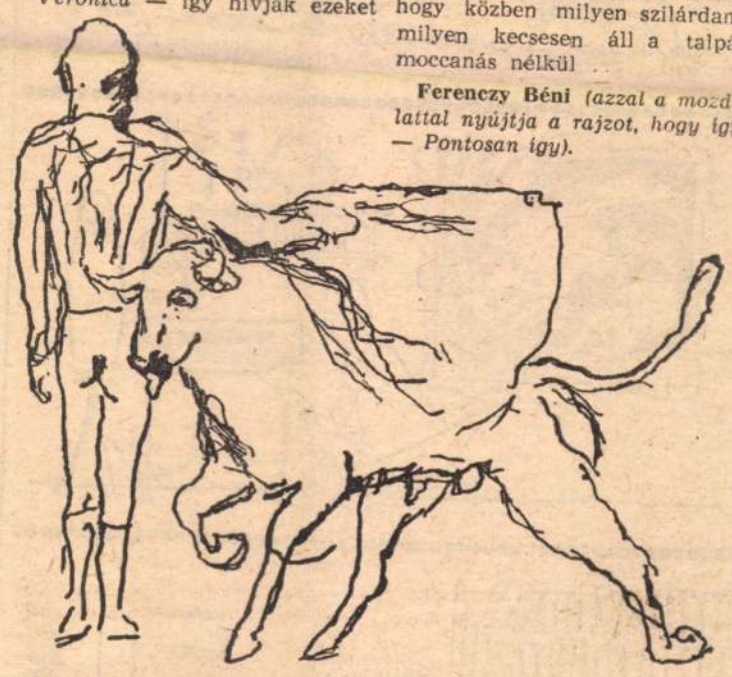

Most még nincs oka haragudni az emberre. Még nincs megsebezve.

— Figyelje meg — mondja a bikaműélvezőm —, hogy a matador mind közelebb engedi teste mellett elszáguldani a bikát. S hogy közben milyen szilárdan s milyen kecsesen áll a talpán, moccanás nélkül...

Ferenczy Béni *(azzal a mozdulattal nyújtja a rajzot, hogy így? — Pontosan így).*

Én: De egyszerre csak ott állnak, bal felükkel a *barrerához* tapadva, a lándzsás lovasok, vastag vattapaplanokba bugyolálva. Igazi nehézlovasok. Lovaik szeme bekötve. A lovak idegesen szagolják a bikaszagot.

A bika szeme, amint megakad az első lovon, feléje rohan, hogy azzal a nagyon szarvára eső mozdulattal, fejét a ló lába közé dugva, úgy vágja föl a ló hasát, mintha csak egy cipzárat nyitna ki. Ekkor kapja a bika az első döfést a hátába, a nyeregből föléje hajló *picadortól*.

A vérszomj indulata, és önnön vére omlásának fájdalma ugyanabban a pillanatban...

— Ja-aj! — mondja nagyon rosszallóan Ferenczy Béni, és leteszi a ceruzáját. Ezt már nem rajzolja le.

Nem, ezt már nem.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

Hibi

EGYENLŐTLEN FEJLŐDÉS

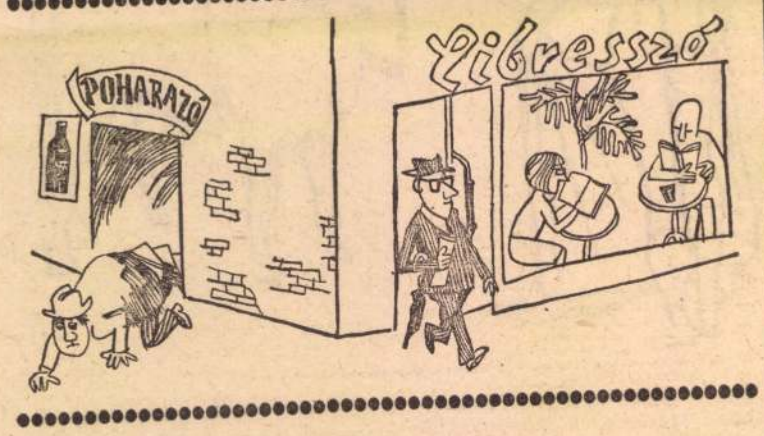

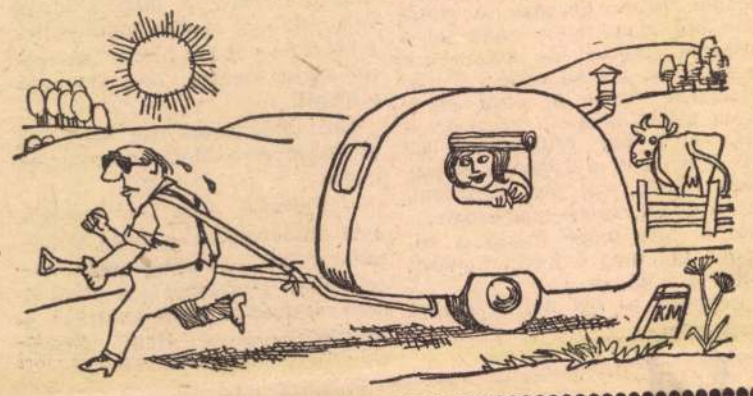

Röviden

A tavaszi filmfesztivált április végén rendezik meg Nizzában; a magyar filmgyártás is képviseleti magát.

✸

Az Egyesült Államokban évente csaknem félmillió nőt állítanak bíróság elé, leginkább mértéktelen alkoholfogyasztás s az ezzel kapcsolatos garázdaság miatt.

✸

Az utolsó „népbüfé" is megszűnik az idén Lágymányoson. Helyén korszerű önkiszolgáló rendszerű vendéglő épül, napi 5000 vendég ellátására.

✸

Előkészíti mikrobuszait a nyári idényre a MÁVAUT. Az idén Balatonfüreden, Földváron, Kecskeméten, Székesfehérvárott és Debrecenben közlekednek majd a pótkocsis szerelvények.

✸

Az iskolarádióval és televízióval foglalkozó második nemzetközi kongresszus 70 ország kétszáz küldöttének részvételével Tokióban megnyílt.

✸

Eddig 4000 látogatója volt Fenyő A Endre, Munkácsy-díjas festőművész tárlatának Kaposvárott. A május 10-ig meghosszabbított tárlatot ezután Hódmezővásárhelyen, majd Salgótarjánban mutatják be.

✸

A norvég nemzeti színház mellett lapp vándorszíntársulat létesült. A lapp színészek színdarabokkal és irodalmi műsorokkal keresik fel a sarkkörön túl élő testvéreiket.

✸

Pest egyetlen barokk lakóházát, a csaknem 200 éves Krisztféle házat (a volt 100 éves vendéglő épületét) az V. kerületi Galamb utcában külsőleg teljesen átépítik.

✸

A római Colonna Atonina műcsarnokban megnyílt az ellenállási emlékkiállítás. Ez bevezetője annak a rendezvénysorozatnak, amely 1964—1965-ben az olasz antifasisztáik húsz év előtti hősi harcaira emlékeztet.

✸

Tilos a sztriptíz 21 éven aluli lányoknak az NSZK-ban, a legújabb rendelkezés értelmében. Eszerint a szórakoztatóüzemekben meztelen táncosnőnek közerkölcsbe ütköző, különösen ruhátlan vagy majdnem ruhátlan fellépésre csak 21 éven felülieket lehet alkalmazni.

„NEMTESZKÁRT"

Hogy mit jelent ez a nem éppen szépen csengő szó? Egy „szövetkezetet" emlegettek ilyen néven. Alapító okmánya szerint a népi szervezetek (N) együttműködésére (E), a munkaerő (M), a teherforgalom (T), az ellátás (E), a szolgáltatás (SZ), a közforgalom (K) és az árutermelők (ÁRT) sajátos ügyeinek intézésére hivatott.

Válogatott elmebetegek és szélhámosok agyának szüleménye a NEMTESZKÁRT. Helyesebben egy nevezetes személyiség, *R. Vilmos* alapította ezt a szövetkezetnek titulált csodabogarat — 1963 őszén Budapesten. Arról az R. Vilmosról van szó, aki 1941-ben mint az Országos Állatvédő Egyesület alkalmazottja jogokat követelt magának a gazdasági élet megreformálására, sőt, amikor kinevették a „korszakalkotó" terveket, személyes sértés címén pert indított a hatóságok ellen. A bíróság megállapította, hogy a felperes nagyzási, üldözési mániában szenved.

Az immár 61 éves R. Vilmos azonban mindmáig nem adta fel rögeszméit; üldözött zseniként levelez, legutóbb például az ENSZ-hez is elküldte rajzait, feljegyzéseit, követelve azok egyetemes elismerését. Persze senki sem vette komolyan a bogarait. Legfeljebb hasonszőrű ismerőseitől, barátaitól kapott biztatást. Ebben a kilátástalan helyzetben találkozott össze néhány agyafúrt pesti szélhámossal, bűnözővel. Ezek pecsétes írásra bukkantak kacatjai között. 1952-ben kelt ez az írás, a Pénzügyminisztérium egy akkori tisztviselőjének levele, amelyben a szövetkezetek adótarifáinak módosításáról tájékoztatták a reformátort.

— Jobb híján ez a levél is megfelel egy szövetkezet alakításához — gondolták R. cimborái, és összehívták az alakuló közgyűlést.

R. nagy szónoklatot tartott a leendő szövetkezet programjáról. — Hagyjuk a programot, lássuk a lényeget — javasolták társai.

A lényeg: az elnevezés volt. NEMTESZKÁRT. Ez úgy hangzik, mintha valódi szövetkezet lenne. Kinek jutna eszébe utánanézni, hogy mit jelent? Ezután semmi mást nem kellett tenni, mint bélyegzőt csináltatni: „NEMTESZKÁRT Országos Szolgáltatásokat Szervező Munkaközösség". Elkészült a bélyegző, megalakult a munkaközösség, a súlyosan terhelt R. lett az elnök, a börtönviselt Pisztrai Géza pedig a közgazdasági ügyek intézője. Irodát nyitottak az elnök kőbányai szoba-konyhás lakásában, kint a kapualj bejáratánál pedig díszes cégtáblát is elhelyeztek.

Azután a NEMTESZKÁRT ügyintézői nyakukba vették a várost, megrendelőket toboroztak, elsősorban tatarozási és kertészeti munkákra. Igen ám, de ki végezze el a munkákat, amikor a munkaközösség tagjai semmihez sem értenek?

— A munkát albérletbe adjuk kisiparosoknak — határozott a NEMTESZKÁRT „közgyűlése".

Bevált az ötlet, dőlt a megrendelés. A budai zöldövezetben például 128 háztulajdonos kötött szerződést a NEMTESZKÁRT ügynökeivel kertészeti munkára. Néhány kerületi tanács is szerepel a megrendelők között. Tulajdonképpen ebből lett a bonyodalom, mert a magánosok szó nélkül fizettek a NEMTESZKÁRT-nak, de amikor a tanácsok egyszámlára át akarták utalni a munkadíjat, kiderült, hogy álszövetkezettel van dolguk.

De talán előbb is rájöhettek volna, hogy a NEMTESZKÁRT bizony csak R.-nek és cimboráinak nem tesz kárt, a közösségnek annál inkább.

K. F.

Megnyílt a lengyel ajándékbolt

Szombaton Budapesten, a Rákóczi út 52. szám alatt megnyitották a Varsó nevű lengyel ajándékboltot. Az ízlésesen berendezett üzletben lengyel gyártmányú apró használati cikkeket, bőrdíszműárukat, kozmetikai szereket, kerámiákat, különböző népi szőttes faliszőnyegeket, terítőket, divatcikkeket, italárukat, cigaretták stb. árusítanak.

A bolt megnyitásán ott volt *Halász János* belkereskedelmi miniszterhelyettes, valamint *Henryk Grochulski*, a Lengyel Népköztársaság budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, *Tadeusz Dorota* kereskedelmi tanácsos és *Boguszlav Leszják* kereskedelmi attasé.

SZABÓ LÁSZLÓ KANADAI RIPORTSOROZATA:

A Niagarától északra

1. Templom eladó

Köröz a Sabena óriás gépe Montreal felett, leszálláshoz készülődik. Az utasok többsége — sok régi kontinensközi utazó — nyugton ül a helyén. Csak öt parasztszoknyás, fejkendős magyar néni — valamennyi tiszántúli, aki rokoni látogatásra jött — szorítja homlokát az ablakhoz. A magasból feltűnnek a város kontúrjai: néhány felhőkarcoló, öt-hat emeletes épületek, tíz- és tízezer apró családi ház karéjában. Az egyik

ségek, végtelen távolságok. Azt is tudtam — erről beszélt egyébként egész repülőutunkon egy idősebb kanadai kereskedőember, aki európai üzleti útjáról visszatérve, örömmel fedezte fel a magyar utasokat, lévén maga is magyar —, hogy Kanadát szélében átutazni körülbelül annyi, mint Európába átjönni; hogy a tíz tartomány és két territórium egyike-másika tízszer nagyobb, mint Magyarország; hogy a tízmillió négyzetkilométer kiterjedésű országban egymillió kisebbnagyobb tó van; hogy 70 ezer ki-

— Nézze meg, milyenek a méretek ebben az országban — mondta ismerősöm.

Felmentünk az útra, utaztunk vagy két-három órát, s amikor már a híres kanadai fehérnyírfaerdők szegélyezte úton robogtunk, egy sorompó állta utunkat. Cserkészkalapos rendőr bújt elő a fabódéból, rövid szóváltás következett:

— Víz?

— Van — válaszolta ismerősöm.

— Élelem?

— Az is...

MAGYAR NEMZET

1021

Péntek, 1955. július 18.

Ferenczy Béni 75 éves

A Herman Ottó úti budai villalakásban él és alkot egy férfi, aki néma és béna. Ez a néma és béna művész a magyar képzőművészet legnagyobb alakjainak egyike. Kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, egy több országra szétterülő művészi pálya nagy alakja, Ferenczy Béni.

A mester, akit a mai napon megkülönböztetett tisztelettel vesz körül a művésztársadalom, a barátok, hívek és tanítványok serege, 1890. június 18-án Szentendrén született. Ma 75 éves.

Mi jut hirtelen eszünkbe egy nagy életmű gazdagságából? Petőfi-je, amely a költőnek eddig a legteljesebb művészi ábrázolása, Gyula főterén áll. Bartók szobra a nemzet közkincse lett. A híres Lenin-érmet még huszonöt esztendővel ezelőtt, 1930-ban mintázta meg. 1954-ben készítette el a Babits-síremléket. Az Ady-arcmások, amelyet a pihenő, szunnyadozó Ady mellett készített 1919-ben, egy csendes, nyugodt Ady-arcot örökítenek meg.

A termő pálya annyira gazdag, hogy az életmű felsorolására oldalak kellenének. Ferenczy Béni szobrász, festő, éremművész, készített akvarelleket és rajzokat, s túl a művészi alkotáson, az emberi akarat és életerő nagy példáját formálta meg. Megbénult jobbja helyett szívós türelemmel tanult meg bal kezével festeni, rajzolni és szobrot mintázni. Betegsége alatt is szakadatlanul dolgozik. Az elmúlt években keletkeztek azok a rajzok, amelyek feleségét, Erzsébet asszonyt ábrázolják, s azok a virágcsendéletek, amelyeket azokról a virágcsokrokról készít, amelyekkel tisztelői, orvosai, művészbarátai és rajongó hívei árasztják el.

Életműve, az álomittas kis virágcsendéletektől kezdve, egészen klasszikus nyugalmú szobraiig, erőt és optimizmust áraszt. Az életnek ez az optimista hite sarkallja arra, hogy dolgozzék még betegen is. Ehhez a hithez kívánnak új erőt tisztelői és barátai a mai születésnapon.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

36 000 e

A Duna osztrák szakaszán folytatódik a lassú apadás. Az alpesi vízgyűjtő területen szerdán éjjel ismét kiterjedt esőzés indult, ezért az osztrák Dunán újabb árhullám várható.

A magyar Duna végig árad, kivéve a Dunaalmás—Budapest közötti szakaszt, ahol egyrészt a Vág apadása, másrészt a Komarno alatti csehszlovák töltésszakadáson kiömlő víztömeg átmenetileg csökkenti a továbbfolyó vízhozamot. Csütörtök délelőtt

A védekezés
me

Fehér Lajosnak, az árvízv

Fehér Lajos, az árvízvédelmi kormánybizottság elnöke, csütörtökön *Dégen* Imre árvízvédelmi kormánybiztos társaságában megszemlélte a dunai árvízvédelem helyzetét. A Duna veszélyeztetettebb szakaszainak, az árvízvédelem legfőbb frontjainak bejárása után a következő nyilatkozatot tette:

— A Duna magyarországi szakaszán a tavasz kezdete óta már a hetedik árhullám ostromolja az árvízvédelmi töltéseket. Amióta a dunai védművek megépültek, *ilyen hosszú ideig tartó és ilyen magas árvíz még nem tette próbára teherbíróképességüket.* Fokozza a védekezés nehézségét az a körülmény is, hogy az egész magyar Duna-szakasz mentén mintegy 500 kilométer hosszúságú gátrendszeren egyidejűleg kell védekezni.

Fegyelmezett, szervezett munka

— Az ország közvéleménye napról-napra feszült figyelemmel kíséri azt a küzdelmet, amelyet a vízügyi szervek, a honvédség alakulatai, a tanácsok és a közlekedési szervek dolgozói, a szakmunkások, valamint a közvetlenül érintett lakosok ezrei folytatnak a Du-

Népművelés

XIV. ÉVF.
7

Ferenczy Béni szobra Budán, a Horváth-kertben
(Jánosi Ferenc felvétele)

NAGY LÁSZLÓ:

FORDÍTÁSOK A ROMÁN ÉS A DÉLSZLÁV

(* A költő „Aranyoszlop" című készülő műfordítás-gyűjteményéből)

Nagy László rajza

KIZÖLDELT AZ ARZÉN ÁGA

Kizöldelt az arzén ága,
Szerelmesem nőtt sudárra,
Gyors és fürge, mint a fecske,
Minthacsak zsinóron menne,
Kristálypohár pici szája,
Györgyházbul az ajkacskája,
Szemepárja fényes csillag,
Gyöngysor-foga illog-villog,
Két orcája vér-rózsábul,
Ha meglátod, szíved fájdul!

NEM TUDOM, HOLD VILÁGÍT-E

Nem tudom, hold világít-e,
Vagy szerelmem ékessége,
Nem tudom, hold jár-e égen,
Vagy szerelmem kútra mégyen,
Nem tudom, hold kélt-e föl most,
Vagy szerelmem rámmosolygott.
Nem tudom, hold árnyasult-e,
Vagy szerelmem házasult-e?

TAVASZI HALÁL

(SIRATÓ)

Nincsen halál olyan fájó,
Mint a tavasz jöttén járó,
Amikor az erdő zöldel,
Ékéknek ideje jött el,
S szól a kakukk szép énekkel.
Halál, halál, mindig rossz,
Mindig oda tolakodsz,
Ahol nem vagy még soros!
Halál, oda törekedsz,
Ahova te nem kellesz!
Kezed asztalunkra tetted,
Házunkat kiürítetted,
Ért kezed a gerendára,
Tornácunk azóta árva,
Ért kezed a létrához,
Üres udvarunk kiáltoz!

KICSI LEPKE

(ESŐKÉRŐ)

Kicsi lepke, kérlek,
Istenünket kérd meg,
Esőt adjon, tisztát,
Ne követ, ne sziklát,
Búza nőjön, érjen,
Vállainkig érjen,
Szénafű szakállig,
Kukorica fákig,
Király-járás padlásig,
Irod király lányáig.

Kéi
Szai
Patyolatból, nyers vörös selyemből,
Kemény puszpáng csontja a fiúnak,
Bogárszeme két fekete gyöngyszem,
Személdöke tengeri pióca,
Apró foga páros fehér gyöngysor.
Édesgetik mézzel meg cukorral:
„Kis testvérünk, szólalj meg minékünk!"

CSIJJA, JÓVÓ

(BÖLCSŐDAL)

Csijja, Jóvó, kedves kicsi magzat,
Csijja, csijja, faragott bölcsőben,
Bölcsődet a tengeren csinálták,
Drága pénzen szerezték a fáját,
Bárdolta azt három ifjú mester,
Egyik szabta, pingálta a másik,
Feltükrözte a harmadik mester,
Jóvó anyja lássa magát benne.
Mikor Jóvót rengeti bölcsőben:
Csijja, Jóvó, élj édesanyádnak!

JAJ MINDANNAK

Jaj mindannak, kinek esze nincsen,
Prém kalpagnak a hajatlan búbon,
Drágagyöngyös dolmánynak a púpon,
Rézkapocsnak a karika-lábon,
Színaranynak a rossz csepü-vásznon,
Gyöngyfüzérnek szutyok mezejében,
Éles kardnak a remegő kézben,
Jaj a lábnak, ha tökfejnek járja,
Jó vitéznek, ha a sereg gyáva!

AMOTT A ZÖLD ERDŐ ALATT

Amott a zöld erdő alatt,
Legmagasabb orom alatt
Nyihognak fekete lovak,
Patáikkal gödröt vernek,
Roppantják az ezüst nyerget,
Szaggatják az arany kantárt,
Hosszi útért, út poráért,
Mennének a szép Janáért.
Jana pedig sír, az árva,
Vigasztalja kedves ángya:
„Jana, ne sírj, kicsi ángyom!
Mikor engem kiszemeltek,
Akkor ültették a meggyet,
Mikor eljegyeztek engem,
Meggyfavirág nyílt fölöttem,
Mikor engem férjhez vittek,
Akkor ették meg a meggyet!"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
NÉPMŰVELÉS
1967

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUL 13

KANADAI
MAGYAR MUNKÁS

1024

FERENCZY Béni, kétszeres Kossuth-díjas szobrász- és grafikusművész, a Képzőművészeti Főiskola egykori tanára, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze 77 éves korában Budapesten elhunyt. Ferenczy Béni, aki 1918—19-ben a forradalmak lelkes hive és támogatója volt, a fehérterror elől emigrációba kényszerült és hosszabb időt töltött Németországban, majd a Szovjetunióban. 1936-ban tért vissza Magyarországra. Felbecsülhetetlen értékü pedagógiai munkássága mellett, a felszabadulás után bontakozott ki a maga teljességében sokrétü alkotói tehetsége is. Erőteljes szobrain, kisplasztikáin kivül mint grafikusművész is páratlanul gazdag művészi örökséget hagyott hátra.

... szeles körben terjedt a
nadai dolgozó tömegek, igy a magy
soraiban is.

De a mai végtelenül bonyolult p
kai életből visszatekintve arra is rá
mutatnunk, hogy az akkori nagy
korlati harcok és mozgalmak közep
a munkásmozgalmi tanok, a tudomá
elmélet terén az elemi megismerése
nem sokkal jutottunk tovább. Ezt
tatja az is, hogy e tömegmegmozo
sokból akkor a társadalom korai á
kulását, a forradalmat véltük bekö
kezni. De a történelmi tapasztalat t
tott meg rá, s a mai napig tapasztal
hogy a társadalom átalakulása ner
lyan egyszerü folyamat, nem egy
és egyenes ut, bármennyire kivánato
bármennyire igazságos is. A célho
éppen azért, mert az osztályellensé
utban — csak hosszu folyamattal
vesztők, buktatók, ellenálló erők ak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 SZEP 26

NÉPSZAVA

Ferenczy Béni

— Vasárnap Ferenczy Béni emlékkiállítás nyílt Székesfehérvárott az István Király Múzeumban. Az összesen mintegy ötven szobrot, érmet és grafikát bemutató tárlatot már az első órákban nagy számú közönség tekintette meg. Megjelent a megnyitón Ferenczy Béni özvegye is.

1021

ıtásai

sát, amelyet a matrózok

ajándékként az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

1967 SZEP 23.

1021

50 szobor, érem és grafika a Ferenczy Béni kiállításon

Vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor a székesfehérvári István király Múzeumban a művész egykori tanítványa, Vígh Tamás szobrászművész nyitja meg Ferenczy Béni emlékkiállítást. A tárlatot a múzeum, hazánkban elsőként, a teljes életművet bemutató kiállításnak tervezi, emléket állítva a nemrég elhunyt művésznek.

A kiállításon 20 szobrot, 20 grafikát, 10 érmet és 4 reliefet mutatnak be.

EK

VÉTEL:
onyha-
zőnyeg,
kisipari
ZEK-
pitozott
Kiss.
u. 23.
délelőtt
n: 3—

— **BŐRKABÁTOK, IRHABUNDÁK** festése, tisztítása, javítása. Stelczer szűcsmesternél. Szfvár, Ady Endre u. 5. szám. 7304

— Keresek Budapestre, 2 éves kislányomhoz, gépesített háztartásba,

— Új üveg- és
SZOBAAJTÓK
Székesfehérvár,
u. 9.

— **FIGYELEM**
tásból eredő
cm tokok, háro
nyas ajtókkal,
retű üvegfalak
kifogástalan áll

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1967 SZEP 20.

Ferenczy Béni

— A tv-hiradó ma dél-előtt riportot készít Székesfehérváron a Csók Képtárban a vasárnap nyíló Ferenczy Béni kiállítás előkészületeiről.

1024

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG
1967 SZEP 26.

1021

Ferenczy Béni-emlékkiállítás Székesfehérvárott

Vasárnap *Ferenczy Béni-emlékkiállítás* nyílt meg Székesfehérvárott az István király Múzeumban. Vigh Tamás szobrászművész, az elhunyt mester tanítványa nyitotta meg a kiállítást és méltatta a lezárult életművét.

A mintegy ötven szobrot, érmet és grafikát bemutató tárlatot már az első órákban nagyszámú közönség tekintette meg.

1968. ÉVI IGÉNYEKET

XIII. sz. AUTÓJAV

Debrecen, Szabadság út 27. T

1967 SZEP 22.
1021

A Magyar Televízió munkatársai felvételeket készítenek a vasárnap nyíló Ferenczi Béni szoborkiállításáról az István király Múzeumban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Közgyűlések az egyesületekben

Sportéletünk fontos eseményének vagyunk tanúi. Az ország valamennyi sportegyesületében október 20-ig tartják a vezetőség- és küldöttválasztó közgyűléseket. Több, mint négyszáz sportszervezetben vitatják meg az elmúlt két esztendőben végzett munkát, a sportvezetők jövő évi feladatait. Ezekben a napokban sok ezer sportember veszi ki részét a közgyűlések előkészítő munkájából, hogy a közgyűléseken minél többen vehessenek részt.

Az eddigi közgyűléseken előfordult néhány félreértés, főként amiatt, mert egyes szervezők nem tanulmányozták át kellő alapossággal a közgyűlések lebonyolításával kapcsolatos szabályzatot. Ez többek között előírja, hogy a sportegyesület tagjait legalább két héttel a közgyűlés előtt értesíteni kell annak helyéről, időpontjáról és napirendjéről. A közgyűlésre természetesen meghívják az illetékes párt- és tömegszervezeti vezetőket, valamint az egyesület bázisát jelentő üzem, hivatal, szövetkezet, tanács, iskola, stb. vezetői.

A sportegyesületet anyagilag támogató „pártoló tagságot" szavazati joggal rendelkező küldöttek képviselik a közgyűléseken. Minden egyesület maga határozza meg, hogy

jósági elnökséget. A tanár-elnököt ugyanis mindenütt az MTS területileg illetékes tanácsa bízza meg.

A közgyűlési szabályok betartása rendkívül fontos, de a leglényegesebb a vezetőség beszámolója feletti vita alapossága, az új vezetők helyes kiválasztása és az az útravaló, melyet a közgyűlés az MTS második kongresszusát előkészítő területi konferenciákon részt vevő küldötteinek ad.

A.

MA: Magyar olimpiai válogatott—Alba Regia

A sóstói stadion felavatásának programja után ma ismét érdekesnek ígérkező eseménynek lehetnek tan a szurkolók. Az NDK B v

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

JELENKOR

1967 SZEP

6,— Ft

1021

FERENCZY BÉNI: Kuporgó lány

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1961 SZEP 18.

1021

A Magyar Nemzet galériája

Ferenczy Béni rajza (A Magyar Helikonnál készülő Ferenczy Béni Albumból)

...ó fellépésétől várja a prob-
...na megoldását. Nem is igen
...hatnak más választ, hiszen
... hatalom oldalán a »hosz-
...zú, forró nyár« eseményeit
...külföldi vagy belföldi felfor-
...gatók aknamunkájára vezetik
...vissza, s a megmozdulások
...részvevőit kivétel nélkül bű-
...nözőknek tekintik.

Nemcsak hazug, de igazságtalan is ez a vád. A képes családi lapok persze előszeretettel közölnek fotókat arról, hogyan rabolnak, fosztogatnak a »niggerek«. Tagadhatatlan, hogy efféle kilengések történnek. De nagyon igaza van Benjamin *Spocknak*, akinek az a véleménye, hogy a fehérek társadalma annyi sok szörnyű bűnt követett el a négerek ellen, hogy bármennyit is erőszakoskodjanak az utóbbiak, a számlát nagyon sokáig nem tudják kiegyenlíteni. Ez azonban az éremnek csak az egyik oldala, s nyilvánvaló, hogy nem a teljes törlesztés a cél, mert a bosszú nem old meg semmit. A dolog lényege az, hogy *a néger tömegek mozgásba lendültek*, s ilyenkor nem megy minden előírásszerűen, miként ha a tenger hullámzani kezd, *felkavarodik a hordalék* is és felcsapódhat a felszínre. Amerikában hatalmas sodrású mozgalom bontakozott ki, amit az elégedetlenség, az

polgárjogi küzd...
lem *új szakaszh...*
érkezett, s az új...
az ő megfogalma...
zásában az jelen...
ti, hogy *a cél im...*
már, részesedni a...
hatalomban.

A küzdelem hevessége az Egyesült Államok egyik alapvető ellentmondását fejezi ki, azt tudniillik, hogy a világ leg-

A National Guardian karikatúrája

gazdagabb országában, a pazar luxus honában *milliók nyomorognak*, és ítélik kétségbeejtően kilátástalannak helyzetüket. Ez az a talaj, amiből *forradalmak szoktak kicsiholódni*, jegyzi meg a *Nation* vezércikkírója, s hozzáteszi, hogyha az idei nyár eseményei még nem is tekinthe-

ítéleteivel, a munkanélküliséggel, nyomorral, a gettó szörnyű zsúfoltságával és kriminális egészségügyi viszonyaival. Woody *Klein*, a városszociológia közismert művelője a *Ribicoff*-bizottság által összegyűjtött hajmeresztő anyagot ismerteti, s ebből kiderül, hogy az amerikai nagy-

A közel-keleti válság nyomában

Libanon keresi önmagát

A Bahas Abiad — vagyis a ...ehér tenger«, mert így hív...k Libanonban a Földközi...ngert — hullámai tajtékosan ...tnak neki annak a csipkés ...zegélyű földnyelvnek, amely...e Bejrút, a közel-keleti Ri...iéra luxusszállói épültek. A ...háskor zsúfolt tengerparti sé...ány most azonban *jóformán* ...res, és üresek a minden igény ...elégítésére felszerelt szállo-

A háború első napjaiban azonban nemcsak szolidaritási tüntetések voltak, hanem meg-indult a roham az élelmiszerüzletek és a bankok ellen. De a turistákra számító kereskedelem készletei elegendőknek bizonyultak, sőt bőven maradt még a raktárakban. Júliusban az üzletek nem az áruhiány miatt voltak üresek, hanem azért, mert akkor éppen min-

rázva jelent meg. A burzsoázia, a kereskedelmi körök, a nyugati világgal összefonódott pénzügyi tranzakciók haszonélvezői nem kis befolyással rendelkeznek a politikai élet...ben is. És Libanonban az a... különös, hogy ez az osztály megoszlás *vallási téren* is tü...röződik. A tőkés osztály és hozzá kapcsolódó kispolgá... rétegek főleg a maronita ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1967 OKT 7.

1021

BRONZ ÉS FESTÉK

Odakint szemerkélő eső, borús kevéset ígérő őszi nap. A kiállítási terem fehér falait éles villanyfény világítja meg, amely tompán csillog a talapzatokra állított szobrok fényes felületein. Fa- és bronzszobrok, kisplasztikák és domborművek fekete körvonalai élesen kiemelkednek a háttér fehérségéből. A falon ceruzarajzok, vázlatok, néhány ecsetvonással papírravetett tarka temperafestmény, inkább a műterem szabad, bohém levegőjét semmint, egy múzeumi kiállítás szigorú rendjét idézi!

Ferenczy Béni nemrég megnyitott tárlatán, az István király Múzeumban iskolásgyerekek csoportosulnak a szobrok között, fiatal tanárnő vezetésével. Az egyik sarokban idős bácsi áll. Szemüvege alatt merően nézi a falon élesen szembetűnő Bartók domborművet. A gyerekek halkan beszélgetnek, az öreg megtörli bepárásodott szemüvegét, és lassan a következő szobor elé lép. Újabb látogatók érkeznek, csendesen, mint mindenki, aki ebbe a terembe lép. Kint lassú egyhangusággal szitál az eső, sikos fényes, réteggel vonja be az utcák kövezetét.

A teremben megreked a csönd, a látogatók némán hódolnak a művészetnek. Ferenczy Béni nincs többé, de örökké pártolni fogja a művészetet emléke, s az anyag, amellyel dolgozott, a bronz és a festék.

B. G.

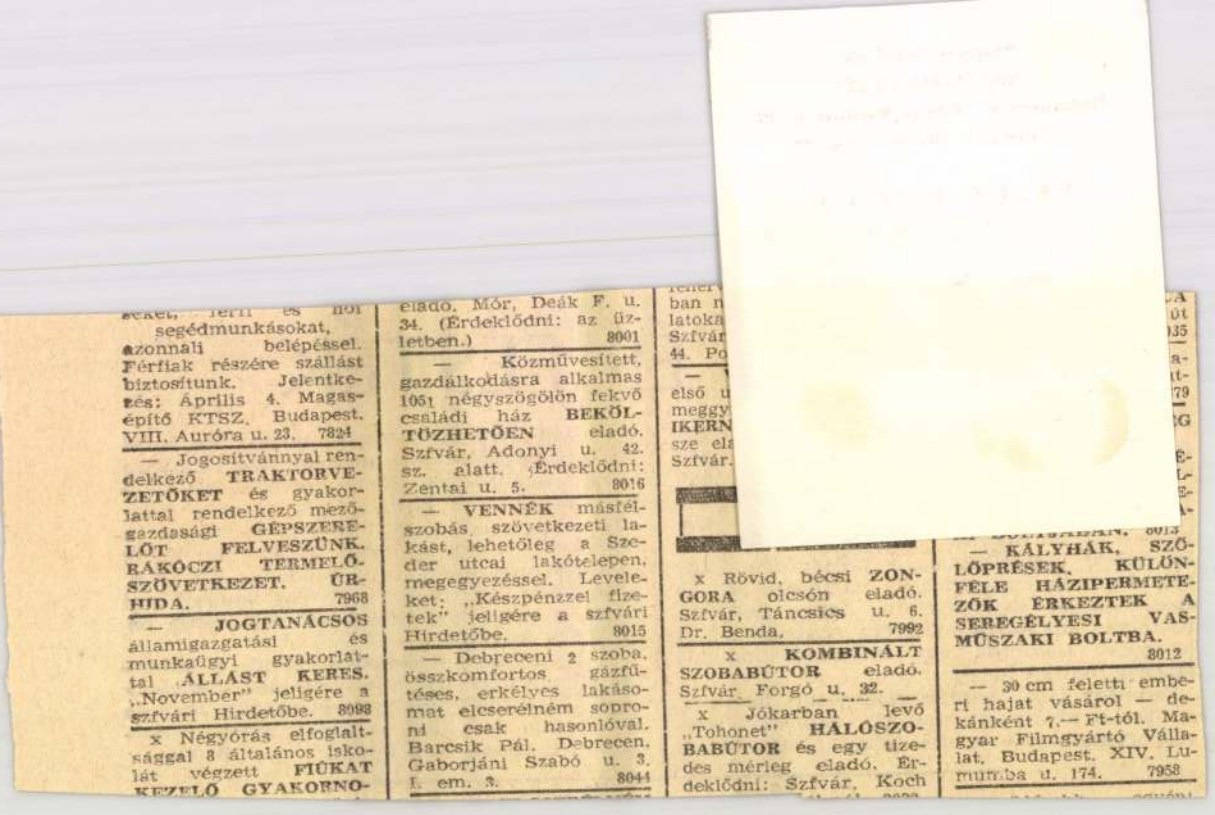

seket, férfi és női segédmunkásokat, azonnali belépéssel. Férfiak részére szállást biztosítunk. Jelentkezés: Április 4. Magasépítő KTSZ. Budapest. VIII. Auróra u. 23. 7824

— Jogosítvánnyal rendelkező **TRAKTORVEZETŐKET** és gyakorlattal rendelkező mezőgazdasági **GÉPSZERELŐT FELVESZÜNK. RÁKÓCZI TERMELŐSZÖVETKEZET. ÚRHIDA.** 7968

— **JOGTANÁCSOS** államigazgatási és munkaügyi gyakorlattal **ÁLLÁST KERES.** „November" jeligére a szfvári Hirdetőbe. 8098

x Négyórás elfoglaltsággal 8 általános iskolát végzett **FIÚKAT KEZELŐ GYAKORNO-**

eladó. Mór, Deák F. u. 34. (Érdeklődni: az üzletben.) 8001

— Közművesített, gazdálkodásra alkalmas 1051 négyszögölön fekvő családi ház **BEKÖLTÖZHETŐEN** eladó. Szfvár, Adonyi u. 42. sz. alatt. Érdeklődni: Zentai u. 5. 8016

— **VENNÉK** másfélszobás szövetkezeti lakást, lehetőleg a Szeder utcai lakótelepen, megegyezéssel. Leveleket: „Készpénzzel fizetek" jeligére a szfvári Hirdetőbe. 8015

— Debreceni 2 szoba, összkomfortos gázfűtéses, erkélyes lakásomat elcserélném soproni csak hasonlóval. Barcsik Pál. Debrecen, Gaborjáni Szabó u. 3. I. em. 3. 8044

ban n
latoka
Szfvár
44. Po

—
első u
meggy
IKERN
sze ela
Szfvár.

x Rövid, bécsi **ZONGORA** olcsón eladó. Szfvár, Táncsics u. 6. Dr. Benda. 7992

x **KOMBINÁLT SZOBABÚTOR** eladó. Szfvár, Forgó u. 32.

x Jókarban levő „Tohonet" **HÁLÓSZOBABÚTOR** és egy tizedes mérleg eladó. Érdeklődni: Szfvár, Koch

— **KÁLYHÁK, SZŐLŐPRÉSEK, KÜLÖNFÉLE HÁZIPERMETEZŐK ÉRKEZTEK A SEREGÉLYESI VASMŰSZAKI BOLTBA.** 8012

— 30 cm feletti emberi hajat vásárol — dekánként 7.— Ft-tól. Magyar Filmgyártó Vállalat, Budapest. XIV. Lumumba u. 174. 7958

SAJTÓFI
Budapest, V., Petőfi Sándor
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

1967 SZEP 1.

Ferenczy Béni

„Feleségem arcképe"

1021

Ferenczy Béni rajza

OLVASÓ MUNKÁS

a CSEPEL irodalmi melléklete

OVASÓINK, természetesen, nemcsak az írókhoz kerülnek közelebb, hanem elsősorban műveikhez. Ha Lengyel József itt jár, előtte és utána meggyorsul a Visegrádi utca, a Prenn Ferenc és tagjain keresztül, eleven kapcsolatba kerüljön szocialista irodalmunkkal. Részeként annak a tevékenységnek, melyről Kassák idézett levele szól: *„Ezt a hajtást ápolják tovább az ország népének szellemi gazdagságáért."*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1967 — 7.

NAGYVILÁG

Ferenczy Béni

1021

FERENCZY BÉNI HALÁLA

Lapzártakor kapjuk a fájdalmas hírt, hogy Ferenczy Béni, az új magyar szobrászat egyik büszkesége, a szuggesztív erejű, nagy alkotóművész 77 éves korában hirtelen elhunyt. Távozása pótolhatatlan veszteség a magyar képzőművészet és általában a magyar művészi kultúra számára. Művészi pályájának képét a Nagyvilág egyik legközelebbi számában igyekszünk megrajzolni.

nyainak befejezése után jogi tanulmányokba kezdett. Az irodalmi életben először 1945-ben jelentkezett, amikor az Új Hesztia című folyóirat közölte egyik novelláját. Attól kezdve folyamatosan jelentette meg könyveit, novella-gyűjteményeket és regényeket. Közülük a „Visszatérés" című regény 1953-ban, a Koszta Ourani, „A mi régi házunk" című regény pedig 1959-ben az állami díjat nyerte el. Legutolsó műve 1966-ban kiadott „Határ-

kiadás joga: copyright 1931 by Yale University Press and Coward-McCann, Inc. Copyright, 1959, 1967 by Thornton Wil-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

1967 JUN 20.

1021

HORIZONT

— Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas kiváló szobrászművész hamvait csütörtökön fél 12 órakor helyezik örök nyugovóra édesapja, Ferenczy Károly festőművész sírjánál a Kerepesi temető művészparcellájában.

Világ proletárjai, e

N

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JUN 17.
NŐK LAPJA

Ferenczy Béni

1021

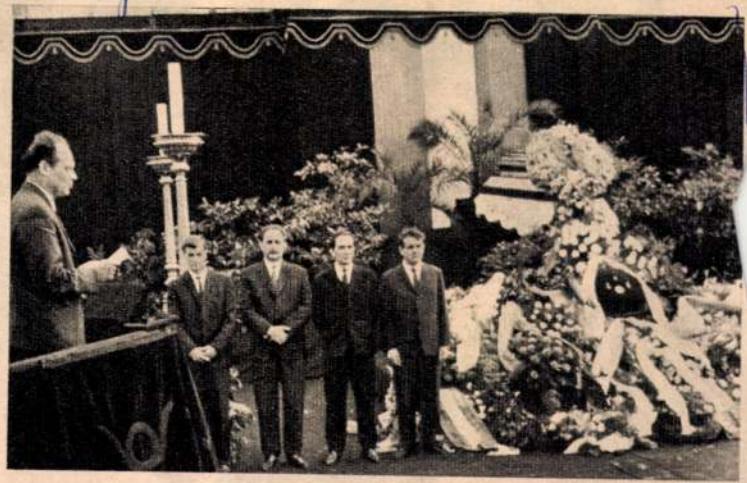

A Kerepesi temetőben nagy részvéttel búcsúztatták Ferenczy Béni Kossuth-díjas kiváló művészt. Képünkön Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke búcsúzik a halottól

bb. 9. ferenczy béni emlékkiállitás

vid lk/gy/cz 1021 1967. szeptember 24.

vasárnap ferenczy béni emlékkiállitás nyilt székesfehérvárott az istván király muzeumban. vigh tamás szobrászmüvész, az elhunyt mester tanitványa nyitotta meg a kiállitást és méltatta a lezárult életmüvet. az összesen mintegy ötven szobrot, érmet és grafikát bemutató tárlatot már az első órákban nagyszámu közönség tekintette meg. megjelent a megnyitón ferenczy béni özvegye is./mti/

.-.

Ferenczy Béla

bb.13. százegy kiskutya

vid/lk/il/cz

1967. szeptember 24.

vasárnap az ebtenyésztők egyesületének bács megyei csoportja kutyateszemlét rendezett kecskeméten. a négylábuak találkozóján 101 kutyát vettek számba. a ,,jobb családból származók,, küllemre is teszetős fajták, törzskönyvi ,,bizonyítványt,, kaptak./mti/

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 SZEP 21

1021

Ferenczy Béni: Anya gyermekkel

ami hosszú
eképpen a
ségét bizto-
elmélet és

vonását engedi meg. M
egyetértek Szűcs Ervinn
zal a megállapításával,
az entrópia kérdéseiről

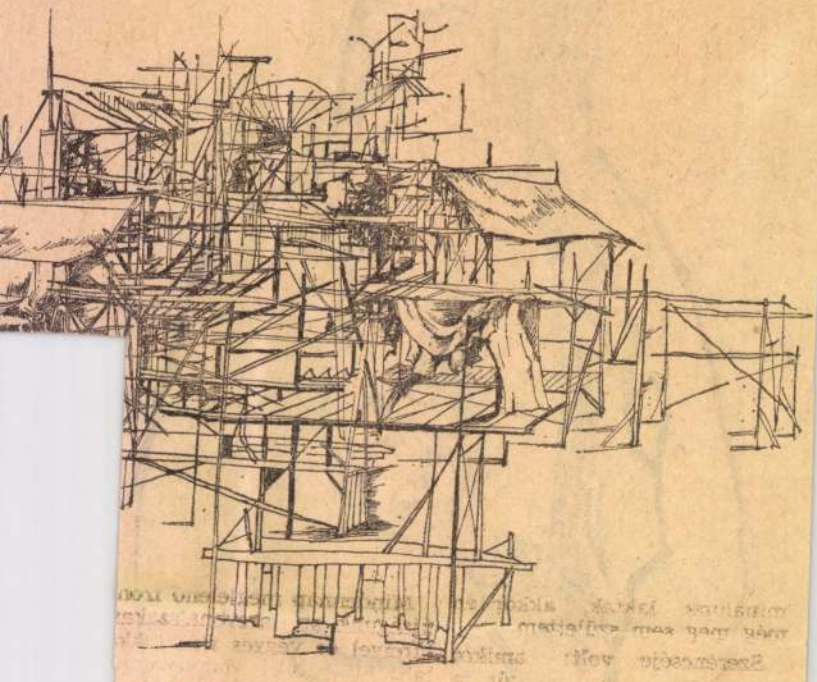

nke: Piac

(Folytatás az 1. oldalról)

veszi, egy pillanatra abbahagyja a kéregetést, arccal a fiú felé fordul, a szemébe néz — s ettől a tekintettől én tetőtől-talpig végigborzongok.

Nem tehetek róla, Appolinaire Marzibill-je jut az eszembe:

„Sokféle ember között éltem
Mindnél kettejük sorsa szebb"

Persze — félre a romantikával — nem a sors szép ebben a két kis emberben, ellenkezőleg, az förtelmes és vérlázító —, nem züllött kalandorok ezek, először koldulnak életükben, olyan tiszták, mint a reggeli harmat; mi vetette őket ide? — de az összefogásuk a sors ellen lenyűgözően gyönyörű. Mert a kislány tekintetében a feltétlen ragaszkodásnak,

JANCSI É
A CHAMPS

És a fiú valóban új erőr kapva folytatja a dalt, mé meg is vonaglik egy kicsi tánclépést imitálva, hog mutassa, milyen vidám: — szomorú kíntornásnak üre a sapkája.

De hiába mókázik, üres az övék is, egy árva centimes nem hull belé. S közben véget ér a dal, látom, tétovyáznak, egy pillanatig, folytassák-e rögtön, de aztán úgy döntenek, inkább megpihennek. Ismét a Metróbejárat peremének dőlnek — a fiú zihál, verejtékezik. Nem az éneklésben merült ki, a megpróbáltatásban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

1965 DEC 23.

Ferenczy Béni

1021

OLVASÓ MUNKÁS

Bartók keresztlevele

Ferenczy Béni: Bartók

Egy berlini hangversenyteremben a harmincas évek elején botrányos jelenetek játszódtak le. A koncerten modern szerzők, közöttük *Bartók Béla* műveit játszották, s a jelenlevő horogkeresztesek tüntetni kezdtek egyes komponisták ellen. A Völkischer Beobachter és társai megtámadták a hangverseny rendezőjét: *Else G. Krausst*, fenyegetően szemére vetették, hogy a „nem árja származású Bartók" zenéjét szólaltatja meg.

— A fajvédelmi hivatal — közölték a hangverseny rendezőnővel — hivatalosan megállapította, hogy Bartók Béla nem árja. Ezért művei a jövőben a Harmadik Birodalomban nem játszhatók.

— Bartók Béla magyar köznemesi család ivadéka — tiltakozott Else G. Krauss, de hiába.

Kénytelen volt a zeneszerző berlini kiadójához fordulni, hogy az szólítsa fel Bartókot — merőben üzleti okok miatt — árja származásának sürgős igazolására.

Bartók Béla „árja" volt, de eszébe sem jutott, hogy keresztlevelek után szaladgáljon. Vállat vont, zsebre tette a berlini kiadó levelét, és azt mondta barátainak:

— *„A nagymamám keresztlevele helyett a jövőben is kizárólag kottáimat vagyok hajlandó külföldre küldeni..."*

őművészek a

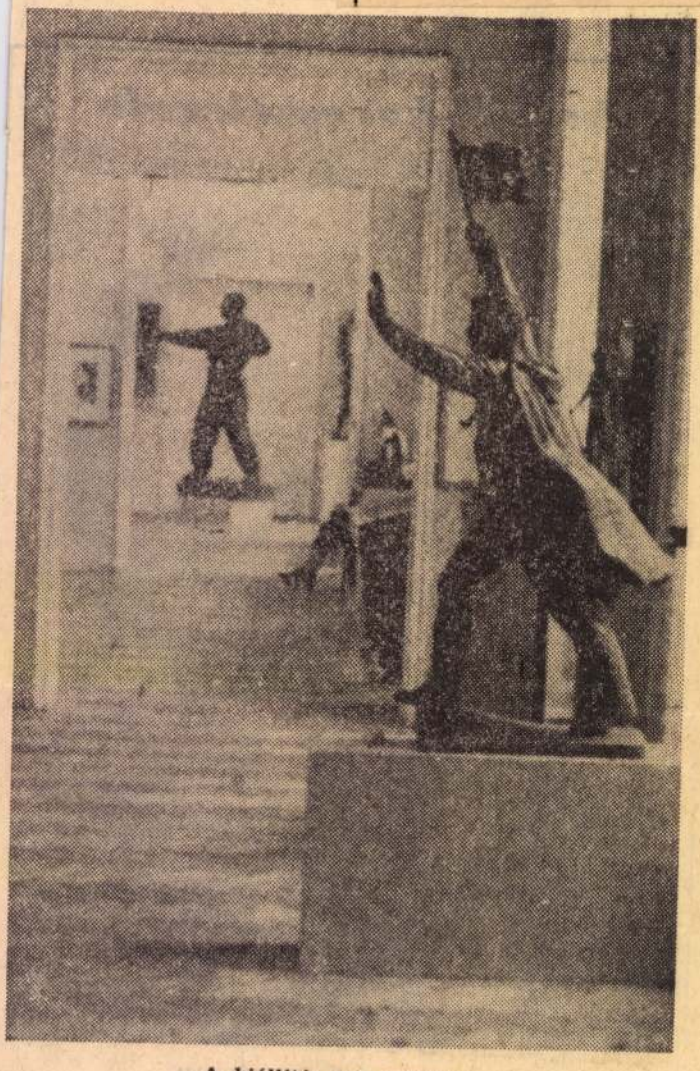

A kiállítás egy részlete

ink internacionalizmusát példázza — Farkas Aladár Vietnam-sorozata. Félelmetesen anyagszerű kisplasztikák, a vietnami szennyes háború borzalmait, a vietnami nép gigantikus küzdelmét mutatják be. Az egyik különösen megragadó: Rizsaratás a címe. Egy ember hajol le, sarlóval, gyűjti az „életet", a háttérben három egymásnak támasztott puska: az életet védeni kell, mert a fasiszta szörny újra emelgeti a fejét.

—fekete—

Búcsú az olvasóktól

olyasmit kérdezni, amire Ibolya ne adott volna pontos, kielégítő választ. Érdekes lenne kiszámolni, hogy hány kötet könyv fordult meg a kezén, hány olvasót szolgált ki a hosszú évek folyamán. Mondom érdekes lenne, de nem a hideg statisztikai számok a

1963

☆

1021

Začiatkom augusta bude otvorená v hlavnom meste Dánska Haage výstava z diel vynikajúceho maďarského sochára Béni Ferenczyho. 75-ročný majster následkom ťažkej choroby už od rokov pracuje len ľavou rukou. Na obrázku jedna zo sôch, zhotovená už ľavou rukou

meguli.

Samozrejme, že v… hospodárskych, soci… túrnych podmienkach… krajín je aj zamestna… dielna. Ich aktivita … skom živote je najv… chodnej Európe, v S… nej Európe a v USA… Európe i v Spojených … rických tvoria ženy … podársky činného oby… krajinách socialistick… dokonca 2/5 aktívnych… opak, v Latinskej Am… stupeň aktivity žien p…

LUDOVÉ NOVINY
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vysoké percento žien pracuje v poľnohospodárstve. V niektorých štátoch je ekonomická aktivita žien obmedzená takmer výlučne na túto oblasť. Sú to, pravda, väčšinou málo rozvinuté krajiny. V hospodársky vyspelých štátoch naopak vzrastá zamestnanosť žien v priemysle, obchode a v poskytovaní služieb a klesá počet žien, zamestnaných v poľnohospodárstve. K veľmi výraznému zvýšeniu zamestnanosti žien dochádza najmä … krajinách rieši rozličným spôsobom. Významnou pomocou je napríklad naše riešenie — postupné predlžovanie materskej dovolenky, osvedčuje sa však aj iný spôsob — práca na skrátený pracovný úväzok.

Najmä v priemysle vyspelých štátov pracuje veľmi mnoho vydatých žien v skrátenom pracovnom čase. Práca žien v skrátenom pracovnom čase je veľmi rozšírená najmä v Škandinávii, v Anglicku, Holandsku, NSR, v Spoje-

Képzőművészet-barátok köre

GYULÁN

A KÉPZŐMŰVÉSZETI ÍZLÉS fejlesztésének *módszertani részlet-kérdései jórészt kimunkálatlanok.* Pedig számtalanszor elmondjuk, hogy hódít a giccs, hogy a kortárs-képzőművészetet bemutató kiállításokon a látogatóknak csak kisebb része tud kvalitásbeli különbségekre „ráérezni", hogy a különböző művészeti ágak eredményeinek elfogadásában vagy elutasításában alig megmagyarázható következetlenség tapasztalható. Igaz, ezek is inkább *szólamok*, mint józan helyzet-felmérés többé-kevésbé egzakt *eredményei.* A summázó ítéletek ui. figyelmen kívül hagyják az előremutató mozzanatokat, s különösen azt, hogy az emberek jelentős része már elmozdult a konok előítélet pozíciójából, s *akarja* érteni a művészi alkotásokat. Éppen *ez a mind szélesebb körben jelentkező igény* teszi szükségessé, hogy a képzőművészeti ismeretterjesztés, az ízlés-formálás *újabb* módjain töprengjünk.

A „klasszikus" népművelési formák e téren tapasztalható eredményeit talán fölösleges is számbavennünk. Külön vizsgálatot érdemelne, hogy pl. *a művészeti ismeretterjesztő előadások olyan hatásúak-e*, mint azt a statisztikai adatok sugallják? Vagy: *a képzőművész körök betöltik-e elsőrendű hivatásukat, az ízlésformálást?* Mindezek kifejtése azonban elméleti síkra terelné ezt a beszámolót, pedig feladata éppen az, hogy a *képzőművészeti ismeretterjesztés gyakorlatának egyik kísérletéről* számot adjon.

GYULÁN a művészetek megbecsülésének sok szép példájára hivatkozhatunk. A huszas-harmincas években Gyula volt a Békés megyei képzőművészeti élet központja, s a *kollektív kiállításokat* rendszeresen itt rendezték. A harmincas években *nyári művésztelep* is működött a városban. Gyula napjainkban is a megyei képzőművészet egyik jelentős központja: a megyei művészek csoportja és a múzeum *évenként hat-nyolc kiállítást* rendez, s a közönségnek széles lehetőségei vannak a jelen képzőművészetének, illetve a klasszikus mesterek alkotásainak megismerésére. Figyelemre méltó az is, hogy az utóbbi években több országos érdeklődésre számot tartó szobrot állítottak fel a városban (pl. *Ferenczi Béni Petőfi szobrát).* Ezek ismeretében egyáltalán nem meglepő, ha a képzőművészet barátainak az utóbbi időben kialakult spontán *közösségéről* beszélünk. A képzőművészetet *érteni akaró* húsz-harminc érdeklődő örömmel vette a járási könyvtár vezetőjének, dr. *Némedy* Endrének a kezdeményezését: adjunk a spontán érdeklődés kielégítésének *szervezett* lehetőséget.

AZ VOLT A CÉLUNK, hogy *havonként egy alkalommal* határozott tematikájú, a beszélgetést irányító *bevezető* után kötetlenül beszélgessünk a modern művészet lényegi kérdéseiről, egyes alkotók értelmezésének-értékelésének vitatott kérdéseiről. Az ilyen tervekkel induló *klubestek* közönsége (pontosabban: közössége) a művészettörténeti tájékozottság tekintetében nem volt egységes, még akkor sem, ha az „értelmiségi" kategóriával próbáljuk az összetételt meghatározni. E kategórián belül azonban a tanártól a műszaki értelmiségig széles a skála. A közös jellemző tulajdonképpen *a megismerés-megértés akarása*, s ez biztosította, hogy az eddig megtartott öt összejövetel egyre növekvő érdeklődés mellett zajlott le.

A közösség igényeinek messzemenő figyelembe vételével kialakított program a következő témákat érintette. Decemberben *Koszta* Rozália gyulai festőművésznek *az izmusok lényegét* megmutató bevezetője után főleg *a képzőművészet és közönség viszonyáról, a művészetek társadalmi szerepéről* alakult ki beszélgetés. A vita ilyen vonatkozása könnyen érthető: a modern művészettel szemben legerősebben jelentkező ellenérzések az érthetőség nehézségei és a szokvány-gyönyörködtetés hiánya körül csoportosulnak. Az ezt követő összejövetelen — a bevezetőt ismét Koszta Rozália tartotta — *Picasso* életművének értékelése szerepelt. A téma megválasztását némiképp indokolta, hogy *a televízió műsorán akkortájt szerepelt a modern művészet nagy újítójáról készített kisfilm*, s ez pro és kontra állásfoglalásra kényszerítette az érdeklődőket. De ettől függetlenül is: a közönség a modern művészettel kapcsolatos problémák gyújtópontjában tudja Picassót. A februári összejövetel programjának is volt egy érdekes apropója. *Németh* Lajos közelmúltban megjelent *Csontváry monográfiája* ismét az érdeklődés előterébe állította az alkotó életművét. Csontváry egyénisége egyébként is kiváló lehetőséget biztosít az egyetemes és magyar művészet fázis-eltéréseinek, illetve paralel jelenségeinek számbavételére.

A KIBONTAKOZÓ BESZÉLGETÉS, melynek bevezetőjét *Szilágyi* Miklós múzeumigazgató tartotta, éppen arra keresett választ, hogy a Csontváry-értékelés eléggé rendhagyó története vajon nem a magyar és a nyugat-európai művészet fejlődésének aszinkronjával magyarázható-e.

Kovanecz Ilona művészettörténész tartotta a márciusi előadást. Színes diapozitívekkel szemléltette az *impresszionizmus* kialakulását, bemutatva a jellemző alkotókat, alkotásokat, különös figyelemmel azokra a stiláris vívmányokra, melyek napjainkig meghatározó erejűek. A kibontakozó vitában a művészet fejlődése

A szatmárököritói Fergeteges Együttes

A HVDSZ Bihari Együttes

A Vegyipari Szakszervezet Bartók Béla Együttese

ből való transzponálása korunkban még arra is képes, hogy *funkciót változtatva*, a paraszti életben természeténél fogva pusztulásra ítélt nemzeti kincsből nemzetközi elismerést kivívó, modern *színpadi művészetet* teremtsen.

EHHEZ A FUNKCIÓVÁLTÁSHOZ húsz esztendő alatt végig kellett járni az autodidakta képzés alap- és középfokú iskoláit, s bizony többször kellett benne „tanügyi reformot" csinálni. Maácz László bevezetője a funkcióváltásnak és egy-egy művészeti „felfedezésnek" az elemzésével jól rajzolja meg ennek a műkedvelő ágnak a művészeti — alkotói és interpretáló síkon egyaránt érdekesen jelentkező — fejlődését.

A Pécsett és környékén megtartott tizenegy műsorból három típus emelkedett ki, s ezek mintegy pillérei a művészeti ívnek. Elsöprő erejű élményt nyújtott ismét a mozgalom „forrása": *a népművészek műsora. Csombor* Endre verbunkja és forgatósa, a madocsai és szatmárököritói táncosok magávalragadó, gazdag tánckincse, a galgahévízi „négyesfogat" ízes dalolása, valamint a mátészalkai cigányegyüttes virtuóz szólói elgondolkoztató módon vetik fel, hogy mily kevéssé tesszük ezeket és a többi népművészetek ma még hozzáférhető kincseit szélesebb körben is ismertté. A jellegzetes szóló-műfajok területén is érdemes lenne alkotásaikat ugyanúgy értékesíteni, amint azt a díszítőművészet ágaiban tesszük. A film, a tv még nem aknázta ki eléggé ezeket. De még a népművelési keretekben folyó *ismeretterjesztés* és *oktatás* sem törekedett az utóbbi évtizedben arra, hogy legalább a táncegyüttesek vezetői és tagjai meríthessenek ebből az élményből. Pedig az elszürkülés, a stílustalanság elleni betegségnek itt van a legjobb ellenszéruma e művészetben!

HVDSZ Bihari Együttes
(Foto Jánosi)

A HÚSZ ÉV LEGSZEBB TÁNCAI című műsor is gondolatébresztő volt. Nagyobb elismerést és megbecsülést kelthet az, hogy — több mint egy egész estét betöltő időben — olyan *műalkotásokkal* rendelkezünk e művészetben is, melyek alkalmasak arra, hogy fiatalok százezrei növekedjenek rajtuk. Ma már a legjobb együttesekben a tanulással *egyidejűleg* műalkotásokat ismernek meg, tesznek magukévá. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi évek legjobb alkotásait már a bátrabb, biztosabb és — nyugodtan írhatjuk — a korszerűbb komponálás, mélyebb művészi ábrázolás jellemzi, mint a tíz-tizenöt évvel ezelőttieket. A műsor jól tükrözte, hogy most már nemcsak a két nagy alkotóegyéniség: *Molnár* István és *Rábai* Miklós művei jelzik a húsz év legszebb alkotásait, hanem a fiatalabb generáció — *Béres* András, *Falvay* Károly, *Novák* Ferenc, *Szigeti* Károly, *Timár* Sándor, *Varga* Gyula — néhány alkotása is *kiállta* az idő próbáját.

A továbbfejlődés érdekében legizgalmasabb volt az *Új utakon* című műsor. E téren a legkorábbi kezdeményezés: a néptáncban rejlő drámai erő megfogalmazása *Bodnár—Vass—Falvay* Sárga rózsa c. művében volt a legkifejezőbb. *Jókai* kisregényének ez a táncraköltése ma is megállja a helyét dramaturgiai, zenei és koreográfiai szempontból egyaránt, interpretálása az Építők Táncegyüttesénél magasfokú művészi élményt nyújt. Az utóbbi években jelentkezik egy újabb tendencia, mely a folklórt az alkotóművész érzelmi és gondolatvilágának kivetítésére használja fel. Így a néptánc formai

Ferencsy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307
1965 — 4

NÉPMŰVELÉS

körül csaptak össze a vélemények, ismét a művészetek társadalmi determináltságát hangsúlyozva.

Mindaz, amit a programból ismertettem, többé-kevésbé megfér a „klasszikus" népművelési formák keret[illegible]zött. Az újszerű mindössze annyi, hogy az elő[illegible]v a gyakran heterogén közönségre utalt előadások mellett *az eleve meglévő érdeklődésre illetve szűkebb közösségre alapoz.* Ez azonban még nem tenné a kezdeményezést „kísérletté" — országos méretekben. A program látszólag spontán kialakításában azonban komolyabb szempont húzódik meg, s ez az, amire szeretném ráirányítani a figyelmet. Utaltam az egyes témáknál az *aktualitásra,* ami, ha jól meggondoljuk, a *komplex ráhatás* igényét jelenti. A Picassóról készített TV-film pl. — önmagában — csak a kérdések megfogalmazódását segítette; ennél viszont *tovább* akarunk lépni. Ki kell tehát használnunk a kérdéseket, ezekhez kapcsolódva kell keresnünk az ismeretterjesztés *hatékonyabb* módszereit.

De az ismeretterjesztés komplexitásában — városunk lehetőségeit figyelembe véve — még tovább mehetünk. Említettem, hogy jelentős számú kiállítást láthat a város közönsége, ez a lehetőség azonban csak úgy válik tényleges hatóerővé, ha többoldalúan kihasználjuk. Ezt felismerve iktattunk a baráti kör programjába *tárlatnézést.*

ÁPRILIS 4-ÉN nyílt meg a gyulai várban a *VIII. Alföldi Tárlat,* mely érdekes és hasznos képet ad az Alföldön élő művészek munkásságáról. A kiállítást a baráti kör tagjai együttesen tekintették meg, elemezték, értékelték a látottakat, próbáltak választ keresni a *„hogyan hat rám?"* kérdésére. A kiállítások látogatásának ilyen aktív formája nem egyedülálló eset Gyulán, hiszen a kiállítás-megnyitókon — pl. *Aba-Novák* Vilmos grafikáit vagy *Gross* Arnold legújabb műveit bemutató kamara-kiállításokon — a spontán érdeklődés hasznos, lényeget-kereső beszélgetéseket kezdeményezett. Ezúttal azonban — a baráti kör aktivitásának jellemzéseképpen ezt is hozzá kell tennünk az elmondottakhoz — nem a megnyitás ünnepi alkalmához kapcsolódott a beszélgetés. Egy hétfői estén, 6 órakor jött össze a 30 főnyi érdeklődő a város központjától távol eső várban, hogy a kortárs képzőművészetről szót váltson.

Ebben a beszámolóban a képzőművészeti ismeretterjesztés lehetőségeiről, s az ilyen irányú tapasztalatokról akartam számot adni, arról a mintegy fél éves próbálkozásról, melynek során — a Gyulán élő művészek, a könyvtár, a múzeum és az érdeklődő közönség együtt, összefogva — a művészetet értő, illetve érteni akaró közösség kialakítására vállalkoztunk. Jól tudjuk, hogy lehetőségeinket még nem használtuk ki maradéktalanul, és *nem elégedhetünk meg* a harminc-ötven érdeklődővel. A következő években tovább szeretnénk lépni ilyen vonatkozásban is.

Szilágyi Miklós múzeumigazgató, Gyula

enti, hogy a
elmének családja, te-
társadalmi és ér-
pen azokból áll, akik
a pusztulásának. A
om humanista szár-
dolatvilág, társadalmi
llűckre is jellemző,
ebben a regényében
zottabb mint például
lképek néha oly két-
nem teljesen elfedik
nivalót. A fordítást

ságok irodalmainak
ritkán kapunk íze-
múltban kiadott *Mai*
ológiája mellett meg-
rvég irodalom egyik
k *Sigurd Hoel*-nek
Találkozás a mér-
Margit fordításában. A
enállás idejéről szól.
regénye egy sor
a visszaemlékezésen
és és a regényben
inak szövevénye. A
s váza talán nem is
hiszen a történelem
r ismert megoldást,
ácik, a velük együtt
A Találkozás a mér-
okkal inkább abban
azt igyekszik kide-
valakit népe árulói-
aló együttműködővé
knyomozó lélektani
ja szereplői életét,
rugóit, az esemé-
sát, míg megtalálja
at, amelyek külön-
ereplői mindegyiké-
, hogy Hoel belül-
lókat, s ez írói és
nem is kicsiny ak-
déka nem az, hogy
yüttműködők állás-
tasítsa, mint jelen
es és élvezetes, bár
tt történet tanúsága
atot sikerrel oldotta

i reminiszcenciákat
regénye a *Porgy és*
ton járó, nyomorék-
er koldus Porgy, és
ő vérbő prostituált
rshwin zenéje tette
pera szövegkönyvét
írták, de a szöveg-
npad, és zene poén-
i, nem sokat őriz-
otörténeten kívül, a
egyetlen igazán sike-
gy és Bess történe-
ságát, méltatlan kö-
agasodó szerelmük
a regényben kapjuk
l, a Törpe Harcsa-
eketék lakta valami-
en. Csak a magát a
azonosító író regé-
tjük meg, miért vál-
s ez a történet, túl-
az amerikai folklór
egy évtizedes kés-

cselekménye, szellemes iróniája valóban megérdemli a figyelmet. A regényből készült, és közeljövőben nálunk is bemutatásra kerülő film, melynek címszerepét Sophia Loren játssza, minden bizonnyal nagy hírverést jelent a regénynek.

A történet a nyolcvan évét ünneplő angol arisztokrata hölgy, Lady L. életéről szól. Az idős Lady, aki még mindig vonzó, a szellem- és a kultúra megtestesítője, az ünnepi alkalommal meséli el öreg hódolójának, a koszorús költőnek, élettörténetét. Ez az élettörténet azután valóban tarka, mert kiderül, hogy a köztiszteletben álló Lady, Párizsban mint egyszerű kis prostituált kezdte pályafutását. Gary nem egyszerűen frivol és meghökkentő történetet alkot, még csak nem is a 19. századi anarchista mozgalmakat akarja utólag bírálni, hnem szellemessége, iróniája minden bizonnyal a burzsoázián akar végigcsördíteni. A felszín és amit a felszín takar, ez az amit Romain Gary bemutat s ha a szándék és célkitűzés nem is teljesen eredeti és új, de ahogy a témát, Lady L. történetét megragadja, és szellemesen, szigorú zártsággal megkomponálja, az feltétlenül mai és modern. Fordította: K. Dániel Anna.

Csertői Oszkár

*

A kortársi világirodalom üzeneteire érzékenyen figyelő költőink s könyvkiadásunk együttes vállalkozása két jelentős újdonsággal gazdagította műfordítás-irodalmunkat, amikor a szürrealizmus utáni francia líra új útjait és lehetőségeit reprezentáló Jules Supervielle és Jean Follain költészetét legkitűnőbb műfordítóink tolmácsolásában hozzáférhetővé tette a magyar olvasóközönség számára. Supervielle válogatását és bemutatását, a kötet elé írt, pompás kis esszéjében Rónay György végezte el, aki már 1943-ban, a Magyar Csillag hasábjain hírt adott erről az irodalomtörténetté fakuló izmusok után „a világ hajnalát" kozmikus erővel és tisztasággal megidéző költészet létezéséről, melyben oly tisztán és őszintén cseng ismét a teremtett dolgok öröme, mint a világ, az élet első napján a mítoszok lüktetésében. Napjaink francia lírájának jellegzetes törekvéseit kifejező Follain világában pedig Illyés Gyula kalauzolja az olvasót, történetileg is áttekintve azt a bonyolult folyamatot, amely Baudelaire óta végbement az európai költészetben, és — többek között — „az élet képei" verseiben is megteremtette félévszázad költői forrongásainak és kinyilatkozta-

ÉLET ÉS IRODALOM
1963 NOV 16

1021

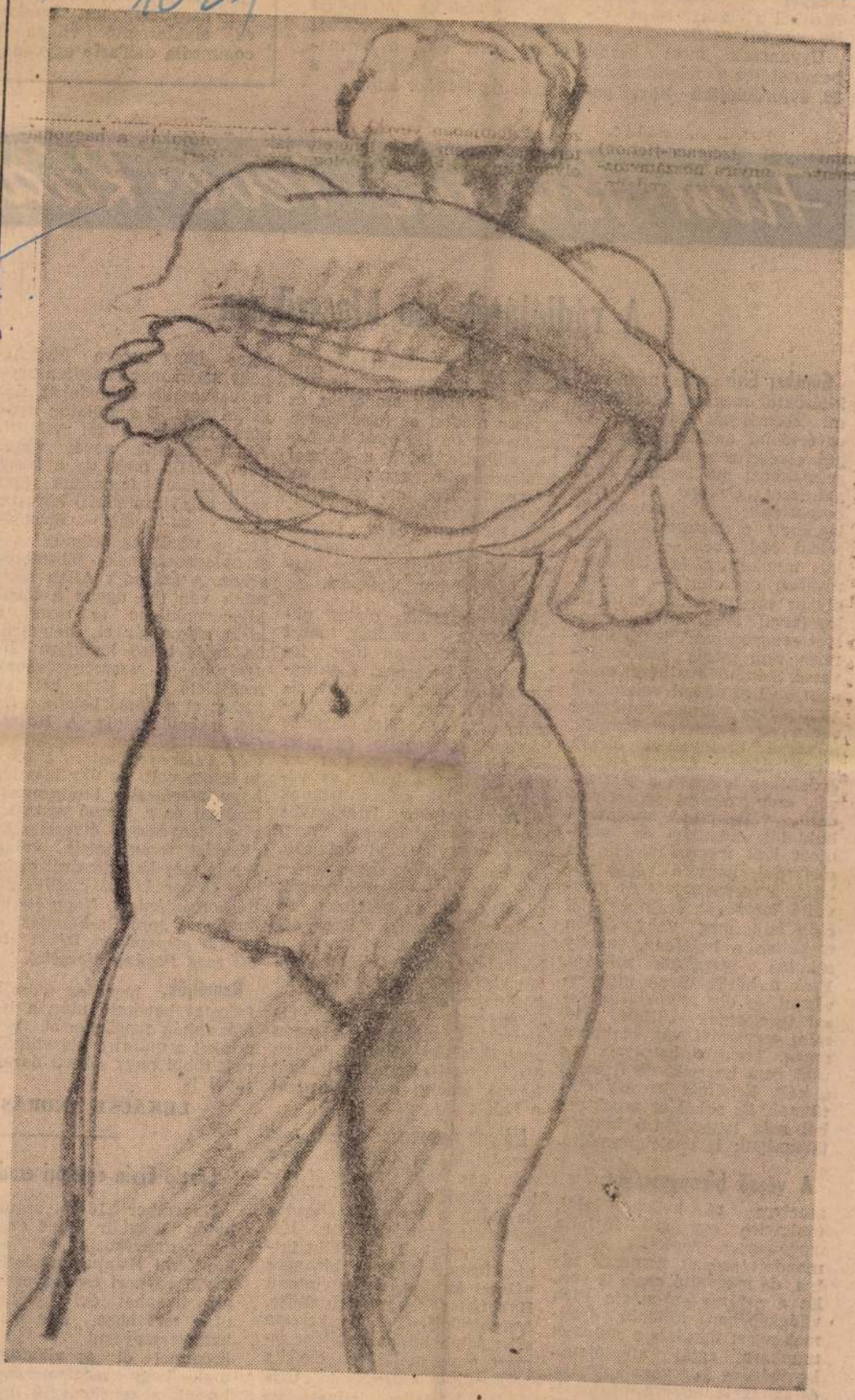

Ferenczy Béni: Akt

megyei képzőművészek. Ezekből a zsüri 88-at állíttatott ki.

Ugyancsak most került bemutatásra a felszabadulás 20. évfordulójára kiírt pá-

oda: *Móré Mi*
zsa Jánosnak és
Józsefnek. A
díjak közül csa
dik díj került k
azt *Berky Nánd*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 16.
Telefon: 188-296, 188-307

Film · Színház · Zene · Kad

A rádiójáték élő klasszikusa

Günther Eich útja nem volt kitérőktől mentes, a történelmi események logikája és egyértelmű antifasizmusa végül elvezette a haladó mozgalmakhoz: ma tagja a nyugatnémet „*Gruppe 47*" írócsoportnak, ami bizonyos világnézeti elkötelezettséget is jelent. Műveiben — dramatikus munkáiban és költeményeiben egyaránt — sajátos, olykor misztikusnak tűnő filozófiával találkozunk, amelyet szenvedélyes igazság-keresés tesz mégis rokonszenvessé. Szimbólikus hősei csaknem kivétel nélkül valamiféle vándorúton vannak, amelynek során az „üzenetet" keresik, a végső bizonyságot életük alapkérdéseire. Céljük elérése érdekében letérnek a járt útról, ezer veszélyt és szenvedést vállalnak: megannyi buktatót, elágazást és zsákutcát kell megpróbálniok, és előfordul, hogy a végső választ, a megnyugtató és megváltó igazságot csak a halál előtt lelik meg vagy éppen magában a halálban, amely minden igazságok próbája. Ezek a hősök olyan makacssággal, és oly szívós kitartással igyekeznek céljuk felé, mint megannyi vak ember a maga kopogó botjával: az utat nem ismerik, de ismerik a célt. Értelmét keresik életüknek. És ebből az aspektusból még tapogatódzó bizonytalanságuk is tiszteletreméltó.

A végső bizonyosságot,

amelyre rá kellene lelni, többnyire egy szó foglalja magában; a megtalált és kimondott szónak nemcsak súlya, de megváltó ereje is van. Ez a sajátos szó-mágia Eich világképében különös értelmet nyer: mindezt a művészi munkára, saját alkotótevékenységére is vonatkoztatja, és azt tarja, hogy a megfogalmazott gondolattal segíthet megváltani tévelygő embertársait. Ez a véletlen tette költővé, mert így személyesen szólhat a másik emberhez és sajátos módon ez tette éppen rádiószerzővé is, mert itt felhasználhatja mind a drámai hatóeszközöket, anélkül, hogy a személyhez szólás intim négyszemközöttiségéről le kellene mondania. Így játszik bele filozófiája még a műfajválasztásba is: így lett meggyőződéssel hangjáték-író.

Felületes bírálói olykor okkultistának mondták, mert hősei misztikusnak tűnő jelentéseket keresnek. Egy kalap alá vették az egzisztencialistákkal, mert a létezés értelmének és felelősségének kérdéseit feszegette, és mert úgy hitték, azt mondja: az élet értelme a halál; és végül gondolták szürrealistának is, mert olykor irracionális síkon, valóságközelinek nem mondható vízlókkal dolgozik. Mind e méltatók azonban — úgy hisszük — összetévesztik a szándékot az eszközzel, és szem elől vesztik, milyen cél szolgálatába szegődött ez a bonyolult gondolatvilágú szerző: aktív igazságkereső tétlen közönybe-fásultak között. Létbizonyosságot keres egy bizonytalan világban. A maga „mágikus" eszközeivel is az élet kézzelfogható valóságát keresi, amely segít leküzdeni a halált.

Nálunk nemrég bemutatott komédiája, az *Állatnak száz neve van* nem tartozik a legkiemelkedőbb darabjai közé, de talán a leginkább hordoz optimista mondanivalót. Hősének nem kell a halálig jutnia, hogy kérdésére bizonyos választ kapjon. Az egyiptomi Hakimot egy hang felszólítja, hogy induljon el, és keresse meg Allah kilencvenkilenc ismert neve mellé az eleddig ismeretlen századikat. Útja során képtelen helyzetekbe keveredik, amelyeken a titokzatos hang sorra átsegíti, hogy aztán maga kezdjen egyre vaskosabb kalandokat sugallni neki. E sugallatok nyomán bejárja a fél világot. Allah századik nevét végül nem találja meg, de a hang útmutatásait (mondjuk így: saját belső indításait) követve eljut az élet örömeihez, s végül ez örömök viszonylagosságának felismeréséhez. A századik Allah bennünk van (ha ugyan a többi kilencvenkilenc is nem), s ki-ki akkor jár el helyesen, ha saját belső hangjára figyel; ha a személyiségének megfelelő útat járja be: így juthat el a végső belenyugvásig, a boldogságig. A *Hajnal Gábor* fordította hangjátékot *Gál Péter* rendezte: számos jó ötlete volt, de úgy hisszük, hogy merészebb kontrapunktozással és a tempó gyorsításával lényegesen élvezetesebb előadást teremthetett volna. Így is meg kell dicsérni azonban *Gábor Miklós* intellektuális komédiázását, *Nagy István* öngúnyos „próféta-hangját" és kisebb szerepében *Dévai Hédit* meg *Pogány Margitot.*

Reméljük, hogy ez után az ígéretes bevezető után a Rádiószínház megismertet bennünket a műfaj e klasszikusának többi nagy sikerű darabjával is.

LUKÁCSY ANDRÁS

László Ervin egykori csoda

November 16-án, szombaton délután fél 4 órakor mutatkozik be az Egyetemi Színpadon László Ervin egykori csodagyerek, aki tizenhat évi távollét után tért haza. Bár nem hangversenyezni jött, örömmel él az alkalommal, hogy megismerkedhessék a zenekedvelő magyar fiatalokkal. Műsorán

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
1960 JUN 19.

117

Ferenczy Béni 70 éves

Hetvenesztendős Ferenczy Béni, a kiváló szobrász, a nagyszerű grafikus, nemes hagyományok folytatója, a klaszszikus szépségnek meleg emberséggel gazdagított megszólaltatója. Népünk szívébe fogadta, a nép állama Kossuth-díjjal jutalmazta a mestert, aki legutóbb Petőfi-szobrával bizonyította be, mennyire elevenen élnek szívében és elméjében a magyar nép forradalmi hagyományai. Szeretettel köszöntjük a hetven esztendeje született, több mint 50 esztendeje alkotó Ferenczy Bénit!

1960, június 19, vasárnap

lap

ILAP

árosból:

kirit Kisi

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1960 APR 2 2.

117

Ferenczy Béni rajza

11

perzselte le a haját s milyen borzalmak tagitották oly nagyra fiatal, világos szemét, amelyben már csak csönd van és csodálkozás. Ne kérdezd, hogy hívták, amikor még volt, aki nevén szólítsa őt.

Hiába is szólítanád a nevén, szavadat elnyelné a sziréna, az egyetlen hang, ami még megmaradt itt. Mert a villamosok már nem csöngetnek s az emberek torkát is nyirkos némaság tapasztja. Ha lehull egy alma, nem hallja meg már senkise. Magányosan őrzik néma szerveik zörejét a testek, nincs fül, amely a szívük fölé hajolna.

Nem dübörögnek a vonatok és elmentek a föld közeléből a madarak is. Csak a sziréna szól — mintha a fák és a házak, a remegő huzalok és a fényes sínek bocsátanák ki magukból a szaggatott üvöltést — mintha kicsapódott ablakokból és sötétbe nyíló szemekből sivítene.

Molnár József rajza

szekrényhez lép, kinyitja s a
Egy mintás nyári ruhát emel ki akasztóval együtt, lassan megforgatja maga körül, aztán közelhajol hozzá és nézi a mintát.

— Lepke. Zöld lepke.

Leteszi egy szék karfájára és most egy széles karimájú nyári szalmakalapot emel ki a szekrényből. Megtapogatja, nézi, aztán fejére teszi és a tükörhöz lép. Behúnyja a szemét és idegen hangon, az anyját utánozva mondja:

— Nem való még neked a kalap, kislányom, örülj a szép hajadnak.

Elfordul a tükörtől s az arca megkeményedik.

— Nekem már nincs hajam, anyám! Hadd járjak kalapban ezentúl...

És engedd meg azt is, hogy egyedül menjek táncolni most már, hiszen nagylány vagyok s te meghaltál úgyis.

A rádióhoz lép, csavargatja. A hangok káoszából könnyű, frivol táncdal hangzik fel és ő lépkedni kezd a ritmusra, mereven, mint első órán egy tánciskolában. Aztán megáll a szoba közepén és a német Márika dal szövegét mondja, keményen, tagoltan. Majd megrázkódik és elzárja a rádiót. Csukott szemekkel szólal meg újra, monoton litániaszerűen.

— Azt is engedd meg anyu, hogy meghívjam Pistát vasárnap uzsonnára. Nagyon rendes fiú, tudod, az önképzőkörben is tartott előadást és nemsokára érettségizni fog.

— Én megsütöm a kuglófot, majd megmondod hogy' kell és könnyű lesz, habkönnyű, mert úgy csinálom ahogy te szoktad, meglátod.

Fölnéz, a szeme most nyugtalan. Kinyitja a kredencet, csészéket vesz elő és fürge, röpködő mozdulatokkal megterít.

— Mindjárt itt lesz — suttogja és a falióra ra néz.

— Apa úgysem iszik kakaót, neki nem adok csészét. De a kuglófot ő is megkóstolja.

Megmerevedik, fülel az előszoba felé.

— Csöngetnek.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1960 FEB 19.

117

Látogatás Ferenczy Béninél

Munkatársunk ismét felkereste a beteg szobrászművészt. Utoljára tavaly áprilisban jártunk nála. Örömmel jelenthetjük: Ferenczy Béni a minap fejezett be egy kis szobrot, talán egyik legszebb alkotását. Kisfiú nyúlik fel egy fa ágra, kitáruló karral. Ugy hat, mint egy szép jelkép: vágy az elérhetetlen után. Ferenczy Béni életkedvét és erőre kapó, javuló egészségét köszöni az alkotás örömének.

A művész átnyújtotta a lap riporterének legfrissebben készült, még csak bal kezével rajzolt vázlatát. (Ezt a lap közli is.)

(Ország-Világ, 1960. február 17.)

mas

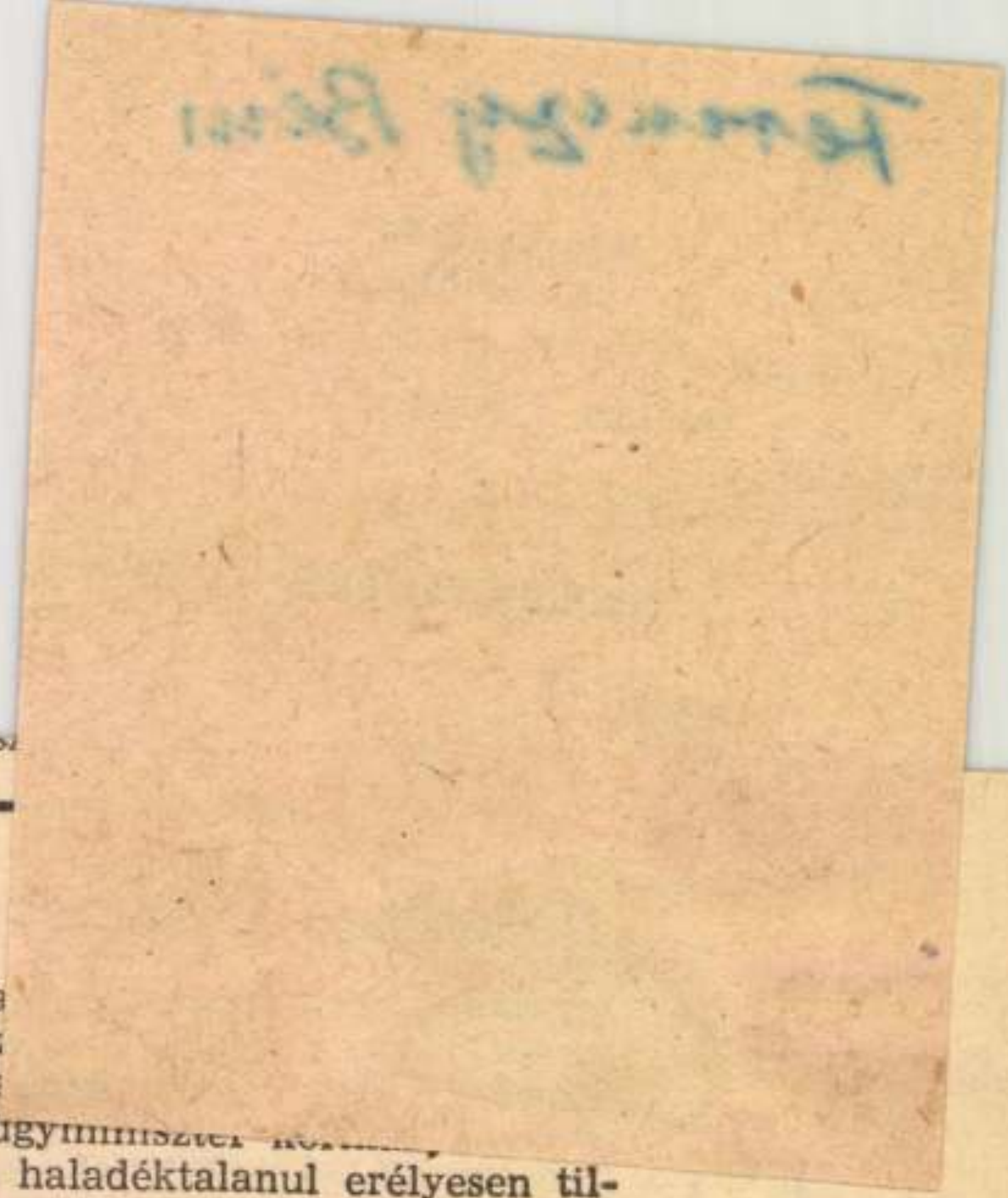

iai

luba
oko
Sz
külügyminiszter
ben haladéktalanul erélyesen tiltakozott az agresszió miatt Franciaország kormányánál.

---

ok nem osztja meg szövetségeseivel

áfolata

P Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1960 FEB 26

117

FERENCZY BÉNI rajza

A Thököly és Aréna út sarkánál, ott láttam először a kicsiny, friss temetőt, a nyírfákkal és a piros fejfákkal, 1945 februárjának végén. Önként jövő verssorokat róttam bele a füzetembe ezekről a fejfákról, ahogy néztem. Sok-sok piros fejfácska, alatta a hősök (óh fájdalmas nagyszerűség!) idegen földben, rögtől betapasztott szemmel, szigorúan oldalhoz szorított karral, és összetett sarokkal, mereven. Mint aki jelentést tesz éppen. Hiszen jelenthetik nyugodtan annak a nagy, roppant Valaminek, aki a tetteket számonkéri, hogy ők megtették a magukét, katonásan. Hogy az életet ölő, rettenes sárkányvarangyot eltiporták és levágták mind a száz fejét. És, hogy elmúlt a rém, s most jöhet az élet megint. A munka, az emberi, jó öröm; vagy az emberi bánat, ha úgy fordul. De a ronda szörny nem támad fel többé; s ha feltámadna, még a magja is, ott állanak a tö-

vidám ,kemény fiúk ideigle-
nes kis temetői, sorban. É
ott, a (ma már) Nagy Lajo
téren, ahol annyiszor megáll
tam; s megállok ma is eg
ponton és azt mondom ma
gamban: Itt pihent Szerge
hadnagy. Ezen a helyen pi
hent. Itt emelkedett a kics
piros fejfa, és ő alatta. Szerg
Joszipovics. Moszkvai tanít
és tüzér. Nem sokáig feküd
itt, mert egy tüzér nem sok
marad egy helyben. Elgördül
tovább, mulandó poraiban. D
mulhatatlan emlékű lényébe
itt van, ezen a helyen, ahc
a mindig meleg emlékezete
és a szívemet érzem. Szerge
Joszipovics, hadd beszélje
veled, rólad mégegyszer, mos
hogy a múltakra emlékezünk

FODOR JÓZSEF:

1965 JUL 4.1
1021

MŰTEREMBEN

„Büszke mélabú borong a szép fejen"

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú idő-

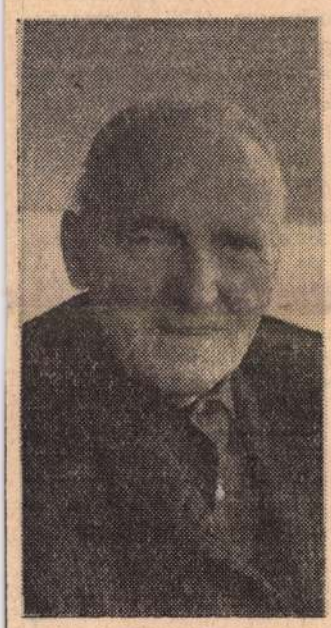

re szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

*

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti.

Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdagélményű fészkében tölti gyermekkorát. Tehetsége művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása után Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be.

Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is

(MTI Foto — Zinner Erzsébet felv.)

megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagyhajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centennáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Bénink mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekesét". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent elölről kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tűzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

d. t.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

Még beérik

Az árvíz sújtotta Győr-Sopron megyei területeken megkezdődött a talaj- és vetési munka. Kilencezer holdat már megmunkáltak a szövetkezetek és 6000 holdon vetettek. Az abraktakarmány-ellátásért nagyon célszerű lenne az elmaradt 10 000 hold kukoricának szánt földet rövid tenyészidejű kukoricával elvetni. Erre lehetőség kínálkozik. Mintegy hét vagon, rövid tenyészidejű kukorica érkezett a közelmúltban a Szovjetunióból megyénkbe. A kukorica tenyészideje 90 nap, tehát a beérés kedvező időjárás esetén még biztosított.

Kozmikus „utcasepro

1961. június 29-én a Kennedy-fokról hordozórakétát bocsátottak fel, amelynek egyszerre három mesterséges holdat kellett volna pályára juttatnia: két kutató- és egy navigációs mesterséges holdat. A fellövés nem egészen sikerült: a két kutató-műhold nem vált el egymástól és együtt kezdett keringeni a Föld körül. A rakéta viszont a műholdak leválása után hamarosan felrobbant. A szétfröccsent repeszdarabok a Saturnus gyűrűjére emlékeztető valamit képeztek bolygónk körül.

Az angol szakemberek számításai szerint jelenleg a kozmikus térben több mint 480 földi eredetű objektum van, s közülük csupán negyven „tevékeny" szputnyik. Különleges földi állomások figyelik e kozmikus „szemetet". Az ember kozmikus tevékenységének e „maradványai" bizonyos veszélyt jelentenek az űrrepülők számára. Igaz, ma még ez a veszély elenyésző.

A kozmosz még csak kevéssé „szennyezett", ám a külföldi szakértők véleménye szerint néhány évtized múlva „kozmikus utcaseprőkre" lesz szükség. (MTI.)

Tanácsi közlemény

Tanácstagok fogadóórái Győrött: Július 5-én: Zsegora Józsefné, Dózsa rakpart 11. alatt este 6—7 óráig. **Nagy Lajos** a Bercsényi Iskolában délután 5—6 óráig.

Július 6-án: Bittmann Ernő, Zrínyi utca 38. alatt délután 5—6 óráig. **Domokos Lajosné** a Nagy Jenő Általános Iskolában délután 4—5 óráig.

Július 7-én: Dr. Mohácsy Lajos a megyei bíróságon délután 4—5 óráig. **Danovits Lajos** a Lenin úti Általános Iskolában este 6—7 óráig.

Július 8-án: Dr. Jónás Imre a gyárvárosi pártszervezetben délután 5—6 óráig.

Tanácstagok beszámolói Győrött: Július 6-án: Domokos Lajosné és **Papp József** a Nagy J. Ált. Iskolában este 6 órakor.

Július 8-án: Ferstl László a szabadhegyi művelődési otthonban este 7 órakor.

Július 9-én: Dr. Maár Ferenc és **dr. Miklós Imre** a Lenin úti pártszervezetben este 6 órakor.

Soproni tanácstagok fogadóórái: Július 5-én: Mészáros Antal, Széchenyi tér 7. alatt délután 3 órakor. **Dr. Mészáros Gyula** a városi tanácson délután 4 órakor.

Július 7-én: Alföldi Gábor, Zrínyi utca 42. alatt délután 4 órakor. **Nagy Géza,** Új utca 28. alatt este 6 órakor.

Július 9-én: Baán Jenő a Hunyadi utcai Általános Iskolában este 6 órakor.

Július 10-én: Lukácsi József, Zárányi utca 22. alatt este 8 órakor.

Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett, édes fiúnk,

Mölczner György

elhunyta alkalmával fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek együttérzésükkel.

MÖLCZNER CSALÁD,
Mosonmagyaróvár.

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett feleségem, édesanyánk, nagymamánk,

Gera Istvánné

július 2-án, 75 éves korában elhunyt. Temetése július 5-én délután negyed 4 órakor lesz a győrújvárosi temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett testvérünk, FELEJTHETETLEN nagybátyánk és rokonunk,

Németh Vince

temetésén részt vettek, sírjára virágot vagy koszorút helyeztek. Külön köszönetet mondunk az elhunyt volt munkatársainak, a soproni SZTK dolgozóinak.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Értesítjük kedves vevőinket, hogy

bőrdíszmű boltunkat

Lenin út 25. szám alól KAZINCZY utca 6. szám alá helyeztük.

Nagy választék: kézitáskákból, bőröndökből, bőrdíszmű-árukból

GYŐR-SOPRON MEGYEI RUHÁZATI KISKERESKEDELMI VÁLLALAT

ADÁS-VÉTEL

Apróhirdeté

Felújított VW eladó. Érdeklődés: Abda, Bécsi út 25., Kozma.

Kitűnő DKW MEISTER-KLASS személygépkocsi eladó. Győr, II., Bálint Mihály utca 29.

Pannónia és oldalkocsi eladó. Szakács, Győr, Vágóhíd utca 3.

Olcsón eladók rekamié, szezlon, hálószoba, konyhabútor, ágyak, szekrények, Győr, Kisfaludy utca 34., Vörösné.

Szép IZS és **Panni** motorkerékpár eladó. Szakonyi, Győr, Árpád út 55.

Kőrösi mély gyermekkocsi eladó, Győr, Leiningen utca 16. (Vadászlaktanyánál.)

Háromajtós szekrény, konyhaszekrény, ágy, asztal, szék, szezlon, toalett-tükör, mély gyermekkocsi eladó. Győr, Köztársaság tér 13.

Vennék 600-as Trabantot. Környe, Állami Gazdaság, Bogár Zoltán.

Diófa háló, hármas tükörrel, külön ágyak, tvszekrény, asztalok részletre kaphatók. Várhegyi asztalos, Újpest, Jókai u. 40.

Erős szekér, új tengelyekkel, építkezéshez kiválóan alkalmas téglapajta eladó. Lövő, Galavits, resti.

3—4 tonnás tehergépkocsit bármilyen állapotban, de ép, jó alvázzal megvételre keresünk. Állatkórház, Szombathely, Zanati út 3.

Tulipánhagyma vegyesen szép színekben 1,50, nagy fehér jácinthagymák 8,— Ft. Szállításra előjegyzem. Járay agronómus, Lövő.

Eladók rekamiék, velencei tükör, állólámpa, hal akváriumok állványnyal, halászladik, kanárimadarak. Megtekinthetők: egész nap. Győr, Káptalandomb 5.

Hálószobabútor, kombinált szekrény, rekamié garnitúra, szezlon eladó. Győr, Kisfaludy utca 25., Korsósné.

50 köbcentis, kétszemélyes, teleszkópos Viktória motorkerékpár eladó. Győr, Buda utca 28.

INGATLAN

Kétszobás, kertes családi ház mellékhelyiségekkel Győrben, beköltözhetően eladó, részletre is. Leveleket „Augusztus" jeligére a Kiadóba. Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

Kétszoba-konyhás családi ház mellékhelyiségekkel beköltözhetően eladó. Érdeklődés: Győr, Kossuth Lajos utca 97., Tóth cipész.

Nádorvárosban Győr, Zrínyi utca 31. sz. alatt lévő társasházrész azonnali beköltözhetőséggel eladó. A lakás mérete: két és fél szoba-összkomfort. Csak igényesek jelentkezzenek. Megtekinthető délután 4—7-ig.

Kertes családi ház olcsón eladó. Ménfőcsanak, Sallai utca 4.

Koroncón kétszobás családi ház 400 négyöl kerttel eladó, győri lakásra elcserélhető. Érdeklődni Győr, Tanácsköztársaság útja 12. szám, 14 óra. Telefon: 19—62, Prager István.

Győri kis családi házat adnék örökbe, részbe kérek kétszobás összkomfortos szövetkezeti vagy szabad rendelkezésű lakást. Ajánlatokat: „Zsuzsi" jeligére a Hirdető Győr, Kazinczy utca.

Győrszentiványon a lomás mellett magas vadvésű házhely sürgősen eladó. Érdeklődni Bakonyi Ferencnél, 1. útsor.

Mosonmagyaróvár Kovácska utca 1. szám alatti kétszobás összkomfortos ház mellékhelyiségekkel eladó. Érdeklődés ugyanott.

Beköltözhető kétszobás családi ház Gyárvárosban eladó. Kenéz László, Győr, Klapka utca 16. Érdeklődés 16 órától.

Magasföldszintes beköltözhető lakás eladó. Győr, Hársfa utca 5. szám alatt. Érdeklődés: Győr, Kossuth Lajos utca 11,. 13—16 között.

Kétszoba-konyhás, kertes családi ház eladó Ménfőcsanak, Sallai utca 12.

Lövérekben 740 négyölcsös gyümölcsös kétszobás lakóházzal, egy bútorozott beköltözhető szobával eladó. Érdeklődés Sopron, Május 1. tér 1. fszt. 1.

Mélyépítési technikumot vég

útépítési gya

felvesz a Győri Köztiszt

Azonnal beköltözhető

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1965 APR. 18.

1021

„Büszke mélabú borong a szép fejen"

Ferenczy Béni csodája a művészet

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányár., festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készül, őt édesapjának arcképremeke örökíti meg nagyhajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művéssze rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk Európa-szerte ismerik már néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen." Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes hívéként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagyhajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centenáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hírdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekesét." És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Szinte mindent előlről kellett kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és gyöngédek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nem sokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

c. t.

A Diplomaták - Veszprémben

— **Mit vár ettől a bemutatótól?**

— *Örülök* — mondta kérdésemre *Peter Karvas* csehszlovák drámaíró néhány évvel ezelőtt Győrött — *hogy a Kisfaludy Színház műsorára tűzte darabomat.* Ismerem ezt a társulatot, több ízben láttam már.

Jó előadást várhatunk

tőle. És talán *azt is remélhetem, hogy más magyar színházzal is megismerkedhetek,* esetleg más darabjaim bemutatása révén is.

Győrött akkor Peter Karvas *Éjféli mise* című drámáját mutatták be, a szerző Győr vendége volt, arra is megkérték, hogy segítsen darabja rendezésében. Azután a győriek ismét találkoztak vele, de ezúttal már odafönt Pozsonyban és Nyitrán. A magyar színházaknak tehát már jócskán kialakult a kapcsolatuk Peter Karvassal, s ez a kapcsolat most tovább erősödik az által, hogy *a veszprémi Petőfi Színház is egy Karvas-darabbal mutatkozik be legközelebb, a Diplomatákkal.* Az Éjféli mise sikert hozott a győri színháznak. A Diplomaták azonban sokkal többször fordult meg a legkülönfélébb színpadokon, ez az érdekes, leleplező szatíra mindig, mindenütt erőteljesen vonzotta a

ban egy angol gyarmat nagykövetségén történt eseményekről szól, pontosabban szólva e követség személyiségeinek érdekes történetét rajzolja meg könynyed szellemességgel.

Megismerhetjük *Cox* ezredest, a közelkeleti angol gyarmat nagykövetét. Ez nem az az igazi gyarmati tisztviselő, valami más: humanista színezetű ember, kedvenc időtöltése a numizmatika. Felesége *Anthea.* „Együgyüségéről senki sem tudja, hogy az elmekórtani példatár egyik reprezentánsa, avagy csak attól hülye, mert azt hiszi, hogy ez így sikkes." Leányuk *Glória* csinos, akár egy filmsztár, de van egy hibája: időnként nagyon illetlen, kimondottan jóhírű férfiakkal, de rossz hírű szállodákban ...

Érdekes figurák a követségi tisztviselők. Érdekes és különleges figura a darabban *dr. Samardal ben Kaszim,* aki Oxfordban végzett és igazi férfiszépség. Jó lelkű, rendes lenne, csak az a baja, nehézsége, hogy komolyan veszi és hiszi az angol demokráciát.

Ezek a fő figurák.

Ilyenek eleve remek szatíra alapjai. Peter Karvas remekül élteti őket, remekül szövődik körülöttük a darabban sok érdekes, mulatságos helyzet. Hogy mit élnek ezek a figurák a darabon végig, úgyis bemutatja a színház, aligha kell most elmondanunk. Annyi bizonyos: *„mezítelen" gyarmati diplomatákká válnak a darab végére, ott állnak az ember kacagó ítélőszéke előtt.*

Kiváló szereposztásban láthatjuk a Petőfi Színház legközelebbi bemutatóját. Oliver Cox nagykövetet

a színház vendégeként

egyik közismerten kiváló, szeretett művészünk, *Kiss Ferenc* alakítja. Antheát, a feleségét *Farkas Anny,* Glóriát, a leányukat *Majczen Mária,* a nagykövetség első tanácsosát *Bicskey Károly,* a nagykövetségi személyi titkárt *Szabó Ottó.*

A Diplomaták bemutatója mindenképpen sikeresnek ígérkezik Veszprémben és a megye más helységeiben is.

— pozsgai —

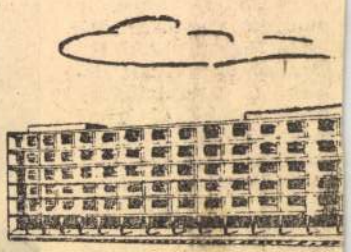

A zöld ág

— Majd a Viczenáék behozzák, — mondják s mi valóban, ha lehet, egy-két napot lefaragunk, egy-egy szint elkészítési idejéből.

Beköszöntött végre az igazi jó idő. A meleget hozó tavasz, amely ugyan mostani borúságával nem kedvez a sétálóknak, a tereken játszó kisgyermekek-

Ajkai magyarázzák...

az Ajkai Üveggyár vezetői

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 OKT 2

1021

Ferenczy Béni: Női fej

Kozmosz Könyvek

A Kozmosz Könyvek szerkesztősége, a Móra Kiadó formás ismertető füzetecskéje végén az olvasóhoz fordul. „Arra kérjük" — úgymond —, „szóljon hozzá itt bemutatott munkatervünkhöz, tegyen javaslatot további témákra." Hozzászólunk; örömmel, hogy nem kérdezetlenül.

S a jó és fontos ügy, azt hisszük, nem oktalanul-jogtalanul színezi „hozzáállásunkat". Shaw olyan tyúkoknak jellemzi a kritikusokat, akik minduntalan turkálnak, de csak akkor kotkodácsolnak, amikor szemétre lelnek. Ezúttal célszerű, ha tartózkodunk a jól jellemzett magatartástól. Nem mintha nem akadna némi kotkodácsolni való. A kérdés azonban megszokott esztétikai normáink útmutatásával nem egészen megközelíthető. Elsőbbségi joguk van a pedagógiai meggondolásoknak.

A sorozat gazdái tudnillik nem titkolják céljukat. Az „érett ifjúsághoz" szólnak, de — mint ez az ismertetésből s a sorozat anyagából is kiderül — nem bölcsészhallgatókhoz, az irodalom ismerőihez, rajongóihoz, hanem inkább az átlagos tájékozottságú, s az átlag alatti rétegekhez. Olyanokhoz, akik az irodalom élvezetét még csak vállalnák, de a megszerzésére, birtokba vételére fordítandó fáradalmat már nem szívesen. S még kevésbé az önálló igény kialakításának küzdelmét. (Mert azért ez az igazi, ez *mindenfajta* kapcsolat értéke: az *áldozat.*) Ezekhez a rétegekhez el kell juttatni a színvonalas, hasznos könyveket; talán életrehívják az értékes magatartást is. S a sorozat mostani konstrukciója erre alkalmasnak látszik. Az eredmények biztatólíthető", aminek a lényegéből fakad az áttetsző logika, anyanyelve a tiszta stílus, és nem nyűgös *szempontként* terheli? Nem hiszem, hogy *Brüning* Róma főposta című, a zsurnalisztikus érdekességkeltést nagyon is lapos, nevelőnős tanítgató célzattal vegyítő műve az eszményi híd irodalom s a nevelendő „középrétegek" között. *Soós Magda* Mindenki elutazott című regénye tagadhatatlan fejlődés az írónő életművének mértéke szerint, de valóban ennyire közügy ez a tény, hogy ekkora példányszámban kell tudósítani róla érettségire készülő tanulóinkat, vagy a leendő vegyészmérnököket, szakmunkásokat és állatorvosokat? (Az *Őszinte szó a szerelemről* című kötethez is volna néhány megjegyezni valónk — ezzel a kötettel azonban, épp ebben a lapban, egy másik írás foglalkozik.) Van aztán, hogy a könyv a maga nemében igazán jó — példának okáért a gondosan válogatott, vonzó küllemű Szerelmes Aranykalendárium, és ikerpárja, az Új szerelmes kalendárium, vagy *Máté György* Föniciai bor című csípős, mulatságos szatírakötete —, de nem érezzük evidensnek, hogy éppen ebben a sorozatban találtak nekik helyet.

A szerencsés fordulatot, azt hisszük, elsősorban a túlontúl általános koncepció világosabb körvonalazása hozta meg; igények és lehetőségek tisztázása és arányosítása. Egyfelől előtérbe kerültek azok a könyvek, amelyek, ha nem is a megformálás tartós értékeivel, de a fiatalok életének ismeretében, valóban „up to date" kérdések felvetésével továbbgondol-

akaratlanul is egy példás élet tanulsága. Legendákat fejt meg, megtalálja a kapcsolatot a történelem s a ma között. Az is indokolt — s még további lépésekre serkentő — kezdeményezés, hogy a szűkülő, egyre könnyebben bejárható világ megközelítését ismereteinket bővítő művek segítik. S ezek közül nagyon a sorozatba tartozik Randé Jenő angliai útinaplója, amelyben kellő teret szentel a fiatalok saját, sajátos problémáinak. A „zanzásított" Thibault család — maga Martin du Gard rövidítette, Jacques életére koncentrálva a művet — a remekművek ritka csoportozatának vonzó és nélkülözhetetlen képviselője a sorozatban, ami már önmagában is eredmény.

De még többet lehet várni attól a kezdeményezéstől, amely csökkenteni igyekszik a nevelő s a nevelendő közötti távolságot. Olyan művekre — például Kolozsvári Grandpierre Emil kiadás előtt álló regényére — gondolok, amelyek nem érik be irodalmi (vagy nem irodalmi) megfogalmazású instrukciókkal, nem egyenértékűek ennen szinopszisukkal, hanem a fiatalok élete ábrázolását tűzik céljukul, nem tévesztve összse pedagógiai vágyainkat a valóság tényeivel. Meghittebbé teszi ez a kapcsolatot a sorozat és olvasói között, hiszen a tervszerű nevelés folyamatának látványa — kivált az irodalomban — mindig bizonyos visszatetszést szül, ellenállásba ütközik, mert kiskorúsításnak tűnik.

S ezzel el is jutottunk a mai Kozmosz sorozathoz, tapasztalatok, kezdeti bizonytalankodások, és kezdeti lelkesedés, egynémely nagy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

PESTMEGYEI HÍRLAP
1965 DEC 9.

1021

FERENCZY KIÁLLÍTÁS HÁGÁBAN

A hágai városi múzeumban kiállítás nyílt, *Ferenczy Béni* szobrászművésznek 100 műalkotásából. A kiállítás december végéig marad *Hollandiában*, majd a tárlat anyagát 1966. elején *Brüsszelben* mutatják be.

mezőgazdasági termelőszövetkezetek 1965. évi zárszámadásáról. Ennek külön jelentőséget ad, hogy a gazdálkodás számbavétele mellett

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1965 DEC 10.

6

Röviden

A hágai városi múzeumban kiállítás nyílt Ferenczy Béni grafikáiból, kisplasztikáiból és érmeiből. A kiállítás december végéig marad Hollandiában, majd 1966 elején Brüsszelben mutatják be.

tlali erő
rcolunk

özponti Bizottságának

1021

„Büszke mélabú borong a szép fejen"

Ferenczy Béni csodája a művészet

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatalan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

•

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdagélményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai fotó készült, őt édesapjának arckép-remeke örökíti meg nagyhajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságát is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a huszas évek művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején

Ferenczy Béni
Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze
(MTI foto — Sziklás Mária felvétele)

négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mesterművel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagyhajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagyhatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centenáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekesét". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

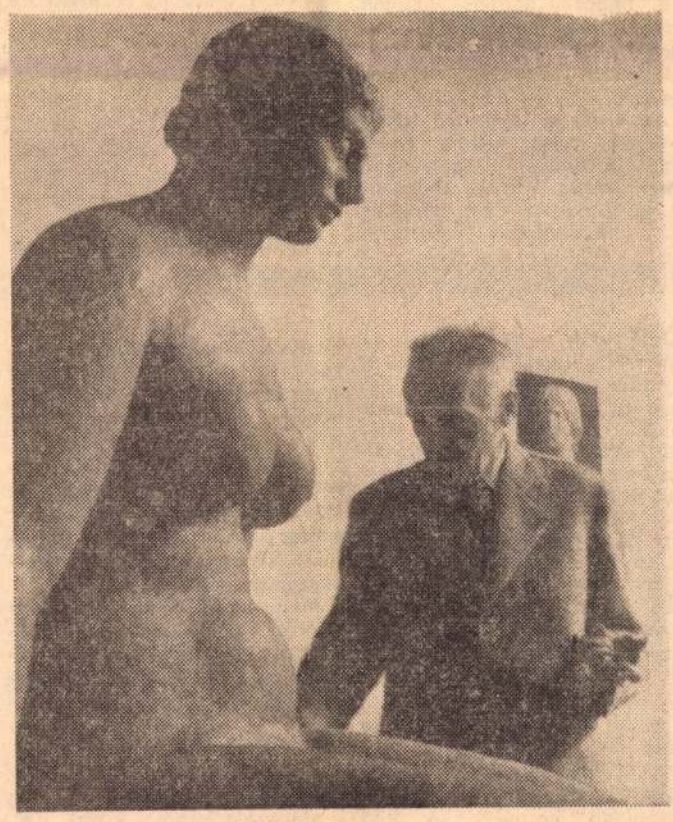

A kedvelt szoborral
(MTI foto — Zinner Erzsébet felvétele)

1956-ban sújtott le rá a betegség. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent elölről kellett kezdenie. Épen maradt balkezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan átlépte a hallgatás börtönének falait. A szál néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény balkeze alatt. Mai fiúfigurái szelídek és görögödek, klasszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes új művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyaidat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkás napjával új szépség születik.

I. t.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

I. VASZILJENKO:

Nem kitalált történetek

Egy rendőr elbeszélése

Mostanában ritkán büntetünk, elsősorban az öntudatra támaszkodunk. Korábban azonban gyakran bírságoltunk a helyszínen, csak a vidékiekkel szemben voltunk elnézőbbek. Láttam egyszer, hogy nem a kijelölt helyen haladt át valaki. Belefújtam a sípba, megállítottam és kérdeztem.

— Miért nem átkelőhelyen közlekedik?

— Azért — felelte — mert nem sajnálom az életemet — és kihívóan nézett a szemembe. Mindegy nekem akár Volga, akár Pobeda megy keresztül a testemen.

— Hát akkor — mondom — fizessen egy rubelt büntetésül. Elővettem a nyugtát, mire ő panaszosan megszólalt:

— Rendőr elvtárs, vidéki vagyok — mutatta a személyi igazolványát is.

— Ejnye — mondtam neki — az életed könnyen adnád, de a rubelt sajnálod?

Az optimista

Csodálkoznak azon, hogy ilyen idős korban is megőriztem életörömömet. Nem értem, miért? 75 éves vagyok, tehát már régen túl vagyok az átlagos életkoron, de azért minden újabb nap ajándék nekem. És miért ne örvendezzen az ember, mikor minden nap ajándékot kap?

Elhúzódó betegség

A háború idején nagyon sok előadást tartottak a tífuszról. Az egyiken munkatársammal együtt vettünk részt.

Az orvos a lappangó tífusz ismertető jelei között említette a kedvetlenséget, azt, hogy nincs kedve dolgozni az emberfiának. Az előadás után ismerősöm széttárta karját és rezignáltan mond:

— Nem is tudtam, hogy amióta élek, tífusz lappang bennem.

Hiába jajgatott

A technikust kórházba szállította a mentő: a szigetelés nélküli elektromos vezetékre esett. Nyugalanul forgolódott ágyában, jajgatott, belső égésre panaszkodott.

Este visszajött az orvos, aki kiszállt a helyszínre, hogy megtudja a baleset körülményeit. Az orvos láttán még erősebben jajgatott a beteg.

— Jó hír hoztam — kezdte az orvos. — A vezeték, melyre ráesett, nem volt áram alatt. Ön tehát éppenhogy egy kicsit megütötte magát.

— Igy lenne? — kiáltott fel a technikus. Én meg azt hittem... Szóval nem volt áram alatt a vezeték? Ez aztán a boldogság.

Abbahagyta a jajgatást, vidám lett, anekdotát mesélt a betegeknek és elhagyta a kórházat.

A gyónás

A kolhoz baromfifarmját dézsmálta egy asszony, ünnepek alatt azonban meggyónta bűnét Fjodor pópának.

Amikor a faluban megszűnt a templom, az asszony a szomszéd faluba ment gyónni. Megbánással mondta a szentatyának, hogy egy év alatt 30 csibét lopott.

— Fjodor atyával osztoszkodtál? — kérdezte a pópa.

— Hogyne, talán tizet is adtam neki.

— Akkor talán oldozzan fel ő, — mondotta a szomszéd falu pópája, ő az érdekelt. Nekem nem hoztál csibét.

Az asszony megmérgeskedett és a következő kolhozgyűlésen mindent őszintén elmondott.

A kolhozelnök megkérdezte a közgyűlés részvevőitől:

— Megbocsátjuk Lukerja Szidorovna bűnét?

— Mit csináljunk — hangzott a válasz —, meg aztán őszintén megevónta a kolhoznak, illik megbocsátani.

Lukerja Szidorovna, ha erről [illegible] a közgyűlésen."

A személyzeti osztályon

Az Ön jellemzését és önéletrajzát azonos személy írta. Szóval, a jellemzését is maga készítette?

— Igen. De hát ki ismer engem jobban önmagamnál?!

A barát

— Szemjon Petrovics! Jó napot, barátom! Foglalj helyet. Annuskám ma 30 éves, finom süteményt készítettek. No, de mivel kezdjük? Vodkával? Paprika pálinkával? Vagy inkább konyakkal nyissunk zöld utat.

— Köszönöm, de kénytelen vagyok kosarat adni.

— Hogy-hogy?

— Szigorúan, nagyon szigorúan megtiltották az italt — gyomorfekélyem van. Pár napja jöttem ki a kórházból.

— Enyje, ezt nem tudtam. Nem valami kellemes dolog. Egy pohárkával talán mégis megiszol? Ennyi a fekélyednek sem árt.

— Egy cseppet sem lehet. Az orvos szerint komplikáció is lehetséges. Ráadásul a szívem is vacakol.

— Hallgass csak rám. Egy professzor azt mondta a nagyanyámnak: Orvosság? — Nem kell komolyan venni. Szóval töltsek?

— Hagyd Péter Kuzmics, hagyd. Én ismerem magam: egyet iszom, aztán a többit nem számolom. Inkább ásványvizet kérek.

— Ásványvizet! Az is ital? Igaz, te tudod, csak hát nem illő. Vendégségbe jössz, aztán ásványvizet adjak. Meg aztán a likőr nem árt. Töltsek?

— Péter Kuzmics, nem akarsz te nekem rosszat. Minek erőlteted hát az ivást. Anélkül is elég gyomorbántalmam van.

— Én?! Rosszat akarok neked? Legjobb barátomnak?! Hiszen tűzbe mennék érted. Rendben van, nem teszek akaratod ellen, idd az ásványvizet . . . Vagy mégis töltsek? Tudod milyen konyakom van? 10 éves! Egy stampedlival mégis . . . citrommal. Annecsrűbbé vált a köd, mint az előbb. Úgy vergődött, mint a tejfölbe pottyant légy, amely nem tudja a felszínre lökni magát. Horváth nem volt már kezdő, de ilyen kegyetlen helyzetben csak a háborúban érezte magát. Azok közül való volt, akik mindenre hajlandók a bajtársukért. Még a háborúban ragasztották rá, hogy „az önfeláldozó Horváth". Némelyik még gúnyolta is érte.

— Elaludtak? — szólt hátra, mert nem birta már a szótlanságot.

— Mi az? — dünnyögte a férfi álmosan.

„Szerencsétlenek" — gondolta, s tovább fürkészte a gomolygó homályt. A köd nem akart elmaradni. Azt remélte, hogy Hatvantól a fővárosig tiszta lesz az idő. A számítása nem vált be. A szeme már fájt az erőlködéstől. A gondolatai összevissza csapongtak. Összeszorította a fogát és ismételgette magában: „Mennem kell, mennem kell..."

Szembe találkozott az első teherautóval. Az is alig cammogott. A két gépkocsi megkavarta a gödöt. Furcsa alakok hömpölyögtek az autója elé. Egész köd-század masírozott szembe. Később mintha tankok jöttek volna. Még a zugásukat is hallotta...

„Mi az? De csendben van a gyerek"! A hátrapillantó tükörben próbált tájékozódni. Senki sem mozdult.

Belényilallt a keserűség és a döbbenet.

— Vigyázzanak a gyerekre! — szólt hátra erélyesen. A fáradt szülők felriadtak. Mozdulásukra a gyerek is felnyögött. Egy ideig nyöszörgött, aztán elkezdett hörögni. Az anya elsírta magát.

Horváth önkéntelenül erősebben rálépett a gázpedálra. A kocsi nekilódult. Párméter után azonban kifulladt. Ilyen ítéletidőben életveszélyes a gyorsaság.

Már a főváros közelében jártak. Eddig baj nélkül megúszták. „Jöheine már a megigért mentő is" — motoszkált Horváth fejében a gondolat. — „Itt már vigyázni kell. Erre több a jármű."

Azon törte a fejét, hogy bekapcsolja a dudát. Igaz szabálytalanságot követ el, de duda nélkül karambolt okozhat.

A lakatlan területen tompán búgott a duda. Jólesett hallgatni a megszokott hangot.

Kis idő múltán motoros rendőr állta el a taxi útját.

A rendőrök lámpával integettek, hogy álljon meg. Horvát nem állt meg, csak lassított.

— Súlyos beteget viszek — kiáltotta az ablakon kihajolva.

A motoros járőr elmaradt mögötte. Fellélegzett, hogy ennyivel megúszta. Vagy mégsem? Idegesen nézett a visszapillantó tükörbe. Észrevette, hogy a rendőrségi motoros megelőzi. De a járőr nem állt meg. A gépkocsi elé kanyarodott. Ködlámpával világították meg az utat Horvát előtt.

Így már gyorsabban haladtak. A motoros „zöld utat" biztosított.

Beértek a városba. Horváth már úgy érezte, hogy ólomsúlyok nehezednek a szempilláira. Küszködött a fáradtsággal és az álommal.

A klinikán már várták őket.

Megállt [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
PESTMEGYEI HIRLAP

1065 APR 18
1021

PEST MEGYEI

KOSSUTH-DÍJASOK:

Ferenczy Béni

Az alkotó energia csodája! Így emlegetik évek óta barátai és tisztelői Ferenczy Béni művészi feltámadását. Dramatizálás veszélye nélkül nevezhetjük annak, ami vele történt. A betegség letörölt emlékezete lapjáról csaknem mindent, hosszú időre szavát vette és bénító bilincsbe verte mozdulatait. Ám ő nem adta meg magát. Az ember és a művész erősebbnek bizonyult minden megpróbáltatásnál. A világ szépsége, a rejtőző titkok felfedezésének öröme vezette vissza az életbe, s azóta, évek óta már, mintha egy új Ferenczy Béni, a régi magaslatokat is maga mögött hagyó, nagyszerű művész szórná ajándékait kiapadhatatlan bőséggel. Rajzait, szobrait, domborműveit és érmeit hazai és külföldi kiállítótermek közönsége csodálja, a kritika méltatja, s már a művészettörténet is vitathatatlanul időtálló értékként jegyzi lapjain. Államunk elismerése pedig az április 3-án átadott Kossuth-díj első fokozata. A legméltóbbak között jutalmazott nagy művészt szeretnénk most néhány villanásnyi képben bemutatni.

Édesapja neve a magyar művészettörténet egyik szép fejezetének lapjait díszíti. Nagybányán, festészetünk újjászületésének bensőségesen hangulatos, gazdag élményű fészkében tölti gyermekkorát. Míg a vele egykorúakról iskolai foto készül, őt édesapjának arcképremeke örökíti meg nagyhajú, makacs öntudattal néző gyermekként. A műterem örömei és gondjai, a művészvilág témái és kulturális élményei segítik, s meg is határozzák pályakezdését. Tehetsége is művésszé rendelte. Rajzol és fest, érmeket készít és bronzból mintáz. Mindenkitől tanulni igyekszik, a legjobbaktól a legjobbat. A hazai mesterek után Párizs következik, ahol az új törekvések tanulságait is a maga egyéniségének képére formálja, s viszi tovább művészetében. Már az első világháború előtt sikerek állítják nagyhírű édesapja mellé. Nagyobb anyaggal 1916-ban mutatkozott be először az Ernst Múzeumban, a Ferenczy-család kiállításán, amelyen Ferenczy Károly és három gyermeke, Béni, Noémi és Valér vett részt.

A Tanácsköztársaság bukása őt is száműzi. Csehszlovákiában él, majd Bécsben dolgozik, később pedig Berlinbe költözik. Európa-szerte ismerik már nevét, a húszas évek, művészi úttörésének világhírű képviselői a barátai. Ő azonban nem tud hazájától elszakadni. 1925-ben ismét kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. 1929-ben érmeket és rajzokat mutat be. Egyik érme az első szovjet ötéves terv ihletésére készült, egy másik pedig Lenint ábrázolta. A harmincas évek elején négy évet töltött a Szovjetunióban. A moszkvai élmények és tapasztalatok múlhatatlanul felszívódtak művészetében. Alkotásairól nehéz számot adni, hiszen a legjobbakból válogató album is vaskos kötet. Ferenczy Béni sokoldalú és nagyon gazdag művész, akinek életművéből ezt vagy azt kiemelni, külön hangsúlyozni, voltaképpen a többi mestermüvel szembeni igazságtalanság. Emlékeztetőül mégis hadd hivatkozzunk néhány munkájára, amelyet a művészi közvélemény is megkülönböztetett tisztelettel, szeretettel tart számon.

A Művész felesége című mellszobor a legszebb magyar portrék egyike. Ahogy Ferenczy egyik méltatója, Genthon István írja: „büszke mélabú borong a szép fejen". Bartók-plakettján, amely 1936-ban készült, a szellem tisztaságának, az értelem fölényének szenvedélyes híveként vállalt szolidaritást a nagy muzsikussal. A második világháború legsúlyosabb éveiben készítette Fiatalság című nagy hajú, tömzsi női aktját, az élet és az ember szeretetének keresett pátosz nélkül is nagy hatású hitvallását. Az elmúlt húsz évben is sokat és jelentőset alkotott. 1848 centenáriumára Petőfi állószobrát mintázta meg. Az ő Petőfije önmagába merülő, erőt gyűjtő férfi, a valósággal farkasszemet néző művész és forradalmár. Nincs benne semmi a lelkesség közhelyeiből, az olcsó érzelmességből. Ferenczy Béninek mindig szoros kapcsolata volt az irodalommal, s természetesen a kortárs költőkkel, írókkal is. Barátait, Juhász Ferencet, Pilinszky Jánost, Németh Lászlót megmintázta, s elkészítette a Babits-síremlék bronzdomborművét, az ifjú dalos sugaras alakját, amely a költő szavait hirdeti: „Nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli az énekesét". És hány szobrát, plakettjét, grafikáját kellene még említeni...

A betegség 1956-ban sújtott le rá. Fölépülése hosszadalmas volt. Barátai aggodalmas szívvel, féltő szeretettel figyelték küzdelmét az újrakezdésért, a megszólalásért. Szinte mindent előlről kellett kezdenie. Épen maradt bal kezébe vette a mintázófát, így látott újra munkához, amely hamarosan áttörte a hallgatás börtönének falait. A száj néma maradt, de beszélt helyette a vonal, a szín. Ferenczy Béni nyugodt és kiegyensúlyozott. Ma már néhány szót beszél is, de vallani igazán műveiben tud és akar. Újra fogalmazza a világot, megismétli, kiteljesíti régebbi témáit, érzés- és gondolatvilágának jellegzetes motívumait. Azelőtt is gyakran mintázott kisfiút, kamaszt, törékeny ifjút. Most ez a téma is megújult serény bal keze alatt. Mai figurái szelídek és gyöngédek, klaszszikus harmóniában fejezik ki bensőséges, közvetlen kapcsolatát mindennel, ami emberi. Egyszerre idillibb és tragikusabb Ferenczy Béni új, s már nemsokára évtizedes művészi korszaka. Poklot megjárt férfi megpróbáltatásainak, hamvasztó tüzekben edződő bizalmának, igazságszeretetének, optimizmusának jele az új plakettek, rajzok, kisplasztikák sora. Illyés Gyula versben köszöntötte: „Leheld anyagodba esendő vágyainkat, alakteremtő!" — kérlelte a művészt, s a válasz nem maradt és nem marad el. Ferenczy Béni tovább dolgozik, s minden munkásnapjával új szépség születik.

Dersi Tamás

Falu Tamás

Szétszedhető házgyár

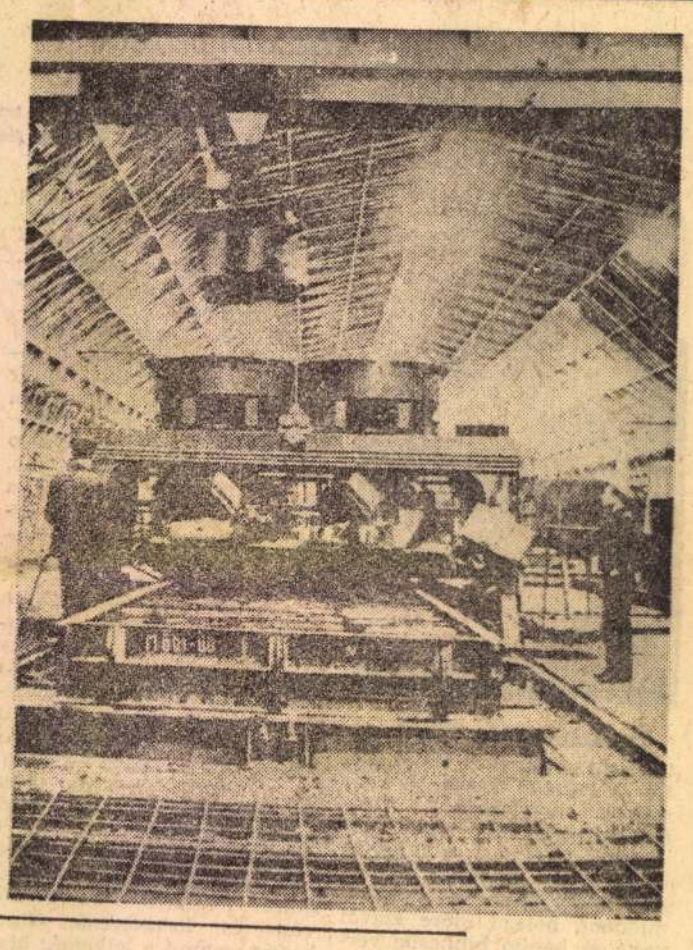

A podporozsszki fémipari kombinátban szétszedhető házgyárakat készítenek. A képünkön látható panelgyártó berendezést a burstini vízierőmű dolgozói városának építésénél próbálták ki. Az új szovjet házgyár kitűnő munkát végzett és különösen az új települések építésénél nyújt majd nagy segítséget a gyorsan felszerelhető épületelemgyártó berendezés.

Reklámkampány Daimler–Benz új Mercedese érdekében

Helmut Schmidt, a Daimler-Benz művek eladási igazgatója kijelentette, hogy „el akarja oszlatni a gépkocsivezetők félelmét az új Mercedes 600-tól", amelynek súlya meghaladja a két tonnát, ára pedig 56 500 márka. A vevőknek, illetve sofőrjeiknek kétnapos ingyen tartózkodást kínál Stuttgartban, hogy megismerkedjenek az „elnök-vezérigazgatók új autójának" műszaki berendezéseivel.

Atomtájékoztatás — telefonon

Párizsban három esztendeje működik az atomügyek telefontájékoztatója. Eddig nem kevesebb, mint tizezer érdeklődőt elégítettek ki.

Statisztikai felmérésekből kiderül, hogy a tizezer ember közül, akik az ETO 31—92 számon nukleáris problémákról érdeklődtek, 20 százalék puszta kíváncsiságból, 19 százalék iskolai feladatainak megoldására, 13 százalék egyetemi tanulmányainak kiegészítésére, 6 százalék általános ismereteinek bővítésére törekedett. Az érdeklődők 30 százaléka közgazdasági szakember, 12 százaléka technikus volt.

Jack London utolsó könyve

1964. végén jelent meg az USA-ban Jack London utolsó könyve „Intézet a bűnök számára". Röviddel halála előtt írta és csak kétharmad részben fejezte be. Jack London még maga adta át a kéziratot Sinclair Lewisnek, aki azonban szintén nem tudta befejezni. Jack London halála után a befejezetlen regény kézirata, az író többi hagyatékával együtt egy kaliforniai intézetnél letétbe került. Sok sikertelen kísérlet után most Robert L. Fish amerikai író, számos kalandos regény szerzője, megírta London művének befejezését.

TAVASZI HÍREK A MÉHEKRŐL

1.

A nappalok most már annyira hosszabbodnak, hogy 12 óránál többre nyúlik a világosság. Akik nem foglalkoznak méhészettel, bizonyára nem tudják: a méhcsaládok életében milyen fontos szerepet játszik a nappalok hosszabbodása. Lehet kint kemény hideg, a méhkirálynő „tudatja"", hogy ez már csak üres fenyegetés: jön a tavasz. A népes családokban a királynők megkezdik a petézést.

A dolgozók ilyenkor még nem nagyon mozognak,

egymást melegítve telelő csomóban élnek a kaptárban. Ha túl korán rakja le petéit a királynő, megtörténhet: egy-egy hideghullám újabb összetömörülésre készteti a dolgozókat s a méhcsalád a friss fiasítást melegíti. Annyira, hogy a telelő csomó nem hajlandó a fiasítást tartalmazó sejteket elhagyni és akár

a szomszédos lépben lévő élelem után menni.

Akár éhen is veszhetnek a méhek ilyenkor a fiasítás védelmezésében. A méhészek tartósabb, erős lehülés esetén ezért egy-egy tenyérnyi cukorlepényt adnak a telelő csomóban lévő méheknek.

Az első komolyabb meleg napokon, amikor a nappali hőmérséklet eléri a 10—12 fokot,

sor kerül a méhek tisztuló kirepülésére.

Ilyenkor a méhész nem bolygatja a kaptárt, hogy a megtelt vastagbelű méhek a zavarás hatására ne ürítsenek, s ne mocskolják se egymást, se a lépeket. A kaptárak első tavaszi átvizsgálását csak akkor szabad elvégezni, amikor a méhek már rendszeresen röpködnek, s a hőmérséklet már 15—16 fok. Ekkor kell a méhésznek tájékozódnia a családról, a fészket a létszámnak megfelelően megszűkíteni, élelemhiány esetén etetőket elhelyezni.

2.

Kevesen gondolnak arra, milyen jelentős méhészeti szempontból a fűzfa. A legkorábban virágzó fáink közé tartozik, s egy-egy nagy fűzes tekintélyes méhlegelő, amely annyi mézet adhat, hogy az akácvirágzás idejére megerősödnek a méhcsaládok. Ez egyébként a legnagyobb jelentősége, s ezért érdemes — főleg a Duna, Tisza és a Körösök mentén — a fűzesekbe vándorolni.

3.

Nyilván nem tévedünk, amikor azt állítjuk: a méhészeken kívül senki se gondol arra, hogy a méhek betegek is lehetnek, élősködők pusztítják őket. Egy veszedelmes méhbetegség például az u. n. költésrothadás. Meglepő viszont az a híradás is, hogy az ilyen betegségben szenvedő méhcsaládokkal Tetran-port etettek (1 grammnyit) és az etetés után két héttel a család már egészséges volt, a királynő normálisan fiasított.

Koroknay István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

1965 JÚN 27.

ÚJ EMBER

Ferenczy Béni 75 éves

A hazai képzőművészet egyik legkimagaslóbb alakja, *Ferenczy Béni* kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész 75. születésnapját ünnepli. És ünnepli az egész magyar társadalom, s annak keretében mi katolikusok is. Rendkívül gazdag és sokoldalú művészi alkotó munkásságából hadd emeljünk ki két különösen szép egyházművészeti alkotást. Az egyik a budapest-belvárosi plébániatemplom keresztelőkútja, fedelén egy csodálatosan finoman cizellált bronzplasztika: Krisztus megkeresztelése. A másik pedig a pesti Szent István bazilika márványba álmodott Kis Szent Teréz szobra, amelyben megkapó harmóniában jut kifejezésre a szent karmelita apáca egyszerűsége, s ugyanakkor e földi létből valóban kimagasló, mintegy felszökkenő egyénisége.

Ferenczy Béni személyében nemcsak a kiváló művészt ünnepelhetjük, hanem a lélek erejének valóban csodálatraméltó tanúságát is. Mintegy évtizede súlyos agyvérzés érte, jobbkeze megbénult és elvesztette beszélőképességét. Hallatlan akaraterővel megtanult balkézzel rajzolni, festeni, mintázni ugyanolyan művészi módon, mint régen. Egész életének bizonyára ez a legnagyobb művészi teljesítménye: az ihletett lélek diadala a hűdéses test felett!

egyikünk hivatását éppúg
meghatározza az, hogy má
soknak mennyire van szüksé
ge ránk, mint az, hogy ne
künk mennyire van szüksé
günk más emberekre és Is
tenre. Habár szükségszerűsé
gekről beszélek is, nem szán
dékozom ezzel kizárni a szel
lemi szabadság akadályozatla
gyakorlását. Ha a papságr
kapok hivatást, ennek oka le
het, hogy az egyháznak pa
pokra van szüksége és ezér
szüksége van rám. De lehet a
is, hogy saját békességem
szellemi egyensúlyom és éle
tem boldogsága függ attól
hogy pap legyek. De amint a
egyház nem határoz pappá fo
gadásomról csupán azon a
alapon, hogy szüksége van pa
pokra, ugyanúgy én sem kény
szerülök pappá lenni pusztár
lelkiállapotom nyomásszerű
indítékai miatt.

A szabadság, amely a pap
hivatások választásánál meg
nyilvánul, Istenben rejlő misz
térium. Olyan titok ez, amely
Isten gondviselésének homá
lyából nyúlik ki. Néha nem
arravalónak tűnő embert vá
laszt ki és fogad »Krisztus
másá«-ul és néha visszautasít

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP
JÚN 5

Ferenczy Béni

Megjelent a Jelenkor júniusi száma

A Pécsen megjelenő irodalmi és művészeti folyóirat új száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Új verseivel jelentkezett többek között **Csorba Győző, Pál József, Simor András** és **Székely Dezső. László Anna** és **Nagy-Tóth Lajos** novellái mellett közli az új szám **Thiery Árpád Aktaszám: B—1507/1964** című dokumentumjátékának szövegét, amely nemrég hangzott el a rádióban.

A képzőművészeti tanulmányok közül kiemelkedik **Dévényi Iván** írása a 75 éves **Ferenczy Béniről.** A folyóirat legszebb illusztrációi is az ismét Kossuth-díjjal kitüntetett kiváló művész rajzai közül kerültek ki.

Jelentős színházi eseményekről is tájékoztat a júniusi Jelenkor: három írást olvashatunk a legjelentősebb budapesti és pécsi bemutatókról.

Az Ifjúság és művészet-rovatban **Kolta Ferenc** jelentős tanulmányának első részét olvashatjuk **Húsz év ifjúsági irodalma** címen.

A Jegyzet és Szemle többek között a felszabadulás 20. évfordulójára megjelent lírai antológiáról s az újabban megjelent könyvekről nyújt tájékoztatást.

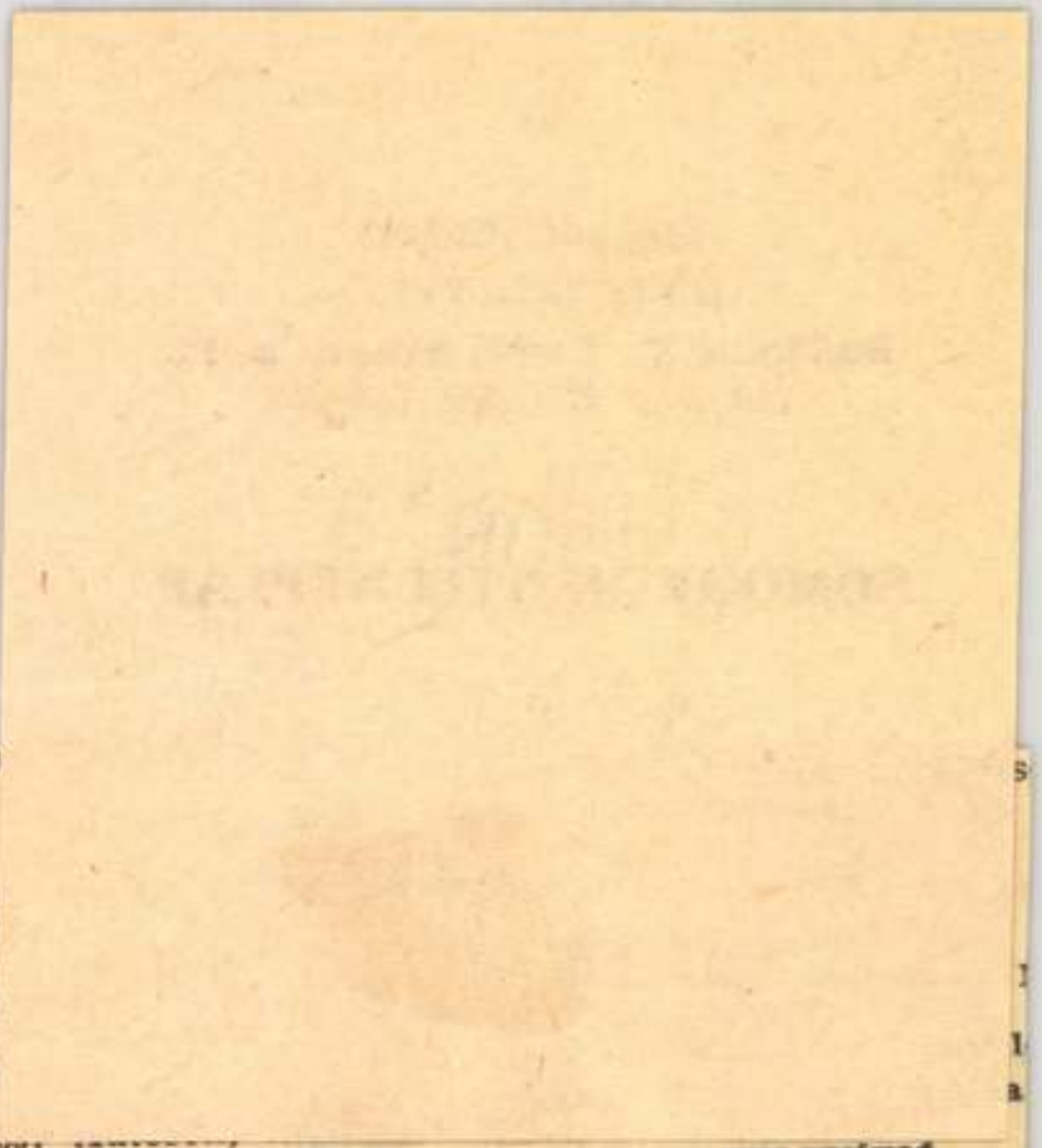

22.0

művek.
oztató szimfo-

Strauss:

EVÍZIÓ

életes titkárnő.
beszélő ameri-
(Ism.)
telik?
rtfilmje. (Ism.)
, találkozások.
dó riportfilmje.

nger.
filmsorozat.
tud?
rész.
Tavasz 1965. A
Szimfonikus
György

9.
i
10.
11.
17.
17.

18.15: Szép kis cirkusz . . .
Stan és Pan kisfilm.
18.45: Hobby.
18.55: Telesport.
19.20: Cicavízió.
19.30: TV Híradó.
19.55: Parabola.
20.15: Ítélet után.
Magyarul beszélő francia film.
21.40: A TV galériája.
22.10: TV Híradó — 2. kiadás.

TELEVÍZIÓ

16.53: Hírek.
17.00: Főzzünk okosan!
17.25: Falusi könyvespol
17.30: A munka akroba
17.50: Hétről hétre . . .
18.00: Ki mit tud?
A döntő folytatása.
Kb. 22.15: TV Híradó — kiadás.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

1933 JUL 3

— *FERENCZY BÉNI és kortársainak alkotásaiból októberben kiállítás nyílik a linzi Galériában. Az előkészületek megbeszélésére Budapestre érkezett dr. Walter Kasten, a linzi Galéria igazgatója.*

Németország nem ver-

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

VETSÉGE HETILAPJA

1960. JÚNIUS 10.

117

Ferenczy Béni rajza

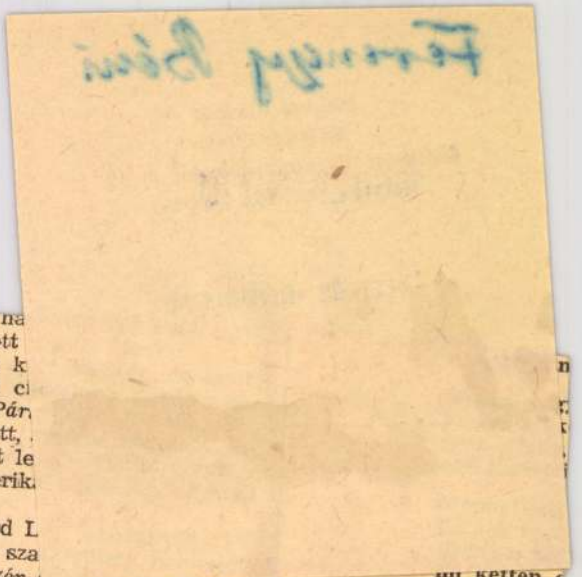

Ferenczy Béni

...kem sokáig élek. Az újságíró szerint ezt oly tárgyilagosan mondta, mintha egy matematikai egyenletet ismertetne — *„majd dr. Szilárd ugyanilyen tárgyilagosan rátért saját jövőjéről az emberiség jövőjére."*

A beteg, *Szilárd Leó* professzor magyar származású tudós. Néhány társával, az olasz *Enrico Fermivel*, a dán *Nieds Bohrral*, francia tudósokkal és az ugyancsak Magyarországról elszármazott *Teller Edével, Lánczos Kornéllal, Neumann Jánossal* és *Wigner Jenővel* együtt

az atombomba apjának

hívják. Más megkülönböztető elnevezést is kapott. Van, aki a *„bomba vállalkozójának"* nevezi, mert 1939-ben, amikor még nem kapott állami támogatást munkájához, kölcsönpénzből „bérelt" rádiumot, hogy tovább kísérletezhessen. Ő volt tehát a bomba egyik atyja — de ő volt *az is*, aki 1945-ben maga és néhány tudóstársa (köztük Einstein) minden befolyását felhasználta, hogy elérje az Egyesült Államok kormányánál: *ne dobják le a kész bombát.* Befolyásuk nem volt elég.

A beteg tevékeny, szüntelenül cselekvő ember. Egy ideje cikkekben, beszélgetésekben küzd azért, amit a New York Herald Tribune úgy nevez: *„a nagypolitika megváltoztatása"*. Ne keressük most, mennyi a naivitás és mennyi a zürzavaros utópia különös javaslataiban, melyek szerint az USA és a Szovjetunió állapodjanak meg egy „nemzetközi magatartásbeli kódexben", vagy, hogy „jelöljék ki kölcsönösen előre az elpusztítandó célpontokat", „állapodjanak meg előre az erőszakos cselekményekkel való fenyegetésben, vagyis csak korlátozott háború...

...dosas ha... jei is ott...

Ez a k... Szilárd c... még *Pár*... rizs előtt, ... leződött le... az amerik... arca.

Szilárd L... ismerte sza... *1945 őszén* ... *évé!)* egy kongresszusi bizottság előtt egyértelműen megjósolta, hogy *a Szovjetunió rövid időt belül megtöri Amerika akkori atommonopóliumát.* Az amerikai politikát az amerikai tudomány 15 évvel ezelőtt figyelmeztette a szovjet tudomány előrelátható sikereire. Azóta, politikusok hisztériás beszédeiből, lapok főcímeiből tudja meg az amerikai polgár, hogy

dr. Szilárd jóslata bevált.

A Szovjetunió nemcsak megtörte az atommonopóliumot, hanem *jókora léptekkel elhagyta Amerikát az atomkutatásban, a nukleáris energia felhasználási lehetőségeinek kutatásában, a rakétatechnikában, az űrkutatásban* — ki tudná még sorolni, hány és hány szakterületen.

Az amerikai politika nyugtalanul vette és veszi tudomásul ezeket a tényeket. Boldogult *Forrestal* hadügyminiszternél még úgy jelentkezett a nyugtalanság, hogy rohamában *kiugrott az ablakon.* A mai utód, *Gates*, nem ezt teszi. Amikor Párizsban a szovjet politika számonkérte a kémrepülőgép ügyét, riadókészültségbe helyeztette az amerikai haderőt. *Gyenge idegekre vall az efféle kapkodás* — joggal jegyezhette meg Hruscsov, amikor egy német újságíró a Gates-féle riadóról érdeklődött: *„Mi nem rendeltünk el katonai riadót. Erős...*

...mi ketten ...

Füstöd ilyen... szédítő, fur... felidézed, a... soha senki ...

Cívódunk a... hív, öreg sze... ha nem szel... fekete lével ...

Ilyenkor szi... az öreg Kas... tegyétek me... hadd gyújts...

Az idegek ott erősek, a... mindenféle háborús fenye... tésre azonnal és megfelel... lehet felelni, mert van mi... Powers kémrepülőgépét e... lálták és az lezuhant; ... együtt nemcsak a kémrepü... sek lehetősége zúzódo... da... bokra, hanem az amerikai „... tonai felsőbbrendűség" wa... ingtoni ábrándja is.

Azt írják a nyugati lap... hogy az *Utolsó part* című a... rikai film — egy elkép... atomháború után még é... benmaradó, de a pusztító ... hőt már váró ausztráliai v... haláltánca — mély megrázk... tatást okozott a nézők mil... ban. Ha valaki elolvassa *B... rand Russel* nemrég megje... iszonyú vízióját egy atomh... rú előrelátható következ... nyeiről, ugyancsak a meg... kódtatás félelemteljes pe... éli át. El kell tehát hinn... roppant tárgyilagos dr. Sz... objektív szavait: *„Ha v... hozzásegített olyasmi lét...*

HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 26
Déli Hírlap Miskolc

Ferenczy Béni

REFLEKTOR

1024

Ma *Budapesten* a MÁV vezérigazgatóságán sajtótájékoztatót tartanak a vasút új nyári menetrendjéről. ✶ *Balatonbogláron* az ipari szövetkezetek minősített kórusai országos bemutatón szerepelnek. ✶ *Egerben* megkezdődnek a Gárdonyi Géza napok ünnepségei. ✶ *Esztergomban* kiállítják Ferenczy Béni grafikáit. ✶ *Kalocsán* „A magyar fűszerpaprika termelésének története" címmel kiállítás nyílik.

SZTÖFIGYELŐ

7. Bp. Előre—
8. Bp. Volán—
9. Szekszárd—G
10. Pénzügyőr—
11. MVSC—Várp
12. Gyöngyös—K
13. KOMÉP—Ola

PÓTMÉRKÖZÉ

14. Pécsi Bányász—Győri Dózsa x
15. Győri Ércbányász—
Bakony Vegyész 1
16. Táncsics SE—SAVARIA 1

NB I-es labdarúgói Zalaegerszegen küzdenek Marton játékvezető irányításával a bajnoki pontokért. A Papp József SE csapata Edelénybe utazik.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN - 1.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Milyen képzőművészeti alkotások fogják díszíteni a Miskolci Nemzeti Színházat

Színházunk újjáépítésére az egész város megmozdult, sőt a megye nagyüzemeiből is számtalan segítség érkezett. Mindnyájunknak egy a célja: mielőbb méltó helyiséget adni az ország első kőszínházának.

Nem kétséges, hogy ilyen nagyarányú összefogásnak eredménye is lesz. Amit az állami költségvetés nem bír megadni, azt megadják a lelkes művészetpártolók.

A Miskolci Nemzeti Színház újjáépítésére alakult bizottság minden tekintetben a legjobbat és legszebbet akarja Déryné színházának adni. Modern színpadot, jó világítást, kényelmes nézőteret és öltözőket, ezenkívül értékes, ízléses képzőművészeti alkotásokkal akarja díszíteni.

Az előcsarnokba, a feljárati homlokfalra bronz félköríves domborművet helyeznek el. A másfélszer két és félméteres lezárású hatalmas dombormű a színház történetének fontosabb állomásait örökíti. A kivitelezéssel Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészt bízzák meg.

A társalgóban és a büfében hat kisebb szobor felállítását és 10 táblaképet terveznek. Témájukat a színházzal kapcsolatos tárgykörből merítik.

Déryné közel két és félméteres szobrát a színház belső, parkírozott udvarrészén fogják felállítani. Ebbe a parkírozott részbe a színházlátogató közönségnek szabad bejárása lesz.

Szükségessé válik a nézőtér kopott, hibás freskóinak tisztítása és újjáfestése. Új freskók készítését költségkímélés szempontjából a bizottság nem javasolja.

Ma még csak javaslatok, tervek, vagy lebontott épületrészek látszanak a megfiatalított színházból. De holnap, azaz 1958-ban az őszi színiévadot már a megnagyobbított, a szebb, új színházban nézhetjük végig.

(o—e)

menet.

A szolgálat bizony nehéz. Éjjel-nappal, szakadatlanul sürög itt munka, de látogatásunk óráiban épen csúcsforgalom volt, mikor másodpercnyi megállás is elképzelhetetlen. Igy aztán utikalauzunk kivételével senkivel sem tudtunk még csak néhány szót sem váltani. A kezelői asztalokon csak úgy púposodik a rengeteg beszélgetési ürlap, amit mindmind le kell néhány óra alatt közvetíteni.

Amott egy kis lámpa különös módon lobogva fénylik. Érdeklődésünkre megtudjuk, ezzel a villogó fényjellel figyelmezteti a berendezés a kezelőt, hogy az a szám, amit hív, most éppen mással beszél, tehát foglalt. De a helyközi hívásnak elsőbbségi joga van, ezért a kezelő »rácsenget« és közli a féllel, hogy honnan hívják. Ugyanakkor egyben figyelfurcsaalaku kelek zakatolnak, [illegible] piros, fehér kis lámpácskák kigyulladnak, elalszanak, egy másik gépen egy jelzőhang búg, a falakon hatalmas komplikált rajzok függnek. És az egészben szinte eltörpül az a kis valaki, aki megtervezte, felépítette és irányítja az egészet, hogy tudásával a közt szolgálja: az ember.

Száguld a villanyáram a messzemessze sürgönypóznákon és a földalatti kábeleken, hogy elvigye és elhozza az emberi gondolatot, hogy még jobb, még tökéletesebb legyen holnapra életünk.

RÉTHLY GYULA

ÉRTESITÉS

A 36. sz. Autóközlekedési Vállalat értesiti a t. utazóközönséget, hogy 1957. június 2-án, a nyári időszámitás életbeléptetésével egyidejüleg, a nyári autóbuszmenetrend is életbelép. A nyári menetrendre vonatkozó felvilágositást a 36. sz. AKÖV Besenyei utca 3. sz. alatt — tel.: 15-826 és a városi irodája, Szeles utca 5. sz. alatt, tel.: 35-746 — ad. Érvényes hivatalos autóbusz- és MÁV menetrend a Szeles utcai forgalmi irodában kapható.

36. sz. AKÖV IGAZGATÓSÁGA.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Ferenczy Béni

1967 NOV 12

1021

Kiállítások hónapja

Székesfehérvárt lassankként úgy emlegetik országszerte, mint a kiállítások városát. Az idei esztendő különösen kedvezett a kiállítások közönségének és több tízezren tekintették meg a témájában is érdekes, vonzó kiállításokat.

Sokakat vonzottak az októberi — múzeumi — hónap eseményei, rendezvényei, s ez a látogatók számának növekedésében is tükröződött.

A Csók István Képtárban március 19-től október 8-ig nyitvatartó kiállítást, — amelyen a múzeum új képzőművészeti szerzeményeit tárták a közönség elé, — 24 és félezren tekintették meg. A dunántúli pásztormüvészet című, ugyancsak a Csók István Képtárban rendezett néprajzi kiállítás is nagy sikert aratott. Az április 30-i megnyitástól számítva, október közepéig közel 19 ezren tekintették meg. Ez a kiállítás a fehérvári múzeum munkatársainak rendezésében október 22-től kezdve a szombathelyi Savaria Múzeumban nyitotta meg kapuit.

Országos jelentőségű volt a Ferenczy Béni emlékkiállítás, s az október 22-én megnyílt Gresham és köre című kiállítás, amely A huszadik század magyar művészete című sorozat ötödik rendezéseként nyílott a Csók István Képtárban.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából november 6-án nyílt Lenin és a forradalom címmel kiállítás.

Ugyancsak az évfordulóhoz kapcsolódik a november 15-én elhangzó hasonló című előadás is, valamint a Dunaújvárosban, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötven éve címmel nyílt kiállítás is, — és ugyancsak Dunaújvárosban mutatták be a közelmúltban Korok és vallások címmel, a vallások történetét dokumentáló kiállítást.

A múzeumi hónap érdekessége volt az Intercisa kereskedelmét reprodukáló dunaújvárosi kiállítás, melynek anyagát az ez évi ásatások leletanyagából és más, régebbi ásatási szerzeményekből állították össze.

A kiállítások rendezésén túl, — természetesen tovább folytatódnak megyeszerte az ásatások, a leletmentés és az anyagfeldolgozás.

Lovasberényben újabb római edénytöredékek kerültek napvilágra és a szabadbattyáni Kula-torony külső erődítése területén is tovább folytatódnak a munkálatok. A közelmúltban állították fel a múzeumban állandó jellegű kiállításra azt a gorsiumi freskótöredéket, amelyet a központi technológiai csoport restaurált.

Szép néprajzi gyűjteménnyel gazdagodott az István király Múzeum a közelmúltban: mintegy 200 darab, zömével a XIX. századi eszközökből álló korabeli kovácsműhely hiánytalan felszerelését vásárolták meg.

Érdekes hírről hallottunk a gorsiumi ásatásokkal kapcsolatosan: az Országos Mezőgazdasági Múzeum munkatársa végzi a székesfehérvári múzeumban a Gorsium ásatása során napvilágra került növényi maradványok tudományos feldolgozását.

A megyénk területén folyó asatások, az itt folyó tudományos munka eddig is sok kiválóságot vonzott. Az elmúlt hónapban is illusztris vendégei voltak a múzeumnak: Krisztó Dabrowski lengyel archeológus, — Richard Hughes, az angol PEN-Club elnöke, — Blanke, a weimari múzeum igazgatója és Szergejevszkij ukrán költő.

— Na mi az? Hát már soh'se iszunk?

— Add körbe apja az üveget!

— Mit gondolsz kisapám, mennyi egy literes üveg tartalma? Mi? Kész, kifogyott...

Jocó szájával lefelé fordította az üveget, mutatva, hogy egy csepp sincs benne több.

A vörös hajú belenyult a zsebébe, s két kétforintost dobott a kör közepébe.

— Könyökig a zsebekbe! — vezényelte.

A többiek vihogva kotorásztak, s a pénzdarabok csengve gurultak szét a padlón. Jocó összeszedte.

— Huszonöt forint! — Óriási! — süvöltötte egy csupaláb, húsz év körüli fiú, akinek ingét apróvirágos selyemből alkotta a varrónő.

— Ide vele! — nyújtotta tenyerét a pénz felé Laja. — És lehetőleg maradjatok csendben, mert a szomszéd nyaralóba, úgy látom, megérkeztek. Nincs kedvem, hogy a faternak az első találkozáskor arról beszéljenek, hogy a kedves fia orgiát rendezett távollétében a barátaival.

— He-he-he, — még hogy ez orgia! Röhögnöm kell. Jaj, a májam! Lenyeltünk hatan egy lityit egy karéj zsíroskenyérre — mondta Jocó.

— Különben is, egy igazi orgián nők is vannak. Nem igaz, srácok?

A fiúk a hasukat fogták, nevettek, Laja pedig a szeplős, szemüveges Varga Ákos markába nyomta a pénzt és a borosüveget.

— Másfél litert hozol az olcsóbból. De szedd a lábad. Ami pedig a nőket illeti —, fordult a többiek felé, s nekitámaszkodott a falnak — nem akartam leégni veletek.

— Hogy érted ezt? — kérdezte elszoruló torokkal az új fiú, akit csak néhány napja vettek maguk közé.

— Ahogy mondom kisapám. Itt van például Jocó. Kivel futsz?

— Pirivel... — mondta Jocó és értetlenül felvonta a vállát.

— Pirivel — ismételte Laja és az ég felé forgatta szemeit. — Tudjátok milyen nő ez a Piri? Egy szende liba. Egy középkori hölgy, akinek a lovagja a kezét sem érintheti.

— A te nőd egy régimódi csaj — szögezte le a szeplős.

— Erről van szó — mondta ismét Laja. — Hát hogy hoztam volna én ide közétek egy igazit? Mit kezdtél volna vele?

— Hát azért valamit mégiscsak... — mondta a selyeminges, hosszú lábú fiú és nagyot csuklott.

Nehéz csönd ült néhány percre a társaságra, a kör közepére állított gyertya imbolygó fényére hámultak, valamelyik idegesen nagyot ásított, s a szeplős fiú mezítelen lábujjaival megrúgta a felborult üres üveget.

— Voltál te már szerelmes? — kérdezte Lajától az a fiú, aki maga alá húzott lábakkal ült a sarokban, s eddig alig szólalt meg.

Laja felhúzta a szemöldökét, ami nála a mérhetetlen megvetés jele volt.

— Szerelem? Az mi? Előrelépett és lábával visszagurította az üres üveget. — Az írók meg a költők felfújják az ilyesmit.

— Azért jó lett volna, ha idehozol egy-két belevaló lányt — mondta ismét a selyeminges.

A szeplős Ákos lökte be az ajtót, hóna alatt teli borosüveggel.

— Itt a pia!

Ittak. Az üveg körbejárt, mint áldozati kehely, egy pogány szekta tagjai között.

— Srácok, láttátok már a szomszéd lányt?

A fiúk felfigyeltek. A selyeminges fiú kezében megállt az üveg egy pillanatra.

— Miféle lányt?

— Délután érkeztek. Valami rokonlány. Szőke... Ilyen formákkal...

Laja előre lépett. Emlékezett a szőke lányra, aki tavaly is itt töltött néhány napot.

— Jó nő... — mondta fölényesen. Ismerem...

— Ismered?

— Laja bácsi minden valamirevaló nőt ismer.

— Na, de mennyire? — nézett rá szemüvege mögül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG
1967 SZEP 17.

1021

A magyar kultúra napjai Grúziában

A grúziai magyar kulturális napokra Tbiliszibe érkezett magyar küldöttség szombaton a Művészeti Akadémia dísztermében részt vett *A mai magyar művészet* című kiállítás ünnepélyes megnyitóján. A kiállításon ~~Ferenczy Béni, Borsos Miklós, Pátzay Pál, Mikus Sándor, Sára Erzsébet, Kerényi Jenő kisplasztikái, Orosz János, Csohány Kálmán, Reich Károly és Kondor Béla grafikái, továbbá Patay László, Sarkantyú Simon, Szinte Gábor festményei~~ reprezentálták a mai magyar képzőművészetet.

A küldöttség megtekintette az akadémián megnyílt *magyar plakátkiállítást* is.

A küldöttség délután ellátogatott a Tbiliszitől 30 kilométernyire levő *Rusztaviba*, ahol meleg fogadtatásban részesült.

Este a magyar delegációval Grúziába érkezett *héttagú művészcsoport* a vegyipari dolgozók művelődési házában nagy tetszéssel fogadott műsort adott elő. Éjfélkor a delegáció *országjáró körútra* indult, amelynek első állomása *Batumi*, az élénk forgalmú fekete-tengeri kikötőváros.

ban is, hogy az eu
problémákat, elsősor
összes érdekelt orsz
het megoldani.

A vietnami helyze
ítélte azt a háborút,
a vietnami nép lé
szomszédos országok
enyhülés fő akadálya
fejezte azt a meggyőződését is, hogy az idegen be-
avatkozás megszüntetésével és az 1954. évi genfi
egyezmények alapján véget lehet vetni a konflik-
tusnak, biztosítani lehet a vietnami nép önrendel-
kezési jogát.

De Gaulle eredményes lengyelországi látogatása
után különös súlyt kap az a közlés, amely szerint
a francia államfő Tito elnök meghívását elfo-
gadva, Jugoszláviába látogat.

Johnson
totális légi háborúja

Nigériában tov
mány csapatai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1968 SEP 14
Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG 1968. szeptember 14. szombat

1021

A legendás húszas évek

A HÚSZAS ÉVEK SZOVJET MŰVÉSZETI ÉLETÉRŐL beszélni, példaként emlegetni — ma még inkább csak divat, mintsem komoly tudományos feladat. Ennek a divatnak egyenes következménye, hogy erről a valóban rendkívül jelentős, mondhatni: sorsdöntő korszakról igen keveset tudunk, jobbára anekdotákat és közhelyeket. Természetesen a húszas évek valóságából levonható *általános* tanulságok a legizgalmasabbak, hiszen ez idő tájt olyan fontos problémákat vitattak, mint a marxista esztétika tárgyának és feladatainak meghatározása, a pártosság konkrét elemzése, a szocializmus és a művészet összefüggései. Nem lehet mellékes ezeknek a vitáknak, ennek a társadalmi méretű kísérletezésnek a légköre sem, mert ezek *igazi* viták voltak, ellenvélemények csaptak össze, hallatlanul éles, bár nemegyszer személyeskedő formában.

A húszas—harmincas évek szovjet művészeti életének van egy speciálisan magyar vonatkozása is, s ez különösen kiemeli az elmulasztott feladatok mai megoldásának szükségességét. A formálódó szovjet irodalmi és művészeti életben jelentős volt a magyar szocialista értelmiség jelenléte is. Egy-két nyomról eddig is tudunk: *Lukács György, Gábor Andor* szerepéről... De *mindmáig kiadatlan magyarul Ferenczy Béni két művészettörténeti esszéje* (az egyik a középkori francia művészetről, a másik Bécsről szól), amely a harmincas évek elején jelent meg Moszkvában; ugyancsak *lappang valahol Ferenczy Béni Marx-mellszobra*, amelyet a Marx—Engels—Lenin Intézet felkérésére készített. Mindmáig csak közhelyeket tudunk *Mácza János* szerepéről és helyéről a szovjet szellemi életben... És a névsort folytatni lehetne és kellene is...

„A húszas évek — minden tévedés, a gyakori és zajos magahittségről árulkodó rengeteg kiáltvány, deklaráció, a viták hevében elsikkadt platform mellett — nem csupán feszült és romantikusan érdekes periódus volt, hanem a marxista esztétikai gondolat fejlődésének fontos szakasza...” Ezt a megállapítást éppen Mácza Jánostól idéztük, aki nemrég egy izgalmasan érdekes tanulmányban idézte meg, a kortárs bensőségességével és a tudós objektivitásával a húszas évek szovjet esztétikai vitáit. Mácza, aki most a moszkvai Lomonoszov Egyetemen ad elő művészettörténetet, egy szovjet esztétikatörténeti tanulmánykötetbe írta idézett dolgozatát. Tanulságként, figyelmeztetésként kell idéznünk legfontosabb megállapításait.

A NÉZETEK SOKSZÍNŰSÉGÉT emeli ki mindenekelőtt Mácza. Azokról ír, akik számára 1917 után nem volt kétséges, hogy csak a forradalom útján haladhat tovább a szellem, a művészet embere is. Felbukkantak jócskán nem marxista nézetek, ugyanezen a platformon. A viták fő iránya, a párt kulturális politikájának törekvése azonban nem ezeknek a nézeteknek, illetve képviselőiknek megsemmisítése volt, hanem meggyőződésük, közelítésük a marxista állásponthoz. Többen és hivatalos tényezők is olyan álláspontot vallottak, hogy a különböző formalista elméletekben, vagy a pozitivista irányokban is található olyan, amely a marxista alapon épülő szovjet szellemi életet gazdagítja. De a marxista álláspontok sem voltak egyneműek: bőven akadt bennük türelmetlenség is, tágkeblűség is: a proletkultosok szigora, dogmatizmushoz hasonló álláspontja vitázott az úgynevezett „Pereval” csoport liberalizmusával, amely a bergsoni filozófia elemeit igyekezett a marxista ismeretelméletbe átvinni.

Nem méltathatjuk részletesen Mácza tanulmányának teljes anyagát, hiszen ez a húszas évek szovjet szellemi és művészeti életének körképévé kerekedne. A lényeg az, hogy miként figyelhető meg a különböző nézőpontok egymáshoz való közeledése, a szemben álló felek kölcsönös egymásrahatása. *És az, ami a húszas évekből eredményként, immár klasszikus érvénnyel reánk maradt — mind az ilyesfajta kölcsönhatásokból, s nem a merev dogmákból vagy a mindent elnéző okoskodásból következett.*

MANAPSÁG UGYANCSAK IDŐSZERŰ a viták értelmének, demokratizmusának a vizsgálata — és nem csupán nálunk, hanem a szocializmus gondolatrendszeréhez tartozók között általában. A történeti okokon túl ezért is érdemes felfigyelnünk erre a szovjet kísérletre, amely a húszas évek vitalégkörét és a viták lényeges tartalmát idézi. Nyilván az ihlető erők között az a tényező is szerepelt, hogy *tanúskodjon a szocializmus demokratikus hagyományairól, amikor sokan csak ennek polgári tradícióit veszik észre és értékelik.* Azok a tények, amelyeket Mácza, illetőleg az említett tanulmánykötet többi szerzője összegyűjtött, hitelesen vallanak erről is. Nem lenne haszontalan ha a magyar olvasó is megismerkedne ezekkel a hagyományokkal, s ezzel együtt azokkal a legendás húszas évekkel...

E. Fehér Pál

SAJTÓHÁZAT ÉS NYOMDÁT AVATNAK MISKOLCON

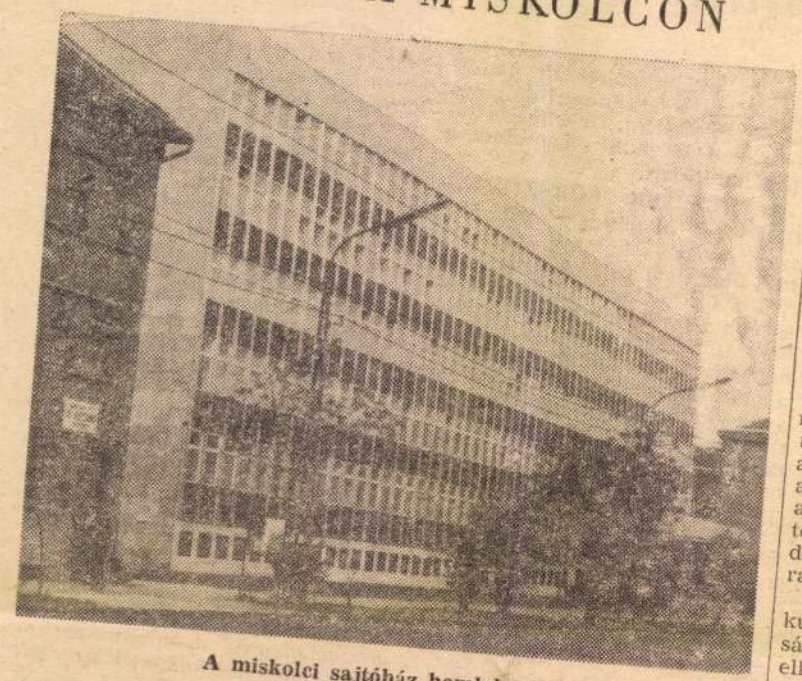

A miskolci sajtóház homlokzata.

Miskolcon ma avatják fel a sajtóház és a Borsodi Nyomda új épületét. Az épületben helyezték el a Borsod megyei Lapkiadó Vállalatot, az Északmagyarország szerkesztőségét, a Magyar Távirati Iroda és a rádió megyei stúdióját. Az új épületkomplexum a város jelentős kulturális intézménye, amelynek felépítését már

delője a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat. Húsz megyei lapot gondoz, köztük az Északmagyarországot, amely 50 ezer példányban jelenik meg. Ezenkívül 37 központi napilapot, folyóiratot és szaklapot terjeszt a kiadóvállalat. A Népszabadság 63, a Szabad Föld 30, a Népszava 17 ezer példányban fogy el Borsodban, s megál-

Száz éves a Deb

Írta: Bencsil

Nem várhatjuk valamely intézménytől, hogy kilépjen korából és úgy működjék, ahogy majd a következő korszak eszméi megkívánnák. Azt, hogy valamely intézmény haladó szellemű-e, azzal mérhetjük, hogy viszonylagosan mennyire hatották át saját korának legelenjáróbb gondolatai.

Ha ebből a szemszögből nézzük a Debreceni Országos Felsőbb Gazdasági Tanintézet *1868. évi elindulását*, akkor azt kell mondani, hogy az intézet *haladó gondolatok jegyében indult*. Közvetlenül a Bach-korszak után létesült, amikor a haladást politikai síkon a nemzeti eszme és az úrbéri pátens kiadása után, amikor a gazdasági téren az előrelépést a paraszti polgárosodás jelentette.

Több évig tartó tervezgetés, alkudozás után végül is egy bizottság kapott megbízást a tervek, az elképzelések összehangolására és ennek munkája eredménye... jött létre a szerződés a Helytartótanács és Debrecen város törvényhatósága között 1865. október 14-én. A szerződés szerint a városban *felsőfokú oktatási intézmény*, a debreceni cukorgyár *Monostor* és *Nagyerdő* közötti *pallagi majorjában* pedig alsófokú intézmény létesül közös igazgatással. Ennek megfelelően *1868 őszen megkezdődött az oktatás a „Debreceni Országos Felsőbb Gazdasági Tanintézetben"*. 1906-ban a tanintézet *Gazdasági Akadémia* rangot kapott.

Ebben az időben és az akadémiák életében mindvégig a Pallagi Akadémia az ország legmodernebb, legcélszerűbben szervezett agrárfőiskolája volt. Nagy előnye volt összeépültsége a tangazdasággal és az, hogy tanárai is Pallagon laktak. E kor-

almaszüret

kozata

szervezettsége következtében minden reményünk megvan ahhoz, hogy az alma betakarítását még a fagyok beállta előtt befejezzük.

Bővült a tárolótér

— *Régi kívánság, hogy Szabolcsban legyen több tárolótér. A termés megóvása, a kedvező export sürgeti a raktározás megoldását. Milyen tervek vannak a*

1021

NÉPSZABADSÁG 1965. április 4, vasárnap

Kiosztották az 1965. évi Állami Díjakat és Kossuth-díjakat

Szombat délután az Országház kupolacsarnokában, hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából kiosztották az 1965. évi *Állami* és *Kossuth-díjakat*, s művészeket tüntettek ki a Magyar Népköztársaság *Kiváló művésze*, illetve *Érdemes művésze* címmel.

Az ünnepségen megjelent *Dobi István*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, *Kádár János*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Kállai Gyula*, a kormány elnökhelyettese, *Szirmai István*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *dr. Ajtay Miklós*, az Országos Tervhivatal elnöke, *Brutyó János*, a SZOT főtitkára, *Cseterki Lajos*, a Központi Bizottság titkára, *Ilku Pál* művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagjai. Az ünnepségen jelen voltak miniszterek és központi bizottsági osztályvezetők is. Az ünnepségen *Kállai Gyula*, az Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság elnöke beszédet mondott.

— Felszabadulásunk ünnepe mindig számvetésre késztet — kezdte beszédét —, s különösen így van ez most, e nagy nap huszadik évfordulóján. Visszatekintve az elmúlt két évtizedre, s összegezve azokat a nagyszerű eredményeket, amelyeket népünk a szocializmus építésében elért, megemlékezünk mindazokról, akik helytálltak a harcban, a munkában, s döntő részük volt a sikerek kivívásában. Éppen ezért nem véletlen, hogy kormányunk az alkotómunka megbecsülését kifejező legmagasabb kitüntetéseket éppen április negyedike, hazánk felszabadulásának ünnepe alkalmából adományozza.

A Magyar Népköztársaság kormánya hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából Állami Díjjal jutalmazza azokat, akik a termelőmunka, a tudományos kutatás, a műszaki fejlesztés, az oktatás-nevelés, a gyógyítás területén, és Kossuth-díjjal azokat, akik a kulturális életben kiemelkedő eredményeket értek el. A kormány — ugyancsak ebből az alkalomból — a „Magyar Népköztársaság kiváló művésze", illetve a „Magyar Népköztársaság érdemes művésze" kitüntető címet adományozza művészeti életünk kiemelkedő képviselőinek — mondotta Kállai elvtárs.

A mi társadalmunkban a tudomány is a népet szolgálja, s eredményei, vívmányai a dolgozó ember életét könnyítik, szépítik. Társadalmunk, államunk legjobb lehetőségei szerint támogatja a tudomány fejlődését. Politikánk, államvezetésünk a tudomány eredményeire épül. Arra törekszünk, hogy a tudomány a népgazdaság minden ágában hatékonyan segítse az előrehaladást.

A legkiválóbb alkotóművészek a múltban is azt tekintették hivatásuknak, hogy tehetségüket a nép és a haladás szolgálatába állítsák, még akkor is, ha ezért mellőzték, sőt gyakran üldözték is őket. A Horthy-rendszer a halálba üldözte József Attilát; külföldre kényszerítette Bartók Bélát, s hasonló sorsra juttatta a magyar szellemi élet és kultúra sok nagy alakját. A szocialista Magyarország viszont óvja, ápolja, támogatja a kultúra minden igaz munkását!

Napjainkban a nép és a kultúra mindinkább összeforr: a legszélesebb tömegek veszik birtokukba a tudomány, a kultúra és a művészet kincseit; nemcsak élvezői, hanem munkájukkal, harcukkal, mindennapi életükkel serkentői, ihletői is a kultúra és a művészet fejlődésének. A kultúra művelőinek sem lehet szentebb feladata, mint a népet szolgálni, felemelkedését elősegíteni!

Kállai elvtárs ezután köszöntötte mindazokat, akiket kormányunk most e magas kitüntetésekben részesített, majd átadta az Állami Díjakat és a Kossuth-díjakat, valamint a művészeti kitüntetéseket.

A kitüntetettek nevében *Sávoly Pál* mondott köszönetet.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során elért nagy jelentőségű tudományos, termelési, gyógyítási, pedagógiai eredmények elismeréséül

az Állami Díj I. fokozatával tünteti ki

Sávoly Pál

Kossuth-díjast, az Út-Vasút-tervező Vállalat szakági főmérnökét, a Hídiroda vezetőjét; Magyarország első kábelhídjának, az Erzsébet-hídnak tervezéséért, gazdaságos és korszerű megoldásáért,

dr. Dumbovich Borist,

a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét,

dr. Borsy Józsefet,

az orvostudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos osztályvezetőjét,

dr. Toldy Lajost,

a kémiai tudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos főmunkatársát; az idegrendszerre ható gyógyszerek új irányzatú hazai kutatásában elért eredményekért (megosztott díj),

dr. Zambó János

Kossuth-díjas egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát; a Bányászati telepítések analitikája című könyvében összefoglalt tudományos munkásságáért,

néhai dr. Sztrókay Pált,

a műszaki tudományok doktorát, a Ganz Villamossági Művek volt okleveles gépészmérnökét; a vasúti és közúti villamos vontatás területén kifejtett munkásságáért;

dr. Kukus Sándort,

a kémiai tudományok kandidátusát, a Gyógyszerkutató Intézet tudományos főmunkatársát; az idegrendszerre ható gyógyszerek új irányzatú hazai kutatásában elért eredményekért (megosztott díj),

dr. Gáspár Rezsőt,

a fizikai tudományok doktorát, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárát; a kvantumkémia területén elért eredményeiért,

dr. Radnót Magda

egyetemi tanárt, az MTA levelező tagját, a Budapesti Orvostudományi Egyetem I. sz. Szemészeti Klinika igazgatóját; a szemészeti pathológia és endocrinológia területén elért eredményeiért,

dr. Sík Endrét,

a történelemtudományok doktorát; a Fekete Afrika története című könyvéért,

dr. Turányi Istvánt,

a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát; a közlekedés üzemtana magyarországi tudományos megalapozásával elért eredményeiért, a forgalomtervezés és irányítás gépesítése terén kifejtett munkásságáért;

az Állami Díj II. fokozatával tünteti ki

Bajnay László

okleveles építészmérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét,

Gnädig Miklós

Kossuth-díjas okleveles mérnököt, az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata osztályvezetőjét,

Orolin Andrást,

az ÉM Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalata okleveles gépészmérnökét,

Kovács Lajost,

az ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat főépítésvezetőjét,

Király Jánost,

az ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat vasbetonszerelő brigádvezetőjét; a Tiszai Vegyi Kombinát épületeinek egységes és tipizált szerkezeti megoldásáért és kivitelezéséért (megosztott díj),

Gencsi Pált,

az Erőmű Beruházási Vállalat főmérnökét; a magyar erőműrendszer erőműveinek létesítése terén kifejtett több évtizedes tevékenységéért,

Száday Rezsőt,

a Láng Gépgyár főkonstruktőrét; a hazai turbinagyártás kifejlesztésében, elsősorban az 50 MW-os turbina megtervezésével elért eredményeiért, elméleti és pedagógiai munkásságáért,

dr. Fenyves Ervin

egyetemi tanárt, a fizikai tudományok doktorát, a Dubnai Egyesített Atomkutató Intézet igazgatóhelyettesét; a kozmikus sugárzás területén végzett egy évtizedet meghaladó munkássága eredményeiért,

az Állami Díj III. fokozatával tünteti ki

Birta Alajost,

a Borsodi Vegyi Kombinát főművezetőjét,

Grószsz Károlyt,

a Péti Nitrogénművek főművezetőjét; a hazai nitrogénipar nagynyomású berendezéseinek szerelésében, üzemeltetésében és karbantartásában végzett munkájukért (megosztott díj),

Horányi Róbertet,

a Budapesti Vegyipari Gépgyár gépészmérnökét; a szupercentrifugák tervezése, fejlesztése és gyártása terén elért eredményeiért, különösen a finomszuszpenzió és emulzió szétválasztására alkalmas centrifugák és szeparátorok gépcsaládjának kialakításáért,

dr. Noszkay Aurélt,

az orvostudományok doktorát, a János Kórház osztályvezető főorvosát; négy évtizedes kiemelkedő gyógyító, tudományos és társadalmi munkájáért,

dr. Gábor Lászlót,

a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát; az épületszerkezettan magyarországi tudományos megalapozásáért és az Épületszerkezettan című művéért,

Czapáry László

mezőgazdasági mérnököt, az Állattenyésztési Kutatóintézet Tengelici Kísérleti Gazdasága vezetőjét; a vezetése alatt álló gazdaság 1956 óta elért kiváló gazdasági eredményeiért,

Kunkli Pétert,

a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság kombájnosát; kombájnvezetőként több éven keresztül elért kimagasló eredményei elismeréséül,

Alekszandar Rankovics beszéde

Kedves Dobi elvtárs!
Kedves Kádár elvtárs!
Kedves Vass elvtársnő!
Kedves elvtársnők és elvtársak!

Nagy megtiszteltetés és öröm számomra, hogy Magyarország felszabadulásának húszéves jubileuma alkalmából önöknek és a baráti magyar népnek átadhatom a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság népének, Tito elvtársnak, a köztársaság elnökének, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságának és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság kormányának legszívélyesebb jókívánságait.

Engedjék meg, hogy egyben köszönetet mondjak a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának és kormányának a meghívásért, hogy jugoszláv párt- és állami küldöttség vegyen részt a jubileum ünnepségein, és a magyar néppel együtt ülje meg annak az eseménynek az évfordulóját, amely Magyarországnak a fasiszta iga alól történő felszabadulását és az új, szocialista Magyarország építésének kezdetét jelzi. Az 1945-ös esztendő e napjai egyben azt is jelentették, hogy új, baráti viszony kezdődött Jugoszlávia és Magyarország között. Tartós együttműködés vette kezdetét a Duna-medence, valamint a Balkán-félsziget népei között, amelyeket a múltban — érdekeik és akaratuk ellenére — megosztottak és egymással szembeállítottak.

A Magyarország felszabadításáért vívott harcokban, amelyekben döntő szerepe volt a súlyos áldozatokat vállaló szovjet hadseregnek, amely üldözte és megsemmisítő csapásokat mért a hitleri hadseregre, részt vettek országuk forradalmi és hazafias ellenálló erői, s ez nagy jelentőségű volt Magyarország szocialista alapokon történő társadalmi és politikai fejlődésében.

E magas fórumon örömmel hangsúlyozom, hogy a hazájuk felszabadításáért vívott harcokban részt vettek a jugoszláv néphadsereg 3. hadseregének egységei is, közöttük a Petőfi Sándor brigádba szervezett magyar nemzetiségű harcosok. Sokan közülük elestek a harcok során, s mi köszönetünket fejezzük ki önöknek, hogy emléküket megőrizték és sírjaikat a pécsi temetőben ápolják. Hálásak vagyunk önöknek azért az elismerésért, melyben néphadseregünknek azokat a tagjait részesítik, akik szerény hozzájárulásukkal részt vállaltak a Magyarország felszabadításáért vívott befejező küzdelmekben.

Elvtársak és elvtársnők!

A magyar nép büszke lehet azokra a nagy eredményekre, amelyeket a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével elért az ország átalakításáért, gazdasági és kulturális felvirágoztatásáért és az új, szocialista társadalmi viszonyok létrehozásáért vívott harcban. Munkásosztályunk, a szocialista Jugoszlávia minden dolgozója őszintén örül az önök sikereinek, amelyek a Magyar Népköztársaság még gyorsabb fejlődésének, a dolgozó emberek jóléte további növelésének alapját jelentik.

Szocialista fejlődésünk elmúlt két évtizede alatt hazánk dolgozói valóra váltották a szocializmusért küzdő harcosok alapvető törekvéseit. Jugoszláviában a dolgozó ember anyagi helyzetének állandó javulása és az emberek mind humánusabb és demokratikusabb viszonyainak körülményei között, a munkás- és társadalmi önigazgatás rendszerében a közvetlen termelő egyre inkább a társadalmi fejlődés tevékeny alapjává és mozgatójává válik.

Nagy örömmel állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi években országaink kapcsolatai eredményesen fejlődnek, ami összhangban áll közös céljainkkal, a szocializmusnak országainkban történő felépítésével és a világbéke megszilárdításával. Egymás kölcsönös megértéséhez, nehézségeink leküzdéséhez és együttműködésünk fejlesztéséhez jelentősen hozzájárult magas rangú állami és pártvezetőink számos találkozása. Ezek közül különösen jelentősek voltak Kádár elvtárs és Tito elvtárs találkozói, és Jugoszláviában, valamint Budapesten folytatott megbeszélései. Ezek során létrejöttek a politikai, gazdasági, kulturális és egyéb területeket magában foglaló széles körű és sokoldalú együttműködés alapjai. Ennek pozitív eredményeit megelégedéssel vehetjük számba. Ez egyben azt mutatja, hogy ma kedvezőek a feltételek együttműködésünk kiszélesítéséhez és új formákkal történő gazdagításához, amire mind népeink, mind pártjaink és kormányaink állandóan törekszenek.

A Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság jószomszédi együttműködése, szocialista szolidaritása és barátsága nemcsak népeink számára nagy jelentőségű, hanem egyben hozzájárulás a szocialista és haladó erőknek a társadalmi haladásért, az államok közötti egyenjogú és demokratikus viszonyokért, a világ minden dolgozója békéjéért és jólétéért vívott harcához. Ezeken az alapokon Jugoszlávia termékeny együttműködést fejleszt ki a többi szocialista országgal is. Tudatában van annak, hogy a szocialista országok közötti szilárd és egyenjogú viszonyok kiépítése nagy jelentőségű a világ minden demokratikus és haladó erejének egysége és közös akciói, az államok és népek közötti viszonyokban érvényesülő új elvek győzelme és a nemzetközi életben mutatkozó mindenfajta alárendeltség és egyenlőtlenség kiküszöbölése szempontjából. E cél érdekében a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság fejleszti és ápolja barátságát és együttműködését Ázsia, Afrika és Latin-Amerika sok országával, sok újonnan felszabadult országgal és nemzeti felszabadító mozgalommal. Ez a gyakorlat különösen az el nem kötelezett országok közös konstruktív akcióiban jutott kifejezésre, amely akciók közül sokat az el nem kötelezett országok belgrádi és kairói értekezletén kezdeményeztünk és hajtottunk végre.

Ma sokkal inkább, mint bármikor, szemmel látható igazság, hogy a béke és a haladás elválaszthatatlan egymástól. Béke nélkül nehéz elképzelni bármiféle haladásnak, így a szocializmusnak is a távlatait, ugyanúgy, mint ahogy a gyarmati rendszer, a neokolonializmus, valamint a mások feletti uralom egyéb fajtái, az egyenlőtlenség és alárendeltség felszámolása nélkül lehetetlen biztosítani a tartós világbékét. Korunknak ez a törvényszerűsége nagymértékben megnyilvánul azokban az utóbbi eseményekben, amelyek a nemzetközi helyzet súlyos megromlásában és abban a válságban jutnak kifejezésre, amelybe az Egyesült Nemzetek Szervezete került. A feszültség és az összeütközések veszélyes tűzfészkei keletkeztek Délkelet-Ázsia térségében, különösen Dél-Vietnamban, ahol durva külső beavatkozással és katonai intervencióval igyekeznek megakadályozni a népet abban, hogy biztosítsa szabadságát és függetlenségét, s ennek során nem riadnak vissza attól sem, hogy az amerikai légierő bombázza a független Észak-Vietnam területét, gáztámadást alkalmazzanak stb. Mindez olyan helyzethez vezetett, amely közvetlenül fenyegeti Ázsia békéjét és komoly háborús veszély elé állítja az egész világot. Az ilyen helyzet kialakulását mindenképpen elősegíti az az irányzat is, amely a dél-vietnami nép jogos törekvéseit és harcát hegemonisztikus célokból a világ egyes részeinek még élesebb szembeállítására igyekszik felhasználni.

A délkelet-ázsiai népek érdekeiből, elidegeníthetetlen jogából és a világbéke érdekeiből kiindulva, Jugoszlávia több kezdeményezést tett mind az el nem kötelezett, mind más országok irányába annak érdekében, hogy közös erőfeszítésekkel hozzájáruljanak a veszély elhárításához. Figyelembe véve a világ békeszerető erőinek akaratát, néhány el nem kötelezett ország felhívását tette közzé a genfi megállapodások tiszteletben tartására, és olyan politikai megoldást célzó tárgyalások megkezdésére, amely összhangban van a vietnami nép jogos törekvésével, mert ez az összeütközés megszüntetésének egyetlen helyes útja.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete, valamint a nemzetközi kapcsolatok jelenlegi válságának áthidalása, a békeharc szempontjából rendkívüli jelentőségű a összes haladó és békeszerető erők egysége és közös tevékenysége. A veszély és a nehézségek az ilyen fellépések sürgős és időszerű voltát mutatják, mert bennünket az utóbbi események is megerősítenek abban a meggyőződésünkben, hogy a koegzisztencia politikája az egyetlen alternatíva a nukleáris háborúval szemben, és az az alap, amelyről a legeredményesebb harcot lehet folytatni az imperialista és reakciós erők, a kolonializmus és a neokolonializmus ellen, a világ előrehaladása érdekében.

Kedves elvtársak és elvtársnők!

Engedjék meg, hogy még egyszer jókívánságaimat fejezzem ki

Otak

Kedves Dobi elvtárs!
Kedves Kádár elvtárs!
Tisztelt képviselő elvtársak!
Kedves magyar barátaink!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ezen az ünnepi ülésen tolmácsolhatom önöknek és az egész magyar népnek Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága, a Nemzeti Front, nemzetgyűlésünk, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának és dolgozóinak forró elvtársi üdvözletét és jókívánságait.

Az önök hazája, amellyel a hagyományos barátság szoros szálai fűznek össze bennünket, most ünnepli felszabadulásának huszadik évfordulóját. 1945. április 4. rakta le Magyarország történetében a második munkás-paraszt állam megteremtésének alapjait, amely továbbfejlesztette az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság forradalmi hagyományait, és győzelmesen befejezte a munkásosztály évtizedeken át vívott harcait.

Országuk felszabadítása — a hős szovjet hadsereg által — megnyitotta az utat ahhoz, hogy a magyar nép, a Magyar Kommunista Párt vezetésével felszámolja a nagybirtokosok és a tőkések uralmát, és a Szovjetunió népeivel, valamint a többi szocialista országgal szoros együttműködésben megkezdhesse a szocializmus építését.

Népünk őszinte érdeklődéssel kíséri a testvéri Magyarország politikai, gazdasági, szociális és kulturális fejlődését. Őszinte tisztelettel viseltetünk az önök pártja iránt, amelynek 1956 őszén aratott győzelme rendkívül megnövelte tekintélyét és vezető szerepét az élet valamennyi területén, s megszilárdította a nép erkölcsi-politikai egységét.

Kedves barátaink! Néhány nap múlva önökkel együtt ünnepli felszabadulásának 20. évfordulóját a csehszlovák nép is. Ebből az alkalomból újból felidézzük, milyen nagy hatással volt népeink sorsának alakulására az a tény, hogy a hős szovjet hadsereg felszabadította országainkat. Újból hitet teszünk a marxizmus—leninizmus eszméi iránti hűsé-

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1963 JAN 26

segszervezők.

1021

□ ÁPRILIS 22-ÉN Bécsben Ferenczi Béni műveiből rendeznek kiállítást.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni
KORTÁRS
1967 APR

1021

A hegyekre
most borul az alkonyat,
s az ormokat
szótlan színeivel
festi be
az este . . .

Ferenczy Béni újságrajza Hidas Antalról

Hidas megmutatta nekem Budapesten ezt a
megváltozott utcára s Hidasra, azt gondoltam
persze, minden újító, minden szabálysértő elve
maszkodna az egyetlen lehetséges pillérre, a né
De miféle népművészetre?

Nem, nem a régmúlt folklórjára, amelyet
intézetek, hanem a mezők, bányák, kikötők foll
az azt létrehozó mezők, bányák, kikötők; a vár
lórjára. Ilyen az orosz Majakovszkij költészete,
tasé, a cseh Biblé, a chilei Nerudáé és a magyar Hidasé is.

Jázmin utca, századom:
vedd vissza a bánatom
Negyven éve cipelem,
talp sincs már a cipőmön.

írta valamikor Hidas. És most saját, még 1920-ban írt versének soraival szeretnék válaszolni neki, miután visszatért hazájába:

Kotord, kotord az utcát,
Kotord, kotord a dolgokat...
— — — — — — — — — — — — —
Kotord, kotord a múltat.
Kotord, kotord az életed...
— — — — — — — — — — — — —
Világcsavargó,
szép mesterlegény!

LEONYID MARTINOV

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

KISALFÖLD

1967 CKT 5.

1021

Az első Ferenczy Béni emlékkiállítás

Furcsa leírni, hogy emlékkiállítás, hisz még csak eszünkkel tudjuk, hogy elment a ma is alkotók közül, még nem hittük el igazán, hogy lezárult ez az életpálya.

A búcsú tisztelgések után a székesfehérvári István Király Múzeum hívta össze a művész tisztelőit, híveit először. Ott volt 1964-ben az utolsó hazai tárlata is. (Utolszobor, fafaragás és ólomöntet — a válogatás tehát minden jelentős alkotói korszakából nyújt reprezentást.

Felesége portréja (1936), Anya gyermekeivel (1951), a két Tékozló fiú (1956), Állapotos nő (1956), aktok (szinte minden korszakból), az emberi test szépségén túl a művész lelki tisztaságát tükrözi, s azt a szeretetet, mely

A művész felesége

jára 1965-ben Hágában állított ki.)

A fiatal művészettörténész-házaspár: Kovalovszky Mária és Kovács Péter rendezte a kiállítást (az ő nevükhöz fűződik néhány éve az országos jelentőségű kitűnő tárlatok kezdeményezése és meghonosítása a fehérvári múzeumban). Céljuk a kevésbé ismert Ferenczy Béni arculatának bemutatása — a kisterem objektív korlátain belül elsősorban a hagyatékanyag kiállítása. Azokat a műveket mutatják be, amelyek a művész otthonában voltak, amelyek élete utolsó éveiben vették körül hosszú életének gazdag termését. Nemcsak a legutolsó évek munkái ezek. A húsz szobor, négy dombormű, tíz érem, néhány finoman „írt" rajz, akvarell között van 50 évvel ezelőtt készült, 1942-ben és 1965-ben datált is. Bronz-

az alkotás tárgya felé irányul, a gyermek, az ifjúság, az anya iránt.

Egyik legszebb műve a tárlaton az 1920-ban készült Sirató nő című fadomborítása. Feszítőereje olyan ellenállhatatlan, hogy előtte állva szemlélődő, együttérző társ lesz a néző.

Plakettjei — Rubens, Ady, Cézanne, Kölcsey, Ferenczy Károly — a magyar éremművészet remekei.

Szinte kizárólag kisméretű alkotásai láthatók most október 29-ig Fehérváron. Nem véletlenül — tudatosan vallott koncepciója, hogy a monumentalitás nem függ a mű méreteitől, „túl nagy méretű alkotások szájtátó „csodák" lehetnek, de ember csak embert szülhet, óriást nem". (F. B.: Írás és kép, 1961.).

Medve Imre

Sportegyesületi köz a soproni járás

Hidegség

Kislétszámú sportegyesület működik a községben és az utóbbi két esztendőben nem sok sikert tudott felmutatni. Ezt tükrözte *Szalay Zoltán* elnöki beszámolója, aki a hibák legfőbb okát a vezetőség és a sportolók közötti ellentétekben látja. Az új vezetőségnek nagyobb fegyelmet kell tartania és törődnie kell a szervező munkával.

Szalay Ottó hozzászólásában a labdarúgókat bírálta, akik az elmúlt évben jó néhány mérkőzésükről távolmaradtak. *Reiter János* javasolta, hogy a lányok részére is nyújtsanak sportolási lehetőséget. *Erdősi Zsigmond* több türelmet kért a vezetőktől.

Az új vezetőség elnöke: *Tomasits Péter*, gazdasági felelős *Kreiter János*, elnökségi tagok: *Szalay Ottó, Erdősi Pál, Szalay Zoltán*. A számvizsgáló bizottság elnöke: *Angmayer Sándor*, Bizottsági tagok: *Fábiánkovics Péter, Erdősi Gyula*. A járási konferenciára küldöttként *Bardócz Károlyt* választották.

Nagylózs

Rózsadombi Lajos elnöki beszámolója után *Varga László* fogyógyszerész nyitotta meg a hozzászólások sorát. Elmondotta, hogy fellendülőben van a község sakkélete és ő a jövőben is szívesen foglalkozik a fiatalsággal. *Szemes Mihály*, a kultúrotthon igazgatója bejelentette, hogy az asztaliteniszezők a kultúrotthont sajátjukként használhatják, de nagyobb fegyelmet kért tőlük. *Szalai Ottó* a végrehajtó bizottság elnöke hiányolta, hogy a leányok számára nem terem-

U. Dózsa—Spartak Trnava 3:2 (2:2)

Változatos, gyors, elég kemény volt a játék, s a 6. percben az U. Dózsa megszerezte a vezetést. A citűnő Dunai II-t Jerabek csak úgy tudta szerelni, hogy felvágta, a 25 m-es szabadrúgást Bene laposan a sorfal mellett a bal alsó sarokba lőtte (1:0). Némi mezőnyfölénybe került a hazai csapat, mégis a 10. percben váratlanul — nagy kapushibából — egyenlítettek a csehszlovákok. Dobias keresztlabdáját Kuna élesen fejelte kapura.

Továbbra is jó volt a játék, de érthetetlenül megzavarodott az U. Dózsa védelme és a 18. percben már a csehszlovákok vezettek. Adamec a vetődő Szentmihályi hasa alatt küldte a hálóba a labdát (1:2). Ismét lila-fehér percek következtek. Közben Gerőcs húzódást szenvedett a jobb combján és ettől kezdve csak statisztált. A 43. percben Nyíró mintegy 12 m-ről laposan a bal alsó sarokba vágta a labdát, s ezzel az U. Dózsának sikerült egyenlítenie. (2:2). A 85. percben Dunai nagyszerűen sarkalta a labdát Fazekashoz, aki közelről nem hibázott. (3:2).

(MTI.)

U r

Farkas Ferenc beszámolója után a tagnyilvántartások bonyolultságát bírálták. Gondot okoz annak biztosítása, hogy a labdarúgók sportorvosi vizsgálaton jelenjenek meg. A Járási Labdarúgó Szövetségtől azt kérték a hozzászólók, hogy ne küldjön két játékvezetőt a mérkőzésekre, mert az nagy anyagi megterheléssel jár. A járási bajnokságban szereplő ifjúsági csapatot anyagiak hiányában vissza kellett léptetni. Elhangzott olyan javaslat, hogy az egyesületi helyiségben a téli hónapokban in-

Heti teke

Győri ETO—Győri Richards 7:1 (2756:2515)

NB I. férfi.

A győri rangadón a hazai pálya előnyét élvező zöld-fehérek biztos győzelmet arattak. Legjobb dobók: *Varga M.* 482, *Juhász* 471, *Lencz* 466, illetve *Boros E.* 442, *Antalics I.* 425 és *Jankó I.* 420 fa.

Győri Lenszövő—Kőbányai Sörgyár 5:3 (2314:2313)

NB I. női.

Egy fa különbséggel szerezték értékes győzelmüket a lenszövős lányok. Legjobb dobók: *Kristyán* 414, *Harmat* 410 és *Varga* 405 fa.

Győri Richards—Nagykanizsai Kinizsi 6:2 (2261:2216)

NB II-es női.

Nagykanizsáról is győzelemmel tért haza a Richards listavezető csapata. Legjobb do-

A Győri Dózsa és a MOGAAC az élen a megyei kosárlabda-bajnokságban

A megyei kosárlabda-bajnokság férfi csoportjában a Győri Dózsa együttese áll az élen, megelőzve a Vasas ETO és a Soproni MAFC II. csapatát. A női csoportban a MOGAAC a listavezető a Martos Gimnázium és a Soproni MAFC előtt. A legutóbbi bajnoki forduló eredményei:

Férfi csoport:

Győ. Dózsa—MAGAAC 67:56 (34:14) Legjobb dobók: Kozma

jobb dobók: Földi 16, illetve Első 12.

Soproni Postás II.—Belkereskedelmi Technikum 64:43 (30:20). Legjobb dobók: Márkus 20, illetve Monostori 16.

Martos Gimnázium—Széchenyi Gimnázium 41:26 (20:8). Legjobb dobók: Kránitz 12, illetve Tremmel 8.

F. k.: Dr. Fitz Jenő — 67. 6407 FMNYV

Ferenc Béni

MEGHÍVÓ

A FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK

MEGHÍVJÁK

ÖNT

FERENCZY BÉNI

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁRA

Székesfehérvár, István király Múzeum

1967. szeptember 24-től október 29-ig.

Nyitva hétfő kivételével naponta 10–13 és 15–18 óráig.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

VIGH TAMÁS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1967. szeptember 24-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor

az István király Múzeumban

1021

FERENCZY BÉNI

1890–1967

Hetvenhét éves korában, pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrász- és grafikusművész, a Magyar Képzőművészeti Főiskola egykori tanára, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze.

Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. A temetés időpontjáról később intézkednek.

* * *

Mestert gyászolunk. Mestert: minden megkülönböztető jelző, magyarázgató toldás nélkül. Nem „a klasszikus hagyományok mesterét", nem „az aktszobrászat és az éremművészet kiváló alkotóját", még csak nem is „minden plasztikai művészet mesterét". Mestert a szó egyetemes értelmében, mestert, azok közül, akik követésre ösztönöznek és utánozhatatlanok, akik művészi teljességgel adják az emberi teljességet.

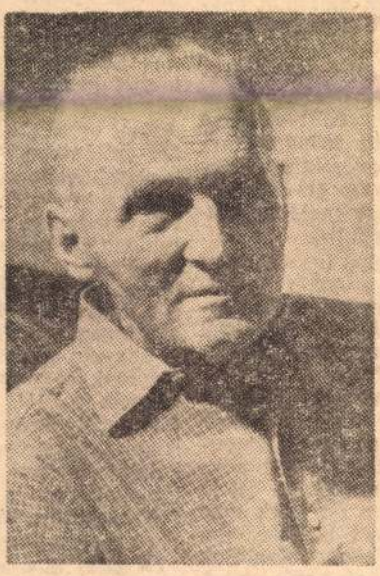

Tökéletes ismerője az emberi alaknak, mondták Ferenczy Béniről, akik látták szobrait. Tökéletes művésze az emberi lényegnek, a humánumnak, ismerték fel, akik nemcsak megnézték az életművet, beleláttak mélységeibe is. Lényegében egész pályáján egyetlen nagy téma foglalkoztatta, a ruhátlan emberi alak, s egyetlen hatalmas mondanivaló, az általános és teljes humánum — állíthatja róla a művészettörténet. De az emberi test számára ezerféle téma volt: szégyenlősen didergő kislányalak és súlyosan dús asszonyformák, nyurga fiúarányok és fényesen feszülő atlétaizmok, aktív emberi mozdulatlanság és fáradt mozgás. Mint ahogy ezerféle mondanivalója volt humanizmusának is: döngő léptű emberség és termékenyölű emberség, ölelkezve simuló emberség és emberien fájó elbukás — számtalan jelentésű, mindig a haladót kereső, tiszta humanizmus.

Mit tudnánk elmondani néhány gyászoló sorban Ferenczy Béniről, amit ne mondtak volna már el az alkotásai? Nincs-e benne szobrai artisztikumában a család emberi és művészi légköre, amelybe hetvenhét éve beleszületett, nehéz-e fölfedezni korai műveiben apja, a hatalmas festő, Ferenczy Károly példamutató szellemét? S beszélnek további életéről további alkotásai: az első, nyersen akaratos aktok modernista párizsi tanulmányairól; a dinamikusan eleven atlétafigurák radikális-forradalmár szelleméről, amely aktív lelkesedéssel fogadta az 1918—19-es magyar forradalmakat. Szemlélődő szobrai a bécsi, a németországi emigrációra, Lenin-érme, ötéves terv plakettje a Szovjetunióra is utalnak, amely később évekig otthona volt és ahol mesterérmei sorának alkotását megkezdte.

Erős asszonyalakjai is tudósítanak itthoni termékeny éveiről, megtermékenyítő, tanító munkájáról, amely a felszabadulás után a feltétlen megbecsülés légkörében bontakozhatott ki. S a tíz évvel ezelőtt rátört betegségnek sem csiszolt sorok: fegyelmezett, bal kézzel készült rajzok szép bizonytalansága az igazi emléke, ahogy — mind kisebb bizonytalanságuk, s — mind teljesebb szépségük mutatta az évek folyamán, hogyan vett erőt alkotó akarata a bénító betegségen. Rajzos tudósításai új, termékeny korszakot, remekművek sorát ígérték, a legutóbbi nemzeti tárlaton ismét főhelyet követelő plasztikái pedig már remekekre váltották be az ígéretet. Váratlanul jött utánuk az alkotó halála.

Tudjuk, mit hagyott ránk, mit örökített a magyar kultúrára, modern művészetünkre, mégis nehéz most sűrű felsorolásba fogni műveit. A klasszikusan friss fiúszobrokat emeljük-e ki vagy feleségének arcmását, a magyar portréművészet egyik legteljesebb remekét; termékeny aktjait, a kicsattanó ritmussal haladó Lépő nőt, a sűrű húsú Paraszti Vénuszt, Atalanta termékeny erejét, vagy a Horváth kerti Ülő nő erős nyugalmát? Műveinek plasztikai teljességére emlékezzünk-e, súlyos erejére és elnehezülést mindig feloldó gyengéd mozzanataira, vagy megkapó, de soha nem végletes emberi hangjára, a Babits-siremlék vigasztaló gyászára, és híres Petőfi-alakjának törékeny elszántságára? Mester voltára emlékeztetünk, emberi, művészi teljességére.

Mestert gyászolunk és gyászunk olyan, mint a Babits-siremlék alakjáé: mélységes és mégis vigasztaló. A fiút gyászában, ott a domborművön finom plasztikai fegyelem fogja vissza, bennünket a bizonyosság: a múzeumokban, köztereken, emlékműveken továbbra is él számunkra Ferenczy Béni.

R. Gy.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

Spanyol

Néhány óra egy zenei á...

A Lorántffy Zsuzsanna zenei általános most tizenharmadik tanévének befejezéséhez közeledik. 40 tanár 454 gyereket tanít itt. Zenei általános: ez azt jelenti, hogy a gyerekek heti 4 énekórát kapnak, hogy kötelező a karének, hogy egyik tornaórájuk helyett népi táncot tanulnak, hogy a tanulók 60 százaléka hangszert is tanul. De ha mindezt nem tudjuk? Akár rendes általános iskolának is nézhetnénk. Pedig mindenképpen több annál. Több? Mindenképpen más.

Az első különbséget akkor éreztem, mikor a negyedikben egy pattogó vidám dallamot énekeltek a gyerekek és utána a tanítónő ezt mondta:

— Most pedig áthangoljuk magunkat egy más világba. Nagy magányosságra, egyedülvalóságra — és egy pillanat szünetet tartott, mielőtt a gyerekek elénekelnék a „magányos és egyedülvaló" melódiát, egy mélabús, szomorú magyar népdalt.

Valahogy másképp beszélnek itt a gyerekekkel, másokat mondanak nekik és azok másokat felelnek. Bonyolultabb dolgokról beszélnek, finomságokat, árnyalatokat érzékeltetnek.

— Új dalt tanulunk, ki énekli el? — kérdezi a tanárnő és egy kislány, kezében az énekeskönyvvel, máris énekli szolmizálva az először látott melódiát. Neki ezek az öt vonalra írt jelek már pontos tartalommal bírnak, értelmes, világos mondanivalójuk van, mint az ábécé betűinek. A kislány nem tesz most mást, mint „zeneiül" felolvassa a leírt szöveget. Nem túl hangosan olvas, nem túl szép hangon, de érthetően, világosan, pontosan. És az osztály máris három szólamban, majd kánonban ismétli a zenei szöveget.

Énekelnek a negyedikesek. Másképp mint ahogy a gyerekek szoktak, és másképp, mint ahogyan a felnőttek szoktak. Az arcokon most feszült figyelem, különös gondosság, valami belülről diktált feszes fegyelem fogja őket össze. És a közös öröm! Önfeledt és elragadtatott igyekezet. Ezek a gyerekek gyönyörűséggel, boldog belefeledkezéssel hallgatják saját éneküket.

— Nehéz iskola? — mondja az igazgatónő —, nem tudom. Lehet. A gyerekek nem érzik annak. A zenei követelmény nem külön teher számukra és a közismereti tárgyakkal jobban, könnyebben boldogulnak.

Fellapozunk egy osztálykönyvet. Egy hatodik osztály. Az osztályátlag 4. Magyar 4,2, számtan 3,6, orosz 4.2. Ének 3,8. Ez egy a sok közül. 3,6 alatti átlagú osztály nincs.

— Ide csak válogatott gyerekek kerülnek? — kérdezem.

— Nem válogatottak — mondja az igazgatónő. — A kerületből bárkit felveszünk. Ha helyünk van, más kerületből is. A tanulók a szokásosak. Sőt. Kodály tanár úrnak kimondott kívánsága volt, hogy minden osztályba vegyünk fel gyenge értelmi képességű, gyenge zenei képességű gyerekeket is. Az eredmény többnyire meglepő. Teljesen érdektelen, rossz tanuló gyerek itt „megmozdul". A nyolcadikat nem egy kösszám, az osztás, hozzáadás, többszörözés természetes neki.

Természetes a fegyelem és a figyelem is. Nincs nagyobb önfegyelmező pedagógiai erő a többszólamú együtt éneklésnél.

A VII. osztályban, ahova belépünk, nem fogad a szokásos óra előtti iskolai zsivaj. Az osztály énekel. A Marseillaise-t, Kodály feldolgozásában, három szólamban. Nem zavarja meg őket a tanárnő belépése sem.

— Mit énekeljünk? — kérdezi a tanárnő.

— A spanyol népdalt — mondja egy kislány. És éneklik, spanyol szöveggel, a szenvedélyesfájdalmas spanyol dallamot.

— Sötéten. Barnán. Sötétbarna, tompa hangulat — mondja a tanárnő, és a gyerekek értik ezt. Aztán orosz népdalt énekelnek két szólamban. Majd furcsa gyakorlat következik. A tanárnő felemeli a kezét. Nyitott tenyér, ököl fel, ujjhegy le, vízszintes tenyér: minden jel egy-egy hangot jelent, a bal kéz, a jobb kéz egy-egy szólamot. A gyerekek most kézjelről énekelnek. Először csak egy-egy hosszan tartott hangot. Aztán a hangok, a szólamok óvatosan elválnak egymástól, elmozdulnak egymás mellől, egymásnak alá, fölé kerülnek, összefonódnak, ölelkeznek. Szinte a fülem hallatára keletkezik az egyetlen tartott hangból maga a zene, teljes sokfajta, sokszólamú szövevényével.

A gyerekek számára, úgy látszik, megszokott dolog ez a játék. Mert játék az egész. Egy cinkos mosoly, összepillantás tanár és diák között: értik egymást. Játszanak a ritmussal, a melódiával, csupa szín, izgalom, ügyesség, találékonyság, ráismerés és felfedezés az egész óra. Játszanak — kérlelhetetlen pontossággal, szigorú alapossággal, törekszenek valami teljesebb, általánosabb cél, behatóbb megismerés felé. A kis kompozíciókat úgy bontják szét és rakják össze újra, mintha laboratóriumban természettudományos kísérletet végeznének, és ki tudja, hogy a búvárkodásnak ez a nem szokványos formája milyen felismerésekhez, igazságokhoz vezeti el őket. Nehéz munka ez a „játék"!

Szász István

KÓSZTASZ VARNALIS...

A BÖ...

Részlet a Nemzetközi Lenin-békedíjas görög író 1923-ban írott novellaciklusából. A 84 éves művészt a katonai diktatúra megfosztotta szabadságától.

A Börtön egy magas hegyen volt, a tenger közepén: négyszöges alaprajzú, mint a laktanyák, két sor rácsos ablakmélyedéssel, közepén udvar. Az udvarban kis templom állt. Tornya a Börtön fölé emelkedett és messziről fénylett tetején a hatalmas bronzkereszt, amely úgy csábítja errefelé az idegeneket, mintha kolostor lenne, béke és magány fészke.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1957 Szt. 12.

A világ Corvinái, Moszkva-album, Ferenczy Béni művészete

1021

A Magyar Helikon új bibliofil kiadványai

A bibliofil könyvek műhelye, a *Magyar Helikon* az Európa Könyvkiadó keretében működik. November elejére készül el *»A világ Corvinái«* című kiadványuk, amely hatszínű nyomatokban mutatja be Mátyás király híres könyvtárának ma föllelhető kódexeit. A fotóanyag összegyűjtéséhez számos külföldi könyvtár nyújtott segítséget. A nemzetközi érdeklődésre számító kötet az UNESCO támogatásával lát napvilágot.

Ferenczy Béni sokoldalú művészetét mutatják be a hatalmas albumban, melynek bevezetőjét *Illyés* Gyula írta. Szobrai mellett reliefeket, domborműveket, érmeket, kerámiákat és rajzokat is egybegyűjtöttek. Ugyancsak nemzetközi érdeklődést fog kelteni *Vesalius* »De humani corporis fabrica« című művének megjelentetése, melyet korabeli rajzokkal illusztrálnak, többi között Leonardo da Vinci műveivel.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára készül el a *Moszkva-album*, mely a szovjet főváros kevésbé ismert szépségeire hívja fel a figyelmet. A mű háromnegyed része fénykép, a szöveget pedig nagy írók alkotásaiból válogatták. Ugyancsak az évfordulóra jelenik meg bibliofil formában *A tőke* első kötete és *Lenin válogatott műveinek* három kötete. Ez utóbbiakat a Kossuth Könyvkiadóval együttműködve jelentetik meg. *Erasmus* »Nyájas beszélgetések« című kötetét a többi között Holbein, P. Brueghel, Dürer rajzaival gazdagítják. *Shakespeare* Rómeo és Júliájának új kiadásához *Würtz* Ádám készített rézkarcokat.

Újszerű lesz *Lampedusa* »Ligheá«-ja, melyet *Borsos* Miklós szobrai és rajzai illusztrálnak. A szobrokat *Gink* Károly fényképezte. Irodalomtörténeti jelentőségű *Kassák* Lajos »A ló meghal, a madarak kirepülnek« című művének új kiadása, melyet az író képzőművészeti alkotásai díszítenek. Színes ikonok képeivel gazdagítják a »Varázslók, szentek, vitézek« című kötetet. Az ó-orosz bilinákat *Rab* Zsuzsa válogatta és fordította. *Baudelaire* verskötetéhez, »A romlás virágai«-hoz *Kass* János rajzolt szubjektív hangulatú illusztrációkat.

Petőfi verseit egy kötetben adják ki és külön kötetben jelennek meg Petőfi prózai írásai, így a »Tigris és hiéna« című dráma is. *Homérosz* két eposza, az Iliász és az Odüsszeia egy kötetben kerül az olvasók kezébe, *Devecseri* Gábor fordításában, s megjelentetik a teljes Faustot is, *Jékely* Zoltán és *Kálnoky* László fordításában. Ógörög szerelmes novellákból válogatta és fordította *Révay* József »A leány meg az isten« című kötetet, melyhez *Reich* Károly rajzolt színes illusztrációkat.

— A szocialista könyvkiadásban is szükség van a bibliofil jellegű kiadványokra — mondja *Szántó* Tibor, a Magyar Helikon művészeti vezetője. — Természetesen kiadványainkban nem a díszítés, a látvány dominál, hanem a mű, a tartalom jelenik meg méltó, esztétikus külsőben.

— Úgy érzem, sikerült megtalálnunk a szocialista bibliofilia sajátos stílusát, amely nálunk elsősorban a Kner Nyomda hagyományaira támaszkodik. Noha nyomdáink gondosan, szívvel készítik az igényes Helikon-könyveket, mégsem véletlen, hogy kiadványaink jó része abban a gyomai nyomdában készül, amely ma is hű őrzője Kner stílusának.

(fl)

SZOMRATHY VIKTOR

lakói voltak.« A »M
nevezésnek tehát ku
riai értéke van és így
a megőrzésre. De kül
ez a történelmi ren
ciáktól terhes ódon
környezet éppen ne

Külö

A Magyar Nemzetbe
tus 3-án megjelent fenti című cikkel kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adom.

Az újságcikkben leírt, a távolsági személyvonatokon különösen hét végén jelentkező probléma ismeretes. A tűrhetetlen helyzet felszámolása érdekében vállalatunk már ez idáig is sokat tett és jelenleg is azon fáradozik, hogy csökkentsük, illetve szüntessük meg a vonalakon a részegsé-get és duhajkodást.

sünk, hogy a tisztességes, józan utasok segítsenek a rendbontók kiközösítésében. Ehhez rendelkezésre állnak a MÁV-alkalmazottak, az Utasellátó-dolgozók és a rendőrség is, de csak közös összefogással érhetünk el eredményt.

MÁV Utasellátó Üzemi Vállalat,
Hidas József
kereskedelmi igazgató

KERE

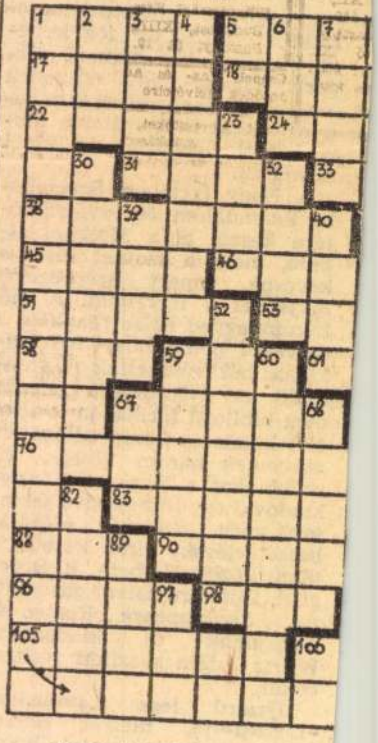

VÉGE A NYÁRNAK

A nyárutó szomorkás hangulatát pengeti ŐSZI SHANZON c. verse szép strófájában a rejtvényben is szereplő nagy francia költő, de kitűnő fordítónk neve ugyancsak megtalálható a vízszintes sorokban.

Most tehát VÉGE A NYÁRNAK, a következő számunkban: ITT AZ ŐSZ!

VIZSZINTESEN (kétbetűsök: TH, SU, AO, TI, NN, LÁ). 1. A skandináv (főleg ó-izlandi) irodalom sajátos terméke; prózai elbeszélés. **5. Az »Őszi shanzon« (Chanson d'Automne) első három sora, folytatása — a negyedik, ötödik és a hatodik sor — a függőleges 1-ben.** 17. Hibáztat. 18. Elvágódik. 20. Szőlőfürt. 21. Iráni kikötőváros; az iráni olajmezők olajvezetékének végpontja. 22. Cselekvésre ösztönöz, serkent. 24. Baranyai kisközség. 26. Perdöntő személy lehet. 27. Pusztít. 29. Az üres hordó igéje. 31. Királyi madár, névelővel. 33. Ez pedig a szemétdombok királya. 35. Levél van benne. 37. Kártyafigura. 38. Nagyhangú hazug ámítás. 41. A török szultán palotája. 43. Újdonság, latinul. 45. Állati lakóhelyek. **46. Francia költő (1844—1896) a szimbolista költészet egyik legjelentősebb képviselője, az ŐSZI SHANZON írója (az első négyzetben keresztneve első betűjével).** 49. Kéziszerszám. 51. Jegyző, németül. 53. Iparosember 55. Baklövés, felsülés. 57 Ükör. 58. Állati búvóhely. 59. Becézett angol női név. 61. Főétkezés. 63. Sakkban az egyik játékos lépésképtelensége. 65. Madár. 66. GPN. 67. Bifláz. 69. Alexandriai főpap, a róla elnevezett tanítás megalapozója. 72. Sziget a Csendes-óceánban, USA haditengerészeti és légi támaszpontja. 74. Pástétommal vagy egyéb töltelékkel töltött finom orosz kelt tészta.

1967 JUL

1967. július 28. szerda

1021

A Jelenkor július — augusztusi kettős száma

Darvas József Zrínyi-drámája — Kiváló költők új versei — Nyolcoldalas műmelléklet

A Pécsett szerkesztett irodalmi és művészeti folyóirat gazdag tartalmú, szép kiállítású összevont nyári számmal jelentkezett.

A folyóirat vezető helyen közli Darvas József — a Baranya megyei tanács felkérésére írt és most befejezett — Zrínyi-drámájának első részét. A színvonalas lírai anyagból kiemelkednek Csorba Győző, Kassák Lajos, Keresztury Dezső, Takács Imre és Weöres Sándor költeményei. Figyelemre méltó a lap jugoszláv lírai összeállítása: Pákolitz István és Vasvári István jugoszláviai utazásához kapcsolódó költeményei mellett Mak Dizdar, a nálunk alig ismert kiváló boszniai költő mutatkozik be műveivel.

A szépprózai írások sorában Fábián Zoltán, Sobor Antal és Timár György elbeszélése, továbbá két balatoni riport kapott helyet a kettős számban.

Az Élet és kultúra rovatban Bodosi György, Rózsa László és Thiery Árpád szociográfiáját, illetve irodalmi riportját olvashatjuk. Az irodalmi tanulmányok közül kiemelkedik Kolozsvári Grandpierre Emil esszéje a tragikum és komikum korszerű értelmezéséről, valamint Pomogáts Béla Déry-portréja.

A gazdagon illusztrált képzőművészeti rovatban Tüskés Tibor Ferenczy Béni méltatása és egy még ismeretlen Ferenczy Béni rajz nyitja a sort. Beszámolót olvashatunk emellett Picasso és Henry Moore budapesti kiállításáról, a pécsi Modern Magyar Képtár XIX. századi anyagáról és néhány dunántúli kiállításról. Érdeklődésre tarthat számot Major Máté emlékező írása Dobrovicsról, a pécsi származású neves jugoszláv építészről.

A szám illusztrációs anyagában, nyolc oldalas műmellékleten többek között Bokros László, Borsos Miklós és Ferenczy Béni rajzait, továbbá Henry Moore és Picasso néhány művének fényképét láthatjuk.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom megyei

(Folytatás az 1. oldalról)

Hangot kapott az a nézet, hogy az önállóságnak is vannak bizonyos határai. Igaz, ugyan, hogy szövetkezeteink elsőszámú érdeke a gazdaságosság, de azért nem lehet mindent a felvásárlási ár összegén keresztül elbírálni.

Felszólalt a tanácskozáson dr. K. Nagy Sándor, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtitkára, az MSZMP KB tagja. Hangsúlyozta, hogy nagy érdeklődéssel tekintenek országszerte az elsőnek megalakult megyei területi szövetségre, amely mintegy például is szolgálhat a következőknek. A szövetség feladatául hangsúlyozta, hogy a szövetkezetek fóruma lesz a közös problémák megoldásában, a termelés fejlesztésének fokozásában. Mint érdekképviseleti szerv mindenkor tájékoztatást ad szövetkezeteinek a gazdálkodásban elfoglalt magatartásról, eligazodást nyújt a gazdasági mechanizmus új környezetébe került szövetkezeteknek.

A szövetség legyen politikai tényező is

Havasi Ferenc, az MSZMP megyei bizottságának első titkára, a KB tagja megyénk kommunistáinak üdvözletét tolmácsolta a küldöttértekezletnek. Megyénkben húsz éve alakultak az első közös gazdaságok. Azóta sok kudarc és eredmény árán születtek meg mezőgazdaságunk mai létének feltételei, közös gazdaságaink sikerei.

Ebből az alkalomból is forduljunk tisztelettel a termelőszövetkezeti mozgalom veteránjai felé, akik e gyümölcsöző élet első hajtásait ápolgatták évtizedekkel ezelőtt.

A mindennapi munka során igen fontos, hogy szövetkezeteink a szövetségtől megalapozott közgazdasági tanácsokat kapjanak, amelyek nem csupán csábító lehetőségeket tartogatnak, hanem valóságos eredményekkel biztatnak. Ezért mindennél fontosabb a szövetkezetek alapos és helyes tájékoztatása. A sok tennivaló közül érdemes felhívni a figyelmet az eddig sokszor eredménytelen kísérletezgetések összehangolására, amellyel jelentős „tanulópénzt" takaríthatnak meg szövetkezeteink.

Végül hangsúlyozta: a szövetségnek helyet kell kapnia a megyei agrárpolitika kialakításában és fejlesztésében, hiszen nem csupán gazdálkodási szervet hoztak létre szö-

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188 296, 188 307

Ferenczy Béni

PETŐFI NÉPE

1967 LKT 8.

1021

— *NEGYVEN MŰVÉSZ 110 ALKOTÁSÁVAL rendezték meg Pécsett az I. Országos Kisplasztikai Biennálét, a közelmúltban elhunyt nagy szobrászművész, Ferenczy Béni emlékére. A mester alkotásai is szerepelnek a kiállításon. A megnyitó alkalmával jelentős díjakat adtak át a résztvevő művészeknek. A kiállítás október 29-ig tekinthető meg a pécsi Technika Házában.*

onosok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

Ferenczy Béni
1967 OKT 12

vendéglőben mérik össze a vendéglők mesterei szaktudásukat és ügyességüket.

— **Új festménnyel gazdagodott** a modern magyar képtár gyűjteménye Székesfehérvárott. Ország Lili Keleti emlék című olajképével járult hozzá a ma hazai képzőművészetét bemutató válogatáshoz. A művésznő nemrég bemutatott fehérvári tárlatának egyébként több, mint 2000 látogatója volt.

Az országos kisplasztikai biennálé díjai

Az első országos kisplasztikai biennálén — pécsi tájékoztatás szerint — 40 művész vett részt közel 110 alkotásával. A kiállításon, amely egyben emléket állított a nemrég elhunyt nagy magyar szobrász, Ferenczy Béni művészetének is, az első díjat Kiss N. András éremsorozata, a másodikat Lesenyei Márta Tükrös nő című alkotása, a harmadikat Németh Mihály Nyár című munkája nyerte el.

A biennálén részt vevő alkotások közül választotta ki a bíráló bizottság a III. Magyar Játékfilmszemle nagydíját, Rétfalvi Sándor alkotását is.

meg azokat a témákat, amelyek valamilyen formában róluk, — nekik szólnak.

A nők közötti kulturális munka forrásaivá válhatnak a szakkörök és klubok is, ha ügyes szervezésel, irányítással olyan tartalommal töltik meg, amely a társasélet, s ezen keresztül a társadalmi tevékenységhez vezet.

De ha „csak" a szakköri tevékenység — szabás, varrás, kézimunkázás, sütés-főzés folyik is ezekben a szakkörökben, vagy eszmecsere a klubokban, akkor is hasznosak, mert új módszerekre, hasznos elfoglaltságra, hagyományaink ápolására tanítják az asszonyokat. A szakkörök színvonalának emelését további célnak tekinti a nőtanács, és megszervezi a szakkörvezetők továbbképzését.

A klubélet

még nem eléggé általános, ismert. Legalábbis a nők körében nem. Megyénkben is mindössze kilenc községben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 OKT 27

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

Ferenczy Béni

Megnyílt a Modern Magyar Képtár

1021

Tegnap délután hat órakor a Szabadság úti helyiségben, a Múzeumi Hónap keretében, megnyitották az újjárendezett és kibővített Modern Magyar Képtárt, és Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjteményt. A megnyitón jelen voltak dr. Csendes Lajos, a Megyei Pártbizottság titkára, Takács Gyula, a Megyei Tanács vb-elnökhelyettese, Gábriel József, a Városi Tanács vb művelődési osztályának vezetője, valamint a pécsi művészeti élet számos képviselője.

A Janus Pannonius Múzeum művészettörténeti osztályának vezetője, Sarkadiné Hárs Éva üdvözölte a megjelenteket, majd felkérte Gábriel Józsefet, tartsa meg a megnyitó beszédet.

A közvetlen hangú megnyitó szavak bevezetőben ismertették a Pécsi Modern Képtár szerepét, azt, hogy a magyar huszadik századi piktúra — Nemzeti Galériánk után következő — legteljesebb, legreprezentánsabb anyagát lelhetjük itt fel. Gábriel József beszédében megemlékezett a Képtár tizesztendős fennállásáról, és meleg hangon mondott köszönetet az adományozó mecénásoknak, közöttük dr. Gegesi Kiss Pálnak, aki tíz éve adományozta a Képtár alapját, és a Forgács Hann Erzsébet gyűjteményt, s a jelenlevő dr. Tompa Kálmánnak, akinek gyűjteményével bővült és gazdagodott a Képtár anyaga.

A megnyitó beszéd után a jelenlévők megtekintették a falakon és paravánokon elhelyezett 120 képet, 30 grafikát, és a kisplasztikai anyagot. Az átrendezett, kibővült kiállítás tematikájában felöleli a magyar piktúrát a nagybányai iskolától kezdődően egészen a Nyolcakig. Igen szép anyaggal képviselik a magyar kisplasztikát Ferenczy Béni néhány puttója, Borsos Miklós, és Vilt Tibor rézdomborításai.

Gábriel József megnyitja a kiállítást

egyéb ügyeket

eződött Munkáspárt resszusa

zitív a mérleg: tavaly a birightoni kongreszus csupán a VDK bombázásának megszüntetését követelte, de több mint egymilliós szavazattöbbséggel elvetette azt a javaslatot, hogy Anglia határolja el magát az amerikai politikától. Idén az elfogadott határozat nemcsak a bombázás azonnali, állandó és feltétel nélküli megszüntetését követelte, hanem egyszersmind „a teljes elhatárolódást" is Washington vietnami agressziójától.

Jóváhagyták Nagy-Britannia közöspiaci belépésének a tervét is.

szakszervezetek „forradalm egyesülése" írt alá, azzal vá dolja Liu Sao-csit, hogy ga dasági harcot hirdet, amik azt állítja, hogy „a munká soknak harcolniuk kell leg fontosabb létérdekeikért".

A tudósító rámutat, hog Liu Sao-csit, a kínai szak szervezeti mozgalom egyko elismert vezérét és a kín munkásosztály fő teoretikusá ma a proletariátus árulójának tartják, mert a munkásságo elvonta a forradalomtól azza a tételével, hogy a szakszer vezetek kötelessége foglalkoz ni a termelés és az életszín vonal kérdéseivel.

A Renmin Ribao azért a té zisért is megrója Liu Sao-csi hogy a szakszervezetek fel adata harcolni a munkater melékenység növeléséért. A cikk szerint Liu-nak a fel szabadulás óta az a legna gyobb bűne, hogy akadályozta a munkásosztályt Mao-eszméi nek beható tanulmányozásá ban.

A jubileumi év meglepetése

Színes televízió

Mint ismeretes, tavaly Moszkva és Párizs között létrejött a SECAM szovjet-francia színes televíziós rendszerre vonatkozó egyezmény. Ennek alapján szovjet szakemberek már megkezdték a színes televíziós készülékek prototípusainak tervezését, épülnek a stúdiók és az adóberendezések színes műsorok sugárzására, a moszkvai elektromos lámpagyárban befejezték a színes képcsövek előállításához szükséges üzemegység létrehozását. Rövidesen megjelenik az első nagyképernyőjű színes TV-készülék a Szovjetunióban. Már a neve is megvan: Rubin—401. A készüléket a moszkvai televíziógyár állítja majd elő.

A szovjet televíziógyártás tizenöt éves múltra tekinthet vissza. Ekkor jelentek meg az üzletekben a moszkvai TV-gyár „Szever" és „Ekran" típusú készülékei. Ezt követték a „Rubin", a „Jantar" és az „Almaz" típusú készülékek. A moszkvai TV-gyár kollektívája nemrégen kedves ünnepséget tartott: megemlékeztek az egymilliomodik Rubin TV-készülék kibocsátásáról. A jubiláló készüléket a gyár legöregebb munkásának, Ulanov mesternek ajándékozták.

A moszkvai TV-gyárban nagyarányú rekonstrukció folyik. A cél, hogy tovább gépesítsék a szerelést, automatákat állítsanak be a rádióalkatrészek gyártására. A jubileumi évben új technológiát vezetnek be.

— Mindez lehetővé teszi, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára újabb, tökéletesebb TV-készülékeket gyártsunk — mondotta J. Mironov, a gyár igazgatója. — A Rubin—401. típusú TV-készüléknek kitűnő színesvételi tulajdonságai vannak. A különböző automata megoldások alkalmazása megkönnyíti a kép beállítását, szabályozását. Konstrukcióját és külső kivitelezését tekintve, a Rubin—401. nem marad el a legjobb külföldi készülékektől. Az első szovjet színes TV-készülékek a montreali nemzetközi kiállításon láthatók. A nagy évfordulóra megjelenik az első ipari széria ezekből a készülékekből.

A jubileumi év újdonsága a Rubin—106. típusú készülék sorozatgyártásának megkezdése. A készülék nagyképernyős (a képernyő átló-vonala 59 centiméter), kezelése könnyű, doboza szép kivitelezésű. Ezenkívül ebben az évben bocsátják ki az első sorozatot a 65 centiméter átlóvonalú Rubin—110 típusú TV-készülékekből is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.
1967 JUN 9.
MAGYAR NEMZET

Ferenczy Béni

1021

Ferenczy Béni búcsúztatása a Kerepesi temetőben

Ferenczy Bénitől szerdán délután búcsúzott a magyar művésztársadalom. Ravatalán, amelyet a Kossuth-mauzóleum előtt állítottak fel a Kerepesi temetőben, a kegyelet virágai között vörös bársony párnán ott pompáztak Ferenczy Béni kitüntetései. Az emberek már jóval a szertartás kezdete előtt gyülekezni kezdtek, hogy lerójálk kegyeletüket a nagy halott előtt. A gyászolók közzött ott volt *Szirmai* István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, dr. *Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, kulturális életünk vezetői. Eljöttek a művészek, a barátok és a tanítványok, s Ferenczy Béni művészetének, igaz, emberi életének tisztelői. Ravatalánál pályatársai állták díszőrséget.

Somogyi József, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke, a Művelődésügyi Minisztérium, a Szövetség, a Képzőművész Főiskola és a magyar művésztársadalom nevében búcsúzott Ferenczy Bénitől. Beszédében megindult szavakkal emlékezett meg az elhunyt mester gazdag életéről, csodálatos művészetéről — a magyar művészek nemzedékeinek tanítómesteréről. Utána *Martsa* István szobrászművész lépett az emelvényre, hogy Ferenczy Béni egykori tanítványai nevében elbúcsúzzék mesterüktől.

Ferenczy Béni földi maradványait — elhamvasztása után — édesapja, Ferenczy Károly sírjánál helyezik örök nyugalomra.

…ért. Követeljük: *haladékta… nul vessenek véget az arab … pek elleni agressziónak.* Me… álljt kell parancsolni a háb… rúnak és a vérontásnak. *Bék… és biztonságot a Közel-Kel… népeinek!*

Harmati Sándor, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára, az Országos Béketanács alelnöke nyomatékosan aláhúzta:

— Az Egyiptom ellen elkövetett izraeli agresszió szerte a világon, így nálunk, Magyarországon is, nyugtalanságot, aggodalmat kelt. A világközvélemény és a magyar közvélemény is érzi, tudja, hogy ha az agresszorokat nem sikerül megfékezni — ez a háború kiterjedhet és akkor már nemcsak a közel-keleti térség, ha-

…diákok tüntetése

A Magyarországon tanuló arab diákok, az arab országokat ért agresszió elleni tiltakozásul csütörtökön délután tüntettek az Egyesült Államok és Anglia budapesti nagykövetségei előtt.

A fiatalok mélységesen elítélték az arab országok elleni agressziót, az amerikai és angol imperialistáknak ahhoz nyújtott támogatását. A tüntetés végén tiltakozásukat írásban is átadták a nagykövetségeken.

Az Országos Béketanács elnökségének állásfoglalása

Az Országos Béketanács el…nöksége állást foglalt a közel-

Nem ez történt! A Vietnamban elkövetett háborús eszkó…

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP
1961 JUN 20

Ady szellemében

KÉT SZOBOR-TANÁR A RÁCKEVEI GIMNÁZIUMBAN
A HUMANISTA GONDOLAT OTTHONA — EREDMÉNYES ÉVZÁRÓ

A ráckevei gimnázium Ady Endre nevével díszítette föl szép hajlékának homlokzatát és napsugaras folyosójának egyik falfülkéjében helyezte el a forradalmár lelkű költő halotti maszkját, a közelmúltban elhunyt Ferenczy Béni alkotását. (Ebből a maszkból mindössze három példány készült és egyiket sikerült megszereznie a gimnáziumnak.)

Az iskola falai között Ady szelleme uralkodik.

— Iskolánk gondolati intézménnyé fejlődött — mondotta az évzáró ünnepélyen dr. Losonci Miklós igazgató — főleg amióta Ady Endrével megkapta tizennyolcadik „tanárát". Mindennap elmegyünk szobra előtt, munkánkat ő ihleti meg, szellemét kötelezőnek érezzük valamennyien.

Néhány szerény mondat szólt az eredményekről. Az elmúlt tanévben a ráckevei gimnázium „meghosszabbodott", eljutott Egerbe is, ahol a ráckevei diákok elnyerték az országos diákverseny jó néhány első díját. Ma már *országszerte úgy tekintenek Ráckeve gimnáziumára, mint a humanista gondolat egyik otthonára.* Az örvendetes fejlődést a tanulmányi eredmény is tükrözi. Az idei érettségin *egyetlen diák sem bukott meg,* sőt néhány tanuló, aki a négy gimnáziumi évben jórendű volt, jelesen tette le az érettségit.

— Ez az eredmény — állapította meg az igazgató — nem a tanári kar kizárólagos érdeme, része van benne a szülők megértésének, a társadalmi segítségnek, de leginkább talán diákjaink szorgalmának és iskolájuk iránti szeretetének.

Az eredmények valóban szépek. Dudás László, aki az idén végezte a harmadik osztályt, *az országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtők pályázatán Pest megye első díját nyerte el* dolgozatával, az egri Gárdonyi Géza napokról pedig ugyanezzel a dolgozatával az aranyérmet hozta haza. Ugyanott az első osztályos Lengyel Matild a ráckevei halászokról írt tanulmányával a bronzérmet érdemelte ki. A gimnázium honismereti szakkörének tizenhárom tagja tíz pályamunkával *az országos verseny második díját* szerezte meg.

Ez a szakkör dr. Kovács József tanár vezetésével évek óta igen *jelentős munkát végez.* Rendszeresen gyűjtögeti Csepel-sziget néprajzi anyagát és nemzetiségi hagyományait, dolgozataival szinte folyamatosan nyeri el a legértékesebb Pest megyei pályadíjakat. A szakkör tagjai a legbuzgóbb segítőtársai Kovács tanárnak a ráckevei Árpád Múzeumban is, amelynek értékes anyagában jelentős helyet foglal el a diákgyűjtők kutató munkájának eredménye. (Dr. Kovács József nemrég nyert aspiránsi fokozatot a Magyar Tudományos Akadémia I. osztályán a régi magyar irodalom tárgyköréből készített dolgozatával. A jövő tanévtől kezdve három évre a debreceni egyetemen, dr. Bán Imre professzor tanszékéhez osztották be, hogy elkészítse kandidátusi értekezését. A gimnáziumi szakkör vezetését erre az időre felesége, egyszersmind tanártársa veszi át, a múzeum vezetését pedig Fegyó János muzeológus.)

— Most még egy új „tanárt" kaptunk — jelentette be a záróünnepélyen Losonci Miklós igazgató —, megérkezett a tanári kar tizenkilencedik tagja, *Ács Károly,* akinek a gimnázium előtt felállított szobrát záróünnepélyünkön leplezzük le. Most már két szobortanára lesz a gimnáziumnak, *mind a kettő méltó arra, hogy meghatározza iskolánk szellemét.*

Az igazgató kiosztotta a jutalomkönyveket, amelyeknek tömege alatt szinte roskadozott a tanári kar hosszú asztala. Nemcsak azok kaptak belőle, akik kiváló tanulmányi eredményt értek el, hanem azok is, akik a lezárt tanévben egyetlen napot sem mulasztottak. Kiosztotta végül a különböző iskolai alapítványok jutalmait is.

Az ünnepély a szoboravatással fejeződött be. Az avató beszédet dr. Kovács József mondotta. A szobrot, amely korábban Ács Károly sírján állt a régi református temetőben, a református presbiterium ajándékozta az iskolának, miután a gimnáziumi önképzőkör Ács Károly nevét viseli címében. Ács Károly Ráckevén született 1823-ban, Pápán Petőfi és Jókai iskolatársa és legjobb barátja volt, maga is költőnek indult, de — mint később Jókainak írt levelében írta — miután rájött, hogy belőle még középszerű költő sem válna, már tizennyolc éves korában elcsapta Pegazusát. Szívvel-lélekkel részt vett a forradalomban és a szabadságharcban. Világos után elfogták, halálra ítélték, de kegyelmet kapott és hosszú évekig volt a császári börtönök rabja. Fogsága idején megtanulta a szomszéd népek nyelvét, majd szabadulása után minden idejét és kivételes tehetségét a román, török, szerb, illír, tót és lengyel irodalom ismertetésére és népszerűsítésére fordította. 1894-ben halt meg és vagyonának jelentős részét az Akadémiára hagyta.

A magas márványtalapzatra helyezett szép mellszobor leleplezésével fejeződött be a gimnázium évzáró ünnepélye.

Magyar László

címét.

A férj 23 éves, tehát alig lehetett húsz azon a húsvéton, amikor a házba hozta az asszonyt. A feleség három évvel volt a fiúnál idősebb. Első gyerekük, a kislány kétéves és kéthónapos volt, a kicsi — „akit egy műszerészmérleg serpenyőjébe raktak, míg kijött a mentő" — kilenc hónapos.

Nem, nem a szörnyű tett hátterét akarom valamiféle társadalmi magyarázattal felderíteni — két kicsit kidobni az ablakon a pszichopatológia körébe tartozik — de mégis fel kellett jegyeznem az adott címeket, neveket. A házmesterné egy mondata indította meg bennem a kíváncsiságot. „Húsvétkor volt az esküvő, akkor hozták a házba Marikát, de előbb arra vették rá, hagyja ott a kalaúzságot. Vidéki lány volt, szabolcsi, az Autóbusznál volt kalaúz, de a család előbb kivette a busztól, nem akarták, hogy kalaúz legyen a menyük. Betették egy újpesti műanyagüzembe. Azért az más..."

A harmadik emelet, ahonnét kidobták az utcára a két gyereket, egy háromszobás társbérleti lakás, a pater fa-

keresünk, az a huga. Bizonyára elkerültük egymást, mert épp az imént ment el kenyérért. Ide a bolt olyan 10—15 perc. Jöjjünk beljebb a szobájukba, várjuk meg.

Külön szobájuk van a fiataloknak: „mikor felépítettük ezt a kis szobát, idevettük a húgunkat, ő meg hozta a férjét".

„Férjét" — így mondja, s valóban a szoba ifjú, kezdő párához hasonló. Új csőgarnitúra, ezt a fiú hozta. (A motorját — hallunk még róla — tette a zaciba, s úgy hozta a házhoz ezt az új igénytelen garnitúrát.) A falon hajlított fémből mesefigurák, a recamier felett, akár egy gyerekszobában. A fiú csinálta, mondja az asszony: „csendes, itthonülő".

Ez a tábort verő, otthont teremtő család Szabolcsból jött a város alá. Négy esztendeje még Balkányban éltek. Nagy családból való ez az erős asszony: nyolcan vannak testvérek. Az ő embere mindent csinált, a tsz-t is próbálta, kubikolt, gyárba járt, Záhonyban vagont rakott. A harmadik gyerek után először a férj jött fel Pestre. Előbb a Kénsavgyárba, aztán Csepelre

radt a kocsin, s azt kéri, nem mennék-e el vele moziba. Mondtam, hogy nem. De ő csak beszélt. Nem, nem, nem... Nagyon erőszakos volt. Ismét, ismét fordult a villamos, de ő nem szállt le. Nohát jó. Várjon meg a Nagyvárad téren. Arra is emlékszem, a moziban az Aranycsempészeket adták. Mozi után aztán majd minden este megvárt. Jött elém a motorral és hazavitt Erzsébetre. Tudom, azt kérdezi mindjárt: hogy tudtam házas emberrel járni? Mert azt is tudtam. Megmondta nem sokkal később, hogy megismerkedtünk. De hogy pokol az élete otthon, s ő velem nemcsak úgy jár: hozzám menekül. Miért pokol az élete, azt is kérdeztem. Merthogy a felesége nem egyezik az édesanyjával. Hát akkor miért nem költöznek el a szülőktől? Mert nincs lakás és nagyon drága az albérlet. És akkor már volt is egy gyerekük, a kislány.

Igen, ismertem is, nagyon is szerettem. Nem, nemcsak képről. Gyakran felhozta hozzám a villamosra. Mikor meg végeztem, elvittük hintázni. A Közvágóhídnál van egy hintatér.

is megváltozik."

Miért, milyen volt a termé
szete?

„Amit a fejébe vett, arr
nem tett le. Az anyámm
sem jött ki. A pénzzel m
csinált, nem tudom. Én ké
ezren felül hoztam haza,
1500 forintot és semmit se
vett. Ruhát sem vett mag
nak, csak egyszer, amik
szülni ment, 450 forintért egy pongyolát és kétszázötvenért egy retikült. Mire tette a pénzt? Találtam most nála két takarékkönyvet ezer-ezer forint körüli összeggel. Mire, kinek gyűjtött?...

(Két takarékkönyvet találtak az elhunyt személyi holmijai közt. Két gyereke volt. Vagyis két gyerekkel hagyták ott.)

Különben még azt is megtudom: az 57-es busz hűvösvölgyi végállomásánál ismerkedtek meg négy éve. Akkor buszon volt még kalauz a lány, s csak eljegyzésük után vette ki a család, s adták egy vegyipari vállalathoz.

★

A fiatalasszonyról apjától és testvéreitől hallok. Egy budafoki megsüllyedt, öreg ház konyhaszobájában

engedte be.
erre zárastól betörte az ajtót." „Volt úgy, hogy motorjával egész délután követte az autóbuszt, amelyen Marika járt."

Vagyis, ahogy mondják: tombolt a szerelem.

Megtörtént az eljegyzés és a család — a fiú édesanyja, az anyós — kedveskedő levelet írt Szabolcsba: kedves, csevegő, barátkozó hangon, Marika jó helyen lesz náluk (mert eljegyzés után odavették lakni), boldogok, hogy ilyen helyes menyük lesz, mert hogy ez a levél kérő is, meg hívó is, a húsvéti lakodalomra.

A lány szülei az esküvőre nem utaznak fel. „Odacsalogatták a lányunkat, behálózták." A leánykérő levélre az apa ezt írta: „Nagyon meglepett, hogy az eljegyzés meg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZAVA

1961 JUN 3.

Meghalt Ferenczy Béni

Hetvenhét éves korában pénteken meghalt Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Az elhunytat a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. Temetése időpontjáról később intézkednek.

Lehanyatlott a bal kéz is, amely a megbénult jobb helyett folytatta a művészi teremtés csodáját. A lecsukódott pillák a beszéd értelmével megáldott tekintetre vontak örökre szemfedőt. Az erkély melletti sarokszobából, az ácsolt asztal mellől nem int látogatója felé többé a Mester, a színek varázsos szavú költője, a klasszikus látomásokat idéző szobrok, az utánozhatatlan szépségű érmek alkotója.

Meghalt Ferenczy Béni.

A halál friss jelenlétében nehéz megindultság nélkül szólni. Legutóbb nála járva, megcsodálhattuk az akaraterőnek azt a példa nélkül való teljesítményét, amely a betég testet ismét az alkotás szolgálatába állította. Páratlan gazdag ajándékként a vendég elgyönyörködhetett a bal kéz alkotta remekekben. Rajzokban, akvarellekben, melyekből az ember- és a világszeretet nemes szépsége áradt.

Mérték és arány. Ez jellemezte egész művészetét, beleértve a kései időszakot is. Művészcsaládból származott. Apja Ferenczy Károly festő. Nagybányán tanult, majd a művészi tapasztalatszerzés vágya külföldre, Olaszországba, Németországba, Franciaországba sodorta. A Tanácsköztársaság ideje alatt kivette részét a kulturális munkából. Ennek következtében kényszerült rá, hogy az emigrációba vonuljon. Hosszú ideig Bécsben élt, 1932 és 1935 között pedig Moszkvában dolgozott.

Nagyszerű művész és nagyszerű ember volt. Az immár lezárult életműben a felhőtlen emberi tisztaság, a fény felé kitárulkozó lélek, a színek költői muzsikája ejti rabul a szemlélőt. Az önmagával és a világgal harmóniában élő művész üzenete minden korok számára.

Amikor először jártam nála, már csak betegen ismerhettem meg. És mégsem a beteggel találkoztam. Azzal a sorsnak feszülő ellenállással, amely nem hagyja magát leteperni. Az egyre engedelmesebb bal kéz művészetének utolsó, de önmagában is csodálatos fejezetét írta. Hangja is elfogyott már. A száj helyett a nagy, kifejező szemek beszéltek. Tolmácsolójuk pedig a drága hitves volt, aki jóban-rosszban mellette állt, a nagy csapás idején is fényt és ragyogást teremtett körülötte.

Elnémult a bal kéz is — immár örökre. Nem ír több képet, nem mintáz több szobrot. Elment közülünk nagy fájdalmunkra, de ezt hátrahagyott műve enyhíti, amely tovább él a múló időben.

Sz. E.

oldás lenne.
keztében az
lyik először
verek alk

(Folytatás a

Fock Zalaegerszegen

Fock Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke pénteken Zalaegerszegre látogatott. A megyei pártbizottság székházában *Ujvári Sándor*, a megyei pártbizottság titkára és *dr. Török Lajos*, a Zala megyei tanács vb-elnöke fogadta.

A Minisztertanács elnöke délelőtt a pártbizottság épületében a megye politikai és társadalmi életének vezetőivel, valamint a megyei párt végrehajtó bizottsága tagjaival találkozott. Ujvári Sándor, a megyei pártbizottság titkára tájékoztatta a kormányelnököt Zala megye gazdasági és kulturális helyzetéről.

Fock Jenő délután Ujvári Sándor és dr. Török Lajos társaságában felkereste a város legnagyobb munkáslétszámú könnyűipari üzemét, a Zalaegerszegi Ruhagyárat. Az üzem bejáratánál *Szántó György* igazgató és a gyár többi vezetője valamint *Pukánszki Ferenc*, a városi pártbizottság első titkára fogadta a vendéget. A gyári tanácsteremben Szántó György igazgató tájékoztatta a gyár termelőmunkájáról a kormány elnökét, aki ezután megtekintette a fiúzakókat gyártó egyik munkatermet, majd rögtönzött ruhabemutatón vett részt.

A bemutató után a gyár tanácstermében folytatódott a beszélgetés. A Minisztertanács elnöke a gyárlátogatás után a városi és a megyei vezetők társaságában rövid városnéző sé-

ére hív fel s Front

Kalifornia állam volt kormányzója, *Edmund G. Brown*, aki neves jogász, elvállalta *Andreasz Papandreu* védelmét és pénteken rövid athéni megbeszélés-sorozatáról visszautazott az Egyesült Államokba. Andreasz Papandreu jelenleg börtönben várja a hadbírósági tárgyalást. A hatóságok azzal vádolják, hogy szerepe volt az ASZPIDA-néven ismert állítólagos összeesküvésben, amely — ugyancsak a hatóságok szerint — a NATO-tól való elszakadást, a semleges Görögország megteremtését tűzte ki célul.

Az *AFP* francia hírügynökség jelentette, hogy pénteken letartóztatták *Krisztosz Lambrakiszt*, a Centrum Unióhoz közelálló »To Vima« és a »Nea« napilapok tulajdonosát. Lambrakisz április 21-e óta bujkált, de a két

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Ferenczy Béni
JUN 3

Meghalt Ferenczy Béni

Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész meghalt. Fájdalmas és tragikus a mondat: pótolhatatlan veszteségről ad hírt. Nagy egyéniség távozott közülünk, akinek élete, embersége példánk volt évtizedek óta. Barátai és tisztelői az alkotás, a művészet csodájaként emlegették. És az volt valóban. Az ember csodája, a teremtő ember csodája volt, aki mindeddig legyőzte a halált, s áttörve a némaság falát, engedelmességre kényszerítette a béna testet, szó és hang nélkül, fájdalmas lassúsággal mozduló, egyetlen kezével dolgozott, rajzolt, mintázott tovább, új, csodálatos művek sorát alkotva meg — kifejezve bennük a teljes világot.

1890. június 18-án született Szentendrén. Apja, Ferenczy Károly, a magyar festészetet megújító nagybányai iskola tagja, majd vezetője volt. Fia mellette sajátította el a művészet alapjait: 1907-től 1910-ig járt a nagybányai kolónia iskolájába. Közben külföldi tanulmányutak szakították meg az iskolai éveket — Firenzében járt, majd Münchenbe utazott. Innen Párizsba vitt tovább a fiatal Ferenczy Béni útja s újabb tanulóévek következtek. Mesterei, a kor nagy szobrászai, Bourdelle és Archipenko voltak. Tőlük már kész művészként távozik, hazatér, s munkához lát. Kisplasztikákat, érmeket mintáz, elkészíti nővére, Noémi emlékezetesen gyönyörű portréját. A nagyközönségnek először 1916-ban mutatkozott be az Ernst Múzeumban, a család kollektív tárlatán, majd 1918-ban újabb kiállítás következett.

A Tanácsköztársaság kikiáltása után Ferenczy Béni lelkesen vetette bele magát a kulturális munkába. Dolgozott, szervezett, s a bukás után a fehérterror darutollas legényei elől neki is külföldre kellett menekülnie. Bécsben telepedett le, tizenkét évig élt az osztrák fővárosban. Ebben az időben kis kubista szobrok sorozatát mintázta — s új műveit 1924-ben Berlinben a Sturm kiállításán mutatta be. 1932-ben nagy útra kelt: a Szovjetunióba utazott és Moszkvában telepedett le. E korszakához ismét nagy művek sorozata fűződik: Moszkvában kezdett hozzá az európai művészet halhatatlan alakjainak éremportré sorozatához — Daumier, Goya és Michelangelo arcmását mintázta meg.

1936-tól kezdve ismét itthon, Budapesten dolgozott. Művészete új kiteljesedéshez érkezett, gyönyörű művek sora került ki keze alól, olyanok, mint az 1937-ben mintázott *Miklós*, vagy az *Atalanta*. A felszabadulás évében a Képzőművészeti Főiskola tanárává nevezték ki, s három év múlva, 1948-ban megmintázta nagyhatású *Petőfi-szobrát*, amely a nemes egyszerűséget, az emlékezés igazi realizmusát állította a régi, az elcsépelt, a meghamisított Petőfi-kép helyébe. S ahogy az évek előre haladnak, következnek egymás után a nagyszerűnél nagyszerűbb művek: 1952-ben *Ferencsik János portréja* és a *Caritas*, 1954-ben a *Babits siremlék*, 1955-ben a *Géniusz*, 1956-ban pedig a hatalmas, monumentális *Ülő női akt*.

Aztán bekövetkezett a tragédia. Ferenczy Béni tizenegy évvel ezelőtt szélütést kapott. Megnémult és megbénult. Minden kapcsolata elveszett a külvilággal és sokáig mindenki azt hitte, hogy soha nem tér vissza az életbe. De feltámadt, a szó legszorosabb értelmében, újra teremtve önmagát, újjáteremtve művészetét, immár az egyetlen kapcsolatát a külvilággal. Csak bal kezét tudta használni. Mindent újra kellett tanulnia, a rajzolást, a mintázást. És sikerült, megtörtént a csoda, az ember és a művészet csodája: Ferenczy Béni újra dolgozott. Akvarelleket festett virágokról, fákról, az életről; szobrokat és érmeket mintázott. Újra komponálta régi nagy témáját, a serdülő fiútestet is, s az új szobor szebb és csodálatosabb lett előző művénél.

Legnagyobb kiállítása, életművének seregszemléje 1959-ben nyílt meg a Nemzeti Szalonban, majd külföldi tárlatok sora következett. Közben részt vett a nagy hazai bemutatókon is — néhány hónapja pedig a Május 1. mozi előcsarnokában sorakoztatta fel új rajzait. Emlékirata — az *Írás és kép* — 1961-ben jelent meg.

Élete a maga csodálatos ívével az igaz emberség hatalmát példázza, azt a hatalmat, amely legyőzi a test gyengeségeit, amely adni akar és tud mindenkinek, amely megtisztít mindenkit.

Ferenczy Bénit a Magyar Képzőművészek Szövetsége saját halottjának tekinti. Temetéséről később történik intézkedés.

Új alkotóház épül a hódmezővásárhelyi művésztelep részére a mártélyi Tisza-parton. A régi épületet lebontják. Az új ház felépítésére a Képzőművészeti Alap és a hódmezővásárhelyi tanács egymillió forintot biztosított.
♡

munkában kívüli eredm
ket elért pedagógusokn

ár kezdi meg működ
gon- és Gépgyárban

gépek készítését, majd
Boleslavban, a *Skoda személy-
autógyárban* és Koprivnicé-
ben, a *Tatra autógyárban* a
berendezések működését. Mi-
után a magyar szakemberek
meggyőződtek arról, hogy a
csehszlovák berendezések *min-
den tekintetben megfelelnek a
magyar kívánalmaknak*, elő-
készítették a szerződést a
csehszlovák szakemberekkel.
A brnói híres gépgyárban ké-
szült komplett kovácsolóüzem
*a legkorszerűbb kovácsolási
technológiát teremti meg Győ-
rött.* Az új üzemnek fontos
feladat jut a közúti jármű-
gyártási program megvalósí-
tásában. *Hathatósan hozzájá-
rul a Renault—MAN—Ferro-
staal konzorcium révén meg-
valósuló autóbusz motorgyár-
tási programhoz.*

Lenin körút,
sság útja,
ky út kirakatait
rosi öreg házak bontását

*kirakatok világítása pedig
szegényes.*

A VIII. kerületi tanács ülé-
sén a Józsefváros rekonstruk-
ciója került szóba. A kerület
lakói már régóta sürgetik,
hogy *folytassák a Jázmin ut-
cában és a Tömő utcában
megkezdett bontásokat.* Eddig
16 épületet bontottak le és
megkezdték két toronyház ala-
pozását. A tanács a felsőbb
szervektől kéri, hogy gyorsít-
sák meg a bontások ütemét,
mivel a Józsefvárosban na-
gyon sok az olyan elavult ház,
amelyet felújítani már nem
gazdaságos. *A kerületben je-
lenleg 600 veszélyesnek nyil-
vánított helyiséget használnak
lakásnak.* Sok az aládúcolt
épület. A vb elhatározta, hogy
fokozatosan megszüntetik az
aládúcolásokat.

készültség
arországi szakaszán

litikai Bizottságának tagja, a
Minisztertanács elnökhelyet-
tese, pénteken Győr—Sopron
megyébe látogatott. A vendé-
get a megyei pártbizottságon
Pataki László, a megyei párt-
bizottság első titkára fogadta.

A Minisztertanács elnökhe-
lyettese Pataki László kísére-
tében ellátogatott a csorna
határőregységhez, a hegyes-
halmi új határállomásra, majd
Fertődre utazott, ahol az álla
mi gazdaság és a konzerv
üzem munkájával ismerkedett

Fogadás
az olasz nemzeti ünnep
alkalmából

Ludovico *Barattieri di Sa
Pietro*, az Olasz Köztársasá
budapesti nagykövete az olas
nemzeti ünnep alkalmábó
pénteken este fogadást adott
nagykövetségen.

A fogadáson megjelent d
Bíró József külkereskedeln
miniszter, *Szilágyi* Béla kül
ügyminiszter-helyettes, d
Rosta Endre, a Kulturál
Kapcsolatok Intézetének ügy
vezető elnöke, dr. *László* Ar
dor, a Magyar Nemzeti Ban
elnöke, s a társadalmi, a gaz
dasági, a kulturális élet so
ismert személyisége. Jele
volt a fogadáson a budapes
diplomáciai képviseletek so
vezetője és tagja.

Elutazott a burmai egészségügyi küldöttség

A burmai egészségügyi kül
döttség, amely *Shitu Hla Ha
ezredesnek*, a Burmai Uni
egészségügyi és oktatásügy
miniszterének vezetésével tí
napot töltött hazánkban, pén
teken elutazott Budapestről.

A küldöttséget a Ferihegy
repülőtéren dr. *Vedres* István
az egészségügyi miniszter els
helyettese, dr. *Tóth* Bél
egészségügyi miniszterhelyet
tes, *Kós* Péter, a Külügymi
nisztérium főosztályvezetője
valamint az Egészségügyi és
Külkereskedelmi Minisztérium
több vezető munkatársa bú
csúztatta.

Shitu Hla Han elutazás
előtt a következőket mondot
ta:

— Dr. *Szabó* Zoltán egész
ségügyi miniszter meghívásá
ra érkeztünk Magyarországra
Az itt töltött néhány nap
alatt számos egészségügyi in-
tézményt látogattunk meg,
megbeszéléseket folytattunk
magyar vezető személyiségek-
kel.

— Megbeszéléseinkről, láto-
gatásainkról sok értékes ta-
pasztalatot viszünk magunk-
kal, különösen az egészségügy
területéről. Meggyőződtünk
arról, hogy önöknél *igen ma-
gas színvonalú, jól megalapo-
zott és hatékony az egészség-
ügyi ellátás.* Mély benyomás
tett ránk az egyetemek és
kórházak munkája is. Őszin-
tén gratulálunk eredményeik-
hez.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1962 DEC 2.

Ferenczy Béni

ÁLIS MELLÉKLETE

1021

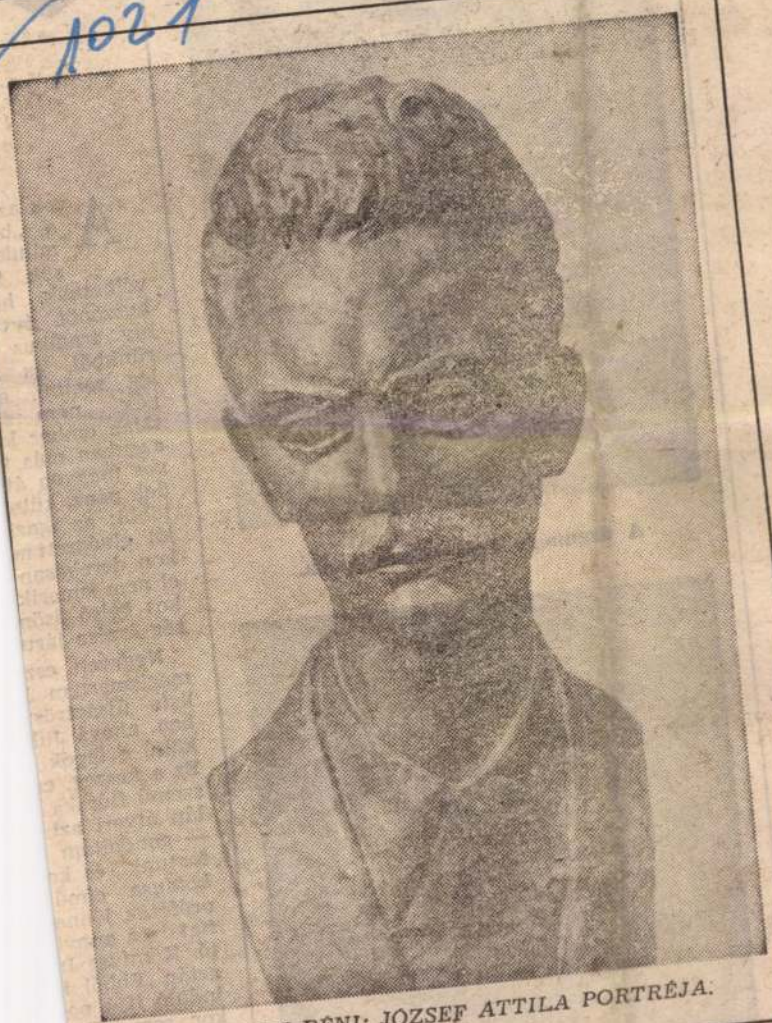

FERENCZY BÉNI: JÓZSEF ATTILA PORTRÉJA.

A tizennégy éves József Attila.

Jó

Azok az e
a „bol
minden
sok íri
vélhetnék, hog
huszonöt évve
oly tragikus
rünkből, és a
leg semmi, a
nék, „nem si
talan ember le
azonban más v
gos (nagyon át
dol, pénz, külső
többi; az igazi
jól elvégzett m
kon derekasan
el nem ismerik
kos belső örön
ség érzése járu

Negyven esz
megismertem
lista újságtrös
ben, ahová Jul
költő e lapok
Ez a keszeg, cs
szemű fiúcska
lán átveri azt
— gondoltam
fogtunk és ke
koldusa című
próféták jönne
fiatal és annyi
tő. Kőmíves I
aztán. Ebből
induló ifjú po
kor sem szűkö
mindazonáltal
(azóta, hogy

TOLNAI GÁBOR

1021

Ferenczy Bénivel Olaszországban

Simon István barátom írást kért tőlem a Kortárs tizesztendős jubileumára. Az írást a folyóirat első, négy és fél éven át volt szerkesztőjétől kérte. Nyilván azt várta tőlem, hogy nyilatkozzam a kezdetekről, az első közel fél évtizedről. Az írást vállaltam, végül többszöri nekirugaszkodás után képtelen voltam megfogalmazására. Túlságosan közeli az 1957 szeptemberétől 1962 márciusáig eltelt idő ahhoz, hogy tárgyilagosan írhatnék róla. Majd máskor, később talán még sort kerítek reá.

Most pedig, nem a volt szerkesztő, hanem a folyóirat munkatársa küldi a jubileumra Ferenczy Béniről szóló írását; ezzel köszöntve az évfordulót, kívánva eredményes munkát a főszerkesztőnek, munkatársainak az elkövetkező esztendőkre.

— 1953-ban, vagy 1954-ben történhetett. — Késő délután volt. Valahol a Józsefvárosban, — ha jól emlékszem — a Krúdy Gyula utcában, összetalálkoztam Ferenczy Bénivel.

(Ifjú korom óta bámulva csodáltam ezt a kivételesen nagy művészt. Az ifjúkori, némaságot parancsoló tiszteletből valami — nem is kevés — még élt bennem iránta 1953-ban, 54-ben is.)

— Üdvözöltük egymást. A kézfogást kísérő, szokványos szavak után, az ifjúkorból maradt néma tisztelettel néztem rá. Ő azonban beszélni akart. Mintha sejtette volna, mivel oldhatja fel némaságomat. Olaszországra terelte a szót, ahonnan — külügyi szolgálatomból — néhány évvel azelőtt tértem haza. Álltunk a Krúdy Gyula utcában. Alighanem Mária utcának nevezték még akkor. Álltunkban indította Béni a témát, de ahogy itáliai élményeim telítettségével szavaira válaszoltam, hosszúra nyúló séta vette kezdetét az ósdi József-városban, kimeríthetetlennek tűnő párbeszéddel.

— Könyvet írok Olaszországról — mondottam beszélgetésünk során. Tervemet lelkesen helyeselte. Helyeslését sem szavak, sem gesztusok nem hitelesíthették volna olyan mértékben, mint az a körülmény, amikor — kimondhatatlan örömömre — felajánlotta Itáliában készült rajzait könyvemben való közreadásra.

Szavai hallatára még nagyobb tűzzel beszéltem, mint korábban. A tervezett mű fejezeteit csaknem felvázoltam, elmondottam megfigyeléseimet az olaszországi életről, emberekről, meséltem kiemelkedő olaszokkal való találkozásaimról, egy-egy műemléknek reám gyakorolt hatásáról. Szó szót követett, a párbeszéd láncszemek módján fonódott, terebélyesedett és szinte észrevétlenül Ferenczy Béni vette át a beszélgetés primhegedűjét. Mint minden hivatott művészt elsősorban az ember érdekelte. Az ember a valóságban és a valóságban élő ember megragadása a művészetben. A nagy művész semmihez sem hasonlítható érzékenységével ismerte Itália világát. Szavainak hallatára szinte szégyenérzet járt át, hogy mennyire jobban ismeri még az olasz embert is — nemcsak a művészetet —, mint én, aki mindeddig úgy véltem: az irodalomból, a művészetből, s főként kint tartózkodásom idején szerzett tapasztalataim nyomán megismertem. Ferenczy Béni Olaszország-ismeretének varázsát csak növelte — a nagy művész varázsa ez —, hogy a maga szemével, szemmértékével sugározta be a látottakat, az embert, az életet ugyanúgy, mint ahogy az itáliai műalkotásokra is rávetítette a maga személyiségét. Az ő Itáliájában az Apennini-félsziget embere, növényzete, állatai, de még a természet atmoszférája is, az objektív valóság és az ő művészi látásának szintézisében jelentkezett; sajátos egységgé formálódott

abban a keretben, ami a művész lelkében klasszikus tisztasággal róluk megformálódott.

Amikor a józsefvárosi sétát megszakítottuk, úgy éreztem, mintha valami szép olaszországi utazáson jártam volna véle; Rómában és Taorminában, Siracusában és Firenzében, Bolognában és Genovában. Egyedül maradva, az ő képzeletet megmozdító szavainak hatására — este és a következő napokon — tovább folytattam az „utazást"; képeket néztem és könyveket lapozgattam; kedves helyeimet újra végigjártam az emlékezés útján; és felfedeztem gondolatban olyan jellemvonásokat itáliai utcákban, tereken, múzeumokban, az emberek magatartásában, amelyekre fizikai értelemben vett ott tartózkodásom idején nem figyeltem fel. És... A közel másfél évtizeddel ezelőtti emlék kapcsán el kell még mondanom a következőket: — Itáliáról tervezett könyvem első fejezete *Ismerkedés Olaszországgal* címen — ekkor már megjelent a *Csillag*ban. A közreadott fejezettel azonban most egyszerre elégedetlen kezdtem lenni. Meggyőződtem arról, hogy további elmélyülésre van szükség Itália ellentmondásos világának, a jelen és a múlt rétegeinek megértéséhez. Felesleges szaporítanom a szót; — Itália kiiktathatatlanul bennem élt és alakult tovább, de — a tervezett könyv kéziratát egyelőre félretettem. Ekkor már jól tudtam, hogy újra be kell járnom Itáliát, újra és többször; mert csak így rajzolhatok róla olyan képet, ami nem lesz egyoldalú, leegyszerűsített kép, hanem megragad valamit abból a megfejthetetlenből, amit *itáliai varázs*nak szokás nevezni; amit — sok más mellett — Olaszország múltjának, műveltségének rétegei, természetének utolérhetetlen szépsége, népe jelenének izgalmas alakulása jelképez.

*

Évek mentek az évek után. Már-már úgy tűnt, hogy csupán idegrendszerembe épült, folyvást alakuló, formálódó és mélyülő emlék marad számomra az Appenninifélsziget. 1958-ban azonban ismét megfordulhattam Olaszországban. És most, 1958-tól — mintegy kárpótlásul — úgy alakult, hogy legalább két évenként — volt olyan esztendő, amikor többször is — láthattam kedves olasz városaimat, a tájakat és találkozhattam ismét és újra régi barátaimmal. Ezek az utazások újabb és újabb fejezeteket érleltek meg könyvem számára; útinapló formájában igyekeztem érzékelni és érzékeltetni az országot, amelyet első vele való találkozásom óta második hazámnak tekintettem.

1964-ben tettem pontot az *Itália dicsérete* kéziratának a végére. Ferenczy Béni ekkor már nyolc esztendő óta súlyos beteg. Jobb oldala béna, beszélő képességét is elveszítette, ajka csak a két legsúlyosabb szót: az *igent* és a *nemet* volt képes megformálni. Tökéletesen látott és hallott, de a betűk összeállításából kialakuló olvasás öröme sem maradt meg számára. Betegségének első idején úgy tűnt, hogy fizikai összeomlásával összeomlott benne a művész is. Ez a rendkívüli ember azonban a művészi alkotás területén legyőzte a természetnek szervezete elleni támadását; csodával határos módon, emberfeletti akaraterővel megtanult dolgozni ép bal kezével; rajzolni, festeni, mintázni; izgalmas rajzokkal, különös színvariációkban ragyogó akvarellekkel és tökéletes szoborálkotásokkal folytatta tovább életművét, ami művészetünk történelmében már régen a klasszikusok sorába emelkedett. Teremtőkészségének a szervezete ellen támadó kór feletti győzelme, s a győzelem nyomán született Ferenczy Béni alkotások ámulatot váltottak ki. Barátai valóságos zarándoklatra jártak hozzá, a bénán és némán csodálatos energiával teremtő művészhez. Magam, nyolc esztendőn át készültem, terveztem, de hónapról hónapra, évről évre halogattam a látogatást, s csak most, munkám kéziratának elkészülte után szántam rá magam, hogy felkeressem.

Szorongással léptem be hozzá, mint — immáron negyedszázaddal ezelőtt — az esztendőkön át embertelen szenvedések között élő, hangjavesztett Babits Mihályhoz. Vajon képes leszek-é uralkodni érzelmeimen?! — A szorongás azonban csak addig tartott, amíg szembe nem kerültem Bénivel. Asztal mellett ült, fehér ing, fehér nadrág volt rajta. Vastag botját bal lábához támasztotta, s ép bal kezét magasra emelve

integetett felém. A nagy üvegablakon ragyogva sütött be a nyári nap, s ragyogott az ő megfáradt arca és sokatmondó szeme is. Felesége szorgoskodott körülötte, feketével kínált bennünket és feketézés közben beszélgettünk. Nem elírás az előző mondat állítmánya; valóban *beszélgettünk*. Nemcsak Béni felesége, Erzsike és én, hanem a házigazda is aktívan részt vett a társalgásban, s kell-e mondani; ő volt a háromtagú társaság középpontja. Gesztusokkal, bal kezének mozdulataival, szemének beszédes rezdüléseivel, valamint a birtokbavett két szónak, az *igen*nek és a *nem*nek különböző hangsúlyokkal kiejtett más és más gesztusokkal kísért jelentésével, képes volt kifejezni szándékait, kívánságait, véleményét.

És, amikor többet, mélyebbet óhajtott közölni, mint amennyire kialakított jelbeszéde lehetőséget nyújtott, segítségül hívta betegsége óta született alkotásait, amelyek szavaknál tökéletesebben fejezték ki belső rezdüléseit, érzelem- és gondolatvilágát. Így történt, legalábbis így értelmeztem azt a pillanatot, amikor elnehezedett testének lassú mozdulatával ülőhelyén bal felé fordult, s vidám arckifejezéssel odamutatott egyik szoboralkotására. Egyméternél nem magasabb fiúszobor volt ez, hajdani műveivel egyenértékű új remeke. A művész tekintetének nyomában a szoborra pillantottam magam is, majd az elragadtatás kifejezésével ismét a szobrászra. Béni szeme, ahogy az enyémre visszavillant, szinte kacagott örömében és elégedetten kétszer is mondotta a jelbeszédében sokjelentésűvé vált két szónak az egyikét: Igen! Igen! — Ez a szobor számomra, már ott, az ifjúság himnuszává magasztosult. A meztelen, szép fiútestből áradt az életöröm, de áradt a művész öröme is; az egyetlen, ami számára megmaradt, az alkotás öröme; és valami, ami ennél is nagyobb: a visszahódított teremtés semmihez sem hasonlítható nagyszerűsége.

A „beszélgetés" ezután a korábbihoz hasonlóan folyt tovább. Béni sorra megmutatta új szobrait, a csaknem féltucatnyi közül a legutolsónak a készülőt, édesapjának, Ferenczy Károlynak a síremlékét. A szobrok után rajzok és akvarellek következtek. A művész felesége, Erzsike rakosgatta egymás után a lapokat, s én úgy voltam, mint valami gazdag múzeumban; öt-hat remekmű birtokbavétele után már csak csökkent figyelemmel tudtam átadni magam a következőknek.

De a rajzok és az akvarellek lapozása közben, alig telt el néhány perc, a figyelem egyszerre teljes intenzitásúvá változik ismét, amikor a különös színvariációkban tündöklő akvarellek sorában vidám virágcsendéletek követték egymást. Néztem az akvarelleket, s a vidámságot sugárzó szépség hatása alatt Bénire tekintettem. Szeméből szinte áradt a mosoly és ismét elhangzott ajkán a sokjelentésű szó, — miként az imént — megkétszerezve: Igen, igen.

Telítve voltam a látogatás élményével. Béniért is aggódtam, hogy fárasztja hosszúra nyúlt ottlétem, s igyekeztem mielőbb elbúcsúzni tőlük. Asztalra tettem az *Itália dicsérete* kéziratának egyik példányát. Erzsike kérte tőlem, hogy férjének felolvashasson belőle. Azután kiválogattunk közösen egy sorozatot a művész régi, olaszországi rajzaiból, könyvemben való közreadásra, s közülük egyet címlapnak.

Hazafelé menet kavargott bennem a Ferenczy Béniéknél eltöltött másfél-két óra emléke. Kavargó telítettségem ahogy fokozatosan tisztult, az ő kristálytiszta művészete világos fogalmazásra késztetett. Ennek a súlyosan beteg embernek, s nagyon nagy művésznek az egyéniségében nem másként, mint régi és mostani alkotásaiban harmónia uralkodik; egyensúly és gyönyörű nyugalom. Harmónia, de diszharmóniából kristályosodott, megszenvedett harmónia ez; egyensúly, ami az ellentmondások szövevényének az eredménye; nyugalom, amelynek merő nyugtalanság a szülőanyja. Harmónia, egyensúly, és nyugalom, amelynek tejtestvére az *öröm*.

Igen, az tud igazán örülni, aki nagyon sokat szenvedett.

*

Nem telt el több, mint tíz nap a Ferenczy Béniéknél volt látogatásom óta. Erzsikétől hallom telefonon: az *Itália dicséretének* kéziratából — terve szerint — minden nap felolvas egy-egy részletet férjének. Az első részlet felolvasása után Béni papirost és ceruzát kért, s azóta nap mint nap „Itáliát rajzol"; könyvem indítására, em-

lékezetből olaszországi műemlékek kelnek életre ceruzája nyomán; emb
zetes figurák, sajátos délszaki tájak. Az új Ferenczy Béni „meglepetés" ha
vártam, hogy ismét felkeressem.

Simon Istvánnal kettesben mentünk ki lakásukra, a Herman Ottó útra. Béni már várt bennünket. Az asztalfőn ült, előtte egymásra helyezett rajzlapok sokasodtak, újabb diadalának dokumentumai. Kézről kézre adtuk Itáliát idéző új rajzait, amelyek együtt és külön — a korábbi látogatásom emlékeitől eltérő — újfajta ámulatot váltottak ki. Legfőképpen a művész emlékezetének csodáján ámultunk. Ámultunk, mert ezek a rajzok azt az érzést keltették, mintha nem is az emlékezet idézné meg Ferenczy Béni kezevonásain keresztül az ábrázolt műemlékeket, hanem Olaszország kútjai, templomai és terei kicsiny makettek formájában modellt ültek volna a Herman Ottó úton, a műteremben. A művész emlékezetének pontossága szinte döbbenetes erővel hatott ránk. Egy-egy esetben szinte szégyenérzet járt át, mint évtizeddel ezelőtt, amikor a még délceg, egészséges férfival Olaszországról beszélgettem. — Ferenczy Béni — aki mostani itáliai rajzainak létrejötte előtt tizenöt esztendővel járt utoljára az Appennini-félszigeten, én pedig az előző évben —, pontosabban emlékezik nálamnál. — Nem valami naturalisztikus értelemben vett pontosságról van itten szó. Hiszen a művész módján, ő koncepcióban emlékezik; koncepcióban tehát válogat és kiemel, de a kiemelt részletek az aprólékos elemekig hitelesen szuggerálják a valóságot. Igen, ez az olasz világ — mondottam magamban —, ez a rajzsorozat a Ferenczy Béni látta, magáévá tette és kifejezésre juttatott Itália realisztikus képe.

Még ma is előttem vannak mindig eleven arcvonásai, ahogy gyönyörködött rajzai kiváltotta örömünkön, ámulatunkon. Ekkor láttam Ferenczy Bénit utoljára. Ezt a gyönyörködő, örömteli arcot fogom megőrizni emlékezetemben; a diadalmas emberét és művészét, aki egy évtizeden át győzedelmeskedett a természet törvényein is.

FERENCZY BÉNI szobra

M.D.K.

Darvas Simon:

A nagybányaiak.

/Illusztrációkkal/

A közelmultban történt. Egy idegen érkezett Nagybányára és végig látogatta az immár világhiressé vált magyar festőkolóniát. Borus idő volt épen és ez idegen a képek szemlélése közben az egyik müteremben megjegyezte, hogy nagyon szépek a nagybányai képek, de nem érti, hogy a festők "miért hamisitják rá képeikre a nápolyi kék eget". Nem hitte el, hogy másutt a világon is lehet még olyan kék az ég, mint Nápolyban. Csak másnap, amikor kristálytisztán és derüsen pompázott elő a nagybányai ég, ment vissza a müterembe és kért bocsánatot, hogy meggyanusitotta a nagybányaiakat a nápolyi ég kékségének plagizálásával. Kevés helyütt találkoztak még természet és müvész annyira egymásnak rendeltetvén, mint épen Nagybányán. Közel harminc éve, hogy Réti István és Thorma János invitálására Hollósy Simon akkor már neves müncheni iskoláját áthelyezte Nagybányára és vele jöttek Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald Béla, Glatz Oszkár és mások, az igazi müvészet uj honfoglalói. Nagybánya azóta kiindulása lett a modern magyar festőgenerációnak.

A nagybányai festőkolóniát az uj impérium sem bolygatta, sőt dicséretes megértéssel és elismeréssel támogatta s csak e nyáron is több, mint negyven román festő és szobrász kereste fel a mesteriskolát, ahol Thorma János és a Budapestről vendégségbe jött Réti

István mesterek vezetése mellett több mint három hónapon át tanultak.

A törzs nagybányaiakról kell először említést tenni. A mesteren, Thorma Jánoson kivül itt élnek évek óta: Börtsök Samu, Krizsán János, Mikola András, Ziffer Sándor. És a művészlelkü Ferenczy család: Ferenczy Béni, Noémi és Valér, mindannyian elismert nevek és elismert művészek. Börtsök, Mikola és Krizsán a nagybányai iránynak, az impresszionista naturalizmusnak méltó reprezentánsai. Ziffer Sándor teljesen uj utakon halad, a legtöbb harc, vita, támadás és lelkesedés az ő művei körül van. Törzsökös nagybányai még Rácz Péter és ide tartozott a háboruban korán elhunyt és nagytehetségü Racskó István. A fiatalabb generáció tagjai közül itt élnek és dolgoznak Boldizsár, Égly Sári, Ferenczy Valérné, Göllner, Szolnay és Korda Vince.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 27-28.p.

FERENCZY VALÉRNÉ

M.D.K.

Darvas Simon: A nagybányaiak.

[Illusztrációkkal]

A közelmultban történt. Egy idegen érkezett Nagybányára és végig látogatta az immár világhiressé vált magyar festőkolóniát. Borus idő volt épen és ez idegen a képek szemlélése közben az egyik müteremben megjegyezte, hogy nagyon szépek a nagybányai képek, de nem érti, hogy a festők "miért hamisitják rá képeikre a nápolyi kék eget". Nem hitte el, hogy másutt a világon is lehet még olyan kék az ég, mint Nápolyban. Csak másnap, amikor kristálytisztán és derüsen pompázott elő a nagybányai ég, ment vissza a müterembe és kért bocsánatot, hogy meggyanusitotta a nagybányaiakat a nápolyi ég kékségének plagizálásával. Kevés helyütt találkoztak még természet és müvész annyira egymásnak rendeltetvén, mint épen Nagybányán. Közel harminc éve, hogy Réti István és Thorma János invitálására Hollósy Simon akkor már neves müncheni iskoláját áthelyezte Nagybányára és vele jöttek Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald Béla, Glatz Oszkár és mások, az igazi müvészet uj honfoglalói. Nagybánya azóta kiindulása lett a modern magyar festőgenerációnak.

A nagybányai festőkolóniát az uj impérium sem bolygatta, sőt dicséretes megértéssel és elismeréssel támogatta s csak e nyáron is több, mint negyven román festő és szobrász kereste fel a mesteriskolát, ahol Thorma János és a Budapestről vendégségbe jött Réti István mesterek vezetése mellett több mint három hónapon át tanultak.

Darvas Simon: A nagybányaiak. - 2 -

A törzs nagybányaiakról kell először említést tenni. A mesteren, Thorma Jánoson kivül itt élnek évek óta: Börtsök Samu, Krizsán János, Mikola András, Ziffer Sándor. És a müvészlelkü Ferenczy család: Ferenczy Béni, Noémi és Valér, mindannyian elismert nevek és elismert müvészek. Börtsök, Mikola és Krizsán a nagybányai iránynak, az impresszionista naturalizmusnak méltó reprezentánsai. Ziffer Sándor teljesen uj utakon halad, a legtöbb harc, vita, támadás és lelkesedés az ő müvei körül van. Törzsökös nagybányai még Rácz Péter és ide tartozott a háboruban korán elhunyt és nagytehetségü Racskó István. A fiatalabb generáció tagjai közül itt élnek és dolgoznak Boldizsár, Égly Sári, Ferenczy Valérné, Göllner, Szolnay és Korda Vince.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 27-28.p.

[illegible]CZY BÉNI

M.D.K.

Radnay Oszkár: Modern szoborgyüjteményünk

[Illusztrációkkal.]

Az az óriási lendület, mellyel a magyar müvészet nem is egészen egy évtized alatt a vezető nemzetek sorába jutott, felrázta a közérdeklődést is. A tárlatok eseményekké váltak, tizezrek látogatják és a közönség egyre hangosabban áhitozott olyan stabil, rendszerbe foglalt képzőmüvészeti anyagra, amiből az egész magyar fejlődés lendületét végigfigyelhesse. A Szépmüvészeti Muzeum e kivánságnak és hivatásának megfelelően - csaknem egy esztendei gondos munka árán - megnyitotta végre azt a 169 müdarabból álló kollekciót, amely nagyjában felöleli az utolsó két század szobrászatát.

Az első fülkében a kronologikus sorrend Ferenczy Istvánnal, az első tudatosan müködő magyar szobrászművésszel kezdődik. Hat arcmás és egy pompás genre-márványszobor képviseli a jeles mestert, aki szellemi és nemzeti felfrissülésünk korának, az 1800-as éveknek szülöttje. Rimaszombatból indult el, mint vándor lakatoslegény, hogy a bécsi müvészeti akadémia éremmetsző osztályára eljusson. Ott Klieber tanár tanitványa lesz, aki a nagytehetségü ifjut ösztöndijjal Rómába küldi, ahol csaknem tiz esztendőt tölt el munkában és tanulással. Mikor visszajön hazájába, a fővárosban telepszik le és nehéz küzdelmeket viv a táblabiróvilág közönyével. Legjobb alkotá-

sai közül való az itt kiállitott Kazinczy Ferenc szobra, melynek másodpéldányát a Magyar Tudományos Akadémia faragtatta ki a müvésszel 1847-ben. Pompás a Fáy András portré, továbbá Széchy Mária és Schodel Róza énekesnő mellszobra. A "Pásztorlányka" cimü szimbolikus genre-márványszobra a Nemzeti Muzeumból került át ide.

Ferenczy István müvészete - mestereinek hatása alatt - az uj klasszicizmus szellemében fejlődött. Finomkodó stilussal készültek szobrai, melyeknek patetikus modora különösen a Kazinczy arckép-szobrán és a müvészet keletkezéséről regélő ~~x~~ genre-jén érződik szembeszökően. Az ő hatása alatt növekedett melléje egymásután Dunaiszky Lőrinc budai faragómester, majd Engel József, Alexy Károly, Dosnay Károly, Izsó Miklós és Kugler Ferenc, akiknek részben tanitómestere, részben szellemi irányitója volt. Ők képviselik a magyar szobrászat első generációját, a német és francia hatásokon épült ujbarok és klasszicizáló, patetikus stilus-korszakot, amely után, szinte minden átmenet nélkül, a nemzeti érzés és vele az idegen hatásoktól elkülönülő nemzeti stilus jelentkezik a szobrászatban.

Izsó Miklós, aki Ferenczy Istvánnak volt növendéke, majd Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait, mindjárt első alkotásában magyarnak mutatkozott. A "Busuló juhász", mely most a muzeumban van, általános feltünést kelmtett és Izsó keresett müvész lett; egyremásra alkotta meg az Alföld magyar néptipusainak genreszobrait. Táncoló paraszt-alakjai közkeletüek lettek. Ezekből egész terrakotta vázlat-kollekciót állitott ki a muzeum egy Izsó-vitrinben. A magyar

szellem közben tovább szélesedik és Huszár Adolf müveiben folytatódik a maiak felé. Huszár Adolf "Huzd rá cigány"-a a 60-as évek egyik nevezetes eseménye, a népszinmüvek virágkorának hangulatából fakadt és hatása jól érződik Huszárnak budapesti Petőfi-szobrán, sőt egyké momentumban dunaparti többi szobrain is (Eötvös, Deák Ferenc).

Az átmenetet innen a finomkodó naturalizmusba Kugler Ferencnek kiállitott Pulszky-siremlék-reliefje adja. Ez a márványdombormü a magyar szobrászat legjelesebb értékdarabjai közül való és disze a kiállitásnak. Utána azinte szembeszökően látszik az az ujabb müvészeti változat, melynek képviselői Zala György, Fadrusz János, Donáth Gyula, Ströbl Alajos, Róna József és Telcs Ede. Közülök az öt első egységes stilust képvisel és ez a stilus a monumentális naturalizmusban csucsosodik ki, bár az ujbarok ünnepiségét és pátoszát sem veti le egészen.

Zala György a milleniumi emlékmü, a parlament előtt álló Andrássy lovasszobor, a budavéri 48-as honvédemlék és az aradi Vértanuk emlékének alkotómestere. Ebben a gyüjteményben, arcképszobrain kivül ott van a hires "Mária és Magdolna" hatalmas szoborkompoziciója, amely mesterének minden müvészi jellegzetességét elénk tárja.

Fadrusz Jánost, a korán elhunyt világhirü mestert csupán a farkasokkal viaskodó Toldi-jának bronzmásolata képviseli: Donáth Gyulát is csak egy szobor - igaz, hogy remekmü! - a "Halál angyala" reprezentálja. Ströbl Alajos müvészete azonban teljes szépségében áll előttünk az "Anyánk" nagyméretü, csudálatos márványszobrával és "Géniusz"

cimü portréjával. Róna József müvészetét pedig barokhatásu Bacchus-szobra és reliefszerüen komponált, kissé diszharmonikus "Zsuzsanna és az öregek" márványcsoportja képviselik.

Ebből a müvészeti változatból Telcs Ede vezet át a ma uralkodó "modernizmusba", amely jelző egy egészen szétfolyó, kialakulatlan müvészeti "akarást" határoz meg. Telcsnek a "Góliát"-ját látjuk, a "régiek" stilusában megalkotva, mig a nemrég kiállitott "Toronyépitő"-je merész lendülettel már a modernizmus jegyében született. Plakettjei közül is egyik a naturális, másik a kereső stilust bizonyitják. Értékben pedig Telcs Ede az a magyar mester, akinek majdnem minden alkotása az egyetemes magyar müvészet egy-egy kiemelkedő eseménye.

A második terem a modern müvészeké, akiknek elrendezési sorrendje Simay Imre dekorativ állatszobrával kezdődik. Ezen az oldalfronton áll Cser Károly életnagyságu hires bronzszobra is, a "Győztes"; ez a férfiakt a jeles mester hatalmas tudásáról és invenciójáról tesz tanuságot. A "diadalmas férfit" ábrázolja, amint átköti homlokát a győzelmi szalagjelvénnyel. Sorban következnek aztán Körösfői-Kriesch Aladár finom márvány-portréja, Ligeti Miklós kis Anonymusa, Damkó József remekbe készült "Definitor" cimü terrakotta portréja, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond barokkosan vibráló "Venczell Béla arcmása", Tóth István pompásan megkomponált "Déli pihenő" bronz-genreje, Sidló Ferenc finom "Primaverá"-ja, Horvay János "Beethoven"-je, Szentgyörgyi István klasszicizált "Kigyóbüvölő"-je, Moiret Ödön egy érdekes márványaktja, Pásztor János néhány szép aktja és "Bucsuzkodás" cimü

hires magyar genréje, Sámuel Kornél végtelenül finom márványreliefje és a "Menekülő" cimü bronzszobra, Ferenczy Béni elfinomitott bronzportréja, Orbán Antal markáns terrakotta fejtanulmánya és Lux Elek quattrocento-finomságu márványportréi. Az érem és plakettanyagban Beck Ö.Fülöp nagy kollekciója mellett Reményi József, zsákodi Csiszér János, Fémes Beck Vilmos, Berán Lajos, Murányi Gyula és Esseö Erzsébet vannak képviselve.

A külföldi szoborgyüjtemény büszkeségei a francia Rodin és a belga Meunier. Itt van Rodin világhirü márvány-kompoziciója, a "Tavasz ébredése", Laurens festő portréja, az "Ébredő ifju" életnagyságu bronzszobra és a párisi Hugo Viktor szobor mellékfigurájának szánt "Nereidák" bronzvázlata. Meuniert pedig a "Hajóvontató", egy remek bronzfej,nagyszerü életnagyságu dokkmunkása és több kisebb bronz-szobra reprezentálja. Mellettük képviselve vannak még Lagae, Dubois, Stoltenberg-Lerche, Rombaux, Hildebrand, Zügel, Liipola György Budapesten élő finn szobrász, Stappen, Franges, Zutt és Maillol.

A modern szoboranyag egyik része se teljes, sőt a hiányok a kiállitás rendeltetését erősen korlátozzák. Olyan mesterek hiányoznak, akik pedig a magyar szobrászatban igen jelentős szerepet vittek és visznek. Igy nincs muzeumunknak egyetlen Fessler Leo szobra se, aki pedig a palatinusi magyar renaissance fontos müvésze volt. Az ő alkotásai a Kalvin-téri "Danubius" kutszobor, amely Budapest legszebb köztéri szobra. Továbbá a királyi várkert oroszlánjai, a Bazilika apostolai stb.

Hiányzik Holló Barnabás is, akiről egyik legutóbbi számunkban

irtunk és akinek özvegye, férje gazdag müvészi hagyatékának birtokában az éhhalállal küzd. A mai jelesek közül nincs képviselve Székely Károly, Margó Ede, Bory Jenő, Lukácsy Lajos, Csiszér János, Maugsch Gyula, Keviczky Hugó, Szamossoós Vilmos, Kallós Ede, Siklódy Lőrinc, Istók János, Farkas Béla, Szántó Gergely, és Visnyovszky Lajos, akik mind kiegészitő egyedi, értékes müvészei szobrászatunknak. Viszont Lux Eleket jellegzetességében nem mutatja be a gyüjtemény, hiszen világhires táncos-szobrai hiányoznak a kiállitásról, azok a szobrok, amikben müvészi lendület és mesterségbeli tudás tekintetében szinte egyedülálló értéke a nemzetközi müvészetnek. Ugyancsak széles kiegészitésre szorul a külföldi anyag is, melyben csupán Rodin és Meunier vannak jól képviselve.

A meglévő müanyag gazdagsága, szépsége és az elrendezése azonban minden figyelmet megérdemel és ha a hiányokat pótolhatja az állam, a budapesti Szépmüvészeti Muzeum a legjelentékenyebb kontinentális muzeumok sorába emelkedik.

Panoráma. Bécs. 1926.jul.11. 9.sz. 9-11.p.

1021

SOMLYÓ GYÖRGY

Mese Ferenczy Béni virágairól

Az elnémult szobrász, szavak helyett, virágokkal beszél.

Színek igéivel, szirmok névszóival, vázák mondattanával.

Vaskos-zöld *Cassulát* mond, tömör-fehér orgonát, áttört-bíbor *Hibiscust*, s ha kell, kék ananászt.

A föld oly kék mint egy narancs – így festett, szavakkal, a költő.

Az elnémult szobrász diadalmasan kimondja az ananász kékjét, s vele az igazság minden bonyolultságát.

Miért fekete-lila az érett vadszőlő-bogyó? miért önti el súlyos sárgájával orrunkat-fülünket is a zuhogó aranyeső? miért lehet a fehér üvegben zöld a víz? és zöld a zöld levél mögött a levegő? és majdnem fekete a rózsa? és miért látunk megalázott emberi tekinteteket a fokföldi ibolya szemeinek kék ablakában? és miért játszik tigrist a szelíd peperónia? és miért épít a kaktusz zöld húsa rózsaszín pagodákat magából?

Íme, mind e megválaszolhatatlan kérdésekre itt a felelet.

S mi mindenre még, amire kérdésünk se volt.

Itt áll, vizespohárban, vagy egy sebtében előkerített joghurtosüvegben, vagy régről örökölt kristályokban.

Szavait megbénította, jobb kezét elnémította – az, aminek a nevét se tudjuk. De íme, megbéníthatatlan és elnémíthatatlan az, aminek éppúgy nem tudjuk a nevét.

Jaj, jaj, jaj – tapogatja körül némasága reggelente a föld frissen kibomolt virágait. S a virágok megmondják neki a nevüket. Azt, amelyiket eddig senki sem ismert. És most mégis mindenki megért.

Minden mást elfelejtett.

Mégis tud mindent.

Bal kezében is elfér a világ.

Mese a másik szobáról

Akik mindig a *másik* szobában ülnek egyedül.

És hallgatják a szomszéd szobából az élet társas neszeit...

... Nem az árvák a legárvábbak, hiszen ők csak előbb kezdik egy kicsit mindnyájunk közös árvaságát.

Nem is az elárvult öregek, akik egyedül várják távollevő fiaikat s magányos szobájukat benépesíti a jobbravárás ezer titkos nesze.

Hanem azok, akik mellett a szomszéd szobában most is ott él a belőlük kiszakadt élet, mint kicsi korában; akik szobájuk kietlen űrében hallgatják a szomszéd szobába átszivattyúzott élet társas neszeit, akik a számukra kiméretezett legjobbat élik a tölcsérek kérlelhetetlen geometriájával szűkülő idejükben, s a körülöttük fenyegetően dongó reménykedésektől övezve, a jobb-már-nem-lehet reménynélküli légszomjával

ülnek, mindig a *másik* szobában, egyedül.

KORTÁRS
Telefon: 188-296 188-307

éppen nem ennek a sokat változott rendn
rend emberének vált egyszerre életcéljává
birtokló és forradalmár között, nem elég por
című meditációban. Az egész társadalmat e
ízesítő só helyébe lehet, hogy pillanatnyilag
hagyott, már tegnap kiábrándultak foglaltak valami furcsa véletlen folytán
helyet, és a meghirdetett nihil-elmélet erősítésére nyugati útjaikról ömlesztik
a példázatokat. De ez nem jelenti, hogy a forradalom fáradt meg, az alkotó erő
apadt el, csak az átmeneti állapotokat oly ügyesen megnyergelők kaptak meré-
szebb hangra, vélvén saját igazuk — küzdő emberek által soha meg nem óhaj-
tott — világa eljöttét.

Einstein mondotta: az emberiség sorsa általában az lesz, amit megérdemel. Szűkítve a gondolatot, a forradalom céljai felé csak úgy halad egy nép, ahogy megküzd érte. Néhol felelőtlen hangadók lehet hogy késleltethetik az eredményeket, de meg nem állíthatják a beteljesülést. Lehet, hogy egy körrel többet kerülünk s furcsán vagy bosszankodva elérjük újra önmagunkat, de magasba tart, tör és igyekszik gondolat, terv, tett és megvalósulás. Szürkén, fáradtan, meggyőződéstelenül nem született még új világ soha, s a ködösítők, határozatlanok, és leírhatjuk bátran, hitetlenek, kihullnak az idő kíméletlen rostáján.

A forradalmak nemcsak olykor, mindig és következetesen látszatra bemocskolták önmagukat, de a forradalmár biblia Dantontól Leninig két mondatába sűrítve mutatja, mit élt át az ember, az emberiség, önző magából, keresett hatalmából hogyan lett szolgálat vagy áldozat. „Hadd vesszen el a becsület, csak Franciaország legyen nagy és szabad"-tól „Nem lehet szabad az a nép, amely más népeket elnyom"-ig.

Mostanában bizonyos divatot diktáló körökben nem volt stílus a forradalmiság feszegetése. Mégis minden látszat ellenére, maga az élet lép túl a tegnapi közönyön és a nép összessége kíván, óhajt és követel egyre nagyobb felelősséget, egyre erőteljesebb és következetesebb politikát. Egy éjszakai meditáció íratta velem a válaszsorokat Veres Péternek, aki nemcsak gondolkodó és bölcs ember, hanem országgyűlési képviselőként az ország gazdája is.

NÉMETH EMIL

A tavasz tövén

A legszebb, mikor ébredez
az új ígéret kezdete.
Megejt a rejtett mozdulás
sejtett-vágyott igézete.

A buja bőség halmaza
nekem már kevesebbet ad:
befülled szem és értelem,
elkábít, hogyha rám szakad.

Az apró léptek titkait
beolvasztja a tömkeleg,
szemmel és aggyal nem tudom
követni már a lényeget.

Mikor a szem kiéhezett,
hogy az új csücskét lássa csak,
akkor habzsolhat igazán
a titkokból hatalmasat.

Mikor a kopasz fákon át
közel van még a messzeség,
s az ág-bogak kis bütykeit
búvó erő feszíti szét,

s mikor a délceg napsugár,
mint sürgönydróton, úgy szalad
végig még a vesszők haján,
akkor üt a nagy pillanat.

akkor rázkódik meg a fa,
s ezt érzi meg mindig szívem.
s megállok felhőt bámulón
a varázslattól sebtiben

Magas színvonalú pályaművek érkeztek be

a Népstadion mellett épülő földalatti végállomásának képzőművészeti díszítésére kiírt pályázatra

A Budapesti Földalatti Gyorsvasút a világhírű moszkvai Metro mintájára épül és ennek megfelelően művészi kiképzés tekintetében is méltó mása akar lenni moszkvai idősebb testvérének. Ötéves tervünk egyik büszkesége, a mi Földalatti Gyorvasútunk is gazdag csarnoka lesz tehetséges képzőművészeink értékes alkotásainak. Szobrok, freskók, reliefek, mozaikok díszítik majd a Budapesti Földalatti Gyorsvasút bejáratait, állomáshelyeinek peronjait, belső helyiségeit.

Az építkezést irányító és vezető szervek a közelmultban már kiírták a pályázatot a Földalatti Vasutat díszítő képzőművészeti alkotások terveire és a freskótervek kivételével a többi pályamű — szobrok, reliefek, mozaiktervek — már be is érkezett és zsüri elé került.

Legelőször a Népstadion mellett épülő földalatti gyorsvasúti végállomás épületének képzőművészeti díszeire rendezték meg a meghívásos pályázatot. Ezen az állomáson elsősorban olyan szobrok, festmények és egyéb művészi alkotások fognak szerepelni, amelyek kifejezik a sport jelentőségét népünk életében, fejlődésében. Az Országos Testnevelési és Sportbizottság az egyes művészeti munkák témájára is tett, amelyeket az művészek a pályázat kivitelezésében figyelembe vettek.

A Népstadion-állomás kerepesiúti homlokzata elé hat művészi szobor kerül, amelyeket a feljárólépcsők postamensein helyeznek el. Minden szobor egy sportolót ábrázol, a szobrok magassága 2.70 méter, az alakokat haraszti mészkőből faragják. A hat szobor tervezésére 12 művész kapott meghívást: Ferenczy Béni, Grandtner Jenő, Dabóczy Mihály, Pétri Lajos, Ungvári Lajos, Palotai Gyula, Baksa Sós György, Fekete Géza, Kocsis András, Forgács Hahn Erzsébet, Kamocsay István és Oláh Sándor.

A Földalatti Gyorsvasút kerepesiúti bejárata előtt két hatalmas lovasszobor kerül felállításra. Az egyik lovon férfi-, a másikon nőalak ül és szintén a sportot jelképezik. A lovasszobrokat fémből öntik. A két lovasszobor tervezésére négy művészt hívtak meg, ketten-ketten készítették el egy-egy szobor pályatervét. A meghívott művészek: Medgyessy Ferenc, Pátzay Pál, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond és Szabó Iván.

Az állomási csarnokok Stadion felé néző homloka elé egy-egy szoborcsoportot helyeznek, amelyeket haraszti mészkőből faragnak. A kompozició témája a szocialista ifjúságot ábrázolja, három-négy alak szimbolizálja az ifjúság kollektív sportját. Egy-egy szobor tervezésére három művészt hívtak meg, éspedig: Erdei Dezsőt, Herczegh Klárát, Jankó Jánost, illetve László Pétert, Varga Oszkárt, Sóvári Jánost.

A pályaudvari épület csarnokába négy szoborcsoportot állítanak. Az egyik szoborcsoport a szocialista művészetet, a második a tudományt, a harmadik a szocialista munkát, a negyedik a honvédelmet jelképezi. A szoborműveket a legfehérebb kemény mészkőből készítik. Egy-egy szoborcsoport két alakból áll, az alakok magassága 3 méter. A tervezésre Kerényi Jenő, Halmágyi István, Vedres Márk, Tar István, Bokros-Birmann Dezső, Olcsai Kiss Zoltán, Antal Károly, Cser Károly, Jálics Ernő, Farkas Aladár, Buzi Barnabás és Balázs István kapott meghívást.

Az állomásépületek csarnokába négy darab 17 és 21 méter hosszú, 1.60 méter magas domború kerül, amelyeket halványvörösszínű tatai kőből faragnak. A művek témáját a sportéletből, a szocialista élet sporttal kapcsolatos megnyilatkozásaiból, az MHK-mozgalomból és a honvédelemből merítették. Meghívásra részt vettek e pályázatban: Ambrózy Sándor, Bartha Lajos, Csucs Ferenc, Szandai Sándor, Laborcz Ferenc, Marosán László, Huszár Imre, Martsa István, Megyeri Barnabás, Pál Mihály, Szőllősy Endre, Turi Jobbágy Miklós, Váradi Sándor, Stöcker Károly, Csillag István és Wilt Tibor.

Kinevezték a nyeren… sorsolási bi…

A pénzügyminiszter kinevezte a nyereménybetétkönyvek sorsolási bizottságának tagjait. A sorsolási bizottság elnöke Mátyus Árpád, a pénzügyminisztérium osztá… helyettese. Tagjai: a … széről Szőczei Sánd…

Magy…

A Szterg… műv… iskolában tanulnak tovább. elsőbb… Gábor Fe… tyéki János vájártanuló … enc fia is bányász lesz. Patka Dá… lel az egykor megrugdosott cseléd … nokona vegyészeti iskolán tanul, ve… tűt… De nemcsak a fiatalok előtt tárult … napj… A jövő kapuja. A földhözjuttatott … ket á… szeléd nagyrésze már a termelő… vészek szoportban építi a jobb életet. Az … Alkotmány" tszcs-nek eddig 105 … agja van, s most újabb tagok kérik … elvételüket. Egyre többen követik … Párt szavat és állnak be a gazda… szocialista rendjének építői

…kiállítást rendeznek

…gezdték meg az előkészületeket és a munkát. Közülük több… Sárospatakra utaztak. A … jket, vázlatokat a meg… konzultációs bizottság… hujtják be, amely ki… a legalkalmasabba… állítás legjobb rajzait… állítanak össze, megnyitás napján …közönség rendel…

…ek

…ács munkaerőgazdálko… …an, vidéki városokban a …

zeneszerzői egyemsegen. Erkel Hunyadi László nyitánya úgynevezett „agyonjátszott darab", de éppen ezért általában nem is szokták azzal a kényes műízléssel megformálni, amit Erkel joggal megérdemelhetne. Ferencsik és a Fővárosi Zenekar a nyitánynak egészen kiváló tolmácsolásával hívta fel a dolgozó közönség figyelmét nemzeti zeneszerzőnk értékeire. Weiner Csongor és Tündéjének részletei, Bartók Parasztdalai, Liszt Mefisztókeringője és a második részben Kodály Psalmus Hungaricusa (Rösler Endre tenorszólójával és a Fővárosi Énekkar közreműködésével) ugyancsak a leg-

MAGYAR NEMZET
Budapest, V., Dalszínház-u. 1.
Telefon: 227-651, 227-488
1951 AUG. 9
HÍRFELOLVASÓ SZOLGÁLAT

Betonútépítő V… Magasépítési Vál… Vállalat, Budapest, … ít 16.: Lágymányos, … lalat, Berente.

Kubikosokat, kőmű… nyozókat, férfi és női … sokat vesz fel:

Szerelőipari Szigetelő V… at. Jelentkezni lehet a vállalat központjában, Budapest, Wesselényi-u. 4. Ugyanitt felvesznek segédmunkásként földmunkára diákokat is.

Vasipari tanulónak jelentkezhetnek: 14—18 éves korig:

Fiúk: kovács, öntő, maró, lakatos, villanyszerelő, gyúrú, köszörűs szakmákra;

lányok: a kovács- és öntőszakmák kivételével valamennyi vasipari szakmára.

Jelentkezés helyes budapesti kerü-

Kis- és apró…

díjszabása …

Milyen hirdetés?	Közsz…	Csak vidék
* Apróhird., szavanként	0.60	1.40
* Keretes apró szav.	1.—	2.20
Kishirdetés m/m-ként	1.20	2.60

* A legkisebb hirdetés 10 szó. — Az … apró kettőnek számít. — Telefonszám b… nek 50% engedmény. — Szombaton a … hirdetések után 25% felárat számít… rövidítéseinek a jogát fen… Hirdetési osztály: V., Bajcsy-Zsilinszky… Vidékiek a hirdetési díjat csekken (61… küldhetik b…

Berendezés

Bútor

Agysodrony, vasbútor, összecsukhatóságy gyermekágy legolcsóbban. Javítást vállal. Probászka Zichy Jenő-utca 46.

HÍVJON, … Megvesze… BÚTORÁ… IRODA BÚTO… ÉS RUHÁ… 141-…

Hálószobát és … nált szekrényt … Major Anna, …

Barokkos kétszemélyes

Fk.; Dr. Fitz Jenő — 2337 Szfvári Nyomda

FERENCZY BÉNI

MEGHÍVÓ

A FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

MEGHÍVJA ÖNT

FERENCZY BÉNI

KOSSUTH-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁS NYITVA 1964. MÁJUS 1-TŐL 30-IG

AZ ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUMBAN (SZÉKESFEHÉRVÁR, GAGARIN-TÉR 3.)

HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-12-IG ÉS 15-17 ÓRÁIG

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

HUBAY MIKLÓS

ÍRÓ

1964. MÁJUS 1-ÉN, PÉNTEKEN DÉLELŐTT ~~FÉL~~ 12 ÓRAKOR

AZ ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUMBAN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG

1967 MÁJ

A SZÉKESFEHÉRVÁRI IST-VÁN KIRÁLY MÚZEUMBAN pénteken ünnepélyesen megnyitották a Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművész grafikai alkotásaiból rendezett kiállítást.

1021

FŐVÁ

ETI

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ferenczy Béni
PESTMEGYEI HÍRLAP
1966 SZEP 27.

Csepel-sziget három nemzete

Néhány nappal ezelőtt rövidebb közleményben ismertettük a múzeumi hónap — október — Pest megyei programját. A közleménybe sajnálatos sajtóhiba keveredett egy olyan mondat formájában, amely szerint a ráckevei Árpád Múzeum *Nagytarcsán* a *szlovák* község népviseletének *makádi* parasztházat rendez be. Azok szemében, akik nem ismerik eléggé a helyi viszonyokat, az összekúszálódott mondat értelmetlensége fel sem tűnhetett, de annál élénkebben reagált rá dr. Kovács József, a ráckevei Ady Endre Gimnázium tanára és az Árpád Múzeum igazgatója. Szerkesztőségünkhöz küldött levelében , hangsúlyozza, hogy Makád ősi, legalább nyolcszáz esztendős *magyar község*, etnikailag semmi köze sincs a sokkal fiatalabb Nagytarcsához, amelynek lakossága valóban *szlovák* eredetű.

— Ha már ilyen javítandó módon esik szó Ráckevéről — írta levelében — akkor közlöm, hogy a „makádi ház" egyelőre egy kis szobában és egy kis folyosószakaszon kerül „felállításra". A cél az, hogy egy komplett néprajzi háznak vessem meg az alapját.

Dr. Kovács József

nyugtalan ember.

Termékeny nyugtalanságát szűkebb hazájából, Sopronból hozta magával, ahol teleszívódott a műemlékek szeretetével. Amikor évekkel ezelőtt megérkezett új állomáshelyére, Ráckevére, és megkezdte nevelői munkáját az akkor még egészen fiatal gimnáziumban — magyar irodalomtörténetre és történelemre tanítja diákjait —, rögtön megsejtette, hogy nemcsak Ráckevén, de az egész Csepel-szigeten rengeteg fölkutatásra váró régészeti és helytörténeti anyag található. Rögtön munkához látott. Lelkesedése átragadt diákjaira is, akikből kis gárdát szervezett és segítségükkel aránylag rövid idő alatt sikerült összegyűjtenie egy létesítendő új múzeum alapanyagát. Elsősorban az ő érdeme, hogy Ráckevének, illetve a Csepel-szigetnek ma már számontartott múzeuma van, az Árpád Múzeum, de oroszlánrésze van abban is, hogy Ráckeve fölbecsülhetetlen értékű műemléke, a Savoyai-kastély megmenekült a pusztulástól.

A ráckevei Ady Endre Gimnázium diákjainak szeme felragyog, amikor Kovács tanár úr után érdeklődik a látogató. A tanári szobában, ahová az óraközi szünet összehozta úgyszólván az egész tanári kart, dr. Losonczi Miklós igazgató — maga is lelkes irodalmár és műtörténész — szintén örömmel indul kollégája keresésére.

Néhány perc múlva már a fiatal tanár magyaráz:

— Nagytarcsa tizennyolcadik századbeli szlovák település, Makádot pedig már egy 1323-beli oklevél is említi Gyála községgel kapcsolatban. Színmagyar lakossága sohasem keveredett, aminek egyik legfőbb oka, hogy 1950-ig eléggé elszigetelten élt, és csak akkor kapcsolódott a világba, amikor végre autóbuszt kapott. Ennek köszönhetjük, hogy a kis község még ma is igen gazdag kelléktára a régi népviseletnek, és falai között ma is elevenen élnek az ősi népszokások emlékei. Nagytarcsán tehát bajosan rendezhetnénk be a szlovák népviseletnek makádi parasztházat.

A makádi parasztházat

itt szeretnénk felállítani, Ráckevén, még pedig a kastély rendezésre, feltöltésre váró egykori parkjának területén, amely ma még mocsárszagú libaúsztató. A Műemléki Felügyelőség munkatervében azonban ennek a területnek a rendezése is helyet kapott.

Hangja átmelegszik, amint egyik tanítványáról, a harmadikos Dudás Laciról beszél:

— Ő a makádi specialistánk — mondja —, ő gyűjtötte össze már meglevő makádi anyagunk legnagyobb részét, de szakadatlanul tovább kutatgat a makádi padlásokon és kamrákban. Három-négy makádi parasztnemzedék igen érdekes dokumentumait sikerült megmentenie, csaknem két évszázadra szóló pöriratokat. Ő gyűjtötte össze Makád környékének régi dűlőneveit is, amelyek most már, a tagosítás következtében, igen gyorsan feledésbe mennének, pedig helytörténeti szempontból igen fontosak. Gyűjtött anyagát annak rendje és módja szerint fel is dolgozta és dolgozatával megnyerte tavaly a Pest megyei ifjúsági helytörténeti pályázat első díját.

— Egy csepeli német és egy szlovák paraszthéz felépítését is tervezzük a kastélypark területén — mondja bizakodva Kovács József. — Anyagukat helytörténeti szakkörünk segítségével már gyűjtjük a szigeten.

Ennek az iskolai szakkörnek már

hagyományai vannak.

Alapja az 1954-ben alakult honismereti szakkör, ezt újították fel és szerveztek át néhány évvel ezelőtt, és ez szerzett már sok dicsőséget a ráckevei gimnáziumnak.

— Pest megye valamennyi honismereti pályadíját a mi szakkörünk tagjai hozták haza 1965-ben — büszkélkedik Kovács tanár úr — gyerekeink hét pályamunkája nyert díjat. Dudás Lacin kívül Gránicz András harmadik osztályos diákunk Pereg határának földrajzi nevei, Katona Katalin harmadosztályos „A ráckevei vízimolnárok" című dolgozatával győzött.

A gimnázium tanárai között is akad jó néhány, aki nevelői munkáján kívül tudományos téren is tevékenykedik. Losonczi igazgató a ráckevei szerb templomról, Kovács József pedig a Savoyai kastélyról írt tanulmányával nyert pályadíjat.

Az Árpád Múzeum gazdag és változatos anyagát egyelőre a még csak részben helyreállított műemlék-kastély néhány helyiségében tárolják. A makádi anyagnak egy kis szobája van. Ennek a szobának Kovács tanár úr famulusa, Dudás Laci a gazdája. Dolgozó- és tanulószobának használja.

— Neki kulcsot is adtam a múzeumhoz — mondja Kovács József —, akkor jöhet be, amikor akar. Itt dolgozza fel helytörténeti anyagát és itt tanul.

— Néprajzos szeretnék lenni — mondja a nyúlánk fiú — nagyon megszerettem ezt a szakmát.

A ráckevei gimnázium

fiatal intézmény, de mintha máris kirajzolódna jellegzetes profilja. Losonczi igazgató budapesti tárlatlátogatásokra viszi a diákokat, szabad idejében közéjük megy és verseket olvas nekik. Az önképzőkör igen tevékeny. Leginkább a magyar költők kultuszát ápolja. Az iskola névadójának, Ady Endrének különösen eleven a kultusza. Diákok, tanárok szorgalmasan gyűjtögetik az Ady relikviákat, büszkék arra, hogy birtokukban van a nagy költő hibás szövegű legelső sírtáblája, és az egyetlen létező példány halotti maszkjából, amelyet Ferenczy Béni mindössze öt példányban készített róla. Ezt a maszkot a gimnázium folyosóján, egy kis fülkében helyezik el a költő születésének nyolcvankilencedik évfordulóján, november 22-én.

Magyar László

Pártélet

Vezetőségválasztás a pártszervezetekben

RAGASZKODÁS A REALITÁSOKHOZ

Élénk vitaszellem, sok hozzászólás
A pártdemokrácia új forrásai
Jó előkészítés – tartalmas folytatás
Tapasztalatok, tanulságok a budai járásban

Termelőszövetkezeti és pedagógus pártszervezetek, nagyüzemek alapszervezetei és pártbizottsága, hivatalok és intézmények kommunista közösségei: több mint kétszáz pártalapszervezet tevékenységét segíti, irányítja a Budai Járási Pártbizottság. Az alapszervezetek több mint felében már lezajlottak a vezetőségválasztó taggyűlések: nem korai hát tapasztalatok, tanulságok után érdeklődni. *Mi jellemzi az eddig megtartott taggyűléseket, melyek voltak a vita során felmerült leglényegesebb észrevételek* — ezekről a kérdésekről beszélgettünk *Földes Lajos* elvtárssal, a pártbizottság titkárával és *Viszóczky Ferenc* elvtárssal, a párt- és tömegszervezeti osztály vezetőjével.

Általánosságok nélkül

A hét közepéig *105 pártalapszervezetben került sor a vezetőségválasztó taggyűlésre:* 398 vezetőségi tagot választottak meg, ezek mintegy egyharmada új ember. Pozitív vonás, hogy a párttagság egynegyedét jelentő *nők* ugyanilyen arányban a vezetőségekben is képviseltetik magukat elvtársak mellé *egészséges arányban választottak fiatalokat is.* Így történt ez a *budaörsi*, a *solymári*, a *budakeszi* községi pártszervezetben, s másutt is.

Erőteljes fejlődés tapasztalható *a pedagógus pártszervezeteknél:* számbelileg is jelentősen erősödtek, hiszen az előző, 1964-es vezetőségválasztáskor még csak két pedagógus pártalapszervezet működött a járásban, ma már számuk *tízre* emelkedett. Az itt lezajlott taggyűléseket a Központi Bizottság ideológiai irányelveinek helyi viszonyokra való alkalmazása, a szocialista pedagógia elveinek fokozott érvényesítése érdekében szükséges teendők kidolgozása jellemezte.

Az elvi-politikai kérdések mellett természetesen nagy hely jutott a konkrét termelési helyzetnek is, elsősorban az ipari pártalapszervezetekben. Itt is a holnap: *a gazdaságosabb, a termelékenyebb munka került előtérbe,* s például *a törökbálinti Orvosi Műszerkészítő Kisipari Szövetkezet* kommunistáinak taggyűlésén joggal és élesen bírálták a gazdasági vezetés fogyatékosságát, sürgették az egyenletes munka biztosítását. Igen jól sikerült, a politikai és gazdasági kérdésekkel egyaránt elemző módon foglalkozó taggyűlések voltak a *Mechanikai Művekben*, az *MGM diósdi gyárában*, az *Ipari Szerelvény és Gépgyárban.*

Az új gazdasági mechanizmusra való felkészülés helyi problémái, a munka hatékonyságának növelése, a közgazdasági elemző munka fontossága nagy szerephez jutottak a vezetőségek beszámolójában, s a vita során elhangzó felszólalásokban is. Így például az *Ipari Szerelvény és Gépgyár* kommunistái a gyártmányfejlesztés meggyorsítását sürgették, s rámutattak, hogy a *Százhalombattán* felhasználásra kerülő ipari szerelvények között gyáruk egyetlen terméke sem szerepel! Ez is bizonyítja, hogy van mit tenni.

ságok előzetes megválasztása, s az így nyert lehetőség az alapos, sokoldalú tájékozódásra, beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Felelősségteljesen végezték munkájukat: ezt legjobban az bizonyítja, hogy az általuk javasolt mintegy négyszáz vezetőségi tagból mindössze *hatot nem* választottak meg, s a titkárok esetében a tagság véleménye egyetlen esetben sem különbözött a jelölő bizottságétól.

Feladatuk becsületes ellátását nemcsak az igazolja, hogy a tagság nagy többségének véleményét a személyes beszélgetésekkor kikérték, hanem az is, hogy a taggyűlésen, javaslatuk megtételekor *indokolják* — mégpedig részletesen — kit miért tartanak tisztségére alkalmasnak, sőt, nem egyszer őszintén elmondják — így történt ez például a PEMÜ taggyűlésén — a jelölt hibáit, fogyatékosságait, éppen azért, hogy a tagság teljes képet kapjon, s a javasolt személy is érezze, hol kell változtatnia.

A jelölő bizottságok előzetes működése, a párttitkárok *közvetlen* szavazással való megválasztása, s maga a vezetőségválasztó taggyűlések lefolyása is, *erőteljesen serkentette a pártdemokrácia gyors kibontakozását*, a tagság aktivitásának növelését, természetesen helyi méretekben, de vitathatatlanul általános értelemben is. A politikai munka vonzóerejét, a megtisztelő bizalom értékét jól bizonyítja, hogy — *Viszóczky* elvtárs szavaival — nem akadt egyetlen jelölt sem, aki ne örömmel vállalta volna a megbízatást. Ez is előbbre lépés a korábbiakkal szemben, mert 1964-ben még megtörtént, hogy néhányan húzódoztak e felelősségteljes pártmegbízatás, a pártvezetőségi tagság elvállalásától.

A követelményekkel lépést tartva

A *Mechanikai Művek* alapszervezeteinek taggyűlésén éppúgy szó esett az új gazdasági mechanizmus s a párt vezetőszerepe erősödésének kérdéseiről, mint *Diósdon*, s másutt. Igen sokan szóltak arról a megnövekedett felelősségről, amely az új Szervezeti Szabályzat tervezetében foglaltak szerint ellenőrzési jogával valamennyi, tehát hivatali, intézményi pártszervezetet is megillet. Elhangzottak észrevételek — s joggal — azzal kapcsolatban is, hogy *a társadalmi munka megbecsülése, végzésének körülménye nem mindenütt egyforma.* Megtörténik, hogy *néhány gazdasági vezető nem nézi azokat jó szemmel, akik társadalmi munkát végeznek, bár termelési feladataikat maradéktalanul ellátják.* A kommunisták mindenütt élesen felléptek az ilyen jelenségek *ellen*, s igen határozottan leszögezték, hogy a politikai munkát lebecsülni senkinek sincs joga, *sőt, a gazdasági vezetőktől várják a legtöbb támogatást.*

Az új munkamódszerek keresése, a megnövekedett követelményeknek megfelelő munkastílus kialakítása jellemezte a lezajlott taggyűlések nagy többségét: az az igény, hogy a kommunisták erejét, tettre készségét az eddigieknél is jobban kamatoztassák a közös feladatok megvalósításában.

Őszinte, a realitásokhoz ragaszkodó számvetésekként értékelhetjük tehát a budai járásban eddig megtartott vezetőségválasztó taggyűléseket: a nyíltság, a gondok feltárása egyben annak biztosítéka is, hogy a kommunisták tisztán látják feladataikat, tehát tudják *teendőiket is.*

Mészáros Ottó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

KISALFÖLD

1965 JUN 10

Megjelent a Jelenkor júniusi száma

1021

A Pécsett megjelenő irodalmi és művészeti folyóirat új száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Új verseivel jelentkezett többek között *Csorba Győző*, *Pál József*, *Simon András* és *Székely Dezső*. *László Anna* és *Nagy-Tóth Lajos* novellái mellett közli az új szám *Thiery Árpád*: Aktaszám: B—1507/1964. című dokumentumjátékának szövegét, amely nemrég hangzott el a Kossuth-rádióban.

A képzőművészeti tanulmányok közül kiemelkedik *Dévényi Iván* írása a 75 éves *Ferenczy Béniről*. A folyóirat legszebb illusztrációi is az ismét Kossuth-díjjal kitüntetett kiváló művész rajzai közül kerültek ki.

Jelentős színházi eseményekről is tájékoztat a júniusi Jelenkor: három írást olvashatunk a legjelentősebb budapesti és pécsi bemutatókról.

Az *Ifjúság és művészet* rovatban *Kolta Ferenc* jelentős tanulmányának első részét olvashatjuk Húsz év ifjúsági irodalma címen.

A *Jegyzet és Szemle* többek között a felszabadulás 20. évfordulójára megjelent lírai antológiáról, s újabban megjelent könyvekről nyújt tájékoztatást.

különböző sportágakban, akik nem kerültek be az iskolavá-logatottakba. És hogy mit je-lent egy általános iskolás négytusa csapat tagjának len-ni, azt csak az tudja, aki vé-gig nézte a négytusa bajnok-ság előkészületeit, és a leá-tókon szurkoló pajtásokat. Nos, az úttörő-olimpián ezek a szurkolók is sportolókká váltak. És ebben van az úttö-rő-olimpiának nagy jelentő-sége.

A helyes kezdeményezést Győrött is egyértelmű támo-gatás fogadta. Az általános is-kolák testnevelő tanárai nagy

és után kaptak ki

akadt, de ezt nem tudták a já-tékosok kihasználni. A vendé-gek góljai általában tiszta hely-zetekből estek, az ötödik viszont látványos svédcsavar volt.

A MÁSODIK FÉLIDŐBEN fel-jött a hazai csapat, bár az első gólokat ekkor is a vendégek szerezték. A győri együttesnek csak 7:0 után (!) sikerült az első gólt dobnia, miután a szokásos hetes ezúttal is kimaradt. A fél-idő második felében a Bp. Pos-tás csökkentette az iramot és ekkor néhány lendületes győri tá-madást is láthattunk, ez azon-ban csak szépítésre volt elegen-dő.

A fővárosi csapat megérde-melten nyerte a mérkőzést, bár a gólarány kissé túlzott. A két csapat között elsősorban a kapusban, ezenkívül gyorsaság-ban és határozottságban volt különbség a Bp. Postás javá-ra. A győri csapat az első fél-időben gyengén, a második-

1967 NOV. 4

1021 Ferenczy Béni

FERENCZY BÉNI:

BEMUTATKOZOM

Ferenczy Béni 1956 tavaszán Prágában tartózkodott, ahol megismerkedett Magda Reiner művészettörténésszel, a csehszlovák művész szövetség folyóiratának szerkesztőjével. Reiner publikációt készült közreadni Ferenczy Béni életművéről és felkérte a művészt, hogy írja le rövid életrajzát, amelyet közzéteendő tanulmányába kívánt illeszteni. (Reiner cikke akkor nem jelent meg, most viszont közzétették a Vytvarni Práce ez évi 18. számában „Ferenczy Béni bemutatkozik" címmel.) A rövid életrajzot Ferenczy Béni egy prágai kávéház teraszán, egy kockás blokkfüzet lapjaira írta, s a tőle megszokott emberi közvetlenséggel vetette papírra néhány mondatban küzdelmekben, kudarcokban, fájdalmakban, és alkotói eredményekben gazdag életútját. Érdekes dokumentuma ez a kis írás Ferenczy Béni egyéniségének, s az időpontnak is, amelyben leírta.

Közli: Szántó Tibor

Nevem Ferenczy Béni (Benjámin magyar rövidítése). Szobrász vagyok. Édesapám festő volt, a nagybányai festőiskola egyik alapítója. Ott nőttem fel. Nagybánya bányaváros, gazdag különböző ércekben, aranyban, ezüstben, kadmiumban, ólomban. A XVII. században még pénzverő is volt ott. Édesapám 1896-ban költözött oda Münchenből feleségével és három gyermekével. Én akkor hatéves voltam.

Édesanyám is festő volt. Apja Fialka tábornok volt a prágai 28. gyalogezredben, melyet, mint ismeretes, 1915-ben vagy 1916-ban zendülés miatt megtizedeltek.

Édesanyámtól örököltem a soha sehol otthont nem találó vándorsorsot, a soknyelvűséget, a világirodalom és a zene iránti érdeklődést és a nép egyszerű embereivel való demokratikus együttérzést.

„Apámtól örököltem testalkatot", humort és kritikai érzéket. S nyilván azt is, hogy a művészet a legnagyobb számomra. Rossini mondta Mozartról: „Fiatal koromban ideálom volt, férfikoromban irigységem tárgya, öregségemben vígasztalásom" — Mozart itt a művészetet jelenti egyáltalán.

Rajzolni a nagybányai festőiskolában tanultam Rétinél, aki jó festő volt, bár élete munkássága csekély, ellenben kitűnő tanító és művészeti író. Mintázni Cassiolinál kezdtem Firenzében. Ő mintázta a Santa Maria del Fiore — sajnos — új homlozatának meglehetősen unalmas bronzkapuját. Egy korrektúra alkalmával ezt mondta nekem: „Látom jól, hogy a modellnek ugyanaz a hibája, ami az ön munkájában, és fokozottabban feltűnik. Önnek azonban a természet hibáit ki kell [illegible] nia." Nem feleltem semmit, de mélyen meg voltam sértve a nagy, a szent természet nevében. Később sem tudtam semmilyen „korrigáló"-val összeférni: Balthasar Schmidt-et (egy müncheni hildebrandiánust) felháborodva otthagytam, mert kifogásolta, hogy életnagyságnál nagyobb fejet mintáztam egy Basedow-os szemű leányról; Bourdelle-lel nem tudtam kijönni, mert nagyon modernnek talált; Archipenkóval pedig azért nem, mert a munkámat nem találta eléggé modernnek. Úgy éreztem magam, mint a szamarát vásárra vivő paraszt a mesében: hogyan tegyek mindenkinek eleget?

Párizsban az első világháború előtt gyakran ültem az omnibusz tetején, ott folytattam filozófikus beszélgetéseket a kocsissal, s onnan néztem le a három igásló széles hátára, melyeknek tulajdonképpen semmi szükségük sem volt a kocsisra, mert a kalauz csöngetésére indultak és minden megállónál megálltak. A boulogne-i erdőben ragyogó fogatokban, melyeknek sárkánylovait kocsisaik vágtatva hajtották, a divat, az elegancia, a szépség és a poézis minden csodáját láttam elzúgni magam előtt — s egy elegáns kávéházban a csillagvizsgáló környékén láttam azt az egész társaságot, melyet Proust Guermante-éknál s a Sodoma és Gomorrá-ban leírt: valóban úgy látszott, hogy ott minden „fényűzés, nyugalom és gyönyör".

Aztán jött egy világháború. Azóta csak Bécsben találtam némi rendet és nyugalmat. Barátaim művészettörténészek voltak Max Dvorak és Julius Schlosser köréből.

S akkor jött egy második világháború. És a művészet? Még sohasem volt olyan elárvult, mint ma, a gyors egymásutánban változó divatok és izmusok mellett, messze eltávolodva, egy olyan „architektúrá"-tól, mely már „csak" szervez, számít, s maga sem képes városaink növekvő térszükségletének eleget tenni, és birodalmából rég kirekesztette a képzőművészeteket.

Mégis hiszek a feladatában, a nagyságában, amint azt Baudelaire a „Les Phares"-ban lerögzítette.

Magyar vagyok. Budapesten élek és az utóbbi években főleg könyvillusztrátorként működöm.

Festek is és szeretem a rézkarc művészetet és a kőnyomatot. Arra vágyom, hogy kis életművemnek, mely annyi megszakítás, összeomlás, háború és nyomorúság után torzóként áll előttem, egységesebb, gazdagabb formát tudjak adni.

(1956. tavasza)

SZÍNHÁZ

Gondolatilag — mely viszont művészeti módszer is a jelen esetben — Rozov mégis jelentősen előrelép: éppen a dialektikának nem verbális-rabulisztikus, hanem struktív alkalmazásában. A gyors egymásutánban egymásra vágó jelenetek ugyanis egy-egy elvont gondolat kijelentése és való életbeli próbatétele: az elmélet és gyakorlat folyamatos szembesítése, egymáson mérése. Ez adja az egyébként epikus történés belső drámaiságát; a látszólag csak anekdotikusan egymásra következő életképek feszültségét, logikai szükségét. Ez emeli a darabot — művészileg is, gondolatilag is — a színvonalas szórakoztatáson túl (mert azért az is), a jelentős alkotások kategóriájába.

Mindezt a néző tán nem érzékelné ennyire, ha nem kitűnő előadásban látná a darabot. Megint először a rendezőt, *Benedek Árpádot* kell dicsérni: jól körvonalazott alakokkal, éles vágásokkal, gyorsan pergetett jelenetekkel dolgozik; ez a darab is igen sok szereplőt mozgat, de az előadás egy pillanatra sem kelti a zsúfoltság vagy kuszaság benyomását. (Külön figyelemre méltó *Wegenast Róbert* szellemes, sokértelmű non-figuratív díszlete.) De mellette, vele s tán fölötte is a két főszereplőt: *Bodrogi Gyulát* és *Voith Ágit*. Bodrogi Vovában pompás egyensúlyjátékot valósít meg a jó és rossz tulajdonságok között: egyszerre tenyérbemászóan pimasz és csókolnivalóan kedves — igazi mai fiatal. Amit ő dúrban csinál, azt valósítja meg mollban Voith Ági: Verája bakfis és szirén, gyerek és felelős nő ugyanabban a pillanatban; minden hangja, mozdulata a kamaszkorból éppen kilépett lányé, szögletes és puha, groteszk-komikus és megható. Ha az előadás komoly siker lesz — mint ahogy minden jel szerint az lesz —, abban oroszlánrész az övék.

De nemcsak nekik köszönhető, hanem a valóban jól összehangolt és mindenkit itt is saját legjobb színvonalán érvényesítő epizódszereplőké is. Az előadás megint annyi szereplőt mozgat, hogy valamennyit felsorolni is lehetetlenség lenne: hadd említem meg azokat, akik leginkább az emlékezetemben maradtak: *Mádi Szabó Gábor* derűs marconaságát, *Bárány Frigyes* hiteles fiatal kőművesét, *Ráday Imre* és *Náray Teri* gond- és szeretetterhelt szülői párját. Valamennyien együtt teszik ezt az estét nemcsak derűssé, de elgondolkoztatóvá is.

SZÍNHÁZI BOLDOK

HALLGATÁS

Fiatal színésznőt láttam múltkor a színpadon, akiről — ha véleményemet kérdezik — azt mondanám:

— Ha majd úgy megtanul beszélni, mint ahogy hallgatni tud, nagyon sokat ígérő jelenség lesz.

Körülbelül azt jelezném ezzel, hogy ez a színésznő a színjátszás legnehezebb és legelmélyültebb részének teljes birtokában van, ha egyebekben hiányos is. Mert hallgatni — amire szerepe többször is alkalmat adott — szépen, érdekesen és izgalmasan hallgatni a színpadi mesterségnek talán legkivételesebb és legnehezebb része. Igaz, nem túlságosan gyakori helyzet, hogy valaki perceken át látszólag passzív hallgatója egy dialógusnak. De ez a dialógus csak az ő hallgatásának jelentőségével lesz művészi érték. Nem szabad elfelejteni, hogy két-három perc időtartam a színpadon szinte megsokszorozódva hosszúnak hat. A hallgató fél ilyenkor könnyűszerrel elcsábítódik, hogy némaságát kissé a pantomim felé tolja el. Testi gesztusokkal és mimikával illusztrálja a maga viszonyát a más által elmondott szöveghez. De hallgatni igazán mélyrehatón és mélyen ható hallgatni, a külső reagálást szinte a végletekig leszűkítve csak igazi belső megélésű művészek tudnak. Szemük alig egy pillanatnyi tágulása, vagy lehunyása, az arcnak egy alig észrevehető idegmozgása — és mégis ott él az egész testen valami megragadó feszültség. Mindebben meg tud adni mindent, amit ilyen helyzetben kifejezni lehet.

Nem gyakoriak színdarabokban az ilyen egyoldalúnak látszó dialógusok s még ritkábbak, amikor egy-egy művész a hallgatás percében teljes megoldást talál. Ilyennek emlékszem például Bajor Gizinek egy Herczeg darabban való némaságára. Több percen át szótlanul hallgatja a feleségnek férjét visszakérő meggyőzni akarását. Anélkül, hogy nyílt reagálással holmi arc vagy testi mozdulatokkal akart volna tudatni velünk valamit, ott állt egy fiókos szekrénynek támaszkodva s az első pillanat szinte harcias szembeállásától kezdve egy izgalmasan szép lelki folyamatot élt meg a maga teljességében. A kezdeti szembenézésből, a szem elhomályosulása, egyik karjának egyetlen leejtése és a test feszültségének fokozatos ellazulása meggyőzően, szépséggel és izgalmassággal elmondott mindent, ami a szerelmes nőben a lemondást megérleli.

A némaságnak legnehezebb és legkomplikáltabb feladatában a németek nagy színművész virtuóza Albert Bassermann adott, minden értő számára, felejthetetlen élményt. Strindberg egyik darabja úgy kezdődik, hogy egy házfal két ablaka mögött egy ember magában unatkozik. (Milyen vakmerőség egy darabot úgyszólván szünettel kezdeni.) A színésznek itt dialógus partnere sem volt. Néma, hang nélküli percekben kellett a magányos ember unalmát megszólaltatnia. Nem paradoxon ez, mert valóban megszólaltatta. Sokféle [illegible] láttam már életemben.

KERESZTÉNY MÚZEUM
ESZTERGOM
(Prímási palota)

Németh Lajos művészettörténész

Budapest

XIV. Dózsa György út 41.

Komáromi Ny. Esztergomi Telepe 2120. Fk.: Martsa Alajos.

Művészettörténeti Dokumentációs Központ

MEGHÍVÓ

a Hazafias Népfront, az esztergomi Keresztény Múzeum
és a Műcsarnok

FERENCZY BÉNI

Kossuth-díjas szobrászművész

műveiből rendezett kiállítására.

A kiállítást megnyitja:

PILINSZKY JÁNOS

költő

1959. augusztus 2-án, vasárnap 12 órakor
az esztergomi Képtárban.

A meghívó két személy díjtalan belépésére jogosít.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

ÉLET ÉS IRODALOM

1958 OKT 17.

610

FERENCZY BÉNI KÉT VERSILLUSZTRÁCIÓJA

A „magyar költészet — mai magyar grafika"-kiállítás anyagából

Juhász Gyula: Anna örök.

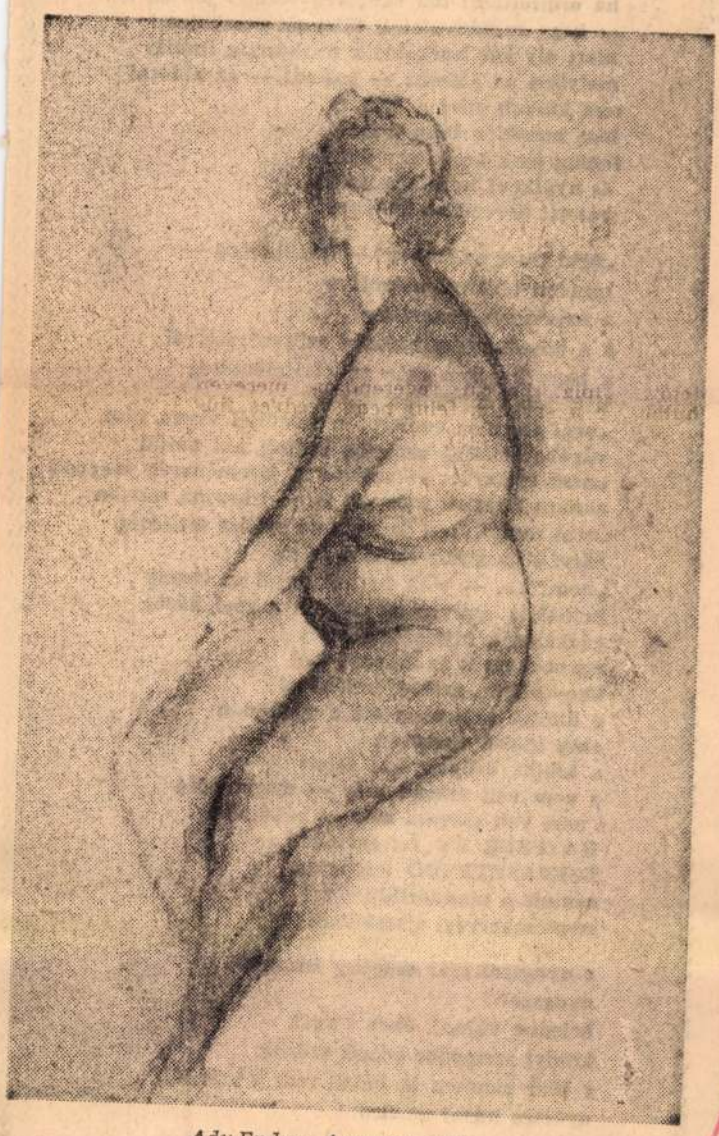

Ady Endre: Az asszony jussa.

SIMONYI IMRE:

SÍRIRAT

G. E. MUNKASZOLGÁLATOS FEJFÁJÁRA
(ÉLT 42 ÉVET. BARÁTOM VOLT)

Meghaltál hát barátom — — —
magaddal vitted
szorongó életed hátralévő részét
és a még ezután következő estét
gyógyulásos reményeit — — — magaddal
együgyű intelmeid — — — én rászoruló
nem látom soha többé
szemeid cinkos villanását
lompos járásod s a novemberi
hajnalokra deret szitáló
fürteid — — — már sohasem érzem
kemény ölelésed a szívig markolót
(annyi ölelés hiányát pótolom
ahogy vállamra tetted békítő
tenyered) ha voltam lázadó
gaz rend hazug szó gyávult szív
áruló elme torz hiedelmek ellen
öklöt ráztam a nyomorult egekre
s szemközt köptem a képmására rondított embert
érdemelten-érdemetlen

Ó hányszor idéztem diadalmas ősök
bátorító példázatát
— s tiéidet is! — atyádfiai
akik voltak küzdelmes eleid:
— Ézsaiás! — hörögtem
„dühöngő vénember"
— Dávid! rikoltottam — a parittyás!
„ki fegyvert fog fegyver által vész el..."
— Sámson! —
„bujálkodó erőművész"...
— Jézus a korbácsos isten! —
„csak egy ács mániás fia volt..."

„Nem rossz az ember" — dörmögted
ha ordítottam: tűz van! végveszély! jön az ár!
s: hogy mindnyájatok félelmét reszketem!
mert oly kor hurkolódik nyakunkra immár
melyben az áldozat — hallod! — az áldozat
sem különb mint a hóhér:
hisz meztelen hátu alázat
fonhat csak korbácsos dölyföt
és nyúlként iramló rettenet
bátorít orvvadász önkényt

„nem rossz az ember" — imádkoztad —
minden oldalról bekerítve
a módszeres gonoszság
s a következetes butaság szögesdrótjával
s hogy bennem már az elviselhetőség
határain vonyított a lélek:
„nem rossz az ember!" — bődültél vissza rám
vágóbaromként vagonba zsúfolt aki voltál
„nem rossz"... — szórtad a jóreménység magvait
aknára hajszolt még ott is — Ukrajna mezőin
„nem rossz"... — dadogta az eszelős szelídség
bátyád kasztrált hullája felett
„nem!"... — vont be hályoggal az iszony
Élőhalott amikor megtérvén a régi házba
gázkamrák fojtogató füstjét
egybekavarta az alkonyi szél
kenyérillatú szüléd emlékével
s ültünk kettesben ott a verandán
ama utolsó vacsorán
s kihűlt ürüpaprikás felett
s nem volt szavad már — megbocsátó
s nem volt szavam már — békétlen
HATEZER ÉV rettenetébe
EZERESZTENDŐ iszonyata
némult a zsandárfülü
szeptembervégi éjszakában

s nyugszol már szegény Bizakodó
nyugszol!?
beledbe vájnak éhes férgek
kifolyt szemedbe pókok szőnek
s lásd bennem is békül már a szándék
nyársra húzni az első
elibém kerülőt
— egyetlen-egyben! —
gyalázatos ősén s nemtelen ivadékán

1958 DEC 23.

Moszkvai telefonjelentésünk:

610 Kapunyitás előtt a szocialista biennálén

Moszkvában napok óta esik az eső, hónak nyoma sincs, s a Meteorológia még ma is, három nappal az ünnepek előtt, fekete karácsonyt ígér. Szinte őszies hangulat van. Az utcákon még nem állnak a kivilágított karácsonyfák, csak az áruházak flitteres köpenybe öltözött elárusítónői emlékeztetnek a karácsonyra, játékokat és különféle ajándéktárgyakat adnak el a szűnni nem akaró vevőáradatnak.

Az utcákon és az üzletekben látható nyugalomnak nyoma sincs a nagy érdeklődéssel várt szocialista biennálé kiállító helyiségében, a *Manyezs*-nek nevezett hatalmas épületben. Idegeskedés nélküli, lázas munka folyik, annak ellenére, hogy a részt vevő tizenkét ország kiállítási anyaga már negyedik napja megrendezett állapotban várja a közönséget. *Moszkvában szabály ugyanis, hogy a megnyitás előtt egy héttel a tárlat anyagának készen kell állnia.*

Utolsó simításokra

persze még van mód, s az egyes delegációk ezt alaposan ki is használják. A *Manyezs* egyébként már napok óta újságírók, rádióriporterek, fényképészek, ismert moszkvai művészettörténészek ostroma alatt áll.

Rendkívül benyomást gyakorol a nézőre a kiállítási terület. Az ötvenszer százméteres, hatalmas ablakokkal tagolt belső termet ötméteres válaszfalakkal hosszában négy részre osztották. Az így nyert folyosókat azután szükség szerint lehet kisebb helyiségekre bontani. A tizenkét részvevő ország az orosz ÁBC sorrendjében következik egymás után. *A mi anyagunk Bulgária és Vietnam bemutatója között foglal helyet.* A kiállítás bevezető termében a részvevő nemzetek néhány előre kiválasztott reprezentatív alkotása kerül bemutatásra.

Gondos szervezés eredményeként az egyes országok anyaga folyamatosan érkezett, ennek megfelelően a rendezés munkája megszakítatlanul haladt. Elsőnek bolgár barátaink készültek el; kiállításuk körülbelül két hete befejezetten áll. Munkájukat meggyorsította, hogy rendezési tervüket makett-változatban még otthon elkészítették. A lengyelek különböző méretű válaszfalakkal tovább tagolták a részükre kijelölt területet. A válaszfalak a lengyel művészek formai törekvéseit is elválasztják egymástól, így az egyes festőstílusok külön, meghitt teret kapnak, a realistáktól egészen az absztrakt festőkig.

A csehszlovákok érdekes és szines anyaggal szerepelnek. Rendezőbizottságukban — akárcsak a lengyelékében —

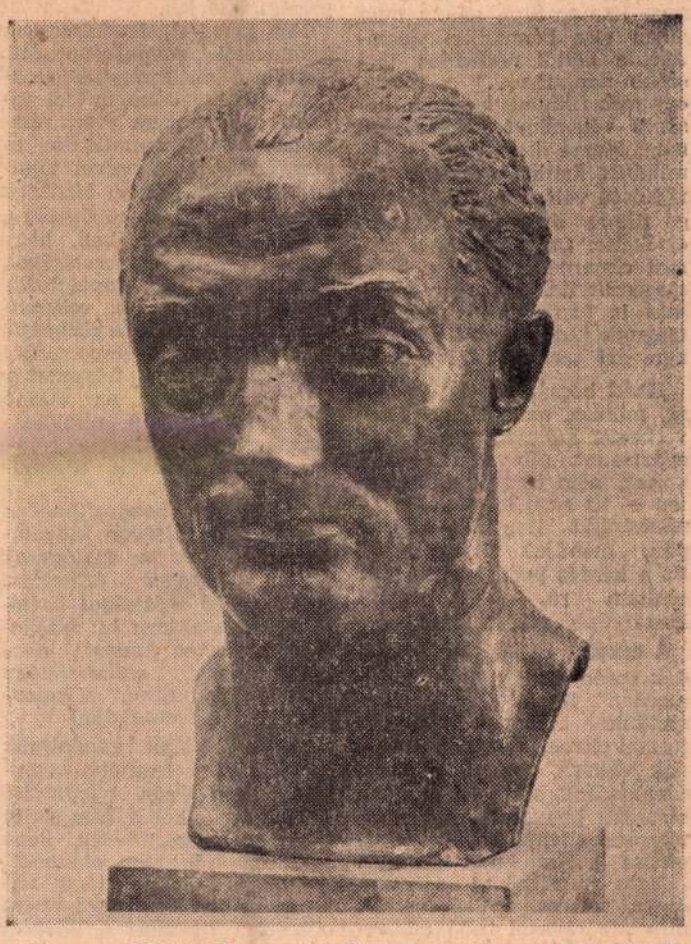

Ferenczy Béni: Ferencsik János arcmása. (A moszkvai kiállítás magyar anyagából.)

belső építészek is helyet kaptak — ennek a két országnak az anyaga a legszebben elrendezett.

Vendéglátó házigazdáink, a Szovjetunió művészeinek és rendezőinek munkássága alaposan átgondolt. A szovjet anyagban világosan kibontakozik a szocialista realizmus jelenlegi állását és vezető művészi értékeit átfogó összkép. Ezt az anyagot még sokszor végig kell nézni ahhoz, hogy igazi jelentőségét megérthessük.

Gazdag anyagot mutat be

a többi ország is. A legnagyobb érdeklődés a keleti és közép-keleti művészeknek szól. A vietnamiak bemutatóját például a nagy számban kiállított színes lakktáblák, máris a legjobban és legtöbbször fényképezett anyaggá teszik. A kínaiak anyaga érkezett meg legutoljára, viszont ennek a rendezése vette igénybe a legkevesebb időt. A gazdag metszet, falikép, festett selyem- és szoboranyagot két nap alatt állították a helyére.

A szovjet tárlatvezetők állandóan járják a termeket, szakadatlanul jegyeznek, érdeklődnek. A rendezők szívesen árulják el azokat a „titkokat", amelyeket a katalógusok és a művek nem mondanak el: milyen körülmények között, hogyan születtek az alkotások, milyen törekvéseket, nemzeti hagyományokat foglalnak magukban, miként igyekeznek a régi formákat megtölteni új tartalommal? Noha a kiállítás plakátjai még nem jelentek meg az utcákon, *az előzetes érdeklődés olyan nagy, hogy a szovjet rendezőbizottság több százezres látogatósereget vár, de egyesek milliós közönségről beszélnek.*

A szocialista országok első nemzetközi képzőművészeti kiállításának külsőségei is egyedülállóak lesznek a maguk nemében. Ez nemcsak a termek belső díszítésén, de a gazdag katalógus és reprodukciós anyagon is meglátszik. A szovjet szaklapok a kiállítás ideje alatt minden számukban a szocialista biennálé anyagával foglalkoznak majd. A decemberi számokat szovjet művészettörténészek írják, a többit a részvevő országok szakemberei.

A megnyitó előtti utolsó percek

a testvéri barátság őszinte jegyében

telnek. A különböző országok rendezői szívesen látogatnak át a szomszédos termekbe ötletszerzésre, tapasztalatcserére. *A megszokott, szívélyes kollegialitáson jóval túlmenő elvtársi segítség és baráti szolidaritás néhány megható példájával találkoztunk.* Az egyik ilyen példa szerencsés haszonlévezői éppen mi voltunk. Csehszlovák barátaink ugyanis meglátva Domanovszky Endre huszonnégy méteres hatalmas pannóját, lemondtak a központi bevezető teremben először nekik kijelölt helyről azzal a megjegyzéssel, hogy ez a mű inkább megérdemli a fő helyet, mint az ő kartonjuk. Nagyon jólesett az a rendkívüli érdeklődés is, amelyet a kiállítás patrónusa, a szovjet kulturális ügyek minisztere tanúsított anyagunk iránt. A miniszter többször személyesen érdeklődött munkánk menetéről és esetleges nehézségeiről. Részben neki is köszönhető, hogy a rendezéssel időre elkészültünk.

Gazdag grafikai bemutatónknak kitünő elhelyezést sikerült biztosítani. Szerencsére a hazai gondos előkészületek eredményeképpen a szállítás alatt semmiféle sérülés nem történt, s a sok időt rabló kiegészítéseket, javításokat elkerülhettük. Nagyméretű, reprezentatív képeink és szobraink a szakemberek között általános tetszést aratnak. Látogatóink, köztük az ismert örmény szobrász, *Nokogó Szán*, valamint a rendezőség néhány ismert, mükritikus tagja, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a válogatásról.

A megnyitó ünnepségeken

minden országot három-öt tagú hivatalos delegáció és nyolc-húsz tagú művészküldöttség képviselt. A rendező bizottság néhány ismert nyugati művészt is meghívott Moszkvába.

Az első szocialista biennálé igazi jelentőségét csak most kezdjük érezni, amikor időt tudunk szakítani arra, hogy megtekintsük az egybegyült anyagot. A magyar rendező bizottság számára a legnagyobb élmény a népek barátságának az a külsőségekben is megnyilvánuló érzése volt, amelyet egyébként a kiállításra került közel háromezer mű sugároz. *Szilárd meggyőződésünk, hogy a magyar anyag rendezése itthon sem sikerülhetett volna jobban. Ezzel a hittel, kissé izgatottan várjuk a kiállítás hivatalos megnyitóját és az „igazi" közönség látogatását.*

B. CSAP ERZSÉBET

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hírlető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V. Pelőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

Azzal az apropos-val kezdeném, ami az itt következők írására indított. Viszonylag rövid idő leforgása alatt, egymásután két filmünk francia kritikáiban ütötte meg a fülemet azonos jellegű megjegyzés. Az egyik pontosan így hangzott: „Nagyon szép kamarafilm, amely húsz évvel visz bennünket visszafelé, a költői realizmus legszebb napjaiba..." A másik, egy más filmünk kapcsán, hasonló véleményt kockáztatott meg. Hozzá kell tenni, hogy mindkét kritika abszolut jóindulatú volt, s a szóban forgó filmet egyenként magasra értékelte. Csak éppen a formai elmaradást mind a kettő megemlítette. Ha már pedig más is észreveszi, nemcsak magunk között beszéljük, hát nem árt szembenézni vele...

Hadd bocsássam azt is előre, mindaz, amiről az itt következők szólnak, nem filmgyártásunk állapotának értékelése, nem összegzés. Egyetlen — ha nem is mellékes — részkérdést tesz szóvá csupán, mondjuk vita céljából. Ez a kérdés pedig, amint már utaltam rá — filmformánk korszerűségének kérdése.

A nézők az elmúlt évtizedek során megtanultak „filmszerűen" látni. A mi művészetünk bizonyos alapvető formai elemei, úgymint a plánok váltása, optikai trükkök, fényhatások, sőt a cselekmény bizonyos bonyolultabb, párhuzamosan ellenpontozott megoldása is, ma már minden átlagos mozibajáró számára olyan világos és közérthető, mint az olvasni tudó embernek az ábécé. Ez a vizuális kultúrálódás teszi lehetővé a modern filmalkotás számára, hogy számolva ezzel, jelentősen meggyorsítsa a film tempóját, ritmusvételét. A gyors, dinamikus képkapcsolás, a szinte nyersen lendületes vágás ennek egyik [illegible] amit már az olasz [illegible]sták is nagy előszeretettel alkalmaztak és azóta egyre jobban elterjed.

Nos ez az új, lendületesebb tempóvétel semmiképp sem sajátja a mi filmgyártásunknak. Ilyen szempontból inkább a harmincas évek részletező, mindent motiváló és magyarázó módszerével találkozunk. Mintha nem bíznának eléggé a néző fantáziájában, abban a képességében, hogy két kép összekapcsolásából, amennyiben ez a kapcsolódás önmagában világos, rekonstruálni tudja majd a közbenső, a cselekmény szempontjából kevésbé lényeges folyamatot. Túlságosan sok az átkötő „passzázs" kép, a részletező magyarázgatás. Mintha róluk írta volna a kiváló filmművész:

„A legtöbb hangosfilmet a cselekmény túlságos kibontakoztatása és a dialógusok végtelen hézagai jellemzik. Sok rendező sajátságos beszélő stílust alakított ki: magyarázó szavakat használ, ahelyett, amit szemléltetően kellene bemutatni." (Pudovkin: *A film technikája.*)

Illusztrációként gondoljunk itt például a legutóbb bemutatott *Don Juan legutolsó kalandjára*, ahol a film során többször elismételtetik, hogy a „pesti nők nem olyanok." Annak vitájában, hogy valóban „olyanok vagy nem olyanok", itt most a világért sem akarunk belemenni. A példát csak azért említjük, mert íme — itt is a cselekmény helyett a dialógus hordozza a mondanivalót és ezt ismételgetve, mintegy piros ceruzával még alá is húzkodja. Eredmény: a néző ki[illegible]ódik a filmből, érdeklődése lelohad, unatkozik.

A ritmus ilyen tempóssága azonban még csak a felület, amely mögött mélyebb okok húzódnak. Elsősorban filmjeink dramaturgiai szerkezetében kell ezeket keresnünk. Balázs Bélát idézzük, aki rámutat arra, hogy a némafilm kimúlásával a hangosfilm új lehetőségei feleslegessé tették a képek néma metaforáit és úgy véli, hogy a film sokrétű monumentális jelentését ezután a forgatókönyvvel kell elérni.

Ha nem is maradéktalanul elfogadható, hogy a némafilm ilyen képalkotó formái kimúltak — példa rá a többi között a *Szállnak a darvak* nem egy ragyogó részlete, az bizonyos, hogy a hangosfilm dramaturgiája másmilyen — kéne, hogy legyen. Ezt viszont ugyancsak nem mondhatjuk el a mi filmjeinkről. A történetépítés, a szerkesztés megcsontosodott hagyományos formái uralkodnak, a szárazon, időrendi-logikailag motiváló cselekménybonyolítástól nem térünk el sehol egy jottányit sem.

A *Das Mädchen Rosemarie* című nyugatnémet film, a valóság feltárásának sokkal korlátozottabb körülményei között is képes arra, hogy mélyebbre ásson a társadalmi problémák feltárásában, mint amennyire a mi filmjeink általában eljutnak. Mi a titka? A szándékon túl — s ebben nálunk sincs hiány — olyan formai-szerkezeti megoldással tárják készítői a néző elé mondanivalójukat, amely segít abban, hogy pillanatig sem csökkenő érdeklődés mellett tudjanak mélyrehatóan

Szent Péter esernyője

Új magyar film

Érdekes szellemi társasjáték lenne — ha nem is egészen eredeti — feladni a lecket, hogy a glogovai plébános hugocskájának feje fölé titokzatosan odakerült piros ernyő története milyen alkotásra ihletné különböző korban, különböző országokban az írót vagy rendezőt. A főcselekmény csorbítása nélkül is egymástól teljesen eltérő művek születhetnének így, klasszikus vagy megbontott formában. A rendező felfogása szerint készülhetne belőle társadalmi szatíra, bohózat; a Gregoricsok előtérbe helyezésével megrázó vádirat egy letűnt kor ellen. Eszmei mondanivalója is lehetne százféle. Propagálhatná az ateizmust, de az ellenkezőjét is; hirdethené, hogy a tehetség áttör minden társadalmi korlátot. Végső kicsengése lehetne, hogy nem a pénz boldogít, de nem volna hűtlen az eredetihez, aki azt hangsúlyozná, hogy a vagyon se kutya. E feltételezésekben az is benne van, hogy a Szent Péter esernyője rendkívüli népszerűségét nem egyszerűen a remek írói ötlet és a meseszövés magyarázza, hanem Mikszáth Kálmán talentuma.

Alighanem ez az oka, hogy a regényből készült film szerzői: *Apáthi Imre* és *Bán Frigyes* feltehetőleg nem akartak *sem többet, sem mást,* mint ezt a kitűnő könyvet a nyomtatásból a vászonra vinni és az olvasóközönségnél sokkal szélesebb nézőközönségnek átnyújtani az eredeti mű hűséges *kép*-mását.

A szándék eredménye igényes, szép film, amely jelentős és megérdemelt közönségsikerre tarthat számot. Nem lesz néző, aki megbánja, hogy jegyet váltott hozzá, annál többen örülnek majd, hogy a filmet megnézték. Érdekes meséje, legfőképpen a fordulatok jól sikerült rendezése, néhány kacagtató jelenet, valamint a színészi teljesítmény minden bizonnyal őszinte tetszést váltanak ki. *Bán Frigyes* rendező és *Vladislav Pavlovič* társrendező kiaknázták a koprodukciós lehetőségeket. *Illés Györgynek* a festői szlovákiai vidéken felvett gyönyörű képei túlnőnek azon a szerepen, amit a környezet egy filmben játszik. A nézőnek az az érzése, hogy a filmet nem is lett volna szabad megcsinálni, ha nem Szlovákiában forgathatják. A csehszlovák művészek közreműködése, különösen *Simon Jurovsky* zenéje a produkció sikerének jelentős tényezője. A glogovai plébános szerepét *Pécsi Sándor* testére szabták. *Törőcsik Mari* bájos és kedves, mint a könyvbéli Veronka, de úgy éreztük, hogy művészi alkatának jobban megfelelnek a súlyosabb drámai szerepek. *Karol Machata* Wibra Gyuri-alakítása rokonszenves, kellemes. *Psota Irén*, mint francia nevelőnő ismét bebizonyította, hogy mulatságos szerepkörben egyik legtehetségesebb fiatal művésznőnk.

A Szent Péter esernyője tehát végeredményben sikerültnek mondható, nyeresége filmgyártásunknak. Aki Mikszáthot nem ismeri vagy a könyvet nem olvasta, megelégedetten távozhat a moziból. Az író ismerősei azonban — nem kevesen, hiszen a Szent Péter esernyője csupán az *Olcsó Könyvtár* sorozatban 30 000 példányban jelent meg — hiányt éreznek. Ez a hiány a permanens kedély, a könyv minden betű-

AJÁNDÉKOZZON
hanglemezt karácsonyra!
CSAJKOVSZKIJ, BACH, BEETHOVEN,
MOZART, CHOPIN művei
nagy választékban!
Kaphatók a Magyar Könyvkereskedelmi Vállalat boltjaiban:
Budapesten:
V., Váci utca 10.
V., Kossuth Lajos u. 20.
VII., Lenin körút 20.
Vidéken:
Miskolc
Pécs
Szeged
Debrecen
Győr

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN - 1.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Milyen képzőművészeti alkotások fogják díszíteni a Miskolci Nemzeti Színházat

Színházunk újjáépítésére az egész város megmozdult, sőt a megye nagyüzemeiből is számtalan segítség érkezett. Mindnyájunknak egy a célja: mielőbb méltó helyiséget adni az ország első kőszínházának.

Nem kétséges, hogy ilyen nagyarányú összefogásnak eredménye is lesz. Amit az állami költségvetés nem bír megadni, azt megadják a lelkes művészetpártolók.

A Miskolci Nemzeti Színház újjáépítésére alakult bizottság minden tekintetben a legjobbat és legszebbet akarja Déryné színházának adni. Modern színpadot, jó világítást, kényelmes nézőteret és öltözőket, ezenkívül értékes, ízléses képzőművészeti alkotásokkal akarja díszíteni.

Az előcsarnokba, a feljárati homlokfalra bronz félköríves dombormüvet helyeznek el. A másfélszer két és félméteres lezárású hatalmas dombormű a színház történetének fontosabb állomásait örökíti. A kivitelezéssel Ferenczy Béni Kossuth-díjas szobrászművészt bízzák meg.

A társalgóban és a büfében hat kisebb szobor felállítását és 10 táblaképet terveznek. Témájukat a színházzal kapcsolatos tárgykörből merítik.

Déryné közel két és félméteres szobrát a színház belső, parkírozott udvarrészén fogják felállítani. Ebbe a parkírozott részbe a színházlátogató közönségnek szabad bejárása lesz.

Szükségessé válik a nézőtér kopott, hibás freskóinak tisztítása és újjáfestése. Új freskók készítését költségkímélés szempontjából a bizottság nem javasolja.

Ma még csak javaslatok, tervek, vagy lebontott épületrészek látszanak a megfiatalított színházból. De holnap, azaz 1958-ban az őszi színiévadot már a megnagyobbított, a szebb, új színházban nézhetjük végig.

(o—e)

menőt.

A szolgálat bizony nehéz. Éjj
nappal, szakadatlanul sürög itt
munka, de látogatásunk óráiban
pen csúcsforgalom volt, mikor n
sodpercnyi megállás is elképzelhet
len. Igy aztán utikalauzunk kivételével senkivel sem tudtunk még csak néhány szót sem váltani. A kezelői asztalokon csak úgy púposodik a rengeteg beszélgetési ürlap, amit mindmind le kell néhány óra alatt közvetíteni.

Amott egy kis lámpa különös módon lobogva fénylik. Érdeklődésünkre megtudjuk, ezzel a villogó fényjellel figyelmezteti a berendezés a kezelőt, hogy az a szám, amit hív, most éppen mással beszél, tehát foglalt. De a helyközi hívásnak elsőbbségi joga van, ezért a kezelő »rácsenget« és közli a féllel, hogy honnan hívják. Ugyanakkor egyben figyel-

furcsaalakú kefék zakatolnak, zöld, piros, fehér kis lámpácskák kigyulladnak, elalszanak, egy másik gépen egy jelzőhang búg, a falakon hatalmas komplikált rajzok függnek. És az egészben szinte eltörpül az a kis valaki, aki megtervezte, felépítette és irányítja az egészet, hogy tudásával a közt szolgálja: az ember.

Száguld a villanyáram a messzemessze sürgönypóznákon és a földalatti kábeleken, hogy elvigye és elhozza az emberi gondolatot, hogy még jobb, még tökéletesebb legyen holnapra életünk.

RÉTHLY GYULA

ÉRTESITÉS

A 36. sz. Autóközlekedési Vállalat értesíti a t. utazóközönséget, hogy 1957. június 2-án, a nyári időszámítás életbeléptetésével egyidejűleg, a nyári autóbuszmenetrend is életbelép. A nyári menetrendre vonatkozó felvilágosítást a 36. sz. AKÖV Besenyei utca 3. sz. alatt — tel.: 15-826 és a városi irodája, Szeles utca 5. sz. alatt, tel.: 35-746 — ad. Érvényes hivatalos autóbusz- és MÁV menetrend a Szeles utcai forgalmi irodában kapható.

36. sz. AKÖV IGAZGATÓSÁGA.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JAN 11

Szocialista Művészetért

Ferenczy Béni

— A VIII. MISKOLCI ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI Kiállítás alkalmával kiosztották a megyei és városi tanács, a borsodi nagyüzemek képzőművészeti díjait. A város 8 ezer forintos nagydíját Ferenczy Béninek ítélték oda, díjakat adtak Feledy Gyula, Kis Nagy András, Dombrovszky Szaniszló és Tóth Imre képzőművészeknek.

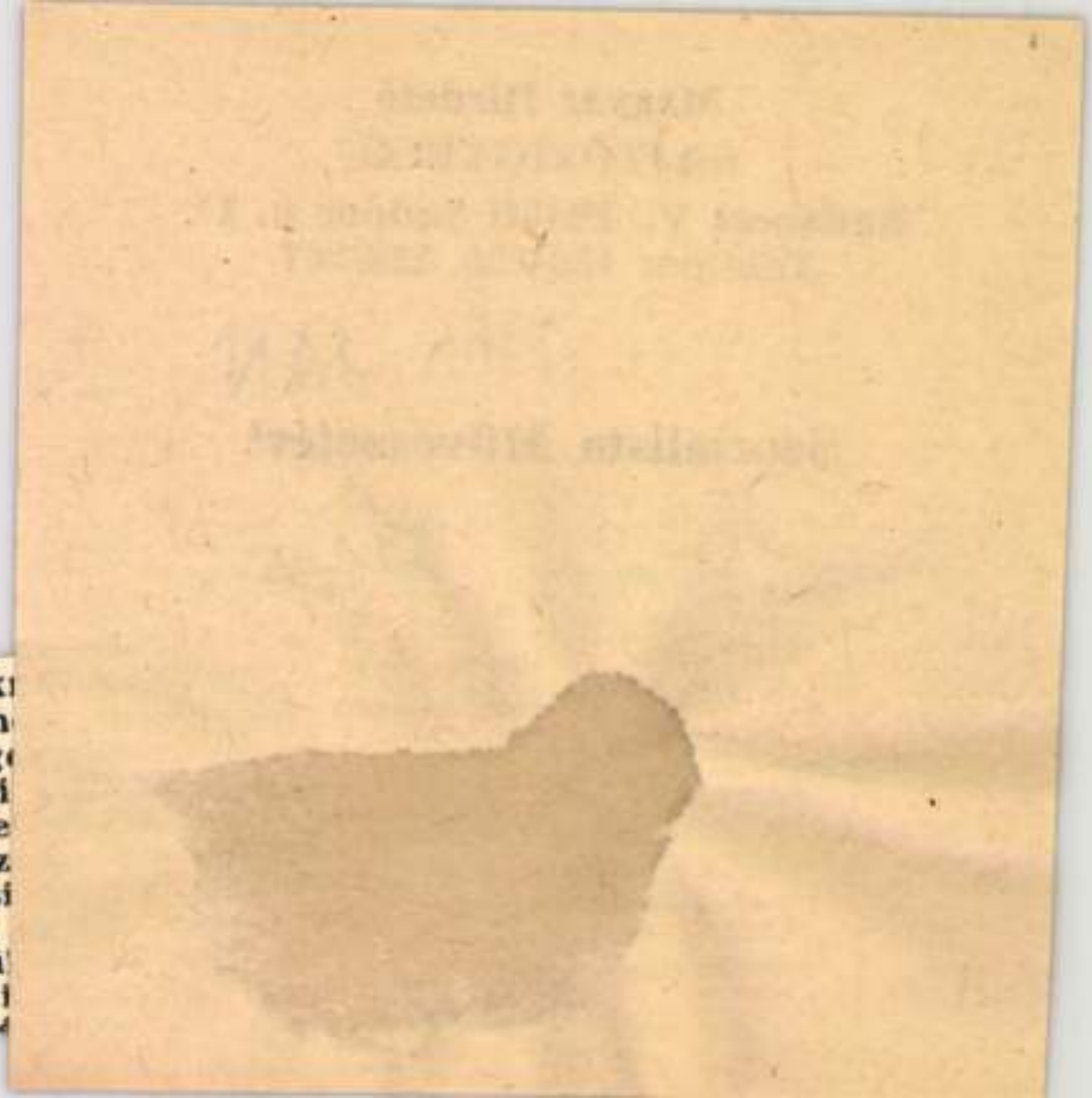

lyének, ilyen-olyan tulajdonságának megragadására törekedtek, hanem tevékenysége roppant bonyolult lényegének, *világot átalakító eszméinek művészi ábrázolására.* Éppen ezért nem érezték szükségét még annak sem, hogy Lenin neve a mű folyamán elhangozzék. A cím eredeti jelentése nagyerejű földmozgás, amelynek eredményeként új hegyek emelkednek ki a mélységből, s a szerzőpáros a — meglehet — furcsa elnevezéssel azokra a hatalmas társadalmi mozgásokra utalt, amelyeknek Lenin felismerője, formálója és győztes vezetője volt.

A bonyolult társadalmi folyamatot sem a vers, sem a zene nem egyszerűsíti le. A szövegkönyv sokszorosan épít a hallgató *asszociációs* készségére; nem szajkóz szimpla történelmi igazságokat, hanem arra számít, hogy a befogadó tudata továbbépíti a verssorokat. A zeneszerző, Lendvay Kamilló alapállása pedig az, hogy olyan bonyolult, összetett és modern jelenséget, mint a Lenin vezette győztes forradalom — szimplifikált, elavult zenei jelrendszerrel, eszköztárral adekvát módon ábrázolni lehetetlen. Vitathatatlan érdeme a muzsikának, hogy a legújabb technikák virtuóz alkalmazásával *teljes világot épít, sokféle eszközt stiláris egységbe foglal,* hogy egyenértékűen ábrázolhassa a szenvedés mellett az örömöt, az elnyomás mellett a pozitív világot. Bizonyság ez a muzsika arra is, hogy egy-egy technikai megoldás csupán meghatározott közegben válik tartalmi tényezővé, önmagában véve betű vagy szó lehet ugyan, de gondolat nem.

Eszközök, megoldások roppant széles körét alkalmazza Lendvay az éhező, alávetett, becsapott s — végül — öntudatára ébredő *néptömegek ábrázolására.* Az őskor szinte formátlan, artikulálatlanul feltörő kiáltásai, a középkor szertartásos merevsége, a *„csavarrá-kerékké vált"* ember reklámpszichózissal manipulált tudatának ábrázolása megannyi zenei telitalálat. A műfaj évszázados szabályait követve emelkedik ki a tömegből egy-egy arc: gyermekét táplálni nem tudó anyáé, férjét siratóbányászfeleségé, munka nélkül maradt molnáré az egyik, papé, filozófusé, költőé a másik oldalon, hogy egyéni sorsokat állítson a zenei ábrázolás reflektorfényébe. Kevés, karakterisztikus vonással felvázolt portrék ezek (a molnár megaláztatásának balladaszerű feldolgozása az egyetlen terjedelmesebb epizód), Lendvay azonban meggyőzően él a zene tömörítő, sűrítő képességével, és teljes embert ábrázol egy-egy jellegzetes dallamfordulattal, hangszerelési ötlettel.

A monumentális *kórustételek* egy-egy társadalmi helyzetet, a szoprán-, alt- és tenorszólók *emberi sorsokat* ábrázolnak. A mű harmadik rétegét ahol csupán szemlélődő, hol az eseményeket aktivizáló bariton-szóló reprezentálja; bensőséges, emberi dallamán Lenin szól — érezni ezt kimondatlanul is. *„Hallom a hívást"* — énekli az első részben; *„Látom a falakon kívülieket"* — szól a mű második szakaszában; *„Ember mire való az öklöd?"* — így a zárótételben, hogy egy utolsó, hatalmas fokozás, a kórus hosszan hangoztatott fényes és diadalmas akkordjának — a mű egyetlen tiszta dúr akkordjának — kizengetése után belülről fakadó, halk és lassú melódiával búcsúzzék: *„És a falakon kívüliek beköltöznek az új mész-szagú szobákba örökre."*

Lendvay Kamilló és Urbán Gyula Lenin-oratóriumának bemutatója kiemelkedő eseménye volt az idei *Budapesti Zenei Heteknek*, bizonysága annak, miként fejezheti ki korunk eszméjét megragadó, mai eszközökkel, magas színvonalon az elkötelezett művész

Breuer János

59

A magyar népdal hete a Rádióban

Többen is rosszallották már azt, hogy a Rádió és a TV népzenei műsoraiban túl sok az új stílusú, vidám hangulatú, sőt nótás hangvételű népdal. E vélemény nem volt alaptalan, bár hozzátennénk, nem ártana felmérni, milyen életkorban milyen dalokat tanulnak a gyermekek az iskolában (a 3—4. osztályosok zömében már csak új stílusú népdalokkal találkoznak), másrészt pedig észre kellene venni, hogy az egy-egy faluban még élő népdalhagyomány érthetően az időben közelebb álló „modernebb" hangvételű, témájú dalokból őriz többet.

Az új stílus egyeduralmát illetően el kell mondanunk azonban, hogy a rádió *Muzsikáló képeslapok* című műsora, illetve a *Földművesszövetkezeti együttesek vetélkedője*, valamint az azóta megrendezett számtalan népdalvetélkedő, népzenei találkozó, folklór sorozat eredményeként gyökeresen megváltozott a helyzet. E versenyeken fény derült a fiataloknak a legrégibb melizmatikus (díszítéses) dalok iránti erőteljes vonzódására, másrészt napvilágra jött az érdeklődők (talán az egész

ország) többszörös igénye a népdal va lamennyi történeti és hangulati típusának megismerésére.

A magyar népdal hete immár másodszor megrendezett sorozata (október 11—17.) azonban szinte még a legutóbbi népzenei rendezvényeknél, versenyeknél is gazdagabban állította elénk a sokszínű magyar népdalt. A műsorösszeállításokban, előadásokban, elemzésekben, beszélgetésekben súlyának megfelelően kapott helyet a dallamok valamennyi rétege.

Mindennek szinte miniatűr megoldását kaptuk mindjárt az első napon a *Népdalokkal egész éven át* című sorozat októberi ünnepi számában. A havonta jelentkező műsor pedig az adott hónaphoz kötődő népszokások, események valamelyikét választja vezérfonalnak. A mostani az újoncozás és a szüret témája köré gyűjtött egy csokrot szomorú és vidám, régi és újabb dalokból. De ugyanilyen sokszínűséggel pompáztak a népdalfelvételekből összeállított adások (Kovács Apollónia, Béres Ferenc, Madarász Katalin, Bojtor Imre műsorai, Buday Ilona, Faragó Laura, Dévai Nagy Kamilla daldedikálásai) is.

Három mélyenszántó, többrészes előadás is elhangzott a héten. Török Erzsébet a népdalok előadásmódjával foglalkozott, utalva arra, hogy a szöveg szimbolikájának, illetve a zenei meg valósítás jellegzetes vonásainak (rubato, díszítések stb.) ismerete nélkül mitsem kezdhet az énekes. Különösen pontosnak tűnt az a megfogalmazása, amikor arról szólt, hogy *a népdalt nem lehet nótásan, színészkedve, hanem csak külső fegyelemmel és belső fűtöttséggel előadni.*

A *Százszorszép* sorozat három adásában mindig egy költő és egy zeneszerző beszélgetett valamilyen jellegzetes népdalpéldát választva a beszélgetés témájául. Látszólag csak a szöveg és a zenei anyag ismérveit feszegették, elgondolásaikkal, elemzéseikkel azonban gyakran egészen mélyre ástak, a népdal legintimebb titkait hozták napvilágra, s mindezt egyszerű szavakkal. E sorozat mindenképpen folytatást kíván.

A népdal-hét műsorából kiemelkedik Sárosi Bálint kétrészes előadása, amelyben a *népzene jelenével* foglalkozik. A vitatott kérdésre társadalmi oldalról ad választ: A hagyományos falusi élet megszűnésével egyre inkább nem a

TÁRSADALMI SZEMLE
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126

[illegible] másik
[illegible], a *Zenei anyanyelvünk* rendkívüli adása, amelyben a szerkesztő és a stúdióba meghívott levelezők között folyt a beszélgetés a népdal megőrzéséről, a népdalszövegek romlása elleni védekezésről, sőt némi vita is támadt a magyar nóta kapcsán.

A hét záróakkordja, a *Fiatal énekesek hangversenye a Stúdióban* mintegy válasz volt Sárosi Bálint gondolataira, hiszen itt olyan előadásokkal, feldolgozásokkal találkozhattunk, amelyek a fiatalok számára rokonszenves köntösben, formában szólaltatták meg a dalokat. Tehát egyrészt szólóénekként, másrészt cimbalomkísérettel, illetve ismét hallhattunk néhány szép példát a Halmos—Sebő duó kísérleteiből. Ők dalaikat hegedű—gitár, hegedű—nyenyere, vagy hegedű—dob kísérettel látták el. Dévai Nagy Kamilla viszont saját maga gitárral kísérte énekét. Az est jól tükrözte az újszerű megközelítés igényét, azonban a kamarajellegű feldolgozásnak csak az első lépcsőjéig jutottak, hiszen a felsorolt típusok mellett még számtalan hangszerösszeállítási, kíséret-technikai lehetőség kínálkozik — a cigányzenekari hangzást elkerülve — „modern" népdal-előadási gyakorlat kialakítására.

A magyar népdal hete idei sorozata jó szolgálatot tett annak, hogy kialakíthassuk a magyar népdal megőrzési formáit; az előadássorozatban megnyilvánuló sokoldalú és igényes megközelítést a további gyakorlat kiindulópontjának tekinthetjük.

Biernaczky Szilárd

SZOBROK

a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

A magyar szobrászatnak szép csendben, majdnemhogy titokban, mindig megvan a maga erős középgenerációja. A képzőművészeti élet előterében rajzó mozgékonyabb műfajok, a festmények és grafikák mögött ez a középnemzedék olyan értékeket alkot, amelyeket rendszerint csak utólag szoktunk csodálkozva felmérni. A középnemzedék ma is létezik. Igaz, hogy olyan őszhajú képviselői is vannak, mint *Kerényi* Jenő, de eszmeileg ő is a középgenerációhoz tartozik, vagy például, hogy sorolhatnánk a hatvanéves *Vilt* Tibort az »öregekhez«? A szeptember 19-i áttekintő beszámolómban már szóltam — szinte a fő helyen —, *Somogyi* József művészetéről, hogy a derékhadat most kiegészítsem, még *Schaár* Erzsébetet, *Borsos* Miklóst is meg kell említenem. Ezeknek a művészeknek közös vonásuk, valahol a háttérben a korábbi évtizedek »középnemzedéke«, *Medgyessy*, *Ferenczy* Béni áll mögöttük, és ha tovább nyomozunk visszafelé, eljuthatunk akár a századelő egyetemes hatású művészéhez, a francia Maillol-hoz is. Ez a névsor természetesen igen hozzávetőleges, nem is neveket akarok kiemelni, hanem egy művészi magatartás öröklődő folytonosságára rámutatni.

Ez a magatartás a szintézisre való képesség. Két állandó veszély közt, a modoros utánérzések, és a konzervatív megmerevedés zátonyai között ezek a művészek mindig képesek voltak a hagyomány fonalát a legfrissebb hatások elevenségével összekötni, nem szakadtak el a tradícióktól, de ugyanakkor elkerülték az unalmas, az akadémikus stílusgyakorlatokat is.

Somogyi József kiállított műveiről most csak rövidebben szólok. *Szántó Kovács János* című szobra valóban a kiállítás kiemelkedő darabja, és ha a mű előzményei után kutatunk, akkor szinte évezredes múltú messzeségbe tekinthetünk vissza. Ez a figura ugyanis a Dávid-szobrok leszármazottja. Az erkölcsi fölény és az igazságos győzelem megtestesítője és furcsa módon e késői változat is magában hordja a mindenkori Dávid-kompozíciók kettősségét; a győztes diadalmas erejét, és a fizikailag gyengébb, »a kisebbik fiú« kicsit suta, látszólag kiszolgáltatott gyengeségét. Ez a kettőség teszi a Dávid-szobrokat olyan vonzóvá. Somogyi József figurájának redős, szakálltól zúzmarás arcán rajzolódik ki ez a dávidi gyöngédség, olyan lágy tekintet, ami emberivé és közvetlenné teszi az alak egyébként oly szikár, oly ökölbeszorult kezű karakterét. És még egy tanulság; — Itt megfigyelhetjük, hogy a legegyetemesebb, legáltalánosabb típus is csak akkor ébred eleven életre, akkor lesz elhihető, ha újra és újra konkrét, egyedi formába öltözik. Ez a Dávid is egyúttal Szántó Kovács János, de fordítva is igaz: nemcsak Szántó Kovács Jánost mintázta meg Somogyi, hanem a népi hősök, az elnyomott »kisebb fiúk« újra visszatérő típusát is.

Jó mű Somogyi *Sirató* című kompozíciója is, a kezeit arca elé emelő öregasszony és a szoknyájába kapaszkodó kisgyermek kettős kompozíciója. Különösen a gyerek és a nőalak összekapcsolása sikerült úgy, hogy az már több mint formai megoldás — szuggesztív tartalmi mondanivalója is van. A Sirató asszony kéztartozulatában azonban van valami komplikáltság, merevség, és emiatt nem nevezhetjük hibátlannak ezt az alkotást. A *Leány csikóval* inkább kedves szobor, mint komoly teljesítmény, kicsit túlságosan is kiegyensúlyozott, túlságosan is dekoratív.

A monumentális szobrászat sok év óta fennálló tartozását törlesztette Pátzay Pál Lenin szobrával. A Műcsarnokból néhány méterre már föllállított nagyméretű kompozíció egyik változatát láttuk a kiállításon. A szobrot ünnepélyes felállítása óta ma már az egész ország ismeri.

Kerényi Jenő egész oeuvrejéből kiemelkedik a *Csontváry sírszobor*. Néhány héttel ezelőtt már írtunk erről a kompozícióról, de most is meg kell állnunk előtte. Mind Somogyi, mind Kerényi művészetére jellemző a nyugtalan mintázás, a felület fodrozódó stilizáltsága, és bizonyos visszatérő fejformának vagy arányoknak a jelentkezése. Ez a stilizáltság akkor válhat veszélyessé, ha a kitűzött feladat túl általános. Kerényi néhány múzsaszerű nőalakján éreztük, hogy stílusa modorossá is válhat. Csontváry szobra azonban olyan konkrét gondolati programot sugároz, ami eleve lehetetlenné tette minden stiláris köntös túlsúlyrajutását. Ez a szobor több, mint portré. Úgy érzem, az egész magyar képzőművészet szimbóluma lehet. Egy kis nép, egy területileg szűk világ feszültséggel és gyötrő alkotásvággyal terhes művészete ez, amely elhivatottabb pillanataiban szinte kitörni vágyik a maga kis birodalmából. Kerényi ezzel a művével valami olyasmit mintázott meg, ami csaknem ötven év óta vár formábaöntésre, mert hiszen ez a világot megismerni vágyó és a megismeréssel egyben meg is hódítani akaró expanzivitás Csontváry óta valóban benne van a magyar művészet atmoszférájában, és talán Bartók pályafutása jelzi legszebben ennek a nosztalgiának a reális lehetőségét.

A portrék közül kiemelkednek *Schaár* Erzsébet bronz-mellképei: *Liszt, Bartók és Károlyi Mihály*. A Bartók-portré rokonságot mutat Ferenczy Béni nemrégen készített hasonló szobrával, itt is a külső arcvonások feszültsége és a tekintet befeléforduló mélysége adja a szobor szuggesztív hatását. De talán még sikerültebb a Károlyi-portré, amely nemcsak markáns jellemző-erejével, hanem izgatott, hullámzó felületével is magára vonja a figyelmet. *Vilt* Tibor is portréval jelentkezik ezen a kiállításon. A Madách arcvonásait megörökítő mellkép ugyanazt a nyugtalan anyagkezelést mutatja, mint Schaár Erzsébet szobrai. S egyben emlékeztet Vilt korábbi monumentális művére, az egészalakos ötvös szoborra is. Vajon, a Madách-portré is egy köztéri szoborhoz készült tanulmányként? A kiállításon még igen sok portré található, azonban ezek legtöbbje nem megy túl a feladat iskolás értelmezésén.

Igen érdekesen jelentkezik a plasztikában egy romantikus, csaknem avantgarde áramlat. Ezen a kiállításon *Vargha* Imre *Prometheusza* képviseli ezt a törekvést legszuggesztívebb erővel. E kétszeres életnagyságú figura a kezében tartott óriási lángnyelvekkel úgy lép elénk, mintha az álmok vagy a mesék világából érkezett volna. Csakugyan, valahonnan innen jött, a mítoszokból, és a hólyagos, habzó bádoganyag, a furcsa arányok, a szinte erdőként lombosodó tűz a feje felett egyaránt ezt a csodás, mitikus hangulatot igyekszenek rögzíteni. Vargha munkája meggyőző, de azért a nézőnek van valami hiányérzete. Talán az, hogy az anyag, ez a bádogszerűen vékony plasztika ellentmondásban van a figura monumentális méreteivel. Így aztán a súlyos és látnoki formák nem sugallnak mitikus félelmű tömeget, a szobor valóban habzani látszik, ahelyett, hogy a szobrászat örök dimenzióját, a súlyos tömeget éreztetné. Egy másik pléhből kalapált óriásalak, *Kalló* Viktor *Bányász-a*, már szinte groteszk viszolygást kelt ugyanezzel az ellentmondással. Olyan, mint egy rosszul sikerült Gólem.

Sajnos, hasonló hibák miatt marasztalhatjuk el *Makrisz* Agamemnont is, akinek »*Húsz éve*« című háromfigurás szoborcsoportja ugyancsak a kolosszális méretek áldozata. Csalódás volt a mauthauseni emlékmű után ez a kompozíció. Valószínűleg már a megrendelés formája is eleve elhibázott lehetett (mert ugyan hol tud jól »funkcionálni« egy hárommétéres szoborcsoport?), de a művésznek latba kellett volna vetnie tekintélyét egy ökonomikusabb, harmonikus megoldást ígérő elképzelésért.

A kisplasztika mezőnye igen gazdag, ha számszerint olvassuk össze a kiállításra került alkotásokat, de sokkal szegényesebb, monotonabb a kép, ha a művészi megoldás változatosságát keressük. Sokféle testhelyzetben ábrázolt apró figurák, nőalakok, amelyek szükséges és hasznos stúdiumai a mesterségnek, sőt, tartalmas dísztárgyai lehetnek a szobaenteriőrnek is, azonban ritkán tudnak karakteresebb mondanivalóval és egyéni stílussal kitűnni. Mégis megemlíteném *Vigh* Tamás bronzszobrait, *A modern tudomány szimbóluma*, vagy a *Béke hírnöke* címűeket, amelyek sikerrel törnek ki kisplasztikánk uniformisra szabott egyhangúságából, és erős gesztusaikkal, öblös formáikkal figyelemre méltó jelentkezését mutatják az expresszionista stílusnak. Vargha Imre romantikus Prometheuszának lehetnek rokonai *Szebényi* Imre horganylemezből készült kisebb figurái, melyek közül »*A Duna és mellékfolyói*« a címével is mutatja a romantikus témaválasztást. Szeretném megemlíteni még *V. Kincses* Mária igen mozgékony és minden sablont áttörő kis bronzait, amelyeken a humor mellett igen sok plasztikai találékonyság figyelhető meg.

A plasztikához tartozik az éremművészet is, amely nálunk különösen színvonalas képet szokott nyújtani. Most is így van, *Csúcs* Ferenc, *Ligeti* Erika, *Madarassy* Walter vagy *Tóth* Gyula és *Tóth* Sándor nevelt szinte találomra ragadtam ki ebből az együttesből — valamennyien méltóak a Ferenczy Béni, Borsos Miklós utáni éremművészet színvonalához. Viszont a mesterek iskolájától eltérő és gyökeresen újat hozó teljesítménnyel nem találkoztunk.

Szerencsés rendezői ötlet volt a különböző vidéki és fővárosi létesítményeket kiegészítő új szoboralkotások fényképeken való bemutatása. Tetszett *Segesdy* György *Dédalusz*-a — és ugyancsak a *Gyerekek* című kiállított kőszoborcsoport is —, vagy *Samu* Katalin *Csikó* című színvonalas állatplasztikája. Vajon egyéb művével miért nem szerepel Samu Katalin e kiállításon? *G. Staindl* Katalin díszítő kerámiákat állított ki, amelyek távolról Moore szobrászatának hatását mutatják. Szépek és tartalmasak ezek a plasztikai értékű kerámiák, más alkalommal szeretnénk belőlük és rokonaikból többet látni — természetben is, nemcsak fotón. Hiszen szobrászatunk nemcsak az önálló kerekplasztika feladatait látja el, hanem a társművészetek szintézisének egyre kiterjedtebb megvalósulásával mind több és több alkalommal fog ilyen díszítő természetű feladatok elé kerülni. Az épületeket díszítő, murális rendeltetésű plasztika pedig semmivel sem alacsonyabb rendű a többinél. Ennek az egyenrangúságnak a tükröződését várjuk a következő országos kiállításoktól.

Perneczky Géza

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BOGATI PÉTER

Könnyebb a

— A tanár úr ismeri Mohos Bélát?

— Volt szerencsém hozzá, bár kapcsolatunk újabb keletű és részint sajnálatosan szomorú eseményekhez kapcsolódik.

— És a tanár úr milyen embernek ismeri őt?

— Olyan embernek, aki zavarban van. Nem tudok rá más kifejezést. Ettől még le-

RSE

tenyerén

könnyű égen,
mint parafadugó
ámok köpenyében,
karját a móló.
engem nyújt feléje
és orkánom lobog;
ny lobog a könnyű szélben
k fent napnyűtt fellegek!
ol: fehér plasztik-játék,
mese-vizeken;
ja felé karját, és
tcsap szívemen;
enség áramába,
tenetes és szelíd
kor államában.
mely mint barlang, szorít, —
ja már, csak ökleit!
hullámzó vidéken,
partnélküli égen;
móló tenyerén
ndenség köpenyében
lyó kerekén!

vafák

kéklő szilvafák,
vasszín ágakon,
szilvalevelek
a szilvahalom;
vaszemek a zöld
zékhideg egek
zé kopírozva,
zéjük életet
t összebogozva;
öldet összemosva
as fellegek
fehér-vas színével,
a szilvalevelek
al borított hegyet
denség színével,
-bozont szilvafa, ragyog

het tolvaj is, jóllehet aligha az. Csupán zavarba hozott ember, akit szemléletéhez és életformájához mérten alacsonyrendű inzultus ért. Hogy úgy mondjam, képzelj el egy embert, aki mindig autón jár, mit érez, ha bokán rúgják?! Legalábbis nem érti, mi történt vele.

— Az ellentmondások látszólagosak csak... — jegyezte meg a százados. — Meg kell tudni, hová lettek a lopott motorok és menten kiderül, részes-e az ügyben Mohos is?

— No, de ha Mohos nem részes, akkor tőle meglehetősen nehéz lesz megtudni.

— Nem is tőle kell. Itt van Labancz, a sofőr. Neki épp úgy tudni kell, hová vitte, vagy vitték a motorokat, mint — tegyük fel — Mohos. Hiszen Labancz ült a kocsi volánja mellett, tudnia kell a címet.

— És megmondta már?

A százados egy pillanatig hallgatott, aztán Balázsra tekintett.

— De hiszen még a tanár úr se mesélte el, hogy került bele az ügybe?

— Milyen igazad van. De látod, elfelejtettük, hogy neked is, nekem is az a mesterségünk, hogy kérdezzünk. Kikérdezzük a delikvenst: mit tud? Aztán most úgy jártunk egymással, mint

— Egy ideig felügyeltem a pénzére, mert kissé könnyelmű ember. Ezért azt hiszem utóbb hálás is volt nekem Ugyanis arról a pénzről van szó, amellyel nem sokkal később kifizetett egy Labancz Sándor nevű gépkocsivezetőt. Nem tudom, ismered-e az illetőt?

— Tanár úr, ez már nem tréfa...

— Persze, hogy nem az. Mit tudsz erről a Labanczról? Semmit. No látod, hát én se. Kovácsról tudtam, hogy bűnöző, mielőtt te bebizonyítottad, csupán azért kértelek rá, hogy magamat ellenőrizzem...

— Íme, a mindent tudó magándetektív, mégis... — csúszott ki a százados száján, de mindjárt meg is bánta. Balázs úgy tett, mint aki nem hallotta. Idős ember akkor süket, amikor neki tetszik. Viszont, mint aki végre elérkezett a célegyenesbe, egyszerre gyorsan és olyan tömör áttekinthetőséggel adta elő mindazt, amit tudott, hogy fogalmazási mintaórán is büszke lehetett volna rá. A százados figyelmesen hallgatta, mert ez is szerepéhez tartozott, akár csak az, hogy közben jegyezgessen. Nos, tehát ő is jegyezgetett, amivel sem mi, sem műfajunk más művelői nem kívánjuk azt állítani hogy a nyomozó századosoknak az irodalomban (ezt mindig a gyengébbek kedvéért tesszük hozzá) — rossz a memóriájuk. Nem, kitűnő emlékezőtehetségük van és kizárólag akkor jegyeznek, amikor szerepük láthatatlan rendezője ezt a kötelező helyzetgyakorlatot számukra előírja.

— Ez van — fújt nagyot a tanár végül. — Ez van, mint manapság mondani szokás. Hogy ezen kívül mi van még, azt én nem tudom. Kíváncsi ugyan vagyok rá, de átadom a stafétát neked. Amíg csak arról volt szó, hogy ennek a Kovácsnak a nyomába szegődjek, gondoltam, eljátszom a dologgal, ér annyit ez is, mint a sakkozás és múlik vele az idő. Csak akkor, amikor rájöttem, hogy a gépgyári lopások és a Kovács-féle húszezer között összefüggés van, akkor láttam be, hogy ehhez nekem se tüdőm, se talpam. És úgy mellesleg hatalmam sincs. Mert ugyebár, mi történnék, ha isten ments, rábukkanok az igazi bűnösre? Elfogom? Letartóztatom? Netán leütöm? Ugyan. Legfeljebb hívom a rendőrséget. Azt viszont hívhatom akár már most is. Máskülönben meglehet, míg telefonálok, az a gazember még képes és elszelel. Most még erre sincs módja, mert még meg se találtuk. Amiből kitetszik, hogy bizonyos esetekben a negatív helyzetnek is lehetnek előnyei. Sőt, kombinálni is igazán addig tud az ember, amíg semmit se tud. Később a tények már megkötik a kezét. Minél több tény, annál kevesebb fantázia. Mondjuk, hogy Mohos bűnös. Mondjuk, hogy Labancz tényleg ő tőle kapta a pénzt. Semmi sem lehetetlen, amíg az ellenkezője nincs bebizonyítva. Ebben az esetben Kovács volt a közvetítő. Erről legtöbbet éppen Kovács tudna mondani nekünk...

— Kétlem — csóválta a fejét a százados. — Kovácsot ugyanis azért csukták le annak idején, mert a gépgyárból lopott. Kovács ugyan könyörgött, hogy hagyják futni, mindent megtérít, de a gyár vezérigazgatója ragaszkodott ahhoz, hogy elrettentő példát statuáljanak. Hogy egyszer és mindenkorra elvegyék a kedvét a háziszarkáknak. A vezérigazgató pedig már akkor is Mohos Béla volt.

— Micsoda fordulat! — kiáltott fel a tanár őszinte bámulattal. — Mint a regényekben...

7

Nehéz helyzetben vagyunk: történetünk olyan környezetbe vezet el, amelynek hűséges ábrázolására már ugyan sokan tettek kísérletet, de a visszhang jobbára a szándékot dicsérte, s nem az eredményt. Szívesen elkerülnénk mi is a próbatételt, de sajnos a bevált színhelyek egy részét már kimerítettük, más részüket pedig, mint mondjuk egy uszály fedélzete, egy dzsungel elhagyott tisztása, holdfényben fürdő tengerpart, vagy egy józsefvárosi házibuli — történetünk sajátos témaköre miatt ezúttal kénytelenek vagyunk mellőzni.

Ne kerülgessük tovább: történetünk a gépgyárban folytatódik:

Balázs Károly kétségtelen érdeklődéssel ment ki a gyárba, de ő sem tudott szabadulni attól a szorongástól, amely korunk annyi irodalmi hősét elfogja, amikor idegen környezetbe kerül. Igyekezett ő is természetesen mozogni, elfogulatlanul viselkedni, hogy ne tűnjék fel, ő is csak akkor járt gyárban, mint más, irodalom- és pedagógiaközelben élő sorstársa: amikor valamely ünnepélyes alkalomra meghívták, ankétot tartott, gyerekeket kísért, vagy kiállítás nyílt. Mindezekre az alkalmakra egyaránt az volt jellemző, hogy többnyire beszédekből és tapsolásokból állottak, s édes keveset mutatott az úgynevezett termelőmunkából, amely pedig az ilyen helyekre állítólag mégis jellemzőbb.

A tanár bizonytalansága érthetően ránk is átragad, hiszen bennünket is erős kétségek gyötörnek, hogy ami annyi más, nálunk nevesebbeknek és kiválóbbaknak nem sikerült, alighanem ránk is csak kudarcot hozhat. Már elrettent a példák szélsősége is. Szeretnénk tanulni a klasszikusoktól, de ők csak a maguk korának füstös, piszkos, lármás, rendetlen és zsúfolt gyárait ismerték és ábrázolták — őket utánozni a valóság eltorzítása, a jelen oktalan múltba vetítése lenne; ámbár elhinni azt, hogy üzemeink — ha nem is mind, de amelyikben éppen járunk, feltétlenül — tágasak, fényesek, tiszták, a kor technikai és szociális vívmányaival egyaránt ellátottak, szintén aligha lenne lehetséges, és így reprodukálni sem volna szabad. Átmenetet keresni a kettő között esetleg az elvtelen opportunizmus, az ide is, oda is hajbókolás látszatát keltenék. El kell ismerni, nem könnyű egy gyárat az irodalomban ábrázolni.

Szerencsére a gépgyár kapujában egy tábla állott: »Fényképezni tilos!« feliratával és ez megoldotta az irodalmi ábrázolás problémáját. Balázs megkönnyebbülten lépett be a kapun.

Könnyű dolga volt Balázsnak egyébként is. Valkó kísérte és így nem volt egyedül. A főmérnököt kereste és így mégiscsak értelmiségi szintről közelíthette meg az ipari proletariátust. Továbbá nehéz dolga volt Balázsnak, mert rendőrségi látogatása nem mentesítette a további nyomozómunkától, mint titkon remélte, s mint tudat alatt félt tőle. Százados-tanítványa megnyugtatta, hogy az ügy közvetlen bűnügyi részét, különösen most már, hogy a Kovács—Labancz-féle összefüggés kiderült, nem lesz nehéz felgöngyölni. Meg is mondta, hogy milyen további lépéseket szándékozik ez ügyben tenni, s mi csupán azért nem hívjuk fel rájuk a figyelmet, hogy a történet olvasója ne kapjon mindent azonnal és készen a kezébe, hanem igyekezzék, mint a rejtvényt, maga is előbb megfejteni, hogy később egyeztesse a mi általunk nyújtott megoldással. Tekintettel vagyunk azonban arra, hogy a szépirodalom a politikai napilapoknak utolsó oldalaira szorul, amikor is az olvasó már fáradt a sok élménytől, s így nem terheljük túlságosan bonyolult feladvánnyal. (Azt az állítást pedig, amely szerint sokan a lapokat hátulról kezdik el olvasni, nem fogadhatjuk el hivatalosnak, mert ez ebben az esetben a megszokott újságtördelés felfordítását vonhatná maga után, amiért a felelősséget semmi esetre sem vállalhatjuk...)

(Folytatjuk)

1951 LD 13
1021
FERENCZY BÉNI

Az alkotómunka távlatai

A szovjet—magyar kulturális együttműködésről

1 Illegális posták, pult alatt berendezett kis könyvtárak, nehezen fogható külföldi rádióadások, külföldön kiadott, s nagy veszélyek árán megszerzett kommunista folyóiratok — íme, így kezdtük Horthyék éveiben ismeretségünket a szovjet kultúrával. *Emberi és politikai tett* volt felfigyelni arra a szellemi forradalomra is, ami a társadalmi robbanás természetes kísérő jelensége volt: kiállás a humanizmus mellett, egy új Magyarország, a nép országának fejlődése mellett.

A szovjet és a magyar kulturális élet viszonya azonban a múltban sem maradt meg a passzív ismerkedés, a befogadás aktusánál. Mert tudjuk, hogy *Bartók* moszkvai koncertjei milyen komoly figyelmet keltettek; ismerjük *Czóbel Ernő* érdemeit a moszkvai Marx—Engels—Lenin Intézet megteremtésében; nem felejthetjük el *Ferenczy Béni* moszkvai éveit, a zseniális Lenin-plakettet, az elveszett Marx-mellszobrot, a mindmáig csak oroszul kiadott művészettörténeti írásokat. És vajon nem a szovjet irodalommal kialakult alkotó közösség eredménye volt *Illés Béla* epikájának kibontakozása? Megfeledkezhetünk-e *Lukács György* kiterjedt elméleti munkásságáról, amely a harmincas években a szovjet esztétikai gondolkozás egyik iskolájává lett, amint erről mai szovjet irodalomtörténetek vallanak?

2 A múltat idézzük, mert a jelen méltó a gazdag hagyományokhoz.

A szovjet és a magyar szellemi élet kapcsolata megalapozottan és mély belső igényeket kielégítve lett természetes törekvéssé, minden évben, minden eseményben új távlatokat ígérő gesztussá. A hagyományok feloldották a magyar szellemi élet felszabadulás előtti túlnyomórészt egyoldalú orientációját: a megismerés új lehetőségeit, az alkotás új közönséget és közegét ismertették meg.

A felszabadulás óta eltelt csaknem negyedszázad, de méginkább az utolsó évtized kölcsönös erőfeszítései pedig arra irányultak, hogy ezt a szellemi közösséget mindkét fél számára hasznossá tegyék és korszerű színvonalra emeljék. Említsük az eredményeket, amelyek nálunk is — és tudjuk —: a Szovjetunióban is maradandó művészi eredményekké értek?

Számunkra a szovjet kultúrával való ismerkedés — ellentétben egyes, korábban ható dogmatikus koncepciókkal — *nem a mechanikus utánzás, az utánérzés lehetőségét jelentette, hanem a húszas—harmincas években kiforrott alkotó együttműködés folytatását.* A moszkvai Művész Színház előadásai a klasszikusok mai hatásának kifejezésére mutattak egy lehetőséget, s rendkívül tanulságos volt megfigyelni azt, hogy a régebbről és többnyire csak tankönyvek lapjairól ismert Sztanyiszlavszkij-hagyomány milyen gyümölcsözően hat a valóságban. *Rajkint* a magyar közönség a szívébe zárta, mert közéleti humora a szocialista demokrácia magyarországi gyakorlatát is segítette. Azok a találkozások, melyeken a magyar fiatalság közvetlenül hallhatta *Andrej Vozsnyeszenszkijt, Bella Ahmadulinát, Robert Rozsgyesztvenszkijt* — emberközeli képet nyújtottak a szovjet ifjúságról és ugyanakkor közvetve vagy közvetlenül hatottak az ifjabb magyar költőnemzedékek világlátására is. Bizonyos értelemben korszakalkotónak nevezhetjük azt a rendszeres kapcsolatot, mely a szovjet és a magyar filmművészet alkotói között létrejött. *Csuhraj, Romm* és mások, illetve *Herskó, Jancsó Miklós* és társaik eredményes, vitákban termékeny együttműködését.

És a fordított példák? A Madách Színház szovjetunióbeli vendégjátéka — moszkvai lapokban olvashattuk — több volt egyszerű baráti gesztusnál. Nemrég jelent meg a Szovjetunióban egy tehetséges fiatal művészettörténész, *Igor Szvetlov* ragyogóan kiállított kis monográfiája a modern magyar szobrászatról, amely — tudjuk — egy hosszabb magyarországi tanulmányút eredménye. Méltán büszkélkedhetünk azzal, hogy a magyar irodalom, s legkivált a költészet hű barátokat toborzott a szovjet olvasók és írók között. *Leonyid Martinovot*, mi nemcsak kitűnő költőként tiszteljük, hanem Petőfi, Arany, a *Csongor és Tünde, Az ember tragédiája*, Ady, József Attila és legújabban: Radnóti fordítójaként. Izgatottan várjuk *Illyés Gyula* válogatott verseinek moszkvai kiadását, hiszen a magyar irodalom számára az orosz nyelvterületre való belépés egyet jelent azzal, hogy oldunk nyelvünk zártságán, hogy közelebb kerülünk ahhoz a világirodalmi elismeréshez, melyre okkal oly forrón áhítozunk. Jó dolog, hogy az énektanítás *Kodály Zoltán* kidolgozta módszerei is népszerűek egyes szovjet köztársaságokban.

3 Figyelemre méltó tény, hogy a magyar—szovjet kulturális kapcsolatokban — a közvetlen szellemi érintkezés mellett — *sikerült kialakítani a kétoldalú kapcsolatok sikeres államközi gyakorlatát is.* A magyar—szovjet kormányközi kulturális együttműködési bizottság a legmagasabb szinten egyezteti a szellemi élet különböző területeiről beérkező kívánságokat, s éppen ezért hatásos és reális tervek alapján módszeresen szélesíti az együttműködést. Az alap, amelyre egy *valóságos igényeket* kielégítő kétoldalú szellemi kapcsolat sikeresen felépülhet: minél szélesebb körben megismertetni egymást a sajátos nemzeti értékekkel, biztosítani az új eredmények mihamarabbi megismerését, az ösztönző, alkotó eszmecserék gyors, de jól előkészített megvalósulását.

Ebben a szellemben ülésezett nemrég a kormányközi bizottság Moszkvában, s a tanácskozásokon kialakított elképzelések, konkrét tervek ezt az elvet tükrözik. Az eddigi eredmények továbbfejlesztése, új formák kialakítása nyilvánvalóan felvet problémákat is. Ezek közül a legfontosabb a műfordítók és a szellemi élet avatott ismerőinek továbbképzése. Nemcsak magyar nyelvi nehézségekről van szó, hanem — úgy érezzük — kölcsönös a probléma, s ezért tartjuk fontosnak, hogy ilyen magas szinten került megtárgyalásra.

Szovjet és magyar irodalmi, művészeti körökben egyaránt gyakran beszélnek *az információ lehetőségeinek kiszélesítéséről*, a szovjet, illetve a magyar szellemi élet *jelenleginél teljesebb* megismerésének szükségességéről.

Ehhez már nem elegendők a korábbi gyakorlatban bevált rövidebb látogatások, ennél többre van igény: hosszabb tanulmányutakra, behatóbb ismerkedésre. Új formákat kell kialakítani. Egy-két példa pedig már igazolta is az ilyen koncepció helyességét. (Gondoljunk néhány magyar író tollából származó sikeres utirajzra, például *Molnár Zoltán, Csák Gyula* és mások írásaira, vagy arra, hogy mily hasznos volt *Fodor András* és *Rab Zsuzsa* műfordítói tájékozódásának kiszélesedése. A szovjet részről elismeréssel nyugtázhatjuk *Igor Szvetlov* már említett monográfiáját, vagy a szibériai költő, *Mark Szergejev* magyarországi versciklusát, illetve egyes folyóiratszerkesztők, például *Vagyim Kozsevnyikov*, illetve *Alekszandr Tvardovszkij* magyarországi látogatásai után a folyóirataikban megszaporodott magyar irodalmi anyagot.)

Az együttműködés további gazdag programját jelenti a kiállítások cseréje. Moszkva — több mint három évtized után — újra találkozhat a Ferenczy család műveivel, megismerkedhet 1919 képzőművészetével, míg mi, a húszas évek nagyszerű szovjet mestereit ismerhetjük meg: előbb *Dejnekát*, majd a szinte legendás hírű *Petrov-Vodkint*. Ugyancsak élmény lesz számunkra a szovjethatalom első éveinek agitációs tömegművészetével való ismerkedés is. Várjuk a Tovsztogonov vezette leningrádi Állami Gorkij Színház áprilisi vendégszereplését, melyet — későbbi időpontban — a Nemzeti Színház viszonoz. Számunkra az is izgalmas, hogy Lenin születésének közelgő 100. évfordulója alkalmából a szovjet szellemi élet legjobb ilyen tematikájú alkotásainak megismerésére is lehetőség nyílik.

A tervek bőségesek, teljes bemutatásuk szinte lehetetlen, kivált egy újságcikk keretein belül. De nem hagyhatjuk említés nélkül a Szovjetunió nemzetiségeinek kulturális szemléjét, amely néhány esztendeje már tradícióvá lett hazánkban. Az ukrán, az üzbég, a grúz, az örmény kulturális napok után — az idén a kazah nép tegnapi és mai szellemiségével ismerkedhetünk meg behatóbban. Érdeklődéssel várjuk kazah barátainkat.

4 Eredményeinket és a kulturális téren is mindennapossá lett barátság távlatait kell mérlegre tennünk. Ez a mérleg kedvező számunkra — és a magyar szellemi élet érdeklődéssel várja a folytatást. Úgy érezzük, hogy a kétoldalú kapcsolatok számunkra gyümölcsözőek, s a világ kultúrájához való kapcsolódásnak is egyik nélkülözhetetlenül fontos eszköze, hiszen így is oldhatjuk azt a sok évszázados zártságot, mely különböző — és nem csupán nyelvi okokból —, a magyar kultúra osztályrésze volt.

És a magyar szellemi élet tisztában van azzal is, hogy a kulturális együttműködés része egy nagyobb egységnek, egy szélesebb körű közös munkának, mely társadalmi céljaink és ideológiánk azonosságán alapozódik.

E. Fehér Pál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG

HELYPÉNZE

Valamikor kocsival, egy- vagy kétlovassal szekereztek fel a fővárosba a piaci helypénzesek. Éjjel, többnyire éjfél előtt indultak Pest környéki falujukból, pirkadatkor már a Váci út macskakövein kopogtak a lovak patkói, majd a szekerek bezörögtek a Lehel piacra, amikor még aludt a város. Ez volt valamikor. Mi van most?

Az őstermelők között ma is akadnak olyanok, akik kocsival jönnek árulni a piacra. Moszkviccsal, Wartburggal, Opel Karavánnal. Örkényből Bözsi néni, Manci néni és Feri bácsi saját személykocsin hozza fel a vágott baromfit, tejfölt, túrót, tojást. Mint mondják: „Kényelmesebb, mint vonaton bumlizni."

„Sietek, aranyoskám..."

A többség azonban vonaton bumlizik, bár valóban nem kényelmes. Vasút hozza őket, éjjeli vonat a Nyugatiba, a hajnalt a váróteremben várják ki. Piaci nevük: gyalogosok. Vagy batyusok. Kipakolnak a „lepke" alatt — így hívják a piaci árusítóhelyet, amelynek csak fedele van —, kifizetik a helypénzt a kalauztáskás asszonynak. (Kis kosár 1,50, nagy kosár 3 forint, csirke 2 forint, tyúk, liba, kacsa, pulyka egyenként 3 forint.) Máris lehet árulni. Egy év óta külön engedély sem kell hozzá, az őstermelői igazolványt megszüntették. Bárki beállhat a „lepke" alá, ha megváltja a helyjegyet. De nem árulhat bármit.

Reggel 6 óra. Az Élmunkás téri piac baromfisai felsorakoznak a Fővárosi Hús- és Tejvizsgáló kirendeltségének ajtaja előtt. Bent két állatorvos és két asszisztens készül a vizsgálatra.

Fekete fejkendős asszony az első, mindkét keze tele vágott csirkével.

— *Nyomja rá azt a bélyegzőt, aranyoskám, sietek* — mondja az asszisztensnőnek.

— *Nem szaladnak el ezek a csirkék, néni.*

S lám, hiba lett volna elsietni a dolgot, mert az egyik csirke beteg. Gyors vágás a késsel: sárgával pettyezett a máj, többszörösére duzzadt a lép.

— *Gümőkór* — állapítja meg az orvos.

— *Lehetetlen, mikor levágtam színegészséges volt* — ellenkezik az asszony.

De nincs apelláta, a csirkét félreteszik, bemegy a központi húsvizsgálóba. S készül a jegyzőkönyv, miszerint B. L.-né kiskunhalasi lakos vágott csirkéje emberre is veszélyes betegségben találtatott.

Gyanúsan sárga kacsák

Aztán sokáig rendben, kifogások nélkül folyik a vizsgálat. Pedig alaposan szemügyre vesznek minden baromfit, nem beteg-e, megfelelően kivérzett-e a levágáskor, nincs-e zúzódás rajta. Amikor a Dányból feljött menyecske leteszi kacsáit a vizsgálóasztalra, az orvos megcsóválja a fejét. A baromfiak egytől egyig rikítóan sárgák.

— *Viktória?* — kérdezi, s az asszony eleinte adja az ártatlant. Az orvos az egyik kacsát sósavoldatba mártott vattával végigsimítja, s az élénk lila lesz.

— *Mondtam, hogy Viktó padlófesték* — bosszankodik doktor. — *Hogy tehet ilyet? Tudhatná, hogy ez tilos, mert ártalmas!*

A dányi asszony piros, de nemcsak a hidegtől.

— *Tetszik tudni, doktor úr* — mentegetőzik —, *túl sápadtnak találtam szegényeket. És tudom, hogy a pestiek a szép, sárga kacsát keresik.*

A „szép sárga" kacsákat elkobozzák.

Következnek az őstermelői túrók és tejfölök. A 8—10 kilós adagokat érzékszervileg vizsgálják, vagyis hosszú nyelű műanyag kanállal kóstolgatják. Ha szükséges, mintát vesznek laboratóriumi vizsgálathoz. A túróknál és tejfölöknél alig akad kifogásolnivaló, legfeljebb nagyritkán ízhiba. Évekkel ezelőtt — különösen a Sáriból érkezett asszonyok — rendszeresen űzték a tejfölhamisítást; lisztet vagy aludttejet kevertek a tejfölbe. Ez már a múlté, rájöttek, hogy nem éri meg.

Még a tojásosok vannak hátra. Szúrópróba — lámpázással — aztán szabad a vásár. A helypénzesek toporognak a kirakott áru mellett. Hideg van, behordja a szél a havat a tető alá, a vevők egyelőre gyéren jönnek.

Zárás előtt olcsóbb a banán

Nyolc hatalmas vágott liba mögött bekecses, csizmás ember megfontoltan járja a rezgőcsárdást.

— *Mennyiért adja?*

— *Negyvennyolcért.*

Gyors fejszámolás, a szélső liba lehet vagy hét kiló, az annyi, mint, szóval nagyon sok.

— *Drága.*

— *Szabott* ár — feleli a libás ember.

Egy óra sem múlik el, s kiderül, hogy nem is annyira szabott az ár. Vagy négy helyen egyszerre raknak ki hízott libát, kilóját negyvenötért. A bekecses férfi is kénytelen engedni 3 forintot.

Az őstermelőknél nincs maximált ár. Mindig a pillanatnyi helyzet, a kereslet és kínálat aránya dönti el hogy mi, mennyibe kerül. Az élő csirke kilója ma, tíz és tejfel 28 forint. De, mint mondani szokás, zárás előtt olcsóbb a banán, a helypénzesek is olcsóbban adják áruikat, ha délutánig nem kel el. Viszont az is előfordul, hogy több a vevő, mint a vennivaló. Adták itt a tyúk kilóját 55 forintért is, úgy, hogy szinte marakodtak érte az asszonyok.

A húsvizsgáló közben nagyobb tételt kap, termelőszövetkezeti szállítmányt, egy rakomány vágott baromfit. A tsz-eseknek félóra múlva már se hírük, se hamvuk. Hogyan csinálják?

— *Egyszerűen* — mondja a vezető állatorvos. — *Rendszerint 10 óra körül urasan besétálnak, megvizsgáltatják és lebélyegeztetik az árujukat, aztán villámgyorsan eladják a helypénzes őstermelőknek az egészet, néhány forinttal olcsóbban az aznapi árnál. Nagyvonalúak, nem vesződnek az árusítással.*

Ha vasúti, teheti

Voltaképpen kifélék ezek a helypénzesek? Többségük Pest környéki tsz-tag vagy annak felesége, a háztájiból árulnak, vagy összevásárolják a szomszédoktól a felesleget és jó haszonnal eladják Pesten. Ugyancsak sok a vasutasfeleség, ők fillérekért utazhatnak, s jönnek is a Nyírségből, Csongrádból, az ország legkülönbözőbb részeiből. Megéri? Gondolkodás nélkül rávágják, hogy nem, de akkor ugyan miért utazgatnak, cipekednek hétről hétre?

Akárhogyan is van, az Élmunkás téri piacon évek óta növekszik az egyéni felhozatal. Tavaly a helypénzes őstermelők összesen 614 vagon árut adtak el, főleg baromfit, tejterméket, tojást, zöldséget és gyümölcsöt. A szaporodó tsz-árudákkal együtt mind nagyobb konkurrenciát jelentenek a piaci állami boltoknak, s ezt a vevők láthatólag nem bánják.

Kora délutánra üres a „lepke". A helypénzesek eltűntek a Nyugati pályaudvar irányába. Holnap hajnalig csendes a szabad piac.

Árkus József

Lemezjátszó- és magnetofoncsatlakozású új táskarádió

A székesfehérvári Videoton Rádió és Televízió Gyár rádió 1. üzemében elkészült az év első új termékének, a *Lídó* elnevezésű táskarádiónak háromezer darabos nagy sorozata. Az új készülék a közkedvelt Orionton utóda, műszakilag fejlesztett változata. A rövid-, közép- és hosszúhullámon működő Lídót külön hangszínszabályozóval, lemezjátszó- és magnetofoncsatlakozóval látták el.

Az új táskarádió négy másfél voltos *Góliát* elemmel működik. Az első nagy sorozatot rövidesen átadják a kereskedelemnek.

Egy tőkésország szakszervezeti szövetségének elnöke, a parlament elnökhelyettese, majd belügyminiszter, húsz éve titkos amerikai ügynök! A dollárokból fegyverraktárakat állít fel, illegális harci osztagai híradástechnikát és dzsudót tanulnak. A munkások pénzéből zugújságokat vásárolnak fel, és a nagy hatalmú főnök, egyébként a szociáldemokrata párt tagja, úgy üzletel milliós szakszervezeti pénzekkel, mint egy kipróbált Wall Street-i bankár. Mindez pedig nem valamelyik közép-amerikai országocskában játszódik le, hanem *itt a szomszédban, Európa közepén, Ausztriában. A főszereplő Franz Olah, akinek szenzációs peréből még csak az első hét telt le, minderről nyíltan beszél a bécsi bíróság előtt — s egy ország hüledezik.*

Gurul a dollár

Mi hüledezés helyett maradjunk a tényeknél. Franz Olah útja ugyanis szerfelett tanulságos. A népszerű zongorakészítő fiatalon került a szociáldemokrata munkásmozgalomba. Lecsukták már az ausztrofasizmus idején, majd hét évet töltött a hitleri koncentrációs táborokban. Sokan úgy tértek vissza onnan, hogy megtanulták: Dachaut és mindazt, ami akkor történt, az antifasisták egységének hiánya tette lehetővé. Olah tanulsága: üsd a kommunistát, ha karriert akarsz csinálni, és kárpótolni akarod magad hét elvesztett esztendőért.

Karriert is csinált. *Öt évvel szabadulása után már ő volt az ausztriai antikommunista harc első számú bajnoka.* Az építő-szakszervezet elnökeként rohamgárdát szervez — ennek tagjai támadnak 1950-ben a drágaság és a szociáldemokratáknak a tőkével való lepaktálása ellen sztráj-

Franz Olah tün

FERENCZY BÉNI

EMBERHALÁSZ
1998 jan-febr

Bemutatkozás

Nevem Ferenczy Béni /Benjámin magyar röviditése/. Szobrász vagyok. Édesapám festő volt, a nagybányai festőiskola egyik alapitója. Ott nőttem fel. Nagybánya bányváros, gazdag különböző ércekben, aranyban, ezüstben, kadmiumban, ólomban. A XVII. században még pénzverő is volt ott. Édesapám 1896-ban költözött oda Münchenből feleségével és három gyermekével. Én akkor hat éves voltam.

Édesanyám is festő volt. Apja Fialka tábornok volt a prágai 28. gyalogezredben, melyet - mint ismeretes - 1915-ben, vagy 1916-ban zendülés miatt megtizedeltek.

Édesanyámtól örököltem a soha sehol otthont nem találó vándorsorsot, a soknyelvüséget, a világirodalom és a zene iránti érdeklődést és a nép egyszerü embereivel való demokratikus együttérzést.

"Apámtól örököltem testalkatot", humort és kritikai érzéket. S nyilván azt is, hogy a müvészet a legnagyobb számomra. Rossini mondta Mozartra: "Fiatal koromban ideálom volt, férfikoromban irigységem tárgya, öregkoromban vigasztalásom." - Mozart itt a müvészetet jelenti egyáltalán.

Rajzolni a nagybányai festőiskolában tanultam Rétinél, aki jó festő volt, bár élete munkássága csekély, ellenben kitünő tanitó és müvészeti iró. Mintázni Cassiolinál kezdtem Firenzében. Ő mintázta a Santa Maria del Fiore - sajnos - uj homlokzatának meglehetősen unalmas bronzkapuját. Egy korrektura alkalmával ezt mondta nekem: "Látom jól, hogy a modellnek ugyanaz a hibája, ami az ön munkájában még fokozottabban feltünik, Önnek azonban a természet hibáit kikell javitania." Nem feleltem semmit, de mélyen meg voltam sértve a nagy, a szent természet nevében. Később sem tudtam semmilyen "korrigáló"-val összeférni: Balthasar Schmidt-et, egy müncheni hildebrandiánust, felháborodva otthagytam, mert kifogásolta, hogy életnagyságnál nagyobb fejet mintáztam egy Basedow-os szemü lányról; Bourdell-lel nem tudtam kijönni, mert nagyon modernnek talált; Archipenko-val pedig azért nem, mert a munkámat nem találta eléggé modernnek. Ugy éreztem magam, mint a szamarát vásárra vivő paraszt a mesében: hogyan tegyek mindenkinek eleget?

Párizsban az első világháboru előtt gyakran ültem az omnibusz tetején, ott folytattam filozófikus beszélgetéseket a kocsissal, s onnan néztem le a három igásló széles hátára, mert a kalaus

csöngetésére indultak és minden megállónál megálltak. A Boulogne-i erdőben ragyogó fogatokban, melyeknek sárkánylovait kocsisaik vágtatva hajtották, a divat, az elegancia, a szépség és a poézis minden csodáját láttam elzugni magam előtt - s egy elegáns kávéházban a csillagvizsgáló környékén láttam ezt az egész társaságot, melyet Proust a de Gourmantesben s a Sodoma és Gomorrhában leirt: valóban ugy látszott, hogy ott minden "fényüzés, nyugalom és gyönyör".

Aztán jött egy világháboru, csak Bécsben találtam némi rendet és nyugalmat. Barátaim müvészettörténészek voltak Max Dvorak és Julius von Schlosser köréből.

S akkor jött egy második világháboru. És a müvészet? Még sohasem voltam olyan elárvult, mint ma, a gyors egymásutánban változó divatok és izmusok mellett, messze eltávolodva egy olyan "architekturá"-tól, mely már "csak" szervez, számit, s maga sem képes városaink növekvő térszükségletének eleget tenni, és birodalmából rég kivetette a képzőmüvészeteket.

Mégis hiszek a feladatában és nagyságában, mint azt Baudelaire a "Les phrase"-ben lerögzitette.

Magyar vagyok, Budapesten élek és az utóbbi években főleg könyvillusztrátorként müködöm.

Festek is és szeretem a rézkarcmüvészetet és a kőnyomatot. Arra vágyom, hogy kis életmüvemnek, mely annyi megszakitás, összeomlás, háboru és nyomoruság után torzóként áll előttem, egységesebb, gazdagabb formát tudjak adni.

Ferenczy Béni fordítása német eredetiből, 1953 és 1956 között

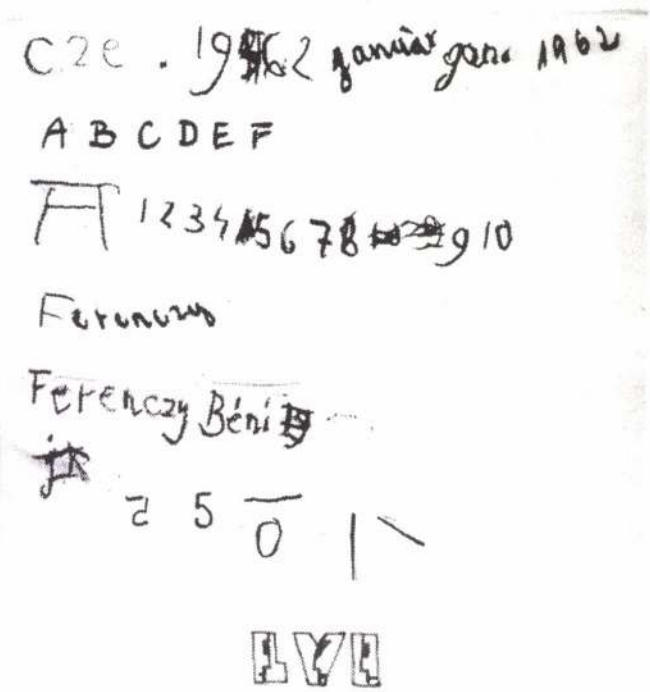

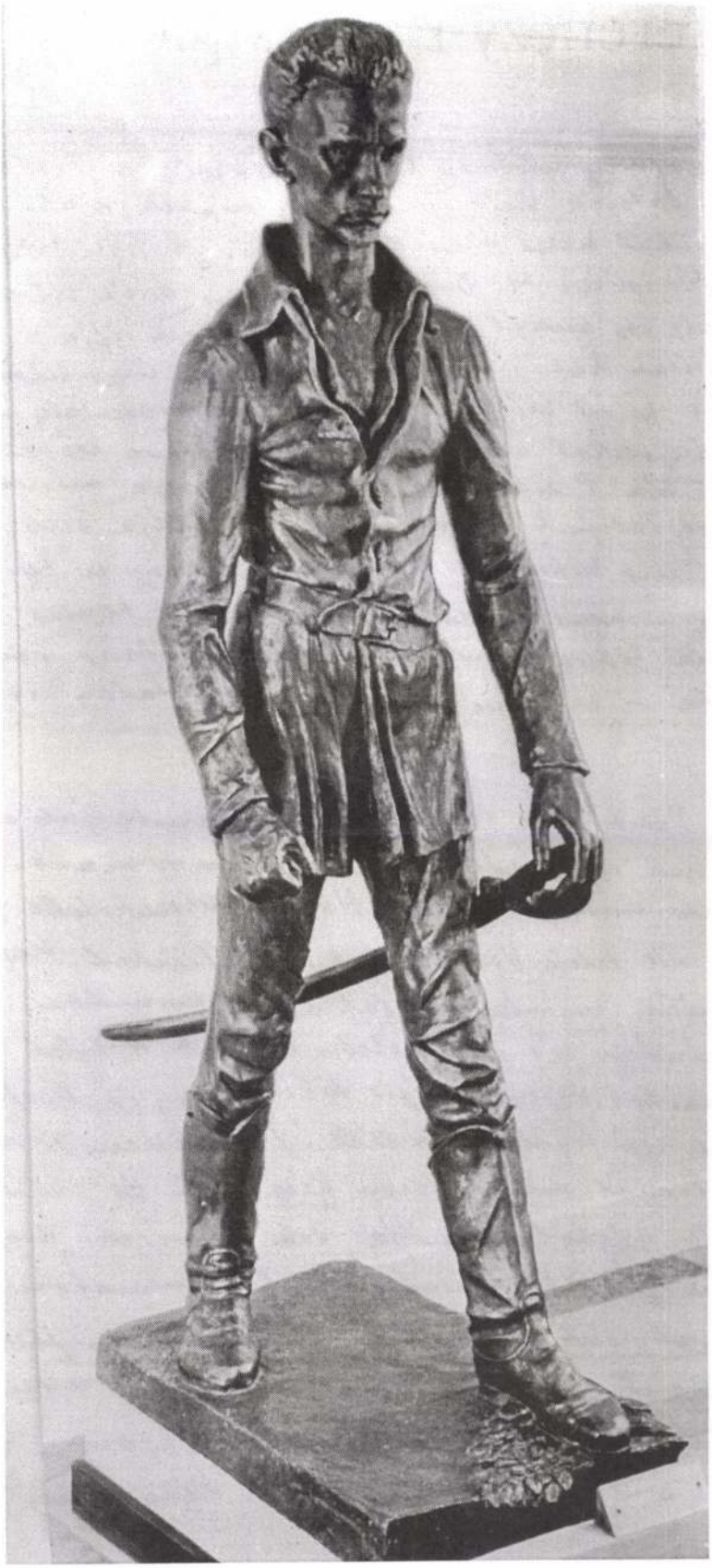

Ferenczy Béni naplójából

Március 12.

Domanovszky kérdezte hogy megnézheti e a Petőfit – örülnék neki ha sokan látnák, naiv barátai a szépnek, akik véleményeik réven pozitiójukat nem akarják javítani. A feje nagy "mondja Bernáth Aurél – idézve M. Dávidját aki egy "óriási méretű" kis ember – elképzelt közép vagy annál alacsonyabb növésű ifju.
Igaz ez irreálisan hat – akinek az arányai megfelelnek egy és fél méter fölött még egy vagy másfél arasznak – azt ugyanilyen arányokkal nem lehet két méterre növeszteni. Nem lehet? Ha Petőfit két méter magasra mintázom az már nem lehet Petőfi? A realizmus feloldja önmagát".
Bernáth bár ezer kifogása van elismeri hogy ez legalább Költő és genie – akit én csináltam – nem henses, csizmadia vagy más kocsmai figura mint az eddigiek. Már nem tudom ki azt mondta – "ez nem Béni" –. Ez talán igaz is.

Május 30. Petőfi kész (?) – sokszor eszembe jut és eszembe jutott Lukács Gyuri egy mondata (a Theorie des romans-ból!) „so ~~hat~~ fehlt allem was unsere müden Hände verzweifelt fahren lassen – die letzte Vollendung". Ő felelhet keres, arra a kérdésre, miért minden vázlat a mi korunkban – miért tökéletlen minden, és a tökéletes is csak részlet! (Rodin vázlat, Maillol végtére mégis tökéletlen, és Despien az fond csak nő fejeket csinált!) – Hiszen persze nincs igaza mert Proust aztán igazán kész mű és mintán ő a „Wiert" elég régtől számítja, sok kisméretű „nagy" mű keletkezett még a XIX században is. (Az impressionisták, Baudlaire sat. sat.) Petőim tele van megbehetősen kész részletekkel és ezek mind képzelt – nem megfaszult (mint pl. Zala, Strobli –) – formák. Vajon végleges blamázs ez a Petőfi? Vagy végre kész mű?

Ferenczy Béni
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló
1966 MAJ 29

1021

Ház a Balatonnál

A ház a Balatonfüredről készült idegenforgalmi prospektusban nem szerepel (tán furcsa is volna a szénsavas források, strandok és a 71-es útvonal forgalmába beilleszteni) de ismeri az egész magyar irodalmi és művészvilág sőt: nem megy el tőlünk nevesebb külföldi vendégíró, vagy vendégművész (Salvatore Quasimodótól Ahmadulináig) ki meg ne fordulna e balatonfüredi házban, mely mozgalmasságával, atmoszférájával, rögtönzött értékeivel s múzeumszerűségéval a valamikori nagy párizsi irodalmi szalonok emlékét idézi. Ki erre jár, író és színművész, festő és zeneszerző, orvostudós és a táj szerelmese: betér egy órára vagy egy egész napra (vagy többre, aszerint, hogy mennyi ideje van) a mindig barátságosan nyitott kertbe, a fák közé beállt házba. Lipták Gáborhoz, ki maga is közel húsz kötetével jelentékeny részese a magyar irodalom „balatoni" fejezetének.

A ház belül csupa irodalmi s művészemlék. A könyvtár, mely több is mint ötezer darabból áll, nagy része dedikált példány. A falakat teljesen beborító metszetek, rajzok, festmények tömege: Egry Józseftől, Ferenczy Bénitől, Vass Elemértől, Borsos Miklóstól, Bartha Lászlótól s másoktól; tán mindenkitől, ki jelentősnek számít századunk magyar képzőművészetében. Illyés Gyula, Németh László és mások gyakori vendégei a háznak, egyszer félórára toppanva be, másszor éjszakába nyúló délutánon át. A vendégkönyvek önmagukban is múzeális értéket képviselnek, bennük a vallomások a házról, a lakójáról, a Balatonról. A legutóbbiak között Rozsgyesztvenszkij és Ahmadulina, Illyés Gyula (ki tudja hányadszor már, hisz minden látogatás alkalmával kötelező a „vallomás", ha egyetlen sor is) a régebbi bejegyzések alatt pedig ilyen neveket olvashatunk: Tristan Tzara, Tudor Argheri, Szokolov, Szimonov, Rousselot, William Cooper. A legrégebbi könyvben Schöpflin Aladár bejegyzése, Egry József, Pátzay Pál, Ferenczy Béni, Bernáth Aurél sajátkezű, rögtönzött rajzaikkal szerepelnek, Szabó Lőrinc egy hónappal a halála előtt egy egészségügyileg biztatónak látszó időszakában kétségbeesett lélekkel írta be Lipták Gábor vendégkönyvébe: *„Elnémulok!"* S alatta a fáradt magyarázkodás a barátoknak: *„Pótlás: mivel Gabus „valami biztatót" kért, hát remélem holnap a világkirály leszáll hozzá űrhajóján a hetedik égből és mellére tűzi a halhatatlanság hétgyémántos nemtudoménmicsodáját!!!"* A költőt úgyszólván innen vitték be a mentők a kórházba, egy hónap múlva meghalt. A ház, persze derűsebb emlékeket is őriz: a PEN Klub tagjainak itteni kirándulását, negyvenvalahány világíró toppant be ide két autóbusszal Szimonovval az élen, vagy Salvatore Quasimodo Nobel-díjas olasz költő, aki egy másik Nobel-díjashoz, R. Tagorehoz hasonlóan egy kis fácskát ültetett a balatonfüredi parton s ide, Lipták Gábor vendégkönyvébe írta az emlékverset, mely Passuth László hevenyészett fordításában így hangzik: *„Örömteli szívvel ültetem el most e facsemetét a Balaton hullámaitól mosta part peremén, amelynek lombjai túlélik majd az én átszaladó földi életemet, ám gyökerei mélyen fúródnak be az oly büszke és örök magyar földbe, mely annyi gyötrelmet szenvedett el hosszú históriája során, de minden gally köszöntse azokat a kedves vándorokat, akik itt járva a poézist szomjúhozzák, azt a költészetet, mely gyöngédségével és az igazság forró szeretetével árasztja el valamennyi nemzet fiát."*

Azután a tárgyak, melyek a jeles gyűjteményt képezik, bár Lipták Gábor ilyenkor feltartja a kezét és közbeszól: nem gyűjtemény ez, mert nem hatszáz kardból vagy háromszáz pohárból áll, de áll mindenből, mert mindent gyűjtünk, ami a balatoni élettel, az itteni tájjal, a táj otthonaival összefüggésben van. S valóban: kitűnően megfér itt egymással a hatalmas ebédlőasztal, mely lemezberakásaiban az 1563-as évszámot viseli s a biedermeier garnitúra, a 17. századi orosz madonna s a magyar parasztharisnyákból készült párnák, a sárközi terítők, a csont- és fafaragások; hat-hét évszázad keveredik itt a lakásban, sőt: egyetlen szobában is: modern festmények, szentgáli kancsók, balatoni metszetek és pásztorbotok gyűjteménye. A szenvedély és az öröm, ami bent van a gyűjtésben, mondja Lipták Gábor, aki állandó és fegyelmezett frómunkája mellett arra is talál időt, hogy egybegyűjtse a vidék értékes tárgyait s tán mindent, amire egy ilyen irodalmi szalonnak, művészek találkozóhelyének a hangulatához szüksége lehet.

Az Irodalmi Lexikon szerkesztése közben állítólag szó volt arról, hogy a ház lakójának, Lipták Gábornak a neve mellett a ház is kap néhány sort. Végülis a ház nem szerepel a lexikonban, dehát lexikon maga a ház is, világhírű „névjegyekkel" s muzeális értékű tárgyakkal, és nem tudom: van-e művész az országban, aki ne tudna erről a házról, mely ott áll barátságosan s kissé régiesen az út kanyarulatában, behúzódva a kert szép fái közé.

Thiery Árpád

[illegible] Bulcsu balatoni impressziója. *Szakonyi Károly* őszi borongása és *Thurzó Gábor* kutyahistóriája arról tu dósít bennünket, hogy e három igen felkészült, komoly tehetségű prózaírónk pici ötletből is tud megragadót írni.

Rangján alul szerepel *Mándy Iván*. A „Saki" ez az elkapkodott boxoló-karcolat — gondoljuk — hogy antifasiszta mondanivalója miatt került a kötetbe s nem stiláris értékeiért. *Kolozsvári Grandpierre Emil* írása nem azt a mindig világos Grandpierre-t mutatja, akit ismerünk. Stílusa fárasztó. Ugyanez áll *Thiery Árpád* talányos szimbolizmusára.

Mennyiségét tekintve a szatíra e kötetben mostohagyerek. Viszont *Moldova György* „A verhetetlen tizenegy" c. sport-karikatúrájával — érezzük — e műfajban egyszeriben a legelsők közé tört fel. Hangja kissé nyers, de szeme a lehető legélesebb

Hatásosan villantja elénk valóságunk egy-egy szilánkját *Csák Gyula*, *Lázár Ervin*, *Molnár Zoltán* és *Végh Antal*. Oly egyéni sorsokat írnak le igen éretten amelyek csak az ábrázolta jellemzők. Talán Molnár napfényes anyácskamérmetesen halk humor aranyló szálacskái. *Baráth Lajos* kissé darabos elbeszélése igen rokonszenves, mert bányásznői „A Kuszenda-lányok" tornyos testükkel, hihetetlen munkabírásukkal nem valamely hősi pózú szoborrá nőnek előttünk, de magányos asszonyok maradnak, szeretetrevágyók.

A válogatás egyik legdöbbenetesebb darabja a „Magány" *Vészi Endre* tollából. Témája egy süketnéma segédmunkás elárvultsága, vergődése társai között, akik hiába segítenék ki rossz sorsából, de védencük baja előtt bénán áll az orvostudomány.

A Körkép 66 összeállítása nagyjából sikerült, mert kevés kivétellel minden besorolt novella kitűnően megírt, ám a kép mégsem teljesen kedvező, mivel a ma témái kisebbségben maradtak itt. Helyes hogy a „Körkép" most már évről évre rendszeresen jelent kezik, ám kérdéses, hogy az idei körkép egyenlő-e a mostanában bőséges és változatos novellatermésünk tükörképével?

Darázs Endre

sók arányszáma közöttük még mindig a legmagasabb. Főleg a parasztok között. A falun eladott könyvek mennyisége, értéke évről évre nő, — de hol van még mindig a falusi lakosság arányszámától?! És hány olyan falusi könyvtárról tudunk, ahol bizony a polcokon porosodnak a könyvek...

Miért mondom el mindezeket, éppen a könyv ünnepén? Talán, hogy ünneprontó legyek?

Éppen ellenkezőleg: hogy világosabbá tegyem az ünnep, a könyv ünnepének az értelmét. Azt, hogy itt nem egyszerűen csupán valami formális dologról van szó. Nem arról, hogy mert ez szokássá, hagyománnyá vált, ünnepeljük a könyvet, a betűt; hogy ünnepi szavakkal felemlegessük szép eredményeinket. Persze, beszéljünk arról is, ami eredmény. Legyünk büszkék mindarra, amire büszkék lehetünk. De ne hallgassuk el azt se, hogy nagyon sok még a tennivaló. Az ünnepi könyvhét nemcsak szép hagyomány, hanem eleven, sürgető tennivalók alkalma. A könyv, a betű, a szellemi kultúrálódás további elterjesztésének az alkalma, és lehetősége. Ünneplés azokkal együtt, akik számára már életszükséglet a könyv; — és a beszélgetés, a tanítás, a felvilágosítás, a szóértés alkalma azokkal, akiket még ezután kell meggyőzni a könyvolvasás hasznáról és szépségéről.

a külföldi irodalom lebecsülését. Sőt! Egyszerűen arról van szó, hogy az ünnepi könyvhétnek fejlődő, új szocialista irodalmunkat kell mindenekelőtt szolgálnia. Nem, mintha minden kor, és az egész emberiség értékeit nem éreznénk a magunkénak, — de mégis ez az irodalom az, amelyet a legközelebb érezhetünk magunkhoz. A mi új valóságunk talajából nőtt, a mi világunkról a leghitelesebben tud szólni, s éppen ezért a szocialista ember formálásában a legtöbbet tud segíteni. De csak akkor, ha mi is ápoljuk, segítjük. Bírálattal is, ha kell. De meglévő értékei megbecsülésével is. Bírálni valamit s egyben szeretni: nem zárja ki egymást. S az irodalom olyan különös, érzékeny növény, hogy kell a fejlődéséhez a szeretet melege.

A statisztika adatai azt mondják, hogy az elmúlt években megnőtt az új magyar irodalom olvasottsága. Egy könyvkiadói adat szerint 1960 és 65 között kereken megkétszereződött a kiadott új magyar művek példányszáma. Ez nyilván azt is jelenti, hogy új irodalmunk igazabban, őszintébben és magasabb művészi színvonalon beszél mai életünkről, annak konfliktusairól, a mai ember gondjairól és örömeiről. Nos, ez az ünnepi könyvhét szolgálja még jobban fejlődő, új irodalmunk és népünk találkozását!

CSANÁDY JÁNOS

Kiállítás

Tompa Kálmán védett magángyűjteményéből nyílik június 8-án kiállítás a Janus Pannonius Múzeum rendezésében a Technika Házában. Az anyagból —, mely több mint háromszáz festményt és szobrot tartalmaz, híres mesterektől —, ezúttal a legszebb darabok kerülnek a közönség elé.

MAGYAR

Ferenczy Béni

(5)

1959 FEB 1

z művészet

Ferenczy Béni rajza a Magyar Ifjúság részére

610

A magyar szobrászat egyik első mestere, Ferenczy Béni felépülőben van agyvérzéséből. A téli időjárás azonban megzavarta örvendetes gyógyulását: feleségével, Erzsébet asszonnyal együtt, újra kórházba kellett vonulnia. Reméljük, hogy a nagy magyar szobrászművész, feleségével együtt, nemsokára gyógyultan visszatérhet otthonába.

A Magyar Ifjúság karácsonyi számában közöltük Ferenczy Béni egy szép rajzát, amelyet munkaképtelen jobbja helyett balkézzel alkotott. A mester mielőtt kórházba vonult, újabb művet küldött lapunk részére. A sárkányokat ábrázoló rajz, amely a margitszigeti Nagyszállóban készült, a „Sárkánycsalád" ciklus egyik s nyomtatásban először megjelenő darabja.

KÉSZÜL A MAGYAR CIGARETTAPAPÍR AZ OZALID PAPÍRFELDOLG
MAGDI A PAPÍRHIBÁKRA ÜGYEL

A naptárham

Három és fél hónap előny és egy 2

Azt mondják, Várpalotán vagy szél fúj, vagy harangoznak. Most éppen nem harangoznak, így tehát a szél fúj.

rom és fél hónap előny nem kis dolog! Különösen ha azt egy félév alatt érik el, mint ahogy ők tették. És mégis va-

Diplomakiosztás és doktoravatás a Kertészeti Egyetemen

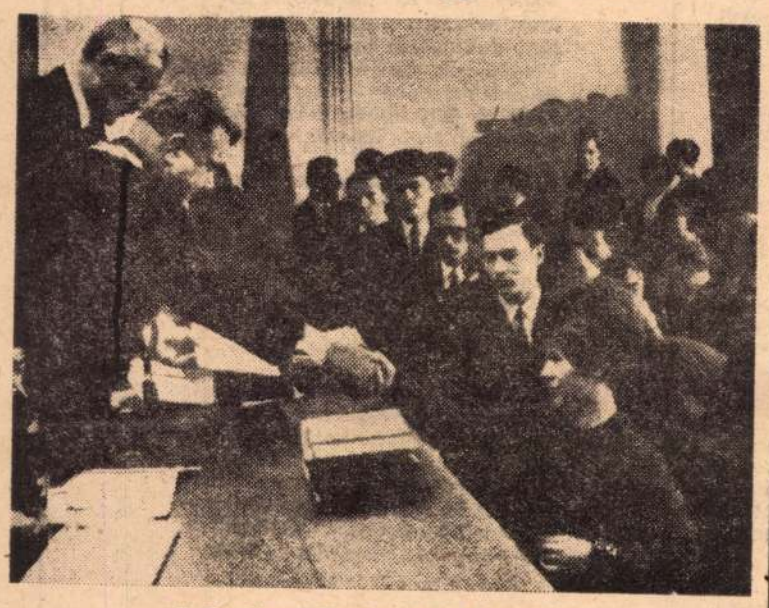

A Kertészeti Egyetem első diplomásai.

Szombaton a Kertészeti Egyetemen *dr. Kozma Pál* rektor ünnepélyesen kiosztotta a nappali tagozaton végzett hallgatók számára a kertészmérnöki diplomát. Az egyetemen az idén 137-en végeztek, közöttük 48-nak volt társadalmi ösztöndíja. A friss diplomások 168 kiírt állás közül választhatnak, a most végzettek 70 százaléka mezőgazdasági nagyüzemekben — tsz-ekben és állami gazdaságokban — helyezkedik el.

Dr. Kozma Pál ünnepi beszédében elmondotta: a 1969—70-es tanévben bevezetik *a kétlépcsős oktatást*, ami azt jelenti, hogy hároméves tanulmányi idővel *üzemmérnöki*, az ötévessel pedig *diplomás mérnöki* képesítést szerezhetnek a hallgatók. Ugyanakkor az eddigi kettő mellett egy harmadikat, *a tartósítóipari szakot is* életre hívják. Az oktatási forma változásai az egyetem építési rekonstrukcióját is szükségessé teszik. Hetvenmillió forintos költséggel új épületeket emelnek, és az 1970—71-es tanévet előreláthatóan már az új egyetemi épületben nyitják meg.

A diplomakiosztás után a rektor és az egyetem tanácsa a kertészet különböző területén dolgozó 7 szakembert avatott a kertészeti tudományok doktorává.

Szervezéstudományi konferencia és kiállítás

Az MTESZ ipargazdasági bizottsága február 3. és 5. között a budapesti Technika Házában *szervezéstudományi konferenciát* rendez. A tanácskozáson előadások hangzanak el a vállalati struktúrák fejlődéséről, a vállalati igazgatásról, a termelési folyamatok szervezéséről. Megtárgyalják a szakemberek a vállalati fejlesztés és a marketing, valamint a korszerű szervezési eszközök felhasználásának problémáit. A konferenciával egyidejűleg *kiállítás* is nyílik a helyszínen, ahol bemutatják a szervezéstechnikai eszközöket, szakkönyveket és folyóiratokat.

Új vezetőséget választott az Agrártudományi Egyesület

(Tudósítónktól.)

Szombaton befejezte munkáját a *Magyar Agrártudományi Egyesület* tisztújító küldöttközgyűlése. A küldöttek megvitatták a főtitkári beszámolót, az ellenőrző bizottság és a gazdasági bizottság jelentését, valamint az egyesület alapszabályának a módosítását. A felszólalók szóvá tették a mezőgazdasági szakemberek továbbképzésének gondjait, a fiatalok pályakezdésének nehézségeit, valamint az agrárértelmiségi nőkkel szemben még mindig megnyilvánuló indokolatlan előítéleteket. Javaslat hangzott el, hogy hozzanak létre *rét- és legelőgazdálkodási társaságot* az egyesület keretében.

A vita befejezése után a küldöttközgyűlés elfogadta az alapszabály módosítását és megválasztotta az új vezetőséget. Az egyesület elnöke dr. Soós Gábor mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, főtitkára pedig György Károly lett.

A mérőeszközök hitelesítése

Egy most megjelent kormányrendelet a vállalatoknak az eddiginél nagyobb önállóságot ad a mérőeszközök gyártásához és az alapmérőeszközök, az etalonok alkalmazásához. A hitelesítési kötelezettség alá nem tartozó mérőeszközök — főleg műszerek — kötelező típusvizsgálata most megszűnik. A vállalatok továbbra is megbízhatják az Országos Mérésügyi Hivatalt a vizsgálattal, de a gyártáshoz, a forgalomba hozatalhoz a hivatal engedélye nem szükséges. A mérőeszközök etalonjainak típusait sem írják többé elő, de a Mérésügyi Hivatal felhívására azokat hatósági vizsgálatra be kell küldeni.

A hitelesítési kötelezettség nem változott. Továbbra is csak hitelesítve szabad használni a mérlegeket, súlyokat, a gáz- és árammérőket, továbbá azokat az egyéb mérőeszközöket, amelyek eddig is hitelesítési kötelezettség alá tartoztak. (MTI)

Kongresszusra készül a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége

Kultúrest a Néphadsereg Központi Klubjában

A Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének országos társadalmi bizottsága szombaton ülést tartott. *Ognyenovics Milán* főtitkár beszámolójában összegezte a múlt évi munka eredményeit, és részletesen foglalkozott a délszláv gyermekek iskolai oktatásával. Megelégedéssel állapította meg az anyanyelvi tanításban tapasztalható színvonalemelkedést.

A szövetség április második felében rendezi meg IV. kongresszusát: ennek alapos előkészítése áll a szövetség idei munkatervének homlokterében. Ezen túlmenően: a társadalmi bizottság tagjai és a kultúrcsoportok számos rendezvénnyel kívánnak hozzájárulni a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása 50. évfordulójának méltó megünnepléséhez.

Az idén is megrendezik a délszlávlakta vidékeken a hagyományossá vált *nemzetiségi napokat, béketalálkozókat.*

A szövetség szombat este nagyszabású kultúrestet rendezett a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában. Megjelentek: *Kovács Pál* vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, *Marjai József* belgrádi magyar nagykövet, a külügy- és a művelődésügyi minisztérium illetékes képviselői és több más közéleti személyiség. Ott volt *Géza Tikvicki*, Jugoszlávia budapesti nagykövete, valamint a nagykövetség több munkatársa, s jelen voltak a Szovjetunió budapesti nagykövetségének képviselői is.

A kultúrest keretében bonyolították le a délszláv népdalverseny döntőjét.

Húsz perccel rövidebb menetidő

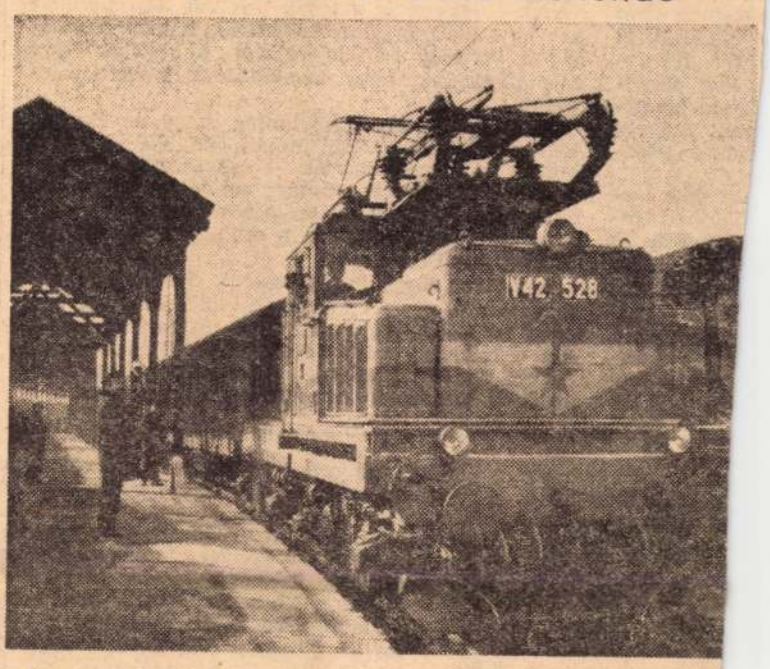

Villamos vontatású szerelvények közlekednek Budapesttől Ceglédig. A vasárnap életbe lépő új menetrend szerint 20 perccel csökkent a menetidő. Képünkön: Indul az egyik ceglédi személyvonat a Nyugati pályaudvarról.

(Mikó László felvétele.)

ajándék

A BETEG FELÖLTÖZÖTT, kis táskájába gyűrte kevés holmiját és elsétált a kórházigazgató főorvos szobája elé. Ott leült a fehérre mázolt padra és egy különös gonddal csomagolt dobozkát szorongatva, várta a főorvost.

A betegben ellentétes érzések viaskodtak. Saját bőrén tapasztalta, hogy Bérczy főorvos kitűnő szakember. Amikor körzeti orvosa szerint is pocsék, dekonpenzált szívével a kórházba került, nem is reménykedett abban, hogy egy hónap múltán hazaindulhat. De Bérczy valóságos varázsló. Nem véletlen, hogy a távoli városokból, sőt Budapestről is szinte naponta felkeresik ebben az isten háta mögötti, szutykos kis kórházban.

Egyszóval a beteg, a kalimpáló szív s a kínzó légszomj gyötrelmeinek enyhültével, maga is beállt a főorvos bámulói közé. Másrészt viszont gyanakvással, sőt bizonyos ellenszenvvel figyelte az orvost. Bérczyről különös hírek keringtek már jó ideje. Pénzért gyógyít. Némelyek szerint két villája, nagy összegű bankbetétje van. Teheti, hiszen a személyzet prémiumjából is el-elcsipeget. Mások szerint nagyon is szerényen él. A sok pénz csak legenda. Egyszóval sűrű titok lengte körül a főorvost. De azok voltak a hangosabbak, akik szívtelen, közönyös embernek tartották, aki jó kufárhoz illően a munka nehezét tehetséges, fiatal kollégáival végezteti. Ő maga csak a vizitek idején viharzik végig a szobákon és finom, hosszú ujjú jobbjával áldást oszt, mintha nem is orvos volna, hanem maga a római pápa.

A beteg jól emlékezett ismerősei figyelmeztetésére: „Bérczy meggyógyít, de az sok pénzedbe kerül!" S ő hosszas töprengés után mégis úgy határozott, hogy nem pénzzel teli borítékot csúsztat a főorvos asztalára. Mennyit ér a visszanyert egészség? Ötszáz vagy ezer forintot? Nevetséges dolog. Többet meg úgysem tudna adni.

VÉGÜL IS ÚGY DÖNTÖTT, hogy egy üveg Napóleon konyakkal köszöni meg az orvos fáradalmait. Ez sem kis pénz, náluk legalábbis nem az. S mi lesz, ha beválik az ismerősök jóslata: „Bérczy kidob vele. Nála csak a készpénz számít." A beteg elhatározta, hogy ebben az esetben bármilyen hálát is érez az orvos iránt, megmondja neki a véleményét.

Nem sokkal később feltűnt a folyosó végén Bérczy ezüstös üstöke, magas, hajlott alakja.

— Ha fogadna egy pillanatra, főorvos úr — állott elébe a beteg.

Bérczy kinyitotta szobája ajtaját.

— Tessék. Foglaljon helyet.

A beteg az orvos asztalára tette a mutatós dobozt.

— Nagyon hálás vagyok a főorvos úrnak. Kérem, fogadja el...

Bérczy érdes hangja a szavába vágott:

— Mi van benne?

— Napóleon konyak.

— Köszönöm, nem élek vele.

A beteg próbálta türtőztetni magát, hiszen ártott neki minden izgalom. De a szinte már goromba elutasítás elkeserítette.

— Ha pénzt adtam volna, azt elfogadná?

A KIHÍVÓ, GUNYOROS kérdés nyomán pillanatnyi csend támadt. Az orvos ideges mozdulattal kutatott az íróasztalon, majd a néhány lépésnyire levő ablakhoz sétált és kinézett a kórház hólepte udvarára.

— Kufárnak tartanak, igaz? — kérdezte csendesen, váratlanul megenyhült hangon. — Azt beszélik, hogy imádom a pénzt. Pénzért gyógyítok. Ne tagadja, maga is így tudja, igaz?

— Igaz!

Az orvos megállt betege előtt.

— Maga mondta először a szemembe. Így hát magának válaszolok.

A beteg már tiltakozott volna. Menekülni akart kényelmetlen helyzetéből, de a főorvos nem engedte.

— Maga idevalósi, barátom. Emlékszik még, milyen volt ez a kórház húsz esztendővel ezelőtt?

— Más is emlékszik rá.

— Egy koszos barakk volt, isten háta mögötti zugolyban. Ide jöttem, mert a háború után el akartam bújni az emberek elől. Megcsömörlöttem a szennytől és a piszoktól, ami elborította a világot. S mi várt itt? Szenny és piszok. Az operált beteg után nem húztak tiszta ágyneműt, mert nem volt ember, akivel kimosassák és nem volt pénz mosószerre sem. Azt mondták erre a kórházra, hogy rosszabb a megsemmisítő táboroknál, mert itt minden beteg meghal. S igaz volt, hiszen az idevalósi nép félt a kórháztól, s csak a félholtak kerültek ide, akiken már nem lehetett segíteni. Az orvosok, a nővérek menekültek innen, hiszen kevés pénzért betegre hajszolták magukat néhány hónap alatt. Két évbe telt, amíg sikerült rendet teremteni. Sokszor már én is menekülésre gondoltam, csak az elszánt düh tartott visszsza. Azért sem engedem legyőzni magam.

A BETEG DÖBBENTEN figyelte a szenvedélyesen magyarázó orvost.

— Néhány év múlva híre járt, hogy nálunk gyorsan gyógyulnak a betegek. Először a megyeszékhelyről, később már távolabbról is jött hozzám beteg. Egyszóval nőtt a jó hírünk, de az orvosok és az ápolónők ahogy tehették mégis elmenekültek innen. Nem tudtunk megfelelő lakást adni nekik, s az sem titok, hogy a kórházi személyzet fizetése nem valami busás. Egyszer — talán tizenöt éve lehet — egy külföldön élő magyar vetődött el hozzám. A csodadoktort kereste és nagyon csalódott, amikor megmagyaráztam neki, hogy itt ne várjon semmi csodát. Csak annyit tudunk tenni, amennyi a tudományunkból telik. Nem volt súlyos beteg, s amikor gyógyultan távozott, 500 forintot hagyott az asztalomon. Mire észrevettem, már messzire járt.

— Azon a délutánon — folytatta a főorvos — benyitott hozzám fiatal kollégám, az akkor még kezdő Nagy doktor. Láttam az arcán, hogy valami nincs rendben nála. S ő nem is kertelt sokáig. Megmondta, hogy nagyon sajnálja, de nem maradhat tovább a kórházban. Gyereket várnak, a felesége nincs állásban, s az ő 1300 forintjából három ember képtelen boldogulni. Hallottam fél f lel, hogy Nagy doktor megpály zott egy körorvosi állást. Gond tam, elfogadták a pályázatát, az akarja elhagyni a kórházat. S náltam volna elengedni. Hogy id nyerjek a megfelelő válasz kigo dolásához, szokásom szerint íróasztalomon kezdtem kutatni. megpillantottam az ott heverő ö száz forintot. — Sajnálom, koll gám — mondtam neki —, hog éppen most szánta el magát, mos amikor már mások is felfigyelte magára és módomban állna, hog anyagilag is jobban megbecsülje a munkáját. — Meglepetten t kintett rám, s akkor én odaadta neki az ötszáz forintot. Nagy dol tor másnap benyitott hozzám, közölte, hogy megbeszélte a do got feleségével. Maradnak. Ma az egyik legjobb belgyógyászun

SZORONGÓ ÉRZÉSEKKEL e telve tekingetett a beteg az ajá dékcsomagra, de Bérczy dokt barátságos mosolya megnyugtatt

— Az igazi orvos nem pénzé gyógyít, de arról ő sem tehet, hog a gyógyítás is pénzbe kerül. Nen tagadom, attól, aki könnyebbe adhatott, elfogadtam a pénzt. Igy jutott „prémiumhoz" Sári nővér, Ilona nővér s a fiatal orvosok is. S mindig volt mosópor és tiszta ruha a szűkös időkben is.

A beteg zavarában már igazán nem tudta, mit kezdjen a sok töprengés árán kiválasztott ajándékkal.

— Hát ezt akkor igya meg a betegek egészségére, főorvos úr — vágta ki végül a rezet.

Bérczy doktor nevetve nyomta a beteg kezébe a csomagot.

— Vigye csak haza, barátom. Igyanak már egyszer az orvos egészségére is.

Kékesdi Gyula

GAZSÁGA

ég nem tudja
em mindenütt
ak itthoni te-
sokban, nem
e fogadjuk el
Ady „fél év-
s kor" fiatal-
nasem termé-
nak tetemes
tjának jelen-

aki nem for-
Vannak em-
ismerete és
érinti, egész
nagyság volt
te ki a ma-
tó érdekeit,
ja és a tár-
zehajló erő-
összefonódás-

nak minden életkonzekvenciájával együtt. Amit Ady előtt évtizedeken át igyekeztek — s nem színvonaltalanul, nem eredménytelenül — szétfeszíteni a nemzet tudatában: a magyarság érdekeit s a szociális haladás parancsát (magyarságot és forradalmiságot), azt Ady Endre gigászi erővel forrasztotta össze. A forradalmasodó népi tömegek erejétől hajtva, a progresszív értelmiség, a radikális tábor támogatásával. Ez a gigászi költői összeforrasztás azt is jelentette, hogy Ady életműve a versek és a cikkek rostjaiig — mint Ady idegei — sejtetik-éreztetik a múlt leküzdésének s a jelenbeli rossz hívások elhárításának pazar nehézségeit. S jelenti azt is, hogy Ady összehajlító költői formátuma az élet egészét érintette: ő a politikától a szerelemig, a társadalmi orientációtól az európai orientációig, a gondolatritmustól a versritmusig szakítani akart és tudott mindazzal a hagyománnyal, amit szellemi értelemben ő tett nálunk múlt időbe.

S ebben gyökerezik országhatáron túlmutató funkciója is. Azoknak a sorába, legelső sorába tartozott, akik Európa keleti feléből nem a homály legendáit kínálták oda a világnak, hanem a világosságot; akik számára a nép nem aszketikus-vallásos bezárkózást jelentett, hanem a forradalmiságnak és az életörömnek nem a végtelenben találkozó „párhuzamát"; akik nem a rezervátumi vadak érdekességét akarták kivívni Európa előtt az elmaradottság glorifikálásával, hanem a valóságos valóság felhajtóerejével kapcsolták össze zsenialitásukat, hogy *megváltoztassák* azt a valóságot.

Véletlen-e, világtörténelmileg, hogy az Európa keletéről a XIX. század utóján, XX. század elején indult nagy megvilágítók — művészetben, politikában, társadalomtudományban — sorra-rendre eljutottak a forradalmi munkásmozgalomhoz vagy összetalálkoztak útjukon a munkásmozgalommal.

Mint Ady Endre is.

Aki ötven évvel ezelőtt lezárult életében és életművében — melyet kortársak emlékezéseivel idézünk itt — megváltoztathatatlanul és halhatatlanul létrehozta költői értelemben azt, amit az ő nyomán is járva hoznak létre egymást váltó nemzedékek, történelmi és társadalmi értelemben.

tlan maradt

r háború szakadt a világ-
Ady nélkül nem találta
a meg az átok és a kétség-
ját. Ott ültem a kávéházi
ahol a sajtó opportunusai
fölolvastam egy költe-
A halottak élén kötetben
ben azt mondja, hogy kü-
embernek, magyarnak.
magyar író nekem ront,
fektál, mert megint csak
jét akarja mondani an-
hindenki mond. Azóta a
yőzött, s az illető rég for-
t. Majd a jó hangú képvi-
fel a verset, elég szép de-
el vele.

Háború elején kereset nélkül álltak az írók; az általános adakozások idején ötezer koronát azzal a kikötéssel adtam az Auguszta-alapnak, hogy tíz magyar író könyvét fogják belőle honorálni. Az Auguszta-alap megbízásából kerestem fel az akkori Athenaeum-vállalat igazgatóját, Ranschburg Viktor urat, hogy a részvénytársaság vállalná-e tíz könyv kiadását, ha az Auguszta-alap viszont vállalja a honorárium fizetését. Ady, Bródy, Szép Ernő, Karinthy, Ambrus, Szomory, Babits, Kosztolányi, Lengyel, Ignotus neveit emlegettem. Az igazgató úr csak Adyt kifogásolta. Elég baj, hogy a Nyugat tönkje után kénytelenek fizetni Adyt — a kötet kiadására nem hajlandók. Ady hiába készítette sajtó alá *A nagy hitető* című kötetét, a kifizetett honorárium dacára sem vállalták a kiadást. Kilenc írótársával szemben ezt a megalázást kellett megérnie Adynak 1914-ben.

(Hatvany Lajos: Ady a kortársak közt.)

IVEL

őrizte meg feleségének

ni meglátogatta a Veres
ugyan olvasni, de az új-

művész —, eltakarja az

aludt életében, pár pilla-
készült. Mire a költő fel-
l.
elíd szemrehányással Fe-

költő és ismét lehunyta

rajza.)

„Olyan Petőfi-féle löhetött..."

Mikor 1919. január 28-án fölrepült a fekete zászló a szegedi városháza karcsú tornyára, hogy Ady Endre korai halálát hirdesse, sokan csodálkozva állottak meg a korzón járókelők közül. Egy tanyai magyar odajött hozzám és titokzatosan érdeklődött:

— Ugyan kicsoda mönt el? Talán csak nem a király halt mög?

Mert a tanyai magyarok között még akkor a Rudolf is élt, a királyfi, aki elbújdosott, mert pártolta a népet. Megmondottam az öregnek, hogy egy nagy magyar költő tiszteletére leng a gyász lobogója, egy nagy magyar költő ment el örökre, aki igazán a nép mellé állott, jobb jövőt akart, szabad és boldog világot e földön.

— Szóval olyan Petőfi-féle löhetött? — motyogta a tanyai magyar a bajusza alatt és lassan megsüvegelte a fekete lobogót.

Úgy gondolom, hogy ez az egyszerű vélemény és ez az önkénytelen hódolat van olyan kedves az Úr színe előtt, mint az irodalomtörténeti kézikönyvek külön fejezete a javított és bővített kiadásban.

(Juhász Gyula: Találkozások az őstökössel. Dél-magyarország 1926. jan. 30.)

„Hadi Endre..."

Pesti barátai megtáviratozták néki Jaurès halálhírét. A táviratot Simonéknál érte Adyt, és amikor Simonné Bertukával sétából jövet a szobába nyitott, Ady az asztalra borulva zokogott.

A háborúról különben mindig a legpesszimistább módon nyilatkozott. Amikor egy alkalommal fáklyásmenetet rendeztek a csucsaiak, Ady reámutatott a fáklyahordó fiatalokra: „Látja ezeket a gyermekeket? Két év múlva ezeket is viszik..."

Szerette az embereket és ha nem is igen barátkozott, szerette a csucsai nép. Egyik vasúti bakternek (román ember volt) kisfia született. Amikor a jegyző azt kérdezte tőle, milyen néven írja be a gyereket az anyakönyvbe, az apa kivágta:

— Hadi Endrének...

A gyerekeket különösen szerette. Megállította őket az utcán, tréfálkozott velük, cukrot osztogatott közöttük. A gyermekek természetesen viszontszerették, és ha megpillantották, messziről kiabálták:

— Jön a Nagyság úr!

(Kós Károly: Ady és Kalotaszeg. Utunk. 1957. november 14.)

Az újságíró

Mint a Budapesti Napló sportújságírója hosszú ideig egy szobában dolgoztam Adyval. Egymással szemben volt az íróasztalunk. Mikor én 5—½6 körül bementem, akkor ő már rendszerint ott volt. Szemüveg, cvikker nélkül dolgozott, pedig az arcával érintette a papírt, olyan rövidlátó volt. Nagyon szomorú látvány volt ez, hiszen akkor még friss fiatalember volt. Mielőtt leült, bement Bíró Lajoshoz, nyilván direktivákat kapott az akkori szerkesztőtől. Aztán mellényzsebéből apró kis ceruzákat vett elő és fel se nézett többé, csak írt. Verset írni sohasem láttam. Ott nem írt. Az ilyen örök életű témákat — Kosztolányi nevezte így — azokat rendesen kávéházban írta meg az ember vagy a lakásán. A szerkesztőség nem arravaló volt. A szerkesztőségben nagy traccsok voltak. Politikai és színházi traccsok. És, kérem, az Ady Endrét soha nem lehetett látni, hogy ilyenben részt vett volna, hozzászólt volna vagy ilyesmivel törődött volna. Soha nem beszélt bele semmiféle szerkesztőségi pletykába, csendes, halk ember volt.

(Beck József visszaemlékezései. PIM Emlékezéstár.)

Az igazi ország

Ady érezte, hogy úgy tudja csak elmélyíteni maga alatt a talajt, ha összekerül a felfelé törő népies erők legszélesebb munkásrétegeivel és nemcsak a túlfinomult, modern vagy moderneskedő és itt-ott snob intellektuel közönségre támaszkodik. Ezért egyszerűsíti, tágítja és proletár szívekhez is közelebb viszi mondanivalóit. Míg lidérces éjszakáinak félelmetes rebbenetei viaskodtatják önmagával és istenével, a szilágysági lecsúszott Adyak kurtanemes Ady Endréje, aki „darabont" lett, magát üldözöttnek érző emigránssá válva, lázadóvá lesz. Párizsban most töltött éve (1909) legmaradandóbb esztendeje, az az Ady, aki eddig csak a Kelet és Nyugat között vergődő, pányvás magyar lelket siratta, most már pozitívan rámutat a magyar lélek determináltságának okaira és felleli azokat a magyar osztályuralomban. Idáig elkendőzött hazát írtak a magyaroknak a költők. Ady most az ország igazi, dermesztő valóját lebbenti meg. Készülő *Vér és Arany* kötetének nemcsak egyetlen ciklusa, a „Magyar Messiások", hanem egész kötete és most írt versei teljességükben szembefordulás az otthoni világgal, ahol „dacos Hunnia álmodva vívja a régi csatát.

Adynak, ha nem száll szembe a magyar világgal, politikai gondolataival vagy a műveltebb, de konformista hatvanhetes alapon, vagy a tartalmilag szabadabb és elvileg demokratább, de valójában csak falusiasabb negyvennyolcas politika érdekkörén kellett volna elhelyezkednie. De ő már mindkét gondolatvilággal ellenzékbe ment, amikor szociális reformokat kívánó darabonttá vált még otthon. És most Párizsban mély, gyökereiből jövő lázongása e darabont-elszigeteltségében bátor radikalizmussá acélosodik és elér a proletárokig.

(Bölöni György: Az igazi Ady.)

József Attila:

ADY EMLÉKEZETE

— Meghalt? Hát akkor mért ölik naponta
szóval, tettel és hallgatással is?
Mért békítik a simák alattomba'
lány-duzzogássá haragvásait?
Földön a magyar és földben a költő,
dühödt markába rögöket szorít,
melléről égre libbent föl a felhő,
de tovább vivja forradalmait.

A televény titokzatos honában
izgat tovább, nem nyugszik, nem feled.
Ezer holdon kiált és haragjában
szeleket űz a Hortobágy felett.
Szeleket, melyek uri passzióból
a begyűjtött kis szénát szétszedik
s a süllyedt falun fölkapják a hóból
Dózsa népének zsuppfedeleit.

Teste a földé. Földmívesé lelke,
ezért koppan a kapa néhanap.
Sírja három millió koldus telke,
hol házat épít, vet majd és arat.
Verse törvény és édes ritmusában
kő hull s a kastély ablaka zörög, —
eke hasít barázdát új husában,
mert virágzás, mert élet és örök.

Gereblyés László:

ÜDVÖZLET A GYŐZŐNEK

Rokkantál, hulltál, mégis győztél,
Köszöntelek, nagy mesterem!
A csinytevésben megelőztél,
Megidézlek ez éjjelen.
Kifogtál sorson és halálon,
Keresztülhúztad tervüket...
Áruld el nékem, hogy csináltad?
No mondd, én nem vagyok süket.

— Nincs abban, nincsen ördöngősség,
A verseimből tudhatod.
Utamra leltem, csillagfénynél,
S egy istent hittem: a napot.
Szolgáltam vérnek, szépnek s népnek,
De ennek aztán igazán!
Mikor ő győzött, győztem én is,
S ha van, miatta van hazám...

Eképen hangzott, ím, a válasz,
— Nemrég az egyik éjszaka —,
Megremegett a könyv kezemben,
Hullott szememnek harmata;
S hogy széttekintek, másnap reggel,
Az ország tágult udvarán,
Minthacsak — permet könnyű szélben —
Szemed sugára hullna rám.

Kifogtál mester a halálon,
S most lám, mirajtunk van a sor:
Kössön a munka e világhoz,
Jöjjön a tett: az egy akol.

Somlyó György:

ADY – KÍNÁBÓL NÉZVE

Tizezer kilométer messziségből
Kis pontta lesz a hazai vidék.
Tizezer kilométer messziség
téged órjásként emel fel ködéből.

A kis ponton lángolt a föld, az ég dőlt,
s a nagyvilág bőszen okádta szét
a messzi vész füstjét, kormát, tüzét,
de fészkéig csak a te szavad ért föl.

Viaskodva a hír hidra-fejével,
mit sziszegve nyújtott felém az éter,
sebzett szívemen te voltál a vért.

S az út is te voltál, a véghetetlen
tereken át, merre az elveszetten
hánytorgó lélek sajgón hazatért.

Juhász Ferenc:

ADY ENDRE UTOLSÓ FÉNYKÉPE

Fáj az istent roncsokban látni,
a kozmosz-szivüt a művén merengni.
Így nem pusztulhat el akárki,
kalapján hervadó virággal.
Sárkány-üvöltés és madárdal,
kén-erdő, jég-kürt, lét-alkonyi zsoltár:
csak ennyi voltál, ennyi?

Vén saskeselyü gubbaszt a szirten,
a tolla rongyos, a csőre csorba.
Nagy repülések, uramisten!
Már összebékül a halállal,
zúzott ágyékkal, vénült szájjal.
Az ércköves úr földre nyomja,
ott liheg leomolva.

Zord isten-rózsa a semmi kertjében.
Vad, kopár szeme, mint égitestek.
A dac lefonnyadt, s csak a szégyen
szögletei vak szikla-arcán.
Büszke magyar, virág a fajtán,
fény harsonása, tán utolsó:
én most temetlek.

1021 Ferenczy Béni

Balázs Béla:

ADY ENDRE HALÁLÁRA

Köszönjük néked, hogy legelső voltál
Elérhetetlen és hódoltató,
Köszönjük néked, mert hódolni jó
És fáj a mindig-egyenes gerinc.

Fájt hordani terhét a tiszteletnek
S áldozni, melyre rakjuk, nem volt oltár.
Köszönjük néked, hogy oltárunk voltál
És templomunk, kalaplevétető. —

Mert ünnep van, ha van kit ünnepelni,
Magosság van, ha felnézni lehet.
Ki leborulhat, felemelkedett.
De fáj a tetők sivár árvasága.

És köszönjük, hogy testvérek lehettünk.
Mert meghajolván, mind összehajoltunk,
Egy kupoládba békült ívek voltunk.
Mi fájva-dacos templomkeresők.

Most felszeghetjük árva fejeinket.
Meredek gőggel égnek borzadott,
Szálkás árbócok fogunk állni ott,
Vad fejfa-erdő, a sirod körül.

Juhász Gyula:

ADYRA GONDOLOK

Adyval vitézkedtem egykor én még,
És virrasztottam Adyval sokat,
Fiatalságunk csókos, boros éjén,
És most idézi őt az alkonyat:
Ó, hova lett a régi, furcsa mámor,
És mire ment a régi viadal?
Egy hant mered rám: itt pihen a bátor
Isten vitéze, és sír az avar.
Igaz, a dal szól, és száll egy világnak,
Megérti lassan kelet és nyugat,
Megdöngeti az új botondi bánat,
És betöri az aranykapukat.
De jaj, hová tünt ama büszke Holnap,
És merre van a végső diadal,
S akit imádtunk átkozódva, ó jaj,
Mivé lett fajtánk, a szegény magyar?

Lányi Sarolta:

TÖREDELMES EMLÉKEZÉS ADYRA

Szentelt a szesz, áldott a mámor
A vérrel pompás Ady-szüretben,
(Minden mámortól illetetlen
én: utáltam a részeg Adyt.)

Akkor, üres fiatal főmben
Csak a magam csörgője hangzott
S az tulcsörögte a harangot,
Csak itt, most, idegenbe hullva,

Itt vakon vallom: a mámor — minden
S a mámor: a felejtkezés,
A mostból multba elmenés
S jövőt bolygató babonák.

Áldott vagyok én és te s minden,
Kiben „zug-bug" e zord zene,
Az Ady-versek zengzete:
„Jégcimbalom" a Jégországban.

(Moszkva, 1924.)

Áprily Lajos:

PATROKLOS ALSZIK

A halott Ady emlékének.

...S amikor a nap láng-arany szekéren
a borszinü tenger-habokhoz ért,
kigyult a harc a patamarta téren
s égig csapott a holt Patroklosért.

És vég nélkül viharzott róna-hosszat:
pajzs öble döng és dárda-hegy zuhog,
zivatarától sirva hajladoznak
a vérbe gázolt tamariszkusok.

És túl szekér-dörgésen, harci lármán,
szitok közül a győzelem kicseng:
„Mienk!" üvölti s ittasul a dardan
s a myrmidon rá visszazúg: „Mienk!" ...

...Patroklos alszik. Barnabőrü testét
vér szalagozta s roncsoló kerék.
Bozontos melléről durván leszedték
napcsillogásu büszke fegyverét.

Ó itt a béke szent holtak-szigetje,
dühödt sörényü tenger-ár felett,
márvány-öböl, amelyben számkivetve
a némaság örök horgonyt vetett.

Ó, Patroklos nem volt még ilyen árva,
bár birtokáért bőszült torna folyt —
homoksebezte, halott ajakára
azért fagyott a furcsa, torz mosoly...

A társaságban

Ady társaságban kötődés nélkül nem tudott ellenni, s bár csak azokkal és azokról szeretett tréfálni, akikhez melegen ragaszkodott, mégis nem egy eset volt rá, hogy haragos neheztelés követte a huncutságokat.

Nálunk létekor szívesen hallgatta a feleségem zongorajátékát s a legszívesebben Beethovent. Egyszer a zongoránk fölött függő kis Beethoven-portrét nézve így szólt: „Azt mondják, hasonlítok Beethovenhez, az én szám is úgy biggyed le, mint az övé, mindaketten sokat sirtunk."

Ady maga igen-igen ritkán hozta szóba verseit, de itt-ott szívesen hallgatta, ha mások beszéltek előtte az Ady-versekről. Egy látogatása alkalmával, amikor az ő kívánságára Papp Viktort is magamhoz táviratoztam, már előrehaladott éjszaki, tán éjszakai időben jó egypár versét olvastam föl egy-két kötetéből s Adynak nem volt unalmas az Ady-vers-olvasás, de ő nem ugrott be az olvasásba. Előttem mindössze egyszer-kétszer olvasta a maga versét (így például egyszer a *Ki látott engem?* epilógusát az Új Szent János Kórházban), a legtöbbször halkan, szavaló értelmezés nélkül. Pedig Ady, ha akarta és kedve volt hozzá, úgy tudott felolvasni, mint senki más. Az 1909 novemberi Royalbeli estélyén *Az ágyam hívogat* című költeményét olyan tökéletes frazírozással és mimikával mondta el, hogy a valaha hallott verszavalatok között ennél elragadóbb előadást sohasem élveztem. Masoktól is hallottam (így Papp Viktortól és Hatvanytól), hogy Ady kivételes kedvében mindenki mást magasan fölülmúlt a maga versei interpretálásában. Ezt jegyzik föl Goethéről is s alighanem így volt Petőfivel is, amint erről jó egypár kortársvallomás tanúskodik.

(Földessy Gyula: Ady-élmények.)

Kun Béla mondta...

Ezen a nyáron (1909) találkoztam Adyval. A találkozást Ady egykori nevelője, Kun Béla közvetítette, aki a kolozsvári munkáspénztár hivatalnoka volt. Hogy ővele hogy kerültem össze, azt nem tudom. Lehet, hogy Harsányi vagy Török beszélt neki rólam, elég az hozzá, hogy Kun Béla egyszer megállított az utcán és azt mondta, hogy Ady a városban van, ideggyógyintézet lakója és ha akarom, ő elvisz hozzá és bemutat neki. Persze boldoggá tett vele. Valóban felvitt a szanatórium főorvosához, Lukács Hugó doktorhoz, és az ő szobájában találkoztam Adyval. Hogy miről beszéltünk, arra persze nem emlékszem, de arra igen, hogy mikor eltávoztam, Ady azt mondta, hogy ő déltájt a New York teraszán szokott üldögélni és ha meglátom, menjek oda hozzá. Persze alig vártam, hogy ott találjam Adyt. Feledhetetlen találkozás volt, mert akkor voltam először kávéházban. Ady a teraszon ült világos, csíkos ruhában, igen elegánsan. Már akkor hosszan, mondhatnám intimen beszélgettünk vagy egy félóra hosszat. Pár nap múlva Ady bejött az Újság szerkesztőségébe, felhívtuk a Nyugatot neki és ő hosszan elbeszélgetett telefonon Osvát-tal. Pár hét múlva Ady elutazott. De legnagyobb meglepetésemre néhány nappal elutazása után képeslapot küldött nekem Érmindszentről. A lap egy amatőrfelvétel volt szüleivel, bátyjával és vele.

(Németh Andor: Önéletrajza. PIM Emlékezéstár.)

Éjszakái

A kezét néznéd: olyan tiszta, mint egy fiatal szerzetesé, amelyet az imént mártott meg a szenteltvíztartóban.

A haját vizsgálnád: ama sánta lord jutna eszedbe, aki költői ihletében átúszta a tengerszorost.

A szemében egy ijedt, beteg gyermek félelme, akit elalvás előtt dajkája a kapufélfának támaszkodó öreg Halál kalandjaival mulattat — míg a másik pillanatban akár olyannak is láthatod a szemét, mint egy mohó kalandorét, aki Nagyváradról Párizsig minden gyönyört felhabzsolni, minden női testből való drágaságot magához ragadni óhajtana.

Ó, ezek a felejthetetlen szemek!

Néztek mélázva, borral és szennyel meglocsolt kocsmaszobák felett, mintha szétnyíltak volna előtte egy pillanatra a falak, hogy lássa a messze elterülő, melankolikus Magyarországot!

Néztek kihívóan és dacosan, mintha félelem nélkül merednének szemközt azzal a halálos Sorssal, amely csak azért nem éri utol a Három Hollóban, mert az Andrássy úton nem talált bérkocsit, mind elvitték őket a sors menyasszonyai, a Cifra nők, akik ilyenkor hajnaltájban szoktak hazafelé menni.

De mégis legtöbbször hízelkedően, bocsánatkérőleg néztek ezek a szemek, mintha végtelen szelídséggel előre pardont kérnének az alkalmatlankodásért, amelyet tulajdonosuk majd itt, Magyarországon okozni fog.

...Ravaszdian, mintha hamis játékhoz invitálna: figyelte a kukorékoló Zuboly és a tomboló Reinitz vitatkozását. Nagy néha volt egy simogató sugara Révész Béla részére is, de ugyanakkor a maga nyerítő hangján a fülébe kiáltotta:

— Süket ember — bolond ember.

(Krúdy Gyula: Ady Endre éjszakái.)

Csinszka

Nyugalmas, édes boldogság helyett harcot jelentett az életünk. Harcoltunk egymásért és sokszor egymás ellen is — egymásért. Bor, veronál, 120, 140 napi cigaretta lettek az ellenségeim s míg fokozott hittel küzdöttem az apró rémekkel: a mindannyiunkra rázuhanó világháború gyilkos izgalma szembeállított a lehetetlennel. Igen, itt harcképtelenné váltan Pestről Erdélybe, Pestről Szilágyságba vittek fűtetlen téli vonatok. Borzalmas utazások vártak reánk, megismertük a háborús ország vidéki szállodáinak szörnyű képét, éltük a vidéki sorozások embertelen izgalmait, láttuk az előttünk menekülők hontalanná vált karavánját, félőrült öreg székelyeket, kezükben egy üres csirkeólat szorongatva vagy más haszontalan emlékét az emberi kétségbeesésnek. Láttuk az előttünk kanyarodó, végtelenbe nyíló országúton, fáradtságtól felfordulni a Háromszékből elhajtott címeres ökröket, s éjszakánként álmatlanul, meggyötörten hallgattuk a sebesültszállító vonatok halálsikolyát. Késett napilapok ferdítései, rossz hírek és rossz előérzetek Pestre hajtottak. S ha itt voltunk, háborús hisztériától megkínzott barátok tették tönkre legjobb szándékaimat. Hiába kínáltam cserébe a sorsnak a magam bátor, követelőn erős, hivő, fiatal szívét, az Adyét nem tudtam megmenteni. Harc

ADY ENDR

Ötven év: igazoló erő.

Kiváltképp az újabb időkben, amikor szédületesen gyorsuló ütemben váltják egymást az események.

Ötven év: igazoló erő a politikában.

Igazolta a szocializmus alapvető elméletét és gyakorlatát.

Ötven év: igazoló erő a művészetben.

Igazolta mindannak a művészi lázadásnak, felkelésnek, forradalomnak a humánus értékeit, amelyekre idegenkedve figyelt vagy amelyekért konjunktúrát sejtő neofitizmussal lelkesedett annak idején az európai közvélemény.

Ötven év: igazoló erő.

Ady Endre igazolója is

Igazolója az egykori konzervatívokkal és idegenkedőkkel szemben, igazolója a csakis felszínt látó, mélybe nem tekintő, botrányszagot áhító divathurrázókkal szemben. Tehát igazolója ez az ötven év azoknak is, akik a mélységet megillető komolysággal, a versben az ügyet is látva, apró-munkával vagy nemzetre méretezett gesztusokkal, egyénileg törve az utat vagy pártba, társaságba szerveződve küzdöttek Ady igazságaiért. Ady szellemének a megvalósításáért. Igazolója ez az ötven év a kommunisták Ady-értelmezésének és tiszteletének, s annak az eltökéltségnek is, amellyel a forradalmi munkásmozgalom Ady mellett, mint forradalmi költő-inspirátor mellett tett hitet, s nem a tízes évek hagyományos verselői, derekasan rímelői, ám minden átütőerőt nélkülöző szociáldemokrata poétái mellett.

Ötven év végérvényesen megadhatta a választ az Ady-kérdésben azoknak is, akiket elriasztott Ady, akik félve-óvatosan fogadtak el belőle ezt-azt, pillanatnyi érdekeik szerint, vagy akik rossz ügyek felett akarták meglengetni orzott lobogóként az Ady-verseket. De az Ady-nagyság: objektív valóság volt ötven év előtt is. Csak e nagyság felfogását, megértését, történelmi élményekkel való megmérését tette általánossá és lehetővé ez a fél évszázad. A nagyság azonnali felismerésének a kegyelme nem mindenkinek adatik meg.

De azt még ma sem állíthatjuk, hogy lezárult az Ady-értékek realizálásának a folyamata. Ady világnagy költő, a század első két évtizedének vi-

lágirodalmi c
a világ. Legy
tudják még e
endők is. Az
sűrűn dobog
„természetes"-
százada halot
jai — azt, an
szetes az, ha
része érzéket
be ható, vilá

Magát kise
dul oda Adyi
beri-művészi
értése a befo
lényét átjárj
Ady. Hatalm
gyarság leg
amikor az A
sadalmi hala
vonalakként

pusztított bennünk és körü
élet harcolt a halállal! És
volt erősebb. Minden sarok
árnyékból ránk lesett, elénk
láthassuk éhes, szörnyű arc
közöttünk élt, mert bennü
Velünk hált, az asztalunkn
számon tartotta rohanó életi
kis veszendő örömét.

Ady elmondhatatlanul f
kíváncsi, gyerekes vásotts
játszott vele. Izgatta a titol
erősebb ismeretlen, a nagy
dermedt örök narkózis. Feg
halál — ellenem és önmag
pajtás, kivel nyelvet öltő ke
fot űzött. Rejtelmes szerető,
ta venni tőlem. Iszonyú el
könyörtelenül földhöz vágot

**(Csinszka naplója. Aka
irattár.)**

FEREN

Ferenczy Béni Ady-r
emlékezete:

Nagybeteg volt már A
Pálné utcai lakásban. Ágy
ságot gépiesen a kezében t

— Tedd le azt az újs
arcodat.

— Hát mit csináljak?

— Aludj.

— Én még soha életem

— Akkor legalább hun

A meggyötört költő, a
nat múlva mélyen elaludt
ébredt, a művész vázlatkö

— De Bandi, azért m
renczy Béni.

— Dehogy, csak úgy
szemét.

Az alvó A

a világpolitikában történt

Két terv a közel-keleti válság megoldására

Nemzetközi diplomáciai erőfeszítések ellenére a özel-keleti helyzet *az utóbbi napokban sem mozult el a holtpontról*, sőt bizonyos fokú rosszabbodás következett be. A már korábban előterjesztett ovjet béketervet egy francia javaslat követte. A ancia kormány ajánlja, hogy a Biztonsági Tacs négy állandó tagja — együttműködésben Thant főtitkárral — közösen tanulmányozza a zel-keleti helyzetet, és jusson megegyezésre a tonsági Tanács 1967. november 22-i határozatát végrehajtásáról.

szovjet és a francia javaslat összhangban van mással. A kibontakozás következő lépése az le, hogy az angol és az amerikai kormány truktív választ adna e tervekre és közreműe a megvalósításukban. Még nem ismeretes, an reagálnak az angolszász hatalmak a frankezdeményezésre, viszont lapjelentésekből jából tudni lehet, hogy mi az álláspontjuk a jet tervről. Mind az angol, mind az amerikai mány *elismeri, hogy a szovjet javaslatnak nak konstruktiv elemei*", de végleges állásfogsuk előtt „több részletkérdésre további felvilátást" kívánnak. *Kairói hírmagyarázók ezt a vát negatívan értékelik.* Az *Al Ahram* az Egye Államok elleni vádként említi, hogy az amerik gyakorlatilag elutasították a szovjet kezdeyezést. Egy nappal *Nixon* beiktatása előtt a lap rűen szögezte le, hogy *a Johnson-kormány „az ok ellen irányuló lehető legsúlyosabb sértéssel a tevékenységét"*. Egyenlőre semmi sem utal hogy *változik-e az amerikai álláspont a n-kormányzat beiktatásával?*

után újra előtérbe került az 1967 novemberi rozat, figyelmet érdemel az EAK szóvivőjének ai kijelentése. Eszerint lehetséges, hogy „a nsági Tanács 1967 novemberi határozata, yet az EAK elfogadott, a jövőben nem lesz elható számára, *amennyiben a határozat végresa továbbra is késlekedik*". A szóvivő egyébüdvözölte a francia javaslatot.

ndezekkel ellentétes az izraeli hivatalos köállásfoglalása. *Dajan* hadügyminiszter egy tevős interjúban mereven elutasította, hogy Izkivonuljon a megszállt területekről. *Eban* külniniszter egy sajtókonferencián visszautasította ovjet béketervet, és kijelentette, hogy *Izrael hajlandó visszatérni az 1967. június 5. előtti rok mögé.*

sszein jordán király e kijelentésekre válaa, azt mondotta, hogy hazája kész ismét ba bocsátkozni Izraellel, ha nem ürítik ki at-Jordániát.

panonban a múlt hét végén alakított *Karamiány* tevékenységének első napján válságba kegyrészt a jobboldal nyomása miatt, másrészt , mert Karami a hadsereghez fűződő régi kapatai miatt, *nem tett ígéretet a bejrúti repülőtér i támadásban vétkes személyek nyilvános feségre vonására.* A válság azonban nem volt zú életű. A kivált miniszterek helyett Kacsütörtökön *újabb politikusokat vont be a nányba.*

A párizsi kerekasztal

int párizsi tudósítónk tollából lapunk más he beszámolunk, a francia fővárosban a VDK, a FF, az Egyesült Államok és a saigoni rezsim döttségének részvételével *megkezdődtek az éri tárgyalások a vietnami kérdés rendezéséről.* venhét napig folyt a vita a tárgyalóasztal foráról, végül olyan kompromisszum jött létre, ely — hanoi vélemények szerint — *„politikailag NFF nagy győzelmét jelenti"*. Az asztal kerek, mi elválasztó jel nincs rajta, a DNFF küldött tehát *e forma szerint is saját jogú, önálló ént tárgyal.* A konferencia ily módon egyértelen *négyes* tagozódású.

ír előreláthatóan igen hosszadalmas vitákra és lassú előrehaladásra lehet számítani — hia második világháború után az egyik legboultabb nemzetközi probléma szövevényes plexuma fekszik a tárgyalóasztalon —, a VDK viselőinek előzetes nyilatkozataiból tartózkodó mizmus olvasható ki. *„Az, hogy az Egyesült mok beleegyezett a tárgyalások megkezdésébe, ső soron annak a beismerése, hogy háborús kadjukban sokat vesztettek, ugyanakkor semmit értek el. Mi azt szeretnénk, ha az Egyesült amok új vezetői a realizmus e parányi csíráját erjesztenék a Vietnammal kapcsolatos jövőbeni itikájuk egészére"* — hangoztatta nyilatkozatán *Nguyen Thanh Le*, a VDK küldöttségének gja.

Az amerikai küldöttséget a Nixon által kinevett új vezetők — *Cabot Lodge* és *Laurence Walsh* irányítják. Cabot Lodge, aki korábban két alommal is nagykövet volt Saigonban, és szerepe t az amerikai agresszió fokozatos kiterjesztésén, most a tárgyalások előtt adott nyilatkozatán tagadta, hogy akár „héja", akár „galamb" volés egyértelműen „realistának" vallotta magát. tárgyalásokon tanúsított magatartása mutatja ajd meg, mit ér ez a kijelentése.

Az érdemi tárgyalások megkezdése előtti napokn Dél-Vietnam harcterein nem csökkentek a hárús cselekmények. A harcok súlypontja *a fő-*

A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa a héten Berlinben tartotta 22. ülésszakát. Képünk az ülésen részt vett magyar delegációt mutatja.

Rendőrroham San Franciscóban a tüntető fiatalok ellen. A felvonulók közül 380 személyt őrizetbe vettek. A UPI megjegyzi, hogy ilyen méretű tömeges letartóztatásra most először került sor San Francisco történetében.

Athénban újabb terrorperek zajlottak le, amelyeken súlyos börtönbüntetéseket szabtak ki a Hazafias Front elnevezésű ellenállási szervezet tagjai ellen. Képünkön: A vádlottak egy csoportja.

— Üdv a főnöknek! — A demokrata párti többségű kongresszus a háta mögé rejtett bunkóval köszönti a hivatalba lépő republikánus Nixont —, ahogy az International Herald Tribune karikaturistája látja.

város körül, a főváros
zött, valamint a Mek
Hírügynökségek a szal
tivitásáról és sikeres t
A saigoni rezsimben
harcok, amelyek legutóbb a biztonsági szolgálatban végrehajtott „tisztogatáshoz" vezettek. A többi között menesztették a saigoni rendőrfőnököt.

A csehszlovákiai események

A Jan Palach halála és temetése körül kialakult feszültség Csehszlovákiában elterelte a figyelmet azokról a nagy fontosságú állami aktusokról, amelyek az ország szövetségi átrendezésével függnek össze. Mindemellett a héten megtartották a Cseh Nemzeti Tanács és a Szlovák Nemzeti Tanács ülésszakát és *elfogadták a két kormány programnyilatkozatát.* A cseh kormány állást foglalt a demokratikus kormányzás olyan rendszere mellett, amely a *közvélemény bizalmának állandó megnyerését tűzi célul.* Nem ígéri — nem is ígérheti — valamennyi szociális és gazdasági probléma azonnali megoldását, de megállapítja, hogy lehetőség van a gazdasági reform folytatására és végrehajtására. A szlovák kormány programnyilatkozatának középpontjában *a múltból örökölt társadalmi problémák rendezése és a gazdasági felemelkedés áll.*

A Cseh Nemzeti Tanács fontos államépítési aktust hajtott végre azzal, hogy megválasztotta képviselőit a szövetségi parlament egyik kamarájába, a nemzetek gyűlésébe. A héten tartották meg alakulókongresszusukat a *cseh szakszervezetek* és megválasztották a központi tanácsot.

A héten történtekre azonban nem ezek az aktusok nyomták rá a bélyegüket, hanem az említett feszültség, amely igen súlyos veszélyeket rejt magában. Svoboda köztársasági elnök és más állami vezetők — a politikai helyzet kiéleződése láttán — az állampolgári fegyelem, a törvényes rend és a nyugalom megőrzésére szólították fel a lakosságot. A szövetségi kormány utasította a belügyminisztériumot és a hadsereg vezetőit, hogy *minden körülmények között biztosítsák az állam és a társadalom rendjét, legyenek készen a provokációk elhárítására.* A milícia pénteken Prágában nagygyűlést tartott és táviratban jelentette a CSKP Központi Bizottságának: „A népi milícia készen áll a szocializmus megvédésére." Szombaton a déli órákban kezdődött el a Jan Palach temetésére szervezett demonstráció.

A nyugati burzsoá sajtó magatartásában ez idő szerint is felismerhető az a *kettősség*, amelyet általában tanúsít a csehszlovákiai eseményekkel kapcsolatban. A burzsoá lapok egy része megpróbálja ugyan fenntartani a tárgyilagosság, a be nem avatkozási szándék *látszatát*, más része viszont mindjobban megfeledkezik az óvatosságról és *leplezetlen* támogatást és irányítást nyújt a reakció tevékenységéhez. A *New York Times* például „több ezer cseh és szlovák legyilkolásának" rémképeit idézte fel, a *londoni rádió* a reális gondolkodású csehszlovák vezetők ellen intézett támadást, a *Daily Telegraph* pedig arra inti a *NATO-országokat*, hogy „ne szorítkozzanak csupán a csehszlovákiai szocialistaellenes erők dicséretére és erkölcsi támogatására".

A 37. amerikai elnök

Vajon mi marad meg az utókor emlékezetében *Nixonnak*, az Amerikai Egyesült Államok 37. elnökének beiktatási ünnepségeiből? A ceremónia pontosan megfelelt a hagyományoknak, legfeljebb a szokatlan arányú biztonsági intézkedések jelentettek újdonságot.

Ám ez sem tudta megakadályozni, hogy miközben Nixon Bibliára tett kézzel az eskü formuláját mondta, *az utcán népes csoportok hangosan tüntettek Nixon és a vietnami háború ellen.*

Az új elnök *szűzbeszédét* világszerte nagy figyelem kísérte, ám feltűnően sok megfigyelőben csalódást keltett. Egy francia lap így summázta a beszédet: *akár a pápa is elmondhatta volna.* A *New York Times* szerint Nixon „a világközösség polgárait a béke keresésére szólította fel" és „félretette múltbeli harcos antikommunista kifejezéseit". Ugyanerről a párizsi *Figaro* úgy vélekedik, hogy „inkább prédikáció, mint beszéd". Általában hiányolják a beiktatási beszédből, hogy *közvetlenül egyetlen problémát sem nevezett meg, nem fejtette ki, hogyan akarja megvalósítani elképzeléseit, és csupán „jó szándékainak kinyilvánítására" szorítkozott.*

Ez arra ösztönözte a nagy világlapokat, hogy sürgessék az új elnök *világos állásfoglalását napjaink égető nemzetközi problémáiban*, elsősorban a vietnami háború befejezésében, a közel-keleti válság megszüntetésében, a fegyverkezés csökkentésében stb. Az angol liberális *Guardian* felszólította Nixont, „előítéletek nélkül vegye szemügyre a Szovjetunió új javaslatait" a világbéke érdekében, és halogatás nélkül kezdjenek szovjet—amerikai tárgyalásokat a rakétafegyverek korlátozásáról.

Nixon első tanácskozásait *külpolitikai* szakértőivel folytatta, de már a hét közepén értekezletet tartott az amerikai nagyvárosok helyzetéről, a munkanélküliségről, a néger gettókról. A *New York Times* ezzel összefüggésben ismét rámutatott, hogy *az Egyesült Államok 22 millió polgárának nyomora kiált megoldás után.*

C. T. B.

NÉPSZABADSÁG
Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1021

FERENCZY BÉNI

korunk egyik legnagyobb szobrásza 1890-ben született Szentendrén. Apja Ferenczy Károly, testvérei Ferenczy Noémi és Ferenczy Valér. Gyermekkora nagyrészét Nagybányán töltötte. Ifjúkorában Firenzében, Münchenben, Párizsban tanult. Először 1916-ban mutatkozott be nagyobb anyaggal az Ernst-Múzeumban. A Tanácsköztársaság bukása után Pozsonyba, majd Bécsbe emigrált. 1923–24 telén Berlinbe költözött, majd vissza Bécsbe, s 1929-ben Moszkvába indult. Négy évet töltött a Szovjetunióban. 1935-ben visszatért Bécsbe, s egy ideig fölváltа élt Bécsben és Budapesten. A felszabadulás Budapesten érte. Ferenczy Béni 1956 őszén súlyosan megbetegedett, jobboldala megbénult, elvesztette beszélőképességét. De erőit és munkakedvét nem tudta elvenni a betegség. Azóta is sugárzó hittel és rendületlen erővel dolgozik bal kezével: rajzol, fest, mintáz. Monumentális gyűjteményes kiállítása 1959-ben volt a Nemzeti Szalonban. Műveinek (írásainak és képeinek) gyűjteménye 1961-ben jelent meg a Magvető Kiadónál. A nagy művész megrendítő küzdelme az anyaggal és ma is győztes művészete halhatatlan példája és tanulsága művészeinknek és ifjúságunknak.

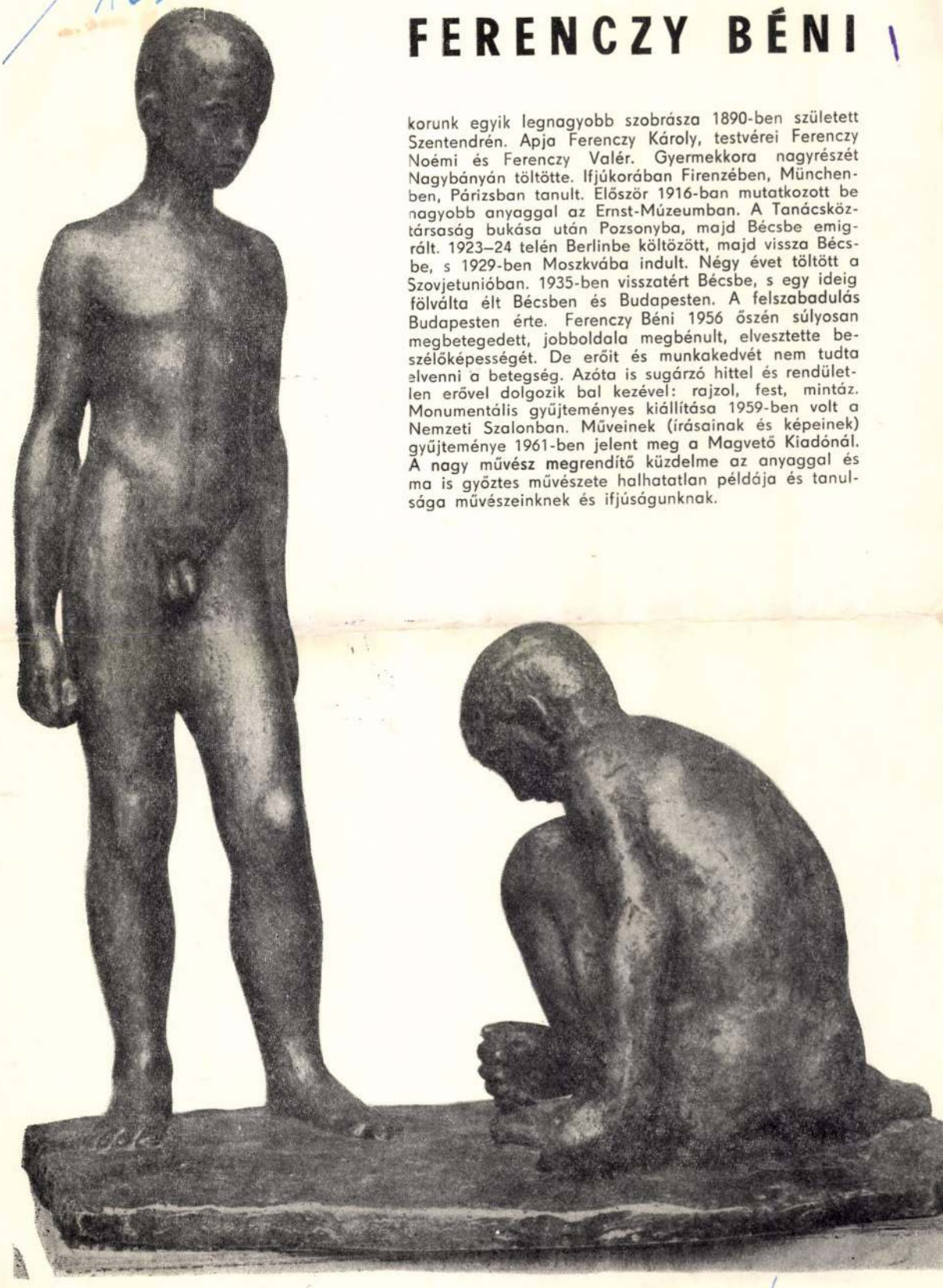

A FÉNYKÉPFELVÉTELEKET PETRÁS ISTVÁN KÉSZÍTETTE

„ŐRÁ SEM A ROMANTIKA, SEM A NATURALIZMUS NEM HATOTTAK, MERT AZ Ő VILÁGA A TAPINTHATÓ VILÁG, MELYET KÉT KEZÉVEL, SAJÁT TESTÉNEK MOZGÁSI TÖRVÉNYEI SZERINT VÉGIGTAPINT. EZ AZ IGAZÁN LÉNYEGILEG SZOBRÁSZI, EZ A TAPINTÁS ÉS TAPINTHATÓSÁG ALKOTJA MÜVEINEK AZT AZ ÉRZÉKI EGYSZERŰSÉGÉT ÉS VÉGLEGESSÉGÉT, MELYEN A LEGKISEBBET SEM LEHET VÁLTOZTATNI, S MŰVEI ÚGY NŐTTEK, MINT A TERMÉSZET ALKOTÁSAI."

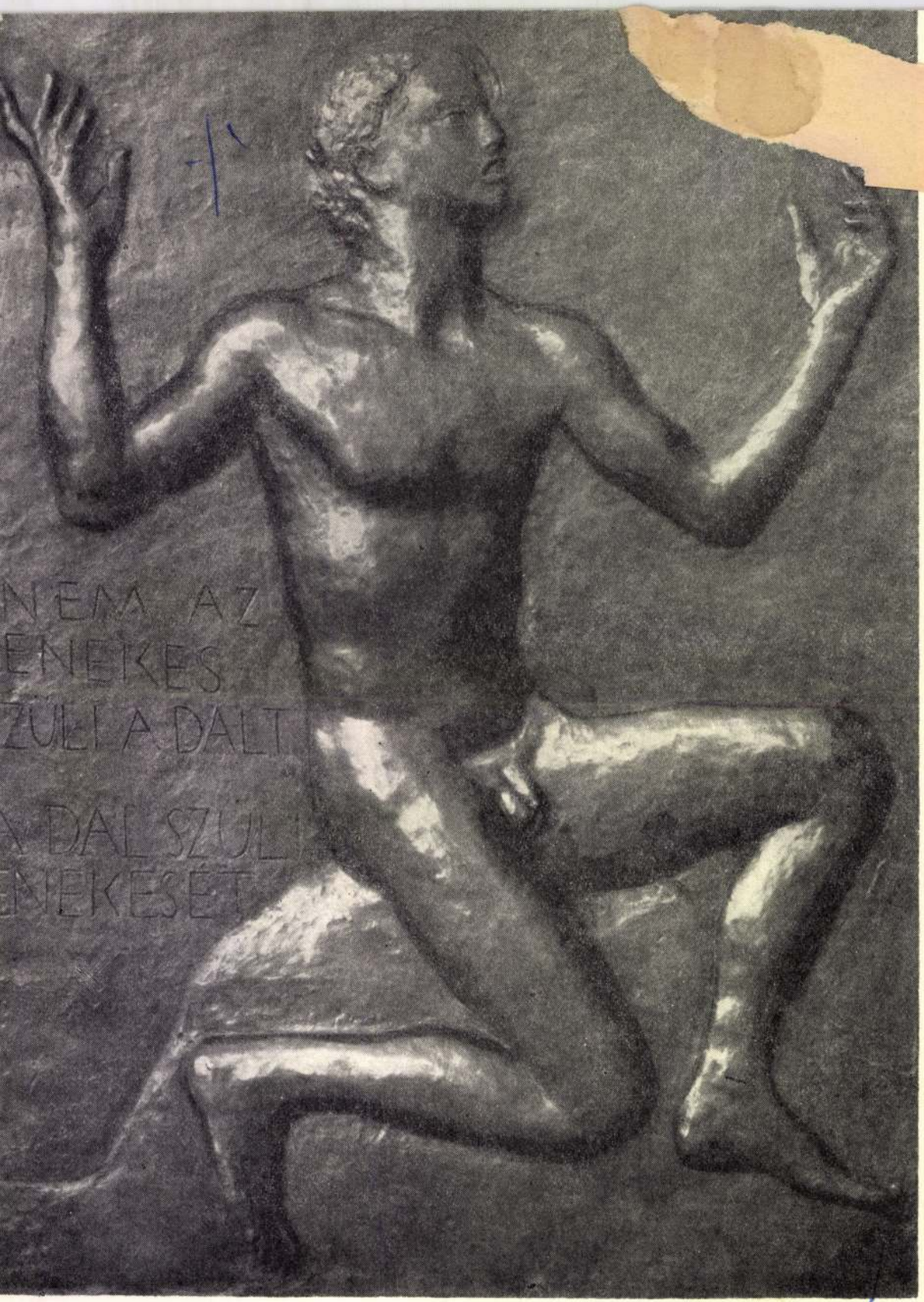
NEM A AZ
ENEKES
ZÜLI A DALT
A DAL SZÜL
ENEKESET

FERENCZY BÉNI

Képzőművészet

Megjegyzések a biennáléról

Művészeti életünkben ismét helyére tevődött valami ezzel a kiállítással, méghozzá „állami szinten". Az *I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé* megrendezése ugyanis azt jelenti, hogy ma, és ezentúl rendszeresen, módunkban áll közvetlenül tájékozódni az egyetemes szobrászati, s ezen keresztül tulajdonképpen a mai képzőművészeti törekvések egészének alakulásáról, nincs és nem lesz szükség a rejtett, a különböző ürügyek formájában történő bemutatásra, elmarad tehát a szokásos sznob hírverés, a sznob büszkeség, hogy lám, a konzervatív és vak művészetpolitika ellenére sikerült valami izgalmasat, modernet bemutatni és megismerni. Másrészt a jövőben talán sikerül majd leszokni arról a régi és rossz gyakorlatról, hogy a különböző külföldi bemutatókra olyan műveket küldünk, amitől a hazai közönséget igyekszünk megóvni, azaz módunkban lesz majd itthon is ismereteket szerezni az exportra alkotott művekről. Mindezen túlmenően remélhetőleg azt is várni lehet, hogy a rendezés vonatkozásában valami egészséges visszahatás lesz majd tapasztalható a hazai országos tárlatok zsákutcába jutott gyakorlatát illetően, s ha nem is láthatunk mindig mindenkitől valamit (eddig mintha minden alkalommal az utolsót rendezték volna, amiből senki ki nem maradhat!), de amit láthatunk, az érdemes lesz a kiállításra, s a néző nem fog szédülni a művek hatalmas mennyiségétől. Teljesen helyénvaló ugyanis az az általános vélemény, hogy a Biennálét *jól szervezték, jól rendezték:* az anyag áttekinthető, a bemutatás korrekt. A magyar rész mások által is szóvátett, kissé túlzott megnövelése viszont már csak azért sem teljesen helyénvaló, mivel félő, hogy kétévenként nem akad majd mindig ennyi nemzetközi szereplésre, sőt díjazásra méltó mű (feltéve persze ha nem akarjuk rendszeresen ugyanazokat a művészeket szerepeltetni).

Ennyi előrebocsátott reménykedés után néhány konkrétum: huszonhat résztvevő ország, százkilenc művész, általában öt-öt alkotással. Tekintélyes szám minden tekintetben. A hasonló bemutatókon többnyire szokásos visszatekintő anyagot a négy esztendeje elhunyt *Ferenczy Béni* műveiből állították össze. Ez a jelenlegi kiállításnak, s egyben az egész Biennálénak a nyitánya. Szép, ünnepélyes, méltó az eseményhez. Tekinthetjük-e példaadó programnak is? Sok vonatkozásban bizonyára. Ferenczy Béni életműve a szobrászat mibenlétének *klasszikus* felfogásán alapszik. Ihletője mindenekelőtt az emberi test és az emberi szellem. Testi-lelki harmóniát sugárzó nőalakjai, félszeg mozdulatú fiú szobrai, a portrékból áradó értelem és etika mélyen rezonálnak a szemlélőben. Érmeinek gazdag sorozata az emberi nagyság hirdetője, a szellem óriásainak apotheozisa. Akvarelljein a színek csodálatos összhangja a természet szépségének imádatáról vall. És mindez milyen műgonddal, a mesterség milyen ismeretével és tiszteletével fogalmazódott meg! Tudjuk, hogy az emberi test és szellem, a környező természet mellett (a szobrász életének egy szakaszától eltekintve) ebben az életműben kevés figyelem fordul a környező társadalmi valóságra, vagy még pontosabban: éppen annak ismeretében és megváltoztatásáért folytatott mindenféle küzdelem

Ján Kulich: Polomka

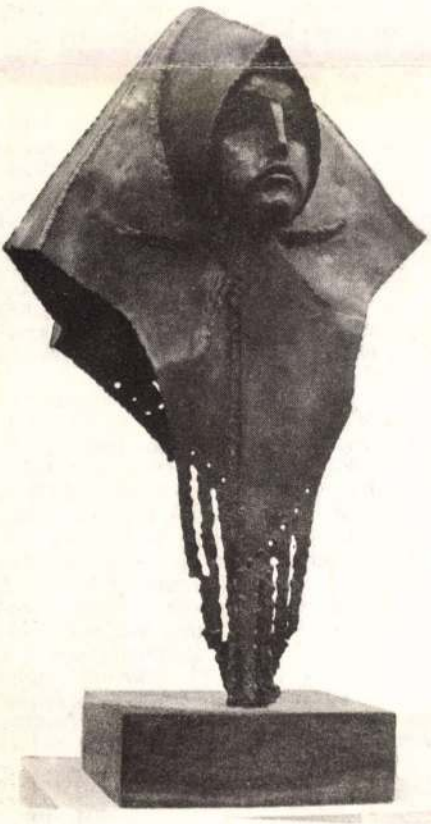

Szun Jat-szen, Lomonoszov, Petőfi, Csokonai és Gorkij életrajzi regényeivel ajándékozta meg olvasóit. S nem csak a fiatalokat. Az ilyen típusú népszerűismeretterjesztő műveknek — tanúk rá a könyvtárosok — a hatóköre sokkal szélesebb.

E sorozatban látott napvilágot József Attila életrajza, *„Szólj költemény"* címmel, *Fodor András*, a neves költő és műfordító tollából. Ha e filológiai alaposságú, de szubjektív szenvedélytől ízző mű sikerének titkát kutatjuk, figyelembe kell vennünk, hogy itt többről van szó, mint hogy költő szól értőn egy másik költőről. Fodor András annak a költőnemzedéknek a tagja, melynek indulásakor József Attila volt a költői eszményképe, amely a Horthy-korszak végén, szellemi dugáruként pad alatt kézről-kézre adta József Attila verseit, hogy belőle tanulja a hivatás erkölcsi és mesterségbeli normáit. S amikor a mai fiatalokhoz szól róla, ugyanez az elemi felfedező és mindig újra felfedező szenvedély, az egykori fiatalos rajongás vezeti a tollát. Talán épp ezzel éri majd el, hogy a fiatal olvasó József Attilában ne a kötelező irodalom néha ügyetlenül agyonmagyarázott költőjét lássa. Fontos, hogy nagy nemzeti klaszszikusainkat élővé változtassuk. (A soron következő nagy lehetőséget éppen a Petőfi jubileum ígéri.)

Fodor műve egyszerre éleszti *érzelmi és politikai* síkon József Attilát, s benne láttatni tudja a proletár, a nemzeti és az egyetemes költői géniuszt. Esztétikai és politikai szempontból egyaránt kiválóan mutatja be a költő életét és művészetét. Képes érzékeltetni a költő tragikus nagyságát, megrendít, mert nem deklarálja, hanem ábrázolja József Attila küzdelmeit. Jó értelemben didaktikus (nem lóg ki a pedagógiai „lóláb"), tudja, hogy legjobb magyarázó eszközei a József Attila verssorok. A tudományos József Attila életrajzoknak szükségük van minden részletre, egy ilyen típusú műnek csak a lényegesre. S Fodornak van arányérzéke, ellentétben az emlékirat-irodalommal, pl. sem József Attila anyagi bajait, sem betegségét nem méretezi túl. Vezérfonala József Attila költészete, élete szakaszait is verseinek címeivel jelöli. Szerény terjedelme ellenére, minden jelentős életrajzi momentum benne van, csupán a zárófejezet vált némileg elnagyolttá.

Figyelembe vette a szerző azt is, hogy a mai ifjúság elég sokat tud versekről, hogy a modern költészet szinte „felnevelte" József Attilához. Csak éppen figyelmezteti őket, hogy József Attila: „Máig is a legmodernebb költőnk." És ezt olyan csodálatos verselemzéseknek egész sorával bizonyítja, melyek felejtetni tudnak minden talán jó szándékú, de sikerületlen elemzést és a körülmények szabta tantervi korlátokat. Kivételes költői érzékenységgel és természetes szakmai biztonsággal bányássza ki a versek tömegéből azokat a szívszorító sorokat, amelyekhez a versolvasó majd mindig visszatér, megidézi „a hasonlatok áramütésszerű varázslatát".

József Attila emberi-művészi hitelét egy ragyogóan megkomponált, a versek biztos tartóoszlopaira alapozott *életrajzon* keresztül teremti meg. Végül is mi az a többlet, amit az ifjúság ebből a műből kap? Mert Fodor nem csak azt ábrázolja, hogy József Attila milyen nagy költő volt. Többet ad, *emberi eszményt teremt.* S hogy erre milyen nagy szüksége van a fiatalságnak, arra választ adnak a példaképekről történt felmérések sokszor lehangoló eredményei.

Mit sugároz a szerző által megalkotott József Attila-i embereszmény? Hogy csak a legfontosabbakról szóljunk: szocialista elkötelezettséget, távlatot, hazafiságot, nemes humánumot, az érzelmek vállalásának bátorítását. Visszaállítja az egyéni erőfeszítések, a *küzdelem becsületét*, a művelődését, az olvasását. Mert József Attilának egyéb eszköze sem volt, szegény és árva, „hátrányos helyzetű" zseni volt. (Más kérdés, hogy ezzel élete végéig visszaéltek a „konszolidáltak.")

Egy ilyen típusú életrajz arra is kötelezi íróját, hogy kor- és társadalomrajzot adjon. Korrajzot nem a történelemkönyvek néha papirosízű, olykor szükségszerűen absztrahált stílusában ír a szerző, a munkások és szegényparasztok életét, ahonnan a költő sorsa eredt, nem elvontan ábrázolja, az illusztrátor ismét csak József Attila, az ő költői magasságokban is megkapó konkrétsága és a kapcsolatok lényegét feltáró metsző logikája.

Van egy ismert mondás: a gyermekeknek ugyanúgy kell írni, mint a felnőtteknek — csak jobban. Ezért, amikor Fodor András az ifjúságnak szánt életrajzi regényt írt József Attiláról, egyáltalán nem könnyű feladatra vállalkozott. A felelőssége talán még nagyobb. Természetesen, *nem egyetlen könyvön* múlik, hogy a most felnövekvő generációk milyen nyílt szívvel és fogékony értelemmel fordulnak majd József Attila felé, de egyetlen könyv is nagyon sokat jelenthet, tanárnak, diáknak egyaránt. S ez a szépszavú, őszintén átélt alkotás, mely Fodor András művészi fejlődésének is jelentős dokumentuma, ilyen könyv.

(Móra Könyvkiadó, 1971.)

Gáliczky Éva

hiábavalóságát vallva fordult Ferenczy afelé, amit öröknek és rajongásra méltónak talált, mégis, gazdag és termékenyítő lírájú életműve nemes hagyomány, mely sok vonatkozásban példa és mérce lehet.

Valamilyen mércére pedig feltétlenül szükség van az ilyen szélsőséges törekvéseket összefoglaló bemutatón, hiszen a kiállított tárgyak egy részét, ha nem itt szerepelnének, senkinek sem jutna eszébe a szobrászat körébe sorolni, de még a műalkotások sorába sem (például az osztrák Oberhuber papírra ragasztott pirított kenyerét vagy egy doboz sarkában egymásra rakott borítékjait). Tudvalevő persze, hogy a *szobrászat sok évezredes fogalmát* kikezdték, ha úgy tetszik *kitágították századunk sokirányú kísérletei*, új anyagai. Már régóta nem csupán az emberi testről való képzetek, nem is a különböző szerves természeti alakzatok tömör formákkal történő megfogalmazását tekintik szobornak, állítják ki szobor címén, hanem úgyszólván mindent, amit bármiféle képzelet egyáltalán kitalálni képes. Hogy a beküldőknek a rendező ország iránti tiszteletéből, praktikus meggondolásából fakadt-e, vagy egy általános lehiggadás eredménye, tény, hogy a biennálén *nem a szélsőségek vannak túlsúlyban*, s az egészre inkább, műfaji és tartalmi értelemben egyaránt bizonyos komolyság jellemző. Vitatható mű persze bőven akad, de a különböző törekvések, kísérletek méltánylása csak kevéstől tagadható meg.

Ha nem is a Ferenczy-féle klasszikus felfogás értelmében, de a *figurális plasztikát* sokan művelik. Teljesen nyilvánvaló, hogy ez a fajta művészet korántsem ért lehetőségei végére, s igen valószínű, hogy a mértani, építészeti alakzatok, a különböző mechanikai konstrukciók ezt teljesen kiszorítani sohasem lesznek képesek. A lehetőségek ezen belül is szinte végtelenül sokfélék. A természethű mintázástól a szélsőséges stilizálásig, az expresszív torzításig, a kubista — konstruktivista felépítésig igen széles skálán tudnak közölni valamit az emberről, egyben anyagról, formai szépségekről, arányokról. A nagyobbrészt figurális magyar anyag önmagában is tanulságos vizsgálódásra nyújt alkalmat.

Pátzay, aki azt vallja, hogy a művészetet nem kitalálni, hanem folytatni kell, szinte doktrinér módon szemlélteti most a műfajról alkotott nézeteit, s ezek szerint a kisplasztika nem portré és nem érem, hanem teljes emberi alakot ábrázoló, kézbevehető, lehetőleg nemes anyagból készült kisméretű szobor. *Somogyi* vázlatosabb megmunkálású, stilizált, expresszíven megnyújtott figurái, melyeken a medencét, melleket, genitáliákat a termékenység, az alapvető emberi ösztönök és rendeltetés szimbólumaiként hangsúlyozza, lényegében ugyancsak megfelelnek ezeknek a műfaji feltételeknek, hasonlóan a közelmúltban elhunyt *Tar István* szobraihoz, amelyek az oldott felületkezelés ellenére kicsit merevek maradnak. Ez alól csak a nagyszerű, lendületes fogalmazású, dekoratív és kifejező Tisza kivétel.

A sokszor terhesnek és avultnak érzett műfaji korlátok tágítása persze korántsem hiba, különösen ha a tartalmi gazdagítás, a kifejezőerő fokozása a cél. *Vigh Tamás, Varga Imre, Schaár Erzsébet, Marosán László, Lesenyei Márta* törekvései pedig éppen ezért becsülendők. *Vigh* szellemes megoldású, a tartalmas humort sem nélkülöző Alföld népe c. kompozíciója, az Angyal vagy a Démétér a modern és ősi szobrászat sokféle hagyományát-eredményét ötvözi egységbe. A Föld leánya c. szilánkszobrát szinte lermontovi-zichyi romantika fűti. *Varga Imre* munkái sem nélkülözik a hatni képes fűtöttséget. Szán-

Varga Imre: Derkovits

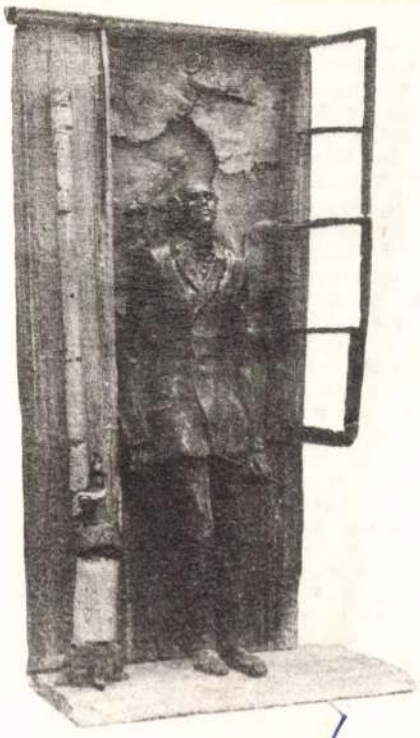

tása szinte eszköztelenül képes érzéseket, gondolatokat támasztani, Derkovits pedig — mint az elmúlt évi Miskolci Tárlat kapcsán már említettük — a legmegrázóbb, legtartalmasabb szobrászi felidézése a proletárművészet egyetemes rangú óriásának, annak ellenére, hogy a háttér — melyet azóta mintha továbbfejlesztett volna — most megoldatlannak tűnik.

A legegységesebb, leghatásosabb együttes *Kiss Nagy Andrásé*. Robusztus erejű, darabos, de csillogó sárgaréz anyaga folytán mégis könnyed és világító szobrai, nagy egyszerűségű érmei eddigi szobrászi fejlődésének betetőzését jelentik. Pilárja a természetes irodalmi asszociációk nélkül is szinte fenséges nőalak képzetét kelti a nézőben, de a Hemingway teremtette figurára emlékezve megérezzük benne a forradalmár elszántságát, erejét, áldozatkészségét is.

Kiállító művészeink közül csak *Segesdi György* az, aki teljes mértékben szakított a szobrászat fentebbi értelmezésével. Munkáinak nincs köze az emberi alakhoz, természeti formációkhoz. Acélból, plexiből készült, mértani, geometriai idomokból konstruált szerkezetek ezek, melyek változó szín, fény, formavariációkkal keltenek hatást. A művész szándéka nem lebecsülendő. Jól tudjuk — hiszen nem új dologról van szó, s ezen a kiállításon más szép példák is akadnak —, hogy megfelelő helyen alkalmazva az ilyenféle, természetesen nagyobb méretben kivitelezett konstrukcióknak *környezet élénkítő*, szemet gyönyörködtető funkciójuk lehet. De hosszú távon vajon kielégíti-e majd ez magát a szobrászt?

Említésre érdemes tény, hogy *politikai* tartalmú, a világban zajló eseményekre közvetlenül reagáló műveket csupán a nyugatnémet, a görög, a kanadai és az olasz anyagban találunk (ha *Minguzzi* Gagarin emlékére készült művét is ide számítjuk). A nyugatnémet *Brodwolf* majdnem olyan szinten műveli ezt, mint az utóbbi évek nagy agitatív erejű színpadi művei, szellemében azokhoz hasonló, sőt kompozíciói formailag is rokoníthatók azok megjelenítésével. Megdöbbentően életszerűek a tubusból készült figurák, szellemes és igen kifejező a rendezés, a beállítás. A kanadai szobrok közül a belga származású *Braitstein* modern inkvizíciós jelenetét, a Vallatást (Kérdezés címen mutatták be!) emelhetjük ki, és persze a Kritikust, amiből kétségtelenül megállapítható, hogy a kritikus bizony nagyon csúnya bogár.

Kontha Sándor

Lendvai Kamilló Lenin-oratóriuma

Gyakran kíséri gyanakvás a megrendelésre, külső ösztönzésre születő politizáló műalkotást, hiszen eleven emlék még az a gyakorlat, hogy a mecénás nemcsak azt körvonalazta meglehetős pontossággal: mit kíván a művésztől, hanem azt is, hogy a kívánt hatást milyen úton, milyen eszközök felhasználásával érje el. E gyanú eloszlatására nemcsak a zenetörténetből idézhetnénk fel olyan példákat, amelyek meggyőzően tanúsítják, hogy a meghatározott célú megrendelés nyomán jelentős művek születtek; napjaink magyar zenetörténete is azt a tanulságot kínálja, hogy a nagy történelmi évfordulók, a munkásmozgalom nevezetes dátumainak megünneplésére rendelt zeneművek között szép számmal akad jelentékeny alkotás.

Lényegében változott meg ugyanis a zeneszerzői megbízatások tartalma, jellege. A legfontosabb: *az alkotó iránti bizalom*. A zenemű állami vagy társadalmi mecénása készséggel elhiszi, hogy a zeneszerző szorgos bábáskodása nélkül is hajlandó és képes a művészi általánosítás megfelelő áttételeivel kifejezni valamely eszmét, amely netán nagyobb hangsúlyt kap egy évfordulón, de időszerű az ünnepi alkalom nélkül is. Elhiszi, hogy az alkotó fel tudja oldani plakát és táblakép, agitka és lírai költemény, tömegdal és oratórium látszólagos és tartalmilag semmiképp nem végzetszerű ellentétét, *ha meggyőződését igazi tehetség fűti.*

Lendvay Kamilló Urbán Gyula versére alkotott oratóriuma, az *Orogenesis* a Lenin-centenáriumra s a Magyar Rádió megrendelésére készült, mégpedig hihetetlenül rövid idő, mindössze két hónap leforgása alatt. Ennyi idő persze bőségesen elegendő ahhoz, hogy a forradalmár alakját jelszószerűen, mintegy előregyártott elemekkel „ábrázoló" sok ezer zenemű egy újabbal gyarapodjék. Csakhogy Lendvay és Urbán éppenséggel nem arra szövetkezett, hogy felszínes zenei plakátot, jelszót készítsen. Társulásuk eredménye *nagyértékű* műalkotás.

Abból kiindulva, hogy a zeneművészetre specifikusan érvényesek a lukácsi meghatározatlan tárgyiasság törvényei — akár tudatosan, akár ösztönösen jártak el így —, nem Iljics szemé-

BILDHAUER BÉNI FERENCZY IM KREISE SEINER ZEITGENOSSEN

FERENCZY BÉNI

FERENCZY BÉNI

UNGARISCHE KUNSTAUSSTELLUNG

BILDHAUER

BÉNI FERENCZY

IM KREISE SEINER ZEITGENOSSEN

KÜNSTLERHAUS, WIEN 1963

Auswahl der Objekte und
Anordnung der Ausstellung:

ISTVÁN GENTHON

AUF DEM TITELBLATT: DIE FRAU DES KÜNSTLERS. 1936.

BÉNI FERENCZY

Károly Ferenczy, einer der bedeutendsten ungarischen Maler um die Jahrhundertwende, liess sich 1889 in der kleinen Stadt Szentendre an der Donau (bei Budapest) nieder. Dieser Umstand ist in den Geburtsurkunden zweier ungarischer Künstler von hohem Rang dokumentarisch festgehalten: Hier erblickten 1890 das zweite und dritte Kind des Malers, das Zwillingspaar Noémi und Béni, das Licht der Welt.

Szentendre hinterliess in den Erinnerungsbildern der Kinder kaum eine Spur. Sie waren Sechsjährige, als der Vater seinen Wohnsitz nach Nagybánya verlegte. Es war die herrliche Landschaft um Nagybánya, die Béni in enge und vertraute Beziehung zur Natur brachte, zu den stattlichen Wäldern, den sonnebeschienenen, blumigen Wiesen. Der Bildhauer fand hier zwar keine Motive, wohl aber der Aquarellist.

Béni war kein Wunderkind. Er lernte in der Malschule von Nagybánya; hier schuf er 1907 seine Erstlingswerke, zwei Medaillen. Die erste zeigt ihn an dem Problem der Verkürzung interessiert, die zweite vom Jugendstil angezogen. 1910 erlernte er in München die Technik der Holzschnitzerei, eine Fertigkeit, der er später viel zu verdanken hatte. Mit solidem Können ausgerüstet, trat er zwei Jahre später in Paris in die Privatschule des Russen Archipenko ein. Archipenko setzte damals aus Röhrenformen seine weiblichen Akte zusammen und tadelte seinen Schüler Béni Ferenczy, weil er sich von dem Kubismus nicht lossagen konnte, über den, nach Ansicht des Meisters, die Zeit hinweggegangen war. In Wirklichkeit stand der junge Künstler damals im Banne der antiken Skulptur, und seine erste bemerkenswerte Kleinplastik, der Drachentöter St. Georg, zeigt den Einfluss der archaischen griechischen und der etruskischen kleinen Bronzen.

In der Kunst des 20. Jahrhunderts gibt es Beispile für alles. Es gibt Künstler, die am Ende eines reichen Lebenswerkes zum Neuklassizismus gelangen, andere wiederum, wie eben Béni Ferenczy, treten von hier aus ihren Weg an. Das vortreffliche Bronzeporträt seiner Schwester Noémi (1917) mit den reichen und sensiblen Oberflächenformen weist daraufhin, dass der Künstler in Paris nicht nur von der neuartigen Kunst Archipenkos, sondern auch von Rodins impressionistischer Art des Modelierens beeindruckt wurde.

Als 1919 die Räterepublik ausgerufen wurde, lebte Béni Ferenczy in Nagybánya, und nach ihrem Zusammenbruch musste er fliehen.

Körperlich herabgekommen kam er in Pressburg an, und mit Mühe gelang es ihm, 1921 von hier nach Wien zu gelangen.

Langsam machte er sich wieder an die Arbeit. Wien schwärmte damals nicht für die moderne Kunst. Ausser von einer kleinen Gruppe Kunstverständiger wurden die Arbeiten Kokoschkas und des jung verstorbenen Egon Schiele ebensowenig beachtet wie die Musik Schönbergs, Alban Bergs und Weberns oder die Prosa Robert Musils.

Béni Ferenczys erste Freunde waren Leute vom Museum. János Wilde hatte damals schon seinen Arbeitsplatz von Budapest nach Wien verlegt; ferner gehörten zu seinem Kreis Karl M. Svoboda, Otto Benesch und Ernst von Garger. Das Grabmal für Egon Schiele, das heute noch auf dem Friedhof von Sankt Veit steht, ist ein Werk Ferenczys, und von ihm stammt eine Medaille des siebzigjährigen Julius von Schlosser. Mit Hingabe zeichnete er die gotischen Bildwerke des Stephansdoms und entwarf für eine Versuchsbühne die Bühnenbilder zu einem satirischen Stück Grabbes. Zwölf Jahre lebte Ferenczy in Wien, hier heiratete er, und hier wurden ihm zwei Kinder geboren. Während dieser Zeit wandte sich sein Stil unabwendbar dem Kubismus zu. Er zerlegte den menschlichen Körper in geometrische Figuren und diese in abgegrenzte Flächen. Zumeist machte er seine Statuen und Gruppen aus Holz.

Im Winter 1923-24 übersiedelte er nach Berlin, wo der für das Neue stets begeisterte, stets erregte Herwart Walden Ferenczys

Kleinplastiken in den Ausstellungsräumen des „Sturms" mit gutem Erfolg ausstellte. Ferenczy fühlte sich in der nervösen, gärenden Atmosphäre der Weimarer Republik nicht wohl, er sehnte sich zurück nach Wien, übersiedelte dann in die Sowjetunion und lebte hier von 1932 bis 1935.

Zu diesem Schritt veranlasste ihn — wie er selbst berichtet — der neue Lebensrhythmus, dem er sich hingeben wollte. In der Sowjetunion entschloß er sich, eine Folge von Künstlermedaillen zu schaffen und führte den Plan zum Teil auch aus. Hier entstanden vier Medaillen von den fortschrittlichen, zukunftweisenden Künstlern Daumier, Goya, Michelangelo und Poussin. Bei diesen Medaillen, von denen er in der Folge zehn Stück schuf, befolgte er das Prinzip, auf der Vorderseite das Porträt des Künstlers anzubringen, auf der Rückseite aber eine Komposition des Meisters oder einen Teil davon zu transponieren. Die Medaille erhielt also die Inspiration jeweils von einem grossen Künstler etwa in dem Sinne wie sie die Variationen von Brahms oder Liszt von einem Thema Haydns oder Paganinis empfingen. Die Künstlermedaillen wurden in Ungarn bald sehr volkstümlich, und es entstanden zu Dutzenden ähnliche, von Schöpfungen der Kunst angeregte und deshalb zumeist sekundäre Erzeugnisse.

In der Sowjetunion schloss Ferenczy zum zweitenmal die Ehe und fand in seiner strahlend schönen Frau Lebensgefährtin, Modell und Muse. Von ihr malte er die grossartigen Aktaquarelle, die in den Formen an Michelangelo, in der zarten Färbung an Cézanne erin-

nerten. Diese zumeist noch in der Sowjetunion entstandenen Bilder fielen leider im zweiten Weltkrieg einem Brand zum Opfer.

Nach vier Jahren in der Sowjetunion ging Ferenczy nach Wien zurück, und hier entstand 1935 seine Bronzestatue *Frau mit erhobenen Armen*. Die vollen, reifen Formen des Frauenkörpers, die zuerst auf den Aquarellen in der Sowjetunion in Erscheinung traten, übertrug er jetzt in die Plastik. Aus derselben Zeit stammt das *Steigende Pferd* (1936), seine einzige, leidenschaftlich dynamische Tierskulptur.

Die Porträtbüste *Die Frau des Künstlers* (1936) ist eine der wichtigsten Stationen seiner Künstlerlaufbahn. Die Kunstgeschichte lehrte lange, die impressionistische Bildhauerei habe ihre Figuren falsch oder flüchtig aufgebaut, weil sie nur auf die Beabreitung der Oberfläche bedacht war. Der als Gegenwirkung entstandene aufbauende Stil in der Plastik, den man in erster Linie mit dem Namen Maillol in Verbindung zu bringen pflegt, räumte der Komposition, der Statik wieder ihre Rechte ein und kümmerte sich weniger um die Epidermis der Skulptur. Im grossen und ganzen trifft das eine wie das andere zu. Es wurde indessen nur wenig darüber gesprochen, dass sich grosse Künstler fanden, die die beiden, dem Anschein nach gegensätzlichen Tendenzen aufeinander abzustimmen vermochten, die ebensoviel Sorgfalt auf die statische Kompositon wie auf die vibrierende Oberfläche verwendeten. Zu diesen Bildhauern gehören der Franzose Despiau, der Deutsche Kolbe und nicht zuletzt Béni Ferenczy.

Die gewaltige Frauengestalt der *Atalanta* (1937), die sich mit eingedrückten Knien vorbeugende, mit den Armen den Boden beinahe berührende Figur zeigt diese zweifache Tendenz am deutlichsten. Es ist die symbolische Urfrau mit schwellenden und dennoch harten Formen, in eine Kugelform eingeengt. Das üppig Lebensvolle wird von innerer Wärme durchglüht, und die Skulptur wirkt monumental, obgleich sie nur fünfunddreissig Zentimeter hoch ist.

Akten und Bildnisbüsten wechseln einander ab. Das *Medaillen-Selbstbildnis* (1939) zeigt den Künstler en face mit virtuos behandelter Verkürzung. Die *Schreitende* (1939), eine von den gewichtigen Aktfiguren, strahlt, von welcher Seite man sie auch betrachtet, gesunde Sinnlichkeit, eine fast heidnische Liebe zum Leben aus und ist eine der schönsten. Die reichen Formen und die sensible, spielerische Oberfläche sind auch hier in eine unvergessliche Einheit verschmolzen. Der Kopf der namhaften französischen Schriftstellerin Louise de Vilmorin (1941) gehört zu den Hauptwerken Ferenczys. Hier löst sich der Künstler eigentümlicher Weise von der Natur fast los; er deutet mehr an, als er modelliert, und der fragil gebaute, edle Kopf mit Perlenschnur am Hals spricht uns in seiner verblüffenden Lebenswahrheit mit verhaltenem Pathos an. Die *Bauernvenus* aus demselben Jahr ist die Verkörperung von Jugend, Heiterkeit und Lebenslust.

Während der Belagerung von Budapest 1944-45 erlitt das von Kunstwerken überladene Atelier des Künstlers schwere Schäden. Vieles ist völlig zugrunde gegangen, Gipsfiguren und Aquarelle

grossen Formats sind verbrannt, sogar Bronzen geschmolzen. Unter anderem sind die in grossem Masstab ausgeführten Reliefskizzen zum Grabmal für Károly Ferenczy vernichtet worden. Aber der Künstler nahm die Arbeit mit Eifer wieder auf. Schon im Jahr der Befreiung fand sich Gelegenheit, eine kleinere Sammlung seiner Werke dem Publikum zu zeigen. Seitdem hat die Nationalgalerie ihren Bestand an ausgewählten Werken Ferenczys noch vergrössert. Im folgenden Jahrzehnt ist die Kunst Ferenczys noch reicher und innerlicher geworden. Ein Beispiel dafür sind die *Spielenden Knaben* (1947), eine Skulptur, die nicht nur durch ihre neuartige Komposition, sondern auch durch die transponierende Kraft gefangennimmt, indem sie wirklichen, lebendigen Raum in einen abstrakten umgestaltet. Wir meinen den ziemlich grossen Zwischenraum, der die beiden Jungen trennt und sich mit seinem Gewicht doch nicht zwischen sie drängt, sondern zu einem Teil des vom Bildhauer konzipierten Ganzen wird.

Zwei monumentale Schöpfungen des Künstlers traten aus dem intimen Raum heraus und stehen in der freien Natur. Die eine ist sein *Petőfi* (1948), die in der Stadt Gyula aufgestellt wurde; die andere ist *Der sitzende Frauenakt* (1956), eine Bronzefigur, die in Buda, im einstigen Horváth-Garten steht. Der *Petőfi* mit fiebrigem, düsterem Gesicht versucht nicht, den Dichter zu idealisieren, sondern zeigt den Jüngling, der bereit ist, für die Freiheit sein Leben hinzugeben. Der monumentale *Sitzende Akt* ist eine lebensvolle Figur, die mit ihren vollen Formen die Kraft und Schönheit der Jugend feiert.

Es gibt wenig Bildhauer, in deren Schaffen Zeichnung und Aquarell eine so grosse und anziehende Rolle spielen wie bei Béni Ferenczy. Seine Blätter sind nur zum Teil Studien zu Statuen und Reliefs, zum grösseren Teil sind sie Schöpfungen an sich. Unter seinen frühen Zeichnungen waren die Landschaften und Veduten zahlreich. Wie bereits erwähnt, zeichnete er eine ganze Reihe von den gotischen Bildwerken des Wiener Stephansdoms. Wir kennen keine einzige dieser Zeichnungen, sie sind wie die in Moskau gemalten monumentalen Akte dem Feuer zum Opfer gefallen. Und trotz alldem ist, was übrigblieb, was wir kennen, ein beispielloses Oeuvre. Die mit sparsamen Mitteln zu strahlendem Leben erweckten Frauenakte zeigen sanfte, zärtlich wie mit einem Blütenblatt gestreichelte Formen. Es ist eine warme, lebensvolle und intime Welt, die die Schönheiten des Lebens aus der Nähe betrachtet und eine innige Freude an ihnen empfindet. Zweifellos vertreten Ferenczys Zeichnungen ein erinnerungswürdiges Kapitel in der vielseitigen und reichen Geschichte der ungarischen Zeichenkunst.

Von schwerer Krankheit genesen, arbeitet nun der Künstler wieder und vermehrt die Galerie seiner Schöpfungen mit neuen Figuren. Wir hoffen, dass die Kunst Béni Ferenczys beim ~~österreichisch~~ holländisch Publikum eine günstige Aufnahme finden wird.

ISTVÁN GENTHON

SKULPTUREN

1. NOÉMI FERENCZY, 1917.
   Bronze, 33 cm
   Ungarische Nationalgalerie

2. SCHREITENDE, 1917.
   Bronze, 58,5 cm
   Ungarische Nationalgalerie

3. JÁNOS WILDE, 1918.
   Bronze, 41 cm
   Eigentum des Künstlers

4. DÉVI, 1918.
   Bronze, 60,5 cm
   Ungarische Nationalgalerie

5. DÉVI, 1919.
   Holz, 158 cm
   Eigentum des Künstlers

6. NOÉMI FERENCZY, 1920.
   Bronze, 37 cm
   Ungarische Nationalgalerie

7. MÄNNERAKT, 1921.
   Bronze, 18 cm
   Eigentum des Künstlers

8. FRAUENAKT, 1922.
   Holz, 18 cm
   Eigentum des Künstlers

9. FRAU MIT DRAPERIE, 1922.
Holz, 101×38 cm
Eigentum des Küntslers

10. MUTTER UND KIND, 1926.
Holz, 133,5 cm
Eigentum des Künstlers

11. SÄMANN, 1926.
Blei, 75 cm
Privateigentum

12. KNABENAKT, 1926.
Bronze, 49 cm
Eigentum des Künstlers

13. KLEINMÄDCHENAKT, 1927.
Kunststein, 109 cm
Ungarische Nationalgalerie

14. FRAU MIT GEHOBENEN ARMEN, 1936.
Bronze,
Privateigentum

15. MIKLÓS, 1936.
Afrikanisches Holz, 49 cm
Eigentum des Künstlers

16. KUGELSPIELENDER JUNGE, 1936.
Bronze, 22 cm
Ungarische Nationalgalerie

17. STEIGENDES PFERD, 1936.
Bronze, 21,5 cm
Ungarische Nationalgalerie

18. FRAU DES KÜNSTLERS, 1936.
Bronze, 30,5 cm
Eigentum des Künstlers

19. DANAE, 1936.
Bronze, 25 cm
Ungarische Nationalgalerie

20. MIKLÓS, 1937.
Bronze, 86 cm
Ungarische Nationalgalerie

21. HÜHNER LOCKENDE FRAU, 1937.
Bronze, 18 cm
Eigentum des Künstlers

22. ATALANTA, 1937.
Bronze, 35 cm
Ungarische Nationalgalerie

23. KLEINE ATALANTA, 1937.
Bronze, 9,5 cm
Eigentum des Künstlers

24. FRAUENAKT, TORSO, 1939.
Bronze, 25,6 cm
Eigentum des Künstlers

25. TORSO, 1939
Bronze, 25 cm
Eigentum des Künstlers
Bronzerelief, 14,3×21,3 cm

26. SCHREITENDE, 1939.
Bronze, 39 cm
Ungarische Nationalgalerie

27. ODALISKE, 1939.
Bronze, 17 cm
Eigentum des Künstlers

28. LIEGENDER AKT, 1940.
Bronze, 14,3×21,3 cm
Eigentum des Künstlers

29. SUSANNE, 1940.
Bronze, 52 cm
Historisches Museum, Budapest

30. FUSSBAD, 1940.
Bronze, 22 cm
Eigentum des Künstlers

31. MIKLÓS, 1940.
Bronze, 34,2 cm
Ungarische Nationalgalerie

32. FRUZSINA KÁRÁSZ, 194[illegible].
Bronze, 19 cm
Eigentum des Künstlers

33. LOUISE DE VILMORIN, 1941.
Bronze, 30 cm
Ungarische Nationalgalerie

34. LOUISE DE VILMORIN, 1941.
Bronze, 10 cm
Eigentum des Künstlers

35. BAUERNVENUS, 1941.
Bronze, 32 cm
Eigentum des Künstlers

36. FRAUENTORSO I. 1941.
Bronze, (vergoldet), 17 cm
Eigentum des Künstlers

37. FRAUENTORSO II. 1941.
Bronze (vergoldet), 18 cm
Eigentum des Künstlers

38. SCHWESTERN, 1942.
Holz, 40,5 cm
Eigentum des Künstlers

39. RAST, 1942.
Bronze, 23 cm
Eigentum des Künstlers

40. ENTWURF ZU EINEM GRABMAL FÜR KÁROLY FERENCZY, 1942.
Bronzerelief, 24×17 cm
Eigentum des Künstlers

41. KAUERNDE, 1942.
Bronze, 12 cm
Eigentum des Künstlers

42. NEGROIDER TORSO, 1942.
Bronze, 22 cm
Eigentum des Künstlers

43. VERSCHLUNGENES LIEBESPAAR, 1942.
Bronze, 17 cm
Eigentum des Künstlers

44. SITZENDES JUNGES MÄDCHEN, 1943.
Bronze, 33 cm
Figentum des Künstlers

45. MÄDCHEN MIT BADEMANTEL, 1943.
Bronze, 33 cm
Ungarische Nationalgalerie

46. FRAUENAKT, TORSO, 1943.
Bronze, 29,5 cm
Eigentum des Künstlers

47. JUGEND, 1944.
Bronze, 32,5 cm
Eigentum des Künstlers

48. STEHENDER FRAUENAKT, TORSO, 1945.
Bronze, 65 cm
Eigentum des Künstlers

49. JUNGER ATHLET, 1945.
Bronze, 75,7 cm
Eigentum des Künstlers

50. EVOKATION, 1945.
Bronze, 25 cm
Ungarische Nationalgalerie

51. KNABENAKT (DER SPORTLER), 1946.
Bronze, 28 cm
Eigentum des Künstlers

52. FRAU GERÖ, 1946.
Bronze,
Privateigentum

53. FRAU BEIM ENTKLEIDEN, 1946.
Bronze, 76 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

54. FRAU SICH ÜBER DER WANNE WASCHEND 1947.
Bronze, 23,2 cm
Eigentum des Künstlers

55. SPIELENDE KNABEN, 1947.
Bronze, 52 cm
Ungarische Nationalgalerie

56. ZWEI FRAUEN IM BAD, 1947.
Bronze, 18,5 cm
Eigentum des Künstlers

57. ZWEI FRAUEN IM BAD, 1947.
Bronzerelief, 35×55 cm
Eigentum des Künstlers

58. ADAM UND EVA, 1947.
Bronze, 21 cm
Eigentum des Künstlers

59. MILCHSTRASSE, 1947.
Bronze, 15 cm
Eigentum des Künstlers

60. SANDALENBINDERIN 1947.
Bronze, 17,5 cm
Eigentum des Künstlers

61. SITZENDER FRAUENAKT, 1948.
Bronze, 48 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

62. GANYMED, 1948.
Bronze, 20 cm
Eigentum des Künstlers

63. BOREAS UND PSYCHE, 1949.
Bronze, 27,7 cm
Eigentum des Künstlers

64. LAUFENDE, 1949.
Bronze, 48 cm
Eigentum des Künstlers

65. KLEINER JUNGE, 1949.
Bronze, 24 cm
Eigentum des Künstlers

66. CHARITAS, 1950.
Bronze, 27 cm
Eigentum des Künstlers

67. ERZSI, 1950.
Bronze, 10,3 cm
Eigentum des Künstlers

68. MENSCHENPAAR, 1950.
Birnholz, 33 cm
Eigentum des Künstlers
Bleirelief, 14×11,5 cm

69. MUTTER UND KIND, 1951.
Holz, 23,5 cm
Eigentum des Künstlers

70. JÁNOS FERENCSIK, DIRIGENT, 1952.
Bronze, 37 cm
Ungarische Nationalgalerie

71. ZSIGMOND MÓRICZ, SCHRIFTSTELLER, 1952.
Bleirelief, 14×11,5 cm
Eigentum des Künstlers

72. DER KLEINE ALPINIST, 1953.
Bronze, 28,5 cm
Historisches Museum, Budapest

73. MUSIZIERENDE PUTTEN,
76. I—IV, 1953.
Bronze, 26,9 cm, 19 cm, 23,5 cm, 23 cm
Eigentum des Künstlers

77. EURHYTHMIA, 1853.
Bronze, 24,5 cm
Eigentum des Künstlers

78. JÁNOS PILINSZKY, DICHTER 1954.
Terrakotta, 59,5 cm
Eigentum des Künstlers

79. GENIUS, 1955.
Bronze, 66,5 cm
Eigentum des Künstlers

80. BÉLA BARTÓK, 1955.
Bronzerelief, 35,5×28 cm
Eigentum des Künstlers

81. MÄDCHEN MIT EULE, 1955.
Bronzerelief, 18,2×22,1 cm
Eigentum des Künstlers

82. KNABE MIT HUND, 1955.
Bronzrelief, 17,5x21,2
Eigentum des Künstlers

83. ESZTER MISKOLCZY, 1955.
Bronze, 48 cm
Ungarische Nationalgalerie

84. LÁSZLÓ NÉMETH, DICHTER, 1955.
Bronze, 37 cm
Eigentum des Künstlers

85. FERENC JUHÁSZ, DICHTER, 1955.
Bronze, 36,5 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

86. MUTTER UND KIND, 1955.
Bleirelief, 34,5×31 cm
Eigentum des Künstlers

87. SITZENDER AKT, TORSO, 1956.
Bronze, 31 cm
Eigentum des Künstlers

88. NICOLAS, 1956.
Bronze, 23 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

89. DER VERLORENE SOHN (Entwurf) 1956.
Bronze, 27 cm
Eigentum des Künstlers

90. KNABE ALS BALKENTRÄGER 1956.
Bronze, 28,2 cm
Eigentum des Künstlers

91. SCHWANGERE FRAU, 1956.
Bronze, 27 cm
Eigentum des Künstlers

92. DER VERLORENE SOHN, 1956.
Bronze, 22,8 cm
Eigentum des Künstlers

93. SITZENDER FRAUENAKT, 1956.
Gips (in Bronze auf einem der Plätze Budapests), 150 cm
Ungarische Nationalgalerie

94. NICOLAS, 1958.
Bronze, 38 cm
Eigentum des Künstlers

95. DAS GOLDENE ZEITALTER, 1959.
Bronze, 47,5 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

96. BARTÓK (KOPF), 1961.
Bronze, 32 cm
Unterrichtsministerium, Budapest

97. STEHENDER KNABENAKT, 1962.
Bronze, 27 cm
Eigentum des Künstlers

MEDAILLEN

1. SIMON MELLER, MUSEUMS-DIREKTOR, 1917.
   Bronze, 12 cm
   Ungarische Nationalgalerie

2. ENDRE ADY, DICHTER, 1919.
   Bronze, 12 cm
   Eigentum des Künstlers

3. DAS PFERD LEONARDOS, 1919.
   Bronze, 11,3 cm
   Ungarische Nationalgalerie

4. SPANISCHE REITSCHULE, 1924.
   Bronze, 6,5 cm
   Ungarische Nationalgalerie

5. FRAU POGÁNY, 1927.
   Bronze, 9,5 cm
   Ungarische Nationalgalerie

6. EGON SCHIELE, , 1928
   Bronze, 7 cm
   Privateigentum

7. DER SCHWERKRANKE ADY, 1929.
   Bronze, 12,5 cm
   Ungarische Nationalgalerie

8. LENIN, 1930.
   Bronze, 7 cm
   Ungarische Nationalgalerie

9. DIE MUTTER DES KÜNSTLERS, 1931.
   Bronze, 10 cm
   Ungarische Nationalgalerie

10. DAUMIER, 1933.
Bronze, 8,5 cm
Ungarische Nationalgalerie

11. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1934.
Bronze, 9,5 cm
Eigentum des Künstlers

12. GOYA, 1934.
Bronze, 8,6 cm
Eigentum des Künstlers

13. MICHELANGELO, 1934.
Bronze, 8,6 cm
Ungarische Nationalgalerie

14. POUSSIN, 1934.
15. Bronze, 10,5 cm, Vorder-und Rückseite
Eigentum des Künstlers

16. JULIUS VON SCHLOSSER,
17. Bronze, 12,2 cm, Vorder-und Rückseite
Eigentum des Künstlers

18. BÉLA BARTÓK, 1936.
Bronze, 10,3 cm
Ungarische Nationalgalerie

19. NOÉMI FERENCZY, 1937.
Bronze, 11 cm
Ungarische Nationalgalerie

20. DER TOTE ADY, 1937.
Bronze, 12 cm
Eigentum des Künstlers

21. FRAUENTORSO, 1937.
Bronze, 12,5 cm
Eigentum des Künstlers

22. SELBSTBILDNIS, 1939.
Bronze, 11,3 cm
Privateigentum

23. MUTTER UND SOHN, 1939.
Bronze, 13 cm
Eigentum des Künstlers

24. KÁROLY FERENCZY, 1940.
25. Bronze, 10,9 cm, Vorder-und Rückseite
Ungarische Nationalgalerie und Eigentum des Künstlers

26. GRECO, 1941.
Bronze, 11,7 cm
Ungarische Nationalgalerie

27. PRO ARTE, 1946.
Bronze, 12,5 cm
Eigentum des Künstlers

28. NAGYBÁNYA, 1949.
Bronze, 12,5 cm
Eigentum des Künstlers

29. LEONARDO DA VINCI, 1952.
Bronze, 12 cm
Eigentum des Künstlers

30. MICHAEL POLLACK, BAUMEISTER, 1952
Bronze, 12,5cm
Eigentum des Künstlers

31. GARIBALDI 1652.
Bronze, 11,5 cm
Eigentum des Künstlers

32. TIBOR GEREVICH, KUNSTHISTORIKER, 1952.
Bronze, 13 cm
Ungarische Nationalgalerie

33. FERENC KÖLCSEY, DICHTER, 1952.
Bronze, 12,5 cm
Ungarische Nationalgalerie

34. GYÖRGY BESSENYEI, DICHTER, 1952.
Bronze, 9,5 cm
Ungarische Nationalgalerie

35. BENEDEK VIRÁG, DICH-
36. TER, 1952.
Bronze, 10,7 cm, Vorder- und Rückseite
Eigentum des Künstlers

37. DÁNIEL BERZSENYI, DICHTER, 1953.
Bronze, 11,5 cm
Eigentum des Künstlers

38. FISCHER VON ERLACH, 1954
Bronze (oval), 13,3×11,5 cm
Eigentum des Künstlers

39. RAFFAEL, 1956.
Bronze, 13,5 cm
Eigentum des Künstlers

ZEICHNUNGEN, PASTELLE, AQUARELLE

1. DER SCHLAFENDE ADY, 1918.
Bleistift, 20×31 cm
Ungarische Nationalgalerie

2. SELBSTBILDNIS, 1925.
Bleistift, 31×19 cm
Ungarische Nationalgalerie

2a. FRAUENKOPF, 1931.
Bleistift, 55×44 cm
Eigentum des Künstlers

3. KAPITELL, 1932.
Bleistift und Aquarell, 63×49 cm
Eigentum des Künstlers

4. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1935.
Bleistift, 59×44 cm
Ungarische Nationalgalerie

5. STUDIENBLATT MIT ZWEI KÖPFEN, 1935.
Bleistift 62×44 cm
Ungarische Nationalgalerie

6. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1935.
Bleistift, 53×37 cm
Historisches Museum, Budapest

7. BÉLA BARTÓK, 1936.
Bleistift, 29×24 cm
Ungarische Nationalgalerie

8. BÉLA BARTÓK, 1936.
Braunstift, 24×29 cm
Eigentum des Künstlers

9. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1936.
Kreide, 44×27 cm
Ungarische Nationalgalerie

10. ATALANTA, 1937.
Kohle, 35×26 cm
Ungarische Nationalgalerie

11. AKT, 1949.
Bleistift, 49×34
Ungarische Nationalgalerie

12. LIEGENDER AKT, 1938.
Bleistift und Aquarell, 46×53 cm
Eigentum des Künstlers

13. RUHENDER AKT, 1938.
Bleistift auf grauem Papier, 62,5×48 cm

14. SPIELENDE KNABEN, 1938.
Bleistift und Aquarell, 98×68 cm
Eigentum des Künstlers

15. DREI AKTE, 1938.
Aquarell 53×56
Eigentum des Künstlers

16. SITZENDER FRAUENAKT, 1938.
Guasch. 59×41 cm
Ungarische Nationalgalerie

17. AKT, 1938.
Farbstift, 50×35 cm
Eigentum des Künstlers

18. RÜCKENAKT, 1938.
Bleistift und Aquarell, 56×38 cm
Eigentum des Künstlers

19. DIE FRAU DES KÜNSTLERS MIT BRONZESTATUE, 1938.
Aquarell, 73×53 cm
Ungarische Nationalgalerie

20. SITZENDE, 1939.
Bleistift und Aquarell, 58×63 cm
Eigentum des Künstlers

21. LIEGENDER FRAUENAKT, 1939.
Aquarell, 70×100 cm
Eigentum des Künstlers

22. AKT, 1939.
Bleistift, 49×34 cm
Ungarische Nationalgalerie

23. FRAU VOR DEM SPIEGEL,
Bleistift und Aquarell, 40×28 cm
Historisches Museum, Budapest

24. FRAU BEIM FUSSABTROCKNEN, 1959.
Kreide 44×27 cm
Ungarische Nationalgalerie

25. AKT MIT ERHOBENEM FUSS, 1940.
Bleistift, 49×31
Ungarische Nationalgalerie

26. SCHLAFENDE, 1940.
Bleistift, 31×42,5 cm
Eigentum des Künstlers

27. KNIENDE, 1940.
Kohle und Kreide 35×24 cm
Eigentum des Künstlers

28. AKT, 1940.
Kohle und Aquarell, 47×32 cm
Historisches Museum, Budapest

29. LIEGENDER AKT, 1941.
Bleistift, 48×62 cm
Eigentum des Künstlers

30. LIEGENDER AKT, 1941.
Kohle und Kreide, 33,5×30 cm
Eigentum des Künstlers

31. NACH DEM BAD, 1941.
Kohle und Kreide, 35×24 cm
Eigentum des Künstlers

32. SITZENDE, 1941.
Kohle und Pastell, 50×35,5 cm
Eigentum des Künstlers

33. SITZENDER AKT, 1942.
Kohle, 63×48 cm
Eigentum des Künstlers

34. IN DER BADEWANNE, 1943
Kohle und Kreide, 48,5×31 cm
Eigentum des Künstlers

35. LIEGENDER RÜCKENAKT, 1943.
Aquarell, 70×100 cm
Eigentum des Künstlers

36. SITZENDER FRAUENAKT, 1943.
Bleistift und Aquarell, 43×28 cm
Ungarische Nationalgalerie

37. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1944. 49×34
Bleistift,
Ungarische Nationalgalerie

38. FRAUENAKT, 1945.
Rötel, 44×33,5 cm
Eigentum des Künstlers

39. STUDIENBLATT, 1945.
Tusche, 35×50 cm
Historisches Museum, Budapest

40. FRAUENPROFIL, 1945.
Bleistift, 43×29 cm
Eigentum des Künstlers

41. FRAUENAKT, 1947.
Rötel, 48,5×34,5 cm
Eigentum des Künstlers

42. FRAUENAKT, 1947.
Kohle und Rötel, 47×37 cm
Eigentum des Künstlers

43. FRAUENAKT, 1947.
Kohle und Rötel, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

44. FRAU IN DER BADEWANNE, 1948.
Farb. Kreide, 55,5×37 cm
Eigentum des Künstlers

45. MÄDCHEN BEIM KÄMMEN, 1948.
Bleistift und braune Fettkreide, 55×44,5 cm
Eigentum des Künstlers

46. SITZENDER AKT, 1948.
Bleistift, 49,5×34,5 cm
Eigentum des Künstlers

47. MÄDCHEN BEIM ENTKLEIDEN, 1948.
Bleistift, 49,5×35 cm
Eigentum des Künstlers

48. FRAU IN DER BADEWANNE, 1948.
Farb. Kreide, 49,5×35 cm
Eigentum des Künstlers

49. SCHLAFENDER AKT, 1948.
Bleistift, 62×48 cm
Eigentum des Künstlers

50. SITZENDER FRAUENAKT, 1948.
Rötel und schwarze Kreide, 34,5×46 cm
Eigentum des Künstlers

51. FRAU SICH WASCHEND, 1948
Aquarell, 44,5×35 cm
Historisches Museum, Budapest

52. LANDSCHAFT BEI ESZTERGOM (Gran), 1949.
Aquarell, 46×34 cm
Eigentum des Künstlers

53. GARTEN, 1949.
Aquarell, 49×34 cm
Ungarische Nationalgalerie

54. GARTEN, 1949.
Guasch. 49×34 cm
Ungarische Nationalgalerie

55. NACH DEM BAD, 1949.
Kreide 48×32 cm
Ungarische Nationalgalerie

56. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1949.
Kohle und Aquarell, 61,5×46 cm
Eigentum des Künstlers

57. FRAU BEIM KÄMMEN, 1949.
Bleistift und Aquarell, 50×35 cm
Historisches Museum, Budapest

58. LIEGENDER AKT, 1950.
Bleistift und Rötel auf grauem Papier, 48×30,5 cm
Eigentum des Künstlers

59. GELBE ROSEN, 1950.
Aquarell, 42,5×31 cm
Eigentum des Künstlers

60. SITZENDER FRAUENAKT, 1950.
Bleistift und Kreide, 48×31 cm
Eigentum des Künstlers

61. DER DENKER, 1950.
Kohle, 63,5×48,5 cm
Eigentum des Künstlers

62. AKT IN ROSA, 1955.
Kohle und Pastell, 48×31,5 cm
Eigentum des Künstlers

63. BETENDES MÄDCHEN, 1951.
Bleistift, 32,5×30,5 cm
Eigentum des Künstlers

64. FRAU MIT KRUZIFIX, 1951.
Kohle, 45×54,5 cm
Eigentum des Künstlers

65. SINGENDES MÄDCHEN, 1952
Bleistift, 42×28 cm
Eigentum des Künstlers

66. LESENDES MÄDCHEN, 1953.
Bleistift, 48×31 cm
Eigentum des Künstlers

67. DER KLEINE ALPINIST, 1953.
Kohle, 125×77 cm
Historisches Museum, Budapest

68. SCHLAFENDES MÄDCHEN, 1954.
Schwarze und weisse Kreide, 48×35 cm
Eigentum des Künstlers

69. FRAU SICH ABTROCKNEND, 1954.
Bleistift, 48×31 cm
Eigentum des Künstlers

70. WALDPARTIE, 1954.
Aquarell, 61,5×43 cm
Eigentum des Künstlers

71. GROSSER BAUM, 1954.
Aquarell, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

72. TANNENWALD, 1954.
Aquarell, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

73. DIE FRAU DES KÜNSTLERS, 1954.
Pastell, 60×47 cm
Historisches Museum, Budapest

74. FRAU VOR DEM SPIEGEL, 1955.
Kreide, 48×31 cm
Ungarische Nationalgalerie

75. RÜCKENAKT, 1955.
Kreide, 61×42 cm
Ungarische Nationalgalerie

76. FRAUENAKT, 1955.
Kohle und Rötel, 49×34 cm
Eigentum des Künstlers

77. DER DENKER, 1955.
Bleistift, 51×38 cm
Eigentum des Künstlers

78. IN DIE WANNE STEIGENDE, 1955.
Kohle und Kreide, 48,5×31 cm
Eigentum des Künstlers

79. FRAU MIT BLUME, 1955.
Kohle und Kreide, 50×34,5 cm
Eigentum des Künstlers

80. FRAU MIT BLUME, 1955.
Kohle und Kreide, 48×32 cm
Eigentum des Künstlers

81. DER PARK IN SZIGLIGET, 1955.
Aquarell, 46×37 cm
Historisches Museum, Budapest

82. AKTSTUDIE, 1956.
Kohle, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

83. AKTSTUDIE, 1956.
Kohle, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

84. RÜCKENAKTSTUDIE, 1956.
Kohle und Aquarell, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

85. AKTSTUDIE, 1956.
Farb. Kreide, 47×34 cm
Eigentum des Künstlers

86. SITZENDER AKT, 1956.
Kohle und Rötel, 105×76 cm
Historisches Museum, Budapest

87. AUF DER FLUCHT NACH ÄGYPTEN, 1960.
Aquarell, 43×32 cm
Eigentum des Künstlers

88. ALPENVEILCHEN, 1960.
Aquarell, 56×38,5 cm
Eigentum des Künstlers

89. HIBISKUS, 1960.
Aquarell, 56×39 cm
Eigentum des Künstlers

LEBENSDATEN

1890 geboren am 18. Juni in Szentendre bei Budapest

1896 Übersiedlung nach Nagybánya

1907-1910 Erste künstlerische Schulung in der Malschule Nagybánya

1908-1909 Sommeraufenthalte in Florenz

1910 München, Schüler der Akademie

1912 Nimmt mit Zeichnungen an der Ausstellung in Nagybánya teil

1912 Paris, Schüler von Bourdelle

1913 Paris, Schüler von Archipenko

1916 Ausstellung im Ernst-Museum, Budapest

1918 Neuerliche Ausstellung, ebenda

1920 Pressburg

1921-1932 Wien, erste Eheschliessung

1924 Ausstellung beim „Sturm", Berlin

1925 Ausstellung im Nationalsalon, Budapest

1925 Ausstellung in Wien: Das Werden eines Kunstwerkes

1932-1935 Moskau. Zweite Eheschliessung mit einer dort lebenden Frau aus Nagybánya

1935 Wieder in Wien

1936 Ausstellung bei Heck, Wien

1937 Ausstellung in Pressburg

1938 Übersiedlung nach Budapest

1941 Ausstellung im Ernst-Museum, Budapest

1945 Brand im Atelier, bei dem viele Werke vernichtet wurden

1947-1948 Reisen in der Schweiz und Italien

1948 Kossuth-Preis

1952 Ausstellung im Adolf-Fényes-Saal, Budapest

1955 Im Sommer keramische Arbeiten in Hódmezővásárhely

1956 Ausbruch der Krankheit

1958 Ausstellung im Ungarischen Pavillon der Brüsseler Weltausstellung

1959 Grosse Ausstellung im Nationalsalon, Budapest (122 Skulpturen, 89 Medaillen, Zeichnungen und Aquarelle)

1961-1962 Besuche in Wien

K A T A L O G

1021

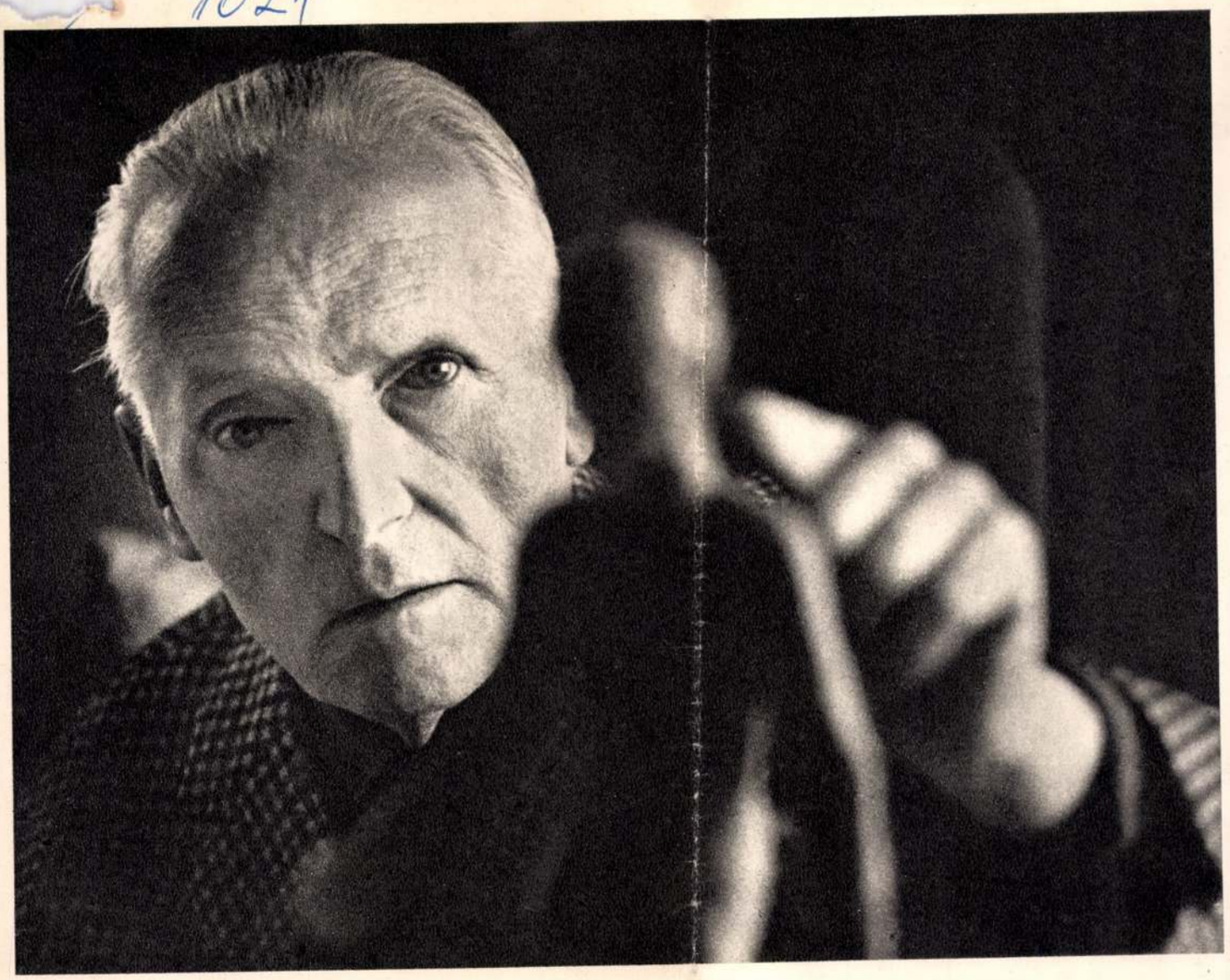

FERENCZY BÉNI

„... Ezzel a látszatra nagyonis nyugalmas, de valójában töprengő és gyötrődő szobor-gondolkodással teremtette meg a magyar szobrászatban azt az eddig nélkülözött európaiságot, amelynek nincsen ugyan olyan nemzeti karaktere, mint az álmatag-homályos, monumentálisan-tenyésző, isten-kancában kihordott Medgyessynek, vagy a mindent-felhabzsoló, robusztus Mestrovičnak, de amely rokon Donatello és Leonardo da Vinci és Maillol halhatatlan szellemével és tudatosságával.

Erő, egyensúly, nyugalom, a lélek és a test ős-harmóniája, az anyagon átsütő emberi csillag-tűz: ezt adja válaszul emberi nagy művészetében Ferenczy Béni, gond-csődülettől zaklatott koponyánknak, lándzsákkal-fölhasított szívünknek, lényegileg erről vall okos, szelíd, megható-havasfényű írásaiban — és feledhetetlen-igazságú érmei, Virág Benedek, Berzsenyi, Kölcsey, Bessenyei, Arany, Ady, Gulyás Pál, Ferenczy Károly, Bartók: az igazi magyarságról beszélnek..."

Juhász Ferenc: Vers helyett, Ferenczy Béninek
(Élet és Irodalom 1961. május 19.)

*

„Nem szeretem a kisplasztika elnevezést... Nem a termet teszi az embert. Tudtommal két méteres *nagy* ember csak egy volt: a dán Andersen, ő meg csupa báj, csupa jóság kis meséket írt... Gyerekes szamárság volna azt gondolni, hogy annál nagyobb művész valaki, mentől nagyobb szobrot vagy képet tud felépíteni. Mégis, manapság is sokszor találkozom művészek, művész-növendékek között is avval, hogy a kisplasztikus jelzőt pejoratív, megvető, lenéző mellékzöngével használja valaki... A nagy, a sok a kicsinél, a kevésnél csak mennyiségileg több, minőségileg sokszor bizony kevesebb. Nemcsak a szobrászatban..."

Ferenczy Béni. (Tóbiás Áron magnó-felvétele, 1954)

A főváros életéből

A Zeneművészeti Főiskola új hangverseny orgonájának felállítását szeptember 15-én befejezik. Az új orgonának 7413 sípja van, ezerrel több mint a réginek, ehhez járul 24 harangjáték. Regiszterszáma hetvenkettőről nyolcvanhatra nőtt. Köszöntő hangjait, hasonlóan a búcsúzó régiéhez, hangszalagon megörökítik, s a műsor ugyanaz lesz, amellyel a régi hangszer elköszönt. A régi orgonát 1907-ben építették.

Zürich érintésével repülőjárat nyílt Budapest és New York, valamint Budapest, Montreal és Chicago között. Ha az utas Budapestről reggel 9 óra 20 perckor elindul, ugyanaznap délután 15,50 órakor megérkezik New Yorkba.

1967 első három hónapjában 3464 magángépkocsival, 1256 motorkerékpárral és 5021 egyéb járművel: teherautóval, vállalati személygépkocsival növekedett a főváros jármű parkja. Ebben az időszakban 2300 budapesti szerezte meg a gépjárművezetői jogosítványt.

Ittas járművezetők 51 balesetet idéztek elő az 1967-es év első negyedében Budapesten, ebből a legtöbb baleset márciusban történt: huszonnyolc. Az ellenőrzések során három hónap alatt 137 járművezetőtől vonták be a jogosítványt ittas vezetés miatt.

A Fővárosi Tanács törekvése, hogy csökkentse a belső és a külső kerületek közötti különbségeket. Ezért az év első negyedében egyebek között, megkezdték a 44 millió forintba kerülő új keleti vízvezeték előkészítését, amely a XVII. kerületbe szállít ivóvizet. Épül a délpesti ipari vízvezeték is. Nagy gondot fordít a tanács az egészségügyi fejlesztésre: megkezdték a Gyáli úti kórház 84 ágyas, a Bajcsy-Zsilinszky Endre kórház 124 ágyas, az Uzsoki úti kórház ugyancsak 124 ágyas, a Tétényi úti kórház 240 ágyas és a László kórház 300 ágyas pavilonjának tervezését. Az utóbbi építkezés csaknem 46 millióba kerül.

A budapesti Néprajzi Múzeum gyűjteményéhez 150 ezer leltározott tárgy, etnográfiai emlék tartozik. Évente körülbelül 3000 tárggyal gazdagodik a gyűjtemény, a kanáltól a szekérig mindenféle anyagot leltároznak, amely a meglevő értékeket kiegészíti. 240 ezer fénykép és másfél millió oldalnyi kézirat-gyűjtemény, nagy mennyiségű rajz és filmanyag zsúfolódik még a múzeumban. A Néprajzi Múzeumban 26 munkatárs foglalkozik az európai parasztkultúrákkal.

Összegezték a budapesti kommunális beruházások tapasztalatait. Eszerint a múlt öt évben a fővárosban 56 milliárd értékű beruházás valósult meg, ennek azonban alig több mint egyötödét, 11,8 milliárdot használhattak fel kommunális célokra. Ez az összeg jóval elmarad az igényektől, különösen ha figyelembe vesszük, hogy az ország városi népességének körülbelül 45 százaléka Budapesten lakik. A vizsgálat tanúsága szerint a kommunális szolgáltatásokat igénybevevők körében az utóbbi másfél évtizedben lényeges eltolódás következett be: ugyanis míg korábban a háztartások vízfogyasztása nagyobb volt, mint az iparé és a többi közületé, addig ma az üzemek, vállalatok a vízmennyiség csaknem kétharmadára tartanak igényt. Ezért olyan álláspont alakult ki, hogy a kommunális létesítmények gazdái elsősorban a tanácsok legyenek — Budapesten a közműfejlesztések csaknem kétharmada eddig is rájuk hárult —, de az érdekelt felek a szolgáltatások igénybevétele arányában viseljék a beruházások költségeit.

A Városligetben érdekes eszpresszó nyílt: a Közlekedési Múzeum egyik „műtárgyában" kávézót rendeztek be. Az ötven éve Prágában készített Wagons Lits étkezőkocsit Mupresszó néven bocsátották a városligeti közönség rendelkezésére.

A főváros 4000 pontján állatorvosok vigyáznak a pestiek egészségére. A Budapesti Hús- és Tejvizsgáló Állomás 47 állatorvosa 17 piaci árusítóhelyen, a Baromfiipari Országos Vállalatnál, a Halértékesítő Országos Vállalatnál, Közértekben, csemegeboltokban, italboltokban, szállodákban, üzemi konyhákban és magánüzletekben ellenőrzi, hogy a termékek megfelelnek-e az élelmiszeripari szabványoknak. 1966-ban csupán tejből 14 539 mintát vettek, ami több mint 75 ezer vizsgálatot jelent.

Külön helyiséget biztosítanak az I., IX., X., XII., XV., XIX. és a XX. kerületben a kerületi tanácsok az alkohol elvonó szakrendelés céljaira. Hasonló módon szervezték meg már eddig a főváros nyolc másik kerületében is az alkohol elvonó szakrendelést. A II., V., és a VI. kerületi tanács nem tartja szükségesnek ilyen intézmény létrehozását.

Húszezer darab különböző színű és alakú kerámialapot készített a pécsi porcelángyár az Állatkertnek, hogy az 1910 táján épített Állatház sérült cserepeit, falburkolatát felújíthassák.

A Márvány utca és az Alkotás utca sarkán levő telken ünnepélyesen lerakták az Intranszmas magyar—bolgár társaság új budapesti székházának alapkövét. A közös vállalat anyagmozgató rendszerek tervezésével, műszaki fejlesztésével és kivitelezésével foglalkozik. Az új székház 11 emeletes lesz.

1917. március 26-án lépett a főváros szolgálatába *Szőke Margit* tisztviselőnő, aki azóta sem változtatott munkahelyet, s most az egészségügyi osztály műszaki csoportjának adminisztrátora. Szőke Margitot ötven évi odaadó munkájáért kitüntették.

Érdekes vizsgálat adatainak a feldolgozása folyik az ELTE természettudományi karán. Földrajz és meteorológia szakos hallgatók Budapest 11 pontján városklima méréseket végeztek. Egy napon át hajnalban, délben és este vizsgálták a hőmérsékletet alakulását, a légnedvességet és a légszennyeződést. A vizsgálatok eddigi adatai szerint a főváros legmelegebb pontja a Madách tér. Itt 5,2 fokkal melegebbet mértek, mint a Hármashatár-hegyen, és jónéhány fokkal többet mint a főváros többi pontján.

A koraszülött probléma világszerte, így hazánkban is, és különösen a fővárosban mind több gondot okoz. Amíg egy évtizeddel ezelőtt (az országban elsőként ekkor alakult meg Budapesten önálló koraszülött kórház) az összes szülések mintegy 5—6 százaléka volt korai, addig ma országosan 10, Budapesten pedig 12 százaléknál is több.

A Vegyészeti Múzeum egy 29 cm hosszú, 3 mm átmérőjű gyufaszálhoz jutott. A gyufaszálat a múlt század negyvenes éveiben még maga Irinyi János készítette. A csaknem félcentiméteres kénmentes gyújtófej a szakemberek szerint most is kifogástalanul meggyulladna. Irinyi gyártmányaiból ez az egyetlen példány maradt meg.

Az elmúlt évben Magyarországon 57,5 liter volt az egy főre jutó szeszesital fogyasztás. A kereskedelemben értékesített italok statisztikája szerint a sör és az égetett szesz fogyasztása emelkedik, a boré csökken. 1966-ban csak 1165 ezer hektó bort fogyasztottak, az előző évi 1223 ezerrel szemben. Sörből viszont 4725 ezer hektoliter, brandyből, rumból, pálinkából és likőrből 340 ezer hektoliter fogyott az 1965. évi 4466 ezer hektó sörrel és 308 ezer hektó égetett szeszesitallal szemben. Az üdítő italok fogyasztása emelkedik: 1960-ban csak 11 vagon gyümölcslé fogyott, 1966-ban pedig már 62 vagon.

A hátsó borítón levő reprodukcióhoz:

Tikos Albert (1815-1845): **Gyermekét tápláló anya**

(olajfestmény, vászon 98×73,5 cm) Jelezve jobbra lent: Tikos Albert ping. Rómába 1842.
A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Nemzeti művészetünk hőskorának, a reformkornak, a XIX. század első felének alig ismert festője a fiatalon meghalt Tikos Albert. Rövid festői pályája — mindössze 30 évet élt — úgy indult, mint általában kortársaié. Hazai festőakadémia nem lévén, először Bécsbe, majd Itáliába megy, hogy a híres bécsi akadémián, és olasz földön a klasszikus múlt, a renaissance nagy emlékein csiszolja, fejlessze tudását. 1834-ben, 19 éves korában került a császárvárosba, ahol néhány magyar festőtársával együtt a bécsi biedermeier neves mesterének, *Friedrich Amerlingnek* a tanítványa. Amerling festészetének fő jellemvonásai: a szépség szolgálata, a rajz virtuóz biztonsága, a kifejezés melegsége, a színezés harmóniája — mind olyan értékek, amelyek méltán állítják a XIX. századi osztrák festészet nagyjai közé.

Tikos festészetében nyomon követhető a kitűnő mester hatása, festői felfogását: „a szépség szolgálatát" igyekszik alkotásaiban megvalósítani. Amerling nagyra becsülte tanítványát, tudomásunk van arról, hogy Tikos egyik Rómában festett képét később megvásárolta. Tikos először 1840-ben állított ki Bécsben, majd a Pesti Műegylet tárlatán 1841-ben egész kis kollekcióval szerepelt, a korabeli sajtó nagy elismeréssel emlegette. Ez alkalommal haza is jött és Pesten festette meg Zichy Mihály szüleinek arcképét. Maradandó élmény a gyermek Zichy életében — aki többször elkísérte szüleit Tikos műtermébe —, hogy ekkor látott először igazi festőművészt és műtermet, festőfelszerelést.

Tikos 1841-ben hosszabb európai tanulmányútra indult. Néhány hetet Münchenben töltött, majd 1842-ben eljutott az „ígéret földjére": Rómába. Itt festette oeuvrejének egyik remekét, a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában levő, vonzó szépségű alkotását: „Gyermekét tápláló anya" című festményét. — Modellje: sötéthajú, klasszikusan szép olasz nő, nyakán tompa fényű korall gyöngysor csillan, világoszöld takaróba burkolt gyermekét gyengéd mozdulattal vonja magához. A képből mély és tiszta érzelem, lírai meghittség árad. Mesterkéletlen szendeség, kellemes báj teszi vonzóvá a finom kompozíciót.

Utolsó hírek működéséről: 1844-ben Pesten több képével, 1845-ben Bécsben „Olasz nő" című festményével szerepelt tárlatokon. 1845-ben Bécsben halt meg.

„Gyermekét tápláló anya" a Magyar Nemzeti Galéria „Magyar festők Itáliában" című időszaki kiállításán szerepelt.

Dr. Bodnár Éva

Gink Károly felvételei

áló esztendő, izgága hónap. Rengnek az
A mester, aki alkonyatig dolgozott, távozik.
m csendjében vézna, kardos és csizmás, szabad
ennünket magányosan. Keskeny csipeje felett
össze, csitítja a zubbony ideges rángásait. Jobb
n, ta pa alatt babérkoszorú, iszonyú belső láz nyitja
me , melle zihál, szeme mennydörög. Ő a mi ifjúságunk,
ráis erünk: Petőfi, a szabadság arkangyala. — Ó, hány ál-Petőfi
ágál az országban! Az igazit nyolc évig múzeumi pincébe temette
az értetlenség. Hittem, hogy találkozok vele újra. S föltámadt, lát-
hattam ismét: nem bronzban, csak gipszben, s noha fél kardja hiány-
zott már, mégis ő volt a diadalmas, dávidi termetével s szellemével
győzött a kiállított kolosszusokon... Ezt a gyönyörű szobrot az
idő állítja Ferenczy Béni műveinek központjába, emeli minden
Petőfi-ábrázolás fölé, s hellyel tiszteli meg a legszebb európai hős-
szobrok társaságában..."

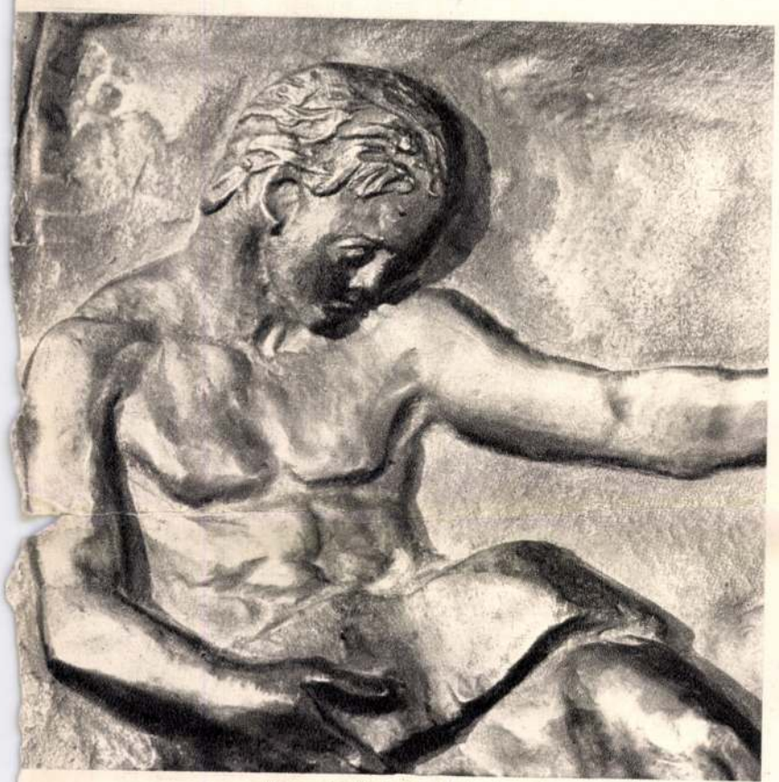

Nagy László: A szépség és tisztaság tükre (Új Írás 61. július)

„Kevés embernek adatik meg, hogy letörölt emlékezettel, tiszta lappal kezdjen új életet. Olyasmi ez, mint egy feltámadás. Az is. A Ferenczy Bénié is az volt. Hét évvel ezelőtt egy pillanat letörölt emlékezete lapjáról minden jegyzetet... Ferenczy Béni sokáig olyan volt, mint aki nincs. Azután, és milyen szépen mondja ezt a magyar ige, azután *fölépült*. Fölépült, mint egy ház a földrengés után, mint egy város az ostrom után... Fölépült, és más lett. Egy *új* Ferenczy Bénit ismerünk mostanában, egy új változatot arra a sorsra, amit sejtjeiben, génjeiben és géniuszában hordoz. Ez az új Ferenczy Béni, félig elzárva a világtól, nem győzi adni az életjeleket. Nem szóval és nem írásban: képekben és szobrokban vall magáról. Ha a műalkotás nem volna az anyanyelve — néma volna. És amit *így* üzen, rendkívül figyelemre méltó... Íme, itt ez az új *Bartók*-fej. Vagy önarckép talán? Hisz annyi fájdalom van a szobor arcára, zavart tekintetébe írva, amennyit ember el sem viselhet — ép ésszel nem. Ez a szobor arról a küszöbről szól, amit Shakespeare így határoz meg — Vörösmarty szép és pontos szavával —: „Embernek alkata nem bír ki ennyi kínt és rémülést." Ezen az arcon ott tükröződik József Attila tapasztalata is, és a Radnótié is; és a Ferenczy Bénié is "

Hubay Miklós: Ferenczy csodája (Tükör 1964. július 21)

Petrás István felvétele

Krakkó szíve: a Piac-tér (Rynek), a Mária-templommal, a Posztó-házzal (Sukiennice) és a Városháza-toronnyal (Ratusz)

A kincseiről híres Wawel a Visztula felől

BÁBA MIHÁLY

KRAKKÓ

Az öregek, a nyugdíjasok városa — mondták, amikor 1949-ben először utaztam Varsóból Krakkóba. Az ódon házak, a zegzugos utcák, a ferenc-józsefi időkre emlékeztető kávéházak, ahová olvasgatni, beszélgetni ültek be a nyugdíjas bácsik és nénik, valóban, félévszázados hangulatot árasztottak. Varsóban minden romokban hevert a háború után, Krakkóban viszont majdnem minden érintetlen maradt. Az utcák, a Wawel, a királyi vár régi pompájában várta a látogatókat, talán csak néhány kinccsel lett szegényebb, amit a németek magukkal vittek. A Wawelben, a királyi sírok mellett ott van a lengyel nép két nagy költőjének, Adam Mickiewicznek és Juliusz Slowackinak, valamint a lengyel nemzeti felkelés hősének, Kosciuszkonak a sírja.

Középkori lakóházak a Sienna utcában a jellegzetes támasztó lábazatokkal, háttérben a Sukiennice

Az egyetem filológia fakultásának nemrég épült szép, modern épülete

Ferenczy Béni

Album nak fotóit Gink Károly Készítette.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 14. 6. O.

Ferencsy Béni

Bartók pedrá (emlé)

Baki Miklós: Részlet a Bartók ikonográfiából.

Tiszatáj, 1965. 11. sz. 865. l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Máig kiadatlan két művészettörténeti esszéje (magyarul) és lappang valahol Marx-mellszobra.

E. Fehér Pál: A legendás huszas évek 8

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 14.

ob

MDK

Ferenczy Béni, hobrász

A Ferenczy Család emlékkiállításán szerepel.

–: A hét végi kulturális programból 11

Népszabadság, Bp. 1968 szept. 14.

Ferenczy Béni

album kiadását tervezi az Europa.

Magyar Nemzet, 1967 III. 26.

M.D.K.

Ferenczy Béni, grafikus

nevét említi:

Seenger Ervin: A Kisceli Muzeum

BUDAPEST, 1968. VI. évf. szept. sz. 15. old.

Ferencsy Béni.

Szerepel a „Deskovits és a szocmüvészet" c. kiállításon
Székesfehérvárott

Mihályfi Ernő: A művészet fegyvarai

Tükör 1968 XI. 5

Ferenczy Béni

+

Ferenczy Károly sírjánál helyezik örök nyugalomra.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 9. 4. o.

Ferenczy Bénit

Somogyi József búcsúztatta.

Magyar Nemzet. 1967. VI. 9. 4. O.

Ferenczy Béni

+

Bucsúztatása a Kerepesi temetőben.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 9. 4. o.

Ferencsy Béni

+

Felelősége [illegible] a bűcsvetítés idejét. (VI.8.)

M.N. 67.VI.7.6.o.H

Ferenczy Béni

Dutka Mária: Erzsi. c. cikke Ferenczy Béni felesígéről.

Maeser Nemzet, 1967. VI. 11. 12:0.

Ferencsy Bénit

+

Martsa István búcsúztatta..

Magyar Nemzet, 1967. VI. 9. 4. o.

Ferencsy Bémit

+

eltemették. A Munkácsy Mihály síremléke mellett tartott gyászszertartáson utána Csontváry Kontra Tivadar és Lyka Károly síremléke mellett búcsúztatták el.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 23. 4. o.

Ferenczy Béni

+

Ciütörtökön (jún 22.) temetik.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 20. 4. o.

Ferenczy Béni

rajza. (MM.N. Galériája)
A „Magyar Helikonnál kerülő"
F. B. Albumból.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 10. 9. o.

MDK

Ferencsy Béni, szobrász

Tárlat keretében ismertetik a Ferencsy-család kiállítását.

—: A hét népi kulturális programjai 10.

Népszabadság, Bp. 1968. okt. 5.

MDK

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1968 ápr.28.

MDK

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Magyar ifjuság 1968 máj.3.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Nagybányán jó baiatságba került
Bor Pallal.

Frank János: Bor Pálnál
Élet és Irodalom, 1968. julius 13-8 lap.

Fejenczy Béni

Beck Ö. Fülöp halóla plakett művészet alkotói közül Fejenczy Béni vette át a vezető szerepet

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 13 l.

MDK

Ferenczy Béni szobrai

A Nemzeti Galériában a Ferenczy család kiállítása újra megtekinthető.

-: Hír

8.

Népszabadság Bp. 1968. ápr. 29.

MDK

Perenczy Béni, nobrán

Tárlatvezetésen ismertetik.

-: A vasárnapi kulturális program ból

13

Népszabadság, B.p. 1968 okt. 20.

Ferenczy Béni

Ferenczik János kalmester, 1953, bronz, 36 cm magas. Szépművészeti Múzeum, fekete-fehér reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 119 l.

Ferenczy Béni

Női mellszobor, 1936, bronz, magántulajdon, fekete-fehér tábla reprodukció

E. Gádor – G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955.

80 l.

Ferenczy Béni

„Lépegető nő", 1939, bronz, 39 cm magas, Szépművészeti Múzeum, Budapest, fekete-fehér tábla reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1965.

79 f.

Ferenczy Béni

Goya, érem, 1954, bronz, 8,5 cm átmérő, Szépművészeti Múzeum, Gyp. fekete-fehér reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 1331.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Tárlatvezetésen ismertetik.
(Budavára.)

-: A hét végi kulturális programból 13.

Népszabadság, Bp. 1968. nov. 2.

Ferenczy Béni

Leonardo da Vinci, érem, 1952. bronz, 12.2. cm átmérő, Szépművészeti Múzeum, Budapest, fekete-fehér reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 131 l.

Ferenczy Béni

Bem József szobrot, érem, 1951., bronz, 11.5 cm. átmérő, Szépművészeti Múzeum, Budapest, fekete-fehér reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 131 l.

Ferenczy Béni

a két világháború közti időszakban megőrizte a magyar zsánerképírás legszebb hagyományait

E. Gádor – G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 11 l.

MDK

Ferenczi Béni, szobrász

„Rajzai vannak a Mérföldkő"

c. kötetben.

Szemle

Tamás István: Mérföldkő 138. l.

A KÖNYV, Bp. Bp. 1965. április [V/4

Ferenczy Béni

Akt

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1959 h. szám. 63. l.

Ferenczy Béni

Ülő nő

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 1. szám. 32. l.

Ferenczy Béni, szobrász [illegible]

Pataki Dénes filmen örökítené meg munkamódszerét.

Lánló Miklós: Ahasznák el 3000 év múlva! 3

Esti Hírlap. Bp. 1963. nov. 6.

FERENCZY Béni nobrai M. D. K.

Betegsége után megtanult balkezzel rajzolni és mintázni.

Férénz virág kompoziciokat rajzol.

Fui c. nobra a miskolci ziallitá-son díjazva

Sz. E.: Látogatás. F. B.

Népszava, 1965. Jan. 24.

Ferenczy Bém.

Kiállításon nagyal műveivel
Debrecenben 1931-ben

A képzőművészetek Debrecenben
1961 Fodal

MDK.

Ferenczy Béni, szobrászm

Érdekes könyve jelent meg " A képzőművészet iskolája" cimen, melyben hat müvésztársa mellett ő is közre adja a szobrászmüvészetnek mühelytitkait.

Magyarság, 1941. május 25.

MDK.

Ferenczy Béni
szobrász – grafikus

M.D.K.

„Szerelmesek" (rajz)

Élet és Irodalom, 1964. április 11 – 8 lap

Ferenczy Béni, szobrász grafikus

Ty DK

Élete és fejlődése Nagybánya, Párizs, Bécs és Moszkva nevével jellemezhető. Stílust teremtett: szoborban, plakettben, grafikában. A legnagyobbak útját járta: a Játszó fiúk, az Atalanta, a Géniusz, a Charitas, a Kouros, „ez a XX. sz. antik félisten" erről tanúskodik. Elfogulatlan alkotó. Írásaiban is az.

Anya gyermekével (1955) c. szobra. Repr

Artner Tivadar: Ferenczy Béni: Írás és Kép

8. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. ápr. 29.

H H 18.XI.17. II.46

Januárban nyílik meg Ferenczy Béni gyűjteményes kiállítása

Ferenczy Béni

Januárban rendezik meg szobrászatunk egyik legkiválóbb mestere, *Ferenczy* Béni régóta esedékes gyűjteményes kiállítását. Eredetileg novemberre tervezték a megnyitást, de el kellett halasztani januárra, mert a művész alkotásainak jórésze vándorúton van. A jelentős külföldi kiállításokon, így legutóbb Belgiumban, Romániában és Svájcban — *Ferenczy* Béni plasztikái mindig szerepeltek s eljut munkája Moszkvába is, a szocialista országok nemzetközi Biennáléjára. Az évek óta tartó betegségéből lassan felgyógyuló művész hazai kiállítását *Genthon* István műtörténész rendezi. Ez az alkalom végre megismerteti *Ferenczy* Béni művészetét az új közönséggel is, egyben ország-világ előtt kijelöli helyét századunk legkiválóbb magyar szobrászai között.

Sajtó alatt van a művész írásainak gyűjteménye is — jövőre jelenik meg a Magvető kiadásában. A tanulmányok gyűjteményét igen sok, *Ferenczy* Béni alkotásairól készült fotó és számos színes reprodukció díszíti.

A. T.

és a magyar válogatott jobbszélsője, sok futballcsata hőse, a *Pozsonyi* út egyik szavazóhelyiségében tett eleget állampolgári kötelezettségének.

Polyák Imrét, birkozó világbajnokunkat a *Kerepesi* úti lakótelep egyik szavazóhelyiségében találtuk meg. Népszerű sportolónk feleségével együtt érkezett ide szavazni.

Egy először szavazóval is találkoztunk: *Göröcs* Jánossal, labdarúgóválogatottunk 19 éves jobbszélsőjével, a magyar labdarúgás egyik legnagyobb ígéretével.

Népfront vezetői

Népfront titkára *Kőbányán* szavazott, majd *Borsodba* utazott megtekinteni a választá-

ket és ennek során találtak i
az egymás közötti bizalmat.
minden benne foglaltatik, az
értelemig és a politikai erőig.
hogy a pártnak, kormánynak
szellemi, lelki pusztításait is
alatt helyreállítani, vagyis v
galmát, s a jövőbe vetett rem
erőnek sugallata kellett ahh
múlt két esztendőre, meglás
berek azt, hogy két év alatt
tünk, mint az ellenforradalo
dalom anyagi pusztításait val
de éppúgy a magunk személ
a szocialista államok, elsősor
a magyar nép életakarásával,
ezek a romok.

A politikai öntudat meg
zetes vonását is felmutatta e
ímmel-ámmal igyekeztek a
nem mindenki első akart le
urnákhoz belső politikai bi
megszabadulva mentek be és
világosan látják, hogy mi az
tette volna az országot és lak
máris napsugaras magasságo

MOK

Ferencsy Béni, grafikus

A Kortárs augusztusi számában
rajza jelent meg.

–: Megjelent a Kortárs legújabb száma
7.l

Szn. 1961. aug. 11.

NÉPSZABADSÁG

Ferenczy Béni

M.D.K.

Olasz fiú (rajz)

Élet és Irodalom, 1962. január 13–31

Ferenczy Béni, grafikus MDK

„Két Kislány" c. rajza. Repr

-: „A Magyar Rajzművészet" című kötetből 7. l

Népszabadság, Bp. 1960. nov. 27.

Ferenczi Béni, MDK

A Kortárs nov.-i számát díszítik rajzai.

– : Megjelent a Kortárs novemberi száma

10. l

Népszabadság, bp. 1960. nov. 10.

mdk

Ferenczy Béni szobrászművész

Kisplasztikái a Műcsarnok Kiállitásán.

Havas Lujza: A IX. magyar képző művészeti Kiállitás

Népszava, 90. évf. 99. sz 1962 ápr 29 3. l

MDK

Terencry Béni

Hannah Orlov iskolájában – Párizs ban – állít be egy dombor műnet, egy néger és egy európai női aktról. Archipenko iskolájában dolgozik zajta később, de Archipenko elmarasztalja, minel a kubi z muskor zagaszkodik.

Terencry Béni: Izás és kép. Bp. 1961. 30. o.

MDK

Ferenczy Béni

Az egész elemi iskola alatt betegeskedik szemoperációja (iridectomia) mi att.

Ferenczy Béni: Izás és kép. Bp. 1961. 39. o

MDK

Ferenczy Béni

Párizsban Archipenko iskolájában homokkőbe farag. A kőfaragás technikájában ő segíti az orosz nőnendékeket.

Ferenczy Béni: Izás és kép Bp. 1961. 30.o

MDK

Terencz Béni

Második párizsi tartózkodása alatt (1912-13) Hannah Orlov orosz szobrásznő szabadiskolájában mintárik reggelente. Itt nem nem igényke Fernand Léger kovrek turáját. Innen később az orosz szabadaka démiára kerül.

Terencz Béni: Szám és kép. Bp. 1961. 27. o.

MDK

Ferencry Béni

Második párizsi tartózkodása alatt/Perlott/ Csaba Vilmos törődik vele., ő viszi el Matissehoz.

Ferencry Béni: Irás és Kép. Bp. 1961. 29. o.

MDK

Ferenczy Béni

Második párirsitartózkodása alatt (1912-13) az orosz szabadakadémia után Archipenko iskolájába iratkozik be.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 30.o.

MDK

Ferenczy Béni

Már Münchenben, majd Nagybányán is fába farag.

Ferenczy Béni: Szás és hép. Bp. 1961. 60.o.

MDK

Terenczy Károly

Nagybányán az ő hatására tabu a Nyugat irodalma, Ady versei szinten.

Terenczy Béni: Irás és kep. Bp. 1961. 42. o.

MDK

Terenczy Béni

Marx „Kommunista Manifestuma" jen nagy hatást gyakorol rá, valamint Kant a „Praktikus ész" és az „Itéletező" Kritikája."

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 42. o.

Terenczy Béni

MDK

A bécsi emigráció éveiben barátkozik össze Wilde Jánossal, von Garpezrel, Otto Beneschsel, Gerhard Frankllal és Ernst Böcklel.

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 42–43. o.

MDK

Terencry Béni

Bourdelle - nél Piero Panesi modellről egy hubista írű tanulmányt mintár. Bourdelle nem méltányolja.

Terencry Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 25.o.–26.o.

MDK

Ferenczy Béni

Párizsban a Cluny-múzeumban zajzolja a gótikus szobrokat. 1911-ben.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 26. o.

MDK

Ferenczy Béni

1912 legelején Ferenczy Károly Párizsból visszarendeli Pestre. Klein Ferenc artistát mintázza, a nyarat Nagybányán tölti 1912-13 telét ismét Párizsban tölti.

Ferenczy Béni: Szás és hép. Bp. 1961. 26. o.

MDK

Ferenczy Béni

Második párizsi tartózkodása ~~d~~ alatt (1912 – 13) mentora Maria Kanow, Galimberti Sándor elvált felesége.

Ferenczy Béni: Izás és kép. Bp. 1961. 26. o.

MDK

Ferencz Béni

Párizsban Bourdelle-nél tanult 1911-ben.

B. Ferencz Béni: Írói élet. Bp. 1961. 24. o.

Ferenczy Béni MDK

Schuster Gyuláról – a freudizmus képviselőjéről – büszlöt mintár.

Ferenczy Béni: Izás és kép. Bp. 1961. 246. o.

MDK

Terenczy Béni

Szondy Lipót pszihologus násárolja meg egy mitológiai tárgyu fafiguráját.

Terenczy Béni: Szás és hép. Bp. 1961, 246. o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni MDK

1917-ből való a „Lepő nő" és az érmek sorozatában „Keller Simon".

1918: „Szerelmespár" gipszdombormű, amely Perlott Csaba Vilmos ajándékaként került a múzeumba.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 246. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Terenczy Béni

1913 - ból való a „Szent György"
1916 - ból: „Álló férfiakt"
1917 - ból „Terenczy Vaéni"

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 246.o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Először 1916-ban mutatkozik be az Ernst-múzeumban, a Ferenczy-család kiállításán. Ill tér szobrot, tizenhat tanulmányt, egy várát és egy tucatnyi rajzot mutat be. Ill szerepel a „Szent György" is. A Műnészet és az Új Idők-ben Lyka Károly /l. k. jelzéssel/ méltatja.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 246. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Az első világháboru idején Felvinczi Jakács Zoltán többször ír róla a Nyugat-ban.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 245. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

A nagybányai 1912-es jubiláris kiállítás egyik rendezője. Ill. zajzokat is bemutat.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961, 245. o.
/Genthon István: Utószó/

Terenczy Béni

MDK

1946 – ban a Műnészeti Tanács megbizásából készíti a „Pro Arte" c. érmeket.

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni MDK

1945 ~~könnt~~ -ben a minisztérium megvásárolja és a múzeumnak ajándékozza a „Danae" szobrot.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1945-ben kiállítást rendez a Kossuth Lajos utcai, Donát-féle műhereshedés-ben, ahol a Szépművészeti Múzeum megnásárolja az 1945-ben készült „Enokáció"-t.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Az ostrom alatt pusztul nak el a „Ferenczy Károly" síremlék nagyméretü, dombozmüves vázlatai.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1944-ben a svájci magyar kiállításon szerepel.

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1942 nov. – ben a Műbarát helyiségében mutatja be tizenhét szobrát.

Ferenczy Béni: Irás és Kép. Bp. 1961 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1942-ben a velencei Biennálén szerepel több szobrával, ezek között van a „Vilmorin" és a „Miklós".

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1941-ben jelenik meg a szobrászat technikájáról szóló műve „A szép-műnészet iskolája"-ban, melyet Szőnyi István szerkeszt.

Ferenczy Béni: Szár és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1941 márciusaiban Barcsay Jenővel, Dési Huber Istvánnal, Domanovszky Endrével és Gadányi Jenővel kiállít az Ernst múzeumban. Tirenöt szobra szerepel ill.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 251. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Terenczy Béni

1925 szeptemberében Terenczy Noéminel együtt kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban. Bemutat huszonhárom szobrot és dombormünet, egy várát, nyolc érmet és hetvenöt rajzot.

Terenczy Béni: Irás és kép Bp. 1961. 247. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

„Der Sturm" 1924-ben bemutatja absztrakt kompozicióit.

Ferenczy Béni: Irás és Kép. Bp. 1961. 247. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Az 1925-ös „Anya és gyermeke" feldombor-
mű elpusztult.

Ferenczy Béni: Irás és Kép. Bp. 1961. 247. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Pesten 1919 - ben készíti a „Férfi akt" - ot.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 247. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Bécsben megmintázza Ernst von Garger-t, a Stefansdom monográfusát 1921-ben.

Ferenczy Béni: Irás és Kép. Bp. 1961. 247. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Terenczy Béni

1923 - 24 telén Berlinbe költözik.

Terenczy Béni: Irás és hép. Bp. ~~1947~~ 1961. 247. o.
/Genthon István: Mózró/

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Önarckép, terrakotta, 1916. Mag. kb. 35 cm. Bp. Delmár Emil tul. /1938-ig/.

Ferenczy Noémi, terrakotta, 1916. Mag. 30 cm. Bp. M. N. Galéria tul.

Ferenczy Noémi, festett terrakotta, 1916. Mag. kb. 30 cm. Nagybánya, Mikola András tul.

Mikola András, festett terrakotta, 1916. Mag. kb. 30 cm. Nagybánya, Mikola András tul.

Női akt, fa, 1916, Mag. kb. 65 cm. Lappang.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Női akt, diófa, 1916. Mag. kb. 35 cm.
Bp. Hatvany Ferenc tul. /1945-ben elpusztult/.

Váza, terrakotta, 1916.Mag. kb. 60 cm.
Bp, Pethe László tul. /1945-ben elpusztult/.

Váza, bronz, 1916. Mag. 55 cm. Nizza, Winsloe Christa tul /1942 előtt/.

Ferenczy Béni

Müvei:

Váza, terrakotta, 1916. Mag. 20,3 cm.
Bp. Wilde Ferenc tul.

Táncos, fa, 1916. Mag. 95 cm. Bp. Dembits Imre tul.

Álló Férfiakt, bronz, 1916. Mag. kb. 45 cm.
Bp. Iparmüvészeti Muzeum tul. /1945-ben eltünt/. /repr. 89 o./

Atléta, bronz, 1916. Mag. kb. 30 cm. Lappang.

Herkules, fa, 1916. Mag. 90 cm. Zürich,
Dr. Szondy Lipót tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Herkules, gipsz, 1916. Mag. kb. 40 cm. Lappang.

Szent Sebestyén, gipsz, 1916. Mag. kb. 160 cm. Lappang.

Madonna, terrakotta, 1916. Mag. kb. 70 cm. Debrecen, Barta Géza tul.

Kovács gölöncsérmester, terrakotta, 1916. Mag. kb. 30 cm. Lapang.

Két férfiakt, gipsdombormü, 1917. Kb. 120 x 60 cm. Megsemmisült.

Ferenczy Béni

Müvei:

Ferenczy Noémi, bronz, 1917. Mag 33 cm. Bp. M. N. Galéria, Szegedi Lukács József tul. /repr. 90-91 o./

Lépő nő, bronz, 1917.Mag. 58,5 cm. Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 88 o./

Winsloe Christa, márvány, 1917.Mag. kb. 50 cm. Bp. Földes Szabóné tul.

Meller Simon, bronzérem, 1917. Átm. 12 cm. Bp. M.N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc, Párizs, özv. Meller Simonné tul. /repr. 160 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Szerelmespár, gipszdombormü, 1918. 204 x 152 cm.
Bp. M. N. Galéria tul.

Sappho, gipszdombormü, 1918. Kb. 150 x 150 cm.
Lappang.

Schuster Henrik, bronz, 1918. Mag. 40 cm.
Bp. Schuster Gyula tul.

Önarckép, terrakotta, 1918. Mag. 32 cm. Bp.
A müvész tulajdona.

Wilde János, bronz, 1918. Mag. 41 cm. Bp.
A müvész tul. /repr. 98 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Dévi, bronz, 1918. Mag. 60,5 cm. Bp.
M. N. Galéria, Schuster Gyula tul /repr. 86 o./

Fiatal férfi, fa, 1919. Mag. 158,5 cm. Bp.
A müvész tul. /repr. 87 o./

Önarckép, terrakotta, 1919. Mag 15 cm. Bp.
Wilde Ferenc tul. /1945-ben elpusztult/.

Mannheimer Károly, terrakotta, 1919. Mag. 25 cm.
London, özv. Mannheim Károlyné tul.

Nemes Lampérth József, gipsz 1919. Mag. kb. 40 cm.
Lappang.

Ferenczy Béni

Müvei:

Balázs Béla, mükő, 1919. Mag. kb. 38 cm.
Lappang.

Ady-maszk, gipsz, 1919.Mag. 29,5 cm. /Bronzpéldánya 1958-as öntés, a müvész tul./ Bp. Hatvany Lajos, Kmetty János, Wilde Ferenc tul.

Ady Endre, bronzérem, 1919. Átm. 9,9 cm. Bp. M. N. Galéria Wilde Ferenc tul. /repr. 159 o./

A Tanácsköztársaság tizkoronás pénzének terve, ólom, 1919. Átm. 10 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Női akt, fadombormü, 1919. 117 x 33,5 cm. Bp.
A müvész tul.

Leonardo-ló, bronzérem, 1919. Átm. 11,3 cm. Bp.
M. N. Galéria, Wilde Ferenc tul.

Stele nőalakkal, tölgyfa dombormü, 1919. Mag.
35 cm. Bp. M. N. Galéria tul.

Sirató nő, fadombormü, 1920. 101 x 37,5 cm.
Bp. A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Ferenczy Noémi, bronz, 1920. Mag. 37 cm. Bp. M. N. Galéria tul.

Ferenczy Noémi, terrakotta, 1920. Mag. 37 cm. Bp. A müvész tul.

A müvész anyja, terrakotta, 1920.Mag. 31 cm. Bp. A müvész tul.

Jákob és az angyal, terrakotta, 1920. Mag. kb. 35 cm. Szatmárnémeti, Dr. Steinfeld Géza tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Dr. Fejér Lipótné, bronzérem, 1920. Átm. 12 cm.
London, Fejér Lipótné tul.

Palkó, bronzérem, 1920. Átm. 13 cm. London,
Fejér Lipótné tul.

Nimi, ovális bronzplakett, 1920. 15 x 13 cm.
Pozsony, magántulajdon.

Mariska, bronzérem, 1920. Átm. kb. 11 cm.
Pozsony, magántulajdon.

Manci, ovális plakett, 1920. Kb. 12,3 x 11,5 cm.
Pozsony, magántulajdon.

Ferenczy Béni

Müvei:

Gyermekfej, bronzplakett, 1920. 15 x 13 cm.
Pozsony, magántulajdon.

Wilde János, fa, 1920. Mag. kb. 40 cm. Bécs,
Hans Heller tul.

Kartal Judit siremléke, kő, 1921. 200 x 60 cm.
Bp. Farkasréti temető.

Drapériás nő, fa, 1921. Mag. kb. 40 cm. Lappang.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Aesopus, fa, 1921. Mag. 12 cm. Lappang.

Ernst von Garger, terrakotta, 1921. Mag. kb. 32 cm. Bécs, magántul.

Roland, tölgyfa, 1922. Mag. 250 cm. Berlin, Lappang.

Férfiakt, fa, 1923. Mag. kb. 18 cm. Lappang.

Férfiakt, bronz, 1923. Mag. 18,5 cm. Bp. A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Női akt, körte, 1923.Mag. 18,5 cm. Bp.
A müvész tul.

Egyszerü emberek, fa, 1923. Mag. kb. 25 cm.
Lappang.

Anya gyermekével, fa, 1923. Mag. kb. 25 cm.
Lappang.

Gyermek, fa, 1923. /Az előbbi leemelhető része./
Mag. 13 cm. Bp. Folly Róbert tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Anya gyermekével, fa, 1924. Mag. kb. 50 cm. Lappang.

Ádám és Éva, fa, 1924. Mag. 15,5 cm. Lappang.

Ádám és Éva, bronz, 1924. Mag. 15,5 cm. Bécs. magántul.

Álló női akt, fenyőfa, 1924. Mag. kb. 30 cm. Lappang.

Scharl Pál, bronzérem, 1924. Átm. 7,5 cm. Bp. Pethe László tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Scharl Pál, bronzérem, 1924. /Felirat nélkül./
Átm. 7,5 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Spanyol lovasiskola, bronzérem, 1924. Átm. 6,5 cm.
Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára, M. N.
Galéria tul.

Hamutartó, bronz, 1924. Mag. 2 cm., átm. 9 cm.
Bp. Wilde Ferenc tul.

Anya és gyermeke, fadombormü, 1925. Kb. 120 x 120
cm. Megsemmisült. /repr. 96 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Siremlék, márvány dombormü, 1925. Kb. 150 x 150 cm. Appiano di San Michele, a várkápolna külső falába illesztve.

Sárkányölő, bronzérem, 1925. Átm. kb. 10 cm. Bécs, Gróf Khuen-Belasy tul.

Sárkányölő, bronzérem, 1925. Átm. kb. 7 cm. Bécs, Gróf-Khuen-belasy tul.

Sirbatétel, hársfa dombormü, 1925. Kb.70 x 70 cm. Lappang.

Ferenczy Béni

Müvei:

Szegedi Lukács József, nyirfa, 1925. Mg. kb. 50 cm. New York, Popper Tivadar tul.

Lessner Sámuel, márvány, 1925. Mag. kb. 50 cm. Tapolca, Lessner-család tul.

Lessner Sámuel, bronz, 1925. Mag. kb. 50 cm. Bécs, magántul.

Anya gyermekével, bronzérem, 1925. Átm. 5,7 cm. Bp. Pethe László tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Anya gyermekével, fa, 1926. Mag. 133,5 cm. Bp. A müvész tul. /repr. 95 o./

Magvető, ólom, 1926. Mag. 75 cm. Bp. Székács Pál tul. /repr. 94 o./

Magvető, bronz, 1926. Mag. 75 cm. Lappang. /repr. 94 o./

Kánaáni fürt, bronzérem, 1926. Átm. 8 cm. Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul.

Vavrecka Hugo, bronz, 1926. Mag. 35 cm. Egykor Zlin, Vavrecka Hugo tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Gerhard Frankl, bronz, 1926. Mag. kb. 42 cm.
London, Gerhard Frankl tul.

Gerhard Frankl, beton, 1926. Mag. kb. 42 cm.
Bécs, magántul.

Kislány-akt, tölgyfa, 1927. Mag. 109 cm.
Hannover, Hoffmanné tul /repr. 100 o/

Kislány-akt, mükő, 1927. Mag. 109 cm. Bp.
M. N. Galéria tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Ljena Grabenko, tölgyfa, 1927. Mag. kb. 30 cm. Berlin, magántul.

Yvonne, terrakotta, 1927. Mag. kb. 35 cm. Bécs, magántul.

Yvonne, mükő, 1927, Mag. 50 cm. Bécs, magántul.

Dr. Gross, bronz, 1927. Mag. kb. 35 cm. Bécs. Dr. Gross tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Pogány Kálmánné, bronzérem, 1927. Átm. 9,5 cm. Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára, M. N. Galéria, Pethe László tul.

Pogány Kálmánné, bronzérem, 1927. Átm. 9,5 cm. /Hátoldalon felirat nélkül/. Lappang.

Dr. Alexander, bronzérem, 1927. Átm. 9,5 cm. Lappang.

Tevékeny élet, kődombormü, 1929. Kb. 140 x 180 cm. Berlin-Grunewald, Remack-ház. /repr. 92 o./

Ferenczy Béni

Müvei:

Szemlélődő élet, kődombormü, 1928. Kb. 140 x 180 cm. Berlin-Grunewald, Remack-ház.

Egon Schiele sirmeléke, kő, 1928. Mag. kb. 180 cm. Bécs, Sankt Veit-i temető. /repr. 93 o./

Egon Schiele, bronzérem, 1928. Átm. 7 cm. Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul. /repr. 164 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Egon Schiele, bronzérem, 1928. /Csak előoldal./
Átm. 7 cm. Bécs, magántul.

Herz Albert, gipsz, 1928. Mag. 50 cm. Bécs,
magántul.

Kuck táborszernagy, bronz, 1928. Mag. kb. 35 cm.
Bécs, magántul.

Kuck táborszernagy, terrakotta, 1928. Mag. kb.
35 cm. Bécs, magántul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Wilde Richard, bronzérem, 1928. Átm. 9 cm.
Bp. Wilde Ferenc tul.

Wilde Richardné, bronzérem, 1929. Átm. 12,2 cm.
Bp. Wilde Ferenc tul.

Rosenberg, Hermann, bronz, 1929. Mag. kb. 40 cm.
Brissago, Szilasi Vilmos tul.

Hellerné, ólom, 1929. Mag. kb. 30 cm. Svájci
vagy amerikai magántul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Mechanikus kalapács, terméskő, 1929. Mag. kb. 400 cm. Bécs. Mézleinzthaler Platz, egy ház külsején.

Anya gyermekével, bronzdombormü, 1929. Kb. 50 x 38 cm. Bécs, döblingi temető.

Nagybeteg Ady, bronzérem, 1929. Átm. 12,5 cm. Bp. M. N. Galéria, Gerő László, Pethe László, Wilde Ferenc tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Dr. Alexander, bronzérem, 1929. Átm. 8 cm.
Bp. Wilde Ferenc tul.

Női akt, kő, 1930. Mag. kb. 100 cm. Meidling, munkás-kertészeti telep.

Anya gyermekével, gipsz, 1930. Mag. kb. 60 cm. Lappang.

Nep. Szt. János, tuffakő, 1930. Mag. kb. 300 cm. Heiligenberg, Fürstenberg-kastély, a felvonóhid pillérjén

Ferenczy Béni

Müvei:

Repülőut, bronzplakett, 1930. 7 x 7 cm.
Bp. M. N. Galéria tul.

Repülőut, bronzérem, 1930. Átm. 25 cm. Donaueschingen, Muzeum, Heiligenberg, Herceg Fürstenberg Miksa tul.

Pjatiletka, bronzérem, 1930. Átm. 8,3 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Landler Jenő, bronzérem, 1930. Átm. 13 cm.
Lappang.

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Landler Jenő, vert bronzérem, 1930. Átm. 5 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Schönberger Margit, terrakotta, 1930. Mag. kb. 40 cm. Bécs, magántul.

Lenin, bronzérem, 1930. Átm. 13 cm. Lappang.

Lenin, bronzérem, 1930. Átm. 7 cm. Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára, M. N. Galéria, Wilde Ferenx tul. /repr. 161.o./

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Sztálin, ólomérem, 1930. Átm. 7,9 cm. Bp.
Wilde Ferenc tul.

Előre, bronzérem, 1930. Átm. 6,5 cm. Bp.
Wilde Ferenc tul.

Landler-emlék, bronzdombormü, 1930. Kb. 50 x 38 cm.
Moszkva, Emigráns Klub. /1933./

Silbermanné, ólom, 1931. Mag. kb. 33 cm. Bécs,
Silbermanné tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Erna Fürst, bronzérem, 1931. /Hátoldal cimermotivumokkal./ Átm. 10 cm. London, Fürstné tul.

Erna Fürst, bronzérem, 1931. /Hátoldal tevével./ Átm. 10 cm. Bp. M. N. Galéria, Wilde Ferenc, London, Fürstné tul.

Erna Fürst, bornzérem, 1931. /Hátoldal szőlőfürttel./ Átm. 10 cm. London, Fürstné tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész anyja, bronzérem, 1931. Átm. 10 cm. Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára, M. N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc tul.

Daumier, bronzérem, 1933. Átm. 8,5 cm. Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára, M. N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc, Ybl Ervin tul. /repr. 162 o./

A müvész felesége, bronzérem, 1934. Átm. 9,5 cm. Bp. A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész felesége, bronzérem, 1934. Átm. 6,6 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Goya, bronzérem, 1934. Átm. 8,6 cm. Bp. M. N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc, Ybl Ervin tul.

Poussin, bronzérem, 1934. Átm. 10,5 cm. Bp. M. N. Galéria, Wilde Ferenc tul. /repr. 166 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész felesége, bronzérem, 1935. Átm. 7,5 cm.
A müvész tul.

Julius von Schlosser, bronzérem, 1936. Átm. 12,2 cm.
Bp. Genthon István, Wilde Ferenc tul.
/repr. 164 o./

Julius von Schlosser, ólomérem, 1936. Átm. 12,2 cm.
Bp. A müvész tul.

Asszony, felemelt karokkal, bronz, 1936. Mag.
21,5 cm. Bp. Radnai Béla tu. /Repr. 104.o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Miklós, afrikai fa, 1936, Mag. 49 cm. Bp. A művész tul.

Golyózó fiu, bronz, 1936. Mag. 22 cm. Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 97 o./

Ágaskodó ló, bronz, 1936. Mag. 21,5 cm. Bp. M. N. Galéria, Pogány Kálmán, Wilde Ferenc, Ybl Ervin, Bécs, Fabó Pál tul. /repr. 102 o./

Ferenczy Béni

Müvei:

Van Gogh, bronzérem, 1936. Átm. 9,2 cm. Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul. /repr. 165 o./

Márton Ödönné, bronzérem, 1936. Átm. 10 cm. Bp. Márton Ödön tul.

Márton Ágnes, 1936. Átm. 10 cm. Bp. Márton Ödön tul.

Márton János, bronzérem, 1936. Átm. 10 cm. Bp. Márton Ödön tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Rubens, bronzérem, 1936. Átm. 14 cm. Bécs, magántul. /Változata hátoldalon csak irással./ /repr. 167 o./

A müvész felesége, bronz, 1936. Mag. 30,5 cm. Bp. Márton Ödön, Bécs, Hochner Leó tul. /repr. 99 o./

A müvész felesége, terrakota, 1936. Mag. 30,5 cm. Bp. A müvész tul.

Női akttorzó, gipsz, 1936. Mag. 60,5 cm. Bp. A müvész tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Bartók Béla, bronzérem, 1936. Átm. 10,3 cm. Bp. M. N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc, Ybl Ervin tul. /repr. 168 o./

Bartók Béla, bronzérem, 1936. /Hátoldalon hegyek nélkül./ Átm. 10,3 cm. Bp. Folly Róbert tul.

Bartók Béla, bronzérem, 1936. Átm. 11,5 cm. Bp. M. N. Galéria, Pethe László, Wilde Ferenc tul.

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Borromini, bronzérem, 1936. Átm. 11,5 cm. Bp. Wildè Ferenc tul. /repr. 169 o./

Guggoló nő, ólom, 1936. Mag. kb. 30 cm. Bécs, Oppenheimer tul.

Danae, bronz, 1936. Mag. 25 cm. Bp. M. N. Galéria, Bécs, Hochner Leó tul. /repr. 103 o./

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Női akt, bronz, 1937. Mag. kb. 55 cm. Trieszt, Friedländer tul.

Férfiakt, bronz, 1937. Mag. kb. 55 cm. Trieszt, Friedländer tul.

Tiziano, bronzérem, 1937. Átm. 13,8 cm. Bp. Wilde Ferenc, Ybl Ervin tul. /repr. 17o o.

Ferenczy Noémi, bronzérem, 1937. Átm. 11 cm. Bp. M. N. Galéria, Wilde Ferenc tul. /repr. 171 o./

Ferenczy Béni

Müvei:

Ferenczy Noémi, ólomérem, 1937. Átm. 11 cm. Bp.
A müvész tul.

Cézanne, bronzérem, 1937. Átm. 10,8 cm. Bp.
Wildé Ferenc, Ybl Ervin tul. /repr.
172 o./

Halott Ady, bronzérem, 1937. Átm. 12 cm. Bp.
A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Miklós, bronz, 1937. Mag. 86 cm. Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 101 o./

Női torzó, bronzérem, 1937. Átm. 12,5 cm. Bp. A művész tul.

Női akt, gipsz, 1937. Mag. 43 cm. Bp. A művész tul.

Férfiakt, bronz, 1937.Mag. 34,5 cm. Trieszt, Friedländer tul.

Férfiakt, vas, 1937. Mag. 34,5 cm. Bp. A művész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Tyukjait hivogató gazdasszony, bronz, 1937. Mag. 18 cm. Bp. A müvész tul. /repr. 108 o./

Atalanta, bronz, 1937. Mag. 35 cm. Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 106 o./

Kis Atalanta, bronz, 1937. Mag. 9,5 cm. Bp. Genthon Istvánné, Grignano, Stavropulos Sokrates tul.

Mosakodó, bronz, 1937. Mag. 16,5 cm. Grignano, Stavropulos Sokrates tul.

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Egyedi Lucy, terrakotta, 1937. Mag. 35 cm. Bp. M. N. Galéria tul.

Madonna, puszpáng, 1938. Mag. 13,5 cm. Bécs, Lucy de Bethel tul.

Tintoretto, bronzérem, 1936-1938, Átm. 12,7 cm. Bp. Wilde Ferenc tul. /repr. 173 o./

Női akttorzó, bronz, 1938. Mag. 29 cm. Bp. A művész tul.

A művész felesége, terrakotta, 1938. Mag. 31,5 cm. Bp. A művész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész felesége, bronz, 1938. Mag. 31,5 cm. Bp. A müvész tul.

Raczinsky gróf, bronzérem, 1938. Átm. 10,3 cm. Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul. /repr. 174 o./

Raczinsky gróf, bronzérem, 1938. /Hátoldalon erdő és felirat./ Átm. 10,3 cm. Bécs, magántul.

Önarckép, bronzérem, 1939. Átm. 11,3 cm. Bp. Wilde Ferenc tul. /repr. 176 o./

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Játszó fiuk, bronzérem, 1939. Átm. 11,3 Bp. A művész tul.

Ülő akt, ólom, 1939. Mag. 19,5 cm. Bp. A művész tul. /1945-ben megolvadt./

Női akttorzó, bronz, 1939. Mag. 25,6 cm. Bp. Triznya József. A művész tul. /repr. 107 o./

Fürdőköpenyes akt, ólom, 1939. Mag. kb. 20 cm. A művész tul./1945-ben megolvadt./

Ferenczy Béni

Müvei:

Karinthy, bronzérem, 1939. Átm. 9,5 cm. Bp. Gerő László tul. /repr. 175 o./

Velence, bronzérem, 1939. Átm. 15 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Velence, bronzérem, 1939. Átm. 14 cm. Bp. Gerő László tul. /repr. 178 o./

Anya és fia, bronzérem, 1939. Átm. 13 cm. Bp. A müvész tul.

Szent Florián, terrakotta, 1939. Mag. kb. 115 cm. L Leányfalu, Geregely Rudolf tul.

MDK

Ferenczy Béni

Művei:

Odaliszk, bronz, 1939. Mag. 17 cm. Bp. Litván József, Ybl Ervin, Zilahi Istvánt tul. /repr. 109 o./

Dr. Kemény Imréné, bronz, 1939. Mag. kb. 35 cm. Bp. Dr. Kemény Imre tul.

Ülő fiu magas talpazaton, bronz, 1939. Mag. 19,5 cm. Bp. A művész tul.

XII. Pius pápa, bronzérem, 1939. Átm. 8,7 cm. Bp. Wilde Margit tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Lépő nő, bronz, 1939. Mag. 39 cm. Bp. M. N. Galéria, Ybl Ervin, Bécs, Hochner Leó tul. /repr. 110-111 o./

Női akttorzó, bronz, 1939. Mag. 24 cm. Bp. Máriássy Zoltán, Montreal, William Curtiss /Kertész Vilmos/ tul. /repr. 112-113 o./

Fésülködő nő, fa , 1940. Mag. 20 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elégett./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Fésülködő nő, bronz, 1940. Mag. 22 cm. Bp.
Gerő László, Szelle Kálmán tul.

Sombor-fiu, terrakotta, 1940. Mag. 22 cm. Bp.
Magántul.

Fekvő akt, bronzdombormü, 1940. 14,3 x 21, 3 cm.
Bp. A müvész tul.

Ferenczy Károly, bronzérem, 1940. Átm. 10,9 cm.
Bo. M. N. Galéria, Wilde Ferenc tul.
/repr. 177 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Fatelep, bronzérem, 1940.Átm. kb. 14 cm. Bp.
Szabó Erzsébet tul.

Női akttorzó, gipsz, 1940. Mag. kb. 40 cm. Bp.
A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

Zsuzsanna, bronz, 1940. Mag. kb. 40 cm. Bécs,
Hochner Leó tul. /repr. 121 o./

Mosakodó, bronz, 1940. Mag. 25 cm. Bp.
Fruchter Lajos örökösei tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Lábfürdő, bronz, 1940. Mag. 22 cm. Bp.
A müvész tul.

Nővérek, bronz, 1940-1941. Mag. 19 cm. Bp.
Folly Róbert tul.

Nővérek - nagyobb torzó, bronz, 1941. Mag. 19 cm.
Bp. Folly Róbert tul. /Aranyozott példány
a müvész tul./

Nővérek - kisebb torzó, bronz, 1941. Mag. 17 cm.
Folly Róbert tul. /Aranyozott példány
a müvész tul./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Eger, bronzérem, 1952. Átm.12 cm. Bp. A müvész tul.

Garibaldi, bronzérem, 1952. Átm. 11,5 cm. Bp. A müvész tul. /repr. 180 o./

Pataky Dénes és neje, terrakotta, 1952. Mag. 28,8 cm. Bp. Pataky Dénesné tul.

Ferencsik János, bronz, 1952.Mag. 37 cm. Bp. M. N. Galéria; Ferencsik János tul. /repr. 137 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Uszónő, gipsz, 1952. Mag. 295 cm. Bp.
A müvész tul.

Gerevich Tibor, bronzérem, 1952. Átm. 13 cm.
Bp. M. N. Galéria tul.

Móricz Zsigmond, bronzplakett, 1952. 14 x 11,5 cm.
A müvész tul.

Arany János, bronzérem, 1952. Átm. 12,7 cm.
Bp. A müvész tul. /repr. 184 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Arany János, bronzérem, 1952. /Hátoldal terv./
Átm. 12,7 cm. Bp. A müvész tul.

Virág Benedek, bronzérem, 1952. Átm. 10,7 cm.
Bp. A müvész tul. /repr. 185 o./

Kölcsey Ferenc, bronzérem, 1952. Átm. 12,5 cm.
Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 183 o./

Bessenyei György, bronzérem, 1952. Átm. 9,5 cm.
Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 183 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Álló női akt, bronz, 1945. Mag. 65 cm. Bp. A müvész tul. /repr. 123 o./

Szent-Györgyi Albertné, gipsz, 1945. Mag. 32,5 cm. A müvész tul.

Mecsnikov, bronzérem, 1945. Átm. 8 cm. Bp. Magántul.

Álló női akt, aluminiumos bronz, 1945. Mag. 35 cm. Bp. A müvész tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Fiatal atléta, bronz, 1945. Mag. 23,7 cm.
Bp. A müvész tul. /2 példány./

Evokáció, bronz, 1945. Mag. 25 cm. Bp. M. N.
Galéria tul. /repr. 122 o./

Bajor Gizi, bronz, 1946.Mag. 11,5 cm. Bp. A
müvész tul.

Gerő Lászlóné, bronz, 1946.Mag. 20 cm. Bp.
Gerő László tul. /repr. 119 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Pro Arte, bronzérem, 1946. Átm. 13 cm. Bp.
A müvész tul.

Pro Arte, vert bronzérem, 1946. /Profil fej./
Átm. 7 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Pro Arte, bronzérem, 1946. /Szamotrakei Niké./
Átm. 7 cm. Bp. Állami Pénzverde tul.

Pro Arte, bronzérem, 1946. Átm. 12 cm. Bp.
Genthon István tul. /repr. 169 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Pro Arte, gipszérem, 1946./Nagyobb betükkel./ Átm. 12,5 cm. Bp. A müvész tul.

Kossuth-hid, bronzérem, 1946. Átm. 4,1 cm. Bp. magántul.

Tihany, bronzérem, 1946. Átm. 10,5 cm. Tihany, Biológiai Intézet tul.

Tihany, vert bronzérem, 1946. Átm. 4,5 cm. Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Vetkőző nő, bronz, 1946. Mag. 76. cm. Bp.
A müvész tul. /repr. 125 o./

Folyamistennő, terrakotta, 1947. Mag. kb. 40 cm. Róma, Magyar Akadémia.

Fiatal atléta, gipsz, 1947. Mag. kb. 200 cm. Róma, Magyar Akadémia.

Ülő akt, bronz, 1947. Mag. kb. 40 cm. Róma, Pap Géza tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Ülő akt, bronz, 1947. Mag. kb. 30 cm. Bécs, Szabolcs Mária, Róma, Pap Géza tul.

Krisztus a kereszten, ólom dombormü, 1947. Kb. 25 x 15 cm. Róma, Magyar Papi Intézet.

Kádban mosdó nő, bronz, 1947. Mag. 23,2 cm. Bp. A müvész tul.

Vass Elemérné, bronz, 1947. Mag. 17 cm. Tihany, Vass Elemérné tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Kassák Lajos, bronzérem, 1947. Átm. 9 cm. Bp. Kassák Lajos tul.

Emberpár, bronz, 1947. Mag. 21 cm. Bp. A müvész tul.

Játszó fiuk, bronz, 1947. Mag. 52 cm. Bp. M. N. Galéria tul. /repr. 124 o./

Két nő fürdőben, bronz, 1947. Mag 18,5 cm. Bp. A müvész tu. /2 példány./ /repr. 126 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Fürdés után, bronz, 1947. Mag. 18,5 cm. Bp. A müvész tul.

Két nő fürdőben, gipszdombormü, 1947. 35 x 35 cm. Bp. A müvész tul.

Gecsőné, bronz, 1948. Mag. 26 cm. Bp. A müvész tul.

Libik Albert, bronz, 1948. Mag 14 cm. Nagytétény, Libik Albert tul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Ülő női akt, gipsz, 1948. Mag. 19 cm. Bp.
A müvész tul.

Ülő női akt, bronz, 1948, Mag. 48 cm. Bp.
A müvész tul. /repr. 127 o./

Scheiberné, bornz, 1948. Mag. 11 cm. Bp.
Scheiberné tul.

A müvész felesége, gipsz, 1948. Mag 33 cm.
Bp. A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész felesége, gipsz, 1948. Mag. 33. cm. Bp. A müvész tul.

Petőfi, bronz, 1948. Mag. 202 cm. Gyula. /repr. 128-129 o./

Ganymedes, bronz, 1948. Mag 20 cm. Bp. A müvész tul.

Szabadkőmüves érem, bronzérem, 1949. Ovális, 10,5 x 8,5 cm. Bp. magántul.

Ferenczy Béni

Müvei:

Balassa József, bronzérem, 1949. Átm. 5,5 cm.
Bp. A müvész tul.

Fésülködő nő, biszkvit, 1949. Mag. 41 cm. Bp.
A müvész tul.

Nagybánya, bronzérem, 1949. Átm. 12,5 cm. Bp.
A müvész tul.

Illyés Ika, bronz, 1949. Mag. 24,5 cm. Bp.
Illyés Gyula tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Lisieuxi Kis Teréz, carrarai márvány, 1949. Mag. 206 cm. Bp. lipótvárosi bazilika.

Boreas és Psyche, bronz, 1949. Mag. 27,7 cm. Bp. A müvész tul. /repr. 131 o./

Futó nő, bronz, 1949. Mag. 48 cm. A müvész tulajdona /repr. 130 o./

Kisfiu-akt, bronz, 1949. Mag. 24 cm. Bp. Vargyas Lajos tul. /repr. 132 o./

Ferenczy Béni

Müvei:

Kálvária, gipszdombormü, 1949. 65,5 x 61,5 cm.
Bp. A müvész tul.

Fabó Pál siremléke, márvány dombormü, 1949.
Bp. Farkasréti temető.

Weöres Sándorné siremléke, kődombormü, 1949.
Szombathely, temető.

Szent Antal, ólom, 1949. Mag. 35,8 cm. Bp.
Márton Ödön tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Szent Antal, ruskicai márvány, 1950. Mag 189 cm. Bp. Bakács téri plébániatemplom.

Charitas, bronz, 1950. Mag 27 cm. Bp. Vargyas Lajos; a müvész tul. /repr. 133 o./

Fiatalok zászlóval, márvány dombormü, 1950. Kb. 270 x 130 cm. Bp. Belügyminisztérium tul.

Nő féltérden, fa, 1950. Mag. 57 cm. Bp. A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Emberpár, körtefa, 1950.Mag.32 cm. Bp.
A müvész tul.

Anya gyermekeivel, körtefa, 1951. Mag. 23,5 cm.
Bp. A müvész tul. /repr. 134 o./

Leplet tartó fiu, körtefa, 1951. Mag. 25,8 cm.
Bp. A müvész tul. /repr. 138 o./

Feszület, körtefa, 1951. Mag. 64,5 cm. Bp.
A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

V.Korzáti Erzsébet, bronzérem, 1951. Átm. 10,8 cm.
Bp. Nemzeti Muzeum Éremtára tul.

Bem, bronzérem, 1951. Átm. 12,1 cm. Bp.
M. N. Galéria tul. /repr. 181 o./

Bem, bronzérem, 1951. Átm. 13,3 cm. Bp.
A müvész tul.

Szerelmespár, puszpáng, 1951. Mag. 15,5 cm.
Bp. M. N. Galéria tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Genthon Istvánné, bronz, 1951-1952. Mag. 24 cm. Bp. Genthon István tul. /repr. 136 o./

Uszónő, gipsz, 1952. Mag. 65 cm. Bp. A müvész tul.

A müvész felesége, bronzérem, 1952. Átm. 12,5 cm. Bp. A müvész tul.

Hatvany Lajos, bronzérem, 1951. Átm. 13,5 cm. Bp. Hatvany Lajos tul. /repr. 180 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Bem lóháton, gipsz, 1952. Mag. 50 cm. Bp.
A müvész tul.

Leonardo da Vinci, bronzérem, 1952. Átm.
12 cm. A müvész tul. /repr. 182 o./

Leonardo da Vinci, bronzérem, 1952. /Csak hátoldal, lovas és felirat./ Átm.
12,8 cm. Bp. A müvész tul.

Pollack Mihály, bronzérem, 1952. Átm. 12,5 cm.
Bp. A müvész tul. /repr. 182 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Birkozók, bronzplakett, 1912. Átm. 4,5 cm.
Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul.

Herakles és Anteus, bronzplakett, 1912. 7,5 x 4,3 cm.

Drapériás férfi, diófa, 1912. Mag. kb. 36 cm.
Lappang.

Leányakt, festett hársfa, 1913. Mag. kb. 65 cm.
Lappang.

Szent György, bronz, 1913. Mag. 32cm.
Bp. M.N. Galéria tul. /repr. 85 o./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Bölény, bronzérem, 1907. Átm. 5,8 cm.
Bp, Pethe László, Wilde Ferenc tul.

Női akt madarakkal, bronzérem, 1907. Átm. 5,8 cm.
Bp. Pethe László, Wilde Ferenc tul.

Ülő kinai, fa, 1909. Mag. 30 cm.
Bp. M. N. Galéria tul.

A Budapesti III. Kerületi Áll. Főgimnázium jutalma, ezüst vagy bronzérem, 1910. Átm. 4,8 cm.
Nemzeti Muzeum, Éremtár. M.N.Galéria, Pethe László, Triznya József, Wilde Ferenc tul.

MNK

Ferenczy Béni

"Fürdő nő"

Részt vett a kiállításon.

Bencsikné Sergő Erzsébet: Kisplasztikai és grafikai kiállítás a múzeumban.

Dunaújváros 1962. szept. 18.

M. P. K

FERENCZY Béni szobrász

Ferenczy Károly

Dutka Mária: A százéves Ferenczy Károly

Magyar Nemzet 1962. február 8. 4.l.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobász

Apám séremléke (repro)

Élet és Irodalom, 1962 febr. 10-9 l.

Ferenczy Béni

szobrász

MDK

szerepelt a kiállitáson.

Két méteres férfiaktja /melyet Vásárhelynek ajánlott fel/.

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

VIHARSAROK, Hódmezővásárhely, 1956. jan. 12.

Ferenczy béni, szobrász

M Dk

Elkészítette édesapjának: Ferenczy Károly festőművésznek síremlékéhez azt a reliefet, amelyet az idén helyeznek el a művész sírján a Kerepesi temetőben.

—: Hk

10.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 22.

Ferenczy Béni; szobrász 7 Dh

Ferenczy Károly festőnő vén fia.

Murányi: Kovács Endre: Ferenczy Károly 7. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 4.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Zenélő puttók /4 db/	Bronz.
Babits-síremlék.	Gipsz.
Ermék /4 db/	Bronz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 27.1.

MDK

Ferenczy Béni

Terzó, br.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. Kiáll. 1945. nov.

Firenze

Tér és Forma 1943. 182-186.

Cikk Ferenczy Bénizől

Párizs

Tér és forma 182-186.

Cikkek Ferenczy Béniről

Date

Time: 11:15 - 11:30

Child: [illegible]

München

Tér és Forma 1943. 182-186.

Gh Ferenczy Béni

ولادة ... وتلاوته

آية ... سورة ... (١٩) ... ١ ... ١٩٨١

تلاوة ... الجزء ... الحزب ... الربع

FERENCZY Béni szobrász M.D.K.

1917-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya,,, Bp. 1954. 332.l.

MDK

Ferenczy Béni
Tihany
Kert

Magyar akvarellek. Tamás Gal. 135. kiáll. 1942. okt.

MDK

Ferenczi Bém, szobrász
műve jelentős.

Főv. Képtár. - Képzőm. kiáll. - II. A magy. katona a szabadságért." Sz. N. - Végvári L. - 1951 X. 4. - 6. l.

MDK

Ferenczy Béni, vobrász
egy kitünő munkával, verepel.

Ernst Muz. - Arckép kiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - S. l. Dutka M.

Ferenczy Béni nolván M.O.K.

A Tanácsköztársaság idején a hűvészeti Direktorium tagja.

Kiss S.: hűvészeti élet a Tanácsköztársaság idején. Hüv. Ért. 1959 (VIII.) 297.

M. D. K.

FERENCZY Béni festő

1907-ben Nagybányán a Hollósi-iskola növendéke

Réti Bpr. 1954. 327. l.

Ferenczy Béni, szobrász 17Dh

Írás s kép című – emlékezéseket s tanulmányokat tartalmazó – kötete rövidesen megjelenik a Magvető kiadásában.

– Kulturális Hírek

Népszabadság, bp. 1959. aug. 9. 9.1

M.D.K.

Ferencsy Béni
szobrász

Méltatás.

V.A: Képek, szobrok, vérőke, vásárlók. 4 l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 30.

Ferenczy Béni MDK

Az expresszionizmus 1921 kör ülő alkotásaiban epizódként jelentkezett.

Pataky Dénesné: Derkovits Gyula plasztikai alkotásai. A Magyar Nemzeti Galéria közleményei. 1. sz. Bp. 1959. 173. l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A Nemzeti Szalonban tart kiállítást.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. május 31.

41.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A Nemzeti Szalonban van a kiállítása.
Méltatási.

Dutka Mária: Ferenczy Béni kiállítása.
Magyar Nemzet, 1959. május 24.

Gé.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A Nemzeti Szalonban van a kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. május 24.

4 l.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Gyűjteményes kiállítása május 16-án nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

Napló
Magyar Nemzet, 1959. május. 14 7 l.

M.D.K.

Ferenczy Béni
rozbrász

A Nemzeti Szabonban van kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. május. 17

4 l.

Ferenczy Béni [Szobrai]

MDK

Harmadik éve a Földalatti V. sut V. Népstadion-állomásának egyik épületében várják az összeillesztést

Ferenczy Béni : "Uszó nő"-je és

Erdei Dezső és László Péter háromalakos "Stafétá"-ja,

-yp- Halott szobrok életet kérnek.

Esti Hirlap,II.évf.189.sz. 1957.aug.14.szerda
6.oldal

MDK

Ferencry Béni [szobrászművész]

(Lényegtelen megjegyzés Thomas Mann-illusztrációival kapcsolatban.)

g. p.: Régi adoma új változatban. Dunántúl, Pécs, 1956. 17. sz. (V. évf. 3. sz.) 72. l.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrai

műveiből kiállítást rendeznek
az esztergomi képtárban.

Magyar Nemzet, 1959. július 30
Napló.

7l

M.D.K.

Ferencey Béni
szobász

Petőfi szobra

Magyar Nemzet, 1959. julius 21.
(ungvári) Jegyzetek a Petőfi-hiállitásról.

4l

Ferenczy Béni
szobrász

H.D.K.

Petőfi szobra

Magyar Nemzet, 1959. július 18.
Megnyílt az Irodalmi Múzeum állandó Petőfi kiállítása

Ferenczi Béni, szobrász

1959. máj. 16-án gyűjteményes kiállítása nyílik a Nemzeti Szalonban.

—: Négy képzőművészeti kiállítás

Népszabadság, 59. 1959. máj. 15. 8.

H.D.K

Ferenczy Béni
festőművész

A Nemzeti Szalonban való kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1939. június 7.

4

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A Nemzeti Szalonban van kiállítása.

Kiállítások.
Magyar Nemzet, 1959. június. 14

4

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Miklós. 1940
repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
10-11 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Torsó. gyp. 1940

repr:

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949

12

Ferenczy Béni nolván M.D.U.

Zsuzsanna. 1940

repr:

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949

13 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Fruzsina. 1941

repr.

Fr. Gachot:
Ferenczy Béni. Bp. 1949 14 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Fésülködő leány. 1941

repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949

15 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Vénusz. 1941.

repr.

Fr. Gschol: Ferenczy Béni. Bp. 1949
16 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Fiatal kány. 1942
rypr:

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
17 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Vövérek. 7a. 1942

repr:

Fr. gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949
18. tábla

Ferenczy Béni malován M.D.K.

Szerelmesek. 1942

repr.

Fr. Gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949
19 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.B.K.

Pihenés. 1942.
repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
20. tábla

Fenery Béni kobrán M.O.K.

Fiatal lány fürdőköpennyel.

1943.

rep.:

Fr. Garbet: Fenery Béni. Bp. 1943
22 tábla

Treasurer's Report: Balance M.O.M.

Trustees Long Standing Obligations - Page

1913

Note:

To Cheque: Treasurer's Bond: Age Limit

23 Insert

Ferenczy Béni rajzai

M.O.K.

F. kisasszony portréja. 1943

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
21 tábla

M. D. K.

Ferenczy Béni szobrán

Sirenslék. gyám. 1944

repr.:

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
24 tábla

* C. M.

Ferenczy Béni nobrán M.O.K.

ülő fiatal lány 1943

Fr. Gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949
23 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Fink. Aquarell. 1937

Repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Pp. 1949

26 tálla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Fiatalság. 1944
repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
25 tábla

M.D.R.

Trauung Klein weiss

Trauung · Hirn

Kapa

Fr Pfarrer: Trauung Klein: Pfr Hirn
25 [illegible]

Ferenczy Béni nobrán M-O K.

A müvén felesége. Kiszaj-
vizfestéssel. 1940. repr.

Fr. Gachal: Ferenczy Béni. Bp. 1945
29 tábla

Kreuzung Stein Buchen

A meistens Pflanzen. Buchen
Nadelbäume. Tiere. Vögel.

Th Quelle: Kreuzung Stein. Vögel
Tiere

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrán

Tanulmány Szénzajr vizfestéssel.

1940: repr.

Fr. Gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949
28 tábla

Ferenczy ~~Károly~~ Béni szobrán M.D.K.

Ülő nő. Vizfestmény. 1937.

repr.

Fr. Gachet: Ferenczy Béni Bp 1943.

27 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K

Olvasó kö. Piros Zréta. 1943
repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949.
32 tábla.

Ferenczy Béni rajzai M.O.K.

Akt-tanulmány. Ceruza.
1913. Repró.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
31 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.O.K.

Tanulmány. cenzor 1941

repr.

Fr. Gachot Ferenczy Béni. Bp. 1945
30 tábla

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

1913.-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

FERENCZY Béni szobrai

M.D.K.

1914.-ben Nagybányán dolgo zott

Rótit: Nagybánya... p., 1954

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Párizsban Bourdelle-nél tanult. Innen Budapestre tért vissza.

Fr. Gachol: Ferenczy Béni. Bp. 1949, 10

Ferenczy Béni művész M.O.K.

19 éves korában, 1909 ben határozta el, hogy művész lesz. Két évet töltött Firenzében, majd párizsi útja előtt (1911) néhány hónapot Münchenben.

Fr. Gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949, 9.

Ferenczy Béni nobrán M.D.U.

Második párizsi tartozkódása idején az orosz Szabad Akadémián tanult, Archipenko hatott rá.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949, 10

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1919: Fiatal férfi; fafigura.
1919-1938 ig külföldön élt. Ezány
nobra. található Auntriában, Német
országban sőt Amerikában.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949, 10

Ferenczy Béni hobrán. M.D.M.

1926: Hanya gyermekével. faszobor
1927 Kiskány akt, tölgyfa
hagyető
1928: berlini kődombormüvek.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949,
11,

Ferenczy Béni, szobrán M.D.K.

Érett korszaka 1933 bzn indul meg, mégpedig rajzokkal.
A rajztól az ut a plakett-művészet-hez vezette.

Fr. gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949,

Ferenczy Béni kobrán M. D. K.

1936 Feleségének arcképe
1937 Atalanta
1940 Guggoló nő.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949, 12

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Louise de Vilmorin Bölöni arcképe
Nővérek, – bronzcsoport
1942 Leányka
Fiatal ülő nő

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949,
12

Ferenczy Béni nobrán M.D.U.

Asszony és gyermek. Aquarell.

repr:

Fr. Gachol. Ferenczy Béni. Bp. 1949
Cimtáp előtti tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K

Dévi. bronz. 1918

repr:

Fr. Gachet: Ferenczy Béni. Bp. 1949
1–2 tábla

Ferenczy Béni nolván M.D.U.

1927. hagoctő: Ólom

repr.

Fr. Gachol: Ferenczy Béni. Bp. 1949

4. tábl.

Ferenczy Béni kolián M.D.K.

1926. Anyaság. Ja

repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949,
3 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.O.K.

1936. Horszony Jelemelt karokkal

repr.:

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949

5. tábla

Ferenczy Béni kobrán M.O.K.

1936. A művész felesége.

repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
6 tábla

M.D.K.

Ferenczy Béni Nobrán

Atalante. 1937.

Mpr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
7 tábla

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Pozsr. 1939.

repr.

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
8. tábla

Ferenczy Béni szobrán M.D.K.

Járó asszony. 1939.

repr:

Fr. Gschol: Ferenczy Béni. Bp. 1949
9. tábla

MDK

Ferenczy Béni

Danae, bronz

Álló akt, "

Szépmüv. Muz. uj szerzemények. 1946.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Hódmezővásárhelyen rövidebb ideig tartózkodott és alkotott.

Artner Tivadar: Hódmezővásárhely
Élet és Tudomány, Bp. 1958. 47 o2.

1487.

Ferenczy Béni
rozbrász

M.D.K.

Ferencsik Jánosról alkotott rozbra

L. Aljosina: Szovjet lap királata a moszkvai beénnalu
Magyar Nemzet, 1959. febr. 25.

4l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A nemzethőri évenkiállításon részt vesz

Magyar művészek alkotásai külföldön
Magyar Nemzet, 1959. jan. 27.

4 l.

Ferenczy Béni, szobrász

MDK

Részt vett – művével együtt – Bécsben
a Nemzetközi Iparművészeti Kiállításon.

–: Magyar Képzőművészeti kiállítások Külföldön

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 22. 7.l.

Ferenczy Béni, [szobrán] MDK

– ki egébként kisplantikánk egyik leg-
kiválóbb mestve – Németh Lánló arcmása
a portré-műnemetben kiemelkedő helyet kap.
Mérete az életnagságnál kisebb: ódi-
kes hatást kelt.

Artner Tivadar: A Tvaszi Tárlat képei között.
Esti Hirlap, II.évf.1o3.sz. 1957.máj.5.vas.
~~5x~~ 2.oldal

Ferenczy Béni [szobrász]

MDK

"A képzőművészet iskolája" c. könyvben a festő, a szobrász, a rézkarcoló művész és a restaurátor mesterségének titkait kiváló magyar mesterek: Szőnyi István, Ferenczy Béni, Molnár C. Pál, Elekffy Jenő és Kákay Szabó György ismertetik."

[redacted] : A művészi alkotás mühelytitkaival ...

Esti Hirlap, II.évf.119.sz. 1957.máj.24.pé.
2.oldal

MDK

Ferenczy Béni [szobrászművész]

kis bronzszobra szerepel. a vásárhelyi országos őszi tárlaton.

Fedor Ágnes: Tornyai városában.

Nők Lapja, Bp. 1955. október 27. [8-9. l.]

MDK

Ferenczy Béni [szobrászművész]

Petőfi című szobra szerepel a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. (repr.)

A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.
(reprodukciók.)
(Nők Lapja, Bp. 1956. január 5. [10-11.l.]

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

1910-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

1912-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 330.l.

MDK

Ferenczy Béni

Férfifej

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 20 1.

MDK

Ferenczy Béni

Gyászoló nő

Anya gyermekével

Női akt

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 2o l.

MDK

Ferenczy Béni

W.Ch. arcképe

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 19 1.

Ferenczy Béni

MDK

szobrász

Szobrai a Bazilikában.

90.c.

Székely László/szerk/: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1959.

MDK

Ferenczy béni, nobrán

Ambrus Tibor tartott Ferenczy béniről emlékműsort a Rádióban Alakteremtő cím mel.

A Hangszóró mellett

(nóti): Hallasz engem? Emlékműsorok

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. jún. 27.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Meghalt 77 éves korában. A hír után a tömör nekrológ idézi a művész egyénységét, származását, családi körülményeit, életútját, kürdelmeit és betegségét: végső fokon művészetének kiteljesedését alkotásait.

Dersi Tamás: Meghalt Ferenczy Béni 2

ESTI HIRLAP, bp. 1967. jún. 2.

Ferenczy

Vanazy, Rippl, Iványi-Grünwald lapjain nem találjuk a nő igazi értelmében vett plakát jellegzetes vonásait — a tárgú munkáik nem egyebek reprodukált, növeggel ellátott festményeknél, vagy szokatlan nagyságú illusztrációknál.

Bauer Jenő: Új magyar plakátművészet. Magyar Művészet. 1949. 16-évf. 2. sz. 77. l.

Ferenczy Béni szobrán

Kébrecz Kossuth díjas, „Kiváló
művész".
most halt meg

Nagyvarsa 1967 VI. 3 2 old.

Ferenczy Béni

Kisplantikákkal és vízfestmények-
kel nezepel „A főváros
képzőművészeti gyűjteménye"
c. kiállításona Kiscelli
Muzeumban

Felesége adszépe szepkó!

Nagyvaca 1966 X. 9 7 old

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

„Bartók a szobrászatban"
„rádió műsorban mint
alkotója Bartók műveknek
hangja „megszólalt".

Abódy Béla: Bartók a szobrászatban
Élet és Irodalom, 1967. november 25. 9 lap

M.D.Y

Ferenczy Béni
szobrász

A művész igen sok oldalú.
Fest, a vesh arc művészetét
is ápolja és a hőnyomatot
is a szobrászaton kívül.

Szantó Tibor kezdi: Beszintalkozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4-7 kap.

M.D.Y.

Ferenczy Béni
szobrász

Az első világháboru előtt Párizs-
ban élt, ~~Ma~~ tána Budapesten ~~[illegible]~~
Az utóbbi években főleg könyvillusz-
trációkat készet.

Szántó Tibor közli: Bemutatkozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4-7 exp.

Sainte-Thérèse Basse : Sanctuaire
Vue à Trouville, 1917. Nos 1-Trop.

M.D.

Ferenczy Béni
szobrász

1956. tavaszán Prágában volt, ahol Magda Reinvo művészettörténész, aki megkérte a művészt hogy vázi életrajzát írja meg, amit tanulmányában kívánt közzé tenni.

Szalató Tibor közli: Bemutatkozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4 - 7 lap

M.D.Y

Ferenczy Béni
szobrász

1956-~~nyarán~~ tavaszán egy prágai kávéházteraszán leírta néhány mondatban hiszdelmekben, kudarcokban, alkotói eredményekben gazdag életútját.

Szántó Tibor: Bemutatkozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4-7 kap.

Ferenczy Béni

Müvei:

Festetich Izabella, bronz, 1943. Mag. kb. 30 cm. Bp. Festetich Izabella tul.

Lessner Bözsi, gipsz, 1943. Mag. 44 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

Lány fürdőköpennyel, bronz, 1943. Mag. 33 cm. Bp. M. N. Galéria tul /repr. 116 o./

Ülő női akt, gipsz, 1943. Mag. kb. 50 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Ülő fiatal leány, bronz, 1943. Mag. 17,8 cm.
Bp. Szelle Kálmán tul. /repr. 118 o./

Női akttorzó, bronz, 1943. Mag. 29,5 cm. Bp.
A müvész tul.

Folly Nuni, bronz, 1943. Mag. 36 cm. Bp.
Folly Róbert tul.

Beck Antónia, bronz, 1943. Mag. kb. 30 cm.
Amerika, magántul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Beck Antónia, terrakotta, 1943. Mag. kb. 30 cm. Bp. özv. Daróczy Zoltánné tul.

Erkel Ferenc, bronzérem, 1943. Átm. 13 cm. Bp. Pethe László tul.

Erkel Ferenc, bronzérem, 1943. /Hátoldalon csak felirat./ Átm. 9,8 cm. Bp. Wilde Ferenc tul.

Fiatalság, bronz, 1944. Mag. 32,5 cm. Bp. A müvész tul.

MDk

Ferenczy Béni, grafikus

Grafikáit közli a Kortárs.

-: Megjelent a Kortárs legújabb száma 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 12 [Vidéki]

MDK

Ferenczy Béni

Ülő nő diszkut

j.j. cikke készülő emlékmüvekről. Népszava, 1959. febr. 5. 5.l.

HAZAFIAS NÉPFRONT
ORSZÁGOS TANÁCSA
KLUB

-

Április 21-22 /szombat-vasá

A Túrista Sza
Indulás ápril
udvarról. Tal
lási bejáratá
délután hajók
Budapestre 22
Részvételi di
részére kb. 5

Április 25. /szerda/

17 h. A klubterembe
18 h. A nagyterembe
Közgazdasági
Ghana uj hété
afrikai élmér

Április 27. /péntek/

18 h. A nyelvtanfol

Április 28. /szombat/

Ferenczy Benjamin

Hármas akt

Akt-kiáll. 1929. dec. Műcs.

28 r.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Miklós, bronz, 1940. Mag. 34,2 cm. Bp.
M. N. Galéria; Köves Oszkár tul.

Kárász Fruzsina, bronz, 1941. /Derékig./
Mag. 19 cm. Bp. A müvész tul.

Kárász Frizsina, bronz, 1941./Nagyobb fejjel./
Mag. 19 cm. New York, Kárász Artur
tul.

Nagy fürdő akt, gipsz, 1941. Mag. kb. 70 cm.
Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Greco, bronzérem, 1941. Átm. 11,7 cm. Bp.
M. N. Galéria, Gerő László, Wilde
Ferenc tul. /repr. 179 o./

Paraszti Vénusz, bronz, 1941, Mag. kb. 30 cm.
Bécs, Hochner Leó tul. /repr. 114 o./

Szerelmespár, bronz, 1942. Mag. 26 cm. Bp.
Folly Róbert; Bécs, Hochner Leó tul.
/repr. 115 o./

Ülő fiuakt, gipsz, 1942. Mag. 50 cm. Bp.
A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Kuporgó lány, bronz, 1942. Mag. 12 cm. Bp.
Szelle Kálmán tul. /repr. 120 o./

Kuporgó lány, terrakotta, 1942. Mag. 12 cm.
Lappang.

Madame Mugiero, terrakotta, 1942. Mag. 14 cm.
Mugieroné tul.

Nővérek, tölgyfa, 1942. Mag. 40, 5 cm. Bp.
A müvész tul.

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Negroid női torzó, bronz, 1942. Mag. 22 cm. Bp. Tarján Imréné tul.

Negroid női torzó, fa, 1942. Mag. kb. 22 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

Pihenés, bronz, 1942. Mag. 23 cm. Bp. A müvész tul.

Kisfiu, ólom, 1942. Mag. kb. 20 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben megolvadt./

Ferenczy Béni

Müvei:

A müvész felesége, gipsz, 1942. Mag. 34 cm.
Bp. A müvész tul.

Entz Béla, bronzérem, 1942. Átm. 11,5 cm.
Bp. Entz Béla tul.

Ferenczy Károly-siremlékterv, bronzdombormü,
1942. 24 x 17 cm. Bp. Ybl Ervin tul.

Ferenczy Károly-siremlékterv, gipszdombormü,
1942. Kb. 120 x 70 cm. Bp. A müvész
tul. /1945-ben elpusztult./

MDK

Ferenczy Béni

Müvei:

Ferenczy Károly-siremlékterv, gipszdombormü, 1943. Kb. 200 x 120 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./ /repr. 117 o./

Entz Béla, bronzérem, 1943. Átm. 7 cm. Bp. Entz Béla; Wilde Ferenc tul.

Ferenczy Károly-siremlékterv, gipszdombormü, 1943. Kb. 100 x 30 cm. Bp. A müvész tul. /1945-ben elpusztult./

Festetich Izabella, terrakotta, 1943. Mag. kb. 30 cm. Bp. Festetich Izabella tul.

mdk

Ferenczy Béni

Könyvéről: Irásait „mesteri kéz" szív" és tudás" jellemzi, amelyről Szabó Lőrinc beszélt "a Huszonkatodik év záró szonettjében.. F. B. vissza emlékezését, ezzel műveinek reprodukcióit tartalmazza a könyv.

Devényi Iván: Ferenczy Béni: Irás és kép

Jelenkor. 1961. 4 sz 480-482.

Ferenczy Béni, szobrász

MDk

Párizsban a Rodin múzeumban jún.
15-én megnyíló nemzetközi szoborkiállításon
kiállítják Gólyázó fiúk c. művét.

– : Ma hallottuk

2. l.

ESTI HIRLAP (Bp. 1961. jún. 15.

Ferenczy Béni, grafikus művész

7 D4

A recenzens megemlíti.

-O-: Pataky Dénes: A magyar rajzművészet
28-29.l.
A KÖNYV, BP. 1961, január I.évf./1.sz.

Ferenczy Béni, szobrász grafikus

M Dg

A januári Kortársban reprodukciója jelent meg.

–: Megjelent a Kortárs legújabb száma

8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 12.

Ferencsy Béni szobrász

Gyűjteményes Kiállítását májusban
bemutatják Bécsben.

—: Röviden

6.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jún. 12.

FERENCZY B éni szobrász M.D.K.

Bartók portré /nemrég került a Bartók-archivum birtoká

Napló
Magyar N emzet 1962. december 19. 4.l.

Ferenczy Béni, grafikus MDk

Rajza. Repr.

–: Kodály Zoltán 80 éves 13.e.

Család és iskola, Bp. 1962. december

Ferenczy Béni, szobrász MDh

József Attila portréja.

Repr.

—: (kép). 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 2.

Ferenczy Beni
szobrász

M.D.K.

„Zsuzsanna" című alkotását
„mutatta be.

földes: jegyzetek a IX. sól
Nők lapja, 1962. május 12 – 8 lap

mak

Ferenczy Beni

munkai: emlap (nő karbafont kezzel)
rajz (iró alak)
" (agyban olvasó nő alak)

Jelenkor 1961 6. sz 663.873 L

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász-gráfikus

Nő a tükör előtt

Élet és Irodalom, 1964. január 18 – 7 lap

Ferenczy Béni
grafikus

M.D.K.

Anya gyermekkel (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. szept. 21 – 1 lap

Ferenczy Béni, nobrász MDk

Ferenczy Béni és kortársai alkotásaiból készül kiállítás megrendezésére a linzi galéria. A tárlat októberben nyílik meg.

—: Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 3.

01

Ferenczy Béni, szobrász MDK

A Horváth-kerti diszkút medencéjét Ferenczy Béni ülő női szobra díszíti.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 20.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Szerepel a tárlaton.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 31.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Martsa szobrász művész 1945-ben
került a Képzőművészeti Főiskolán
Ferenczy Béni osztályára.

N. Penzes Éva: Martsa István
Művészet, 1964. február – 33 lap

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Ferenczy Károly síremlékét elkészítette. Művét rövidesen felállítják a Kerepesi temetőben.

— : Hír 6.

ESTI LAP, Bp. 1962. szept. 12.

Ferenczy Béni. 5)

Azobrász.

Ermeket készít: Greco-Tiziano-Garibaldi-Daumier-Virág Benedek-Cézanne, Van Gogh-Lenin-dr. Landler Jenő-ról és kortársairól: Ady, Bartók, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Gulyás Pál, Gerevich Tibor, stb.-ről. (Emlétve.) Rubens-Hatvany Lajos érem. (Emlétve). 1961-ben emlékezéseit és művészeti eszméit, másfélszáz reprodukcióval a Magvető Könyvkiadó közreadta. Nevéhez néhány fordítás is fűződik, 1956-ben szélütés érte.

Jelenkov, 1965. 6. sz. 538-539 ald.

Ferenczy Béni, szobrász

Megemlíti a cikk.

Gerő László: A XIX. n. végi kérőcklektikus építészet jelentősége Budapesten 162–175.

Bp. 1960. 3. n.

MŰEMLÉKvédelem

Ferenczy Béni, szobrász

MDk

„Ülő nő" című szobrát elhelyezték a budai Horváth-kertben.

— : Hír

8. 1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 3.

mok

Ferenczy Béni

Stobrást

Ülő nő e. bronzstobrát, mely egy diszkút figuráját képezi felállították a Horváth-kertben. (Ábra)

Népszava, 90 évf 2 sz. 1962 jan 4. 8. l.

Ferenczy Béni

szobrai

dissitik a Szt István templomot /un.Bazilikát/.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 124.1.

M.D.K.

Ferenczy Béni
arcobrabi

Bartók plakettje

R.D: A budapesti Bartók Archivum kiállítása
Művészet. 1962 február — 26 l.

Ferenczy Béni

Ferenczy Béni: Feleségem arcképe

ben „Az emberi agy felépítése és működése"; 4 órakor az ellátó ebédlőben „Hunyadi János és Hunyadi Mátyás kora".

FÉMMŰ

Április 14-én, délután fél 3 órakor a központi ebédlőben „Az emberi élet célja".

KERÉKPÁR-, VARRÓGÉPGYÁR

Április 13-án, délután fél 2 órakor a kerékpár III. ebédlőben „A magyar szabadságharc és az egyház"; ugyanott délután 3 órakor „A szélesvásznú és a panoráma film".

MOTORKERÉKPÁRGYÁR

Április 13-án, délután 3 órakor a húzóüzem kultúrtermében „Az olasz filmművészet".

SZERSZÁMGÉPGYÁR

Április 13-án, délután 3 órakor a gépgyári ebédlőb[illegible]

sen megrajzolt, jó[illegible] jellemek, és hitele[illegible] si környezetrajz jel[illegible] talon is nagy élettap[illegible] rendelkező író rendk[illegible] vasmányos regényét. (M[illegible] Kiadó.)

— A CSŐGYÁR sz[illegible] vezeti bizottsága a múl[illegible] lyamán kulturális vetél[illegible] tartott a „brigádok a [illegible] lista kulturáért"-mozgal[illegible] retében. A döntőben a [illegible] lat hét legjobb brigádj[illegible] senyzett. Első helyezést [illegible] le a kétnapos autóbus[illegible] dulás díját [illegible]

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.118-5.ó

Perenczy Béni és az "izmusok"

Borsos Miklós Kikérdezéséből.
kikérdező Rozgonyi Iván.1955 nov-dec.

Müv.Tört.Dok.

Szobotka Imre

szövarch,115

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

Ferenczy Béni.

A könyvművészeti állandó bizottság tagja.

Végh Gusztáv kikérdezéséből.
kikérdező:Széll Margit.

Ferenczy Béni.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müveit bemutatták Bécsben

Egymillió mező a Műcsarnok tavalyi kiállításain

Magyar Nemzet 1964. január 25. 3.l.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

Portré

Élet és Irodalom, 1964. március 7 - 1 kép

Ferenczy Béni
szobrai

M.D.K.

A fehérvári társlaton nem
vett részt.

K. Kovalovszky Márta: Szobrok
Művészet, 1964. május - 32 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Méltatás.

K. Kovalovszky Márta: Szobrok.
Művészet, 1964. május - 32 kép.

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

M.D.K.

„Ülő asszony"

Élet és Irodalom, 1964. május 2 - 7 lap

Ferenczy Béni szobrász. M.D.K.

mint a balatoni müvésztelepen dolgozó és proletár mü-
vésziskola vezetésével megbizott müvész, mütermét a
Közokt. Népbiztosság utasitására az Orsz. Iskóbizot-
ság mentesiti

Szij Béla: Berényi Róbert élettuja gyermekéveitől a ber-
lini emigrációig

121.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

A művészeti direktórium tagja

Szij Béla: Berény Róbert életutja gyermekéveitől a berlini emigrációig 121.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

M.D.K.

Ferenczy Béni

Három fényképfelvétel a müvész alkotásairól, s magáról a müvészről munka-közben.
Fiatal fiu-figura két fényképen és a müvész.
Tavasszal axm a müvész hat hétig tartózkodott Bécsben, ahol a Künstlerhaus-ban állitották ki müveit.

Gách Marianne: A müteremben c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1963. szept. 6. VII. évf. 36. sz. 19. lap

Ferenczy Béni

Ferenczy Károly fia. Ferenczy Noémi ikertestvére, a mai magyar plasztikus művészet, egyik legfontosabb alakja.

Kovács Éva: „Ferenczy Noémi"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol IV. No. 9. 1963

212 i.

Ferenczy Béni

Kijelentette, hogy Medgyessy Ferenc korunk legnagyobb szobrásza

Vályi Gábor: „Medgyessy Ferenc"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 2. 1961

70 l.

Ferenczy Béni

Szobrász, Szönyi István generá-
ciójához tartozik

Pataky Dénes: „Szönyi István"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY Vol. III No. 8. 1962.

125 l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Méltatás.

Farkas Zoltán: Petri Lajos
Művészet, 1963. december – 17 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Ferenczy Béni plakettje
(repro)

A belső címlapon
Művészet, 1963. december.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Ferenczy Károyl festő fia . Bátyja F. Valér festő

Ferenczy Noémi gobelinmüvész ikerfestvére.

Firenzében, Münchenben, Párizsban tanult.

Csoh Miklós :Ferenczy Noémi. 1890-1958. Bp. 1963. 10. l

M.D.V.

Ferenczy Béni
festmény

Ferenczy Károly síremlékének
"domborműve" (terve)

Művészet 1964. június – 2 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
román-grafikus

"Virágok" (akvarell)
" (repro)

Élet és Irodalom, 1964. május 30-7 lap

Ferencsy Béni.

Rajzok (2 reprő)

Új Idők, 1964, 4 sz., 477, 496 old.

Ferenczy Béni

Rajnok (4 repró)

Melenkov, 1964, 6 n., 484, 494, 511, 519
old

Ferenczy Béni

Rajzok (2 repró)

Jelenkor, 1964, 7 n., 591, 597 o.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Grafikai művei hiatterét képezték
plasztikai alkotásainak

Pap Gábor: Borsos Miklós tusrajzai a Dürer teremben
(Művészet, 1964. julius – 42 lap.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kiállitás grafikáiból a székesfehérvári István Király Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1964. május 4.

4. 7.1

MDK

Ferenczy Béni

A Képzőművészet iskolája c.könyv egyik
irója Ferenczy Béni.

Magyar Könyvnap,1941.jun.

Ferenczy Béni szobrász M.N.K.

Rajz / fiatal női fej/

repr.

A Magyar Nemzet galériája
Magyar Nemzet 1964. március 1. 9.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Rajz / család / repr.

A Magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1964. március 15. 9.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Érmek és plaketttek.

Kempis Antal: A képzőművészetek története

A Kultura Világa Bp. 1963. 768.1.

Ferenczy Béni notrán M.O.K.

1941 Nagy fürdő nő
Danae, Zsuzsanna
F. Károly siremlére

Fr. Gachot: Ferenczy Béni. Bp. 1949
12

MDK

Ferenczy Béni

Egy általa készített, Erzsébet asszony profilját ábrázoló érem reprodukciója díszíti Szabó Lőrinc: Huszonhatodik év című versciklusát.

a könyvtáros: Levél a könyvtárból.

Nők Lapja, Bp. 1957. június 6. [20.l.]

MDK

Ferenczy Béni

alkotása a Tanácsköztársaság 200 koronás érmeje. (Fénykép repr.: az érme próbaverete, dr Wilde Ferenc gyűjteményéből.)

A Tanácsköztársaság 200 koronás érmé-jének... (képfelirat.)

Érdekes Ujság, Bp. 1958. november 22. 2. l.

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

Szül. 1890 Szentendre

1908-9. Firenze Akademia

1909-10 München Akadémia

1911. Paris ~~Bour~~ Bourdelle szobrásznál

Reti István: A nagybányai művészlet

Br. 1954. 260-263. l.

—10 z

M. D. K.

FERENCZY Kaźmierz Jasło

M.O.K.

FERENCZY BÉNI /sz. 1890/

/Emlités./

GÁDOR E. – POGÁNY Ö. G.: Magos szobrászat.

Budapest, 1953. 15.o.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1965 szept.26.

Fenyvesy Béni
rajzoló-grafikus

M.D.K.

Rajz.

Élet és Irodalom, 1964. aug. 22. – 2 kép.

Ferenczy Béni, szobrász MDH

Az Én múzeumom sorozatban:

Ferenczy béni munkásságát ismertető

Füzet jelenik meg a Közeljövőben.

— : Múzeum a polcon 2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. aug. 24.

Ferenczy Béni

Fűz c. nobráról kép.

Magyar Hírek 1965. okt. 15.

MDK.

Ferenczy Béni

Utalás miskolci kapcsolataira

Délamygarország 1965 nov.11.lap -

Ferenczy Béni
grafikus

MDK

„Női fej"

Élet és Irodalom, 1966. jan. 8 - 1 lap

Ferenczy Béni, szobrász

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 863

MDK.

Ferenczy Béni

Bartók ábrázolásáról

Tiszatáj 1965 nov. lap 866

Tersánszky Jenő.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon művével szerepelt.

Szabad Nép, 1951. Okt. 4.

MDK

Ferehczy Béni

Vigh Tamás szobormüve

Dutka M: 4. Magy. Képzőmüv. kiáll. szobrai.
Magy. Nemzet, 1954. jan. 1o. 7 l.

Várpalota

Tomory utca 9. Parasztház, föl

188o körül.

/Várpalota V és MV. Bp. 1951.

MDK

Ferenczy Béni

F.A.E: A dpégpzó nő és anya. Szabad Nép, 1948. nov. 27. 6 l.

Kocs (Komárom)

Káplán-ház a ref. templommal sz

(Voit Pál, 1953)

Ferenczy Béni, szobrász MDK.

A Nemzeti Szalonban van kiállítása.

– Kiállítások

Népszabadság, Sp. 1959. jún. 7. 12. l

Ferenczy béni, szobrász MDK

Rövidesen felállításra kerül a Merter kútfigurája a budai Horváth-kertben.

– Novemberben állítják fel Ady Endre négyméteres...

Népszabadság, bp. 1959. jún. 24. 2. l

Feren czy Béni
szobrász

M.D.K.

Ülő nő c. diszkutja

Gárdonyi Jenő: Új emlékművek. 5 l.
Magyar Nemzet, 1960 jan. 30

N.T.H

Ferenczy béni, szobrász 8704

A köreljövőben megjelenik a Magvető kiadásában Ferenczy béni: Írás s kép cimü, emlékezéseket s tanulmányokat tartalmazó kötete.

– Újdonságok az őszi könyvpiacon

Népszabadság, bp. 1959. aug. 26. 9. l

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

/ /1890/

Párizsban tanult.

Kisbronzok.

Atalante. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 765.

766.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Ferenczy, Béni, szobrász MDK

fényképe és néhány sor
alakjáról, egyéniségéről.

D. Fehér Zsuzsa: Kis képeskönyv nagy
művészeinkről 16-17

A KÖNYV Bp. 1963. július III/7

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Álló fiú c. gipszszobrát restaurálják
a M. Nemzeti Galériában.
(fényképp)

— : (— szöveg — fényképp) 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 4.

Ferenczi Béni, nobrász MDK

Ápr. 22-én, Bérsber, Ferenczi Béni

műveiből tárlatot rendeznek

–: Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jun. 26.

Ferenczy Béni, grafikus
nobrán

MDh

Rajzaival beszélget.

Négy rajza. Repr.

Hulay Miklós: Dialógus a mexikói bikaviadalok ról – Ferenczy Béni vel

11

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. ápr. 19.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Petőfi szobra Gyula városá-
ban van elhelyezve.

Ecsery Elemér: Simon Ferenc
Művészet, 1964. augusztus – 29 lap.

Ferenczy Béni

szobrász

M.D.K.

„Greco-ezem" (repro)

A belső címlapon

Művészet, 1964. augusztus

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Csepel 1965 okt.1.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Tükör 1965 okt.5.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

A fényképe a súlyos betegségétől
felgyógyuló, rohamosan javuló
76 éves művészt ábrázolja.

(zs.) : Ferenczy Béni 2

ESTI HIRLAP, 1965. márc. 31.

Ferenczi Béni
szobrász - grafikus

Aktok

Élet és Irodalom, 1966. ápr. 9 - 5 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Tárlatvezetésen ismertetik munkásságát.

—: A két végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG bp. 1966. márc. 26.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kétszer Kossuth-dijas.

Némán és bénán alkot.

Petőfi-szobor Gyulán, Bartók-szobor

Lenin-érem / 1930 / Babits-siremlék / 1954/

Ady-arcmások / 1919/

Ferenczy Béni 75 éves
Magyar Nemzet 1965. junius 18. 4.1.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

„Ülő nő" (repr)

Művészet, 1965. december – 41 lap

Ferenczy Béni
Szobrász

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Garami: Dicsőséges nap.
Dunántúli Napló, 1956. május 8 - 3 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni

A felszabadulás emlékére a főváros emlékérmet adományozott a müvésznek.

Szinház, Bp. 1946. febr. 13-28. II. évf. 7. sz. 4-5. lap

. . . .

M.D.Y

Ferenczy Béné
grafikus - szobrász

„Fekvő nő" (vegyes)

Élet és Irodalom, 1967 jan. 7 - 9 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász
Kossuth-dijas

combnyaktöréssel a János-kórházba szá llitot-
ták . A mütét sikerült

Napló

magyar Nemzet 1966. junius 25. 7.1.

M.D.K.

Ferencz Dénesnek
Kossuth-díjas

compunktörésel a jénos-körbéra szá illitot-
ték . A mütét sikerült

Napló

május Kossuth 1956. június 25. J.J.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Közmü és Szolgáltatás 1965 okt.8.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Közmü és Szolgáltatás 1965 okt.8.

Ferenczy Béni, kobrász

MDK

Szentgyörgyi Albert Psalmus Humanus c. zsoltárát, a tudós meghúlalte Ferenczi Béninek. (Maga mondta kanglemezre.)

K.: Szentgyörgyi Albert békezsoltára

2

ESTI HIRLAP

Sp. 1965. jan. 18.

Ferenczy Béni

Kút figura, 1958, fekete-fehér
táblám reprodukció.

A felszabadult Budapest művészete
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus.

Ferencsy Bém.

Rajzai nezepelnek az I. Orn.
Kisplantikai Biennálén

Szelesi Zoltán: Az I. Ornagos
Kisplantikai Biennáléról

Tiszatáj 1968 I. n. 54 old.

Ferenczy Bém.

Kisplantikai mindei a péri modern magyar kéztörtban vannak

Felenkov 1967 XI. n. 1087 old

MDK.

Ferenczy Béni.
szobrász - grafikus

Élete és élet-halál harca
nagy példa és olyan tanul-
ságos mint ezerreje.

Moczky Géza: A Ferenczy család
Élet és Irodalom, 1968. julius 20-8 lap

M.D.

Ferenczy Béni

szobrász - grafikus

Bejárta a kontinenst, ismerte
a múltat és ismerte az ifjú
avantgarde-ot. Érmeket öntött
a régi nagymesterek műveiről után.

Perneczky Géza: A Ferenczy család
Élet és Irodalom, 1968. július 20-i 8lap

Ferenczy Béni

kiállított művei:

Ülő akt, torzó, bronz, 35 cm.
Németh László arcképe, bronz, 50 cm.
Kámpothé, bronz, 35 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

17.1.

Ferenczy Bém

70 éves korában halt meg. Járt: Firenzében, München ben, Párisban, Bécs, Berlin, Moszkva

Említve: Herakles és Antaeus; Danae Atalanta, Odalisk, Boreas és Psyche Lépő nő; Parantí Vénusz; Zsuzsanna, Golyózó fiu, Miklós; A kis alpinista, Leplet tartó fiu, Anya gyermekével Rajz (szepkő)

Tuskás Tibor: Ferenczy Bém. Halálára

Jelenkor 1967 7-8 nám, 723 old.

Ferenczy Béni

"Ifjú" nő", bronz, 150 cm. Horváth kert,
Anya gyermekkel, 1955, bronz, 84 cm.,
A kis alpinista, 1953, bronz, 28,5 cm.,
Jónai díj, 1955, bronz, élem, 10,6 cm.-

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. 18 l. - 19 l.
Kiállítás - katalógus.

Ferenczy Béni

Munkácsy Díj, 1955, bronz, élrem, 10.6 cm.,
Pollack Mihály, 1952, bronz, élrem, 12.5 cm.,
Pro arte, 1946, bronz, élrem, 12 cm.-

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960.
Kiállítási katalógus.

19 ~~cm~~

Ferenczy Béni

XI. Országos Képzőművészeti kiállitáson néhány müve szerepelt, noha már nem élt a művész, az 1966 kiállitás ótm eltelt időszakban halt meg.

Vigilia 1968. jun. 421.l.

Ferenczy Béni

Két kisplasztikáját mutatták be a middelheimi szabadtéri biennálén.

d. m: Magyar szobrok a middelheimi biennálén.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 6. 4. o.

M.D.K.

Ferencry Béni, szobrász

Horváth-kertben felállított művét, egész alakos női aktszobrát elismerő, lelkes szavakkal ismerteti és képét hőzli:

Zolnay László: Két kútszobor

BUDAPEST, 1968. VI. évf. 9. sz. 11. old.

Ferenczy Béni

grafikáinak kiállítása a
Május 1. mori előcsarnokában
D. M. közleménye

Magyar Hírek, 1967. III. 17.

Ferenczy Béni

kiállított művei:

Hűség. Bronz relief.
Tudomány. Bronz relief.
Torzó. Bronz.
Virbelipő fiú. Bronz.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Vígvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

29. l.

Ferenczy Béni

Szerepel a XX ind. fest. és szobr. c. kiállításon Szegeden

Izsó Mihály: A XX ind. magy. fest. és szobrászata c. kiáll. Szegeden

Tiszatáj 1966 VI. n. 503 old.

1.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállitott grafikái:

Az alvó lány. Papír, cerusa, 307x210 mm.
MNG. Ltsz. 1919-610.

Szobozvázlat, 1920 körül. Papír, szén,
357x245 mm. Gyók J. Képtár, ltsz: 62.1.1.

24.l.

Ferenczy Béni / 1890-)

kiállított grafikái:

Anya szemüveggel, 1929. Papír, ceruza, 448 x 315 mm. Lók J. Képtár, ltsz: 62.2.1.

Ferenczy Noémi, 1930 körül, Papír, ceruza, rém, 435 x 310 mm. Lók J. Képtár, ltsz: 62.3.1.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

Ferenczy Béni (1890-)

kiállított grafikái:

Felvő nő, Papir, vörös kréta, 270 x 448 mm. MNG. Ltsz: 1947-4050

Fiúarcok. Papir, cerusa, akvarell, 451 x 289 mm MNG. Ltsz: 1954-4863.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

24.1

Ferenczy Béni: (1890-)

kiállított grafikái:

Kat. Papír, akvarell, 492 x 345 mm.
MNG. Ltsz: 1951-4406
Fűzfás part, 1937-38. Papír, akvarell,
220 x 244 mm. Lók T. Képtár, Ltsz: 62.4:1.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: K. Vass Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

25.1.

5.

Ferenczy Béni (1890 -)

kiállított grafikái:

A Cézanne-érem terve, 1938. Papír, ceruza, 154 x 169 mm. MNG. Ltsz: 1954-4901.

A Niobe-érem terve, 1938. Papír, ceruza, 205 x 290 mm. MNG. Ltsz: 1954-4862

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Szt. bev.: K. vács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

25.1.

Fevenczy Béni (1890-)

kiállított grafikái:

A művén felesége, 1939. Papír, barna, kréta, 272x443 mm. MNG. Ltsz: 1945-4874.

Feleség rokonnal, 1939. Papír, ceruza, akvarell, 401x299 mm. MNG Ltsz: 1954-4891.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

25.l.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállított grafikái:

Akt, 1943. Papír, ceruza, arvanll,
434x286 mm. HNG. ltsz.: 1946-3905

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. [Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

25. l.

Ferenczy Béni (1890 -)

kiállitott érmei:

Daumier, 1933. Bronz, av. rev. átm: 85 mm.

Goya, 1934. Bronz, av. rev. átm: 86 mm.

(A Gók J. Képtár Ufhl-gyűjteményében)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

21. l.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállitott érmei:

Michelangelo, 1934. Bronz, av. rev. átm: 87 mm.

Bartók, 1936. Bronz, av. rev. átm: 115 mm.

Tiziano, 1939. Bronz, av. rev. átm: 140 mm.

(A Nók J. Képtár Ybl-gyűjteményében.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar müvészete./

22. l.

Ferenczy Béni

Kossuth-díjas művész

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

4. l.

2.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállitott művei:

Női akt, 1923. Körtefa, 18,5 cm. A művén tulajdona.

Miklós, 1936. Afrikai fa, 49 cm. A művén tulajdona.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

15.1.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállított művei:

Tyúkjait hívogató parasztasszony, 1937. Bronz, 18 cm. A művén tulajdona.

Atalanta, 1937. Bronz, 35 cm. A művén tulajdona.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

15-1.

Ferenczy Béni (1890 -)

kiállított művei:

Női akttorzó, 1939. Bronz, 25,6 cm. A művén tulajdona

Nőnemű - nagyobb torzó, 1941. Aranyozott bronz. A művén tulajdona.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

15-(.

5.

Ferenczy Béni (1890-)

kiállított művei:

Luise de Vilmorin, 1941. Bronz, 10 cm. A művén tulajdonos.
Szerelmespár, 1942. Bronz, 26 cm. A művén tulajdonos.
Álló női akt, 1945. Bronz, 65 cm. A művén tulajdonos.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

15.l

Ferenczy Béni (1890-)

kiállitott művei:

Siremlék - terv. Bronz, 27 x 17,5 cm.
Gók J. Képtár, Ufbl E. hagyatéka.
Sirató nő, 1920. Fadombormű, 101 x
37,5 cm. A művén felejdona.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

14-15-1.

Ferenczy Béni (1890-)

első mestere Ferenczy Károly, a magyarországi festőkolónia egyik vezéralakja. Majd Itáliában, Münchenben, Párisban tanult. 1912-ben Archipenko a mestere. 1919-ben emigrálni kénytelen, csak a 30-as évek közepén tér vissza.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás. Székesfehérvár. Kat. bev. : Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század művészete./

magyar

6-7. l.

2.

Ferenczy Béni /1890- /

a 20-as években a kubista törekvések hatása alá kerül; nobrait ekkor fába faragja. Az expressionismus-son át a klasszicizmushoz jut el a 30-as évek közepére.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás. Székesfehérvár. Kat. bev. : Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

7.l

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

189o-

Felesége arcképe, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 221.kép
259.l.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

189o-

Miklós, bronz, 1938, repr.

A Szépmüévszeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 314.kép

261.1.

Ferenczy Béni.

Béni-plaketteket most készítik elő öntésre a bronzöntőműhelyben.

Magyar Nemzet, 1951. aug. 23.

Ferenczy Béni

M.D.K

szobrász - grafikus

„Fiú-alak"

Élet és Irodalom, 1965. nov. 13 - 1 lap

Ferenczy Béni.

szobrászművész,

Spartoló-szobor elkészítésével bízták meg, a földalatti vasút Kesepeni úti állomás homlokzata elé való díszítésül.

Világosság, 1957, Okt. 5.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

Lombkirály.

Élet és Irodalom, 1965. március 27 - 6. lap

Ferenczy Béni

M.D.K

szobrász

„József Attila".

" (repro)

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 10-1 lap

Ferencz Béni

szobrász

M.D.K

„Partné" (repro)

Élet és Irodalom, 1965. ápr. 3–5 lap

M.D.

Ferencsy Béni
szobrász

A művészt a Kossuth-díj
I. fokozatával tüntették ki.

___: 1965 Állami és Kossuth díjasai . . . . .
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 3 - 1 lap

Ferenczy Béni

M.D.K.

nohrán - grafikus

„Női fej"

Élet és Irodalom, 1965. okt. 2 - 3 lap.

MDK

Ferenczy Béni

rendes tag

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 2 l.

MDK

Ferenczy Béni

Atléta, bronz

Magyar Képzőművészetért. I. kiáll.
Ernst Muz. 1946. jul. 14 l.

Ferencsy Béni

Szerepel a XII. Vásárhelyi őszi tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A XII. Vásárhelyi őszi tárlat.

Tiszatáj, 1965. 11. sz. 861. old.

MDK

Ferenczy Béni

dombormü:

Női akt, fa

Sirató nő,"

Anya gyermekével, ólom

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár,
István király Muz. 1967.

Ferenczy Béni

Tékozló fiu torzó, br.

Aranykor, br.

Ülő akt, br.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Mus. 1967.

Ferenczy Béni

Zenélő puttó, br.

Á1lapotos nő, "

Tékozló fiu, br.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Mus. 1967.

ADK

Ferenczy Béni

Boreas és Psyché, br.

Anya gyermekeivel, körtefa

Feszület, "

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Mus. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

Fiatalság, br.

Ülő akt, br.

Ülő akt, br.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

Kuporgó lány, br.

Pihenés, br.

Szerelmespár, br.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

Gyermek, br.

A müvész felesége

Odaliszk, br.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

Wilde János, br.

Fiatal férfi, fa

Ádám és Éva, "

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár,

István király Muz. 1967.

Ferenczy Béni

Tiziano-érem 1939. (repr.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállitás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

B. lép.

Ferenczy Béni

Siremlik- terv. (repr.)

Lépő nő. (repr.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

5. 7. 8. lép.

Fehérvári Béni, szobrász

- munkái Ybl Ervin hagyatékából a székesfehérvári István király Múzeumban

Nádor Tamás: Ybl Ervin vésőakarat. Magyar Hírlap, 1970. III. 6. 13. l.

Ferenczi Béni, szobrász

– 3 szobra megérkezett Bernből Ybl Ervin hagyatékaként a székesfehérvári múzeumba.

Nádor Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Ifjúság, 1970. III. 6. 13. l.

Ferenczy Béni.

A Szentendrén épülő Ferenczy Múzeum állandó kiállításán mutatják be műveit

(említve)

Művészet, 1941. júl. 1.

Ferenczy Béni

mívável szerepelt a

velencei biennálén

Magyar Nemzet 1971 január 31

11. old.

MDK

Ferenczy Béni

neve az előszóban emlitve

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I. képtár

1967.

MDK

Ferenczy Béni

~~Adombormű:~~

Poussin, br.érem

Rubens, " "

Van Gogh, " "

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár,
István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni br. érem:

Cézanne

Önarckép

Ferenczy Károly

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

xdomormüe

Bartók, br. dombormü

Anya gyermekével, br.érem

A müvész felesége, " "

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Méltatás.

Pataky Denes: Szőnyi István -
Művészet, 1960. november - 18 lap

M. D. K

FERENCZY [Béni] szobrány

A magyarországi művészetet tárgyaló legújabb műben kiemelt

Gerő László: A XIX. sz. végi kisőeklektikus építészet jelentősége Budapesten

Műemlékvédelem 1960. 3. sz. 168. l.

Ferencsy Béni

M.D.K

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. dec 23. – 1 lap.

Ferenczi Béni

MDK

Egry, Derkovits, Ferenczi Béni művészetében Bernáth Aurél, Szőnyi István korai műveiben éled fel a konstruktív irányzat.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete. I. Konstruktív törekvések. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 73-89.

62.1.

MDK

Ferenczy Béni

Az MDK által a Nemzeti Szalonban rendezett 1957 évi kiállitáson szerepelt.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 73-89.l.
87.l.

Ferenczy Béni MDK

"Petőfi-szobor"

Rozgonyi Iván: Beszélgetés Ferenczy Bénivel 1956. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 201-205.l.

203.l.

Ferenczy Béni MDK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás/1945/
állami vásárlás:

"Danaida"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni
művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.
230.l.

Ferenczy Béni

MDK

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Levéltára képzőművészeti vonatkozású irataainak repertoriumo 1945.

XIII. 2. szám alatt az ő életrajzi adatai is szerpelnek.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

236.l.

M. D. V.

FERENCZY Béni szobrász

Tilő nő c. szobrát Budán a
Horváth-kertben helyezik el.
Eli szerűe Bálint Jenő építész tervei
szerint sérülő medence

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 27. 4. l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Németh László ról készült rajza.

Sz. M: Németh László hatvan éves
Élet és Irodalom, 1961. ápr. 21 – 2 lap.

Ferenczy Béni

Képzőművészeti Múzeumunk és Európa.
Farkas Zoltán

Magyar Nemzet
1956. okt. 18.

Ferenczi Béni

Műv. Kiskönyvt. rov.-ban
értékelés.

Magyar Kemzol
1958. okt. 30.

Ferenczy Béni, szobrász M Oh

Bécsi tartózkodása idején, 1930-ban két – művészi hitvallására jellemző – érmet alkotott: egyiket az első szovjet ötéves terv kihirdetésének emlékére, a másikat Lenin és az Októberi forradalom emlékére Készítette.

Lenin érem. Repr.

-:Ferenczy Béni Lenin=plakettje 7. l

NEPSZABADSÁG, Bp. 1961. ápr. 23.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Leányfej c. művét említi

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as években,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 120.old.

Ferenczy Béni, grafikus

D. Oh

Rajza egy Mátyás-kori
kályhacsempéről.

Repr

Gerevich László: Hogyan Készül Budapest története?
54-56. l

KÖNYVBARÁT

Bp. 1958. ~~[illegible]~~ február

VIII/2.

Ferenczy Béni, szobrász D vh

Tanácsköztársasági

pénzterve. Repr.

R. J.: A magyar pénz első kiállítása 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 31.

Ferenczi Béni

MDK

Halott szobrok életet kérnek.

Már 3-ik éve a Népstadion állomásának egyik épületében van Ferenczi Béni "Uszó nő" stb. szobrok.

mélt.

Esti Hirlap 189 sz. 1957. aug.14 6 old.

Ferencz Béni

tanulmány kötetéhez, Genthon István irt utó szót.

Esti Hirlap 269. nov. 16. 2 old.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Mint Szőnyi István
hortózsát emliti

Pataki D.: Eteinne Szőnyi. Acta Hist.Artium, 1960. Tom.VII. Fasc.1-2. 115.old.

M. D. L

FERENCZY Béni szobrász

„Irás és Rép" c. tanulmánya megjelent

a Magvető Kiadóban

Magyar Nemzet 1961. aug. 16. 4. l.

Ferenczy Béni, grafikus nobrán

17 Dh

Miért nem jelenik meg az Új Képzőművészet sorozatban Ferenczy Béniről is egy monográfia, kérdi a tudósítás írója.

Czobor Ágnes: A képzőművészeti könyvek jövő évi tervei 27-28.

KÖNYVBARÁT, Bp. 1956. október VI/10.

MDK

Forenczy Béni (szobrász)

(Holló László vele egyidőben látogatta a párizsi orosz szabadiskolát.)

Tóth Ervin: Holló László grafikai művészete.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 90. l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Bartók rajza

Vaníos Ferenc: Bartók és Szőnyi
Élet és Irodalom, 1960. okt 7 – 41 szám – 3l

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Uj Petőfi vagia a Magyar Ifjúságnál

Magyar Ifjúság, 1959. ~~jan~~ május 23.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Méltatás

Szinon Gy. Ferenc: Ferenczy Béni
Magyar Ifjúság, 1959. ~~jún~~ máj. 23

Ferenczy Béni, szobrász

Gólyázó fiúk c. művét kiállítják

Párizsban, a Rodin Múzeumban a jún. 15-én

megnyíló Nemzetközi szoborkiállításon.

– : Röviden

6. (

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jún. 15.

EDK

Ferenczi Béni

Petőfi szobrának felállitását sürgetik.
mélt.

Esti Hirlap 44 szám 1958. febr 21 2 old.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K

A nobrászat munkamódjáró irt a Képzőművészetek iskolája c. kötetben.

László Gy: Könyvismertetés. hüvtört. Ért. 1958 4 sz. 305

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Rajza Bajor Gizinről
(repro)

Élet és Irodalom, 1961. febr. 10. — 5 l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Ady Endre, Kazinczy érmér. A Bessenyey érméje. — Ferenczy Béni, Kölcsey érméje (repro)

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Szóporlich érem művészetünkben 101
Művészet, 1961. február.

Ferenczy Béni; szobrász M Ok

A Horváth-Kert ben díszkutat építenek.
Itt helyezik el Ferenczy Béni Ülő nő c
szobrát.

–: Hír 10.

Bp. 1961. szept. 7.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Ferenczy Béni

1890-

Nagybányáról indult. A müncheni Akadémián, majd 1912-től Párizsban Bourdelle-nél és Archipenkónál tanult. 1919-ben Bécsbe, majd 1931-ben Moszkvába emigrált, honnan 1935-ben tért vissza.

"Játszó fiu" 1936.

"Odaliszk" 1939.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp.1960.

47.1.

Ferenczy Béni

"Boreas és Psyché" 1949.

"Charitas" 1950.

"Génius" 1955.

"Ülő né" 1956.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp.1960.
47.1.

/b/ Ferenczy Béni

Rajzai és akvarelljei /folyt/:

"Fürdő után" 1949.

"Ébredés" 1950.

"Nő tükör előtt" 55. körül.

"Hát-akt"

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp.1960.

48.1.

Ferenczy Béni

"Odaliszk" 1939.

"Ferenczy Károly érme" 1940.

"Zsuzsanna" 1940.

"Louise Vilmorin" 1941.

"Szerelmespár" 1942.

"Fiatallány fürdőköpennyel" 1943.

"Játszó fiuk" 1947.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzművészet. Bp. 1960:
47.1.

Ferenczy Béni

Rajzai és akvarelljei:

"Felesége félrehajtott fejü arcképe" 1935.

"Felesége könyöklő arcképe" 1935.

"Játszó fiuk" 1938.

"Felsége egy fiu bronz szobrával" 1938.

"Akt " 1941.

"Két kislány" 1943.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzművészet. Bp. 1960:

48.1.

Ferenczy Béni MDK

Repr.:

"Az alvó Ady Endre" 1918. Ceruza.

150. kép.

"Fülesége arcképe" 1935. Ceruza.

151. kép.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

Ferenczy Béni

MDK

Repr.:

Vázlat a "Játszó fiuk" c. szoborhoz. 1938. Ceruza és akv.

155. kép.

"Két kislány" 1943. Vörös kréta.

156. kép.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzművészet. Bp. 1960. Képtáblák a szöveg után.

Ferenczy Béni

MDK

Repr:

"Felesége arcképe" 1936.

152. kép.

"Felesége egy fiu bronz szobrával" 1938. Ceruza és akv.

153. kép.

"Bartók Béla arcképe" 1936. Ceruza.

154. kép.

PATAKY DÉNES: A m.-gyar rajzmüvészet. Bp. 1960. Képtáblák a szöveg után.

Ferenczy Béni

MNK

Kapr:

"Ébredés" 1950. Ceruza és pasztell.

157. kép.

"Fürdés után" 1949. /Utólagos jelzéssel 1950-ből./
Ceruza.

158. kép.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

M. D. U

FERENCZY Béni szobrász

Mellszobra Vigh Tamástól (1953.)

Lsz.: 54.260.

A M. N. Galéria állagjegyzére T. Ib. rész

Bn. 1959. 297. l.

Ferenczy Béni

Ferenczy Béni: Leonardo da Vinci

Művelt Nép 1948 III. 25

Ferencsy Béni, grafikus

Rajzai jelentek meg a Kortárs-ben.

-: Megjelent a Kortárs májusi száma

NEPSZABADSÁG Szp. 1961. máj. 16.

MDK

Ferenczi Béni

szobrászmüvész ujra alkot. Betegségéből felgyógyult. /Móricz fej/

Esti Hirlap 278 sz. 1957. xxx nov. 27. 2 old.

MDK

Ferenczi Béni

rajzolta "Müemlék védelem" cimlapját. mélt.

Esti Hirlap 266 sz. 1957. nov.13 3 old.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

munkásságát a XX. sz. elején feltörő s a hazai gyökerekben tulnyuló, európai szintű magyar művészi elkotócző jellemzésére emliti:

L. Németh: La peinture de József Egry /1883-1951/. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

303. old.

Ferenczy Béni
Nohrasz

M.D.V.

Bartók érem (repr)

A belső címlapon.
Művészet, 1961 október

M.D.K.

Ferenczy Béni

Festő és szobrászmüvész. Rajz. felv.

Népszava 1960. okt.16. 4.old. 246.szám.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Festő és szobrászmüvész rajza felv.

Népszava 1960. febr.28. 8.old. 50.szám.

mDK

Ferenczy Béni
szobrász

Ülő nő szobrát a Horváth Kertben,
Budán helyezik el.

Pénteki mozaik.
Népszava 89 évf. 23 sz. 1961, jan 24

MDK

Ferenczy Béni
Képzőművész

rajza: Bartók Béláról.

Nepszava 89 évf 73 sz. 1961 márc 26. 4l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Két rajza Bartók Béláról

Jajczay János: Bartók Béla fiatalkori archipe.
Művészet, 1961. november – 91.

Ленинград
Адрес

Петрова Вера Васильевна

Ленинград, Васильевский остров, 31

Ferenczy Béni szobrász M.D.K

egészségi állapota annyira javult, hogy feleségével baráti látogatásra Bécsbe utazott. Valószinüleg egy Ferenczy Béni kiállitás megbeszélésére is sor kerül Bécsben

Napló
Magyar Nemzet 1961. október 1. 9.1.

M.D.K.

Ferencsy Béni
rajzai

Méltatás.

Bóka László: Vedres Márk.
Élet és Irodalom, 1961. aug. 19. – 5 l.

Ferencvy Béni
szobrán

M.D.V.

Ülő nő i akt szobra amit a
Horváth kertben állítanak fel (repro)

Élet és Irodalom, 1961. szept 16 – 3 l.

H.D.F.

Ferenczy Béni

MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotásai:

"Magyarország.Tanácsköztársaság." pénzterv. Bronz

öntött á.: 9.8 cm.

138.1.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYŰJTEMÉNYE

LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961.131-178.

MDK

Ferenczy Béni,

az érem és kisplasztikai művészet legszebb értékeit mutatja föl.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállítása.
Pesti Napló, 1934 máj. 19. 8.1.

MDK

Ferenczy Béni
szobrász

„Ülő nő" diszkútját decemberben állítják fel a Horvátt kertben.

(j.-j.) Új szobrok, munkás-művész találkozók

Népszava 89 évf 289 sz dec 7 1l.

Ferenczy Béni szobász B Oh

Elkénítette édesapja, Ferenczy Károly festőművész domborművű portréja. Ezt a Ferenczy-sírem-lében (Kerepesi temető) helyezik el.

—: Hír 12.1

Bp. 1961. szept. 17.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Ferenczy Béni szobrász

(Petőfi-szobra egybevetve Szabó István-nak a Csokonai Színház kompozíciójára került Petőfi-szobrával.)

Bögel József: Új szobrok Debrecenben.
Alföld, Debrecen 1961. 4. sz. 63. l.

Ferenczi Béni MDK

Megjelent a Képzőművészek Iskolája" fennti művész is a szerkesztők közt szerepel.

Esti Hirlap 37 szám 1958. febr 13. 2 old.

MDK

Ferenczi Béni

szobrászmüvésztől rajzokat kért a svájci "Presents"

Esti Hirlap 6 szám 1958. jan. 8 2 old.

1965 JAN - 9.

ıl (3. oldal) — Sükösd Mihály: Ki

1021

Ferenczy Béni: Ülő nő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Sziklay Éva: Kislány

Földes Mihály

Ferenczy Béni
Nobran

M.D.K.

Felszabadulásunk 20. évfordulóján
a Kossuth-díj I fokozatát nyerte.

–: Stibiumtetisek

Művészet, 1965. május – 48 lap.

Ferenczy Béni

Medalionokat is készitett

Borsos Miklós Rembrandt medalionja kompozicióban emlékeztet Ferenczy-ére.

Genthon István: „Borsos Miklós"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV. No. 10. 1963

67 l.

1 of

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

1955-ben készült a „Knoros", és a „Krisztus keresztelése", legújabb szobra a „Fiú" tavalyi miskolci kiállításon nagy díjat nyert. Készülőben van a női „Torzó" és a „Kötélen ugró lány"

Frank János: Ferenczy Béni 75 éves
Élet és Irodalom, 1965. jún. 19 – 9 hap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Petőfi", az „Atalanta, a „Művész
"felesége", szemlélek dombormű-
vel, a Borronimi ezem, rajzok,
akvarellek, az „Irás és kép" kötet
reprodukciós anyaga az ő nevéhez
fűződik.

Frank János: Ferenczy Béni 75 éves
Élet és Irodalom, 1965. jun. 19 – 9 lap.

Ferenczy Béni

szobrász

M.D.K.

A poszt nagybányai stílust követte.

Pataky Dénes: Beniath Amiel
Művészet, 1965. január - 14 kep.

Ferenczy Béni nobrán

Baltzérrel dolgozik betegsége miatt. A fiu c. nobra a miskolci kiallitáson első dijat kapott

Nyomva, 1965. jan. 24. 70.

Ferenczy Béni

Kiállítása volt a székesfehérvári
István Király Múzeumban

Bodzi Ferenc: Fehérvári krónika

Felenkos 1969 feb.

Ferenczy Béni

Egy műve nekrológ az Iparmi-
múzeum Ady kiállításán

N. N: A költő életútja

Magyar Nemzet 1969 I. 30.

Ferenczy Béni

Tanítványa a Képzőművészeti Fő-
iskolán 1946-1951-ig, Vigh Tamás.

L'art de Hongrie du X au XX siècle
Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus
296. p. a.

Ferenczy Béni

„Bem József", bronz, 11,5 cm., 1951.
Nemzeti Galéria, 285. sz.

L'art de Hongrie du X au XX siècle,
Corvina, Paris, 1966. katalógus.

Ferenczy Béni

„Ló Tanulmány" bronz, 11.5 cm, 1919
Nemzeti Galéria, 283 sz.

„Meller Simon", bronz, 12 cm., 1917.
Nemzeti Galéria, 284. sz.

L'art de Hongrie du X au XX siècle,
Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Ferenczy Béni

„Lány Enolse", bronz, 10.6 cm, 1929
Magyar Nemzeti Galéria, 281. k.

„Bontott Béla", bronz, 10.5 cm. 1930
Magyar Nemzeti Galéria 282. k.

L'art de Hongrie du X au XX siècle.
Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Ferenczy Béni

Mint Medgyessy ő is a magyar modern szobrászat egyik legkiválóbbje. 1946-50 között a Képzőművészeti Főiskolán tanított. „Kossuth" és Kiváló Művésze" díjas.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Ferenczy Béni

Kisméretü müvei a monumentalitás erejével hatnak, felidézve a görög szobrászat, valamint Maillol-szellemét. Müvészete az 1930-as évek második felében teljesedik ki.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Ferenczy Béni

2

1919-ben Bécsbe emigrált, 1932-35-ig Moszkvában él. 1936-ban visszatér hazájába. Irányzata kezdetben klasszikus és kubista. Kisméretü müveket alkot.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

Ferenczy Béni

Ferenczy Károly fia; müvészi pályáját Nagybányán kezdte, majd Firenze-München és Párizsban folytatta; legutóbbi helyén Bonnardalle és Archipenko tanítványa volt.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

Ferenczy Béni

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán, 1945-50-ig Martsa István.

L'art de Hongrie du X au XX siècle,
Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.
293. p. o.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Művészetének értékét a művészkritika megállapította, Madgyessy mellett a legkiemelkedőbb-tehetségeinkként értékeli

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról.
Művészet, 1968. december – 6 lap.

MDK

Perenczy Béni, szobrász

Riport film készült róla.
Most a svéd televízió
mutatja be.

—: Nemzetközi vendégjárás a televízióban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jan. 14.

04

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Pécs város épületet vásárol a Ferenczy Béni-hagyaték állandó bemutatására.

Rózsa Szyula: Pécsi képek 8.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 25.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Szobrot kap.

– : Új szobrokkal gyarapítják a margitnigeti Művészétányt 13.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 19.

Ferenczy Béni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 DEC 23.

MAGYAR NEMZET

⊕

102

A hágai városi múzeumban január 23-ig lesz nyitva a Ferenczy Béni 67 művét: szobrokat, érmeket, grafikákat magába foglaló kiállítás. Wijsenbeek dr., a hágai városi múzeum igazgatója meleg hangú levélben fejezte ki köszönetét Ferenczy Béninek és feleségének, amiért az anyagot rendelkezésére bocsátották. »Rendkívül hálás vagyok önöknek — írja dr. Wijsenbeek —, mivel alkalmat adtak arra, hogy a holland közönségnek Ferenczy Béni nagyszerű műveit bemutathassam.« A tervek szerint Hága után Brüsszelbe viszik a Ferenczy-kiállítást.

#

reztek. A küldöttség nevében ismételten köszönetét tolmácsolta a meghívásért és a szívélyes vendéglátásért.

én megkezdik
osoda építését

mintapéldányait kipróbálásra
már a jövő év elején ide szál-

Ferenczy Béni

1945 után kinevezték a Képzőművészeti Főiskola tanárává.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.
Budapest, 1971. 11.sz. 35-37. l.

Ferenczy Béni

Barcsay, Dési Huber, Domanovszky, Gadányi és Ferenczy Béni közös kiállitását /1941 március/ emliti

M.Heil Olga: Dési Huber István lirai korszaka
Művtört.Ért. 1971. 2.sz. 134-148. l.

138. l.

Ferenczy Béni

egyetlen budapesti köztéri szoborkompoziciójáról
(ülő nő) ir

Rózsa Gyula: Mesterek a téren.

Budapest, 1971. lo.sz. 22-25. l.

Ferenczy Béni

éremművén ki volt állítva Párizsban a magyarországi művészet kiállításon.

Boris Lossky: A magyarországi művészet tíz évnázada
(Petit Palais, Párizs, 1966. ápr.-jún.)
Magyar Műhely, Párizs, 1966. nov. 15. 110. o.

Ferenczy Béni

emlékérmet nemzetk. első országos
kisplasztikai biennálé nyílt Pécsett.
okt. 1-én

Pest megyei Hírlap, 1967. okt. 3. 5 o.

Ferenczy Béni

J. V. Sztálin 1950-ös szoborpályázatra meghívott művész.

Gádor E.: Budapest sobrai, Budapest, 1955. 42 l.

MDK

Ferenczy Béni, nobrán

A hovjet unióban bemutatnak
– műveiből egy válogatást.

– : Külföldi művének kiállításai hazánkban,
magyar tárlatok külföldön 9.

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 13.

MDK

Ferenczy Béni, nabrász

Még hiányzik a Ferenczy Béni-
életmű feldolgozása.

Rózsa Gyula: A modern magyar művészet
változásai 9.

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 22.

Ferencsy Béni

hamvasztás előtti búcsúztatása
jún. 8-án lesz a Kerepesi temetőben.

Postmeszi Hiláp. 1967 jún. 7. 5-s.

Ferenczy Béni

A kerepesi temetőben a Kossuth Mauzóleum előtt szavatalozták fel csütörtökön (jún. 8-án) Somogyi József Kossuth díjas nobrászművén és Martsa István nobrászművén mondott búcsúszavakat.

Búcsú Ferenczy Bénitől
Pestmegyei Hírlap, 1967. jún. 9. 6. o.

Ferenczy Béni

emlékkiállítása nyílt szept. 24-én
Szentendrén.

Pest megyei Hírlap, 1967. szept. 26. 5. o.

Ferenczy Béni

12 évig volt emigrációban.
1932-35 Zürich Montréban,
1936-ban visszatér Bp.-re.
Klasszicista nobrá. Avant-garde
inszeit Bécsben a „Sturm" ban állítkan
ő.

Budapesthes Rundschau, 968, jul. 5,
Dienende Kunst, Ausstellung der
Familie Ferenczy. (Iván Bojár)

Ferenczy Béni, grafikus

M.D.K.

nevét az 1941-ben rendezett közös kiállításukkal kapcsolatban említi a szerző.

Mezei Ottó: Dési Huber, az ember és a művész ...

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

108. old.

Ferenczy Béni

Ülő alt, torzó, bronz, 35 cm

Németh László asclepe, bronz, 50 cm

Leányarkó, bronz, 35 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957. Kat. sz. Kisdéjiné, Kilimi Irén.

17

Ferency Béni

Emlékkiállítás Szécsényben.

Pernecky Géza: „Ferenci Béni emlék
kiállítás Szécsényben."

Magyar Nemzet, 1967. X. 26. 4. o.

Ferenczy Béni

Kéloldalas Lenin-érme. (1930)

Ochmacher Anna: Lenin a magyar képzőművészetben. (Kiállítás az esztergomi Balassi Bálint Múzeumban.)

Magyar Nemzet, 1967. XI. 11. 4. o.

Ferenczy Béni

Szolva a kiállításon

Perneczky Géza: „A Gresham és köre" kiállítás Székesfehérvárott.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 29. 4. o.

Ferenczy Bém

A Jelenkor cikkeket közölt róla

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkorban

Jelenkor 1968, X. n. 883 old.

Ferencsy Béni

A FB-album megjelent.

(M.) Ferencsy Béni-album.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 14. 6. o.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Bartók munkásságához füződö alkotása ismert

Szij Béla: Bartók a képzömüvészetben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

145. l.

Ferenczy Béni

A vásárhelyi Medgyessy-terem-
ben rendezett tárlaton nevepel.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jún. 26.

Ferenczy Béni

Brüsszelben kiállítást rendezett műveiből.

Népszabadság 1966. máj. 21.

A magyar kultúra külföldön. Borsabás Tamás

Ferencsy Béni

Művei szerepelnek a fehérvári nyári tár-
laton.

Fejérmegyei Hírlap 1966. jún. 11.

Ferenczy Béni.

Műnei a VIII. Országos Képzőművészeti Találaton, Miskolcon.

emlékére.

Napjaink, 1964 12. sz. 8. l.

14.DK

Ferenczy Béni
szobrász

A Miskolci VIII. Országos Képző-
művészeti kiállítás 8.000 Ft-os
nagydíját Fiú c. bronzszobrá-
ért a művésznek ítélte.

—: Művészeti díjak
Művészet, 1965. január – 17 lap

MDK

Ferenczy Béni

-rp-: "A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Ferenczy Béni

Ferenczy Béni album. Bp,1967. Előszó: Illyés Gyula. - Ism: D.I. Vigilia, 1968.1.sz.62.l.

Az 1966.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-162.l.

178.l.

Ferenczy Béni
szobrász

A két világháború közti magyar
művészet realista áramlatának
képviselője

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Müvészet, 1971. december - 6.oldal

Ferenczy Béni

bibliográfia /1890-1967./ Összeáll: Szilágyi Ferencné. Könyvtáros,1968.3.sz.152-154.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

~~xxxl~~ 1818 l.

114.

Ferenczy Béni

székesfehárvári kiállitását (1964, 1967) emliti

K. Kovalovszky Márta: :A székesfehérvári múzeum kiállitásai. - Müemlékvédelem, 1970.3.sz. 172-173. l.

Ferenczy Béni

Ismertetés a Ferenczy-család kiállitásáról a Nemzeti Galéria rendezésében, a budavári palotában. /Supplement a la Gazette des Beaux-Arts: La Chronique des Arts, 1969.IV.14.l./

Bedő Rudolf: Az 1969-ben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.67-79.l.

73.l.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 juli.14.lap-

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Szabad Föld 1965.okt.lo. lap -9

MDK.

Ferenczy Béni

Szobrász

Bedi M. Kunetty János Bartók-portréja

Napjaink 1965 10 m. 4. l.

Ferenczy Béni

Szobrász	rajza	Bartók	Béláról
Jelenkor	1965	12 m.	113.3 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Ferenczy Béni

Szobrász Archipenko növendéke volt

Perneczky Géza: Borsos Miklós szobrairól

Kritika 1965 10 sz. 60. l.

rdőiv

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

M.D.K.

Ferenczy Béni

A Nemzeti Szalonban gyüjteményes kiállitásáról ad hirt az alább jelölt közlemény s müvei között megemliti Petőfi szobrát, valamint a közleményhez mellékelt Bartók profilt. Repr.

H i r e k c. rovat rövid közleménye: Ferenczy Béni a Nemzeti Szalonban cimmel.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. május 22. III. évf. 21. sz. 34. l.

Ferencsi Béni, grafikus

7 Dk

Rajza jelent meg a
Kortársban.

-: Megjelent a Kortárs legújabb száma 7. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. aug. 12.

M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

(1890 —

Petőfi-szobor (1948) repr. 84.

1937, Madonna, szobor

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 262, 396, 531, 533, 546. l.

MMK

Ferenczy Béni

Teljes autonómiát kap a M.Művészeti Tanács.
Szabadság, 1945. ápr. 20. 2.o.

Ferenczy Béni.

MOL

Simon István: Ferenczy Béni köszöntése.
(a művész 70. születésnapja alkalmából.

Kortárs. 1960. 7. sz. 48. l. július

Ferenczy Béni

MDK

2 rajza műmellékletben

1) 2 sö" 1943.
2) Álló sö" 1950

Korunk. 1960. 7. sz. július. 48-49.l.

mák

Ferenczy Béni

Anya Gyermekével c. munkája
Mummelik let

Jelenkor, 1961, 6. sz., 720 l. után

M.D.K.

Ferenczy Béni
Nobrás - Grafikus

„Hamlet" (repro)

Élet és Irodalom, 1963. február 23 - 6 lap

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

M.D.K.

„Feleségé archépe" (vegyes)

A borisólapon
Művészet, 1963. február. —

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.P.

Borsos Miklós plakettje (repro)

A belső címlapon
Művészet, 1963. február —

Ferenczy Béni
szobrász

17. D.

Louise de Vilmorin. Részlet.
(repro)

A borítóhátlapján
Művészet, 1963. február —

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Atalanta
A művész felesége
Hátakt

} repro

Genthon István: Ferenczy Béni
Művészet, 1963. február - 7 lap

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (nő akt)

Kortárs. 1960. 11. sz. nov. 662. l.

Ferenczy Béni

MDK.

Rajza (guggoló fiú)

Kortárs. 1962. 10. sz. okt. 1556. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (ref fej)

Kortárs. 1962. 10. sz. okt. 1489. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (B. kalapjáról)

Kortárs. 1962. 8. sz. aug. 1164. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (két fej)

Konstáns. 1962. 9. sz. szept. 1284. l.

Fevenczy Béni

MDK

Rajza (férfi- és asszony-fej)

Kortárs. 1962. 7. sz. júl. 956. l.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Pátray, és általában a „két háboru körbi magyar szobrászat jellegzetes klasszicizáló képviselőinek kijelölésit" hiányolja Végvári Lajos, mint opponens. Kontha Sándor válaszában megismétli, idevágó mondatait, sőt Medgyessyt külön is kiemeli, de az említettek „kijelölése" nem képezheti az ő feladatát.
Kontha Sándor: „Mészáros László" c. kandidátusi értekezleténer vitája 1964. XII. 8. M.T.A

Müvészettörténeti Értesitő, 1965. XIV. évf. 2 sz.

-157-160. old.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Lenin-plakettjét említi a szerző, melyet a művész külföldön készített, s amely szerző szerint „szakszerű szempontból is jelentős Lenin ábrázolás. (Lenin arcképe balra; hátlapon három fegyveres katona, a földön egy sebesült. Felirat: Október 1917-1927. Bronz, 70 mm. Wilde Ferenc tulajdona.)

Horváth Béla: Lenin a márcon

Művészettörténeti Értesítő, 1965. XIV. évf. 2. sz.

143. és 146. old.

Ferenczy Béni, szobrász MDH

Írás és kép c. könyve

olcsón kapható.

— : Könyvárlemállítás 8

ESTI HIRLAP bp. 1964. okt 3,

Ferenczy béni, szobrász

Írás és kép c. könyve órák alatt elfogyott.

(zs. i.): Elfogyott a pénzem

2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. okt. 7.

Ferenczy Béni.

1919-es érem Adyról.
Bessenyei-érme.

említve.

Csengenyné Nagy Zsuzsa: Éremművészet.
Zelenkor, 1964 8. szám, 770. lap.

Ferenczi béni, szobrán 07 Dh

Hangfelvétel őszi emlékezéseit.

– d –: Csók István ....

.... hangja 2.

ESTI HIRLAP Dp. 1963. ápr. 23.

Ferenczy Béni, szobrán

Ferenczy Béni és a Kortársművének címmel ápr. 26-án Kiállítás nyílik Bécsben a Künstlerhaus helyiségében.

– : Kis hiradó 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 23

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrai

Bartók-érem
(repro)

A belső címlapon
(Művészet, 1964. szeptember)

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.V

Petőfi szobra Gyulán a főtéren
van elhelyezve.

Szántó Piroska: A szobor előtt
Élet és Irodalom, 1964. szept. 5 - 12 sz

Ferencsy Béla:

Tv film készül a művész életéről
(foto)

Tükör, 1964, 6 sz., 29 old.

Ferenczy Béni

(együtt tartani!)

val megértette és visszama
a sárkán csak ment
maratt, Ésgyan erőgyaznéhi

Ferenczy Béni szobrász M.d.K.

Alkotás Hódmezővásárhelyt

Zirn i Péter: Öt uj szober Vásárhelyen

'esongrádmegyei Hirslp 1965. jan. 24.

Fernczy Béni szobrász M.D.K.

Grafikái a könyvben

R.P.: Mérföldkő a Corvina antológiája

Magyar Nemzet 1965. márc. 2.

M.D.K.

Ferenczy Béni

A Kossuth-dij I. fokozatával tüntették ki a Kossuth-dijas szobászmüvészt, a Magyar Népköztársaság kiváló müvészét.

"Az emlékezés napja" c. közl.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. ápr. 2. IX. évf. 14. sz. 2. lap

Ferenczy Béni

MDK.

Rajza (ágyban fekvő nő)

Kortárs. 1962. 6. sz. jún. 890. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (remélt eltalálandó nő)

Kortárs. 1962. 5. sz. máj. 660. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajz (alt)

Kortárs. 1962. 4. sz. ápr. 476. l

Ferenczy Béni

MOK

Rajza (férfi akt.)

Kortárs. 1962. 2. sz. febr. 216. l.

Ferenczy Béni

Rajz papírra

Kortárs 1964 IX. n. 1981

Ferenczy Bán

Petőfi (nobov, rajzó)

Kortárs 1964 VIII n. hátsó borító

Ferenczy Béni

3 Rajz (repró)

Kortárs 1963 XII sz. 1764, 1835, 1916 old.

Ferenczy Bém

Rajz (szepró)

Kostárs 1964 I. n. ~~#~~ 167 old

Ferenczy Bém

2 Rajz/rajzó/

Kortárs 1964 IV. n. Ciwlap, és 593 old.

Ferenczy Béla

3 rajz (reprók)

Kortárs 1963 VII sz. 1074, 1082, 1112 old.

Ferenczy Bém

2 rajz (szpiók)

Kortárs 1963 IX. n. 1358, 1373

Ferenczy Bém

Két rajz (szeprók)

Kostárs 1963 X. n. 1535 1570 old.

Ferenczy Bém.

Rajz (szepró)

Kostárs 1963 XI · 1678 old.

Ferenczy Béni

most kalt meg

Rajz (repró)

Négnava 1967 IX n. 1394 old.

Ferenczy Bém.

Rajz /szepró/

Kortárs 1963 I.n. 95 old.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 okt.21.

MDK

Ferenczy Béni

Lenin érméről

Magyar Nemzet 19/67 nov.11.

M.D.Y

Ferenczy Béni
Szobrász

Pelinszky János és Juhász
Ferenczet mintázta meg
a művész kortárs költő-
barátok közül.

Földes Anna: „Mindenségszelédető mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Ön archép. Plakett
Ady Endre. Plakett.
Ferenczy Noemiről
készült rajz.

Földes Anna: Mindenségrelédítő mester
Nők lapja, 1967. okt. 7 – 8 lap

M.D.Ú

Ferenczy Béni
szobrász

Életművének egy kis része
van Székesfehérvár bemutatva.
Élete utolsó szakaszának al-
kotásai: szobrok, ennek, rajzok
szerepelnek a tartalon

Földes Anna: „Mindenségszelídítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 – 8 lap.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

A székesfehérvári tatlaban kiszt
szobrat, négy domborművet, eme-
let, grafikat 1956-ban készült a
„Tehozló fiú"-ja és utána készült
a „Tehozló fiú torzó"-ja.

Földes Anna: „Mindenségszelédítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 egy.

M.D.V

Ferenczy Béni
szobrász

Ferenczy Károly síremlékének
alkotója.

Földes Anna: „Mindenségszelíditő mester"
Nők Lapja, 1967. okt 7 - 8 lap.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

Ferenczy Béni megalkotta
a jelen és jövő Petőfi postré-
ját. Közteri szobra a „Petőfi."

Földes Anna: „Mindenségszelídítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 kep

Ferenczy Károly
festő

M.D.Y

Ferenczy Károly festőművész fia
volt Ferenczy Béni

Földes Anna: „Mindenségszelídető mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 lap.

M.D.Y

Ferenczy Béni
Nekrain

Ferenczy Károly festőművész fia volt, bátyja Ferenczy Valér festő volt, öcscse pedig Ferenczy Noémi gobelinművész volt.

Földes Anna: „Mindenségszerelmes mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 – 8 sz.

M.D.K.

Ferenczy Béni

szobrász-grafikus

A tragikus korszakból egy rajz, amit a művén a fogai közé szorított cenzúrával rajzolt. Ez a mű az alkotásért vívott közdelem drámája. — (repro)

Földes Ommá: „Mindenségszelídítő-mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 kp.

Ferenczy Béni
nobrán

M.D.

Női akt. Dombormű.
Fiatal férfé (1919)
Sirató nő.
} repro

Földes Anna: „Mindenségszelídítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7. – 8 lap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.Y.

Plakettjeinek két oldalán rendszerint
az arc és a mű ábrázolása találkozik.
Kölcsey erőnek a másik felén, a
Himnusz egy szalasza van ábrázolva

Földes Anna: „Mindenségszelíditő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 lap.

M.D.

Ferenczy Béni
nobrász

Ady plakettje 1927-ből való, a másik oldalon egy eichorang figyelmezlet a versek harangzúgására

Földes Anna: „Mindenségszelídítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt 7 - 8 lap

Ferenczy Béni

M.Dk

Rajza (alt gyümölcsös tállal.)

Kortárs. 1962. 8. sz. aug. 1268. l

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási hir

Bp.Rundschau 1967 máj.26.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Kb. 50 szobrot, érmet, grafikát mutat be a tárlat.

– : Ferenczy Béni – emlékkiállítás Székesfehérvárott

7

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 26.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási hir

Hétfői hirek 1967 máj.29.

MDK

Ferencsy Béni, szobrász.

A Petőfi Irod. Múzeumban kiállítják Szabó Lőrinczet ábrázoló plakettjeit.

(bé): Üvegbe zárt mellemek 2

EST[illegible] HIRLAP, Bp., 1967. szept. 23.

M.D.4

Ferenczy Béni
szobrász

Rajzolni a nagybanyai festő
iskolában tanult Retinél.
Mintázni Cassiolinál, hezdte Fi-
renzében a tanulmányait.

Szántó Tibor: Bernintathozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4 - 7 lap.

H.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

Nagybányán nőtt fel, Münchenből hiltőztek szüleivel oda 1896-ban. Ekkor Béni hatéves volt

Szántó Tibor: Bernutathozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4 - 7 lap.

14.D.4

Ferencz Béni
szobrász

A székesfehérvári István Király
Muzeumban rendezték emlék-
kiállítását

—: Kiállítások
Művészet, 1967. október - 47 kap.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Emlékkiállítása nyílt
meg Székesfehérvárott.

– Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, Dn. 1967. szept. 27.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A Helikon Ferenczy Béni-albumot
készül megjelentetni.

— : Életrajzi lexikon 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 3.

MDK

Ferencsy Béni, szobrász

Megjelenik egy Ferencsy Béni-album.

—: Felkészülnek a kiadók s a terjesztők a téli könyvvásárra 13.

Népszabadság Bp., 1967. okt. 22.

Ferenczy Béni

szobrász

Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Magyarság
1922.I.6.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Ferenczy Noémi, ceruza és szénrajz. Fekete repr.
LVI. tábla. 3.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István
Képtárban. LV[illegible]. tábla. 3. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt.
1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

1935-ben Moszkvában feleségéről készit rajzot. Kompozíciójában Michelangelo hatást mutató rajz.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Ferenczy Noémiról készült portré. A lágy kontúrok ellenére is megmarad a szobrászi zártság.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1966

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

1929-ből egy részletrajz Anya gyermekével cimü szobrához. Hátulról mutatja az anya alakját. A két fej térbeli viszonyát tisztázza.

Kovács Péter: Ferenczy Béni Rajzok a Csók István Képtárban. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965.

M.D.K.

Ferenczy Béni,szobrász

Anya gyermekével,ceruzarajz,szoborvázlat.Fekete repr.LVI.tábla. 2 .

Kovács Péter:Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban.LVI.tábla. 2. 239.o.

Alba Regia.István Király Múz.Közleményei.4-5,köt. 1963-64.Székesfehérvár.1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Szoborvázlat, szénrajz. Fekete repr. LVI. tábla. 1.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. LVI. tábla. 1. 239. o.

Alba Regia a István Király Múz. Közleményei. 4-5-köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Női akt, Krétarajz. LV. tábla. 2. Fekete repr.

Kovács Péter: Ferenczy Béni Rajzok a Csók István Képt
tárban. LV. tábla. 2. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt.
1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Alvó nő, Szénrajz. Fekete repr. LV. tábla 1.

Kovács Péter 9 Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. LV. tábla. 1. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Játszó fiuk .Akvarell-vázlat.Fekete repr.LIV tábla.

Kovács Péter:Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban.LIV.tábla. 239-

Alba Regia.István Király Múz.Közleményei.4-5-köt. 1963-64.Székesfehérvár.1965

M.D.A.

Ferenczy Béni, szobrász

1962-ből Rózsaszín vázában két szál piros rózsa.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 240.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni ,szobrász

Aranykor c.xxxxxx szobra magántulajdonban.1956 után

Kovács Péter:Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban.240.o.

Alba Regia.István Király Múz.Közleményei.4-5.köt. 1963-64.Székesfehérvár.1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Az 50-es évek közepén készült Alvó nőt ábrázoló rajza. a Múz. tulajdonában.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 240. o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5-köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

1950 körül készült Női akt rajza több, mint szobrászi mozdulattanúlmány. A Képtár tulajdona.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 240.o.

Alba Regia, István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni, festőművész, szobrász

Szoborvázlat, Rajz. Két drapériába burkolt álló figura.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 239.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

A Játszó fiuk nagyméretü akvarell kompoziciója. Ez a müvész tulajdonában van. Csaknem azonos a szoborral. Ennek egy korábbi vázlata van a Múzeum tulajdonában. Kompozicios eltérés van közöttük.

Kovács Péter: Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban. 240.o.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei. 4-5. köt. 1963-64. Székesfehérvár. 1965

M.D.K.

Ferenczy Béni,szobrász

Játszó fiuk,bronz csoport.1947.

Kovács Péter:Ferenczy Béni rajzok a Csók István Képtárban.239.o.

Alba Regia.István Király Múz.Közleményei.4-5.kot. 1963-64.Székesfehérvár.1965

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Réti István festőművész siremléke a Kerepesi temetőben

Horváth György: Szoborfelfedező séta Budapesten

Magyar Nemzet 1966. okt. 5. 4.l.

Ferenczy Béni

Alkotásával szerepel az Iparmüv. Muzeum
kiáll.-án.

M.934.V.19.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Műveiből szerepelnek a
pécsi tárlaton.

– i. ó.: Már helyükön vannak a hipel
Dunántúli Napló, 1956. május 5 – 1 lap.

Ferenczy Béni

dűve szerepel Tompa Kálmán gyűjte-
ményének kiállításán.

Dunántúli Napló 1966. VI. 7.

Ferenczy Béni

MDK

Daumier, repr.

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Női arckép, bronz

Kisfiu, bronz

Ermek, bronz és ólom

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Ferenczy Béni
Dekoratőr - grafikus

1941 márciusában az akkori
Almásy Teleki Éva Művészeti
intézetben állított ki.

Lakos Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január - 21 lap

MDK.

Ferenczy Béni

Réti István-emlékművéről

Magyar Nemzet 1966 okt.5.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müve a kiállitáson

Dévi

Perneczky Géza: A fehérvári muzeum uj szerzeménye
inek kiállitása

Magyar Nemzet 1966. julius 1. 4.l.

Jérémy Rémi azopfdéa

Ferenczy Béni

ceruzarajzok:

Két rajz az alvó Adyról

Önarckép

Olvasó nő

Kettős akt

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Ferenczy Béni, kobrán MDK

Megragadóan szép, arányos, lényeget látható előadásban ismertette a TV Ferenczy Bénit és művészetét.

(Hegedüs): TV-notesz 2

ESTI HIRLAP Dn. 1964. dec. 21.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

1924-ben a berlini Sturm kiállitóhelyiségében
közös tárlata Bernáth Aurállal

Genthon István_ Bernáth Aurél Bp. 1964. 6.l.

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 196o.

9 l.

MDK

Ferenczy Béni

Fürdő akt, litó

Fürdő mozdulat, lito

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

MDK

Ferenczy Béni

Ülő nő fiuval, rézk.

Pihenők, "

Könyöklők, "

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

MDK

Ferenczy Béni

Nő összefont karral, rézk.

Szobornéző, rézk.

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

MDK

Ferenczy Béni

Ganymedes, bronz

Oszlop fiu, "

Női akt drapériával, brzonz

M. Képzőművészek Grafikai és Kisplasztikai Kiáll.
1960. jun. Csók Galéria.

MDK

Ferenczy Béni

Tékozló fiu, bronz

Fütő nő, "

M. Képzőművészek Grafikai és Kisplasztikai Kiáll.
1960. jun. Csók Galéria.

Ferenczi Béni.

szobrász

A földalatti gyorsvasút részére készült műrét már gipszbe öntötték.

Irodalmi Újság, 1952. aug. 14.

MDK

Ferenczy Béni

Kölcsey Ferenc, érem, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1966.

Ferenczy Béni.

A Fő. Képtár Fényes Adolf Termében Elekfy Jenővel együtt kiállítása nyílt.
Illyés Gyula Kislányáról Vérzült kisplasztika (emlétve)
Fából faragva: „anya hórom gyermekével". (emlétve)
Plakett: „Egervár ostroma", „Garibaldi-plakett". (emlétve)

Független Magyarország, 1952. Márc. 31.

Ferenczy Béni.

szobrászműnész

A Fő. Képtár Fényes Adolf-termében Elekfy Jenővel együttesen kiállítás nyílt.
„Anya gyermekeivel" c. körtefaforagás. (említve.)
„Leonardo", „Tizian", „Rubens" érmék. (említve.)

Világosság, 1952. Márc. 28.

Ferenczy Béni.

A földalatti gyorsvasút Népstadion-állomás Kerepesi-úti feljárójánál felállításra kerülő úszó-szobrának megmintázására kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1957, szept. 21.

Ferenczy Béni

Kiállít

Ujság 1935. I. 22.

Ferenczy Béni.

1)

Szobrász.

Az idei Kossuth-díj. I. fokozatával kitüntetett szobrász, 45 éves. 1890. jénius 18-án született Szentendrén, édesapja Ferenczy Károly, testvére Ferenczy Noémi. 1912-ben a nagybányai festők kiállításán elsőízben szerepelt. Firenzei és Münchéni tartózkodása után Párisba ment, ahol Antoine Bourdelle tanítványa lett, majd Alexander Archipenko, orosz szobrász lett a mestere. Első műrei „Szt. György" kis bronz szobra, „Szt. Sebestyén" – Hatvány Lajosné és Wild János portréi 1910-ben és években készültek.

Telenkor, 1965. 6. sz. 537. old.

Ferenczy Béni. 2)

Szobrász.

1919-es Tanácsköztársaság művészeti életében szerepelt vállalt, annak bukásakor emigrált. Pozsonyban, majd Bécsben, később Berlinben-, a 30-as évek derekán pár évig a Szovjetunióban élt 1938-ban, - majdnem két évtizedig tartó emigráns élet után, - haraté. A felszabadulás után a budapesti képzőművészeti főiskola tanára lesz. Az elsők között Kossuth díjjal tüntették ki, a, személyi kultusz idején kényszerujagdíjaztak.

Jelenkor, 1965. 6. sz. 537-538. old.

Ferenczy Béni. 3.)

Szobrász.

Alkotásai legnagyobbrészt kisplasztikák, 1948-as Keletkezésű Petőfi szobra Gyulán áll és az 1956-os „Ülő női akt" Budán áll vár éve. (Emlétve.)
Kisplasztikái: „Asszony felemelt karokkal", „Atlanta", „Lépő nő", „Fésülködő lány", „Vénusz", „Evakáció", „Lábfürdő", „Vetkőző lány", „Kupergó nő" – legtöbbje 30-40-es évekből való. (Emlétve.) A 20-as években alkotta: „Magvető", a fából faragott „Anyaság" (1926), a bronz „Szerelmespár", a „Jeszület" (1951. körtefából), a tölgyfából készült „Nővérek". (Emlétve).

Gelenkor, 1965. 6. sz. 538. old.

Ferenczy Béni. 4).

Szobrász.

Kisgyermeket, kamaszokat ábrázoló műrei: „Miklós", „Fruzsina", „Játszó fiuk", Zenélő puttók", Bibliai tárgyú szobrai: „Szt. János megkereszteli Krisztust", „A tékozló fiú", Szemlékei: Egon Schiele, Ferenczy Károly, Balitts-ról. Portréi: feleségéről, nővéréről, Lanise de Vilmorin francia írónőről és másokról. Fej és mellszobrai, melyet borátairól készített: Ferencsék János – Németh László – Pilinszky – Juhász Ferencről. (Említve.)

Jelenkor, 1965. 6. sz. 53 t. ald.

Ferenczy Béni.

Rajz, (repro)
-"- (repro.)
-"- (repro.)
-"- (repro.)
-"- (repro.)

Jelenkor, 1965. 6. sz. 503. old. - 518 - 537. -
539. old. és hátsó borító

Ferenczy Béni. 6)

szobrász.

Szélütése után jobboldala béna. Balkézzel dalgozik, betegsége alatt készült „Aranykor" szobra (1959) utóbbi nyolc évben különösen sokat rajzolt: Grafikái: sokszázrajz, magukat csinosítóbányok, muzsikáló ifjak, Madonnák, gyünölcsfát gondozó férfiak, 1957 után készültek (Emlétve) A tavalyi székesfehérvári kiállításon ~~virág~~ akvarell virágcsendéleteit bemutatták, meljek az elmúlt évekből valók.

Jelenkor, 1965. 6. sz. 540. old.

Ferenczy Béni, nobrász

Két kisbronzával vesz részt a tárlaton. – Lipelő nő c. akt.

Rózsa Gyula: A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat 8–9

NÉPSZABADSÁG

bp. 1965. nov. 13.

Ferenczy Beki

Szobrászi életműve

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőm.-i Kiállításról

Kritika 1965 11sz. 48.l.

Training Plan

Student: [illegible]

Week Ending: [illegible]

Activities: [illegible]

Ferenczy Béni

Szobrász munkásságáról

Aradi Nóra: Húsz év képzőművészetéről

Kritika 1965 4 sz. 11. l.

Ferenczy Béni

Szobrász

Heitler L. Művészek, művek és műgyűjtők

Jelenkor 965 Pr 857.l

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

FERENCZY BÉNI

Fővárosi Képtár kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

FERENCZY Béni szobrai

le. D. U

Művei a kiállításon

Pénteken nyilik Moszkvában a magyar képzőművészeti kiállitás

Magyar Nemzet 1962. junius 13. 4.l.

M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Művei a siófoki „Mai magyar grafika és kisplasztika" c. kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. junius 1. 4. e.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász.

Ülö akt, torzó.	Bronz.
Németh László arcképe.	"
Leányportré.	"

Mücsarnok.- Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.17.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Játszó fiu.	Bronz.
Belügymin. reliefje.	Gipsz.

Műcsarnok.-I. Magyar Képzőmüv. kiállitás. 1950. aug.
Kat. 12.1.

MDK

Ferenczy Béni

Beck A.: Gondolatok a kisplasztikáról és a nagyplasztikáról. SzM. 1954.

MDK

Ferenczy Benjamin

Hármas akt

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

28 l.

Ferenczy Béni

Női képmás, terr.

szépm. Műv. Új magyar képtárának kat. 1938.

MDK

Ferenczy Béni

Fekvő nő, cer.

Szépm. Muz. Graf. Oszt. 82. kiáll.
Hoffmann E. emlékkiáll. 1948. dec.

Ferenczy Béni
nobrán

M.D.K

„Cipelő nő" c. nobra nerepel
a vásárhelyi tárlaton.

Szovács Gyula: Érzelem és állítás.
Művészet, 1966. február - 22 kep.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Fiú-gyár szerepel a tárlatos.

Fibélygálot: A X. kiállítás szobrai
Művészet, 1966. február - 18 lap.

melk.

Ferenczi Beni

"Idő nő" c. műve a kiállításon

T. E. Képzőművészetünk a Felszabadulás után
Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.
Népművelés, 1960. 5 sz. 27. l.

MDK

Ferenczy Béni

Megnyilt a Petőfi-kiáll. Népszava, 1959.jul.18. 4.l.

Ferenczy Béni, grafikus

MDk

Derkovits, Ricsey és Ferenczy Béni rajzai
díszítik Somlyó kötetét.

Csanádi Ákos: Somlyó György: Talicskán 95.l

KÖNYVBARÁT, Bp. 1956. augusztus

VI/8.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Boreas és Psyche. Illusztr. Apuleus regényéhez. Bronz.

Vetkőző leány. "

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 19.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A kis alpinista. Bronz.

Ferenczik János karmagy. "

Euritinia. "

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954,jan.-febr. Kat. 19.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Gróf Teleki Pál emlékérme.	Bronz.Ezüst.
Leányka arcképe.	Bronz.
Gróf Pálffy Pálné arcképe.	"

XXXXXX Nemz. Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

MDK

Ferenczy Béni

Akt, tusr.

Akt, "

Fókusz Galéria 2. kiáll. 1947. márc.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász.

Fürdőző nő. Bronz

Műcsarnok. IV.Képzőmüv.kiáll. "A Magyar Művészetért". 1943. máj.16-30. Kat. 7.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Játszó fiuk. Megkapó szépségü.

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Szobrászat. -M.N. 1950 szept.1o. 7.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Lépő akt. 1939. repr.

Körner Éva:Magyar művészet a két világháború között Bp. 1963 58.1.

Ferenczy Béni, hobrász MDK

Grandtner Jenő domborművén kívül elő-
került Ferenczy Béni egy kisebb dombor-
műve is a Chinoin gyár Istvántelki
úti telepén.

(t. a.): Cikkünk nyomán:
Megkerült az elveszettnek hitt, nagy értékű
márvány dombormű 2.

ESTI HIRLAP, Sp. 1962. márc. 4.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müvei a linzi galériában októberben nyiló kiállitáson.

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963. julius 3. 6.1.

M.D.K.

Ferencz Béni
szobrász

Munkásságában Maillol által
meghonosodott művészeti irány
felismerhető

Soós Gyula: Aristide Maillol magyar vonatkozásai
Művészet, 1963. szeptember - 20 lap

Ferencz Béni
grafikus

M.D.K.

Méltatás

Molnár Lajos: Balatoni tárlatok
Élet és Irodalom, 1963. szept 7 - 8 lap

Ferenczy Béni, szobrász

MDh

A Horváth-kerti dinhút szerelését befejezik a napokban. Ferenczy Béni szobra mellett kettős vízsugár szökik a magasba.

—: Hír

8.l

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. ápr. 21.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Két férfiakt. Fali dombormü. repr.
42.l.

Müvészet. 1917.

Óbudai Goldberger 1963. V. 17.

Ferenczy Béni szobrászművész rajza

A csillaghegyi Csónaképitő Ktsz képzőművész köre az óbudai József Attila Művelődési Házban kiállítást rendezett. A kiállítást Luzsica Lajos festőművész nyitotta meg.

(Szánthó Imre)

ÓBUDAI GOLDBERGER

„egységmérő" elszámolást, melynek lényege az, hogy a legegyszerűbb kikészítési fajtát „1"-nek véve, a műveletek fajtájából és növekedéséből adódó élőmunka-ráfordítás többletnek megfelelően növekszik az alapkikészítésre választott egyes érték. Az így kialakított „egységmérő" és a termelt folyóméter hányadosa mutatja a termelékenység alakulását.

Varényi elvtárs szerint, az egységmérőszámítás pontosan tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a termelékenység érdekében a vállalat dolgozói kifejtettek.

Merész elvtárs a műhelyelszámolás alapján állítja, hogy például a festődében a festési műveleteket ténylegesen a munkáraforditása szerint mérik, ami mutatja „műhelyszintig" a termelékenység alakulását. Merész elvtárs az előkalkulációt tartaná helyesnek bevezetni. A hengernyomóban történt mélyrehatóelemzések — mint írja — hozzájárultak ahhoz, hogy a vállalat az 1963-as évben nyereségrészesedést fizethetett. Végül a bázishoz való hasonlítást teszi kritika tárgyává.

Malk

Ferenczy Béni

alkotását Ferenczy Károly siremlé-
két felavatták a Kerepesi temetőben.

Mozaik - Ferenczy Károly siremlékét.
Nepszava 1963. nov. 10

v. l

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

/1890-

Ferenczy Károly fia, Noémi testvére

Fiu akt./1919/ Anyaság /1926/

30-as évek monumentális női aktok, terzók ,rajzok.

Szerelmesek /19406 Miklós /19406

Kisplasztikák, plakettek.

Körner Éva:Magyar müvészet a két világháboru között Bp 1963

Ferenczy Béni

MDK

"Kádban mosdó nő "

"Fiu"

szerepelt a kiállitáson.

!40! -ó: Kisplasztikai kiállitás Sopronban.

Kisalföld. 1962. nov. 17.

Ferenczy ~éni szobrász M.D.K.

Vaddisznóvadászet /levélrészlet/

Bernáth ₐurél:A Muzsa körül Bp. 1962.

88-89.1.

FERENCZY BÉNI

Érmék. Bronz

III. Magyar Képzőművészeti kiáll. kat. Műcsarnok 1952. dec-
1953, márc.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

4. Spanyol magasiskola. Bronz. 6.5 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
5. Pogányné. 1927. Bronz. 9.5 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
6. Schiele Egon. 1928. Bronz. 7 cm.
Magántulajdon.

Művészház./Künstlerhaus/ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzőm.kiál. Kat. 23.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

7. A nagybeteg Ady. 1929. Bronz. 12.5. cm.
Magy. Nemz. Galéria.

8. Lenin. 1930. Bronz. 7 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

9. A művész édesanyja. 1931. Bronz. 10 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Művészház./Künstlerhaus/ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzőm. Kiáll. Kat. 23.l.

NDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

10. Daumier1933. Bronz. 8.5 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
11. A müvész felesége. 1934. Bronz.9.5 cm.
A müvész tulajdona.
12. Goya. 1934. Bronz. 8.6 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus. /Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm.kill. Kat. 24.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Emlék:

13. Michelangelo. 1934. Bronz. 8.6 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
14. Poussin. 1934. Bronz. 10.5 cm. elő-
15. és hátlap.
A művész tulajdona.
16. Schlesser Gyula. Bronz. 12.2. cm.
17. Elö- és hátlap. A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus. /Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. portréi körében.
Magy. Képzőm. Kiáll. Kat. 24.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

18. Bartók Béla. 1936. Bronz. 10.3 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

19. Ferenczy Noémi. 1937. Bronz. 11 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

2o. A halott Ady. 1937. Bronz. 12 cm.
A művész tulajdona.

Művészház /Künstlerhaus/. Béca. 1963
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm. kiáll. Kat. 24.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

21. Női torzó. 1937. Bronz. 12,5 cm.
A művész tulajdona.

22. Önarckép. 1939. Bronz. 11.3 cm.
Magántulajdon.

23. Anya és fia. 1939. Bronz. 13 cm.
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében.
Magy. Képzöm. kiáll. Kat. 24.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

Emek:

24. Ferenczy Károly. 1940.
25. Bronz. 10.9 cm. Elö- és hátlap.
M.Nemz.Galéria és a müvész tulajdona.
26. Greco. 1941. Bronz. 11.7 cm.
M.Nemz. Galéria.
27. Pro Arte. 1946. Bronz. 12.5 cm,
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus/.Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében.
Magy. Képzöm.kiáll. Kat. 24.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

28. Nagybánya. 1949. Bronz. 12.5 cm.
A művész tulajdona.

29. Leonardo da Vinci. 1952. Bronz. 12 cm.
A művész tulajdona.

30. Pollack Mihály.építész. 1952.
A műv. tulajdona. Bronz.12.5 cm.

Művészház. /Künstlerhaus/.Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm vertárnai körében.
Magy. Képzőm.kiáll. Kat. 24.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

31. Garibaldi. 1652. Bronz. 11.5 cm.
A müvész tulajdona.

32. Gerevich Tibor Müvészettörténész. 1952
M. Nemz. Galéria. Bronz. 13 cm.

33. Kölcsey Ferenc, költö. 1952. Bronz.
M. Nemz. Galéria. 12.5 cm.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Béva. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársak körében.
M. Képzöm. kiáll.. Kat. 25. old.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Ének:

34. Berzsenyei György, költö. 1952. Bronz. 9.5 cm.
M.Nemz. Galéria.

35. Virág Benedek,költö. 1952. Bronz.10.7 cm ó

36. " " " elö-és hátlap.
A müvész tulajdona.

37. Berzsenyi Dániel,költö.1953. Bronz.11.5 cm
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus./Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársak körében.
M. Képzöm.kiáll.. Kat. 25.old.

NDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

38. erlachi Fischer János Bernát
/Fischer v.Erlach , épitész. szül 1650 Bécs v.
megh.1723 ápr.5/ Prága/
A müvész tulajdona.

39. Raffael. 1956. Bronz. 13.5 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus. /Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm.kiál. Kat. 24.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

1. Azralvó Ady. 1918. Cer.r. 20x31 cm.
M.Nemz. Galéria.
2. Önarckép.1925. Cer.r. 31x19 cm.
M.Nemz. Galéria.
2a. Nöi fwj. 1931. Cer.r. 55x44cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus./Béke. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársak körében.
M. Képzüm.kiáll. Kat. ~~XXXXX~~ 26.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

3. Kapitell, 1932. Cer.r. és akv. 63x49 cm.
A müvész tulajdona.
4. A müvész felesége. 1935. Cer.r. 59x44 cm.
M. Nemz. Galéria.
5. Lap tanulmányokkal, két fej. 1935. Cer.r. 62x44 cm
M. Nemz. Galéria.

Müvészház/Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzöm. kiáll. Kat. 26.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

6. A művész felesége. 1935. Cer.r. 53x37. cm.
Tört. Muzeum. Budapest.

7. Bartók Béla.1936. Cer.r. 29x24 cm.
M.Nemz. Galéria. 27.l.

8. Bartók Béla. 1936. Barna cer. 24x29 cm.
A művész tulajdona. 27.l.

Művészház/Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzőm.kiáll. Kat. 26.l. és 27.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

9. A müvész felesége. 1936. Kréta. 44x27 cm.
M.Nemz. Galéria.
10. Atalanta.1937. Szén. 35x26 cm.
M. Nemz. Galéria.
11. Akt. 1949. Cer.r. 49x34 cm.
M.Nemz. Galéria.

Müvészház/Künstlerhaus/. Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzőm.Kiáll. Kat. 27.l.

MDK

Ferenczy Béni szobrászm.

12. Fekvö akt. 1938. Cer. és akv. 46x53 cm.
A müvész tulajdona.
13. Pihenö akt. 1938. Szürke papiron cer.r. XXX
62.5x48 cm.
14. Játszó fiuk. 1938. Cer. és akv. 98x68 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus/. Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 27.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Rajzai a sokoldalu gazdagmultu magyar rajzmüvészet tekintélyes fejezetét teszik ki.

Sulyos betegségéből felépülve tovább gazdagitja alkotásainak számát F.B.

Müvészek Háza. Bécs./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. - Kat. Magy. Képzömüv.Kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Szül.1890.jun.18. Szentendrén/Budapest mellett/.
1896. Átköltözés Nagybányára.
1907-1910. Első művészi iskolázás Nagybánya festőiskolájában.
1908-1909. Nyári tartózkodások Florenc-ben.
1910. Münchenben az Akadémia növendéke.
1912. Rajtaival részt vesz a nagybányai kiállitáson.
1913. Páris. Archipenko tanitványa.
1912. Paris Bourdelle tanitványa.
1916. Budapest. Kiállitás az Ernst-Muzeumban.
1918. Ujabb kiállitás Bp. Ernst-Muzeum.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magyar Képzöm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

1920. Pozsony.
1921. -1932. Bécs. Első házasságkötés.
1924. Berlin. "Sturm"-helyiségeiben kiállitás.
1925. Bp. Nemz. Szal. kiáll.
1925. Bécsben kiáll. : A müremek születése.
1932-1935. Moszkva. Második házasságkötés egy ottélö nagybányai asszonnyal.
1935. Ujra Bécsben.
1936. Heck-nél kiállitás. Bécs.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magyar Képzöm. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

1937. Kiállitás Pozsonyban.
1938. Áttelepülés Budapestre.
1941. Kiállitás az Ernst-Muzeumban. Budapest.
1945. Tüz a müteremben, sok mü odaveszett.
1947-1948. Svájci és olaszországi utazások.
1948. Kossuth-dij.
1952. Kiállitás a Fényes Adolf-teremben. Budapest.
1955. Kerámiai munkák Hódmezövásárhelyt nyáron át.
1956. A betegség kezdete.
1958. Kiállitás a brüsszeli világkiállitás magyar pavillonjában.

Béc. Müvészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magyar Képzőm. Kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

1959. Nagy kiállitás a Nemz. Szal.-ban. Bpest.
/122 szobormü, 89 érem, rajzok, akvarelle
1961-1962. Látogatások Bécsben.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében. Kat.
Magyar Képzömüv.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Kevés olyan szobrász van, kinek alkotásánál oly nagy szerepet játszanak rajz és akvarell. Lapjai csak részben szobrainak elötanulmányai, nagyobbik részben önálló müvek .Korai rajzaiban tájkép, vedutták számosak voltak, mint már emlitettük köztük sok a Stephansdom gotikus szoboralkotásai örökitett meg. Ugy ezek,mint a szovjetunióbeli hatalmas akt-festményei tüz martaléka letek.
Ennek elenére a megmaradt müvek példátlan oeuvre-t tesznek ki.

Müvészek Háza. Béc s./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. - Kat.
Magy. Képzömüv.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Müvészete /1947/ még gazdagabb, bensöségesebb lett. Pl. Játszó fiuk. Nem csak ujszerü kompozició, lenyügözö ahogyan a valóságos tér absztrakba átvive érzékelödik.

Két alkotása a zárt térböl kikerült a szabadba:

Petöfi. 1948. Gyulán lett felállitva.

Ülö nöi akt. 1956. Bronzfigura./Budán a horváth-kertben"áll"/

Müvészek Háza. Béc s./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. - Kat. Magy. Képzömüv.kiáll.

Ferenczy Béni szobrászat kortársai XXX.

Képei:

5.	Varjak.	Akvarell.	1929.
6.	Nyár.	"	1932.
7.	Pöstyéni táj.	"	1936.
8.	Halászok.	"	1938.
9.	Dunai uszályok.	"	1942.
10.	Petroleumlámpa.	"	1949.
11.	Virágcsendélet szegfüvel.	Akv.	1954.
12.	Rózsa vázában.	Akvarell.	1955.

Művészház. /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni kortársai körében.
M. Képzőm. Kiá. Kat. 70.1.

MDK

Ferenczy Béni szobrászat.

A kat. cimlapján :A müvész felesége. Fej. Repr.
19

Müvészház. /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászat. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász.

74. Nö a tükör elött. 1955. Kréta. 48x31 cm.
M.Nemz. Galéria.
75. Akt háttal. 1955. Kréta. 61x42 cm.
M.Nemz. Galéria.
76. Nöi akt. 1955. Szén és rötli. 49x34 cm.
A müvész tulajdona. 31.l.

Müvészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászat. Portrérai körében.
M. Képszöm.kiáll. Kat. 30.l. és 31.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

77. A tudós. 1955. Cer.r. 51x38 cm.
A művész tulajdona.
78. A kádba lépő. 1955. Szén és kréta 48.5x31 c
A művész tulajdona.
79. Asszony virággal. 1955. Szén és kréta.
A müv.tualjdona. 50x34.5 cm.

Művészház /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 31.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

80. Nő virággal. 1955. Szén és kréta. 48x32 cm.
A művész tulajdona.

81. Szigligeti park. 1955. Akvarell. 46x37 cm.
Tört. Muzeum. Budapest.

82. Akt-tanulmány. 1956. Szén. 47x34 cm.
A művész tulajdona.

Művészház /Künstlerhaus./ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében.
M.Képzőm.kiáll. Kat. 31.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

83. Akttanulmány. 1956. Szén. 47x34 cm.
A ,üvész tulajdona.

84. Akttanulmány háttal. 1956. Szén és akv.
A müv. tulajdona. 47x34 cm.

85. Akttanulmány. 1956. Szines kréta.
A müv. tulajdona. 47x34 cm.

Művészház /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
erenczy Béni szobrászm kortársai körében.
M.Képszöm.kiáll. kat. 31.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

86. Ülö akt. 1956. Szén és rötli. 105x76 cm.
Tört. Muz. Budapest.
87. Menekülés Egyptomba. 1960. Akvarell. 43x32 cm.
A müvész tulajdona.
88. Alpesi ibolya. 1960. Akv. 56x38.5 cm.
A müvész tulajdona.
89. Hibiskusz. 1960. Akv. 56x39 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 31.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

Szobormüvek:

1. Ferenczy Noémi. Bronz. 33 cm.
   Magy. Nemz. Galéria.
2. Lépkedö. 1917. Bronz. 58.5 cm.
   Magy. Nemz. Galéria.
3. Wilde János. 1918. Bronz. 41.cm.
   A müvész mag. tul.
4. Dévi. 1918. Bronz. 6o.5 cm.
   Magy. Nemz. Galéria.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében. Kat.
Magyar Képzömüv.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

	1.	Noémi 1917.	Fej.	Repr.	35.l.
	2.	Wilde János.	Fej. 1918.	Repr.	37.l.
	3.	Bartók Béla.	Fej. 1936.	Repr.	39.l.
1936.	4.	Schlesser Gyula nemes	Fej.	"	41.l.

Művészház./Künstlerhaus./ Pécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzőm.kiáll. Kat. 35.37.39.41.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

5.	Atalanta. 1937.	Repr. 43.l.
6.	Miklós. 1937.	Repr. 45.l.
7.	Lépkedö. 1939.	Repr. 47.l.
8.	Nöi akt torzója.1939.	Repr. 49.l.

Művészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.Kiáll. Kat. 43.45.47.49.l.

Ferenczy Béni szobrászm.

9. Vilmerin Lujza. 1941. Fej. Repr. 51.l.
10. Játszó fiuk. 1947. epr. 53.l.
11. Karitász. 1950. Női alak torzója." 55.l.
12. Ferencsik János. Fej. 1952. Repr. 57.l.

Müvészház. /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Fesnczy Béni szobrázm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 51,53,55,57.l.

Ferenczy Béni szobrászm.

13.	Fischer v.Erlach. Fej. 1954.	Repr.	59.l.
14.	Géniusz. 1955.	Repr.	61.l.
15.	A művész feleségének arcmása. Rajz. 1948.	Repr.	63.l.
16.	Akt háttal a nézö felé. Rajz. 1955.	Repr.	65.l.

Művészház. /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 59,61,63,65.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

24. Nö lábát szárazra törülve. 1959. Kréta. 44x27 cm.
M.Nemz. Galéria.
25. Akt lábát emelve. 194c. Cer.r. 49x31 cm.
M.Nemz. Galéria.
26. Álvó.194c. Cer.r. 31x42.5 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház/Künstlerhaus/.Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében.
M. Képzöm.Kiáll. Katalogus. XXXXX 28.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

27. Térdelö. 1940. Szén és kréta. 35x24 cm.
A müvész tulajdona.
28. Akt. 1940. Szén és akv. 47x32 cm.
Tört. Muzeum. Budapest.
29. Fekvö akt. 1941. Cer.r.48x62 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház/Künstlerhaus/.Pécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében.
M. Képzöm.Kiáll. Katalogus. 27.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

30. Fekvő akt. 1941. Szén és kréta 33.5x30 cm.
A művész tulajdona.
31. Fürdő után. 1941. Szén és kréta.35x24 cm.
A művész tulajdona.
32. Ülő alak. 1941. Szén és pasztell. 50x35.5 cm.
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzőm.kiáll. Kat. 28.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

33. Ülö akt. 1942. Szén. 63x48 cm.
A müvész tulajdona.
34. A fürdökádban. 1943. Szén és kréta. 48.5x31 cm.
A müvész tulajdona.
35. Fekvö akt háta. 1943. Akv. 70xlOO cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzöm.kiáll. Kat. 28.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászat.

36. Ülő női akt. 1943. Cer. és akv. 43x28 cm.
M. Nemz. Galéria.

37. A művész felesége. c944. Cer.r. 49x34 cm.
M.Nemz. Galéria.

38. Női akt. 1945. Vörös ceruza. 44x33.5 cm.
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus./ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászat. Kortársai körében.
M. Képzőm.kiáll. Kat. 28.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

39. Tanulmányok. /Lap./ 1945. Tuss. 35x5o cm.
Tört. Muzeum.
4o. Női arcél. 1945. Cer. 43x29 cm.
A művész tulajdona.
41. Női akt. 1947. Vörös ceruza. 48.5x34.5 cm.
A művész tulajdona.

Művészház /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat.28.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

42. Női akt. 1947. Szén és Vör.cer. 47x37 cm.
A művész tulajdina.
43. Női akt. 1947. Szén és Vör.cer. 47x34 cm.
A művész tulajdona.
44. Nő a fürdőkádban. 1948. Szin.kréta. 55.5x37 cm.
A művész tulajdona.

Művészház /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzőm.kiáll. Kat. 29.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

45. Fésülködö leány. 1948. Cer. és barna zsírkréta. 55x44.5 cm.
A müvész tulajdona.

46. Ülö akt. 1948. Cer.r. 49.5x34.5 cm.
A müvész tulajdona.

47. Vetközödö leány. 1948. Cer. 49.5x35 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház /Künstlerhaus./ Bées. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 29.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

48. Nö a fürdökádban. 1948. Szines kréta. 49.5 x35 cm.
A müvész tulajdona.

49. Alvó akt. 1948. Cer.r. 62x48 cm.
A müvész tulajdona.

5o. Ülö nöi akt. 1948. Vör.cer.és fekete kréta 34.5x 46 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 29.1.

Ferenczy Béni, szobrászm.

51. Mosakodó nö. 1948. Akv. 44.5x35 cm.
Tört.Muzeum. Budapest.
52. Esztergomi tájkép. 1949. Akv. 46x34 cm.
A müvész tulajdona.
53. Kert. 1949. Akv. 49x34 cm.
M. Nemz. Galéria.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzüm.kiáll. Kat. 29.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

55. Fürdö után. 1949. Kréta. 48x32 cm.
M.Nemz. Galéria.
56. A müvész felesége. 1949. Szén és akv. 61.5x46 cm.
A müvész tulajdona.
57. Fésülködö nö. 1949. Cer. és akv. 5cx35 cm.
Tört. Miz. Budapest.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzüm.kiáll. Kat. 20.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

58. Fekvö akt. 1950. Cer. és rötli szürke pap
A müv. tulajdona. piron. 48x30.5 cm.

59. Sárga rózsák. 1950. Akv. 42.5x31 cm.
A müvész tulajdona. 30.l.

62. Rózsaszinü akt. 1955. Szén és asztell. 48
A müvész tulajdona. x31.5 cm.
30.l.

Müvészház/Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 29. 30.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

61. A gondolkodó. 1950. Szén. 63.5x 48.5 cm.
A művész tulajdona.
63. Imádkozó leány. 1951. Cer.r. 32.5x30.5 cm.
A művész tulajdona.
64. Asszony feszülettel. 1951. Szén. 45x54.5 cm.
A művész tulajdona.

Művészház/Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzőm.kiáll. Kat. 30.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

65. Éneklö leány. 1953. Cer.r. 42x28 cm.
A müvész tulajdona.
66. Olvasó leány. 1953. Cer.r. 48x31 cm.
A müvész tulajdona.
67. A kis alpinista. 1953. Szén. 125x77 cm.
Tört. Muzeum.Budapest.

Müvészház/Künstlerhaus./ Pécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 3o.l.

Ferenczy Béni szobrázm.

68. Alvó leány. 1954. Fekete és fehér kréta. 48x35 cm.
A művész tulajdona.

69. Szárítkozó nö. 1954. ecr.r. 48x31 cm.
A művész tulajdona.

7o. Kirándulás az erdöbe. 1954. Akv. 61.5x43 cm
A művész tulajdona.

Művészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrázm. kortársai körében.
M. Képzöm.kiáll. Kat. 3o.l.

MDK

Ferenczy Béni szobrászm.

71. Nagy fa. 1954. Akvarell. 47x34 cm.
A müvész tulajdona.
72. Fenyöerdö. 1954. Akv. 47x34 cm.
A müvész tulajdona.
73. A müvész felesége. 1954. Pasztell.
60x47 cm.
Tört.Muzeum.Budapest.

Müvészház./Künstlerhaus./ Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M. Képzöm.kiáll. Kat. 3o.l.

MDK

Ferenczy Béni szobrászm.

15. Három akt. 1938. Akvarell. 53x56
A művész tulajdona.
16. Ülö nöi akt. 1938. Gouache. 59x41 cm.
M.Nemz. Galéria.
17. Akt.1938. Szines cer. 50x35 cm.
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus/. Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 27.1.

Ferenczy Béni szobrászat.

18. Hát-akt. 1938. Cer.és akv. 56x38 cm.
A művész tulajdona.
19. A művész felesége bronzszoborral.1938
Akv. 73x53 cm. M.Nemz. Galéria.
20. Ülö alak. 1939. Cer.és akv. 58x63 cm.
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus/. Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászat. kortársai körében.
M.Képzőm.kiáll. Kat. 27.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

21. Fekvő női akt. 1939. Akv. 70x100 cm.
A művész tulajdona.
22. Akt. 1939. Cer.r. 49x34 cm.
M.Nem.Galéria.
23. Nő a tükör előtt. Cer. és akv. 40x28 cm.
Tört. Muzeum. Budapest.

Művészház/Künstlerhaus/.Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében.
M. Képzőm.Kiáll. Katalogus. 27.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

5. Dévi. 1919. Fa. 158 cm.
A müvész magán tulajdona.
6. Ferenczy Noémi. 1920. Bronz. 37 cm.
A müvész magán ttul. -a.
7. Férfiakt. 1921. Bronz. 18 cm.
A müv. magán tul.-a.
8. Nöi akt. 1922. Fa. 18 cm.
A müvész magántul.-a.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm.kortársai körében. Kat. 17.1.
Magyar Képzömüv.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

9. Nö drapériával. 1922. Fa. 101x38 cm.
A müvész magántul.-a.
10. Anya és gyermeke. 1926. Fa. 133.5 cm.
A müvész magántul.-a.
11. Vetö férfi. 1926. Ólom. 75 cm.
Magántulajdon.
12. Fiuakt. 1926. Bronz. 49 cm.
A müvész magántul.-a.

Béces. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. Kat.18.l.
Magyar Képzömüv. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

13. Kisleány akt. 1927. Mükö. 109 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
14. Nö felemelt karokkal. 1936. Bronz.
Magántulajdon.
15. Miklós. 1936. Afrikai fa. 49 cm.
A müvész tulajdona.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. Kat.18.1
Magyar Képzömüv. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.
/fiu/.

16. Golyózó ifju. 1936. Bronz. 22 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
17. Ággaskodó ló. 1936. Bronz. 21.5 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
18. A müvész felesége. 1936. Bronz. 30.5 cm.
A müvész tulajdona.
19. Danae. 1936. Bronz. 25 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Béca. Müvészek Háza. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm portréi körében. Kat.18.1
Magyar Képzömüv. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

20. Miklós. 1937. Bronz. 86 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
21. Csibét csalogató asszony. 1937. Bronz. 18 c
A müvész tulajdona.
22. Atalanta. 1937. Bronz. 35 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Bécs. Müvészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kt. 18.l.
Magyar Képzöm.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

23. Kis Atalanta. 1937. Bronz. 9.5 cm.
A müvész tulajdona.
24. Női akt. Torzó. 1939. Bronz. 25.6 cm.
A müvész tulajdona.
25. Torzó. 1939.
Bronz. 25 cm.
A müvész tulajdona.
Bronz-relief. 14.3x21.3 cm.

Béca. Müvészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 18.1
Magyar Képzöm.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

26. Lépegető. 1939. 18.1. Bronz. 39 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
27. Odaliszk. 1939. Bronz. 17 cm. 19.1.
A művész tulajdona.
28. Fekvő akt. 1940. Bronz. 14.3x21.3 cm.
A művész tulajdona.

Béca. Művészek Háza. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 18-19.1
Magyar Képzőm. Kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

29. Zsuzsanna. 194o. Bronz. 52 cm.
Tört. Muzeum. Epest.
3o. Lábfürdö. 194o. Bronz. 22 cm.
A müvész tulajdona.
31. Miklós. 194o. Bronz. 22 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Müvészek Háza. Béc.s./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. Kat.19.1.
Magyar Képzöm.kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

32. Kárász Fruzsina.1941. Bronz. 19 cm.
A müvész tulajdona.
33. Louise de Vilmorin.1941. Bronz 3o cm.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Magy.Nemz. Gal.
34. Louise de Vilmorin. 1941. Bronz.1o cm.
A müvész tulajdona.
35. Paraszt Venusz. 1941. Bronz. 32 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészek Háza. Béca./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. Kat. 19.1
Magyar Képzöm.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

36. Nöi torzó. I. 1941. Bronz/aranyozva. 17 cm.
A müvész tulajdona.
37. Nöi torzó II. 1941. Bronz-aranyozva. 18 cm.
A müvész tulajdona.
38. Testvérek. 1942. Fa 40.5 cm
A müvész tulajdona.

Müvészek Háza. Béca./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm kortársai körében. Kat. 19.1
Magyar Képzöm.kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

39. Pihenés. 1942. Bronz. 23 cm.
A müvész tulajdona.
40. Siremlék-terv Ferenczy Károly emlékére. 1942.
Bronz-relief. 24x17 cm.
A müv. magántul.
41. Kupergő. 1942. /Guggoló./ Bronz. 12 cm.
A müv. magántul.

Müvészek Háza. Bécs. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 19.l.
Magyar Képzöm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

93. Ülö női akt. 1956. Gipsz/ Bronzban Budapest egyik terén./ 150 cm. Magy. Nemz. Galéria.
94. Miklós. 1958. Bronz.38.cm.
A müvész tulajdona.
95. Boldog aranykor. 1959. Bronz.47.5 cm.
Okt.ü.miniszt.

Müvészház /Künstlerhaus/. Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy.Képzöm.Kál. Kat. 22.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

96. Bartók./Fej/. 1961. Bronz. 32.cm.
A művész tulajdona.

97. Álló fiuakt. 1962. Bronz. 27 cm.
A művész tulajdona.

Művészház /Künstlerhaus/. Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy.Képzőm.Fál. Kat. 22.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Érmek:

1. Meller Simon, muzeumi igazgató. Bronz. XXX
Magy. Nemz. Galeria. 12 cm.
2. Ady Endre, költö. 1919. Bronz, 12 cm.
A müvész tulajdona.
3. Leonardo lova. 1919. Bronz. 11.3 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Müvézház./Künstlerhaus/ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm. kiál. Kat. 23.1.

Ferenczy Béni, szobrászm

87. Ülő akt. Torzó. 1956. Bronz. 31.cm.
A művésztulajdona.
88. Miklós. 1956. Bronz. 38 cm.
Okt.ü.minisztérium.
89. A tékozló fiu. / Tervezet./ 1956. Bronz.27.cm.
A művész tulajdona.

Művészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni,szobrászm. portréi körében.
Nagy. Képzőm.Kiáll. Kat. 22.l.

Ferenczy Béni, szobrászm.

90. A gerendáthordó fiu. 1956. Bronz. 28.2 cm.
A müvész tulajdona.

91. Terhes asszony. 1956. Bronz. 27 cm.
A müvész tulajdona.

92. A tékozló fiu. 1956. Bronz. 22.8 cm.

Müvészház /Künstlerhaus/. Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm. kál. Kat. 22.l.

MDK

Ferenczy Béni

Juhász Ferenc bronzportréja

Murányi-Kovács E.: Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.1.

Ferenczy Béni

Szabsovich nazepelt 1948-bana

velencei biennálén

Vigilia, 1960, 9 sz., 573 old.

Ferenczy Béni szobrász M.N.K.

A Mérföldkő c. antológia egyik illusztrátora

Mérföldkő Egy emberöltő a magyar irodalom tükrében
Nógrádi Népujság 1954. márc. 14.

MDK

Ferenczy Béni

1919. szobrászat

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói...1880-1936.
Az Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.DK

„Zsuzsanna" c. műve

Láncz Sándor: Szobrok a IX. képzőművészeti kiállítason
Élet és Irodalom, 1962. junius 9 – 11 lap

Ferenczy Béni
grafikus - szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Szabó György: Biennale, Velence, 1962.
Élet és Irodalom, 1962. november 24 – 11 lap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

„József Attila" szobra (repro)

Élet és Irodalom, 1962. dec 1.

Ferenczy Béni

MDK

a rendező bizottság tagja

Ernst Múz. M.Plasztikai és Graf.kiáll.
1954. szept. 3. 1.

Ferenczy Béni MDK

Petőfi, gipsz

Kouros, gipsz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müvei az angyalföldi kuturotthonban rendezett kiállitáson

Sajó Péter: Gondolatok egy kiállitás alkalmából

Hajó Daru 1965. márc. 8.

Ferenczy Béni

kiállítása

1931-XII. 6-28-ig

a TG. megbízásából

MDK.

Ferenczy Béni

Szobrainak néhányszavas méltatása

Müvészet 1965 ápr.lap -

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Művei a bukaresti Simu Képtárban rendezett magyar grafikai - és kisplasztikai kiállitáson

Napló

Magyar Nemzet 1964. december 5. 4.l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

a Miskolci városi tanács 8 000 Ft-os nagydiját

Fiu cim- bronzszobráért ő kapta

Megnyilt a Miskolci Országo Képzőművészeti Kiállitás

Magyar Nemzet 1964. deceber 4. 4.l.

. . . .

MDK

Ferenczy Béni

Két kiállitás. Mai kisplasztika és szoborportré.
Pesti Napló 1935. jan. 20. 13.l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

1924-ben Berlinben Beniáth
Anzéllal közösen rendezett
kiállítást.

Palaky Dénes: Beniáth Anzél
Művészet, 1965, január - 14 kep

Ferenczy Béni, grafikus szobrász

MDH

A kiállítás zárófalán két szép grafikája látható.

„Nagybánya hagyománya a természetimádat, a meg nem alkuvás, a rajongó erőkifejtés."

Ez a véleménye Nagybánya jelentőségéről.

Murányi: Kovács Endre: Nagybányai festők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában 8. l.

Bn. 1963. jan. 23.

NÉPSZABADSÁG

Ferenczy Béni, szobrász grafikus

MDk

Az Új Írás januári számában Toldalagi Pál cikket írt Ferenczy Béniről.

– Megjelent az Új Írás januári száma. 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 8.

Ferenczy Béni
szobrai

M.D.K.

Dombormű a miskolci
egyetemen (repro)

Művészet, 1965. június – 3 lap

Ferenczi Béni

MDK

A Műcsarnokban 12 magyar művész részt vesz nemzetközi **érem**kiállitáson.

Esti Hirlap 33 szám 1958. febr 8. 2 old.

MDK

Ferenczi Béni
szobra Petőfiről,
is láthatók a Károlyi palotában, hol
Petőfi emlékkiállitást rendeztek.

Esti Hirlap 251 sz. 1958. okt. 25.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Madách-ról készült rajz disziti Madách francia /nyelven
~~mly~~-a Corvina kiadásában-megjelent könyvet.
Madách. Rajz.

Könyvek között c. rovatban Madách franciául c.
rövid ismertetés.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. dec. 9. IV. évf.
50. sz. 44. l.

Ferenczi Béni

A velencei Biennalén a magyar pavilonban részt vett munkájával.

Esti Hirlap 145 sz. 1958. jun. 22. 2 old.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Rajz.
/A juliusi 5. sz. folyóiratban: Nagy László: „Szépség és tisztaság tükre" cimmel ir Ferenczy Béni most megjelent "Irás és kép" c. munkájáról./
A cikk beszél Petőfi szobráról és más szobrokról valamint éremsorozatáról, amelyben a "müvészet szentjeit, forradalmárait, vértanuit.." sorakoztatja fel.

Új Irás. Irodalmi és Kritikai Folyóirat. 1961.
I. évf. Junius 4. sz. 352. l.
I. évf. Julius. 5. sz. 444. l.

M.D.K.

Ferenczy Béni

A Gresham-csoport-tal rokonszellemü humanista müvészek tagjai között emliti Németh Lajos cikke. Az 1949-56 között korszak java müvészi termései között több müvész neve mellett említést tesz a müvész néhány szobráról és grafikáiról,/megnevezés nélkül/ ugyancsak több müvész-név között megemliti Petőfi szobrát s müvészetével kapcsolatban megjegyzi, hogy hatása érződik a tárlatokon kiállitott müveken. A külföldi müvészi hatás elemzésénél beszél-többek között-Maillol és Despiau Ferenczy Bénire gyakorolt hatásáról.

Németh Lajos: Megjegyzések képzőmüvészetünk helyzetéről.
Uj Irás. Irod. és Kritikai Folyóirat. Bp. I. évf. 1961. Október. 8. sz. 739., 741., 743. l.

Ferenczy Béni

M.D.K.

Szines női aktja képriseli a kiállításon

Ekengeryrie Nagykusza: Esztergomi magángyűjtők képzőművészeti kiállítása

Művészet, 1961. nov – 42 l

Ferenczy Béni, nobrán grafikus

MDK

Kép Bessenyei-plakettje a kiállításon látható.

-y-: Bessenyei kiállítás

242.1

A Könyvtáros

Bp. 1961. április XI/4

KÖNYVBARÁT

MDK

Ferenczy Béni

Réti I: Nagybánya. A Műbarát. 1922. II.

221. l.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

néhány kiállított művével kapcsolatban
említés történik róla

Csap Erzsébet: Magyar szobrászat a XIX_XX. században,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 100. old

Ferenczy Béni festő.

A nagybányai iskola: Szépmüv.1944.1.sz.

Ferenczy Béni M.D.K.

nolván

Ferenczik János portréja a IV. képzőmüvészeti kiállitáson.

repr: 167 o.

Redő F. IV. hagyar képzőmüvészeti kiállitás. hüvtört. Ért. 1954 1 sz. 167

Ferenczy Béni nobrán H.O.K.

Boreas és Psyché
Eurythmia
Vetkőző nő c. kisbronzai a IV. képzőművészeti kiállitáson.

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállitás
Művtört. Ért. 1954 1 sz. 169

Ferenczy Béni
szobász

M.D.K.

Műveiről irnák

Bertalan Vilmos: A kosszuti képzőművészeti kiállítás rendezése.
Művészet, 1961. junius. – 20 lap.

Ferenczy Béni, szobrász 17 Dk

„A magyar művészet története" II. kötete (395.l)
halálhírét közli Ferenczy Béninek. Valójában
Ferenczy Noémi halt meg 1958-ban.

– Szerkesztői üzenetek 268.l

Könyvbarát, Bp. 1959. június IX/6.

MDK

Ferenczy Béni

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

121 l.

MDK

Ferenczy Béni

Női arckép, br.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 194o. febr.

25. 1.

Ferenci Béni

MDK

Magyar forradalmi művészet
a Nagy Októberi Szocialista Forradalom
40 éves évfordulára müveik is szerepelnek

Esti Hirlap 261 1957 nov 7 2 old.

Ferenczi Béni
szobrászmüvész

MDK

Az ujjáépitett Ernst muzeumot Pogány Ö.Gábor nyitja meg. Fenti müvész alkotásai is szerepelnek.

298 sz. 1957. dec. 2o 2 old.

Esti Hirlap

Ferenczi Béni MDK

70 művész kiállitása az Ernst muzeumban.
Fenti alkotó munkái is szerepelnek.
/kis"Parthenon Istennő", Juhász Ferenc képmás,

Esti Hirlap 3ol sz. 1957. dec. 24 2 old.

MDK

Ferenczi Béni

szobrászmüvész munkáját, József Attila mell-szobrát felavatták a Vendel u.-i Ált. Gépipari Technikumban.

Esti Hirlap 285 sz. 1957. dec. 5 2 old.

MDK

Ferenczi Béni

gyüjteményes kiállitását rendezik meg a mücsarnokban.

Esti Hirlap 293 sz. 1957. dec. 14 2 old.

MDK

Ferenczi Béni

"kiváló müvész" kitüntetést kapta.

Esti Hirlap 79 sz. 1958. ápr. 3 2 old.

M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Berlinben együtt állít ki Bercsáth Aurélcal (1924.)

Bercsáth Aurél: Utak Pannóniából

Bk-1960. 370. l.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Szobrász és festőművész.

Hubay Miklós: Ferenczy Béni 75.éves.

Népszava 1960. juni.19. 4.old. 145.szám.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Szobrászmüvész.

A legszebb rajzok a XIX.és XX.század kiállitása nyili
a Nemzeti Galériában.

Népszava 1959.aug.16. 4.old. 192 szám.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Szobrászmüvész "Genius" c. müve. felv.
Kiállit a Nemzeti Szalonban.

havas: Ferenczy Béni kiállitása.

Népszava 1959 . máj.27. 6.old. 122.szám.

Ferencz Béni

A brüsszeli világkiállitáson részt vett
és kitüntetett művész
/aranyérem/

Esti Hirlap 159 sz. 1958. jul. 9. 5 old.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Festőművész kiállitott a Nemzetiszalonban rendezett plakátkiállitáson.

Noszlopy György: Plakátművészetünk helyzete egy kiállitás tükrében.

Népszava 1956. VI. 26. 99.szám. 4.old.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Szobrászmüvész "Petőfi" szobrát kiállitotta a Mücsarnokban a magyar képzőmüvészek VI.kiállitásán.

Noszlopy Gy:A VI.magyar képzőmüvészeti kiállitás szobrairól.

Népszava 1956. I.7. 6.szám. 6.old.

M-D-K

FERENCZY Béni szokrász

„Golyózó fiúk" c. munkája a kiállításon

Párizsban megnyílt a Jelenkori szob-
rászat II. nemzetközi kiállítása
Magyar Nemzet 1961. jul. 1. 4. l.

M. D. 11

FERENCZY Beni szobrász

Bernáth Aurél vele megy Berlinből

Stralsundba

Bernáth Aurél: Utolsó Pannoniából

Pn. 1960. 356. l.

M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Nái alak (Repr.)

Ágaszodó ló (Repr.)

A Vilaphiállitáson)

Gerlócsy Gedeon: A magyar rézsőművészet Brüsszelben

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. 7. 72. e.

Ferenczi Béni MDK

Az Ujság, a Pesti Hirlap és a Világ 1919 IV.11. száma hirt ad:

Pogány Kálmán elvtárs, müvészeti és muzeumi megbizott szakemberekből direktoriumot alakitott, melynek tagjai: Leszner Manó épitész, BerényRóbert festő, Kozma Lajos iparmüvész, Ferenczi Béni szobrász, Antal Frigyes és Wilde János müvészettörténészek.

M.T. Képz. Él. Bp. 196o. 171-172.o.

Ferenczi Béni

MDK

Az Iparmüvészeti Iskola uj igazgatói: Gróh István és Mihalik Gyula. Tanárok: Reményi József /Diszitőszobrászat/, Ferenczy Béni/kisplasztika és kerámia/ Toroczkai Vigand Ede / belsőépitészet/. /V.ö. Az Ujság 1919. V. 13./

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

MIK

Ferenczi Béni

szobrászművész

az 1919 jul-10- szept. 10-ig tartandó nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra tanári kinevezést kapott.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

Ferenczy Béni

MDK

A Közoktatásügyi Népbiztosság 1919 máj. 9-én kelt levelének szovege, melyben

őt megbizza az Orsz. Iparmüvészeti Iskolában a kisplasztikai tanszék tanári teendőinek XIX ellátásával.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 185.o.

MDK

Ferenczy Béni

az Orsz. Magyar Iparmüvészeti Iskola igazgatója 1919 VIII. 14-én közli, hogy Ferenczy Béni tanszékvezetői tanár az állásáról lemondott.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 187.o.

~~M.T. Képz. Él. Bp. 1960.~~

MDK

Ferenczy Béni

Az első Pécs-Baranyai Kiállitáson /megnyilt 1956 máj.6./ Janus Pannonius emlékérmet kapott.

Janus Pannonius Muzeum irattára.

M.Művt Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

247.l.

Ferenczy Béni

MDK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás /1945/:

"Damaida" bronz

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

230.l.

MDK.

Ferenczy Beni szobrasz

"Petőfi " /gipsz/

"Kouros" "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 41.l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Bartók fej, keresztrefeszített, c. művei
Érmei. — Petőfi szobra. Méltatás

Juhász Ferenc: Vers helyett, Ferenczy Béninek
Élet és Irodalom, 1961. május 19 – 7 lap

Ferenczy Béni, szobrász

199. Gróf Pálfy Pálné arcképe. Bronz.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért". Képzőm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat.11.1.

Ferenczy Béni

Legszebb rajzok kiáll. K.M.

A Szépm. Múz. legsz. rajzai Szabad Nép
Meller Péter 1956. okt. 16.

Ferencsy Béni, szobrász

07 Ok

Párizsban, a jelenkori szobrászművészet
II. nemzetközi Kiállításán egyik képviselője a magyar szobrászatnak.

— : Hír

10.1

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. júl. 1.

M. D. K

FERENCZY Béni szobrász

Szobrai a kiállitáson

A torinói kiállitás magyar pavilon

Jonas sitere

Magyar Nemzet 1964. máj. 26. 5. l.

MDK

Ferenczy Béni szobrászművész

Kossuth-díjas. Mintegy 35 szoborból és negyven vajzból álló kiállítása augusztus 20-án nyílt meg a vásárhelyi Tornyai Múzeumban.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. szeptember.
Z. l.

404

Ferenczy Béni [szobrász]

1931. decemberében más budapesti mesterekkel kiállított Debrecenben.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 200. l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.Y.

A harmincas évek elején jelenik jellegzetes érémstílusa és ez egybeesik szobrászatának és grafikájának kiteljesédésével.

Nagy Sidiló: Kiss Nagy András
Művészet, 1965. febr - 22 lap.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

Kiss Nagy András, Ferenczy
nagyszámyaihoz kötödik.

Nagy Sldikó: Kiss Nagy András
Művészet, 1965. febr. – 22 lap

MDK

Ferenczy Déni, szobrász

Hollandiába kapott megbízást.

– Képzőművészeink akcióban. 27 külföldi kiállításon

8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jún. 27.

Ferenczy Béni nobrász M. D. L.

Pelajánkolta, tovagy régi barátjának Réti Istvánnak emlékére dombor-művet mintás nyírjára

Magyar Nemzet 1965. jan. 12.

Ferenczy Béani szobrász M.D.K.

Müvei Hollandiában kiállitáson

Képzőművészeink alkotásai 27 külföldi kiállitáson

Népszabadság 1965 január 27.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

A VIII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállialkalmával a borsodi nagyüzemek dijaával kitüntetve

Szocialista Müvészetért 1965. január

.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Fiu

Mohácsi Regős Ferenc: Országos Képzőművészeti Ki -
állitás Miskolcon

Vasas , január

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kitüntetve a Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás alkalmábaól

Miskolc város 8 000 Ft-os nagydija / Fiu /

Müvészeti dijak

Müvészet 1965. január

Ferenczy Béni
Arobrász - grafikus

M.D.K.

„Ágaskodó ló" rajz

Élet és Irodalom, 1964. április 4 - 7 lap

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Hét rajzát megvásárolta a székesfehérvári István Király Múzeum.

— : Kis-Lisadó 2

ESTI HIRLAP, ~~bp.~~ 1963. febr. 26.

Ferenczy Béni

MDK

szerepelt a soproni városi tanács és a Műcsarnok közös rendezésében megnyílt kiállításon.

"Olvasó leánykák"

(radó): Portré- és fejtanulmányok. Kiállítás Sopronban.
Kisalföld. 1963. jun. 1.

Berenczy Béni MDK

"Fa"/gouache/ Repr.

7. o.

"Akvarel" Repr.

8. o.

"Rajz"-reprodukciók: 4. 5. 6. 9. o.

Genthon István: Ferenczy Béni rajzai
Müterem 1958 I. évf. 3. sz. 5-9 o.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Női arckép.	Bronz.
Kisfiu.	"
Érmek.	Bronz és ólom.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.12.1.

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

Petőfi (1948.) szobor

Zakariás javaslja elhelyezését a Petőfi u 3. sz. ház udvarára

Zakariás G. Sándor: Egy régi pesti ház

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 6. sz.

198. l.

Ferenczy Béni, grafikus M Dk

Daudet: Tarasconi Tartarin, Palotai Boris: Ünnepi vacsora c. könyvét s Thomas Mann novelláit illusztrálta fölényes rajztudással, de nem egyszer az írói mondanivalóktól elszakadva.

Aradi Nóra: A könyvillusztrációkról 408-71 l

A Könyv,

[Könyvbarát], Bp. 1955. szeptember V/9.

Ferenczy béni, grafikus

BDh

Mesterházy Lajos: Tanúság c. regényét illusztrálta. A Pellengér szerint úgy, hogy el sem olvasta a regényt. (?)

két rajz. Repr.

– : Kihinné

18 o.l

A Könyv,

[Könyvbarát], bp. 1955. április

V/4

MDK

Ferenczy Béni. 189o-

Női képmás, bronz

Uj szerzemények kiáll. Szépm.Muz. 1918. okt.
lo l.

MDK

Ferenczy Béni

ceruzarajzok:

Férfi akt háttal

Fatörzs, akv.

Aktok

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962.jun.

Ferenczy B éni szobrás z M.D.V.

Müve a kiállitáson
Kislány figura

Ritly Valéria: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 1965. nov. 5. 4.l.

Ferenczy Béni.

szobrász.

Ferencsik János megmintázása szerepelt az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon.

(említve.)

Népszava, 1952. Júl. 24.

M.D.K.

3-as számu cédula.

Ferenczy Béni

Racina: Berenice-jéhez, -Bajor Gizi számára- megtervezte "élete egyetlen diszletét" Kosztümöket is rajzolt hozzá. /Akkor a Berenice-t nem adták elő s a rajzok is elkallódtak/
Az uj rajzok közül az interju mellett a lap bemutatja "a furulyázó fiu"-t. Rajz.-repr.
A müvész most 72 éves.

Gách Marianne: Ferenczy Béni mütermében c. Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. nov. 30. VI. évf. 48. sz. 3-6. lapokon.

MDK

Ferenczi Béni

A Károlyi palotában Petőfi kiállitást rendeznek. Fenti művész munkái is résztvesznek.

Esti Hirlap 159. sz. 1959. jul. 9. 2 old.
/kristóf cikke/

MDK

Ferenczy Béni szobrász

Az idei művészeti évadban... Magyar Művészet, 1925.

288. l.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

Kiállitás müveiböl az Esztergomi Muzeumban

Az Esztergomi Keresztény Muzeum Képtára Bp. 1964. 14

MDK

Ferenczy Béni

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. febr.

M.P.K.

Ferenczy Béni
nobrás - grafikus

1947-ben készült a „Játszó fiúk"
c. élete egyik főműve is szerepel
a tárlaton. Hubay Miklós akkát
a Mexikói útjáról a Népszabadság-
ban Ferenczy illusztrálta.

Kovács Péter: Ferenczy Béni új művei
Művészet, 1964. augusztus - 44 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Május 1 és 31 között rendezte meg
Ferenczy Béni Székesfehérvárott az
István Király Múzeumban tárlatát.
„Tékozló fiú" (repro)

Kovács Péter: Ferenczy Béni új művei.
Művészet, 1964. augusztus – 44 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
nobrán-grafikus

A Székesfehérváron tartott tárlaton a nyolc év terméséből hét nobor és hatvanhod grafika volt kiállítva. 1959-ben készült az „Aranykor" c. műve.

Kovács Péter: Ferenczy Béni új művei
Művészet, 1964. augusztus - 44 lap.

Ferenczy Béni
novain-grafikus

M.D.K.

A Tékozló fiú"-t karok nélkül
alkotta meg. „Hegedűs", „Menekülés", „Rabnolga" c. művei
és virágrajzai a kiállításon szerepelnek.

Kovács Péter: Ferenczy Béni új művei
Művészet, 1964. augusztus – 44 lap.

Ferenczy Béni

szerepelt a Ferenczy Béninek és "körének" szentelt kiállításon a bécsi Künstlerhausban.

hg.: Die impressionistische Schule von Nagybánya. Arbeiter Zeitung 1963. máj. 3.

Ferenczy Béni

A Sturm Galériában, Berlinben állit ki 1924-ben, Bernáth Aurélal együtt.

Genthon István: „Bernáth Aurél"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. III. No.5. 1962

122 l.

Ferenczy Béni, szobrász 7 D4

Betegségével s alkotó művészetének helyreállításával foglalkozik a cikk írója.

Legutóbb ódesapja: Ferenczy Károly síremlékét kénítette el, továbbá egy Bartók fejet és életnagyságú Fiú c. szobrát. Magvető c. gratihája

és Fiú c. szobra repr.

B. M.: Ferenczy Béni műtermében 7. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 17.

MDG

Ferenczy Béni, szobrász

4 síremléket készítette.

–: Fel Ferenczy Károly síremlékét 8.l.
(arrettek

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 10.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kutszobor. / A Horváth kertben felállitott ülő nő/

Csap Erzsébet:A felszabadulást ünneplő kiállitásainkról
A Magyar Nemzeti Galéri Közleményei IV. sz.. Bp. 1963.
154,k,

Te renczy Béni szobrász M.D.K.

Érmek Daumier, Goya, Michelangelo, Tizian, Leonardo, Poussin, Greco, Cézanne, Erkel, Munkácsy, Bartók, ~~xarintx~~ Karinthy, Afany János, Victor Hugo, Berzsenyi, Garibaldi Bem ,Lenin és Ady arcképével.

1919-ben mintázza Adyt, 1930-ban Lenint.

Rajzok, /Bartók-fej, kréta. /

Czeizing Lajos-D.Beh r Zsuzsa: Müvészek Bp. 1963.

88.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Bécsből Berlinbe megy, ahol egy évet tölt, gyakran összejön Bernáth Auréllal.

1925-ben kiállitja müveit a Nemzeti Szalonban.

1935-38 között a Szovjetunióban él, keveset mintáz szakkönyveket ir német nyelven.

1938-ban települ haza.

A felszabadulás után néhány évig a Főiskolán tanit.

Kossuth-dijat és kiváló müvész cimet kap.

Czeizing Lajos-D.Fehér Zsuzsa: Müvészek Bp. 1963. 84.l. ' /'

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Két háboru alatt kétszer pusztultak el munkái .

Nagy méretü figurát ritkán készit.

Babits-siremlék.

Portrék: Ferencsik János, Németh László, Pilinszky

János, Ferenczy Noémi, felesége.

Az 50-es években mintázott Petőfi-szobra körül sok vita

zajlott le.

Plakettek.

Czeizing Lajos-V. Fehér Zsuzsa: Müvészek Bp. 1963.

86.87.88.1. /

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Münchenben tanult. majd Párizsban.

1913-ban visszatért Nagybányára, majd Pesten bérelt mű termet.

A tanácsköztársaság idején résztvesz a Direktórium munkájában, pénzérmét is tervezett.

A forradalom bukása után Bécsbe megy /Landler érmet mintáz

Czeizing Lajos-P. Fehér Zsuzsa: Művészek Bp. 1963.

84.l. ./.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Született: 1890

Ferenczy Károly festő fia. idősebb testvére Valér festő ikertestvére Noémi gobelinmüvész.

Nagybányán / ?!/ született .

Érettségije után apjával Firenzébe ment , ott mintázni tanult.

1959. gyüjteményes kiállitása.

Géniusz. Evokáció. Erzsi.

Czeizing Lajos-D. Fehér Zsuzsa: Müvészek Sp. 1963.

82.83, 85.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

A művészeti direktórium tagja

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején. Bp. 1962. 57-58.l.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Két bronzszobor: az Aranykor és Bartók Béla portréja jelzi, hogy a nyolc éve beteg művész a régi életművet folytatja logikusan. A tárlaton bemutatnak sok újkeletű rajzot és akvarellt.

Perneczky Géza: Ferenczy Béni munkái
Székesfehérvárott 9.
NÉPSZABADSÁG, bn. 1964. Máj: 15.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász, grafikus

Szélesebb körben megismertették grafikai alkotásaiból rendezett tárlatát.

– : Kulturális hírek 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 4.

Ferenczy Béni
grafikus – szobrász

M.D.f

A székesfehérvári múzeum-
ban állította ki.

–. Stírek

Művészet, 1964. junius – 47 kep

Ferenczy Bénai szobrász M.D K

A sulyos betegségéből felépült szobrász bal kézzel rajzol és festett képeiből kiállitás. rajzok, akvarellek

Környei Elek: Ferenczy Béni székesfehérvári kiállitása után.

Magyar Nemzet 1964. junius 9. 4.1.

Ferenczy Béni

MDK

Két férfiakt, gipszrelief

Micsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Ferenczy Béni

Vágtató lova c.műve a Tamas Galériaban rend. Kisplasztikai Alkotások kiali.-an.

Cikk:Tamas-Galéria

Magyar Kulturszemle, 194[illegible]. 3.sz. 73.lap

MDK

Ferenczy ?

Nemzeti Múz. - Arckép kiáll. - MN. 1952. júl. 2. - 5. l. - Buttykay.

MDK

Ferenczy Béni

Törzstagja volt a Nagybányai Festők Társaságának.

Réti: Nagybányai művészek.

Nyugat, 1924. Márc.16. 401.lap

N. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

A Nagybányai Festők Társasága-nak megalakulásakor (1911.) tőrzstagja

Alvó nő. Rajz. (Rem.) 80. t.

Réti István: A nagybányai művésztelep. Bp. 1954. 78., 86., 320., 322., l. 80. t.

Ferenczy Bén~~i~~

Ló, bronz

Fürdő nő, bronz

Női torso, bronz

Akt, bronz

Mai magyar kisplasztika, 1940.febr.márc.
Tamás Galéria katalogusa

Ferenczy Béni

Érmék, bronz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952.december-1953. március, katalogusa, 18 lap

MDK

Ferenczy Béni

Sztálin fejét mintázza. (más adat nincs. a művészről fénykép rept.)

Születésnapra.

Nők Lapja, Bp. 1949. november 19. [3.l.]

MOK

Ferenczy Béni Kossuth-díjas

kisplasztikájáért aranyérmet kapott
a brüsszeli világkiállításon.

Nagy magyar képzőművészeti siker a
brüsszeli világkiállításon.

Ország-Világ, Bp. 1958. július 16. 15. l.

MDK

Ferenczy Béni

Bp. Szfváros Müv. Vásárló Biz. vásárlása.

Képző,. Közl. 1939. 2.sz. 7 l.

Ferenczy Béni

Szerepelt a székesfehérvári múzeum magyar szobrászati kiállításán.

Nyíregyháza 1946. III. 31.

Ferenczy Béni MDK

Bp. Belvárosi plébániatemplomban /Március 15 tér/

Keresztelőkut. 1954.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 111é112.1.

MDK

Ferenczi Béni

szobrászmüvész kiállitást rendez
Hódmezővásárhelyen, a Tornyai muzeumban.

Esti Hirlap 191 sz. 1959. aug. 25. 2 old.

Ferenczy Béni
notress

M DK

Méltalás.

Kocsogh Ákos: Első omisholci Országos grafikai bieniálé
Művészet, 1962. febr. — 28 l.

Ferenczy Béni.

Ferencsik karmesterről készített arcmása szerepelt az Kunst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon. (említve.)

Esti Budapest, 1952. Júl. 11.

Ferenczy Béni.

Az Ernst Múzeumban rendezett arcképkiállításon portréjával szerepelt.

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

Tersánszky Jenő.

A Tűz. Képtárában a XX. század magyar képzőművészete" c. kiállítás második részében alkotásai szerepelnek.

Szabad Nép, 1972. Júl. 5.

Ferenczy Béni, szobrász MDH

Juhász ferencről készült
bronzpostréja klasszikus
népségű,
Nikola postréja pedig megha-
tóan emberséges.
Murányi-Kovács Endre: bronzos képzőmüvészeti kiállítás Szegeden 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. aug. 15.

Ferenczy Béni.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1916-ban.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek tröténete,kézirat.

Ferenczy Béni.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1925-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Ferenczy Béni.

Rész vett a "Kut" müvész egyesület 1925-ben rendezett első kiállitásán.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek történe
te.

Ferenczy Béni.

Képeit kiállitotta az Ernst muzeom 1941-ben

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Ferenczy Béni

Atléta, bronz

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig
14.lap

Ferenczy Béni

Korai bronz-medálok: Buffalo és Akt madarakkal (1907)

Szt. György faszobor (1913) Álló férfiakt (1916)

Első kiállítása a családdal együtt 1916 őszén az Ernst Múzeumban, 10 szoborral (köztük a Szt. György figura) 16 vázlattal, 1 vázával és egy tucat rajzzal vesz részt

„Lépegető nő" bronzfigura (1917)

Bronz-medál szériából az első: „Meller Simon művészet-történész portréja" (1917)

Ferenczy Béni

Az érem másik oldala: Leonardo da Vinci lovasfigurája (Szépművészeti Múzeum tulajdona)

„Szerelmesek" (1918) nagyméretű plastik-relief.

10 szoborral, 3 vázával és 4 rajzzal vett részt apja Ferenczy Károly posth-humus kiállításán (1917)

Ady Endre portréja (rajz)
Ernst von Garger szobra (Bécs 1921)
Terpiakl (1919)
Aesopus" „Roland" „Emberek" „Anya és gyermek"
„Ádám és "Éva" absztrakt és kubista szobrok

Ferenczy Béni

Absztrakt - kompozíció kiállítás Bécsben 1924, Berhalh Árellal együtt

„Anya és gyermeke" fa - relief (1925) megsemmisült.

„Anya és gyermeke" fa - figura (1926)

„Lelő" (1926)

„Aktiv élet" és „Gondolkodó élet" 2 nagy kőrelief egy Berlin környéki nyári villa falait díszíti.

Schiele Egon sírköve élethagyságú férfi és női akt relief a Bécsi temetőben áll (1929)

Ferenczy Béni

„A modern művészet dán-ogatására alakult társaság" 1927-ben egy kiállításon bemutatja 2 fa-reliefjét, 1 fatorsót az összes előzetes vázlatokkal együtt, a művészi munka fejlődésének dokumentálására.

Az „Új Művészi Társulat" (KUT) tagjává választja és 1929 januárjában medálokat és rajzokat állít ki általuk. Az egyik érem, az „első 5 éves terve publikálása a Szovjet-Unióban" tiszteletére készült. Egy másik medálon Lenin fejét mintázta meg.

Ferenczy Béni

5.)

4 évet tölt a Szovjetunióban (1932-1935)
Lefordítja Falconet francia szobrász tanulmányát
a 3 dimenziós művészetről (1945-ben elégett)
A különböző művészek megemlékezésére készült
medal-sorozatból az első négyet Moszkvában
készíti. Az első „Daumier" medál (1933)
A fejoldalon a művész önarcképe, a hátlapon
egy könyomata, amely Franciaországot reprezen-
tálja.
„Goya" (1934) Önarcképe a fej- és egy forradal-
mi kivégzési jelenet a hátlapon.

Ferenczy Béni

„Michelangelo"-medál (1934) arcképe az egyik, és a Kapella-Sixtina első freskója (A Teremtés) a másik oldalán.

„Poussin"-medál, arckép az egyik-és a „Narcissus-ból egy részlet a másik oldalon.

A többi medáll Budapesten fejezte be:

„Van Gogh" és „Rubens"(1936)

„Titian"és „Cézanne"(1938) „El Greco"(1941)

Egy oldalú a „Borromini"-medál (1936)

„Leonardo"-medál (1952

„Fischer von Erlach" ovális alakú és nagyobb a többinél

Ferenczy Béni

Julius von Schlosser, művészettörténész professzor a Bécsi egyetemen, emlék-medál a tiszteletére, 3/4-es profil az egyik és felirat a másik oldalán. (Bécs, 1935)

„Asszony felemelt karokkal" bronz-figurina (Bécs 1935)

„Golyozó fiú" (1936)

„Ló" (1936)

„A művész felesége" portré

1936-ban kiállítja az első modéljait Bécsben V. A. Heck Galériájában.

Ferenczy Béni

„Danae" (1936) hevero akt = figura.
A bécsi vasút-állomáson néhány rajzot készít az átutazó Bartok Béláról.
A művészek medál sorozata 1937-ben lett a magyar közönségnek először bemutatva.
„Nicholas" (1937) fiatal fiú-akt (bronz)
„Atalanta" szimbolikus női figura (1937)
1941 márciusában, (Barcsay jenővel, Dési-Huber Istvánnal, Domanovszky Andrással és Gadányi jenővel együtt) az Ernst múzeumban állít ki 15 szobrot (nagyrészük bronz) nagyszámú érmét és rajzot

Ferenczy Béni

9.)

1941-ben jelent meg legkorszerűbb írása a szobrászat technikájáról, a Szőnyi István által szerkesztett „A szépművészet iskolája" c. könyvben. 2 kiadás fogyott el belőle. Szakmai írás művének és mű-történének részére.

A háború alatt kiállította néhány bronzmunkáját közülük „Louise de Vilmorin" francia írónő portréját (1941) „Nicholas"-t a Velencei Biennálén 1942-ben.

1944-ben Ybl Ervin által rendezett Svájci magyar művészeti kiállításon néhány művével részt.

Ferenczy Béni

10.)

Az ostrom alatt sok műve megsemmisült, körtük egy nagy méretű reliff - vázlat Ferenczy Károly sírjára.

„Életre hívás" (1945) kis női bronz - figura.

A Szépművészeti Muzeum vásárolta meg, úgy-szintén a „Danae" - kis bronzszobrot.

1957 óta a Magyar Nemzeti Galéria őrzi szelektált műveit, minden periodusából, kivéve a kubista kísérletezéseket.

Ferenczy Béni

1946-ban a Művészeti Tanács megbízásából megtervezi a Pro Arte medalion sorozatos „Vetkőző nő"" figuráját.
Rómában a Magyar Akadémia studiójában 2 nagyobb méretű szobrot fejezett be:
„Folyó Istennő" terpeszkedő figura és „Fiatal Atléta" álló figura (1947)
„mindkét szobor Rómában maradt.
Szobraival részt vett egy kis magyar művész-csoport kiállításán Cataniában.

Ferenczy Béni

„Játszó fiúk" (1947) A szépművészeti tulajdona 1948-óta
„ 1948-ban megkapta a Kossuth-díjat
1948-ban a Biennálén állított ki.
Az 1848-as szabadságharc 100 éves évfordulójára
elkészítette „Petőfi Sándor" szobrát.
„Boreas Erospalotájába viszi Psychét" (1949)
kis bronz csoport.
A „Pár" (1950) „Anya és gyermeke"
Fiú drapériát tartva" „Krisztus a kereszten"
„Szerelmesek" (1951) falarágások.

13.)

Ferenczy Béni

Nagyrészük kísérlet több-alakos kompozíciókra. 1952 májusában kis kiállítást rendez az Ernyes Adolf Galériában Elekfy Jenő akvarelljeivel együtt.

„Charitas" (1952) kis bronz-szobor; karnélküli torzó.

„Ferencsik János" bronz-portré (1952)

Medálionok: „Arany János", „Virág Benedek" „Kölcsey Ferenc", „Bessenyei György" (1952) „Berzsenyi Dániel" (1953)

Ferenczy Béni 14.)

„Kerubok muzsikálnak" (1953) 4 alakos kompozíció.
Költők portréi: „Pilinszky János",
„Németh László", „Juhász Ferenc",
„Babits emlékmű" nagy méretű bronz-relief
„Anya és gyermeke" (1954) egy Budapesti gyár megbízásából készült.
1953-ban Hódmezővásárhelyen kerámia tányérokat és tálakat tervez.

15.)

Ferenczy Béni

Grafikák és akvarellek: „Játszó gyermekek" „Ülő nő mezítlen fúval" stb.

„Kouros" szobor (1955) A második magyar szépművészeti Tárlaton volt kiállítva.

„Krisztus megkeresztelése" (1955) bronz csoport a Belvárosi Templomban.

„Genius" (1955) női mellszobor.

„Ülő női akt" (1956) bronz-szobor.

Ferenczy Béni

16.)

1959 májusában önálló kiállítása a nyílik Nemzeti Szalonban, összes fragyarországon található művéből:

124 szobor és relief, 85 medalion és 2 kerámia

A falakon 65 rajz és akvarell.

„Aranykor" (1959) fiatal Herkules szobra.

The New Hungarian Quarterly, Vol. I. No. 1. 1960

(Genthon István)

Ferenczy Béni

17.)

Női mellszobor (repr.)

„Pár" (repr.)

„Juhász Ferenc" költő portréja (repr.)

„Önarckép" (1939) ~~é~~ medalion két oldala (repr.)

„Cézanne" (1937) medalion két oldala (repr.)

„Meller Simon" (1917) medál hátlapja (repr.)

„Leonardo" (1952) medál-portré (repr.)

Poussin (1934) medál 2 oldala (repr.)

Ferenczy Béni

18.

„El Greco" (1941) medalion 2 oldala (repr.)
„Van Gogh" (1936) medalion 2 oldala (repr.)
„Vetkőző nő" akvarell (repr.)
„Nő virággal" akvarell (repr.)

The New Hungarian Quarterly, Vol. I No I
1960. szeptember (Genthon István)

Ferenczy Béni
szobrász-grafikus

M.D.K

„Miklós és a Golyozófiúk" című szobrok, az Önarckép évene hat kapját „Miklós és a Golyozófiúk" domborművű változata díszíti.

Frank János: Kiállítási Napló

Élet és Irodalom, 1964. május 15. – 8 kap.

Ferenczy Béni
Nobrási - grafikus

M.D.K

„Hinterbrühli park" tusrajza
a bécsi Sartorkodásra emlékeztet, 1947-ben készült a Játszó Fiúk bronz hettős fiúaktja ennek hitféle változatát készítette.

Frank János: Kiállítási Napló
Élet és Irodalom, 1964. augus 15 - 8 lap

Ferenczy Béni M.D.K.

szabrász - grafikus

„Tavasz", „Virág a joghurtosü-vegben", „Virág", „Golgotha", „Cilikérik", „Mandolin I", „Fel-lés cimü rajzai a fehérvári kiállitáson szerepelnek.

Forank János: Kiállitási Napló

Élet és Irodalom, 1964. május 15. - 8. lap

Ferenczy Béni
szobász

M.D.K.

Székesfehérváron rendezett tárlatot.
1963-ban Bécsben volt kiállítása
„Béni Ferenczy"-nek. A fehérvári
tárlaton grafikait ezek a grafikák
magyban plakett, relief lesvek.

Frank János: Kiállítási Napló
Élet és Irodalom, 1964. május 15. – 8 lap.

Ferenczy Béni
szobrai

M.D.K.

Méltatás.

K. Kovalovszky Márta: Szobrok
Művészet, 1964. május – 32 lap.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Plakett. Illusztrálja Szabó Lőrinc:" A huszonhatodik
év" 1957 kiadásának fedelétő

Dutka Mária: Szép magyar könyvek

Magyar Nemzet 1963. december 22. 4.1.

M.D.K.

Ferenczy Béni

szobász

Firenzének, Münchennek, Párizsnak, Bécsnek, Moszkvának volt évtizendeken át lakója, 1938 óta fővárosunkban él.

Soós Gyula: Ferenczy Béni ujabb emlékérmei

Művészet, 1964. szeptember - 30 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

1933-ban készült a Daumicz emlékesem, 1934-ben a Goya, ugyancsak akkor a Michelangelo, 1936-ban a Van Gogh és a Rubens, 1938-ban a Tintoretto emlékérmet készítette.

Soós Gyula: Ferenczy Béni ujabb emlékérmei
Művészet, 1964. szeptember - 30 kep.

M.D.K.

Ferenczy Béni
rokonai

1952-ben készült a Leonardó emlék
érem, 1954-ben a Raffaello érme.
Poussin, később a Tiziano, Rubens
érmeit is megalkotta. Greco-érmei
az ő műve, valamint Ferenczy Károly
emlékérme is.

Soós Gyula: Ferenczy Béni újabb emlékérmei
Művészet, 1964. szeptember - 30 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
nobrász

Ferenczy Noemi ólomba öntött
ábrázolásdnál a „Nővérek" c.
gobelin formáit mutatja be a
művész.

Sovó Gyula: Ferenczy Béni ujabb emlékérmei
Művészet, 1964. szeptember – 30 lap

Ferenczy Béni
szobrai

M.D.K.

1952-ben Kölcsey Ferenc és Victor Hugo,
Mikszáth Kálmán, Virág Benedek,
1953-ban Berzsenyi Dániel, valamint
Gulyás Pál emlékérmeket alkotta.
1952-ben Arany János érme készült.

Soós Anna: Ferenczy Béni újabb emlékérmei
Művészet, 1964. szeptember - 30 lap.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müve a kiállitá on

Juhász Ferenc és Nikola portréja

Cábor [illegible]atvan: [illegible]rszágos képz[illegible]művészeti kiállit[illegible]
Szegeden
Magyar Nemzet 1964. augusztus 12. [illegible].l.

M.D.X.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

a fiatal generációból külön stilusu grafikáival szerppelt a gyüjteményben.

Müvészet.1918. 24.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

Szobrához készült tanulmánnyal szerepelt.

Müvészet.1918. 23.old.

M.D.K.

Ferenczy Béni

nobrász

1936-ban mintárta Julius von Schlossert, 1952-ben Gerevich Tibor professor. 1952-ben készült Pigler Andor és 1954-ben Balogh Jolán ernéi.

Soós Gyula: Ferenczy Béni nyáb emlékernéi

Művészet, 1964. szeptember – 30 kep

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

1939-ben készült önarcképe.
1954 ben az ovális formájú
Fischer von Erlach érmet készi-
tette, 1936-ban a Borromini
érmet. 1939-ben a Velence emlék
érem.

Sovás Gyula: Ferenczy Béni újabb emlékérmei
Művészet, 1964. szeptember - 30 lap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

1952-ben a Pollack Mihály
ernet alkotja, 1929-ben az Ady
Endre szinc készült, 1939-ben Ka-
rinthy Frigyes szinéjét ismátta
meg a művész.

Soós Gyula: Ferenczy Béni ugato emlékezése
Művészet, 1964. szeptember - 30 kap.

Ferenczy Béni MK

szerepelt a kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj. 1964. szept.

MDK

Ferenczy Béni

A Ferenczy-Család kiállitasat rend.az Ernst Muzeum.

Ernst Muzeum kiállitasai, 20.l.

Ferenczy Béni

A nákos fehérvári huzaumban
kiállítás nyílt legnyíjass műveiből
szobrok és plakatok) (szepzók

Tükör, 1964, 16 n. 12, 13 old.

MDK

Ferenczy Béni

Művével gyarapodott a Szépműv.Múz. érem- és plakettgyüjteménye.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodása 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Ferenczy Béni

F.J.: A Székesfővárosi Képtár uj szerzeményeinek kiáll. Pesti Hirlap 1943. márc. 6. 7.l.

M.O.K

FERENCZY Béni szobrai

Művei a kiállitáson

Szovjet beszámoló a leningrádi Magyar képzőművészeti kiállitásról

Magyar Nemzet 1962. április 29. 4.l.

Ferenczy Béni
román

M.D.4

Az 1948-as Biennalen mutatták
be munkáit.

L.S.: A XXXVI. Velencei Biennálé előtt
Élet és Irodalom, 1962. május 5–8 lap

MDK

Ferenczy Béni

Tamás Galéria. 1931. dec. 29.kiáll.

MDK

Ferenczy Károly

Lengyel G: Berlini kiáll. mérlege. Nyugat, 1910. ápr. 1. 440-4. o.

MDK

Ferenczy Béni

Rabinovszky: KUT kiáll.N.Sual.ban. Nyugat,

1929. jan. 16. 146 l.

Ferenczy Béni
Nobrás

M.D.K.

Feleségéről készült akt akvarelljeit a szovjetunióban készítette. „Asszony felemelt karokkal" című műve 1935-ben Bécsben készült. „Agaskodó ló" című alkotását 1936-ban készítette. A művész felsége" 1936-beli termés.

Genthon "István: Ferenczy Béni
Művészet, 1963. február – 7 lap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Az „Atalanta" (1937)-ben készült,
Az ébrem-Ö narcisz 1939-ben készült
A „Lépő nő" 1939-ben, a Louise de Vilmorinról készült fej-e 1941-ben lett
készen, valamint a „Paraszti Venus" is

Genthon István: Ferenczy Béni
Művészet, 1963. február – 7 lap

Ferenczy Béni
szobrai

M.D.M.

"Játszó fiúk" című alkotása 1947-ben
készült. "Petőfi" című szobrát Gyulán
állították fel. "Női akt bronzfigu-
rája Budán lett elhelyezve. – Fényképről

Genthon István: Ferenczy Béni
Művészet, 1963. február – 7 lap

MDK

Ferenczy Béni

Szépm. Muz. Évk. 1935. VII. 190 l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Szobrok a X. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. szeptember 26. 11. 1.

Ferenczy béni, grafikus MDK

A berlini tárlatot bemutatnak műveiből.

–: A Magyar forradalmi grafika Kiállítása Berlinben 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. márc. 11.

Ferenczy béni, szobrász MDK

Fiú és lilő nő c. szobra méltó kifejezője kiforrott művészetének.

fiú c. szobra Repr

AX.M.Képzőmüv.Kiállítás

Rózsa Gyula: szobrászat, érem művészet 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. okt. 17.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A Salgótarjáni városi múzeumban tárlatot nyílt grafikáiból, kisplasztikáiból és érmeiből. Az anyagot 1966 januárjától Brüsszelben mutatják be.

— : Röviden

6

NÉPSZABADSÁG Kp. 1965. dec. 10.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

nevét említi:

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesitő, 1965. XIV.évf. 3.sz.

229. old.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

Művei az 50-es évek maradandó alkotásai k zé tartoznak

Két évtized képzőművészeti eredményei és a szocialista realizmus vitája
Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

Kiállitás müveiből külföldön / ~~Prága~~/X
Hollandia

Képzőművészeti alkotásai 27 külföldi kiállitáson vesznek részt
Hajdubiharmegyei Népujság 1965. jan. 23.

M.D.K.

Ferenczy Béni.

Portré-szobra szerepelt az Kunst-múzeum arckép-kiállításon. (említve)

Kis Újság, 1952. Júl. 13.

Ferenczy Béni.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon lovas
Bem-szobra szerepelt (említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1957. Okt. 2.

Tellinger Béni.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításra Illyés Gyula „Petőfi és Bem" című könyvének illusztrációin dolgozik.

Kis Újság, 1957. május 8.

MDK

Ferenczy Béni

Evokáció, br.

Ülő nő, patinázott gipsz

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 34 l.

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János, br.

Játszó fiuk, br.

Leányportré, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 34 l.

MDK

Ferenczy Béni

Lábát emelő akt, cer.

Ülő akt, cer.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

26 l.

MDK

Ferenczy Noémi

Anya gyermekkel, akv.
Magvető, akv.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

26 l.

MDK

Ferenczy Béni

érmek:

Bem József, br.

Móricz Zs. br.

Kölcsey Ferenc, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

45 l.

MDK

Ferenczy Béni

érmek:

Gerevich Tibor, br.

Pigler Amdor emlékérem, br.

Balogh Jolán " "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 196o.

45 l.

Ferenczy Béni MDK

érmek:

Raffael, br.

" " , hátlap

Pollack Mihály, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960. 45 l.

MDK

Ferenczy Béni

érmek:

Erkel Ferenc, br.

Bessenyei György, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 196o.

45 l.

MDK

Ferenczy Béni

Vigh Tamás müve, terrakotta

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

MDK

Ferenczy Béni

a KUT Művésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

- Ferenczy Béni

Ferencsák János

Dutka M: 4. Magy. Képzőmüv. kiáll. szobrai.
Magy. Nemzet, 1954. jan. 10. 7 l.

Várpalota

Tomory utca 11. Paraszthház,

188o körül.

/Várpalota V és MV Bp. 1951.

M. O. K.

FERENCZY BÉNI

Lépő nő. Bronz. Szépműrészeti Múzeum.
Bem csem. Bronz. Szépműv. Múz.
Leonardo da Vinci csem. Bronz. Szépműv. Múz.

GÁDOR E. – POGÁNY Ö. G.: Magyar Szobászat.
Budapest, 1953.
19. o. és 36. kép.
20. o. és 69-70. kép.

MDK

Ferenczy Béni

Torzó

H.Z: Corvin-térlat. Film-Szinház-Irodalom,
1942, 21.sz.

földszintes, kapu +3 ablak, XVIII.sz.

lapszám, 611

MDK

Ferenczy Béni

Odaliszk, bronz, rppr.

H.Z: Corvin-tárlat. Film-Szinház-Irodalom,
1942, 21.sz.

Tata (Komárom)

Félszabadulás utja 50. Ház,
+ elrontott, kétnyilásos rés

(Tata V. és MV. Bp. 1952, második

MDK

Ferenczy Béni

Kisfiu, bronz

Női arckép, "

II. Képzőm. Kiáll. 1951. Nov. 12 l.

MDK

Ferenczy Béni

Érmek, br. és ólom

II. Képzőm. Fiáll. 1951. nov. 12 l.

MDK

Ferenczy Béni szobrász

Németh L.: IV. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1954. jan. 18.

MDK

Ferenczy Béni szobrász

Németh L: IV. Nagy. Képzőm. kiáll.

Szabad Nép, 1954. jan. 18.

Ferenczy Béni

MDK

Ferencsik János, gipsz

Plakettek, bronz

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 1o 1.

Ferenczy Béni, szobrász (1) MDK.

Hetvenedik életéve felé közeledik a kiváló szobrászművész. (Kossuth-díjas.) A Nemzeti Szalon termeiben életműve itthon fellelhető legszebb darabjai kerültek kiállításra.

A tárlaton néhány életnagyságú – vagy valamivel nagyobb – szobor mellett kisebb méretű szobrok, kisplasztika, – érmék – s rajzok láthatók.

1917-ből való a Noémi (bronz) Repr.

1937-ből való a Tiziano (bronz-plakett) Repr.

s 1949-ből való a Boreas s Psyché (bronz) Repr.

Péter Imre: Egy kiváló szobrász életműve

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 14. 9.1

Ferenczy Béni, szobrász MDk.

(2

A fiatal Ferenczy aktív szerepet vállalt a Tanácsköztársaság idején. Utána emigrációba kényszerült. Ekkor és hazatérése után teljesedett ki művészete, melyet klasszikus igényesség, emelkedett szellemiség jellemez.

Már a szülői ház, a család, megalapozta benne a művészi kultúrát. Tanult a firenzei akadémián — Noémi ről mintázott portrék és egy klasszikus öltözékű Cányalak őrzik munkásságának e korai korszakát. Ezután Párisban: Bourdelle és Archipenko műtermeiben ismerkedett a modern művészet újító törekvéseivel.

Péter Imre: Egy kiváló szobrász életműve

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 14. 9. l

Ferenczy Béni, szobrász (3) MOK

Párizsi tartózkodása a művész „Sturm und Drang" periódusával esik egybe. A „nyolcas" festészetével rokon stílustörekvések jellemzik e korszakát. Nem maradandók sem ezek, sem későbbi bécsi kubista törekvései sem.

Ferenczy Béni alapvetően józan, mértéktartó, realista szemléletű. Szobrai remekművek: Louise de Vilmorin, Ferencsik János portréja, a sokat vitatott Pelőfi szobor, a Lépő nő, a Szerelmespár, a Génius, az Invokáció stb.

Péter Imre: Egy kiváló szobrász életműve
Ferenczy Béni kiállítása a Nemzeti Szalonban

Népszabadság, sp. 1959. jún. 14. 9. l

Ferenczy Béni MDK

Szobrocskája látható Bernáth Aurél "Csendélet sakktáblával" c. képén.

Molnár Zsuzsa: Bernáth Aurél csendéletei. A Magyar Nemzeti Galéria közleményei.1.sz. Bp.1959.155.l.

Ferenczy béni, szobrász MDK

Aug. 20-án nyitja meg Ferenczy béni kiállítását a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban László Gyula egyet. tanár.

– Hír

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 20. 12. l

Ferenczy Béni, szobrász MTA

Szerepel az aug. 20-án nyíló tárlaton.

–: Rajz- és éremkiállítás a Nemzeti Galériában

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 18. 10. l

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müve dr. Tompa József gyüjteményében

/ B emutatva Veszprémben /

kisplasztikák

Perneczky Géza: Balatoni táraltok

Magyar Nemzet 1965. julius 14. 4.l.

Ferenczy Béni MDK

Fiu akt, 1949. bronz 24 cm.

Leányka akt 1955. Bronz 24 cm.

Két nő fürdőben 1946, bronz 18 cm.

Veszprém 1965. Tompa Kálmán Képzőm. Gyüjt. kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Ady Endre érem 1929 bronz átm.1o cm.

V. Korzáti Erzsébet érem,1951.bronz átm.1o cm.

Játszó fiuk, bronz átm. 11.3 cm.

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyüjt.kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Leonardo da Vinci érem 1952. bronz átm.12cm.

Veszprém 1965. Tompa Kálmán Képzőm. Gyüjt. kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Kis alpinista, bronz 28.5xlo

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

MDK

Ferenczi Béni, nobrán

A volt Gresham-kör székesfehérvári
Csoportkiállításán nezepel.

—: Hír.

S.

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 21.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Az esztergomi könyvtár
falát Ferenczy Béni Babits –
emlékplaketjével díszítik.

–: November-ben megnyílik Esztergomban
a korszerű városi könyvtár

Népszabadság Bp. 1967. okt. 18. 9.

Ferenczy Béni, nobván

MDK

Pécsett megnyitották a Ferenczy Béni emlékének szentelt I. orsz. kisplasztikai biennálét.

– : Kulturális Lírek

7

Népszabadság Bp. 1967. okt. 3.

Ferenczy Béni

festőművész

Képzőművészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1929.I.6.

Ferenczy Béni

szobrász

KUT kiállítása - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel.

Magyarország
1934.I.6.

Ferenczy Béni

szobrász

VIII képzőművészek Új Társasága kiállításán - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Plakettek.

Esti Kurir
1929.I.6.

Fenyes Dénes

szobrász

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Reggel
1929.I.7.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

A kiállitáson külön műfaj
az ezinek vitrinje. Az érem
műviszettel Ferenczy iskolát
tüdött Magyarországon.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállitás
Élet és Irodalom, 1967. ott 7-8 lap.

M.D.4

Ferenczy Béni
nohán

1959-ben készült az „Arany-
kor" és a legyalt 1965-ös
„Ülő akt" és az utolsó évek
akvarelljeinek egy ciklusa is
szerepelt a tárlaton.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállítás.
Élet és Irodalom, 1967. okt. 7-8 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.Y.

A kiállitáson bemutatják az
„Odaliszk" vagy „Kupongó lány"
kisplasztikáit. Az 1936-os
„Erzsi portré"-t.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállitás
Élet és Irodalom, 1967. okt. 7 - 8 lap.

MD 1

Ferenczy Béni
szobrai

1921-ben készült a bronz
„Férfi akt"-ja, kisplasztikái
közül. 1919-ből való a fából
faragott „Fiatal férfi".

Frecskó János: Ferenczy Béni emlékkiállítása.
Élet és Irodalom, 1967. okt. 7 – 8 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

A székesfehérvári emlékkiállítást
Vigh Tamás nyitotta meg és
a Ferenczy remekműveket méltatta.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállítás
Élet és Irodalom, 1967. sht. 7 - 8 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.L.

Ferenczy Károly ezüme előlapján
a szobrász apjának portréja, a kat-
lapon-töredék a „Hazom királyok"
annú festményből latható

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállítás.
Élet és Irodalom, 1967. Okt. 7 - 8 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

főmuvcit az 1930-1935 közötti félcotiredben mintárza, mely „a modern magyar művészet klasszikus kora."

Németh Lajos hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XV. évf. 1. sz. 22. old.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

több mint két méteres férfi aktot állítok ki a VI. Magyar képrőművészeti Kiállításon. A művész ezt a szobrát felajánlotta a városnak, úgy hogy csak a bronzba-öntés kerülne pénzbe. A partfürdő renderése után Medgyessynek most felállítok „Fürdőző nő"-je mellé szándékoznak elhelyezni.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. febr. hó, 2. sz.

34. old.

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

is résztvett néhány mű-
vével a Vásárhelyi Őszi Tárlaton,
írja:

Nikolin Klára:

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. nov. hó 30. old.
4. sz.

Ferenczy Bém.

Lekapcsa a KUT kiállításán a
Nemzeti Szalonban
Emlitve: Tizian (brouzplaket)
Goya — " —
Van Gogh — " —
Michelangelo — " —

Pesti Hirlap 1937 XI. 21.

Ferenczy Béni

M.D.K

nekrológ

Életének 70 évében hunyt el Ferenczy Béni, 1967. junius 2-án, a hitszeres Kossuth-díjas, Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze.

K. Gy.: In memoriam Ferenczy Béni, Művészet, 1967. augusztus – 11 lap.

Ferenczy Béni

Vallási témáju müveket is készitett:
1947 Krisztus a keresztfán, - ólomrelief
1951 Corpus -körtefa
1955 Krisztus megkeresztelése /Belvárosi templom/
Páduai Szt Antal /Bakács téri templom/
Lisieuxi Szt Teréz /Bazilika/

1961 Irás és kép c. kötetben irásait adták ki.

Vigilia 1967. VI. 491 .l.

Ferenczy Béni

1967 jun. 2-án halt meg.

Nagybányán, Firenzében, Münchenben, Párizsban tanult 1910 körül alkotta a terrakotta Madonnát és egy nagyméretü Szt Sebestyén szobrot.
1919 után el kellett hagynia hazáját és Csehszlovákiában, Ausztriában, Németországban és a Szovjetunióban élt.1938-ban tért haza. Aktok, szoborportrék siremlékek érmek, rajzok alkotják munkásságát.

Vigilia 1967. VII 491.l.

Ferenczy Béni

A székesfehérvári Csók István képtárban az 1920 és 1945 közötti magyar szobrászatot bemutató kiállitáson szerepelt

Vigilia 1966. VI. 418.l.

Ferenczy Béni

Müve ibŏl Tompa Kálmán is ŏriz magángyüjteményében. A gyüjtemény anyagát 1965-ben a veszprémi muzeum, 1966-ban a kaposvári muzeum mutatta be.

Vigilia 1966 VII. 487.l.

Ferenczy Béni

Ülő nő, bronz

Fiu, bronz

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Zsuzsanna, bronz

Vénusz, bronz

Aranykor, bronz

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni

Füst Milán nagyra értékelte, budai lakását a művész alkotása is diszitette.

Vigilia 1967. IX. 634.l.

Ferenczy Béni

1948-ban vett részt Magyarország először a Biennálén Egry József, Szőnyi István, Márffy Ödön, Ferenczy Béni műveivel.

Maksay László: A velencei biennále
Rajztanitás 1967. II, 22.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrai

A tbilisi Kiállításon láthatók kisplasztikái.

– : A magyar kultúra napjai Grúziában

Népszabadság, Bp. 1967. szept. 17.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Fiest Milánnak Ferenczy művei
is voltak birtokában.

Dévényi Iván: Fiest Milán és a képzőművészet
Művészet, 1967. október - 20 lap.

M.D.

Ferenczy Béni
szobrász

Szobrai közterére vannak felállítva
nemzeti mohban elhelyezve. A Magyar
Nemzeti Galeriaban kiállított kisplasz-
tikái és érmei nemzeti közkincsünk.

K. Gy: In memoriam Ferenczy Béni
Műnészet, 1967. augusztus – 11 kap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

NÉPSZABADSÁG
1907 JUN 20

— APA ÉS FIA KÖZÖS NYUGHELYEN. Ferenczy Béni kétszeres Kossuth-díjas kiváló szobrászművész hamvait csütörtökön 12 órakor helyezik örök nyugovóra édesapja, Ferenczy Károly festőművész sírjánál a Kerepesi temető művészparcellájában.

Ferencsy Béni

[illegible]

[illegible] - [illegible] - [illegible]. Plakettek.

[illegible]
[illegible]

M.D.K.

Ferenczy Béni

"Az olasz festészet a XVII. és a XVIII. században" cimmel hármas kiállitást rendeztek a Szépmüvészeti Muzeumban. A XX. század képviseletében a renaissance-teremben olasz, francia és magyar mesterek között szerepel a művész is alkotásaival.

Szinház, Bp. 1948. május 18-24. IV. évf. 21. sz.

M.D.K.

Ferenczy Béni

Kossuth-nagydijat kapott és ebből az alkalom-
ból a lap bemutatja a müvész fényképét.
Bóka László: "Ledőlt az elefántcsonttorony"
cimmel ir az eseményről.

Szinház, Bp. 1948. márc. 16-22. IV. évf.
12. sz.

M.D.K.

Ferenczy Béni

A "Képzőművészeti Főiskola tanára. Müveiben belső rend uralkodik, végtelen lelki érzékenysége a festő Bernáth Auréllal teszi rokonná"- irja a lap "Kossuth-dijas müvészek villámlexikona" cimmel.

Fényképét hozza a lap.

Szinház, Bp. 1948. ápr. 13-19. IV. évf. 16. sz.

Ferenczy Béni

Szerepel a IX nemzetközi szabadtári nobos kiállításon Middelheimben (Belgium)

Nagyanya 1967 ü. 7 16 old.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Vytvarni Prace 1967 évi 18.
szamában jelent meg „Ferenczy Béni bemutatkozik" ćimű
rózid elektrajka.

Szántó Tibor: Bemutatkozom
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4 – 7 kap.

Ferenczy Béni

a Szinyei Merse Pál Társaság tagja. 1948-ban Kossuth-díjban részesült.

A Szinyei Merse Pál Társaság titkári jelentése – Magyar Művészet. 1948 16. évf. 2. sz. 84. l.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

Székesfehérvárott az Isván
Király Muzeumban a művész
halála szám negyedfél hónap-
pal rendezték meg emlékkiál-
lítását.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállítás
Élet és Irodalom, 1967. ~~szept.~~ okt. 7.-8 lap.

M.D.K .

Ferenczy Béni szobrász

Müve a Galéria állományát gyarapitotta.

Leány-portré

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 198.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Ferenczy Béni szobrász

M.D.K.

Müve a kiállitáson

Csap Erzsébet: Magyar szobrászat a XIX-XX. században 186.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. köp. 1960.

M.D.K.

Ferenczy Béni szobrász

Müve az uj szerzemények között

Hátakt, kréta,

Hároam akt, akvarell,

Női akt, gouche

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évben 200.l.

A MAGYAR NEMZETI GALERIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

mdk

Ferenczy Béni

szobrászművész alkotásaiból kiállítás nyílik Bécsben, ápr 26-án

mozaik Ferenczy Béni

Nepszava 91. évf 82.sz 1963 ápr 9. 4.l

MDK

Ferenczy Béni

Juhász Ferenc, br.
Nikola portréja, br.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

M.D.4

Ferenczy Béni
nobrász

A kiállításon szereplő Ferenczy
életmű áttekintéseben a nobrász
kubista korszakának néhány
alkotását is kiállították.

Frank János: Ferenczy Béni emlékkiállítás
Élet és Irodalom, 1967. ~~[illegible]~~ 7 - 8 lap

Ferenczy Bém.

Könyve jelent meg: Irás és kép. Szanyikor c. nobrát (1959) balkézzel mintázta, mert a jobb megfémult.

Sigilia, 1961, 10 n., 637

Ferenczy Béni

Szerzył on entergami magánszyű, temények kiánitásán

Vigilia, 1961, 9 sz., 569 old.

Ferency Béni
grafikus

M.D.K.

„Vásár" (repro)

Élet és Irodalom, 1963. április — 11 lap

MDG

Ferenczy Béni, nobrán

Zsigmondi Boris Ferenczy Béni-vel

Kénült filmje díjazásban részesült.

-: A díjak kiosztásával véget ért a II.
miskolci filmfesztivál 8.

NÉPSZABADSÁG, 1965. máj. 15.

Ferenczy Béni

szobrász

M.D.Y.

Művészete sokirányú, monumentális szobrai, kisplasztikái, domborművei ennél, rajz és vízfestmény anyagá gazdag. — „Atalanta" (repro)

Frank János: Ferenczy Béni 75 éves

Élet és Irodalom, 1965. jun. 19 – 9 lap.

Ferenczy Béni

1925-ben Berlin-i tárlata nyílik meg, ahol nagy sikert arat. Moszkvában is élt egy ideig, majd véglegesen Magyarországon telepedett le.

Exposition d'Art Slongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) katalógus 21 l.

Ferenczy Béni

Nagyrabecsültek érméi, valamint szobrászati művei, melyek kompozicióval és formáikkal tűnnek fel.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é.n. (1949?) katalógus. 21 l.

Ferenczy Béni

+

meghalt. 1½ hasábos mélta

tás

Magyar Nemzet, 1967. VI. 2.

Ferencsy Béni

jelt.

12 évig lakott Bécsben, Berlinben, és Montrá-
ban. Kiemelik az 1920-ból való „forradalom
sizalóját". 1936-ban visszatér
Bpestre. Németorsz.-ban zénaltt néhány ku-
bista művétől eltekintve (Ferfi alt, Női alt)
-mův.-ben a klasszi zusokhoz közödik.
Illyés Gulának verse van hozzá. Bronzban,
fában és zőben dolgozik, Bronzból zénaltak
zöttéri nobrai, Petőfi- és Ülő nő (Hervátlyhert)
jelt.

Lálóhatás, 968, ort. - M. Kiss Pál - 953-54.
Kozai Kiállítás 1.

Ferencsy Béni 2. folt

Plakettekat rézikett leninről, sokyról Bartókról, továbbá Michelangelo; Van Gogh, Dunnier stb. S.A. cenzura, coll. vrétes, adv. öllentő. Utolsó éveiben megtanult balkézzel rajzolni.

Lálóhalár, 1968, okt. – M. Kiss Pál, Horai Kiállítás –

954

Fercuczy Béni (1890–1967)

Egy évtiredeu át hajtus bénaságával rúdre halálág rajzolt, falett és nyomtot altolott. Párisban Bourdellenél tanult, majd Archipenko és Jolg Maillol művészete hat rá. A család első 1916-os tiúll. is nerepett. A Mayi Tanácsköt.-ban aktivan rezit vesz, azután emigrációba vonul. Hoffmann Lóhalás, M. Kiss Pál, Horai Kiállítás 7 –

953.

MDK

Ferenczy Béni, nobrán

Hit a családi kiállításról.

—: Hit 22

Népszabadság.] Bp. 1968. nov. 24

MDK

Ferenczy Béni, nobrán

Hír a Kiállításról.

—: Hír

8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 23.

09

MDK

Ferenczy Béni

Kiss Sándor mestere volt

Kilencek kiáll. Műcs. 1968. okt.

Ferenczy Béni

Frank Magda szobrász tanára volt

Frank M. kiáll. kultint. 1967. dec.

Ferenczy Béni

MDK

Juhász Ferenc portréja, br.

Aranykor, br.

Bartok, br.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

SDK

Ferenczy Béni

Kölcsey, br.érem

Ülő akt, repr. a boritón

A müvész felesége, repr.

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Muz. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

repr.:

Tékozló fiu

Anya gyermekeivel

Bartók

Ferenczy B. emlékkiáll. Székesfehérvár, István király Mus. 1967.

MDK

Ferenczy Béni

Játszó fiuk, br.szobor

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I.képtár
1967.

Ferenczi Béni

Szobrán művei szerepelnek a XI. Magyar képzőművészeti Kiállításon.

(2-a): kiváló művének - érdemes alkotások

Pest megyei Hirlap 1968. ápr. 28. 8. o.

Ferenczy Béni
Grafikus

M.D.K

Kriudy könyvet illesztrációk-
kal látta el.

Genthon István: Kriudy Gyula illesztrátorai
Művészet, 1969 február – 43 kep.

Ferenczy Béni

A vörös postakocsi; és „A kék szalag hőse" c. könyvi illusztrációival (eml.)

szerepel az Iszodalmi Muzeum „Rudy illusztrátorai" c. kiáhításán

D. J.: Képzőművészet

Vigilia 1969 V. n. 349 old.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.Y.

Három évig dolgozott Martsa István Ferenczy Béni osztályán, de az emberi és művészi kapcsolat mindjobban elmélyült közöttük utána is.

Ujvári Béla Martsa István
Művészet, 1969. február – 28 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.Y.

Martsa István művészi képességeire figyelt fel először és pártfogásá reven 1945-ben a kissé koros főiskolai felvételizőből főiskolai hallgató lett,

Ujvári Béla Martsa István
Művészet, 1969. február - 28 lap

Ferenczy Béni

müve megjelent a kiállításon.

Pernecky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25 p. 18 l.

Fejenczy Jeni

A kiállításon bemutatott művei:

3) „Női torso,"
4) „Ülő nő,"
5) „Vilmorin Louise,"
6) „Vetkőző nő"
7) „Erzsébet."

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) katalógus. 21-22.

Ferenczy Béni

4. sz. „Ülő nő", egész tábláu, fekete-fehér reprodukció.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é.n. (1949?) Katalógus

Ferenczy Béni

(1890, Szentendre) Először Münchenben, majd, később Párizsban Bourdelle mellett. Első sikere 1916-ban. Egy pár éven át Pécsen is dolgozott.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é.n. (1949?) Katalógus 21 l.

Ferenczy Bém

Plakettsorozatával szerepel
a KVT jubiláris kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1937 XI. 21

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási hir

Müvészet 1967 okt.p.48.

Ferenczy Bém

Emlékkiállítása nyílt

Székesfehérvárott az István Király

Múzeumban

Nyomva 1967 IX. 26 2 old.

Ferenczy Béni

77 éves korában halt meg.
Tegnap temették a Kerepesi uti
temetőben

Néprona 1967 VI. 9 2old.

Ferenczy Béni

kezdjel a székesfehérvári
múzeum „Magyar szobrászat"
c. kiállítását

Négyszava 1966 III. 31 2 old.

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

M.D.K.

Ferenczy mű is szerepel a
Tompa dolbor gyűjteményé-
ben. - „Rajz" (repro)

Zsigmondi: Emberi tájak tárlatáén
Nól Lajja, 1967. szept. 30 - 30 lap.

Ferenczy Béni

M.D.K

nobrász - grafikus

„Kodály Zoltán" portréja

Csukás István: Emlékezés egy iskolára

Élet és Irodalom, 1962. december 15 - 1 lap

MDK

Ferenczy Béni

munkatársa volt az alábbi könyvnek

A Képzőművészet iskolája. A festészet, grafika és szobrászat technikái. Bp. 1941. Magyar Könyvnap 1941. junius.

Ferenczy Béni

Klimt

Mo. 1931. XI. 6.

Ferenczy Béni
Szobrai

M.D.K.

Zsuzsanna" c. műve

"

Földes: Jegyzetek a Kelenvidékről
Nők Lapja, 1962. május 12-i lap.

Ferencsy Béni
Nobrán - grafikus

M.D.K.

Kopa (illusztráció)

Élet és Irodalom, 1962. június 9 - 3 lap

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

42. Negroid torzó. 1942. Bronz. 22 cm.
A müv. magántul.
43. Ölelkezö szerelmespár. 1942. Bronz. 17 cm.
A müv. magántul.
44. Ülö fiatal leány. 1943. Bronz. 33 cm.
A müv. magántul.

Müvészek Háza. Bécs. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 19.1.
Magyar Képzöm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

45. Fürdőköpenyes leány. 1943. Bronz. 33 cm.
Magy. Nemz. Galeria.
46. Női akt, torzó. 1943. Bronz. 29.5 cm.
A müv. magántul.
47. Fiatalság. 1944. Bronz. 32.5 cm.
A müv. magántul.
48. Álló női akt. Torzó. 1945. Bronz. 65 cm.
A müv. magántul.-a.

Művészek Háza, Bécs./Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 20.:
Magyar Képzőm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

49. Fiatal atléta. 1945. Bronz. 23.7 cm.
A müvész tulajdona.
50. Evokáció. 1945. Bronz. 25 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
51. Fiuakt./A sportoló./1946. Bronz. 28 cm.
A müvész magántulajdona.

Müvészek Háza. Bács. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat.2o.1.
Magy. képzömüv. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

52. Geröné. 1946. Bronz.
Magántulajdon.

53. Vetközö nö. 1946. Bronz. 76 cm.
Oktatásügyi Minisztérium. Bp.

54. Fürdökád fölött mosakodó nö. 1947. Bronz. 23.2 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészek Háza. Bács. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat.2o.l.
Magy. képzömüv. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

55. Játszadozó fiuk. 1947. Bronz. 52 cm.
Magy. Nemz. Galéria.
56. Két nö a fürdöben. 1947. Bronz. 18.5 cm.
A müvész tulajdona.
57. Két nö a fürdöben. 1947. Bronzrelief. 35x55 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészek Házaő /Künstlerhaus./Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 2o.l.
Magy. Képzöm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

58. Ádám és Éva. 1947. Bronz. 21 cm.
A müvész tulajdona.
59. Tejut. 1947. Bronz 15 cm.
A müv.tul.
60. Szandáját kötö nö. 1947. Bronz.17.5 cm.
A müvédz tulajdona.

Müvészek Háza. Bács. /Künstlerhaus./ 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat.2o.1.
Magy. képzömüv. kiáll.

MDK

Művészek Háza /Künstlerhaus./Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 2o.l.
Magy. Képzöm. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

61. Ülö nöi akt. 1948. Bronz. 48 cm.
Oktatásügyi miniszt.

62. Ganymed. 1948. Bronz. 2o cm.
A müvész tulajdona.

Müvészek Háza/ /Künstlerhaus./Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 2o.l.
Magy. Képzöm. kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

63. Boreas és Psyche. 1949. Bronz. 27.7
A művész tulajdona.
64. Futó. 1949. Bronz. 48.cm.
A művész tulajdona.
65. Kis fiucska. 1949. Bronz. 24 cm.
A művész tulajdona.

Művészház./Künstlerhaus. /Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 21.l.
Magy. Képzöm. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

66. Charitas. 1950. Bronz. 27 cm.
A művész tulajdona.
67. Erzsi. 1950. Bronz. 10.3 cm.
A művész tulajdona.
68. Emberpár. 1950. Körtefa. 33 cm.
A művész tulajdona.
Olomrelief 14x11.5 cm.

Művészház./Künstlerhaus. /Bécs. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 21.l.
Magy. Képzőm. kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm.

69. Anya és gyermeke. 1951. Fa. 23.5 cm.
A művész tulajdona.
70. Ferencsik János, karmester. 1952.
Bronz. 37 cm.
Magy. Nem. Galéria.

Művészház./Künstlerhaus. /Béca. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében. Kat. 21.l.
Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni, szobrászm. MDK

71. Móricz Zsigmond, iró. 1952. Ólomrelief. 14x11.5 cm.
A müvész tulajdona.

72 A kis alpinista. 1953. Bronz.28.5 cm.
Tört. Muzeum.

73. Muzsikáló ill. zenélö puttók.

76. I-IV. 1953. Bronz. 26.9 cm.19 cm. 23.5 cm 23 cm.
A müvész tulajdonai.

Müvészház. /Künstlerhaus/. 1963. Kat. 21.l.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

77. Eirhythmia. 1953. Bronz. 24.5 cm.
A müvész tulajdona.
78. Pilinszky János költö. 1954.
Terrakotta. 59.5 cm. A müv. tulajdona.
79. Géniusz. 1955. Bronz. 66.5 cm.
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm. kiáll. Kat. 21.l.

Ferenczy Béni, szobrászm. MBK

80. Bartók Béla. 1955. Bronzrelief. 35.5x28 cm.
A művész tulajdona.
81. Leány babollyal. 1955. Bronzrelief. 18.2x22.
A művész tulajdona. cm.
82. Fiu kutyával. 1955. Bronzrelief, 17.5x21.2
A művész tulajdona.

Művészház. /Künstlerhaus/. 1963.
Ferenczy Béni szobrászm. barátai körében.
Nagy. Képzőm.kiáll.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm

Nikolczy Eszter.1955. Bronz. 48 cm.
Magy. Nemz. Galéria.

Müvészház./Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni,szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm.Kiáll. Kat. 21.l.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm

84. Németh László iró /költö/. 1955. Bronz. 37 cm.
A müvész tulajdona.
85. Juhász Feren, költö. 1955. Bronz. 36.5 cm.
Okt. ügyi miniszterium.
86. Anya és gyermeke. 1955. Olom relief, 34.5x31 cm
A müvész tulajdona.

Müvészház. /Künstlerhaus./ Bécs. 1963.
Ferenczy Béni, szobrászm. kortársai körében.
Magy. Képzöm. Kiáll. Kat. 22 l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Méltatás

– mes: Ferenczy Noemi emlékére
Nők Lapja, 1963. aug. 24 – 8 kep

Ferenczy Béni
nobran

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor pályaherdése
Művészet, 1963. augusztus - 12 kep

MDK

Ferenczy Béni

Két rajz az alvó Adyról
ceruza, 307x210 mm. MNG. Ltsz.: 1919-610

Önarckép
ceruza, 312x195 mm. MNG. Ltsz.: 1925-1142

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 51.l.

MDK

Ferenczy Béni

Férfi akt háttal
ceruza, 200x107 mm. MNG. Ltsz.: 1918-472

Fatörzs
akv. 500x350 mm. Mgt. Bpest

Magyar Nemzeti Galéria. Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 51.l.

MDK

Ferenczy Béni

Olvasó nő
ceruza, 300x214 mm. MNG. Ltsz.: 1925-1143

Kettős akt. 1918.
ceruza, 436x328 mm. MNG. Ltsz.: 1932-2339

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 51.1.

MDK

Ferenczy Béni

Aktok
ceruza, 299x146 mm. Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár. Ltsz.: 55.144

Magyar Nemzeti Galéria. Nagybanyai Festők. Budapest 1962. Kat. 51.1.

M.D4

Ferenczy Béni
szobrai

Apja, Ferenczy Károly síremlékét készítette a Fővárosi Tanács megbízásából.

Bernáth Aurél: Ferenczy Károly síremlékéről
Élet és Irodalom, 1963. november 16–9 lap

mdk

Ferenczy Beni

grafikája a kiállításon N. Galéria

– dor XX Századi Magyar Művészet

Népművelés 1963 8. 12

33. l

Fénykép

Magyar Foto: BT 2523/3,4 Hegedűsné

Ferenczy Béni „Uzó nő" c. nobrát mintázza a földalatti részére

1952.

Neg. van

Palla:

Fényhép

Képrőművészek Szövetsége

Ferency Béni: Ferencsik János pochája
/IV. Magy. Kép. Kiall./

Szabor

Felö: Petrás S.

Neg. van.

Fénykép Palli

Képzőművészek Szövetsége

Ferenczy Béni: Játszó Jiúk /T. Magy. Képz. Kiáll./

Szobor

Fotó: Petrás S.

Neg. van

mdk

Ferenczy Béni

plasztikai alkotásai a kiállításon
N. Galéria

— dor XX Századi Magyar Művészet
Népművelés 1963, 8 sz

33. L

MDK

Ferenczy Béni

Vágtató ló, bronz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 14.1.

Ferenczy Béni MDK

"A tékozló fiu"
"Az asszony feszülettel" /1951/
"Menekülés Egyiptomból" /1960/

Dévényi Iván: Ferenczy Béni és ~~Kassák~~
bécsi és Kassák Lajos párizsi kiállitása
Vigilia 1962. jul. 444. lap.

MDK

Ferenczy Béni

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Ferenczy Benjamin

Hármas akt

Akt hátl. OMKT. Mics. 1925. dec. 28 l.

MDK

Ferenczy Benjamin

Hármas akt

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 28 l.

MDK

Ferenczy Béni

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

MDK

Ferenczy Béni

A nagybányai kolonia alapitói törzstagul meghivták Ferenczy Béni festőt.

Réti I.: A nagybányai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiáll.kat. 1912. 68.l.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Vigh Tamás szobrászmak volt a mestere.

Molnár László: Kincses Mária és Vigh Tamás kiállítása
Élet és Irodalom, 1963. okt 12 - 10 lap.

M.D.4

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

Méltatás.

Pataky Dénes: Szinyei Merse Pál
Művészet, 1963. október - 6 lap

Ferenczy Béni
Nobrán

M.D.V

Méltatás

Kocsogh Ahos: Medgyessy Ferencre emlékezünk
Művészet, 1963. október - 14 lap

Ferenczy Béni

MDK

szerepelt a "Mai festészetünk" c. kiállitáson, mely ápr. 3-án nyilt meg

G.E.:Képzőművészeti kiállitás a szolnoki helyőrségi klubban.
Szolnok Megyei Néplap. 1963. ápr. 4.

MDK

Ferenczy Béni szobrász

1913 óta a "Nagybanyai Festők Tarsasaga"cimen szervezetbe tömörulve él Nagybanyan, ott maradt a roman uralom ala kerult varosban, őrizve a mult szép hagyomanyait és szinvonalat.

Réti István: A harminc éves Nagybanya.

Magyar Művészet, 1926. 384.lap

MDK

Ferenczy Béni

Női fej (Ferenczy Noémi) 1917. Terracotta. Szépművészeti Muzeum. Repr.

Magyar Művészet, 1926. 383.lap

Ferenczy Béni

nobrán - grafikus

M.D.

Babits Mihályról hérnilt

portréja

Rév Pál: Mint különös hírmondó . . .

Élet és Irodalom, 1963. november 23 - 7 lap

Ferenczy Béni

Kossuth díjas nobrán a
VIII. Miskolci képzőművészeti
kiállításon 5000 ft-os nagydíjat
kapott

Nagymaros, 1964. dec. 4., Sold.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

„Evokáció" c. szobrát a
„londoni kiállításon be-
mutatták.

N. Perizes Éva: A londoni kiállításról
Művészet, 1964. dec. – 40 kap

Ferenczy Béni
Nobán

M.D.V.

Érmeit a londoni Magyar
Hetek keretében rendezett
kiállításon bemutatták.

N. Pénzes Éva: A londoni kiállításról
Művészet, 1964. dec – – 46 ° cap

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kiállitás müveiből az Esztergomi Keresztény Muzeumban

Az Esztergomi Keresztény Muzeum Képtára Bp. 1964. 14

14.1.

.

Ferenczy béni, szobrász MDK

Több művét megvásárolták,
néhány művét maga ajándékozta.

R. Gy.: Mai magyar művek a székesfehérvári
Képtárban 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 30.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

A Nemzeti galeriában rendezett tár-
laton a „Pihenő lány", és a „Kis alpi-
nista" műve is szerepel. A vásárhely
magolikagyárban kiszerletentt.

Ritty Valérina: Vásárhely tír éve
Művészet, 1964. Október - 14 lap.

Ferenczy Béni

Szobrai a szegedi Orsz. Tárlaton.

említve.

Népszava. 1964 aug. 2. 7. lap.

Ferenczy Béni

Szerepel a szegedi Országos Képzőmű-Kiállitáson.

Cenzúrve.

Tiszatáj, 1964 9. szám, 4. lap.

MDK

Ferenczy Béni

szerepelt a művelődési ház előcsarnokában rendezett kiállításon.

k.d. : "Portrék , fej tanulmányok".
Villamosság 1964. aug. 8.

"Olvasó lányok".

Ferenczy Béni MDK

szerepelt a kiállitáson.

"Greco" érme

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Magyar éremművészet a XX. században. Kiállitás a Janus Pannonius Muzeumban.

Dunántuli Napló, 1964. jul. 5.

M.D.K.

Ferenczy Beni, grafikus

nevét az 1951-1954. évek között vásárolt rajzok mesterei között említi

Vayer Lajos: Beszámoló

Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts

1954. 5.sz. 135.old.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Juhász Ferenc portréja múzeumi becsű.

Cs. M.: Országos tárlat Szegeden 2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. júl. 25

Ferencsy Béni

Kisplasztikájával szerepelt a bratislavai magyar kiállításon.

Új Szó 1965. jún. 1.

MDK

Ferenczy Béni

Ülő fiú, bronz
Női akt (1942) bronz
Női akt (1941) "

Nemzeti Szalon. Kut. 1942.nov.

MDK

Ferenczy Béni

"Fekvő akt" bronz
"Női arcmás" "
"Akt" "
"Női fej" "

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24. - Jul.8. Kat.

MDK

Ferenczy Béni

Plakettek, bronz
Ady plakett, "

A Székesfővárosi Képtár és Törnénelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

Ferenczy Béni

TÁBLA A FALON

Ferenczy Béni

Ritkán emeljük tekintetünket szemmagasság fölé az utcán, ritkán vesszük észre az emléktáblákat, olyat, amilyen a XIII. kerületben, a Jászai Mari tér 5. számú ház falán látható.

Ebben a házban lakott 1948–1959 között

Ferenczy Béni (1890–1967) szobrászművész

A Kossuth-díjas, kiváló művész a nagybányai festőiskolában kezdte művészi tanulmányait. Élete során hosszú éveket töltött külföldön. Tanult Firenzében, Párizsban, Münchenben, élt Bécsben és Berlinben. A Képzőművészeti Főiskola tanára volt 1945–50 között. Művei bármely korszakából is származnak, a klasszikusok harmóniájával párosulnak. Gyűjteményes kiállítását 1959-ben rendezték meg a Nemzeti Szalonban. **(v. s.)**

M. Nemzet 1998. 10. 15.

– En úgy érzem, hogy a jövőben is
ogy stilust alkossanak, de mindegyik
tőleg oly elmélyitéssel és monumenta-
lusok birtak. – Igaz, hogy a régi
ig is eltartott, manapság azonban
erélet alatt, amihez régente év-
k külömben is folytonos fejlődés-
yegük kikutatása és megállapitása
n nagyon könnyen el tudom képzel-
k müvészek, akik egy emberélet
sinálni, amilyennek megalkotásához
ikséges volt.
eli ugrásokkal az én nézetem,
torántsem akarom vitatni. A te

MDK.

Ferenczy Béni

A Kiscelli Kuzeumban lévő müveiről

Népszabadság 1965 juli.4.lap -

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitott a XII.Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Csongrádmegyei Hirlap 1965 szept. aug.29 .

Ferenczy Benjamin MDK

Hármas akt I-II.

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Fiu /1962/ rokon az

1937-es Miklós-sal , és az

1947-es Játszó fiuk-kal

Ritly Valéria: A VIII. miskolci országos képzőművészeti kiállitás

Magyar Nemzet 1964. december 12. 4.l.

. . .

MDL

Ferenczy Béni szobrára

Fiú c. bronzszobrával Miskolc város 8000 ft-os nagydíját nyerte el a VIII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon.

— : Röviden

6

NÉPSZABADSÁG kp. 1964. dec. 11.

Ferenczy Béni, szobrai

MDK

Fiú c. bronzszobra kiállít.

Rónai Gyula: Megnyílt Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon 9.

NÉPSZABADSÁG Szv. 1964. dec. 31.

M.D.K.

Ferenczy

A Népmüvelési Központ a XIX. és a XX. század nagy mestereinek önarcképeiből rendezett kiállitást.
A lap "Kiállitás" cimmel számol be a "nem mindennapi értékü" tárlat anyagáról.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. febr. 4-lo. IV. évf.
6. sz.

MDK.

Ferenczy Béni

A Nemzeti Galériában lévő müveiről

Tolnamegyei Népujság 1965 ápr.18.lap -

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

Az 1919.-es művészeti direktorium tagja

Dutka Mária: Uitz Béla ismét itthon

Magyar Nemzet, 1959. márc. 25.

H.L.

Ferenczy Béni
Szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Tamás István: Pátray Pál emlékezik.
Magyar Nemzet, 1959 márc 8

7.l.

Ferencz Béni
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól.
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

121.

Ferenczy Béni, szobrász MDG

Bécs után Linzben is bemutatják a Ferenczy Béni és kortársai c. tárlatot.

— : Hír 8.l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. máj. 17. [Vidéki]

Ferenczy Béni, szobrász MDh

Vélemények a bécsi Künstlerhausban megrendezett kiállításáról:

Wiener Zeitung: „f. fáradhatatlanul „rajzolja", önti szoborba az emberi testet..."

Arbeiter Zeitung: „f. akttanulmányai... klasszikusak. Nőalakjai Maillol szobraira emlékeztetnek."

Volkstimme: „Ferenczy, az univerzális mester c. beszámolót a művész Miklós c. szobrának képével illusztrálja."

–: Csatrák lapvélemények Ferenczy Béni kiállításáról 8.l

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1963. máj. 8.

Ferenczy Béni, szobrász. MDh

A Horváth-kert diszkútján helyezik el
Ülő nő c. szobrát.

— : Hír 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 25.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.f.

1948 - 1953 ig a főiskolán tanulmá-
nyait Somogyi Árpád Ferenczy Béni ir ány i tása
mellett végezte.

Gap Erzsébet: Somogyi Árpád
Művészet, 1963. julius - 33 lap.

mdk

Ferenczy Beni

művei a kiállításon

Havas Lujza: Magángyűjtemények kincsei a Nemzeti Galériában

Népszava 1963. jul 10.

Tomorrow Bees

annives a Tuesday or

Mdk

Ferenczy Béni

realista: „megadta ami termesztés és a léleknek ami a léleké"

Pilinszky János: Ferenczy Béniről.
Jelenkor 1963, 6. sz 559. l

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász (1890-)

mesterségbeli tudását Bourdelle párisi műtermében szerezte. Átmenetileg a kubizmus csábításainak engedett, de hosszabb bécsi és moszkvai tartózkodása után ettől ismét a tárgyi plasztika felé fordult. Kisbronzaira jellemző a határozott jellemábrázolás (Bartók-érem); a kifejezés érdekében egyes részletek erős kiemelése.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 354. old.

„Atalanta" c. szobra, bronz (1937)
„Bartók-érem" bronz. (1936 350. "

M.D.K.

Ferenczy Béni, szobrász

Gyulán felállított Petőfi szobrát említi a szerző

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

370. old.

M.D.K.

Ferencz Béni
szobrász

Méltatás.

Kozogh Ákos: Téli krónika
Művészet, 1967. április - 36 cap

Ferenczy Béni

Kis bronzokkal nezegel a

KUT Kiállításán a Nemzeti

Szalonban

Nemzeti Cipőg 1938 X. 30

Ferenczy béni, szobrász grafikus MDK

A mozi előcsarnokában állítottak ki cenzra vázlataitól, rajzkartonjaitól.

– : Ferenczy-grafikák a Május 1. mozikban 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 18.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Mellatás.

László Gyula: Ungvári Lajos 65 éves
Művészet, 1967. múzeum - 24 lap.

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrai

Kiss Sándor a Képzőművészeti
Főiskolán Ferenczynél tanult.

Szép Ressó: Kiss Sándor
Művészet, 1967. március - 26 kép

Ferenczy Béni
Nobrán

M.D.K

Méltatás

Szép Rezső: Kiss Sándor
Művészet, 1967. március - 16 lap

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Ferenczy Károly 1906-ban
készítette Béni arcképe c.
kompozícióját. Repr.

– : Ferenczy Károly emlékezete 7.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1967. június 19.

Ferenczy Béni

MDK

Ferencsik János portréja, 1953. repr.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

MDK.

Ferenczy Béni

Játszó fiuk c.szobráról

Fejérmegyei Hirlap 1966 nov.15.

M.D.K.

Ferenczy Béni
nobrán-grafikus

Miltalás

Frank János: Marino Marini kiállításán
Művészet, 1967. március - 16 lap.

Ferenczy Béni MDK

Zenélő puttok, 4 db., 1954, bronz

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Ferenczy Béni

MDK

Női arckép, 1950. bronz

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Ferenczy Béni MDK

érmék
Kölcsey Ferenc, bronz

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

MDK.

Ferenczy Béni

Emlitve Csap E.cikkében

Budapest 1967 febr.

M.D.K.

Ferenczy Béni.szobrász

Atalante.Bpest.Fekete repr.548.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa,A képzőművészetek,a zene,A szinház és a film.III.köt.Bpest.Minerva.1960

Ferenczy Béni

MDK

érmék
Csodálatos halászat, bronz

Pollák Mihály, bronz

Bessenyei Ferenc, bronz

Gerevich Tibor, bronz

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Ferenczy Bémi MDK

Kisfiu, 1951, bronz

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

M.D.K.

Ferenczy Béni, Szobrász

Párisban Bourdelle mütermében tanúlt. A kubizmus után a természetelvü tere~~xxxx~~mtésrevtér át. Sajátos kisbronzzai, Kompziciójának szerkezete tiszta, tömör, élettel teli./sok a Nemzeti Galériában/ 548.o. Nagyszerü éremsorozatai vannak. 550.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőmüvészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Ferenczy Béni

MDK

érmék
Pigler Andro, bronz

Balogh Jolán, bronz

Erkel Ferenc, bronz

Raffael, bronz

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Ferenczy Béni

MDK

Ferencsik János, repr.

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Ferencsik János portréja, 1953, bronz

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

MDK

Ferenczi Béni

A Petőfi szobor felállitásáról. Miért nem került a szobor Milánóba a "Halhatatlanok Udvara" közé. mélt.

Esti Hirlap 17 szám 1958. jan. 21 2 old.

Ferenczy Béni

MDK

Babits-siremlék, repr.

Mücsarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni MDK

Zenéló puttók /4 db./, bronz

Babits-siremlék, gipsz

Ermék / 4 db./, bronz

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Ferenczy Béni

MDK

a bíráló bizottság tagja

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept. 3. 1.

MDA

Ferenczy Béni, 189o--

plakettek:

Kölcsey Ferenc, br.

Pollák Mihály, br.

Ernst Muz. M.Plasztikai ~~xá~~ és Graf. kiáll.
1854. szept.

19. 1. 19. 1.

MDK

Ferenczy Béni, 189o--

plakettek:

II.kerületi Állami Főgimnázium

jutalma, ezüst

Ernst Muz. M.Plasztikai ~~xá~~ és Graf. kiáll.
1854. szept.

19. 1.

19. 1.

Ferenczy Béni 189o--

Atlante, br.

Danae, br.

Álló férfi, br.

Fürdő nő, br.

Játszó fiu, br.

Arnot Muz. M.Plasztikai és Graf. Kiáll. 1954.
szept. 14. 1.

Ferenczy Béni, 189o--

MDK

plakettek:

Ferenczy Noémi, ólom

Rubens előlap, br.

" hátlap, "

Ernst Muz. M.Plasztikai ~~xx~~ és Graf. kiáll.
1ö54. szept. 19. 1.

19. 1.

MDK

Ferenczy Béni, 189o--

plakettek:

Daumier, br.

Bem, br.

Ferenczy Károly, br.

Ernst Muz. M.Plasztikai ~~kí~~ és Graf. kiáll. 1854. szept.

19. 1.

19. 1.

MDK

Ferenczy Béni, 189o--

plakettek:

Pigler Andor jub. érem, br.

Bessenyei György, br.

Goya, br.

Ernst Muz. M.Plasztikai ~~ké~~ és Graf. kiáll.
1854. szept.

19. 1.

19. 1.

MDK

Ferenczy Béni

Emberpár, szobor, repr.

Dijkiosztás a KUT tav. kiállitásán. Kut, 1927.

3.sz. 8.l. kép

mdk

Ferenczy Béni

munkái: a gjüjteményben vízfestm. és ceruzarajz.

Bertalan V. A Kiscelli Múzeum
Bp. 1962.

49.L

mdk

Ferenczy Béni

plakettek, emlékérmek

Bertalan V. a Kiscelli Múzeum.
Bp. 1962.

57. L

mak

Ferenczy Beni

Köztéri szobor-tervek

Bertalan V. A Kiscelli Muzeum
Bp. 1962

56.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Pátzay és Ferenczy Béni irodalmi
jártassága óriási.

Kellér Andor: Pátzay műtermében 3.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. dec. 2.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Részletesen foglalkoznak az osztrák lapok
A bécsi Künstlerhausban megrendezett kiállitásával,

Napló
Magyar Nemzet 1963. május 8. 4.1.

MDK.

Ferenczy Béni

Müvei a Nemzeti Galériában

Kisalföld 1965 május 9. lap -

MDK

Ferencsy Béni, szobrász

Ferencsy Béni is újra felfedezhető a Kiscelli úti múzeumban.

Rózsa Gyula: Felfedezések 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 4.

MDK

Ferenczy Béni, kohász

Szerepel a kiállítók között.

—: A Nemzeti Galériában rendezik a Vásárhelyi Tárlatot

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. jún. 12.

Ferenczy Béni

Szobrász,

75 éves.

Emlétve:

Napjaink, 1965. 9. v. 5. old.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási hiradás

Fejérmegyei Hirlap 1966 márc.2o.

MDK.

Ferenczy Béni

Hiradás kőszegi kiállitásáról

Vas Népe 1966 márc.18.

M.D.V.

Ferenczy Béni
szobrász

Van Gogh érem
Van Gogh érem hátlapja } repro

Soós Imre: Magyar művészek Van Gogh érmei.
Művészet, 1966. május - 16 lap

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Művei a kiállításon

Perneczky Géza : Magyar szobrászat 1920-1945
Kiállítás Székesfehérvárott
Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 1.

Perencay Déni escobrées M.D.A.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Müve a kiállitáson

Atalanta

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1945
Kiállitás Székesfehérváron
Magyar Nemzet 196[illegible]. márc. 25. 4.l.

Perenosy Péni szobrász M.D.V.

Atalanta

MDK.

Ferenczy Béni

Müvei 1966-ban Párisban

Népszabadság 1966 máj.8.p.7.

Ferenczy Béni, szobrász

HDK

Tárlatvezetésen ismertetik

—: A két vége Kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 28.

dt/

Ferenczy Béni, szobrász

Nagy sikere volt műveinek Külföldön.

Baranyai Tamás: A magyar kultúra külföldön

NÉPSZABADSÁG, Szo. 1966. máj. 21.

Ferenczy Béni szobrász MDK

Érmeilők mutatnak be

—: A magyar képzőművészet nagy sikere Párizsban 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 8.

Ferenczy Béni

Szobrász plakettje

Alföld 1965 12. sz. 56. l.

Teresa Tatu

Babin Władysław

Płyta 1957 12 m. 56 l.

Ferenczy Béni

Szobrász Párizsban ~~nem~~ tanult

Tóth Ervin: Holló László indulása

Alföld 1965 11 sz. 60. l.

Tenancy Deed

Landlord's Solicitors must have

Title Deeds : Title should investigate

Office Copy Abs. Co.

M.D.K

Ferenczy Béni
szobrász

A KVT csoporthoz tartozott.

Frank János. Kmetty Jánosnak
Élet és Irodalom, 1966. március 26-8 lap

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

a hágai városi muzeumban bemutatták 67 művét.

N apló

Magyar Nemzet 1965. dec. 23. 4.1.

Perenczy Béni szobrász M.D.K.

a bágai vársi muzeumban bemuta tták 67 művét.

N apló

23. 4.1.

M.D.K.

Ferenczy Béni

"Odaliszk" c. szobrának repr.-ját bemutatja a lap a gróf Almásy-Teleki Évánál ⅞ rendezett kiállitásról.
A müvész alkotásait a kritika igen magasra értékeli.

Csemiczky "Tárlat kalauz" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. Márc. 21-27.
IV. évf. 12. sz.

Ferenczy Bàni nottàsz

Szöveg emliti kisplasztikàinak tèszvètelèt a kaposvàri Megyei Kömyvtàk kiàllisàsàn

Somogy Megyei Nèplap 1966. màj. 5

M.D.K.

Ferenczy Béni.

Szobrászmüvész Párizsban kiállitja a Rodin muzeomban "Golyozó fiuk" c.alkotását.

Párizsban megnyilt a jelenkori szobrászat második nemzetközi kiállitása.

Magyar Nemzet. 1961. juli 1. 4.old.

M.D.K.

Ferenczy Béni.

Szobrászmüvész "Irás és kép" c.könyve megjelent a Magvető kiadásában.

Napló.
Magyar Nemzet. 1961. aug.17. 4.old.

Ferenczy Béni a szobrász M.Sz.K.

Kossuht-dijas

Kossuht-dijjal kitüntetve I. f.

életmüvéért, különöse legutóbbi időben kifjtett munkásáá gáért

Kosztották az 1965.évi Álla i és Kossuth-dijakat

Magyar Nemzet 1965. április 4. 6.l.

Ferenczy-Béni szobrász M.D. K.

legujabb rajzai / repr. fát nyeső nő, kat torzó

repr.

Magyar Nemzet 1965. április 4. 12.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

A Tanácsköztársaság bukása után Csehszlovákiában él, majd Budapécsben dolgozik, később Berlinbe költözik.

1925. kiállitás a Nemzeti Szalonban,

1929-ben rajzokat és érmeket mutat be / szovjet ötévterv. Lenin /

Bartók plakett / 1936 /

Pest megyei Hirlap 1965. április 18 . 8.1. / .

Ferenczy B éni szobrász M.D.K.

Fiatq lság / a LL. v ilágháboru idején készült /

Pet őfi / 1948/

J uhász Ferenc, Pilinszky János, Németh László portréja.

Ba bits sirem ék dombormüve.

1956.megbénul, megtanul ba lkézzel rajzolni és mintázni

Dersi T amás: Ferenczy Béni

Pest megyei H irlap 1965. április 18. 8.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Kossuth-díjjal kitüntetve

Kiosztották az 1965. évi állami és Kossuth-díjakat

Pest megyei Hirlap 1965. április 4. 2. l.

M.D.K

Ferencsy Béni
Rajzok - Grafikus

Bernáth Aurél meglátogatta a beteg művészt és utolsó munkáinak tekintette meg. Akvarellek készültek az utolsó időben, virágcsendéletek és rajzok Rembrandt után készült jelentek.

Bernáth Aurél: Látogatás Ferencsy Bélánál.

Nők Lapja, 1965. ~~július 31~~ aug. 7. - 10 lap.

M.D.4

Ferenczy Béni
nobrász

Dcák László munkái Ferenczy
Béni művészetéhez kapcsolódik.

Bolgár Kálmán: Dcák László és Gacs Gábor kiállítása
Művészet, 1965. augusztus - 38 lap.

Ferenczy Béni nottász

Szövegben említett mű: Fiú – a X. Magyar képzőművészeti kiállítás anyagából

1966. febr. Művészet.

M.DK

Ferenczy Béni
Mohrász

1925-ben Nagybányán
összekerült Novotny Emillel.

Frank János: Novotny Emilnél
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 – 9 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász - grafikus

„Bibliai alak"

Élet és Irodalom, 1966. május 14 - 4 lap

M.D.K

Ferenczy Béni
nobrász

A magyar Van Gogh-ennek
sorát Ferenczy Béni 1936-ban
mintánott műve nyitja meg.

Soós Imre: Magyar művészek Van Gogh ezimi.
Művészet, 1966. május – 16 lap.

MDK.

Ferenczy Béni

Kapcsolata a KUT-tal

Élet és Irodalom 1966 márc.26.lap 8.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitási kritika

Kisalföld 1966 febr.18.

M.D.K.

Ferenczy Béni.

Szobrászmüvész részt vesz a nemzetközi szobor kiállitáson Párizsban a Rodin mazeomban.

Napló.
Magyar Nemzet.1961. juni.15. 4.old.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1919 ben érmet készitett.
Ekkor az expressionizmus és a klasszikus görög nobrászat formavilága hatott rá.
A hüvészeti Direktorium tagja volt

Körner É: Künstler der ungarischen Räterepublik. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 188, 190, 191

M. D. K.

Ferenczy Béni nobrán

1890 jun. 18. án nülelett Szentendrén.
Gyermekkorának nagy részét Nagybányán töltötte.

1907 – 1908 és 1910 a nagybányai festőiskolában tanult.

1907 két bronza: Nu aux oiseaux
és a Bison

Genthon J. Ferenczy Béni. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 193

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1909 első faszobra: ülő Kinai

1908-9 a firenzei Akadémián tölt néhány hónapot

1910 Münchenben a fafaragás technikáját tanulja.

1911 Párisban tanul Bourdelles-nél

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium 1959 VI. 193

Ferenczy Béni szobrán M.D.K.

1911 ben a nagybányai festő társaságá
nak tagja
Később Párisban Archipenko oron
szobrász mellett dolgozik.

1913 ht. Gyöngy szobra
1916 Mezteleu férfi
1917 Noémi bronzbüsztje

Genthon J.: Béni Ferenczy. Acta Historiae
Artium. 1959 VI. 194.

Ferenczy Béni nobrián M.D.K.

1916 ban az Ernst műg. ban a Ferenczy család kiállitásán 10 nobrát állit ja ki, s rajzait, egy vázát.

1917 Lépő nő
Heller Simon arcképe, medaillon

1918 Szeretők

Genthon I.: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 194.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1918 Wilde János portréja
1918 Dévi
" kiállitáson 10 nobra, 3 vára, 4 rajza
1920 Pozsonyba ment
1921 Bécsbe megy
" Ernst von Garger archége

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 196

M.D.K.

Ferenczy Béni rajzai

Kubista rajzai: Aesop, Roland, Egyszerű emberek, Anya és gyermeke, Ádám és Éva.

1923 Berlin. Der Sturm' körében.

1925- Anya gyermekével, fa basrelief

1925- ben kiállítás a Nemzeti Szalonban Noémivel együtt.

Genthon I.: Béni Ferenczy. Acta Hist. Artium 1959 VI. 199

Ferenczy Béni hobrán M.D.K.

Bécsben a Stephanskirche gótikus hob rait rajzolta, szinkári dekorációt készitett.

1926 Anyaság, fa

" " Magvető

Két körelief: Az aktiv és a kontemplativ élet 1928. (Berlin környé lén vannak egy villában)

Genthon J.: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 202.

Ferenczy Béni nobrán M.D.U.

1928 Egon Schiele siremléte

1932 - a SZU ban van
35

1929 ben a KUT tagja lett.
medaillonok, Lenin - bas relief,
aquarellek, rajzok.

1933 Daumier érme, majd Goya,
Michelangelo és Poussin.

Gentleon J: Béni Ferenczy. Acta Historiae
Artium 1959 VI. 205

Ferenczy Béni nobrán M.D.M.

1936 Van Gogh és Rubens érme
1937 Titian és Cezanne "
1938 Tintoretto "
1941 Greco "
1936 Borromini érem
1952 Leonardo "
1956 Fischer von Erlach érem

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 205-206.

Ferenczy Béni nobrán M.D.A.

honkvában számos aquarellt fest.

1935 Bécs. Julius Schlosser érem

Felemelt karu nő – bronz

1936 Labdával játszó fiu

1936 Ugető ló

" Felesége büsztje – repr: 1950.

1936 kiállítja érmeit

Genthon J: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 206.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1937 Miállitás Pozsonyban (számos akvarell)

1937 kiállitás a ~~kép~~ KUT ban „Miklós" is „Atalanta"

1938 Raczynsky érem

1939 Ömarchép, érem

" Női torzó.

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 210

Ferenczy Béni nobrán M.D.K

1939 Karinthy érem
Odaliszk
Lépő nő
1940 Szuzsanna
1941 Louise de Vilmorin archéje
" Parant Vénusz.
1941 kiállítás az Ernst hug. ban

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 210

Terenczy Béni nobrán M.D.V.

1944 ben Svéicban állit ki
1942 Jeune fille accroupie
Danae
1943 Erkel Ferenc érem
1944 Fiatalság
1945 kiállitása
Évokácio bronz

Genthon I. Béni Terenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 210-11

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1946 Femme se dévêtant

1947 Romában: Folyóistennő és fiatal atléta

1947 Játszó fink

Két fürdő nő

1948 Ame G. portréja

/ Petőfi nobra

Genthon S.: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 211.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

1952 kiállitása
Jó tékonyság
Ferenczik portré

1953 Muzsi Záló guttók (repr: 205)
Németh László, Juhász Ferenc,
Pilinszky János portréja
Babits siremlék bronz relief

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 213.

Ferenczy Béni nobrán M.D.U.

194 Boreas és Psyché
1950 Házaspár (fa)
1951 Anya gyermekkel, Krisztus a kerenten, Szeretők.
Bem érem
1952 Gerevich Tibor érem
Krudy, Thomas Mann illusztrációk

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 213

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János portréja, szob.

Képzőművészetünk 10 éve. Műcs. 1955. Képek

MDK

Ferenczy Béni szobrász

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs. 1951. máj. 8. 4 l.

Bársonyos (Komárom)

R.k. templom, homlokzat előtti
záruló szentéllyel. Egyboltsza
úrmutató, klasszicista kehely

(Mihályi Ernő: A magyar falu egy
66, 72 l — Wémeth Sándor, 1955)

MDK

Ferenczy Béni

A velencei kiáll. megnyitása. Szépmüvészet,

1942. 183 l.

Ferenczy Béni
zobrázi

M.D.Y.

Miltatás. Rajz (repro)

Újra megfotogattuk Ferenczy Béni.
Ország - Világ, 1960. febr. 17. - 13 lap

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A velencei kiáll. megnyitása. Szépművészet, 1942. 183 l.

MDK

Ferenczy Béni

Bem szob.

Tamás E: Magy. katona a ... Kis W jság, 1951.
okt. 2. 4.l.

MDK

Ferenczi Béni, éremvésö elsörangu tehetség. Bécsben dolgozik.

Dr.Procopius Béla: A Magyar Emlékérem- és Plakettmüvészet. MI. 1934 125-127.l.

MD K

Ferenczy Béni, szobrász

müvét kisorsolták Bernáth Aurél mütermében, mely Bajor Gizi kezdvményeszésére mütermlátogatás formájában sorsjáték kereté ben zajlott le.

József Jolán: "Országraszoló ügy lett az én kis ügyemből. Bajor Gizi mütermlátogatása. "Független Magyarország" 1942 dec. 21. 3.1.

MDK

Ferenczy Béni, festö
szül. 189o.

83 sz. Vöröskréta,

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.Ápril.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal. 17.1.

MDK

Ferenczy Béni

Ülő nő

M. grafika loo éve. Főv. Képtár 32. kiáll. 1948. jan. lo 1.

Ferenczy Béni MDK

Az. 1890

A fehérterror miatt külföldre menekült

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.43.l.

FERENCZY Béni M.D.K.

1920-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 334.l.

M. D. K.

FERENCZY Béni

1919-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

M.D.A.

FERENCZY Béni szobrász

1918-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 333.l.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Táj. akvarell	1951	repr:	203
Garibaldi érem	1952	"	204
Babits siremlék		"	207
Génie	1955	"	208
Mertelen hát. Ceruza		"	209
Mistolczy Ester portréja		"	211
Mertelen nő		"	212

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 212.

Ferenczy Béni nobrák M.D.K.

Mertelen nő, akvarell repr.		196 o
Lépő nő 1939 Venus-Gal.	"	197 "
Louise de Vilmorin portré	"	198 "
Zsuzsanna 1940	"	199 "
Fiatal lány 1943 Venus-Gal.	"	200 "
Játszó fiuk	" "	201 "
Boreas és Psyché 1949		202 "

Genthon I: Béni Ferenczy. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 202

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Anya gyermekével

1953 Hódmezővásárhelyen vázákat, tányérokat készített.

Kuros nobra a 6. képzőműv. kiállitáson, Krisztus herentelése, Génie bünt 1955.

1959 ben a Nemzeti Szalonban volt kiállitása.

Genthon I: Ferenczy Béni. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 214

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

„Raj" (repro)

Mortairs, 1960. ~~februar~~ április hó, 583 kap

M.D.K

Ferenczy Béni
orobrasz

Lenin-plakett, 1930
(repro)

Thorais, 1960. ~~február~~ április hó, 488 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

Lenin-plakett, 1930
(repro)

Kostáns, 1960. ~~februárhó~~ április, 489 kap

Ferenczy Béni
rajzai

M.D.K.

Kiállítás

Dutka Mária: Petri Lajos rajzai
Magyar Nemzet, 1960. febr. 9.

M. D. K

FERENCZY Béni szobrász

„Képőrművészetünk a felszabadulás után" c. kiállítás szerepel (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 81. sz. 11. e.

Dutka Mária: A Magyar Nemzeti Galéria ünnepi kiállítása

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

„Ülő nő" - je

D. Fehér Ísuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművésze-
téről
Művészet, 1960. augusztus — 13 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni

Szobrászmüvész "Ülő nő" c. szobrát az Alagut utcánál helyezik el.

Napló.
Magyar Nemzet 1961. jan.27. 4.old.

Ferenczy Béni

Szerepelt a „Kezdőművészetünk a felszabadulás után" c kiállításon a Nemzeti Galeriában (1960)

Vigilia, 1960, 6 sz, 374 old.

Ferenczy Bém. -2-

Archipenkonál tanul kéjöbb.
Sokat rajzol a muzeumban,
katedrálisokban.
A első számottevő műve a 10-es
években készült
A Tanácskör társaság alatt nekrajzt
vállalt, s emiatt emigrált. 1930-as
évek második felében jött haza..

Vigilia. 1959. IX. n. 566 old.

Ferenczy Bán.

A felmobadulás után a Képzőművészeti Főiskola tanára. Likhehet is szt., könyvehet is illusztrál (Thomas Mann, Prateline, Krudy)

Egyházi művei – Szt. György, Kis Szt. Antal (1949) Fenület (körtefa, 1951) is mezőpeltet a kiállítás a

Művei vannak a Balás téri, a belvárosi, és a Bazilikában

Vigilia, 1959, ~~[illegible]~~ IX. n., 566

Ferenczy Bém.

Művei: Petőfi (1948) Ülő női akt (1956)
30-as évek: Amony felemelt karokkal,
Atalante, Odalink, Lépő nő
40-es évek: Zsuzsánna, Fesülködő lány, Pihenés,
Fiatal lány fürdőköpennyel, Vénusz,
Parantí Vénusz, Evokáció, Lábfürdő,
Vetkőző nő.
20-as évek: Mogyoró
Anyaság, Kerekmezpák, Két nővér

Vigilia, 1959, IX sz., 566 old.

Ferenczy Bém.

Portrei: Noémi, Felesége, Louise de Vilmorin, Bajor gizi, Ferenczi fónos, Némethi Kámlá, Pilinszky fónos, Juhán Ferenc

Érem művénete is jelentős

Vigilia, 1959. IX n., 567 old.

Ferenczy Béni

Résztvet a Parantpárt Dózsa
nobaralap paváza Szeldeszt
kiállításán az Ernst Museumban
1945 juniusában

Vigilia, 1960, 6 sz, 374 old.

MDK.

Ferenczy Béni

A Nemzeti Galériában kiállitott müveiről.

Nógrádi Népujság 1965. ápr.11. lap -

MDK.

Ferenczy Béni

A müvészt F. Noémivel kapcsolatban emlitik.

Fejér Megyei Hirlap 1965. ápr. lo. lap -

Ferenczy Bém. nobván. (1890-)

Kiállítása nyílt a Nemzeti Szalonban.
Nagybányán született. Apja F. Károly festő.
1912-ben vezetett előnyt nyilvánosan
a nagybányai művének kiállításán.
Párisban Bourdelle-nél tanul.
Kapcsolatban állt a Matisse körül
csoport tanuló modern fiatalokkal.

Vigilia, 1959, IX n., ~~[illegible]~~ 565 old.

MDK

Ferenczy Béni

kiáll. Mübarát

Spectator: Képzőm. Budapesti Szemle CCLXIII.

1942. 362-66.

Ferenczy Béni

Ever óta batep Kossuth díjat
Capott most

Néznava, 1965 ócz. 8, 3 red.

Ferenczy Bém

Németh László pártieja nézepel a Tavani Tárlatou a Műcsarnokban

Vigilia, 1957, 3 sz., 170old.

Ferenczy Bém.

Petőfi szobrát márc. 15-én
leplezték le Gyula főtéren.
1948-ban készült.
Repréza megjelent Hatvany Lajos:
Így élt Petőfi c. könyvének
borutóján. Szerepelt a M. Magyar
Képzőművészeti Kiállítás on
A művén most volt 70 éves.

Vigilia, 1960, 7 sz., 438 old.

Ferenczy Béni – Ferenczi Noémi MDK

kiáll. N.Szal.-ban.

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle CCI. 1926. 29o-31o.o.

MDK

Ferenczy Béni - Ferenczy Noémi

Két Ferenczy a Nenz.Szal.-ban. Pesti Hirlap, 1925.szept. 2o. 9.

MDK

Ferenczy Béni

kiáll. Alm.-Tel.

Spectator: Képzőművészet. Budapesti Szemle, CCLXI. 1941, 168-176.

MDK.

Ferenczy Béni

Petőfi-szobrának reprodukciója

Szocialista müvészetért 1965 ápr. lap-

MDK.

Ferenczy Béni

Megemlékezés a müvészről Ferenczy Noémi kiállitásával kapcsolatban.

Magyar Nemzet 1965 ápr.13. lap -

MDK.

Ferenczy Béni

Utalás a müvészre a Studió 64. kiállitásával kapcsolatban.

Valóság 1965. 3. 91 lap.

MDK.

Ferenczy Béni

Fényképe közölve az 1965 évi Kossuth dijasok között

Tükör 1965 ápr.6 . lap -

Ferenczy Béni
nobrán

M.D.K.

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Ihrín és után
Művészet, 1965. cépzéli - 3 kap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Ibuzsa: Ihrén év után
Művészet, 1965. április - 3 kap

Ferenczy Bení

szobrász

M.D.K.

A kiállitáson részt vett a
Fiú ciniű művével.

Lanicz Sándor: A VIII. miskolci országos kiállitás
Művészet, 1965. március – 40 kep.

Fekete Béni nobrón

Komitét díj I. fokozatot kapott

Nečmana
1965 dpr. 4. 5 ed.

Fekenky Bám nabrán

Kossuth dijat kopot.
Kiváló munkán.

Tukor, 1965, 14 n., 32 old.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Ferenczy Noemi gobelin művész
ihetlestvére a szobrász művésznek.

F. Á: Fonalak poetája
Nők Lapja, 1965. Április 3 - 14 lap

Ferenczy Béni,

MDK

A Bann fivérek öntötték meg Ferenczy Béni finommüvü plakettjeit.

F. F.: „Újra átélni, amit a kolnák átélt

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. nov. 30.

Ferenczy Dénis, szobrász M D 4

A Kossuth-díj I. f.-t kapta

–: Kiosztották az 1965. évi Állami Díjakat és Kossuth-díjakat 6-7. l

NÉPSZABADSÁG bp. 1965. ápr. 4.

Ferenczy Béni, nobrán MDK

Portréja látható a kiállításon.

Mihályfi Ernő: Escher Károly fotomüvész kiállítása 8.

NÉPSZABADSÁG bp. 1965. márc. 13.

Ferenczy Béni nobzi

Most Zapot Kossuth díjat.
75 éve. Balkézkel dolgozik,
mert jobbkeze megbénult.
Münchenben és Párisban tanult.
Nemetországban és a Szovjetunióban
élt évekig.

Ormép-Silép, 1965, 14 m., Gold.

MDK

Ferenczy Béni

Artner T.: Migyüjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.l.

Ferenczy Béni, szobrász grafikus

MBH

Szerepel a tárlaton.

-na: Műgyűjtők képei a Nemzeti Galéri-ában 2.

ESTI HIRLAP bp. 1963. jún. 29.

Ferenczy Béni, szobrász MDh

A Horváth Kertben „rendszeresen rongál-ják" Ferenczy Béni díszkútját.

Nóti Ilona: Megcsonkitott szobrok, díszkutak 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. jún. 18.

Esti Hírlap 1963. jún. 29.

Népszabadság 1963. júl. 31.

Aktuer T.: Megyűjtők kincsei a Galériában

Ferenczy Béni, szobrászm. MDK

kisbronzait meg kell dicsérni.

Sz.I.: A KUT kiállitása - Nemzeti Szalon.
Nemzeti Ujság. 1938.okt.30. 27.1.

Ferenczy Béni, szobrász MDh

Az 1948-ban készült Petőfi szobrán az arc „Tószet Attila jelleggel áthatott Petőfi-arc."

Repr.

Békés István: Az igazi Petőfi-arc

Népszabadság. Bp. 1960. márc. 13. 9. l

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Nagy László: A hetvenéves Ferenczy Béni
Élet és Irodalom, 1960. jun. 17 - 25 szám.

Ferenczy Béni,

MDK

1907-ben az iskolában dolgozott.
1908-ban " " "
1909-ben iskolán kivül "
1910-ben az iskolában dolgozott.
1911-ben iskolán kivül "
1912-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.1. 84,86.88,90.1

MDK

Ferenczy Béni (szobrász)

A daguerrotip felvétel alapján készült Petőfi-szobra Gyulán van felállítva. (A rövid cikk a szobor részletes elemzése. A műről fényképet vesz.)

Végh János: Ferenczy Béni Petőfi-szobra Gyulán.
Tiszatáj, Szeged, 1961. március. 3. l.

mok

Ferenczy Beni
szobrász

művét az Ülő nőt a Horváth-kert-
ben helyezik el

Mozaik
Népszava 89 évf 212 sz 1961, szept 7

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

A Horváth kertben helyezik el „Ülő nő"
díszkútját.

Alj emlékművelkel, szobrokkal, díszkutakkal szépítik...

Magyar Nemzet, 1960. marc. 24.

Sl

Ferencz Béni
[illegible]

A Horváth hertha [illegible] el „Ilé nő"
[illegible]

[illegible]

[illegible] 1961. [illegible] 24.

SK

MDK

Ferenczy Béni

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

Ferenczy Béni szobrász

A Tanácsköztársaság leverése után külföldre menekült.

Kampis Antal: A képzőművészetek története
A Kultura Világa Bp. 1963.

M.J.K.

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

is szerepel a kiállításon.

Ernst Muz.kiáll.-ai.-A KUT III. nagy kiáll. -a.
Dunántul.1926 ápr. 7. 6.l.

Ferencsy Béni, szobrász

Gyulán, a városi tanácsháza előtti parkban felállították Ferencsy Béni Petőfi-szobrát.

-: Rövidén.

Népszabadság Bp. 1960. márc. 17. 67 6. l

Ferenczy Béni, grafikus MDh

Kiállításra kerülnek grafikái.

—: Nagyszabású kiállítást rendeznek képzőművészetünk felszabadulás utáni terméséről

Népszabadság Bp. 1960. márc. 23. 7.l

M.D.K.

Ferenczy Béni
nobrász

Petőfi nobrát Gyulán avatták fel.
Bálint Jenővel együttesen alkotott
díszkútját az „Ülő nő”-t a Fiastyúk
utcában helyezik el.

Kiállítások – 39 lap.
Művészet, 1960. augusztus.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Gyulán lesz Petőfi szobra felállítva

G.J.: Ujabb képzőművészeti alkotások díszítik vidéki ...
Magyar Nemzet, 1960. febr. 16

4 l.

Ferenczy Béni

a nobránokat képviselte a Tanácsköztársaság alatt a Művészeti és Múzeumi Direktóriumban.

Dr. Barcza Géza: Műemlékvédelem a Magyar Tanácsköztársaság idején Bs. 1964.
447. s.

MDK

Ferenczy Béni

Goya, br.plak.

Goya revers br.plak.

KUT M.Szal. 1957. nov. 1o l.

MDK

Ferenczy Béni

Daumier revers br.plak.

KUF N.Szal. 1937. nov. 10 l.

MDK

Ferenczy Béni

Van Gogh revers, br.plak.

Daumier, "

KUT N.Szal. 1937. nov. 10 l.

MDK

Ferenczy Béni

Ló, bronz

Van Gogh, plak.br.

KUT N.Szal. 1937. nov. 1o l.

MDK

Ferenczy Béni

Bartók I.

Bartók II.

KUT N.Szal. 1937. nov. 1o l.

Ferenczy Béni nobrán M.D.K.

Bourdelle-nél tanult

Párisban kubista lett, később visszatért a realizmushoz.

Atalante – repr.: 548

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 548-49

Ferenczy Béni nobrán

M.D.K.

érmei és plakettjei emlitve:

Kampis, hagy. müw. Bp. 1960 550

Ferenczy Béni

Népnabadság 1958. ~~[illegible]~~ ápr. 2.

XVI. évf. — 78. n.

Kiváló művészek kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa kiemelkedő munkájuk, illető-

A kitüntetéseket *Dobi István*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke kedden délben az Országház épületében nyújtotta át. Az átadásnál jelen volt *Kristóf István*, az Elnöki Tanács titkára, *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese.

Dobi István a kitüntetések átnyújtásakor rámutatott: — A kitüntetett művészek legtöbbje élete javát áldozta arra, hogy a magyar kultúrát nagyszerű képzőművészeti alkotásokkal, emlékezetes színészi alakításokkal, zenei művelődésünket klasszikus és mai remekművek tolmácsolásával gazdagítsa.

A kitüntetésekért *Ungvári László* mondott köszönetet. (MTI)

—3.— M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Lépő nő

Leány szokor (Miskolczy Eszter)

Leánytorbi

Ló

Női arckép

Női tej (Naémi) 1917.

Női tej

A M. N. Galéria ánagjegyzéke I. Kr. V.

Bp. 1959. 116-117.

— 2. — K. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Ferencsik János karnagy portréja,
fejszobor
Fiú akt
Fiatal leány akt
Fürdőző leány
Golyózó fiú
Játszó fiúk
A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.
Bp. 1959. 114–116. l.

-1- M.D.U.

FERENCZY Béni szobrász

1890 —

Álló fiú

Álló fiú (Miklós)

Atalante

Álló női akt (Evokáció-)

Danae (1934.)

Enyedi Lucia

A M. N. Galéria állagjegyzete I. ka r.

Bp. 1959. 113. l.

Ferenczy Béni, szobrász

MDK

Az Ország-Világ 1960. febr. 17-i számából idéz a Népszabadság: a gyógyulóban lévő szobrászművész a minap fejezett be egy kis szobrot. Kisfiú, kitárulós kazjával egy faág felé nyúl. A vágy az elérhetetlen után jelképe.

A művész egy vázlatot adott a riporternek. Még csak balkézzel tudta rajzolni.

~~—: Látogatás Ferenczy Béninél~~
(Ezt olvastuk...)

Népszabadság Bp. 1960. febr. 19. 6. p

M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Mő nő (Ba. Horváth. Lart.)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. e.

(g. i.) téj szobrok Budapesten

Ferenczy Béni, grafikus

MOk

A Stúdió-galériában megnyílt grafikai kiállításon szerepel.

P.Y.: Jegyzetek kiállításokról

9.l

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 22 [ ]

— 3. — M. D. K

FERENCZY Béni szobrász

Kedvelt témája a görög művészet.

Vázlatok: görög harcosok, holdokló hoplita

Új Petőfi-rajzok

Art. (Rajz) Repr.

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 144. sz. 4. e.

Tamás István: Ferenczy Béni hetvenéves

— 2. — M. D. U.

FERENCZY Béni szobrász

„Művészete a századeleji München, Párizs, Firenze, Róma, a háború alatti Bécs viharos izmusainak izolásán edződött, s lépett sok tekintetben túl". A 2 világháború között 5 évig élt Moszkvában, ahol a Szovjet Építészeti Akadémia megbízásából megírta Bécs évtészetének történetét

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 144. sz. 4-e.

Ferenczy Béni
Szobrász

M.D.V.
1

Ágashodó ló
(repro)

Dr. Genthon István: Ferenczy Béni – 1040 lap
Élet és Tudomány, 1959. aug 9. – 33 szám

u. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Művével szerepel a Grafikai és Kisplasz-
tikai kiállításon a Csók Galériában

Magyar Nemzet, 1960. (XVI.) 147. sz. 4. l.
(d. m.) Grafikai és kisplasztikai kiállí-
tás

 M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Vetkes álma rajz (repr.)

Cezanne "

Shaw "

Rippl-Rónai "

Lawrence Olivier Hamlet szerepében (rajz

Rubens. Tesi táj rajz, Budai lányok "

Betegsége következtében jobb kéze megtérült

ezek a rajzok a gyógyuló művész rajzai

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 144. sz. 4. l. /.

Ferenczy Béni
Nobrasz

M.D.K.

Bem érem
Ferenczy Káždy érem } reprók
Hátakt
Üllő női akt

Dr. Genthon István: Ferenczy Béni — 1040 lap
Élet és Tudomány, 1959. aug. 9. — 33 szám

M.D.K.

Ferenczy Bém
szobrász

Petőfi szobra, Bem érmék, Ferencsek
János bronz kipmása, Arany János,
Virág Benedek, Kölcsey Ferenc, Bessenyei
György érmei, majd Berzsenyi Dániélé.

Dr. Genthon István: Ferenczy Bém. 1040 lap
Élet és Tudomány, 1959. aug. 9 – 33 szám

M.D.K.

Ferenczy Béni
szobrász

A magyar éremművészet megújítója
Ady Endre fejét rajzolta meg 1918-ban,
ez volt első alkotása.

Dr. Genthon István: Ferenczy Béni, 1040 lap.
Élet és Tudomány, 1959. aug 9. – 33 rau

Ferenczy Béni
szobász

M.D.K.

Pilinszky János, Nemet László, Juhász Ferenc
képmásai, Babits-siremlehe.

Dr. Genthon István: Ferenczy Béni. 1040 kep
Élet és Tudomány, 1959. aug 9 – 33 szám

Ferenczy Béni

M.D.K

szobrász

Babits Mihály sírem lehe
Ferencsik János portréja
Női akt torzó
} repro

Noemi
Boreas és Psyche

Dr. Genthon István
~~[illegible]~~: Ferenczy Béni, 1040 lap.
Élet és Tudomány, 1959. aug 9 - 33 szám

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János, gipsz

Ernst Muz. Arckép kiáll. 1952. aug. 1o 1.

Fénykép

Magyar Foto: F.A. 1030/11 Hegedűsné

Ferenczy Béni: Kisfiú

Bronz

1957. X. 30.

Neg. van

Fénykép

Követség Hegedűsné

Ferenczy Béni: Zenélő puttók

Bronz

Fénykép

Magyar Foto: K T 5411/40 Hegedűsné

Ferenczy Béni: Kisfiú

Bronz

1955. IV. 11.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: Cs 1379/519 Hegedűsné

Ferenczy Béni: Ferencsik János

Bronz

1953.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: FÁ 1030/10 Hegedűsné

Ferenczy Béni: Női arckép

Bronz

1951. X. 30.

Neg. van

M.D.K.

Ferenczy Béni
szarża
(sepro)

Élet és Irodalom, 1960. apr. 22.

Ich

MDK

Ferenczy Béni

Plakettek, bronz

Ernst Muz. Arckép kiáll. 1952. aug. 1o l.

MDK

Ferenczi [!] Béni [szobrászművész]

Párisban az ottani orosz szabadiskolába járt.

Holló László: Életem ...

Építünk, Debrecen, 1954 tavaszán; V. évf. 1. sz. 27. l.

Ferenczy Béni
nobrász

M.D.K.

Méltatás.

Dutka Mária: Képzőművészetünk hire a nagyvilágban
Magyar Nemzet, 1960. márc. 6.

gl

—4.— M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

Mosakodó

Páltty Pálné

Petőfi

Puttó fáklyával

Puttó harsonával

Puttó hárfával

Puttó könyvvel

A. M. D. Galéria állagjegyzete I/a r.

Bp. 1959. 118-121.

_5.- M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

Sárkányölő

Sztélé (1919.)

Tilő Minai

A M. N. Galéria áll agjegyzete I. ka. r.

Bp. 1959. 120-121. l.

MDK

Ferenczy Béni

Fürdő nő, br.

KUT; N.Szal. 1938. okt.

MDK

Ferenczy Béni

Gondolkodó, kr.

Lehajló nő, br.

KUT; N.Szal. 1938. okt.

MDK

Ferenczy Béni

Lehajló nő, szén

Női fej, cer.

KUT; N.Szal. 1938. okt.

MDK

Ferenczy Béni

Michelangelo revers, br.plak.

KUT N.Szal. 1937. nov. 1o l.

MDK

Ferenczy Béni

Rubens, br.plak.

Michelangelo, " ;"
KUT N.Szal. 1937. nov. lo l.

MDK

Ferenczy Béni

Tizian br.plak.

Tizian revers, Q""

KUT N.Szal. 1937. nov. lo l.

MDK

Ferenczy Béni

Pussin, br.plak.

Pussin revers, " "

KUT N.Szal. 1937. nov. 10 l.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.V.

Petőfi szobrát a gyulai városi tanács
parkjában állították fel.

Vajpi Krónika. 6 l
Magyar Nemzet, 1960. márc. 17.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

Petőfi szobrát Gyulán állították fel.

Napló 46
Magyar Nemzet, 1960. márc. 18

MDK

Ferenczy Béni, szobrászm.

a kiállitás igaz, müvészi élménye a szobrászati rész. Kisplasztikai gyüjteménye igazolja, hogy F.B. a legzseniálisabbmai magyar s szobrászok egyike. Kisméretüszobrai döbbenetesen monumentálisa hatásuak .

-i-: Kiállitások.
Gróf Almássy-Teleki Éva Müintézete./v.Ernst Muz./
Csoportkiállitás. - Pest. 1941. márc. 19. 5.1.

Ferenczy Béni

MDK

A „Nouvelle Revue de Hongrie" - ban 1941 - ben François Gachot ír róla tanulmányt, ugyanez 1943 - ban a „Tér és Forma" - ban is megjelenik.

Ferenczy Béni: Irás és Cép. Bp. 1961. 251.o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1938-ban Bécsben készít „Raczynsky gróf"-ról, a lengyel történetíróról érmet.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 250.o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni MDK

1937 – ben késnül a „Miklós" szobor és az „Atalanta".

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 250 o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni MDK

Münsz-érmei először 1937-ben, a KUT kiállításán kerülnek a magyar közönség elé. A sajtó melegen méltatja őket.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961, 250 o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni

MDK

Korai klasszicista és kubista rajzai szétszóródtak. A Moszkvában készült aktakvarellek 1945-ben elégtek.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 249.o–250.o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1937-ben nagyobb kiállítást rendez Pozsonyban és a plakettről tart előadást. Tájkép-akvarellt, ~~az~~ rajzot és érmet állít ki.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 249. o.
/Genthon István: Utószó/

Terenczy Béni

MDK

Az 1947-es „Jábró fiúk" szerepel az 1948-as Biennálén, majd a Szépműnészeti Múzeumba kerül.

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 252. o.
/Gentleon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1948 - ban Kossuth-díjat kap.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 252. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Terenczy Béni

Az 1947-es „Jábró fiúk" -hoz felhasználja a „Golyózó fiú" alakját, a kompozícióhoz pedig az „Ö'narchép" -érem hátlapját.

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 252. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Thomas Mann-t és Krúdy-t illusztrál.

Ferenczy Béni: Szás és kép. Bp. 1961. 253. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Tanítványa, Vigh Tamás 1953-ban
készít róla portrészobrot.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961, 252. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Még a második világháború előtt a Jászai Mari tér bérpalotájának legfelső emeletére költözik.

Ferenczy Béni: Izai és kép. Bp. 1961. 252 s.
(Genthon István: Utószó)

Ferenczy Béni

MDK

1948-ban jelenik meg a szóla szóló könyv, melyet Gachot írt.

Ferenczy Béni: Irán és hép. Bp. 1961. 252. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Wilde János-t többször megmintázza, legjelentősebb az 1918-ban készült szobor.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 246. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Ferenczy Károly 1918-as hagyatéki kiállításán Béni tér szobozzal, három vázával és négy zajzzal szerepel. A Vasárnapi Ujság zöniden megemlékszik zóla.

Ferenczy Béni: Izás és kép. Bp. 1961. 246. o.
(Genthon István: Utószó)

MDK

Ferenczy Béni

Lerajzolja Ady Endre fejét, nagybetegen.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 246. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Akhillész haragjáról készíti első illusztrációit kisdiák korában. Azt ábrázolja „hogyan száll az ellenség harcosainak inába a bátorsága Akhillész hangos kiáltozására"...

Ferenczy Béni: Irás és Kép. Bp. 1961. 46-o.

MDK

Ferenczy Károly

Pebronics Elek és Keller Simon jóbarátai.

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 48. o.

Ferenczy Béni

MDK

1940 -ben Louise de Vilmorin arcképét mintázza.

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 58. o.

Ferenczy Béni MDK

Szentendrén született 1890 jun. 18-án
Noémi ikertestvérével együtt.

Ferenczy Béni: Irás és hép. Bp. 1961. 245. o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni.

Első szobrát, az „Ülő kinai" – t fából faragja ki 1909 – ben.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 245. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1907-ben kiállított két bronzérmet: egy „Bölény"-t és egy „Vívó akt-ot madarakkal".

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961, 245.o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1907-ben, 1908-ban és 1910-ben a nagybányai festőiskolában tanult.

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 245. o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

1906 – ban Ferenczy Károly róla festi meg egyik remekműnét, a „Béni"-t.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 245. o.
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Hatéves, mikor apja Vagy bányára költözik.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 245.o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferenczy Béni

Már négyéves korában modellt áll apja képéhez, mely őt vörös szoknyában ábrázolja.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961, 245. o
/Genthon István: Utószó/

MDK

Ferencz Béni

Huszonkét éves korában beválasztják a Nagybányai Festők Társaságába.

Ferencz Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 245. o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy Béni

Szerepel a K. hogy od
Kegyönmüvénet Kiállítása

Vigilia, 1962, 7 n., 432 old.

Ferenczy Béni

Kiállítása volt Szekszfehérvárott a Múzeumban, főleg rajzaiból, akvarelljeiből és régebbi nagyaiból.

Vigilia, 1964, 7 n., 438 old.

Ferenczy Béni

A bécsi Künstlerhausban
kiállította 180 művét: nobrokat,
plakettekét, rajzokat.

Vigilia, 1963, 7 n., 444 old

Ferencsy Béni, szobrász

MNK

A Nemzeti Galériában TIT előadáson ismertetik munkásságát.

— : A hét végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG 1965. jún. 19.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Koffán Károly fotoportréja (Kiállítva a Nemzeti Galériában) teljességgel kifejezi a 75 éves művész személyiségét. [A portré: reprodukálva.] A cikkíró az Ülő nő, a Lépő nő, a Játszó fiú, a Babits emlékmű és a betegsége óta alkotott grafikák, szobrok elemzésével igyekszik megközelíteni művészete rejtélyét.

Rózsa Gyula,: Portré, félárnyékban 8-9

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1965. jún. 20.

Ferenczy Béni

Jelentős munkái vannak a Szent István Bazilikában, a belvárosi plébánia templomban és a Bakáts téri templomban

Vigilia, 1963, 9 sz., 563 old.

Ferenczy Béni

Szerepel a „Nagybányai festészet" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

Vigilia, 1903, 4 sz., 246 old.

Ferenczy Béni, szobrász MDG

Második Kossuth-díját kapta meg a kilenc éve néma művész. Betegsége azonban nem némította el a művészt s 1957-tól kezdve új, csodálatos művekkel lepte meg a világot.

Simon István: Küzdelem a szépségért, az emberi harmóniáért 8.

NÉPSZABADSÁG Sp. 1965. ápr. 13.

Ferenczy Béni, szobrász
grafikus

17 Dk.

Műveiből 1963. ápr. második felében
kiállítást rendeznek Bécsben.

—: Magyar művészeti kiállítások Külföldön
10.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 21.

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János portréja 1953 bronz
Ferencsik János tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 3.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Krudy Gyula sírémléke

Napló

Magyar Nemzet 1963. április 20. 7.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Golyózó fiúk c. szobra képviseli második
művével együtt a magyar művészetet.

–: Ma nyílik meg Párizsban a jelenkori
szobrászat második nemzetközi kiállítása 2.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. júl. 1.

Fernczy Béni szobrász M.D.K.

Müveiből április második felében kiállitás Bécsben

"apló

Magyar Nemzet 1963. február 20. 4.1.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

A Képzőművészek Szövetségének diszelnöke

Dutka Mária: A képzőművészek Szövetségéne megválasztotta uj vezetőségét
Magyar Nemzet 1963. február 17. 9.l.

mdk

Ferenczy Beni

rajzai

Ny Trois 1913. 3. lt 339, 342

mdk

Ferenczy Béni

rajzai

Jelenkor 1962. 5. sz.

577, 6 18. L

mdk

Ferenczy Beni

Zsuzsanna kisplasztika

Letocz Maria. a IX. M. Kepzőm kiallitásról
Jelenkor 1962. 4 sz 541. l

Ferenczy Béni, grafikus MDk

Két rajza.

Repr.

Ferenczy Béni: Két rajza az Írás és kép
című kötetből 2.1.

A KÖNYV BP 1961. július I. ért./7. sz.

MDk

Ferenczy Béni, szobrász

A Horváth Kertben felépítésre kerülő szökőkutat Ferenczy Béni: Ülő nő c. bronzszobra ékesíti majd.

— : Hír 6.

ESTI HIRLAP 1961. aug. 2.

MDK

Ferenczy Béni

Réti I.:Nagybánya.A Múzsa 1922.II. 11-12. sz. 221.l.

MDK

Ferenczy Béni

Kisfiú 1951 bronz OSZM tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Ferenczy Béni

Zenélő puttok 4 db. 1954 bronz OSZM tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 18.1.

MDK

Ferenczy Béni

Női arckép 1950 bronz OSZM tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 20.1.

MDK

Ferenczy Béni

Pigler Andor	bronz érem
Balogh Jolan	" "
Erkel Ferenc	" "
Raffael	" "

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 14.1.

MDK.

Ferenczy Béni

Csodálatos halaszat	bronz érem
Pollák Mihaly	" "
Bessenyei Ferenc	" "
Bem és Petőfi	" "

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 14.1.

MDK

Ferenczy Béni

Gerevich Tibor	bronz érem
Kölcsey Ferenc	" "

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 14.1.

Ferenczy Károly festő M.D.K.

háromsi est — repr.: 78. Rép

Kampis, hagy. mův. Bp. 1960

MDK

Ferenczy Béni

Ferencsik János portréja, 1953. szobormű repr.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.Kat.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

kiálli tása Bécsben

Ferenczy Béni kiállitása Bécsben

Magyar Nemzet 1963. április 28. 5.1.

M.D.K.

Ferencsy Béni, szobrász

nevét említi:

Illés Béla: Képek.

BUDAPEST, 1968. VI. évf. 11. sz, 35. old.

Ferenczy Bém

tenin plakat (szepkó) mely Bém ven
készült 1930-ban (7 cm, bronz)
szerepel a „tenin a magyar
képzőművéneben" c. kiállításon
Ezzel gomban

Dévényi Iván: tenin alakja a magyar
képzőművéneben

Jelenkor 1967 XI n. műmell.

Ferenczy Béni

album Illyés Gyula levezető jével.

(fl): A világ Corvinái, Moszkva albuma, Ferenczy Béni müvészete. A Magyar Helikon új, bibliofil kiadványai

Magyar Nemzet, Vasárnapi Körvonala 1967.IX.17. 13.0.

MDK

Ferencsy Béni, szobrász

Tátlat vezetésén ismertetik.

– A hét négy kulturális programjából 13.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 9.

Ferenczy Béni

Perneczky Géza: Kisplantikai biennálé Pécsett.

Magyar Nemzet, 1967. X. 14. 4. o.

Ferencsy Béni

portréja.

Pernecky Géza: A XIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

(Magyar Nemzet, 1967. X. 21. 4. o.

Ferencry Béni

MOK

Rajza (ülő nő)

Kortárs. 1961. 11. sz. nov. 694. l

Ferenczy Béni

M.D.K.

Rajza (láng)

Kortárs. 1961. 10. sz. okt. 508. l.

Tenure by Use

Regie (Lease)

Works, 1954. P. 60. 0f. 502 L.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (műi fej) 1945.

Kortárs. 1961. 8.sz. aug. 207

Ferencry Béni

MDK

Rajza (ülő. alt)

Kontárs. 1961. 8. sz. aug. 180

Ferencry Béni

MDK

Rajza (alt)

Kontárs. 1961. 5. sz. máj: 715. l

Ferenczy Béni

MDK

Rajzo (fürdő után)

Kontárs. 1961. 5 sz. máj. 709. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (ülő nő.) „FB. 47. ROMA"

Kortárs. 1961. 4. n. ápr. 487. l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (Bartók Béla)

Kontárs. 1961. 4. sz. ápr. 590. l.

Ferencky Béni

M.D.K.

Rajza (férfifej. 1945/)

Kortárs. 1961. 3. sz. márc. 345 l.

Ferenczy Béni

MDK.

Rajza (babérkoszorús férfifej)

Kortárs. 1961. 3. sz. márc. 317 l.

Ferenczy Béni

MDK

Rajza (fiú fej)

Kortárs. 1960. 11. sz. nov. ~~f~~ 756. l.

Ferenczy Béni, szobrász MDA

A jubiláris nagybányai kiállítás rendelkezésére bocsájtotta az 1912-s kiállítás plakátját, melyet Ferenczy Károly tervezett.

(fenszik): Ötven év előtti plakát a hesti utcákon 2

ESTI HIRLAP, Bn. 1962. dec. 22.

Fetehozy Béla

Koffán Károly fotóportrét készitett róla, ez kiállitva a miskolci művészportrék tárlaton.

Benedek Miklós: Koffán Károly képei között

Északmagyarország 1967. máj. 4. 6.l.

Ferenczy Béni
(1890)

Tanulmány az Üllő nő c. szobarhoz, 1954,
papír, vörös kréta, szén, 105 x 76 cm.,
Anya gyermekkel, 1953, papír, szén, 176 x 98 cm.,
Kis alpinista, 1947, papír, szén, 125 x 77 cm.

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás 34-35 l
Katalógus.

Ferenczy Béni

77 éves korában meghalt, a M. Képző-
művészek Szövetsége saját halottjának
tekinti.

Északmagyarország 1967. jún. 3. 1.

MDK

Ferenczy

Bálint Zoltán: Londoni levél. A Ház. 1908. I. 4.sz. 83 l.

M.D.K.

Ferenczy

Csók István portréjának repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1895. nov. hó, 24. kötet 354. lap

MDK

Terenczy Károly

1917-ben a Szépművészeti Múzeumban ravatalozták fel, ott volt Szinyei Merse Pál, Petronics Elek, Meller Simon. Réti István bucsuztatja.

Terenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 49. o.

Ferenczy Károly

MDK

~~Mi~~ 1910 – 1915 – ig festett artistaképeinek sorozatát – saját feltevése szerint – Goncourt: „A Zemganno testvérek" c. artista-történetének utóhatására készíti.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 59. o.

Ferenczy Károly MDK

Kiss József költeményeinek díszkiadásához Kiss József archépét Ferenczy Károly festi meg, ez aronban a költő telszését nem nyeri meg, s így fényképe kerül be végül a könyvbe.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 62. o.

Ferenczy Károly MDK

Korai főműveit, apja archépét vagy a „Leányok virágokat gondoznak" c. képeket Szentendrén festi.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961. 245. o.
/Genthon István: Utószó/

Ferenczy

A nagybányai iskola alapitói: Hollósy Simon, Réti, Thorma, Ferenczy, Iványi Grünwald.

Banner: Egy nagybányai festő Kecskeméten
Forrás 1973-1-84

Ferenczy

A nagybányai iskola, helyesebben Ferenczy s a fiatal Rippl bizonyos törekvéseit megtaláljuk a Nyolcaknál, s a Nyolcak közül többen: Czóbel, Márffy, Berény a KUT nagy generációjában kerültek.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 253.o.

Ferenczy

A magyar festészet, miután Munkácsy, Szinyei Me: Mednyánszky müveivel bekapcsolodott az európa: művészetbe, Ferenczyvel, Ripp[illegible]Rónaival egy önál ló festői kultura alapját fektette le. E festé ség döntő élménye a szin volt.

Dési Huber István: Művészeti [illegible] írások
Kossuth Könyvkiadó 1975.

Ferenczy

Saját mestereink,Ferenczy,Rippl,Kernstok
most se léteztek számunkra,külföldi példák
nyomán indultunk el.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth könyvkiadó 1975 69.o.

Ferenczy

Munkácsy, Székely Bertalan müveitől Szinyei impresszio-naturalizmusához vezet az ut, majd Ferenczy, Rippl-Rónai, Kernstok munkáival a posztimpresszionizmuson át napjaink stilusproblémái felé halad.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Kossuth Könyvk adó 1975 llo.o.

Ferenczy

"A misztikus álmodozó lelke előtt.."megjelenik "Ábrahám áldozata", s az erdő zöldjének ezerféle szinváltozatát látja maga előtt,- irja Lázár Béla a "Téli tárlat"-ról szóló kritikájának -"A magyar dekorativ festészet"c.- fejezetében a müvész alkotásáról.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó.
18-29. lap

Ferenczy

Mednyánszky, Katona és Tornyai bent vannak a kiállitáson és életet, szint, duzzadó erőt adnak bele az egyetemes sivárságba,-mondja Marco: "A téli tárlat" c. kritikájában. Őket nem merte kizárni a "független zsüri", melynek tényked ését majd minden kritika elitéli.

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 774-775. lap

Ferenczy

"A szürke levegőn lilás fénnyel ragyogtatja át két nőalakját, s a háttérből egy festő nyujtja előre kezét a modellek felé. Formái teljesen fölbomolnak a szobalevegő szürkeségében...a szobalevegőben összefüggő reflexfátyolt talál és ezt boritja rá aktjaira."
Marco: Tavaszi tárlat c. kritikája.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 23. XVI. évf.
17. sz. 280-282. lap.

Ferenczy

A müvész is azok közé tartozik, akiket felsorol a lap Müvészet c. rovata: hogy müveiket maguk rajzolták kőlapra, ahol bemaratták saját kezük vonását. Ezek a repr-ók igy eredetieknek számitanak,-állitja a cikk, de azt nem mondja, hogy milyen müvek, s mit ábrázolnak.

A HÉT, Bp. 1904. dec. 25. XV. évf.
52. sz. 839. lap.

Ferenczy

Benczur és Zala nem akartak osztozkodni. Harcoltak, mégpedig nemcsak művészi eszközökkel, de néha csalafinta módón is. Mikor a botrányt elkerülendő rákényszerültek, hogy a hivatalos tárlatokra egy Rippl-Rónait, Ferenczy, Csókot, Fényest vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek, akkor eldugott helyre raktár, a rendezés az ő kezünkben volt.
Bálint Lajos: Eset és véső, Szépirodalmi Könyvk. 1973. Bp. 14. old.

Ferenczy

Benczur és Karlovszky nem adták fel álláspontjukat és főleg hatalmi pozíciójukat a Képzőművészeti Társulatban vagy a Műcsarnok tárlatain, de már elmult az az idő, amikor Hollósyékat, Ferenczyéket, Fényes Adolfékat egy kézlegyintéssel elintézhették. S már jelentős közönség is állt mögöttük.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi kiadó 1973. Bp. 6.old.

Ferenczi István, szobrászművész

Ferenczi István-szobra, sok évtizedes
múzeumi pihenő után a művészet lek-
torátus jóvoltából áll ma a belvárosban.

Vérző pont.
1978. X. 24. Televízió 21.20 /Gné/

Ferenczy Noémi MDK

A szellemi fejtörő egyik kérdése volt:

9. Ki volt a gobleinszövés legnagyobb művésznője Magyarországon((1958-ban halt meg)

Megyei Úttörő Elnökség: "Szellemi expedicio fejtörő megfejtése"

KISALFÖLD: 1964 márc. 19.

Fesl Frigyes, építész MDh

A Vigadó helyreállítása nem egyszerű dolog: Fesl Frigyes eredeti tervrajzai körül sok ma már nem található.

–: Megkezdték a Vigadó-helyreállítását

Népszabadság Bp. 1960. márc. 10. 7. l

MŐK

Fossati, Antonio Davide, festő

Pozsonyban dolgozik, és a pannonhalmi apátság ebédlő-freskóit készíti./1723-34/

A magyarországi művészet története. I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 430.l.

Ferenczy

Kisfaludy Károly szobrát készitette el, mely felállitásra vár a muzeumban, -közli az Irodalom és Müvészet c. rovat, s megjegyzi,hogy a felállitás háromezer forintba kerül, de csak ezer forint gyült össze.

Családi Kör. Bp. 1863. május 3.
IV. évf. 18. sz. 269. lap

Ferenczy Noemi
Gobelin művész

M.D.

Ihertestvére volt Ferenczy Béni
szobrász művészinek.

Földes Anna: „Mindenségszelídítő mester"
Nők Lapja, 1967. okt. 7 - 8 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

Ciikkeket, könyveket ezt, kiebista
mesterénél Archipenkonál tanult
a Tanácsköztársaság idyén kiebu-
zalis munkát vállalt, majd emigrált

Perneczky Géza: A Ferenczy család
Élet és Irodalom, 1968. jelenes 20-8 lap

Ferenczy Béni

kiállított grafikái:

Fekvő akt, ceruzarajz

Álló akt, ceruzarajz

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

4. lev.

M.D.K.

Ferenczy Noémi.

Képzőművésznő.

havas: Ferenczy Béni kiállitása.

Népszava 1959.máj.27.6.old.122.szám.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Úgy modern, hogy az antik és a reneszánsz szellemiségével rokon.

Artner Tivadar: Szobrok diszérete

2

EST/ HIRLAP Szp. 1963. okt. 11.

MDK.

Ferenczy Béni

Kiállitásáról néhány szavas megjegyzés

Esti Hirlap 1965 juni 24.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Székesfehérvárott nagyszerű kiállítása volt.

(zsugán): Repülő Prometheusz bronzból 2

ESTI HIRLAP Bp. 1965. jún. 24.

Ferenczy Béni, szobrász

MDK

(1)

A művész 75 éves. Az alkotó energia szodája: gazdag, gyermekkor, hányattatásokban és eredményekben dús élet, végül az alkotó akarat gyűrelme a súlyos betegségen — ez jellemzi emberi-művészi gyanagságát.

Dersi Tamás: A pokolokat járt férfi 2

ESTI HIRLAP

Szp. 1965. jún. 18.

Ferenczy Béni, szobrász (2) MDK

Emlékeztetőül néhány műve:

A művész feleséje – a legszebb magyar portrék egyike, a Bartók-plakett (1936), a fiatalság, Petőfi állószobra (1948) stb.

Dési Tamás: A pohlokat járt férfi 2

Bp. 1965. jún. 18.

ESTI

Ferenczi béni, szobrász MDH

Koffán Károly fotoportrét

Kénített róla.

–: Grafikus művész fotokiállítása 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. jún. 4.

Ferenczy Béni, szobrász

Szentendrén született,

Fenczik Flóra: Naprafordók a mázaskőcsöpben

6.

ESTI HIRLAP

bp. 1963. máj. 6.

Ferenczy Béni
Grafikus

M.D.K

Tünödő

Élet és Irodalom, 1964. szept 26-5 lap

Mdk.

Ferenczy Béni -

- vel kapcsolatos tárgyi févedések:, nem Nagybányán - Szentendrén született. Petőfi szobrát nem szülővárosában - lanem Gyulán állitottak fel.

Dévényi Iván. Két kosujo a XX század Magyar Képzőművészetéről.

Jelenkor, 1963, 11. sz

1103. l.

Ferenczy Béni, szobrász

MDh

Műtermében ábrázolja Czeizing Lajos fotoalbuma.

A.T.: Művészi album — művészekről

8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. szept. 5.

mdk:

Ferenczy Béni Bernáth, Barcsay, Czobel, Márffy
Pátzay, Vedres

D. Feter Ssursa mostani valamint Kassák régebben írt könyvében szerepelnek. Összehasonlítás a két könyv között
Dévényi Iván, Két könyv a XX század Magyar Képzőművészetéről
Jelenkor 1963, 11. sz

1103. l

mdk

Ferenczy Beni

rajza

Uj Trás 1963 10. sz

1253. L

Fényháp: Milagne.

Mizrasnok

Ferenczy Béni: Babits vizemlék

Domkornú, kronz

Vugabii vinez.

Negativ

Petrás: 349

Kerényiné

Ferenczy Béni: Női akt.
szobor.

Negativ

Petrás: 457 Kerényiné

Ferenczy Béni: Schlosser professzor arcképe.
érem.

Fénykép

Magyar Foto: GK 3915/1-6 Hegedüsné

Ferenczy Béni új szobrán dolgozik.

1953. IX. 15.

Neg. van

Fény kép. Milyné

Mészárosk

Ferenczy Béni: Daumier

Plakett. Ötvös

Nagatio nincs.

Ferenczy Béni
grafikus-rajzain

M.D.K.

Akt

Élet és Irodalom, 1963. november 16 - 7 lap.

Ferenczy Béni

A Művészeti Direktórium tagja volt 1919-ben

N. N.: „Forradalmi művészet"

Pestmagyar Hirlap 1919 III. 18, 4 old.

Ferenczy Béni

Szobrai és érmei vannak az Ybl
Múzeumban

H. J.: Felavatták a székesfehérvári
Ybl Múzeumban

Magyar Hírlap 1969 V. 19

Ferenczy Béni

Van Gogh portréját ismeteti
Marc Edo Tralbaut műv. tört.
uj. Van Gogh albumában.

Magyar Nemzet, 1967. II. 18. 4.

Ferenczy Béni, szobrász

Szereplés a Kiállításon.

—: A XX. sz. magyar képzőművészetének
meg Kiállítása Londonban 7

Népszabadság, Bp., 1967. május 5.

Ferenczy Béni

szolorkompozicióját a siekesfehér-
vári Lakatos u-ban helyezik el.

Magy. Nemz. 1967. febr. 9. 4. o

MDK

Ferenczy Béni

Borbás Tibor müve fenti müvésztől, terr.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Tárlatvezetés ismerteti a családi Kiállítást.

-: A hét végi kulturális programból

11.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 30.

Ferenczy Béni

1919-ben a Művészeti Direktóriumi ~~Festészeti Osz~~ Képzőművészeti Osztályát vezette

Pór Bertalan: Emlékezés 1919-re

Napjaink 1969 / 6.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A Ferenczy-család tárlatának

nyitvatartási rendje.

–: Hír

8

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 11.

Ferenczy Béni

Voltak, akik az általános irányoktól függetlenül dolgoztak, Beck O. Fülöp, Goldmann G. György, Mészáros László, Medgyessy Ferenc, Pátzay Pál, Ferenczy Béni.

D. Fehér Zsuzsa, Nikus Sándor
23. l.
Budapest 1955

Tiethart József

Végvári Lajos: A sümegi
Maulbertsch freskók, 19.e.

MDK

Ferenczy Béni, kobrán

A Ferenczy család emlék-kiállítása
továbbra is megtekinthető.

–: A hét végi kulturális programból 11.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 4.

Ferenczy Béni
szobrász

M.Dk

Leonardo Krem. 1952
Akt fürdőhöpennyel. 1943 } repro

Maksay László: Ferenczy Béni géniuszáról
Művészet, 1968. december – 6 lap.

Ferenczy Károly

M.D.4

Méltatás.

Maksay László: Ferenczy Bem gemusárd
Művészet, 1968. december - 6 kap.

M.D.V.

Ferenczy Béni
rajzai

Horváth Géza Akt-ja és Petőfi szobra
kivételével nem hagyott hátra monumentális köztéri szobrokat.

Maksay Károly: Ferenczy Béni géniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni

tanítványa 1945-49 között a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán László Péter.

Gádor E.: Budapest zöldül, Budapest, 1955. 40 f.

MDK

Ferenczy Béni, grafikus
tolván

Két vajra az alvó
Ady Endréről

Repr.

– : Ady Endre igazsága 8-9.

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 26.

Ferenczy Béni
nobrász

M. Dy.

Felsége népsége Ferenczy Béni művészetét kiteljesítette. A felség és múzsa iránti csodálat sok szép nobrából és rajzábra is merítes.

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni

reprodukciók is díszítették a felenkor balatoni számát.

Megjelent a felenkor balatoni száma
Pestmegyei Hírlap, 1966 júl. 10. 4. o.

MDK

Ferenczy Béni, nobrán

Ferenczy Béni munkásai éveit
említi meg a nap.

2. Fehér Pál: Az alkotó-munka távlatai 9

Népszabadság. Bp. 1969. febr. 9.

Ferenczy Béni

Bartók-rajza a 7.

oldalon

Képzőm 1970 szeptember 26

Ferenczy Béni, szobrász

- munkái reprodukálva a Sculptura Hungarica c. kötetben.

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. ápr. 279. l.

Ferenczy Béni, szobrász

- Petőfi szobrának kardját (4 kg bronz) Gyulán a várost átszelő csatornába dobták. Könnyűbúvár expedíció hozta fel.

Panoráma
Magyar Ifjúság, 1970. 11. 20. 2. l.

Terényi Béni

nevét említi az opponensi véleményekre adott válaszában Aradi Nóra.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Írt. 1971. 1.sz. 47-59.l. 58. l.

Ferenczy Béni

Lenin-érmét

emliti opponensi véleményében Pogány Ö. Gábor.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmüvészet történet c. doktori értekezésének vitá ja. - Müvtört.Ért. 1971. 1.sz. 47-59. 1.

53.1.

Ferenczy Béni
szobrai

Atalante, 1937

Repr.

Magyar műv. tört. 9. 214.
Képzőműv. Lexikon 1971

Ferenczy Béni
szobrán

v: Írás és kép
Bp: 1961.

Magyar műv. tört. 9. kiad.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Ferenczy Béni
szobrán

~ ről: Szabó K.: F. B.
Bp. 1967.

Magyar műv. tört. 10. Szod.
Képzőműv. Kiad. 1971.

2) Ferenczy Béni
szobrász

Ülő női akt / Horváth Kati /;
Babits síremléke / Kerepesi temető /

Magyar művészet. 10. 29-35.
Képzőművész. Lexikon. 1971.

1) Ferenczy Béni
szobrász

/1890 - 1967/

1945 - el új fejezet életmű vében.

Játszó fiúk /1947/; Charitas /1950/;

Géniusz /1955/.

Petőfi emlékmű /Gyula/ 1949/;

Magyar művtört. 10. 29.

Képzőmű v. kiad. 1971.

Ferenczy Béni
szobrán

~ tanítványa volt Mattsa István

Magyar művtört. 10. 38.
Képzőmův. Kiad. 1971.

Ferenczy Béni
szobrán

/1890 - 1967/

Kisplantikus, éremművén

Rajzai

Magyar mív. tört. 9. 24.
Képrőmův. kiad. 1971.

Ferenczy Béni
szobrai

Kölcsey, 1952

Repr.

Magyar művtört. 10. 23.4.
Képzőműv. Lexikon. 1971.

Ferenczy Béni

zajta „Bartók Béla"

a 4. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1970 szeptember 26

4. old.

Ferenczy Béni
Nobrász

Van Gogh plakettje a modell
ö nelemző lehiúsapokonat ra-
gyogó tükörképe.

Csorba Géza: Cséri Lajos plakettjei Tokajban.
MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 30.lap

Ferenczy Béni

„Lenin érme" az egykorú szobrászat legjavának az erényeit szintézisigénnyel foglalja össze.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

213 f

Ferenczy Béni

művet alkotott Ady Endréről.

Aradi Nóra: A socialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2816

Ferenczy Béni

1918-ban Ady Endrétől egy rajzot kapott.

Aradi Nóra: A szocialista képző-
művészet történetéhez, Budapest, 1970.

2811

Ferenczy Béni

Szabó Katalin: Ferenczy Béni. Bp.1967. - Ism: D.I. Vigilia,1968.1.sz.63.1.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.1.

18o.1.

Ferenczy Béni
grafikái

Ferenczy műtermétől indul ki
Vigh Tamás.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Művészet, 1971. december - 6.oldal

Ferenczy Béni
Nobsán

Meller Simon"
" (repro)

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század müvészete.
Müvészet, 1971.október 42.oldal

Ferenczy Béni
szobrán

Petőfi - szobor

repr.

Kosáry Domokos: M... tört. Lénehben
Gondolat 1971.
729.

Thierry Beinx
Peintre

Paris - Peintre

Peint.

Thierry Beinx: M... Tint. Verbeeten
Paulette 1944.
753.

Ferenczy Béni
szobrán

Feleségem
repr.

Kosáry Domokos: M. o. tört. képekben
Gondolat 1971. 6 v 2.

Thanking you
Yours

Yours
Dear.

Henry Brooks: M.D. 1871. Wyckoff
Pearlstreet 1871. 672.

Ferenczy Béni
szobrán

200 koronás pénzérme – terve

Repő.

Kosáry Domokos: M.o. tört. képekben
Gondolat 1971. 597. old.

M.D.K.

Ferenczy Béni
nokrám

Archipenko hatása alatt keletkezett
kubisztikus kísérletek nem a legszeren-
csésebbek. 1932-től, mikor megismer-
kedett felségével a helyzet megváltozik.

Maksay László: Ferenczy Béni gémeszéről
Művészet, 1968. december - 6 kép.

Ferenczy Béni
nótrász

M.D.V.

Feleségéről készült, a „Lépő nő", a „Danaé", a Géniusz és az Erzsi portrék.

Maksay László: Ferenczy Béni géniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

1956-os évben elszenvedett bélegsége után főleg hőnyvillusztrációkat készített. 11 évig hűzdött nem ám a művész, 1967-ben halt meg a magyar művészet egyik legkiemelkedőbb tehetsége.

Malssay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni
szobász

M.D.

1956-ban jólb oldala megbénult
és megnémult. Bámulatra méltó
akaraterővel megtanult bal hézzel
rajzolni, majd mintázni is.

Malssay László: Ferenczy Béni gemmászáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.V.

1949-ben, az akkori művelődésügyi
miniszter, elmozdította az állásá-
ból. Uj művelődéspolitikánk máso-
dik Kossuth díjjal és kiváló művész
cerimel adott elégtételt a művésznek.

Maksay László: Ferenczy Béni géniuszáról.
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Noemi
gobelin művész

M.D.Y.

Méltatás

Maksay László: Ferenczy Beni geniuszáról
Művészet, 1968. december – 6 lap.

Ferenczy Béni
nobrász

M.D.L.

1945-ben kinevezték a képzőművészeti Főiskola tanárának és 1948-ban Kossuth-díjjal tüntették ki.

Maksay László: Ferenczy Béni gemmaszerű
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.4.

1932-ben munkaalmak reménye-
ben Moszkvába utazott, ahonnan
4 év mulva tért vissza Bécsbe.
1938-ba Ausztria náci megszállása-
kor hazajött Pestre.

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

M.D.

Ferenczy Béni
szobrász

A Tanácsköztársaság bukása
után vállalta az emigrációt,
12 évig Bécsben élt és dolgozott.
Itt mintázta az első magyar
Lenin ernet.

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december - 6 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K

A művész hétszeres Kossuth-díjat
és a kiváló művész amit nyerte
el. A Tanácsköztársaság győzelme-
kot aktivan is részt vett a hürdel-
mekben, a Direktorium szobrász-tagja
lett.

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december – 6 lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.DK

Leonardóról, Mailloról, Medgyessy-
ről írt kiváló tanulmányt. A
nagy művészekről és gondolkozókról
készített érmeket.

Maksay László: Ferenczy Béni geniuszáról
Művészet, 1968. december – 6 lap.

FERENCZY BÉNI

71 kiállított alkotása az I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén

Tóth Sándor: Attrakció és művészet.

Dél-Magyarország, 1971. okt. 22.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Iró éremsorozata: Ady Endre 1919, 1929; Karinthy Frigyes 1939; Kassák Lajos 1947; Hatvany Lajos 1951; Kölcsey Ferenc 1952; Bessenyei György 1952; Victor Hugo 1952; Gulyás Pál 1953; Berzsenyi Dániel 1953 . 66.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Igen maradandó értékü alkotások kerültek ki kezéből a rajzmüvészet, a portré-szobrászat, a kisplasztika terén is. Elsők között kapott Kossuth dijat, majd 1956-ban "Kiváló művész"címmel tüntették ki. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Művészeti irók, illetve művészettörténészek érmei: Mekler Simon 1917; Julius Schlosser 1936; Gerevich Tibor 1952; Pigler Andor 1952; Balogh Jolán 1954; Petrovocs Elek 1956. 66.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Művész-érem sorozata 19 darabból áll: Leonardo 1919, 1952; Egon Schiele 1928; Daumier 1933; Goya 1934; Michaelangelo 1934; Poussin 1934; Van Gogh 1936; Rubens 1936; Borromini 1936; Tiziano 1937; Ferenczy Noémi 1937; Cezanne 1937; Tintoretto 1938; Ferenczy Károly 1940; Greco 1941; Pollack Mihály 1952; Fischer von Erlach 1954; Munkácsy 1955. 66.old. 5,6,7 jegy

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest, 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Első érmeinek készitésére Reményi József biztatta, aki Roemer tanitványa volt és tőle elsajátitotta az éremverés technikáját. Ferenczy első próbálkozásai is vésett érmek voltak, majd később viaszba mintázta érmeit modelljeit. Munkássága főleg viaszba mintázott és bronzbaöntött érmekből áll. Jellemzője a finon cizellálás. 66.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest, 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Kiváló ismerője a szobrászati, ill. éremművészeti technikának. Tapasztalatait a "Képzőművészet Iskolája" c. könyvben irta meg 1935-ben. Majd 1954-ben átdolgozta. - Jelentősebb irása a Moszkvai Művészeti Akadémia megbizásából az 1930-as években készült épitészettörténeti dolgozatok, melyeket németül irt és oroszra forditva kerültek kiadásra. 66. old. 9. jegyz

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest, 1960

FERENCZY BÉNI, érmművész

Érmei a múzeumok megbecsült tárgyai. Főleg az 50-es évek terméséből sok érem található a Nemz. Galéria Éremgyüjteményében, ahová az Állami Vásárló Bizottság útján kerültek. A Magy. Nemz. Múz-ban is több érme van. Művészérem sorozatának első darabjait a bécsi Kunst Historisches Museum vásárolta meg az 1930-as években. 67. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest, 1960

FERENCZY BÉNI, érmművész

Korai munkáin/Bölény 1907; Madaras nő 1910; Birkózók 1910, stb/meglehetősen dekorativ, a szecesszió művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg. Utána lényegesen változott stilusa, majdnem félkörivben kidomborodó formákkal mintázta meg érmeit/Meller Simon 1917/Ady Endre 1919/. 66.old.

SOÓS GYULA: FERENCZY BÉNI érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Szögletes kompocició, ill. plakett ritka/pl. Anya gyermekével 1953, Móricz Zsigmond 1952/. Ujabb érmein a hátlodal nem sima lap, a figurális kompocicionak megfelelően hullámzik, festői hatását fokozzák. A peremet gyakran mellőzi vagy kissé szabálytalan alakúvá dolgozza ki. 66.old.

SOÓS GYULA: FERENCZY BÉNI érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Képmásai közül több szembenézeti vagy negyedprofilu kompozició, ez nehezebb, mint a szokásos profil-ábrázolás. /pl. Ferenczy Károly, Greco, Tintoretto, Virág-Benedek/. A hátlapon többnyire az illető mester közismert önarcképét ültette át plasztikába. /pl. Goya, Poussin, Rubens/. 66.old.

SOÓS GYULA: FERENCZY BÉNI érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Munkássága az 50-es években érte el legkiforrottabb korszakát. A fiatal éremművész-generáció sorából többen ben vallják mesterüknek. A Képzőmüv. Főiskolán 1945-től 1950-ig tanitott. Nem sablonos iskolai módszerekben, de gazdag élettapasztalatainak közvetlen átadásában rejlett pedagógiai kiválósága. 67.old.

SOÓS GYULA: FERENCZY BÉNI érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

A Magy. Tanácsköztársaság részére készült pénzmintái, Valamint Lenin, Landler Jenő, stb. érmei a moszkvai Forradalmi Múzeumban találhatók.-A Landler érmet a bécsi Kommunista Párt bxxxxxxxxx csináltatta, Kb. 100 bronzpéldányt vertek belőle, s azok egy része illegális úton Magyarországra kerültek. 67.old. lu. jegyz.

SÓS GYULA: FERENCZY BÉNI érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

A múzeumokon kivül magánosok is lelkes gyüjtői érmeinek. Jelentős darabok vannak Wilde Ferenc, Pethe Lásuló, Ybl Ervin, Genthon István, Gerő László birtokában. Vándor élete következtében munkái részben különböző helyekre kerültek és elkallódtak. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIXI-LIX.évf, 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Érmeinek hátlapján az egyes mesterek fő möveinek kompozicióí foglalnak helyet. Pl. Greco: Orgaz gróf temetése; Leonardo Kis lovas; Ferenczy Károly: Háromkirályok imádása; Ferenczy Noémi: Nővérek c. gobelinje. 67. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf, 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Ferenczy Béni született 1890.jún.18-án Szentendrén, Ferenczy Károly festőművész fia. Ikertestvére Ferenczy Noémi gobelinszövő művész, bátyja Ferenczy Valér festőművész. 65.old. 1.jegyz

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.
NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960
Akad.Kiadó. 1960. Bpest

FERENCZY BÉNI, éremművész

Gyakran szedte sátorfáját, több száz kilométerrel távolabbra helyezte át műtermét. 1908-:-ban Firenzének, 1910-ben Münchennek, 1912-ben Párizsnak, 1920-24, 1935-38-ban Bécsnek, 1932-35-ben Moszkvának volt lakója. Többször jött Nagybányára és Bpestre. 1938 óta állandóan Bpesten lakott. Igy nem csak sokat látott, de alkalma nyilott megismerni e városok szellemi életét is. 65.old. 2.jegyz.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Ifjúkori művein sok a keresgélés, 1930-as években kialakult a művészete, nem változozz, csak fejlődött. Érdeklődésének középpontjában az akt, a szép testü, erős egészséges ember áll. Igy készültek kis bronzai. Tanulmányozta az emberi arc karakterét is, több kifejezésteljes portréja tanúskodik erről. Rajzai a XX. sz. magy. rajzművészet remekei közé sorolhatók. 65. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

A nagyplasztika szinte idegen terület volt számára, alig egy-két alkalommal készitett-emlékmünek szánt szobrot, ezek művészi szempontból jóval kisplasztikái mögött maradnak. A kisplasztika szabad vándoréletet biztositott számára. Nem szükséges nagy felszerelés, nagy müterem. Nem volt egyhelyben élő művész. 65.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Művészete számos mester hatása nyomán alakúlt ki. Először a Firenzei Akadémián, majd ugyanott ~~EKKx FRI~~-BEER FRIGYES magániskolájában tanúlt. Ezt egy sájci mecénás tartotta fenn, Az Akadémiával ellentétben itt élő modell után rajzoltak. Cassioli olasz szobrász korrigált, akit, mint egyházművészt is nagy becsben tartottak Firenzében. 65.old. 4.jegyz

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

1910-ben Münchenben Balthazár Schmidt volt a mestere. /Gyermekkorában 1892-96 között is tartózkodott Münchenben/.-Párizsban, 1912-ben Bourdelle és az orosz származású Archipenko voltak mesterei. Csak átmenetileg, rövid időre került egyiknek vagy a másiknak a hatása alá. 65.old. 3.jegyz.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Az Egon Schiele érmből /1928/ Bécsben kb. 20 darabot adott el. /5. jegyz/--A Rubens és Velence érmet /1936/ Seller osztrák mecénás rendelte meg. Az előbbi első példányát Karl Burghardt Rubens-kutató kapta. Később több példányban került eladásra. /7. jegyz/--A Bartók érmet azon rajz után mintázta, melyet Bartókról 1936-ban készitett a bécsi pályaudvaron egy átutazás alkalmával. Ebből Bpesten kb. 10 példány került magántulajdonba. /8. jegyz/. 66. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Éremművészeti munkásságában az 1930-as években lényeges fordulat történt. A régi akademista jellegü, klaszszicizáló irányzattal szemben modernebb felfogású izlésnek vetette meg alapjat, mely kötetlenebb kompozici ju megoldásban élettel telitett, nagyvonalu formaképzésre törekszik. Különös gondot fordit a betükre, dekoratiy kiképzésükre, finoman összehangolja a kompozici- óval. A szabványos 60-70 mm.-el szemben kedveli a n nagyobb formát kb. 120-150 mm-t. Szögletes ritka. 66. ol

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Mindig nagy problémája volt a bronzba öntés. A legszere rencsésebb módnak az un. viaszveszelytési eljárást tartotta. Ennek legnagyobb magyar mestere a Kraus Ferenc-féle öntöde egyik öreg munkása, a veszprémi származású János bácsi volt. Oly finomanmdolgozott, hogy a kezéből kikerült érmek nem szorúltak cizellálásra. Bécsben csak homokformával öntöttek, de amennyire lehetséges xixx volt ügyeltek a pontos munkára. 66.old. 5, jegyz

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Száznál több érmet készitett. Egy-egy témához többször is hozzányúlt. Évtizedek múlva elővette a régi témát és átdolgozta, újat, egészen mást alkotott belőle. Nagy tisztelője az elmúlt koroknak, a jelen szellemi kiválóságainak. Érem-sorozatott készitett müvészek, irók zenészek képmásairól. Ötletgazdagság, kompoziciók, a hátlapokon, vagy finoman komponált szövegek, /Pl. Schlosser, A müvésznője, Tihany c. érmeken/ a hátlapon, / 65. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Először 1916-ban állitott ki az Ernst Múzeumban a Ferenczy család gyüjteményes kiállitásán. Egyéni Gyüjt. kiállitása 1925-ben a Nemzeti Szalonban, majd 1959-be Uo. ahol főleg az utóbbi évek gazdag, kiforrott termése látható. Nemzetközi szempontból is jelentős éremművészi munkája. A XX. sz. azon mesterei közé tartozik, akik hordozói a klasszikus korok hagyományainak, azok folytatásaként alkották meg modern müveiket. 67. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

A művészérem-sorozat készitését-saját kedvtelésből-Moszkvában kezdte meg, azonban az ott készült példányok egyelőre csak a gipszmodellig jutottak el, majd később Bécsben kerültek bronzbaöntésre. Ugyanott több példányt eladott a sorozatból. 66.old, 5.jegyz

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf, 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Bécsi tartózkodása idején /1935-38/ a kubisztikus törekvések hatására nagyvonalúan, vázlatszerüen elmosódott éremkompozíciókat mintázott. Pl. Spanyol lovas iskola 1924. /VII. tábla/. Scharl Pál 1924, Anya gyermekével 1926, stb. 66.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf, 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

Bécsi tartózkodása idején a kubisztikus ~~hatások~~ törekvések hatása alá került és nagyvonalúan, vázlatszerűen elmosódott éremkompozíciókat mintázott.

24/.sz.-EGON SCHIELE festőművész halálának 10-ik évfordulójának emlékére.-1928.bronz 70 mm. Wilde Ferenc tulajdona. / HP.2217/. 68.old.

A 19 darabból álló művész-érem sorozat egyik darabja.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

Korai munkáin meglehetősen dekorativ, a szecesszió művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg.

3/. sz.-III. ker. Áll. Főgimnázium jutalomérme. 1910.
bronz, 48 mm.-Nemzeti Múzeum Éremtára.
/HP. 2204./. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
Korai munkáin meglehetősen dekorativ, a szecesszio művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg.
4/.sz.-BIRKÓZÓK /Ferenczy Károly rajza után/.1918.
bron, 45 mm.-Pethe László tulajdona.
/ HP. "2203./- 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
Korai munkáin meglehetősen dekorativ, a szecesszio művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg.
1/.sz.-BÖLÉNY, bronz, 1907. 58 mm.- Pethe László tulajdona. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
Korai munkáin meglehetősen dekorativ, a szecesszióra emlékeztető művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg.
2/.sz.-MADARAS NŐ, 1907. Bronz, 58 mm.-Pethe László tulajdona. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest, 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
Korai munkáin meglehetősen dekorativ, a szecesszio művészetére emlékeztető hatás figyelhető meg.
5 a/.sz.-HERAKLES ÉS ANTEUS /alattuk két oroszlán/
1912.. 76+43 mm. Lappang. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest, 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
Kb.1917-1924 között majdnem félkörivben kidomborodó formákkal mintázta meg érmeit.
9/,sz.-id.FEJÉR LIPÓTNÉ,Pozsony. 1920.bronz,120 mm.
/ HP. 2209/. 67.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó,Bpest, 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

Kb. 1917-1924 között majdnem félkörivben kidomborodó formákkal mintázta meg érmeit.

10/.sz.-GYERMEKFEJ, ovális. 1920, bronz. 150+130 mm.
/ HP.2211./ 67.old.

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest, 1960.

FERENCZY BÉNI, éremmüvész

Kb.1917-1924 között majdnem ~~fáxkáxkxx~~ félkörivben kidomborodó formákkal mintázta meg érmeit.
11/.sz.-MANCI, ovális. 1920, bronz. 150+130 mm.
/ HP.-/. 67.old.
ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest, 1960.

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

39./.sz.-FRANCESCO JOSÉ DE GOYA önarcképe, hosszúhajú, cilinderes arcképe balra. Hátoldalon: Kivégzési jelenet/1808.V.3.Madrid./.~~1935~~ 1934. bronz 86. mm. Pethe László tulajdona.-A 19 darabból álló müvész-érem sorozat egyike. V. tábla első kép. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló irányzattal szemben modernebb, felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság sokszor.
43./.sz.-NICOLAS POUSSIN/1593-1665/önarcképe. Hátoldalon: Fa tövében vizparton fekvő férfi/Narcissus/.-1934. bronz, 105 mm. Magyar Nemzeti Galéria. -A 19 darabból álló művész-érem sorozat egyike. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, érmművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

45./.sz.-BARTÓK BÉLA ARCKÉPE. jobbról. Hátoldalon: Folyó hegyekkel/vagy nélkül/VALAKI AZ ÉRTŐL/INDUL HA EL, S BEFUT A/SZENT NAGY ÓCEÁNBA Ady..1937. bronz, 105 mm. Magyar Nemzeti Galéria.-Az iró emlékérem sorozatból. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló irránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

46./. sz.-BARTÓK BÉLA ARCKÉPE, balról. Hátlapon: Folyó hegyekkel/vagy nélkül/. 1936. bronz, 115 mm. Magyar Nemzeti Galéria.-Az iró emlékérem sorozatból. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

47./.sz.-BORROMINI érem hátlapja. Barokk oszlopfő. 1936. bronz, 110 mm. Wilde Ferenc tulajdona. A 19 darabból álló müvész-érem sorozat egyik darabja. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük, Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.
35./.sz.-DR. FÜRSTNÉ, THEME ERNA/bécsi könyvkiadó neje/ 1931. bronz, 100 mm: Magyar Nemzeti Galéria. / HP. 2224/. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. a régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

40./.sz.-MICHAELANGELO, feje. balra. sima körben. Hátlapon: Atyaisten. 1934. bronz. 86 mm. Magyar Nemzeti Galéria. 68. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. A dekoratív betük. A régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.
44./.sz.-A MÜVÉSZ FELESÉGÉNEK KÉPMÁSA. 1935. bronz, 72 mm. A müvész tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. méret.

53./. sz-MÁRTON ÁGNES, 1936, bronz. 100 mm. Márton Ödön tulajdona. 68. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus. klasszicizáló irránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. méret.

~~NŐI TORZÓ. 1937. gipsz. 125 mm. A szerző művész tulajdona.~~

55./.sz.-NŐI TORZÓ. 1937. gipsz. 125 mm. A művész tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

A 30-as években lényeges változás. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük, Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.
36./.sz.-DR. FÜRSTNÉ, THIEME ERNA /bécsi könyvkiadó neje/
Ugyahaz, mint a 35. jegyzékszámú érem, de más hátlappal és méretben. 1931. bronz, 85 mm.
/ HP. 2225/. 8~~xxxx~~. 68. old.

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, érmművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló irránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

31./.sz-LANDLER JENŐ, 1875-1928.-1930. bronz, 64 mm. Ezzel a bécsi Kommunista Párt bizta meg. Kb. 100 bronz példányt vertek, ezek egy része illegálisan Magyarországra került. Wilde Ferenc tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük, Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

42./.sz.- A MÜVESZ NEJÉNEK KÉPMÁSA. Ugyanaz, mint a jegyzék 40. száma, de széttárt karokkal. Hátoldal: Táj felettrepülő sas.-1934. bronz, 66. mm. Wilde Ferenc tulajdona. 68. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, érmművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekoratív betük. Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

41./sz.-A MÜVÉSZ NEJÉNEK KÉPMÁSA. Hátoldalon: 6 sor latin szöveg.-1934. bronz. 195 mm.-a müvész tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 68.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus klasszici
cizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebl
kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor
a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.
30/. sz-ELŐRE UJ MÁRCIUS FELÉ-harom tüntetö munkás.
Hátoldalon: BUDAPEST 1930. SZEPTEMBER 1. barrikád
ról követ dobó férfi. 1930. bronz, 64 mm.-Wilde
Ferenc tulajdona. / HP.-/. 68. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX, évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960)

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

Bécsi tartózkodása idején a kubisztikus törekvések ha
hatása alá került és nagyvonalúan, vázlatszerűen elmos
sódott éremkompozíciókat mintázott.

25/.sz.-ADY ENDRE halálának 10.évfordulójára.-Hátol-
dalon Harang.-1929, bronz.-105 mm.-Magyar Nem-
zeti Galéria. / Hr.szl8/.

Az írók éremsorozatának egyik darabja. 68.old.

BOGS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960
Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉREMEINEK JEGYZÉKE:

Bécsi tartózkodása idején a kubisztikus törekvések hatása alá került és nagyvonalúan, vázlatszerűen elmosódott éremkompozíciókat mintázott.

26/.sz.-ADY ENDRE halálának 10.évfordulójára.-Hátoldalon SZABAD E ENGEM/HIDEGEN MEGÉRTENIM?/ SZABAD KÖZÖNNYEL/ELŐLEM KITÉRNI?/-1931.bronz 115 mm.-Gerő László tulajdona./HP.-/.

Az irók éremsorozatának egyik darabja. 68.old.

SOOS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960
Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

Bécsi tartózkodása idején a kubisztikus törekvések hatása alá került és nagyvonalúan, vázlatszerűen elmosódott éremkompozíciókat mintázott.

27/.sz.-DOCTORI PROFESSORI GUSTAVO ALEXANDER FB FECIT MCMXXIX /az 1927.évi érem változata,
22.sz.-1929.bronz,80 mm. / HP.2219/.
68.old.-

SOOS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVIII-LIX.évf. 1959-1960
Akad.Kiadó,Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremmüvész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

33./.sz.-SZTÁLIN arcképe.-Hátoldalon: öt ekével, szántó traktor.-1930. bronz. 85xmmxx 78 mm. /HP.~~6~~/ 68. old.

SOOS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években lényeges fordulat. Akademikus, klasszizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük, Sokszor a régi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. magyság.

32. /.sz. éPJATILETKA. -négyzetes mélyitésben 5 egyre növekvő hengerre, alul 1928-32. -Hátoldalon: öt munkás csigaemelővel kőtömböt húz fel. 1930. bronz, 85 mm. Wilde Ferenc tulajdona. 68.old.

[illegible]: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években jelentős fordulat. Akademius, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a rágebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. méret.
52./sz.-MÁRTON ÖDÖNNÉ. 1936, bronz. 100 mm. Márton Ödön tulajdona. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság.

48./.sz.-VINCENT VAN GOGH/1853/önarcképe jobbról. Hátoldalon: H. Hommage A VINCENT. Rózsahordók. 1936. bronz, 90 mm. Petha László tulajdona. A 19 darabból álló művészérem-sorozat egyik darabja. A művésznek egyik főkompoziciója a hátlapon, .68. old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák, Dekkratív betük, A régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm .nagyság.

49./.-Rubens/1577-1640/. nagykalapos önarcképe. Hátoldalon Részlet a Vénusz ünnep c. képből, lent Rubens .1936. bronz. 140 mm. Wilde János tulajdona. A 19 darabból álló művészérem-sorozat egyik darabja. 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. A régebbi 60-70 mm. helyett sokszor 120-150 mm nagyság.

50./.sz.-RUBENS/1577-1640/nagykalapos önarcképe. Hátlapon: LUDOVICO BURCHARD/QUINQUAGENAIRO/AMICI VINDOBONENSES. 1936. bronz 140 mm. A 19 darabból álló művészérem-sorozat egyik darabja 68.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:
A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. nagyság 51./sz.-JULIUS VON SCHLOSSER 70. születésnapjára. Hátoldalon: 7 sor latin szöveg. 1936. bronz, 125 mm. Genthon István tulajdona. A művészettörténészek és irók sorozatából. 68. old.

SÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

A 30-as években jelentős fordulat. Akademikus, klasszicizáló iránnyal szemben modernebb felfogás, kötetlenebb kompozició, nagyvonalú formák. Dekorativ betük. Sokszor a régebbi 60-70 mm. helyett 120-150 mm. méret.

58./.sz.-TIZIANO /1477-1576/. szakállas önarcképe. balra. Hátlapon: A velencei Piazetta. 1937, bronz 135 mm. Wilde Ferenc tulajdona. A 19 darabból álló müvészérem-sorozat egyik darabja. 68.old.

SÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad. Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Kb. 1917-1924 között majdnem félkörivben kidomborodó formákkal mintázta meg érmeit.
12/.sz.-MARISKA, 1920. bronz, 130 mm. / HP.-/.
67.old.

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960.
Akad.Kiadó, Bpest. 1960

FERENCZY BÉNI, éremművész

Kb. 1917-1924 között majdnem félkörivben kidomborodo formákkal mintázta meg érmeit.
14/. sz.-PALKÓ/Fejér Lipótné fia/, 1920. bronz, 130 mm.
/ HP. 2212/. ☆ 67. old.

ÉRMEINEK JEGYZÉKE:

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX. évf. 1959-1960.
Akad. Kiadó, Bpest. 1960

Ferenczy Béni

A XX. század első felében Beck Ö. Fülöp ... Medgyessy Ferenc, Bokros Birman Dezső, Csorba Géza, Ferenczy Béni ... ujitották meg plasztikai művészetünket.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 26. l.
Budapest 1965

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

Juhász Ferenc megemlíti, hogy
Mit tehet a „költő"? c. művének
II. kötetében írása jelenik meg
Ferenczy Béniről.

Venpréni Miklós: interjú Juhász Ferenccel 7.

Népszabadság. Bp. 1969. március 11.

Ferenczy Béni

77 éves korában meghalt.
Kétszeres Kossuth díjas szobrász

Pestmegyei Hírlap, 1967. jún. 3, 5. o.

MDK

Ferenczy Béni, grafikus, festőművész

A tanácsköztársasági kiállítás

egyik érdekessége a Ferenczy Béni tervezte 19-es bankjegyek.

— : 133 nap

12

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. március 7.

Ferenczy Béni

tanítványa a lipesti Képzőművészeti Főiskolán 1948-53 között Somogyi Árpád.

Gádor E.: Budapest pobrai. Budapest, 1955. 46 l.

Ferenczy Béni (1890-)

Kezdetben mértéktartó kubista törekvések jellemzik. Főleg kisplanikáhat alkot. Feleségének bronz portréja (Budapest, 1936), Zuzsanna (bronz kisplanika, Bp. 1940), Ferenczy Károly siremléke (1944, a második világkátorúban elpusztult), Petőfi Sándor (egénalakos, Bp. 1948).

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

288.1.

MDK

Ferenczy Béni, szobrász

A Ferenczy-család kiállítását
szárhatvezetésen ismertetik.

–: A vasárnapi kulturális programból 14

Népszabadság, B.i., 1968, dec. 8.

Ferenczy Béni

A Tanácsköztársaság bukása után emigrált.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.
18.o.

MDK

Ferenczy Béni szobrász

Petőfi-szobrát nagyra
becsüli a cikk szerője.

Pándi Pál: Petőfi-mozaik 9

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 31.

MDK

Ferenczy Béni, nobrán

A dec.-i tárlatvezetések

elmaradnak.

– : Hír

8

Néps.zabadság. Bp.1968.dec.21.

Ferenczy Béni

Művéivel nemzetel a F. család
kiállításán a M. N. G. Budapesti
vári palota – Lemezben

Turbina, 1968, jun. 28. –
– Művészeti ágat, Kornalot –
(Mészáros János)

Ferenczy Béni

1936-ban, a világon az első Van Gogh ismet lénitelle – megelőzve 2 holland érem mivészt. A „Iskusstvo" 1966 nov. ismertetéi lenti cikket és F. B. és Kiss Nagy András ismáml jelyzépét,

~~[illegible]~~

„Újabb Van Gogh ábrázolást – Soos Imre cikke a Művészetben, 1968 szept. 20, 21 ~~18, 19~~ l.

Ferenczy Béni

A mai magyar éremmüv, vereto-
gyémiség,

Kovács Gyula, Mai magyar Éremmü-
vészet, Művészet, 1968 szept.

23 l.

Ferenczy Béni

Bő válogatás látható a Budavári Palotában rendezett F. Kiállításon.

Dunántúli Napló, 1968, jun. 30.
Budapesti kiállítások. – Mezopotámia művénete, Fernand Léger a Műcsarnokban, a Ferenczy család – Anna Margit az Ernst múzeumban.

Ferenczy Béni

röl Kérült fotó Czeizing Lajos Kiállitásán.

L. J.: Czeizing Lajos fotói a Fényes Adolf teremben.

(Magyar Nemzet, 1967. XI. 21. 4. o.

Ferenczy Bém.

Zátoró fink / nobov, szepró /
húrsa " "

Négy művelés 1968 VIII. u. 48 old.

Ferenczy Béni
szobrász

M:DK.

A mai alkotó erőnészeink inspi-
rációt adó lelki atyjuknak tekin-
tik Ferenczy Béni.

Szovács Gyula: Mai magyar érem művészetünkről.
Művészet, 1968. szeptember – 22 lap.

Ferency Béni
szobrász

M.D.K

Van Gogh érmet 1936-ban
mintázta. —

Soós Imre: Ujabb Van Gogh átváltozások,
Művészet, 1968. szeptember – 20 lap.

Ferenczy Béni
Szolrási

M.D.

A mai magyar érémművészet jellegében és habitusában Ferenczy Béni művészetében gyökerezik.

Kovács Gyula: Mai magyar érémművészetünkről
Művészet, 1968. szeptember – 22 lap.

Ferenczy Béni
Kolrán

M.D.Y

A 30-as években alkotott művészerém sorozatával emelte ezt a műfajt az önálló tartalmisághoz kordozó művészeti ág sínvonalára.

Kovács Gyula: Mai magyar éremművészetünkről
Művészet, 1968. szeptember – 22. lap.

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A képzőművészeti Főiskolán Vigh
Tamásnak, Martsa Istvánnak
és Kiss Sándornak volt a mestere.

Kovács Gyula: Mai magyar erem művészetünkről
Művészet, 1968. szeptember - 22 lap

Ferenczy Béni

Neve említve

Napló (Veszprém) 1966. jún. 25.

MDK.

Ferenczy Béni

Müvei a pécsi Modern Magyar Képtárban

Dunántuli Napló 1965 juni.24.lap 5.

MDK

Ferenczy Béni szobrász

Az Érem, XVI.évf. 1960, 15.sz.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

V. Korzáti Erzsébet, bronzérem, 1951. Bp. MN Muz. Éremtára,

Bem, bronzérem, 1951, Bp. MNG.

" " " " müv. tul.

Szerelmespár, puszpáng, 1951, Bp. MNG.

Genthon Istvánné, bronz, 1951. Bp. Genthon I. tul.

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262 l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Nő féltérden, fa, 1950. Bp. müv. tul.

Emberpár, körtefa, 1950, "

Any gyermekével, körtefa, 1950, "

Leplet tartó fiu, körtefa, 1950, Bp. müv. tul.

Feszület, körtefa, 1950, "

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262 l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Uszónő, gipsz, 1952. Bp. müv. tul.

A müvész felesége, bronzérem, 1951, Bp. müv. tul.

Hatvany Lajos, bronzérem, 1951, Bp. Hatvany L. tul.

Bem lóháton, gipsz, 1952, Bp. müv. tul.

Leonardo da Vinci, bronzérem, 1952. Bp. müv. tul.

" " " "

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262 l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Pollack Mihály, bronzérem, 1952, Bp. müv. tul.

Eger, bronzérem, 1952. "

Garibaldi, bronzére, 1952. "

Pataky Dénes és neje, terrakotta, 1952. Bp. Pataky Dénesné tul.

Ferencsik János, bronz, 1952. Bp. MNG.: Ferencsik J. tul.

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262 l.

Ferenczy Béni szobrász . M.D.K.

Uszónő, gipsz, 1952. Bp. müv. tul.

Gerevich Tibor, bronzére, 1952, Bp. MNG.

Móricz Zsigmond, bronzplakett, 1952. Bp. müv. tul.

Arany János, bronzérem, 1952. "

" " " " "

Virág Benedek, bronzérem, 1952. "

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262 l.

Ferenczy Béni szobrász M.D.K.

Bessenyei György, bronzérem, 1952, MNG tul.

Gréti, bronz, 1952. Bp. Sedlmayr Margit tul.

Pigler Andor, bronzérem, 1952. Bp. Pigler Andro túl

Szerelmespár, Ólom dombprmü. 1952. Bp. müv. tul.

Victor Hugo, bronzérem, 1952. Bp. magántul.

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 262.l.

Ferenczy Béni
szobrászat

M.D.K

for 1955 és vásárhelyi társaton
vett részt. A Magyar Nemzeti Galé-
riában rendezett Vásárhelyi Társaton
bemutatták néhány művét.

Ritly Valéria: Vásárhely tíz éve
Művészet, 1964. október - 14 lap.

MDK.

Ferenczy Béni

Müvei a vásárhelyi muzeumban

Csongrádmegyei Hirlap 1965 máj.1 lap 11.

MDK.

Ferencz Béni

Művei a végkielégítés arányában

Országgyűlési Hírlap 1965 máj.1 lap 11.

Ferenczy Béni. 2)

Szobrász.

1935-ben a Szovjetunióból visszatér Bécsbe, egy idéig felváltva él Bécsben és Budapesten. A felszabadulás Budapesten érte. 1956. őszén beteg lett, jobboldala megbénult. Azóta balkézzel rajzol, fest, mintáz. Gyűjteményes kiállítása 1959-ben volt a Nemzeti Szalonban. 1961-ben írásainak és képeinek gyűjteménye a Magvető Kiadónál jelent meg.

Említve.

Új Irás, 1956. 6. n. 56 l. után, műmellékleten.

Ferenczy Béni. 1).

Szobrász.

Szentendrén, 1890.-ben született. Gyermekkorát Nagybányán töltötte, nagyrészt. Firenzében, München-ben, Párizsban tanult. 1916-ban az Ernst-Múzeumban mutatkozott be. A Tanácsköztársaság bukása után Pozsonyba, majd Bécsbe emigrált. 1923-24 telén Berlinbe, majd Bécsbe, majd 1929-ben Moszkvába ment. 4 évet töltött a Szovjetunióban.

Emlétve.

Új Irás, 1956. 6. sz. 56 l. után, mündlékletan

Ferenczy Béni. 6.)

Olvasó nő (1955) tusszajz, repro.

Nagy László (1955) szénrajz, repro.

Felesége arcképe (1936) kvétarajz, repro.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. (1948) tusszajz, repro

Új Irás, 1965. 6. sz. 15 l. - 28 l. - 66 l. - 114 l.

Ferencz Béni. 5.)

Játszó fiúk, (1947. bronz) repro.

Zenélő Puttók (1953. bronz) ~~3.~~ 4. db. repro.

Ady Endre (1919) érem, bronz. repro.

Babits Mihály síremléke (1954. bronz) repro.

Új Ivás, 1965. 6. sz. 56-57 l. között.

Ferenczy Béni. 4)

Női akttorzó (1939).

bronz, repoussé.

Új Írás, 1965. 6. sz. borító illusztráció.

Ferenczy Béni. 1)

Ébredés. (1950).

Krétarajz, repro.

Új Irás, 1965. 6. sz. címlap.

Ferenczy Béni 2)

Petőfi (1948)

gépiz, repro.

Új Irás, 1965. 6. sz. belső borító.

Ferenczy Béni.

Zsuzsanna. (1940)

bronz, repro.

Új Szás, 1965. 6.n. hátsó belső borító

Ferenczy Béni.

Bartók-portré.

repro.

Új Tráz, 1965. 7. n. 93. ~~0~~ l.

Ferenczy B éni szobrász M.D.K.

Illusztráció a "Mérföldkő" c. antológiában

/ Corvina/

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1965. március 7. 13.1.

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

1911-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya, Bp. 1954. 329.l.

MDK

Ferenczy Béni

Vetkőző nő, bronz

Miskolci O. Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955. 22 l.

MDK

Ferenczy Béni, sz. 189o.

Ady Endre a halottas ágyon, cer.

Magy. rajz 5oo éve. Szépm.Muz. kiáll. 194o. jan.

2o l.

MDK

Ferenczy Béni

Olvasó férfi, cer.

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz. kiáll. 1940. jan.

23 l.

MDK

Ferenczi Béni, kobrák

Uszó nő. Gipsz.

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 14. l.

M.D.K

Ferenczy Béni
festő

„Marxról vörös kréta rajza alkotása.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 29.
Dutka Mária: Munkáselet a képzőművészet tükrében
8 l

M.D.K.

FERENCZY Beni szobrász

1915.ben Nagybányán dolgozott

Béti: Nagybánya... Bp. 1954.331.l.

M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

1916-ban Nagybányán dolgozott

„étit Nagybánya.. Bp. 1954. 332.l.

M.D.Y.

Ferenczy Béni
nobrász-grafikus

„Ferenczy Béni vizsel a rájszal
köszönti a 60 éves Illyés Gyulát."

Élet és Irodalom, 1962. november 3–5 lap

Ferenczy Béni
szobrász

M.D.K.

A tyjának síremlékét alkotta meg, amelyik a Kerepesi temetőben van elhelyezve.

Nagy László: Nincs pénze koszorúra
Élet és Irodalom, 1962. november 10 - 2 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni

Valér és Noémi, Ferenczy Károly festőművész gyermekei "... értékes kiállitással szerepelnek a Nagymező-utcai Ernst-muzeumban."- közli a "Kiállitás" c. rövid hiradás.

Szinházi Élet. Bp. 1918. nov. 3-10. VII. évf. 44. sz. 31. lap.

17 Dk

Ferenczy Béni, szobrász

Ferenczy Károly festőművén síremlékét
október elején állítják fel a Kerepesi
temetőben. A síremléken a relief a festő-
művén fiának, Ferenczy Bélinek alkotása.

-: Hir

12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. szept. 16.

Ferenczy Béni, szobrász

M Dk

A budai Horváth-Kertben helyezik el Ülő nő c. szobrát.

— : Hír

6. p

ESTI HIRLAP

1 bp. 1961. jan. 27.

mdk

Ferenczy Beni

rajzai

Uj Szás 1962, 9. sz 963, 982, 1029,

Melk

Ferenczy Béni

rajza

Uj Idők 1962, 10. sz. 1126. l.

-1- M. D. K.

FERENCZY Béni szobrász

(1890 —)

Ferenczy Károly fia, ifjúkorát mellette töltötte a nagybányai művésztelepen, tőle kapta az első művészeti oktatást, majd Firenzében, Münchenben és Párizsban Bourdelle-nél tanult. -/.

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1955 Bp. 1958. 366, 379, 395-399, 401, 402, 462, 466. l.

-3- M.D.K

FERENCZY Béni Szobrász

„Lézó akt" (rezr.) (1939)

„Miklós" "

„Fiatal férfi" (1919)

„Anya és gyermeke" (1926) faszobor

„Kislányakt" (1927)

„Magvető" (1927)

Genthen-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 397,

.q' 1858.

.2501-1082 Jaaabvhm Tsvgam: Tbbls-Lnkvbv-Ntsmhm-Ndmtms:

le. D. 4

FERENCZY Béni szobrász

A forradalom bukása után Bécsbe emigrált (a művészeti direktóriumtagja volt)

1932-ben Moszkvában telepedett le, ahol a Szovjet Építészeti Akadémia megbízásából megírta Bécs építészetének történetét. /.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945. b. 1958. 398. l.

Genthön-Németh-Vévári-Zádor :Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1958.

-4- M.D.C

FERENCZY Béni szobrász

Berlini dombormüvek.

„Atalante" (1936)

Guggoló nő (1940)

Torzók (1939) (1940)

Finalet (1940)

Zsuzsanna (1940.) ./.

Gnethon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945.

Bk. 1958. 398, 399. l.

- 5 - M. D. K

FERENCZY Béni szobrász

„Fruzsina" (1941)

„Bénusz" (1941)

„Szerelmesek" (1942)

Plakettek: Michelangelo - Rubens -

Poussin - plakett

van Gogh - Daumier - erém ./.

Gnethon-Németh-Végvári-Záder: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1958. 399. e.

-6- M.D.K.

FERENCZY Béni szobrász

Ady-érem (refr.)

Bartók-érem

Grafikák, akvarellek

Gnethon-Németh-Végvári-Zádor:Magyar müvészet 1800-1945.

Bp. 1958. 399. 462,

Ferencsy Béni
szobrász

M.D.K.

Czóbel Béla a művésze feleségéről készített arcképet, amely a Nemzeti Galéria tulajdona.

Patachy Dénes: Czóbel Béla
Művészet, 1962. október — 15 lap

Ferencsy Béni, szobrász
grafikus

MDk

A Magvető Kiadó Írás s kép c. munkáját, amely életét, képeinek, rajzainak, szobrainak, érmeinek reprodukcióit tartalmazza.

– : li; magyar regények, tanulmánykötetek, versesköpyek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 17.

Ferenczy Béni, szobrász MDK

Kiállításra kerülnek a Tanácsköztársaság idején készített pénzérme-tervei.

Keresztényi Nándor: Történelem – pénzekben 5. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. márc. 19.

MDX

Ferenczy Béni, festő

Fiú akt.

Ceruza

OMSZM - Graf. oszt. XXVII. kiall. - 1918 marc. 19.-20. sz.

r. gyűr. II. poroz. Jegyz.

Ferenczy Béni
nobrán

M.D.K

Műveit 1945 óta a velencei
biennalen mutatatták be.

Vayer Lajos: Biennalé – probléma
Művészet, 1962. november – 24 lap

M.D.K.

Ferenczy Béni: Balázs Béla költő szoborportréja.

Mélynyomás, -- müve után.

Panoráma. Bécs. 1922.nov.12. 44.sz. 3.p.

M.D.K.

Ferenczi Béni szobrai. [A berlini kiállitáson bemutatott müvei közül.]

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1923.ápr.29. 17.sz. 22.p.

MDK

Ferencsy István, festőművész

Helsinkiben szerepel a Magyar képzőművészeti Kiállításon.

–: Ma hallottuk

L. l.

ESTI HIRLAP, Gy. 1961. febr. 26.

Ferenczy Béni

Petőfi	gipsz	2 m
Kouros	"	2.10 m

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítása.Műcsarnok.
1955.Kat.41.1.

Mdk

Ferenczy Béni szobrászművész

Kisplasztikái a IV. M. Képzőművészeti Kiállitáson.

Gogolák Lajos: Két Képzőművészeti kiállitás

Népművelés, 1954. 1 évf. 1 sz 16-18 l.

mdk

Ferenczy Beni szobrászm.

Kisplasztikái finom "Babits siremlek-plakettje az V." M. Képzőművészeti kiállitáson.

Gogolák Lajos: Képzőművészeti eseniények Népművelés, 1955, 2 éof. 1 sz.

Ferenczy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 DEC 26

PESTI MŰSOR

Budapest, december 22

De. ¾ 10-kor: TIT-TÁRLATVEZETÉS A BUDAVÁRI PALOTA ÚJJÁÉPÍTETT TERMEIBEN: **A Ferenczy-család kiállítása.** Vezető: **Csengeryné Nagy Zsuzsa dr.**

De. 10-kor: TIT-TÁRLATVEZETÉS A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN (V., Kossuth Lajos tér 12.): **Emberábrázolás a XIX. századi festészetünkben.** Vezető: **B. Supka Magdolna. — A Magyar Nemzeti Galéria épülete.** Vezető: **N. Pénzes Éva. — Uitz Béla kiállítása.** Vezető: **dr. Kontha Sándor.**

ilkosá-
zúállás
Oresz-
megérkezik, és leszúrja a királyt. Oresztész és Elektra között szerelem fejlődött, amely beteljesülhetetlen, hiszen megtudták egymásról, hogy testvérek, Oresztész a gyilkos halála után a rend, a bizalom légkörét kívánja, Elektrát az örök bosszú fűti ... s ez okozza tragikus végét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

MAGYAR NEMZET

1963 MÁJ 18

1021

⊕

A Ferenczy Béni és kortársai művészetét ismertető tárlatot, amely jelenleg Bécsben a Künstlerhausban látható, Linzben is bemutatják.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ferenczy Béni

MAGYAR NEMZET

1969 MÁJ

1021

Az osztrák lapok részletesen foglalkoznak Ferenczy Béninek a bécsi Künstlerhausban megrendezett kiállításával. A Wiener Zeitung műkritikusa például ezt írja: Ferenczy fáradhatatlanul »rajzolja«, önti szoborba az emberi test játékát, pihenésben és mozgásban, játékosan és komolyan. Az Arbeiter Zeitung megállapítja: Akt-tanulmányai egyenesen klasszikusak. Nőalakjai Maillol szobraira emlékeztetnek. A Volksstimme »Univerzális mester« című beszámolóját a művész egyik szobrának fényképével illusztrálja.

vol
gála
hat
ott

E
nak
külö
van

számmal kerültek elő hazánk földjéből ősi kőeszközök, állatcsontok stb., a régészek meggyőződése szerint *ebben a szakadékban legalább 90 000 éven át őrizte meg a föld az utolsó jégkorszak legelején, a neandervölgyi kor közepe vagy eleje táján élt ősember nyomait.* Ebben az esetben pe-

1964 APR - 9.

1021

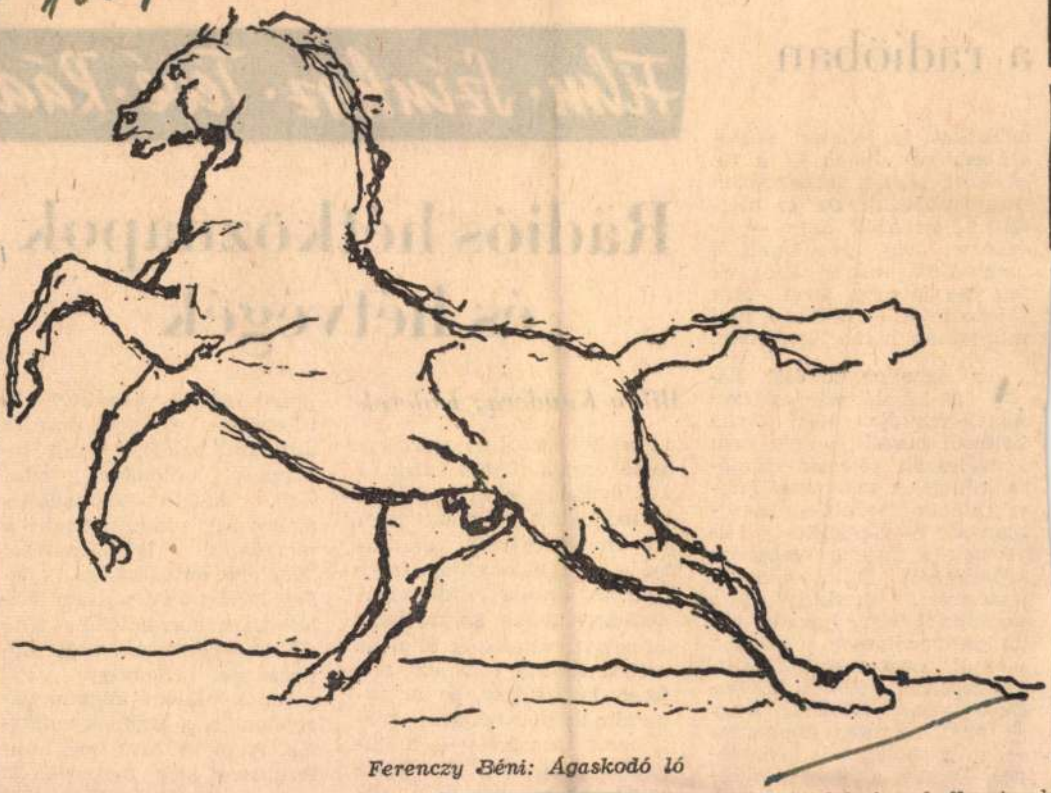

Ferenczy Béni: Ágaskodó ló

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

a rádióban

detéseket is lehetne színesebben, vonzóbban és a figyelmet jobban felkeltőbben megfogalmazni. De ez végtére is az ÁKV ügye — és érdeme, hogy így legalább megtudjuk, milyen könyvek jelentek is meg. Mert más tájékoztatót a rádió e heti műsorában hiába kerestem.

Az egyetlen kivétel Bóka László már említett könyvszemléje. Két olyan kötetről beszélt, amely nem a szélesebb rétegek számára íródott. A szlovákiai Fábry Zoltán irodalmi tanulmányait és Nemeskürty Istvánnak, a magyar szépprózа születéséről szóló könyvét ismertette. Mindezt olyan szeretettel teljes hangon, néha szenvedélyesen, a szerzők alakját megelevenítő közvetlenséggel, itt-ott lebilincselő szubjektivitással, hogy — nem kétséges számomra —, még azokban is érdeklődést keltett, akiknek életük-

Film·

Rádiós hétköznapok és hétvégék

Milan Kundera: Kulcsok

Lehet-e még új és mának is szóló drámai témát találni a két évtizede elmúlt háború esztendeiből? A fiatal cseh író világhírre szert tett drámája azt bizonyítja, hogy igen. A dráma újdonságát nemcsak abban látom, hogy az egzisztencialisták által az utóbbi időben csaknem teljesen kisajátított, és az individuális lét síkjára korlátozott kategóriát — tudniillik a „választás"-ét — kiemeli az egyénre ható, ér-

landóságának jelenkori vetületeiben. Gyilkos szatíra született belőle, olyan kimagasló csúcsokkal, mint *Tabi László* Tűnődés-e, amely egy sikkasztónak a társadalmi felelőtlenséget leleplező önvallomása, vagy *Feleki László* Perpetuum mobile-ja, a bürokráciába fúló újítómozgalomról, vagy éppenséggel *Somogyi Pál* pompás ötleten alapuló zárójelenete, a Bűnbak-választás. A jó sodrású, még konferansszal sem megszakított